ENEFIT GREEN AS

(Eestis asutatud ja tegutsev piiratud vastutusega äriühing)

Kuni 40 816 327 Uue Aktsia ja kuni 6 122 449 Teisese Aktsia Pakkumine, võimalusega suurendada Teiseste Aktsiate arvu kuni 30 612 245 Teisese Aktsiani
Pakkumise Hinnavahemik EUR 2,45 kuni 3,15 Pakkumise Aktsia kohta

PAKKUMISE, NOTEERIMISE JA KAUPLEMISELE VÕTMISE PROSPEKT

See on prospekt („**Prospekt**“) (i) Enefit Green AS-i (edaspidi „Selts“) poolt Seltsi uute emiteeritavate aktsiate pakkumise (sealhulgas avaliku pakkumise teel jaeinvestoritele Eestis, Leedus ja Lätis), (ii) Seltsi olemasolevate lihtaktsiate Eesti Energia AS-i poolse pakkumise („**Eesti Energia**“) ja (iii) Seltsi kõigi aktsiate („**Aktsiad**“) noteerimise ja kauplemisele lubamise kohta Nasdaq Tallinna Aktsiaseltsi Balti põhinimekirjas (edaspidi **„Tallinna Börs**“). Avalik pakkumine viiakse läbi ainult Eestis, Leedus ja Lätis ning Aktsiate avalikku pakkumist ei toimu üheski muus jurisdiktsioonis.

Selts pakub kuni 40 816 327 uut emiteeritud Lihtaktsiat nimiväärtusega 1 euro („**Uued Aktsiad**“). Eesti Energia pakub kuni 6 122 449 olemasolevat lihtaktsiat, võimalusega suurendada pakutavate olemasolevate lihtaktsiate arvu kuni 30 612 245 olemasoleva lihtaktsiani („**Suurendamise Optsioon**“) nimiväärtusega 1 euro („**Teisesed Aktsiad**“ ja koos uute aktsiatega nimetatakse neid „**Pakkumise Aktsiateks**“). Pakkumine tehakse (i) pakkumise teel jaeinvestoritele Eestis, samuti jaeinvestoritele Lätis ja Leedus („**Jaepakkumine**“), mille käigus pakutakse teatud arvu Pakkumise Aktsiaid („**Jaepakkumise Aktsiad**“) ja (ii) institutsionaalsetele investoritele pakkumise teel nii Eestis kui ka väljaspool Eestit („**Institutsionaalne Pakkumine**“), mille käigus pakutakse teatud arvu Pakkumise Aktsiaid („**Institutsionaalse Pakkumise Aktsiad**“). Institutsionaalne Pakkumine hõlmab Institutsionaalse Pakkumise Aktsiate pakkumist kutselistele investoritele määruse (EL) 2017/1129 („**Prospektimäärus**“) artikli 2 punkti e tähenduses ja mujal väljaspool Ameerika Ühendriike, tuginedes USA S-määruse („**S-määrus**“), mis tuleneb USA 1933. aasta väärtpaberiseadusest („**USA väärtpaberiseadus**“) ja USA kutselistele institutsionaalsetele ostjatele, kes on määratletud Reeglis 144A ning tuginedes Reeglile 144A või kooskõlas muu erandiga USA väärtpaberiseaduse registreerimisnõuetest või tehingus, millele ei kohaldata USA väärtpaberiseadust (Institutsionaalset Pakkumist ja Jaepakkumist nimetatakse koos „**Pakkumiseks**“). Pakkumise Aktsiate märkimis-/ostuperiood algab 05.10.2021 kell 10:00 (Ida-Euroopa suveaja järgi – Eesti aeg) ja lõpeb 14.10.2021 kell 14:00 (Ida-Euroopa suveaja järgi – Eesti aeg) (**„Pakkumisperiood“**). Pakkumise hind Pakkumise Aktsia kohta („**Pakkumishind**“) määratakse kindlaks investorite nõudluse väljaselgitamise protsessi kaudu Pakkumise Hinnavahemikus (määratletud allpool) ja on sama kõigi Jaepakkumise ja Institutsionaalse Pakkumise investorite jaoks. Pakkumise Aktsiate Pakkumise Hinnavahemik on EUR 2,45 kuni 3,15 („**Pakkumise hinnavahemik**“). Lõplik Pakkumishind avaldatakse börsiteatena orienteeruvalt 15.10.2021 ja Seltsi veebisaidil (ingliskeelne versioon: www.enefitgreen.ee/en/ipo, eestikeelne versioon: www.enefitgreen.ee/ipo).

Käesolev Prospekt koostatakse vastavalt Eesti väärtpaberituru seaduse § 15 lõikele 1, Prospektimääruse artiklile 6 ja komisjoni 14. märtsi 2019. aasta delegeeritud määrusele nr 2019/980/EL, millega täiendatakse Prospektimäärust seoses väärtpaberite avalikul pakkumisel või reguleeritud turul kauplemisele võtmisel avaldatava prospekti vormi, sisu, kontrolli ja kinnitamisega ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EÜ) nr 809/2004, eelkõige vastavalt viimase lisadele 1 ja 11. Prospekt on esitatud Eesti Finantsinspektsioonile („**Finantsinspektsioonile**“) registreerimisnumbriga 4.3-4.9/4148 ning see on avalikustatud kooskõlas Prospektimääruse artikliga 21. Finantsinspektsioon kui pädev asutus on kinnitanud käesoleva Prospekti vastavalt Prospektimäärusele. Jaepakkumine toimub Läti Vabariigis ja Leedu Vabariigis pärast seda, kui Finantsinspektsioon on teavitanud Läti pädevat asutust (Läti Finants- ja Kapitalituru Komisjon) ja Leedu pädevat asutust (Leedu Pank) Prospekti heakskiitmisest vastavalt Prospektimääruse artiklile 25. Finantsinspektsioon kiidab käesoleva Prospekti heaks üksnes põhjusel, et see vastab Prospektimäärusega kehtestatud täielikkuse, arusaadavuse ja järjepidevuse nõuetele. Sellist heakskiitu ei tohiks käsitada toetusavaldusena Seltsile ega käesoleva Prospekti esemeks olevate väärtpaberite kvaliteedile. Investorid peaksid ise hindama, kas nendesse väärtpaberitesse investeerimine on sobilik.

Seoses Pakkumisega on Selts ja Eesti Energia kokku leppinud, et Rahvusvaheliste Koordinaatorite nimel tegutseval Swedbank AS-il („**Stabilisatsiooni Korraldaja**“) on õigus omandada kuni 15% Tallinna Börsil pakutavatest Pakkumise Aktsiatest, et stabiliseerida Pakkumise Aktsiate aktsiaturuhinda kõrgemal tasemel kui muidu ning stabilisatsioonitehingute rahastamiseks jätab Stabilisatsiooni Korraldaja enda kasutada Teiseste Aktsiate müügist saadud tulu („**Stabilisatsioonitulu**“). Stabilisatsioonitehingutega seoses omandatakse Aktsiaid kooskõlas kohaldatavat õigusega. Stabilisatsioonitehinguid Pakkumise Aktsiate soetamiseks võib teha igal ajal kuni 30. kalendripäevani (k.a) pärast Aktsiatega kauplemise alustamist Tallinna Börsil („**Stabilisatsiooniperiood**“). Aktsiate ostmiseks võib stabiliseerivaid tehinguid teha ainult hinnaga, mis ei ületa Pakkumishinda. Stabilisatsiooni Korraldaja ega tema agent (olemasolu korral) ei ole siiski kohustatud võtma stabilisatsioonimeetmeid. Kui selliseid toiminguid teostab Stabilisatsiooni Korraldaja või tema esindaja, võib need igal ajal ette teatamata lõpetada. Ei saa garanteerida, et sellised stabilisatsioonimeetmed, kui neid võetakse, annavad oodatud tulemusi. Stabilisatsiooniperioodi lõpus tagastab Stabilisatsiooni Korraldaja või tema esindaja Eesti Energiale kõik stabilisatsioonitegevuse tulemusena turult ostetud aktsiad ja/või allesjäänud Stabilisatsioonitulu, mida ei kasutatud stabilisatsioonitegevuseks Müügioptsiooni (määratletud allpool) tingimuste kohaselt.

2021. aasta 1. oktoobril esitas Selts Nasdaq Tallinn Aktsiaseltsile („**Nasdaq Tallinn**“) avalduse Aktsiate noteerimiseks Tallinna Börsil („**Noteerimine**“). Aktsiatega kauplemine peaks algama Tallinna börsil orienteeruvalt 21.10.2021 („**Noteerimiskuupäev**“), pärast Uute

Aktsiate registreerimist Eesti Väärtpaberite Registris („**EVR**“) ja Pakkumise Arveldust (määratletud allpool). Pakkumise Aktsiate kliiringu ja arveldamise tingimuste („**Arveldus**“) kohta palume tutvuda „OSA 3 (Pakkumine) punktiga 3.12 (Arveldus ja kauplemine)“.

Kui uued aktsiad on EVR-is registreeritud, paiknevad Uued Aktsiad *pari passu* kõigi olemasolevate Aktsiatega ja Pakkumise Aktsiad annavad õiguse mis tahes dividendide saamiseks, mida on deklareeritakse ja makstakse Aktsiatelt 01.01.2021 alanud majandusaasta eest ning mis tahes dividendidele, mida deklareeritakse ja makstakse mis tahes järgneval finantsperioodil. Dividendidelt, mida Selts maksab aktsionäridele, keda üldjuhul Eestis ei maksustata, võidakse maha arvata Eesti maksud, nagu on kirjeldatud OSA 15 (Maksustamine)“.

Käesolev Prospekt kehtib kuni Nasdaq Tallinna Börsil Aktsiatega kauplemise alustamiseni. Prospekti täiendamise kohustus uute oluliste asjaolude, oluliste vigade või oluliste ebatäpsuste korral kehtib ainult Prospekti kehtivusaja jooksul ning seda ei kohaldata, kui Prospekt enam ei kehti.

AKTSIATESSE INVESTEERIMINE ON SEOTUD SUURE RISKIGA, MIS ON OMANE INVESTEERINGUTELE KAPITALITURU OMAKAPITALIINSTRUMENTIDESSE NING RISKIDEGA, MIS ON SEOTUD SELTSI JA TEMA TÜTARETTEVÕTETE TEGEVUSE JA ÄRIKESKKONNAGA. PEAKSITE TUTVUMA KOGU KÄESOLEVA PROSPEKTIGA. EELKÕIGE PEAKSITE LUGEMA OSA PEALKIRJAGA „RISKITEGURID“, KUS KÄSITLETAKSE TEATUD TEGUREID, MIDA PEAKSITE ENNE PAKKUMISE AKTSIATESSE INVESTEERIMIST ARVESSE VÕTMA. PROSPEKTI SISU PUHUL EI OLE TEGU ÕIGUS-, FINANTS- EGA MAKSUALASTE NÕUANNETEGA. IGA POTENTSIAALNE INVESTOR PEAKS SELLISE NÕU SAAMISEKS KONSULTEERIMA OMA ÕIGUS-, FINANTS- VÕI MAKSUNÕUSTAJAGA. KUI TEIL ON KAHTLUSI SELLE PROSPEKTI SISU SUHTES VÕI SELLES SUHTES, MIDA PEAKSITE VÕTMA, PEAKSITE VIIVITAMA KONSULTEERIMA ISIKUGA, KES ON SPETSIALISEERUNUD AKTSIATE JA MUUDE VÄÄRTPABERITE OMANDAMISE ALASELE NÕUSTAMISELE.

Rahvusvahelised Koordinaatorid ei pea ühtegi teist isikut (olenemata sellest, kas tegu on Prospekti saajaga või mitte) Pakkumisega seoses kliendiks ega vastuta kellegi teise ees peale Seltsi ja Eesti Energia oma klientidele pakutava kaitse pakkumise eest ega Pakkumise või mis tahes tehingu, küsimuse või lahedusega seoses nõu andmise eest.

Pakkumise Aktsiaid ei ole registreeritud ega registreerita USA väärtpaberiseaduse alusel. Väärtpabereid pakutakse ja müüakse Ameerika Ühendriikides ainult kutselistele institutsionaalsetele ostjatele (QIB), nagu on määratletud eeskirjas 144A, ja tuginedes sellele või muule erandile USA registreerimisnõuetest või tehingust, mille suhtes ei kohaldata registreerimisnõudeid.

Pakkumine ei ole suunatud isikutele, kelle osalemine Pakkumises nõuab lisaks Eesti õiguses vajalikele ja Seltsi poolt võetud registreerimis-, prospekti- või muudele meetmetele täiendavaid meetmeid. Selts ega Eesti Energia ei ole üheski jurisdiktsioonis võtnud ega võta meetmeid, mis võimaldaksid Pakkumise Aktsiate pakkumist mujal kui Eestis, Lätis ja Leedus ning Pakkumist ei tehta üheski jurisdiktsioonis, kus ei oleks lubatud Pakkumise Aktsiaid pakkuda. Pakkumise Aktsiaid ei ole registreeritud ega registreerita USA väärtpaberiseaduse alusel ega ühegi USA osariigi väärtpaberiseaduse alusel ega üheski muus jurisdiktsioonis peale Eesti, Läti ja Leedu. Aktsiaid, sealhulgas Pakkumise Aktsiaid, ei tohi otseselt ega kaudselt pakkuda, müüa, edasi müüa, jaotada ega märkida riikides, kus see on õigusvastane, ilma et nad täidaksid lisanõudeid, välja arvatud juhul, kui on olemas nende nõuete suhtes kohaldatav erand. Palun tutvuge „OSA 3 (Pakkumine) punktiga 3.13 (Müügi- ja võõrandamispiirangud)“. Prospekti koopiate või nendega seotud dokumentide levitamine ei ole lubatud riikides, kus selline levitamine või Pakkumises osalemine nõuab lisameetmeid või on vastuolus nende riikide õigusaktidega. Isikud, kes saavad käesoleva Prospekti või sellega seotud dokumendi, peaksid end viima kurssi kõigi piirangutega, mis on seotud käesolevas Prospektis sisalduva teabe levitamise ja Pakkumise aktsepteerimisega. Selts ei vastuta juhtudel, kui füüsilised või juriidilised isikud võtavad meetmeid, mis on vastuolus käesolevas lõigus nimetatud piirangutega.

Prospekti üleandmist ega ühtki käesoleva dokumendi alusel tehtud märkimist või ostu ei tohi mingil juhul tõlgendada nii, et äriühingu ja/või selle konsolideeritud tütarettevõtjate (koos „Kontsern“) tegevus ei ole muutunud alates käesoleva dokumendi kuupäevast või et selles sisalduv teave on õige mis tahes hilisemal ajal.

Uued Aktsiad on ja olemasolevad Aktsiad registreeritakse EVR-is ja neid hoitakse raamatukande vormis. Pakkumise Aktsiate rahvusvaheline väärtpaberite identifitseerimisnumber (ISIN) on EE3100137985.

Vaid (a) finantsinstrumentide turgude direktiivi 2014/65/EL („MiFID II“) kehtivas redaktsioonis, (b) MiFID II-te toetava komisjoni delegeeritud direktiivi (EL) 2017/593 artiklites 9 ja 10 ja (c) kohalikes rakendusmeetmetes (koos nimetatud „MiFID II tootejuhtimise nõuded“) sisalduvate tootejuhtimise nõuete mõistes ning välistades igasuguse lepinguvälise, lepingulise ja muu vastutuse, mis „tootjal“ (MiFID II tootejuhtimise nõuete mõistes) käesolevaga seoses tekkida võib, on Pakkumise esemeks olevad väärtpaberid läbinud toote heakskiitmise protsessi, mille käigus on tehtud kindlaks, et Aktsiad on: (i) ühilduvad jaeinvestorite ja kutselistele klientidele ja tunnustatud võrdsetele vastaspooltele (mõlemad määratletud MiFID II-s) esitatavatele tingimustele vastavate investorite lõppsihtturuga; ja (ii) kõlblikud turustamiseks kõigi turustuskanalite kaudu, mida lubab MiFID II („Sihtturu Hinnang“). Olenemata Sihtturu Hinnangust peaksid turustajad märkima, et: Aktsiate hind võib langeda ja investorid võivad kaotada kogu oma investeeringu või osa sellest; Aktsiad ei paku garanteeritud tulu ega kapitalikaitset; ning investeering Aktsiatesse sobib vaid investoritele, kes ei vaja garanteeritud sissetulekut või kapitalikaitset, kes (üksi või koos asjakohase finantsnõustajaga) on võimelised hindama sellise investeeringu eeliseid ja riske ning kellel on piisavalt vahendeid, et kanda sellest tuleneda võivaid kahjumeid. Sihtturu Hinnang ei piira Pakkumisega seotud lepinguliste, õiguslike või regulatiivsete müügipiirangute nõuete kohaldamist. Vaatamata Sihtturu Hinnangule hangivad Rahvusvahelised Koordinaatorid investoreid, kes vastavad ainult kutseliste klientide ja tunnustatud vastaspoolte kriteeriumitele (välja arvatud avalik pakkumine investoritele Eestis, Leedus ja Lätis).

Kahtluste vältimiseks olgu lisatud, et Sihtturu Hinnang ei kujuta endast: (a) sobivuse või asjakohasuse hindamist MiFID II mõistes; ega (b) soovitust igale investorile või investorite rühmale investeerida või osta või võtta mis tahes muid meetmeid seoses Pakkumise Aktsiatega.

Iga turustaja vastutab Aktsiatega seotud sihtturu hindamise ja asjakohaste turustuskanalite kindlaksmääramise eest.

Rahvusvahelised Koordinaatorid ja Ühised Arvepidajad

Citigroup Nordea Swedbank

Prospekti kuupäev on 04.10.2021.

SISUKORD

*Investeerimisotsuse tegemisel peaksid potentsiaalsed investorid tuginema ainult Prospektis sisalduvale teabele. Selts ning Rahvusvahelised Koordinaatorid ja Ühised Arvepidajad („**Pakkumise Korraldajad**“)ei ole volitanud kedagi andma potentsiaalsetele investoritele muud teavet. Kui potentsiaalsed investorid saavad muud teavet, ei tohiks nad sellele tugineda.*

Pakkumise Aktsiaid pakutakse märkimiseks ja ostmiseks ainult kohtades, kus pakkumised ja märkimised on lubatud. Potentsiaalsed investorid ei tohiks eeldada, et Prospektis sisalduv teave on esitatud mis tahes muu kuupäeva seisuga kui Prospekti kaanel toodud kuupäev.

OSA 1. KOKKUVÕTE 5
OSA 2. RISKITEGURID 12
OSA 3. PAKKUMINE 43
OSA 4. TAUST, PAKKUMISE PÕHJUSED JA TULU KASUTAMINE 64
OSA 5. KAPITALISATSIOON JA VÕLAKOHUSTUSED 65
OSA 6. DIVIDENDID JA DIVIDENDIDE MAKSMISE PÕHIMÕTTED 67
OSA 7. VÄLJAVÕTTELINE FINANTSTEAVE 68
OSA 8. TEGEVUS- JA FINANTSÜLEVAADE 78
OSA 9. VALDKONNA ÜLEVAADE 117
OSA 10. REGULATIIVNE ÜLEVAADE 169
OSA 11. TEGEVUS 194
OSA 12. JUHTIMINE 238
OSA 13. TEAVE SELTSI, AKTSIATE JA AKTSIAKAPITALI KOHTA 250
OSA 14. EESTI VÄÄRTPABERITURG 258
OSA 15. MAKSUSTAMINE 263
OSA 16. ÕIGUSLIKUD KÜSIMUSED 271
OSA 17. SÕLTUMATUD AUDIITORID 272
OSA 18. LISATEAVE 273
OSA 19. DEFINITSIOONID JA SÕNASTIK 292
OSA 20. FINANTSTEAVE 297

OSA 1. KOKKUVÕTE

1.1 SISSEJUHATUS

Seda Kokkuvõtet tuleks lugeda kui sissejuhatust prospektile („**Prospekt**“), mis on koostatud seoses (i) Enefit Green AS-i (edaspidi „**Selts**“) poolt emiteeritavate uute Seltsi aktsiate pakkumise, (ii) Eesti Energia AS-ile („**Eesti Energia**“) kuuluvate Seltsi olemasolevate lihtaktsiate pakkumise ja (iii) Seltsi kõigi aktsiate („**Aktsiad**“) noteerimise ja kauplemisele võtmisega Nasdaq Tallinna Aktsiaseltsi Balti põhinimekirjas (edaspidi „**Tallinna Börs**“). Seltsi ja selle konsolideeritud tütarettevõtteid nimetatakse edaspidi koos „**Kontserniks**“. Prospekti kuupäeva seisuga on Seltsil 27 konsolideeritud tütarettevõtet.

Kokkuvõte sisaldab teavet, mis tuleb lisada kokkuvõttesse seda liiki väärtpaberite ja emitendi kohta vastavalt määrusele (EL) 2017/1129 („**Prospektimäärus**“). Investori otsus investeerida Pakkumise Aktsiatesse peab põhinema Prospektil tervikuna. Investor võib kaotada kogu või osa investeeritud kapitalist.

Prospektis sisalduva teabega seotud kohtumenetluses võib investor enne vastava menetluse algatamist olla siseriikliku õiguse kohaselt kohustatud kandma Prospekti tõlkimise kulu. Tsiviilõiguslik vastutus Kokkuvõtte, sealhulgas selle mis tahes tõlke eest, lasub vaid Kokkuvõtte koostanud isikutel ning üksnes juhul, kui Kokkuvõte on eksitav, ebatäpne või vastuolus Prospekti teiste osadega või kui see ei anna koos Prospekti muude osadega olulist informatsiooni, mis on vajalik Pakkumise Aktsiatesse investeerimise otsuse tegemiseks.

Seltsi ametlik (äri)nimi on Enefit Green AS. Seltsi registrijärgne aadress on: Lelle 22, Tallinn, 11318, Eesti ja e-posti aadress on info@enefitgreen.ee. Seltsi LEI-kood on 485100EAUB2D0VTK1R43. Pakkumise Aktsiate nimi on „Enefit Greeni aktsia“ ja Pakkumise Aktsiate rahvusvaheline väärtpaberitunnus (ISIN) on EE3100137985.

Eesti Energia ametlik (äri)nimi on Eesti Energia Aktsiaselts. Eesti Energia registrijärgne aadress on Lelle tn 22, Tallinn, 11318, Eesti ning e-posti aadress on info@energia.ee. Eesti Energia LEI-kood on 5493005044RTLQ5RZU70.

Prospekt on kinnitatud Finantsinspektsiooni („**Finantsinspektsioon**“) kui pädeva asutuse poolt 04.10.2021 numbri 4.3-4.9/4148 all. Finantsinspektsiooni kontaktandmed on järgmised: aadress Sakala 4, 15030, Tallinn, Eesti, telefon +372 668 0500, e-post info@fi.ee.

1.2 PÕHITEAVE EMITENDI KOHTA

1.2.1. Kes on väärtpaberite emitent?

Selts on Eesti Vabariigi õiguse alusel asutatud aktsiaselts. Selts on registreeritud Eesti äriregistris registrikoodiga 11184032.

Selts on Baltimaade juhtiv mitmekülgse taastuvenergia tootja. Kontsern toodab elektrit peamiselt tuulest, samuti olmejäätmetest, biomassist, päikese- ja hüdroenergia allikatest Eestis, Lätis, Leedus ja Poolas. Selts on Eesti riigile kuuluva integreeritud energiaettevõtte Eesti Energia tütarettevõte. Selts omandas 2018. aasta novembris Balti riikides taastuvenergia tootmise ja tuuleparkide arendamisega tegelenud Nelja Energia. 30.06.2021 seisuga oli Kontsernil 456,4 MW installeeritud elektri tootmise koguvõimsust ja lisaks 110,0 MW reservvõimsust ning 81,2 MW installeeritud soojuse tootmise koguvõimsust, millele lisandus 574,9 MW reserv- ja tipuvõimsust. 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul tootis Kontsern 557,2 GWh elektrienergiat ja 321,1 GWh soojusenergiat.

Kontserni lähiaja tuule- ja päikeseenergia arendusprojektide kava hõlmab kokku kuni 600 MW võimsusega projekte, millest 43,2 MW on juba ehitamisel. Lisaks koosneb nähtav pikaajaline arendusprojektide kava projektidest koguvõimsusega kuni 1112 MW ja pikaajalisest arenduspotentsiaalist merel koguvõimsusega kuni 2100 MW. Nende projektide lõpuleviimine sõltub mitmest ebakindlatest asjaoludest, sealhulgas asjaoludest, mis ei ole Kontserni kontrolli all.

Seisuga 30.06.2021 on Kontsernil Eestis ja Leedus 397,8 MW installeeritud võimsusega tuuleenergia varasid ning Eestis ja Lätis käitatakse olmejäätmeid ja biomassi kasutavaid soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamu, mille elektriline koguvõimsus on 27,7 MW ja soojusenergeetiline koguvõimsus on 81,2 MW. Kontsernil on Eestis ka gaasil töötav koostootmisjaam, mille elektriline võimsus on 110 MW ning soojusenergeetiline võimsus 220,0 MW, samuti soojuse tootmiseks kasutatavad katlad Eestis ja Lätis koguvõimsusega 354,9 MW, et katta tipukoormuse ja reservsooja tootmisvajadus. Kontsern käitab ka 30,3 MW võimsusega päikeseenergia tootmisseadmeid Eestis ja Poolas ning puidugraanulite tootmisrajatist Lätis. Kontsernil on Eestis väike 0,365 MW hüdroelektrijaam. 31.12.2020 lõppenud aasta seisuga pärines 74% Kontserni tuludest reguleeritud hindadega valdkondadest või oli tagatud fikseeritud hindadega lepingutega ning seetõttu ei olnud need avatud turuhinna riskile.

(a) Suurimad aktsionärid

Prospekti kuupäeva seisuga kuulub Eesti Energiale 100% Seltsi aktsiatest ja hääleõigustest ning Eesti Energia ainuaktsionär on Eesti Vabariik, kes tegutseb Rahandusministeeriumi kaudu. Vahetult pärast Pakkumist, eeldusel et Pakkumise tulemusena müüakse 40 816 327 Uut Aktsiat ja 6 122 449 Teisest Aktsiat (ja eeldades, et müügioptsiooni võimalust ei kasutata), jääb Eesti Energia eeldatavalt omama 82,7% Seltsi Aktsiatest ja hääleõigustest. Sellest tulenevalt jääb Eesti Energia jätkuvalt Seltsi enamusaktsionäriks ja Selts jätkab Eesti Energia tütarettevõttena.

(b) Juhtimine

Vastavalt Eesti õigusele on Seltsi operatiivne juhtimine üles ehitatud kaheastmelise süsteemina. Juhatus vastutab Seltsi igapäevase juhtimise eest ning on seaduse ja Põhikirja alusel volitatud Seltsi esindama. Nõukogu vastutab Seltsi äritegevuse strateegilise planeerimise ja Juhatuse tegevuse üle järelevalve teostamise eest.

Prospekti kuupäeva seisuga koosneb Juhatus neljast liikmest:

Nimi	Kodakondsus	Sünniaasta	Liige alates	Ametikoht	Ametiaeg lõppeb
Aavo Kärmas	Eesti	1975	05.07.2017	Esimees, tegevjuht	24.09.2024
Veiko Räim	Eesti	1979	23.10.2017	Liige, finantsjuht	24.09.2024
Innar Kaasik	Eesti	1979	31.08.2012	Liige, tootmisjuht	24.09.2024
Linas Sabaliauskas	Leedu	1976	02.01.2019	Liige, arendusjuht	24.09.2024

Alates 21.10.2021 koosneb Nõukogu viiest liikmest:

Nimi	Kodakondsus	Sünniaasta	Liige alates	Ametikoht	Ametiaeg lõppeb	Sõltumatu
Hando Sutter	Eesti	1970	17.10.2017	Esimees	21.10.2024	Ei
Andri Avila	Eesti	1975	17.10.2017	Liige	21.10.2024	Ei
Raine Pajo	Eesti	1976	01.01.2021	Liige	21.10.2024	Ei
Erkki Raasuke	Eesti	1971	21.10.2021	Liige	21.10.2024	Jah
Anne Sulling	Eesti	1976	21.10.2021	Liige	21.10.2024	Jah

(c) Kohustuslikku auditeerimist läbiviivad audiitorid

AS PricewaterhouseCoopers (registrikood 10142876; registrijärgne aadress Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn, Eesti) on Seltsi seadusjärgne audiitor alates 2009. aastast. AS PricewaterhouseCoopers on *Eesti Audiitorkogu* liige.

1.2.2. Milline on emitendiga seotud peamine finantsteave?

Alltoodud tabelites on esitatud Kontserni peamine finantsteave 2018., 2019. ja 2020. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaastate kohta ning 2020. ja 2021. aasta 30. juunil lõppenud kuuekuulise perioodi kohta, mis pärineb või tuleneb Prospektis esitatud Kontserni Auditeeritud Finantsaruannetest ja Auditeerimata Vahearuannetest. Teave on esitatud kooskõlas Euroopa Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/979 I lisaga.

(a) Konsolideeritud kasumiaruanne

	Kuuekuulise perioodi kohta, mis lõppes 30.06		Aasta kohta, mis lõppes 31.12		
	2021	2020	2020	2019	2018[2]
	(auditeerimata)		(auditeeritud)		
	(EUR '000)				
Tulud	63 522,4	56 558,8	113 994,3	119 833,1	60 007,6
Taastuvenergia toetus ja muud äritulud	14 885,8	34 541,0[1]	48 689,3[1]	31 684,8	17 968,3
Ärikasum	27 259,5	48 508,7	71 978,7	49 524,5	20 608,4
Perioodi kasum, mis on omistatav	**25 032,3**	**47 474,5**	**67 870,4**	**36 784,9**	**9 638,0**
Emaettevõtte omakapitali omanikule	25 032,3	47 474,5	67 870,4	36 701,6	9 626,9
Vähemusaktsionärile	-	-	-	83,3	11,1
Baastulem aktsia kohta (EUR)	5,22	9,90	14,2	7,7	2,0
EBITDA[3]	46 385,2	66 845,8	110 170,5	90 326,4	40 263,9

Märkus.

(1) Hõlmab ühekordset saastekvootide müügitehingut summas 13,7 miljonit eurot.

(2) Selts omandas 06.11.2018 100% Nelja Energia aktsiatest. Nelja Energia omandatud ettevõtete tegevuse tulemused konsolideeriti Kontserni raamatupidamisaruannetesse 01.11.2018 seisuga.

(3) Kontserni arvutatud EBITDA kajastab perioodi kasumit enne ettevõtte tulumaksu kulu, sidusettevõtete kasumit (kahjumit) kapitaliosaluse meetodil, netofinantskulusid, kulumit, amortisatsiooni ja väärtuse langust. EBITDA on alternatiivne majandustulemuste mõõdik ning Kontserni sõltumatud audiitorid ei ole seda auditeerinud ega läbi vaadanud.

(b) Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

	Seisuga 30.06	Seisuga 31.12		
	2021	2020	2019	2018
	(auditeerimata)	(auditeeritud)		
		(EUR '000)		
Varad kokku	727 635,9	739 444,8	730 197,4	757 765,9
Omakapital kokku	493 814,7	509 549,5	460 985,9	40 253,6
Netovõlg (auditeerimata)[1]	179 245,9	188 562,5	224 705,4	652 905,2

Märkus.

(1) Netovõlg on määratletud kui pikaajalised laenud pluss lühiajalised laenud miinus raha ja raha ekvivalendid.

(c) Konsolideeritud rahavoogude aruanne

	Kuuekuulise perioodi kohta, mis lõppes 30.06		Aasta kohta, mis lõppes 31.12		
	2021	2020	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(auditeeritud)		
			(EUR '000)		
Äritegevusest saadud netoraha	41 949,2	65 490,6	101 254,6	74 626,9	36 838,6
Investeerimistegevuses kasutatud netoraha	(38 724,1)	(1 146,7)	(10 948,8)	(20 650,0)	(258 809,7)
Finantseerimistegevusest tulenev (selles kasutatud) netoraha	(2 858,9)	(66 353,6)	(90 658,6)	(70 852,0)	249 972,7

1.2.3. Millised on emitendile omased peamised riskid?

- Taastuvatest energiaallikatest elektri tootmine sõltub ilmastikutingimustest ning tuule- ja päikeseenergia ressurssidest. Ebasoodsatel ilmastikutingimustel ja kliimamuutustel võib olla oluline negatiivne mõju kontserni äritegevusele, finantsseisundile ja majandustulemustele.
- Mis tahes pikaajaline elektrihinna langus võib avaldada olulist negatiivset mõju kontserni äritegevusele, finantsseisundile, majandustulemustele või väljavaadetele. Kuna Eestis, Lätis, Leedus ja Poolas kehtestatud toetusprogrammidest kasu saavate Kontserni tootmisvarade eluiga ületab toetusprogrammide kestvust, mõjutab elektri eest saadav hind Kontserni tulusid tulevikus rohkem.
- Kontserni arendusprojektide kava on kapitalimahukas ja sõltub ebakindlatest asjaoludest. Kontsern sõltub oma projektide arendamisel ja ehitamisel erinevatest allikatest pärinevast rahastusest, eelkõige välisest laenurahast.
- Kontsern on teinud ja eelduslikult jätkab tehingute tegemist Eesti Energia kui emaettevõtte ja teiste seotud osapooltega ning need võivad kätkeda endas huvide konflikte.
- Ebasoodsad muudatused olemasolevates taastuvenergia toetusi ette nägevates õigusaktides või riigi poliitikas võivad oluliselt mõjutada Kontserni olemasoleva majandustegevuse tulemuslikkust.
- Kontsern seisab silmitsi riskidega, mis on seotud tema tegevuses kasutatavate toorainete, eelkõige olmejäätmete ebapiisava tarnimisega.
- Kontserni hoolduse- ja korrashoiuga seotud tegevused sõltuvad suurel määral kolmandatest isikutest töövõtjatest, kelle tegevus võib olla ebapiisav ja põhjustada planeerimata elektrikatkestusi, tootmismahtude vähenemist ja ettenägematuid kapitalikulusid.
- Konkurents uute taastuvenergia võimsuste arendamiseks on üha tihedam ja võib Kontserni ebasoodsalt mõjutada. Lisaks kasvab ja muutub Kontserni tegevus kiiresti, tekitades strateegilisi-, juhtimis-, käidu- ja kontrolliprobleeme.
- Kontserni kindlustuskaitse ei pruugi olla piisav, et hüvitada Kontsernile teatavaid kahjusid.
- Kontsern sõltub olulisel määral erinevate avaliku võimu kandjate poolt väljastatavatest litsentsidest, lubadest ja kooskõlastustest ning litsentside, lubade ja kooskõlastuste kehtivuse lõppemisel, kehtetuks tunnistamisel

või nende pikendamisest keeldumisel võib olla Kontsernile oluline kahjulik mõju. Kontserni suhtes on käimas kohtuvaidlusi.

1.3 PÕHITEAVE VÄÄRTPABERITE KOHTA

1.3.1. Millised on Aktsiate põhiomadused?

Prospekti kuupäeva seisuga on Seltsi aktsiakapital 229 793 473 eurot, mis jaguneb 229 793 473 emiteeritud Aktsiaks, mille eest on täielikult tasutud ja mille nimiväärtus on 1 euro Aktsia kohta. Aktsiad on elektroonilises vormis registreeritud Eesti väärtpaberite registris („**EVR**"), mida peab Nasdaq CSD Eesti filiaal.

Aktsiate (sealhulgas Teiseste Aktsiate) rahvusvaheline väärtpaberite identifitseerimisnumber (ISIN) on ja Uute Aktsiate ISIN saab olema ISIN EE3100137985. Aktsiad on vabalt võõrandatavad. Kui Uued Aktsiad on EVR-is registreeritud, on Uued Aktsiad samaväärsed (*pari passu*) kõigi olemasolevate Aktsiatega (sh Teiseste Aktsiatega) ja Pakkumise Aktsiad annavad õiguse dividendide saamiseks, mis otsustatakse ja makstakse Aktsiatelt 01.01.2021 alanud majandusaasta eest ning mis tahes dividendidele, mille maksmine otsustatakse ja mis makstakse välja mis tahes järgneval finantsperioodil.

Õigus osaleda aktsionäride üldkoosolekutel. Seltsi aktsionäridel on õigus osaleda Seltsi juhtimises aktsionäride üldkoosoleku („**Aktsionäride Üldkoosolek**") kaudu. Aktsionäride Üldkoosolek on Seltsi kõrgeim juhtorgan, mis otsustab teatud olulisi ühinguõiguslikke küsimusi nagu põhikirja muutmine, aktsiakapitali suurendamine ja vähendamine, vahetusvõlakirjade emiteerimine, nõukogu liikmete ja audiitori valimine ja tagasikutsumine, majandusaasta aruannete heakskiitmine ja kasumi jaotamine, seltsi lõpetamine, ühinemine, jagunemine või ümberkujundamine ning teatavaid muid küsimusi. Otsuseid võib vastu võtta kas korralisel või erakorralisel üldkoosolekul.

Aktsionäride Üldkoosolekul osalemise ja sellel hääleõiguse saamiseks peab aktsionär olema kantud aktsionäride nimekirja hiljemalt seitse päeva enne koosoleku toimumist. Aktsionär, kelle aktsiad on registreeritud esindaja nimele, võib osaleda aktsionäride üldkoosolekul ja kasutada hääleõigust ainult juhul, kui esindajakonto omanik on andnud aktsionärile volituse.

Hääleõigus. Seltsil on ühte liiki aktsiad. Iga Aktsia annab aktsionärile ühe hääle. Aktsionär võib Aktsionäride Üldkoosolekul osaleda ja hääletada isiklikult või esindaja kaudu. Aktsionäride Üldkoosolekul on otsuse vastuvõtmiseks üldjuhul vaja koosolekul esindatud häälte enamuse toetust. Vastavalt seadusele või Seltsi põhikirjale on teatavate otsuste puhul nõutav Aktsionäride Üldkoosolekul esindatud häälte suurem häälteenamus (nt kaks kolmandikku või kolm neljandikku) (näiteks põhikirja muutmine, Nõukogu liikme tagasikutsumine enne tema ametiaja lõppu, aktsiakapitali suurendamine või vähendamine).

Märkimise eesõigus. Äriseadustiku kohaselt on aktsiaseltsi uute aktsiate emiteerimisel aktsiaseltsi olemasolevatel aktsionäridel eesõigus märkida aktsiaseltsi uusi aktsiaid proportsionaalselt nende olemasolevate osalustega. Aktsionäride otsus, millega loobutakse aktsionäridele märkimise eesõiguse andmisest, tuleb heaks kiita vähemalt Aktsionäride Üldkoosolekul esindatud aktsionäride 3/4 suuruse häälteenamusega. Selline eesõigus on seotud ka Aktsiatega.

Õigus teabele. Aktsiaseltsi aktsionäridel on õigus saada Juhatuselt Aktsionäride Üldkoosolekul teavet Seltsi tegevuse kohta. Juhatus võib siiski keelduda teabe andmisest, kui on alust eeldada, et see võib oluliselt kahjustada Seltsi huve.

Õigus dividendidele. Seltsi põhikirjas ei ole ette nähtud erireegleid dividendi maksmise kohta ning kõigil aktsionäridel on õigus osaleda Seltsi kasumi jaotamises proportsionaalselt nende osalusega Seltsis. Äriseadustiku kohaselt otsustab dividendide jaotamise ja maksmise Aktsionäride Üldkoosolek. Juhatus peab esitama Aktsionäride Üldkoosolekule kasumi jaotamise ettepaneku koos majandusaasta aruandega. Nõukogul on õigus teha Juhatuse ettepanekus muudatusi enne selle Aktsionäride Üldkoosolekule esitamist. Börsil noteeritud äriühingute dividende makstakse ainult nendele aktsionäridele (või nende esindajatele), kes on kantud aktsionäride nimekirja (aktsiaraamatusse), mida peetakse EVR-is vastava kuupäeva seisuga.

Vastavalt Seltsi dividendipoliitikale, mille Aktsionäride Üldkoosolek ja Nõukogu kiitsid heaks vastavalt 14.09.2021 ja 12.08.2021, kavatseb Selts igal aastal jaotada 50% oma eelmise aasta puhaskasumist aktsionäridele. Tulevaste dividendimaksete ajastus ja suurus sõltuvad Kontserni olemasolevast ja tulevasest finantsseisundist, tegevuse tulemustest, vajadusest säilitada mõistlik kapitalistruktuur, likviidsusvajadustest ja muudest asjaoludest, mida võidakse parasjagu asjakohaseks pidada. Selle tulemusena ei saa olla mingit kindlust, et Selts dividende maksab või kui dividende makstakse, siis milline on selliste dividendide summa.

Aktsiatest tuleneva nõudeõiguse järk maksejõuetuse korral. Pankrotiseaduse kohaselt omab aktsionäri aktsiast tulenev nõue Seltsi maksejõuetuse korral madalaimat rahuldamisjärku ja aktsionäridel on õigus osaleda viimasena mis tahes alles jääva vara likvideerimisel proportsionaalselt nende osalusega.

1.3.2. Kus väärtpaberitega kauplema hakatakse?

Selts esitas 01.10.2021 Nasdaq Tallinn Aktsiaseltsile („**Nasdaq Tallinn**“) avalduse kõigi Aktsiate noteerimiseks ja kauplemisele võtmiseks Nasdaq Tallinna Balti põhinimekirjas („**Tallinna Börs**“). Aktsiatega kauplemine peaks algama Tallinna Börsil orienteeruvalt 21.10.2021, pärast Uute Aktsiate registreerimist EVR-is. Aktsiate noteerimiseks või kauplemisele võtmiseks ühelgi teisel börsil taotlust esitatud ei ole.

1.3.3. Millised on väärtpaberitele omased peamised riskid?

- Aktsiate aktiivne kauplemisturg ei pruugi areneda või ei pruugi olla jätkusuutlik. Aktsiate hind võib olla volatiilne. Eelkõige võivad Aktsiate hinnale negatiivset mõju avaldada Seltsi või Eesti Energia poolt läbi viidavad tulevased aktsiate pakkumised või selliste pakkumiste võimalus.
- Seltsi võime maksta tulevikus dividende ei ole garanteeritud. Aktsionäre võivad mõjutada dividendide või tulu maksustamist reguleerivate seaduste muudatused.
- Seltsi täiendavad omakapitali kaasamised võivad vähendada olemasolevaid osalusi. Lisaks ei pruugi teatud riikidest pärit aktsionärid olla õigustatud osalema Seltsi poolt läbi viidavates tulevastes aktsiate pakkumistes.
- Eesti Energia, mis on praegu Seltsi ainuaktsionär ja omab pärast Pakkumist jätkuvalt enamust Aktsiatest, võib mõjutada Kontserni erinevaid põhimõttelist laadi ühinguõiguslikke ja äriotsuseid.
- Eesti äriühingute aktsionäride õigused võivad erineda teistes riikides tegutsevate äriühingute aktsionäride õigustest. Väljaspool Eestit asuvatel või elavatel investoritel võib olla raskem Seltsi vastu kohtuotsuseid täitmisele pöörata.

1.4 PÕHITEAVE PAKKUMISE JA/VÕI REGULEERITUD TURUL KAUPLEMISELE VÕTMISE KOHTA

1.4.1. Millistel tingimustel ja ajakava alusel saan sellesse väärtpaberisse investeerida?

Selts pakub kuni 40 816 327 uut emiteeritavat lihtaktsiat nimiväärtusega 1 euro aktsia kohta („**Uued Aktsiad**“). Eesti Energia pakub kuni 6 122 449 olemasolevat lihtaktsiat, võimalusega suurendada pakutavate olemasolevate lihtaktsiate arvu kuni 30 612 245 olemasoleva lihtaktsiani („**Suurendamise Optsioon**“) nimiväärtusega 1 euro („**Teisesed Aktsiad**“ ja koos uute aktsiatega nimetatakse neid „**Pakkumise Aktsiateks**“). Pakkumine koosneb (i) pakkumisest jaeinvestoritele Eestis, Lätis ja Leedus („**Jaepakkumine**“), mille käigus pakutakse teatud arvu Pakkumise Aktsiaid („**Jaepakkumise Aktsiad**“) ja (ii) pakkumisest institutsionaalsetele investoritele nii Eestis kui ka väljaspool Eestit („**Institutsionaalne Pakkumine**“), mille käigus pakutakse teatud arvu Pakkumise Aktsiaid („**Institutsionaalse Pakkumise Aktsiad**“) Prospektimääruse mõistes kutselistele investoritele ning mujal väljaspool Ameerika Ühendriike, tuginedes USA määrusele S („**S-määrus**“), mis tuleneb USA 1933. aasta väärtpaberiseadusest („**USA väärtpaberiseadus**“) ja USA kutselistele institutsionaalsetele ostjatele, kes on määratletud Reeglis 144A ning tuginedes Reeglile 144A või kooskõlas muu erandiga USA väärtpaberiseaduse registreerimisnõuetest või tehingus, millele ei kohaldata USA väärtpaberiseadust (Institutsionaalset Pakkumist ja Jaepakkumist nimetatakse koos „**Pakkumiseks**“).

Pakkumise hind Pakkumise Aktsia kohta („**Pakkumishind**“) määratakse kindlaks Pakkumise Hinnavahemiku (määratletud allpool) raames investorite nõudluse väljaselgitamise protsessi kaudu ja on sama kõigi Jaepakkumise ja Institutsionaalse Pakkumise investorite jaoks. Pakkumise Aktsiate Pakkumise Hinnavahemik on eeldatavasti 2,45 kuni 3,15 eurot („**Pakkumise Hinnavahemik**“). Lõplik Pakkumishind avaldatakse orienteeruvalt 15.10.2021 börsiteatena ja Seltsi veebisaidil (ingliskeelne versioon: www.enefitgreen.ee/en/ipo, eestikeelne versioon: www.enefitgreen.ee/ipo).

Õigus osaleda Jaepakkumises. Jaepakkumine hõlmab Jaepakkumise Aktsiate pakkumist kõigile füüsilistele ja juriidilistele isikutele Eestis, Lätis ja Leedus, välja arvatud isikud, kes on Prospektimääruse artikli 2 lõike e kohaselt liigitatud kutselisteks investoriteks ja kes peaksid esitama oma pakkumised Institutsionaalse Pakkumise raames.

Jaepakkumise Periood. Jaepakkumise aktsiate märkimisperiood algab orienteeruvalt 05.10.2021 kell 10:00 (Ida-Euroopa suveaeg – Eesti aeg) ja lõpeb orienteeruvalt 14.10.2021 kell 14:00 (Ida-Euroopa suveaeg – Eesti aeg) („**Jaepakkumise Periood**“), välja arvatud juhul, kui Pakkumine lükatakse edasi või tühistatakse.

Osalemine Jaepakkumises. Jaepakkumises osalemiseks peavad investorid esitama Jaepakkumise Perioodil Jaepakkumise Aktsiate märkimisavalduse („**Märkimisavaldus**“). Investor, kellel on õigus osaleda Jaepakkumises, võib taotleda Jaepakkumise Aktsiate ostmist ainult hinnaga, mis on võrdne Pakkumise Hinnavahemiku ülemise otsaga, s.o 3,15 eurot Jaepakkumise Aktsia kohta („**Märkimishind**“).

Märkimisavalduste esitamine. Jaepakkumise Aktsiate märkimiseks peab investoril olema väärtpaberikonto EVR-is või Nasdaq Tallinna liikmeks olevas finantsasutuses. Eesti investor, kes soovib märkida Jaepakkumise Aktsiaid,

peaks võtma ühendust kontohalduriga, kes haldab sellise investori väärtpaberikontot EVR-is ja esitama Pakkumisperioodi jooksul alltoodud vormis märkimisavalduse Pakkumise Aktsiate ostmiseks.

Väärtpaberikonto omanik:	investori nimi
Väärtpaberikonto:	investori väärtpaberikonto number
Kontohaldur:	investori kontohalduri nimi
Väärtpaber:	Enefit Greeni aktsia
ISIN-kood:	EE3100137985
Väärtpaberite arv:	Jaepakkumise Aktsiate arv, mida investor soovib märkida
Hind (Pakkumise Aktsia kohta):	3,15 eurot
Tehingu summa:	Jaepakkumise Aktsiate arv, mida investor soovib märkida, korrutatuna Märkimishinnaga ühe Jaepakkumise Aktsia kohta
Tehingu vastaspool:	Swedbank AS(1)
Tehingu vastaspoole väärtpaberikonto:	99000011822
Tehingu vastaspoole kontohaldur:	Swedbank AS
Tehingu väärtuspäev:	20.10.2021
Tehingu liik:	„ostukorraldus“ või „märkimiskorraldus“
Arveldusviis:	„ülekanne makse vastu“

Märkus.

(1) Arveldusprotsessi hõlbustamiseks eeldatakse, et Swedbank AS kui arveldusagent nõustub Uute Aktsiate emiteerimise eelfinantseerimisega ning seoses eelfinantseerimisega kantakse Uued Aktsiad enne Arveldust üle Swedbank AS-i eriotstarbelisele väärtpaberikontole.

Läti või Leedu investor, kes soovib märkida Pakkumise Aktsiaid, peaks võtma ühendust Nasdaq Tallinna liikmeks oleva finantsasutusega, kes haldab investori väärtpaberikontot, ning esitama Pakkumisperioodi jooksul märkimisavalduse Jaepakkumise Aktsiate ostmiseks finantsasutuse poolt aktsepteeritud vormis ja vastavalt Pakkumise tingimustele.

Ühe ja sama investori poolt esitatud erinevad märkimisavaldused liidetakse jaotamisprotsessi käigus. Investor kannab kõik märkimisavalduse esitamise, tühistamise või muutmisega seotud kulud ja tasud, mida võtab Nasdaq Tallinna liikmeks olev vastav EVR-i konto haldur või finantsasutus, kes võtab Märkimisavalduse vastu. Selts ei nõua investoritelt Jaepakkumise Aktsiate märkimisel mingite otseste kulude tasumist.

Jaepakkumise Aktsiate eest tasumine. Märkimisavalduse esitamisega volitab ja annab investor investori väärtpaberikontoga seotud arvelduskontot haldavale asutusele (mis võib, kuid ei pruugi olla ka investori kontohaldur) loa broneerida viivitamata kogu tehingusumma investori arvelduskontol kuni Arvelduse lõpuleviimiseni või vahendite vabastamiseni vastavalt käesolevatele tingimustele. Broneeritav tehingusumma võrdub Märkimishinnaga, mida on korrutatud märgitud Jaepakkumise Aktsiate arvuga.

Pakkumise arveldus. Pakkumises osalenud investoritele jaotatud Pakkumise Aktsiad kantakse nende väärtpaberikontodele orienteeruvalt 20.10.2021 „ülekanne makse vastu“ viisil samaaegselt selliste Pakkumise Aktsiate eest makse sooritamisega.

Stabilisatsioon. Seoses Pakkumisega võib Swedbank AS („**Stabilisatsiooni Korraldaja**“), kes tegutseb Citigroup Global Markets Europe AG, Swedbank AS ja Nordea Bank Abp („**Rahvusvahelised Koordinaatorid**“ ja „**Pakkumise Korraldajad**“) nimel, stabiliseerimise eesmärgil kooskõlas kohalduva õigusega omandada Tallinna Börsil kuni 15% Pakkumise Aktsiatest, et stabiliseerida Aktsiate turuhinda kõrgemal tasemel, mis muidu kehtiks, ning stabilisatsioonitehingutes Aktsiate omandamise rahastamiseks kasutab Stabilisatsiooni Korraldaja või tema esindaja Teiseste Aktsiate müügist saadud tulu. Stabilisatsioonitehinguid Aktsiate soetamiseks võib teha igal ajal kuni 30. kalendripäevani (k.a) pärast Aktsiatega kauplemise alustamist Tallinna Börsil („**Stabilisatsiooniperiood**“). Stabilisatsiooniperioodi lõpus tagastab Stabilisatsiooni Korraldaja või tema esindaja Eesti Energiale kõik stabilisatsioonitegevuse tulemusena turult ostetud aktsiad ja/või allesjäänud Stabilisatsioonitulu, mida ei kasutatud stabilisatsioonitegevuseks müügioptsiooni tingimuste kohaselt. Stabilisatsioonitehingud (i) püüavad toetada Aktsiate turuhinda Stabilisatsiooniperioodil, (ii) võivad kaasa tuua Aktsiate turuhinna, mis on kõrgem kui muidu, ja (iii) tehakse Stabilisatsiooni Korraldaja poolt ainult Tallinna Börsil.

Osaluste vähenemine. Eeldades, et kõik pakutavad Uued Aktsiad on märgitud ja emiteeritud ning kõik Teisesed Aktsiad müüdud, toob Pakkumine kaasa Eesti Energia osaluse kohese vähenemise (i) kuni 23,0% (eeldusel, et nii Suurendamise Optsioon kui ka müügioptsioon on täielikult ära kasutatud); või (ii) kuni 26,4% (eeldusel, et Suurendamise Optsioon on täielikult ära kasutatud ja müügioptsiooni ei kasutata).

1.4.2. Kes on pakkuja ja/või kauplemisele lubamist taotlev isik?

Selts on isik, kes taotleb kõigi Seltsi Aktsiate kauplemisele lubamist. Eesti Energia on Teiseste Aktsiate pakkuja. Eesti Energia on Eesti Vabariigi seaduste alusel asutatud aktsiaselts. Eesti Energia on registreeritud Eesti äriregistris registrikoodiga 10421629.

1.4.3. Miks on see prospekt koostatud?

Pakkumise põhjused. Prospekt koostatakse seoses Pakkumisega. Pakkumise eesmärk on pakkuda investoritele kuni 26,4% Seltsi aktsiatest (sh uued aktsiad ja olemasolevad aktsiad) ja laiendada Kontserni investorite baasi. Pakkumisega soovib Selts suurendada oma Aktsiate likviidsust ning tugevdada Seltsi kuvandit praeguste ja potentsiaalsete klientide ning teiste koostööpartnerite ees.

Tulu kasutamine. Eeldades, et Pakkumishind on seatud Pakkumise Hinnavahemiku keskpunkti ja märgitakse ja emiteeritakse 35 714 286 Uut Aktsiat, loodab Selts saada Pakkumiselt brutotulu ligikaudu 100 miljonit eurot. Seltsi Pakkumisest saadav puhastulu, millest on maha arvatud Seltsi hinnangulised komisjonitasud (v.a. vabatahtlikult makstavad komisjonitasud) ja kulud kogusummas ligikaudu 7,97 miljonit eurot, on hinnanguliselt ligikaudu 92,0 miljonit eurot, eeldades et Suurendamise Optsiooni ei kasutata.

Selts kavatseb kasutada Pakkumise puhastulu Kontserni arendusprojektide ja võimalike uute projektide rahastamiseks, et toetada Kontserni kasvu- ja arengustrateegiat. Eelkõige kavatseb Selts kasutada Pakkumisest saadavat puhastulu Kontserni lähiaja tuule- ja päikeseparkide projektide arendamiseks, mis koosneb ehitusjärgus olevast Šilale II tuulepargist ja muudest projektidest, mille puhul on potentsiaali lõpliku investeerimisotsuse tegemiseks 2021. ja 2022. aasta lõpuks. Juhtkonna hinnangul nõuaks kõigi lähiaja projektide arendamine kapitalikulutusi vahemikus 560–610 miljonit eurot. Rahaliste vahendite täpse jaotuse erinevate käimasolevate arendusprojektide vahel otsustab Selts hiljem, sõltuvalt käimasolevate arendusprojektide protsessist (sh kiirus, etapp ja teostamise järjekord). Kontsernile jääb Pakkumise puhastulu jaotamisel laialdane kaalutlusõigus.

Selts ei saa Eesti Energialt Teiseste Aktsiate müügist mingit tulu.

Emissiooni tagamise korraldus. Selts ja Eesti Energia loodavad sõlmida Rahvusvaheliste Koordinaatoritega Pakkumise suhtes pakkumise korraldamise lepingu orienteeruvalt 05.10.2021 („**Pakkumise Korraldamise Leping**“). Pakkumise Korraldamise Lepingu osaliste kohustused sõltuvad Hinnakokkuleppe sõlmimisest Pakkumise Korraldamise Lepingu osaliste poolt ja teatavatest muudest eeltingimustest, mis on tüüpilised sedalaadi lepingu puhul.

Olulised huvide konfliktid. Juhtkonnale teadaolevalt ei esine Pakkumise puhul olulisi huvide konflikte.

OSA 2. RISKITEGURID

Aktsiatesse investeerimisega kaasnevad suured riskid. Potentsiaalsed Aktsiatesse investeerijad peaksid hoolikalt kaaluma muu hulgas alltoodud riske ja muud selles Prospektis esitatud teavet enne Aktsiatesse investeerimise otsuse tegemist. Kõik alltoodud riskid võivad avaldada olulist negatiivset mõju Kontserniäritegevusele, finantsseisundile, tegevuse tulemustele või väljavaadetele ning viia Aktsiate väärtuse vastava languseni. Selle tulemusena võivad investorid kaotada osa oma investeeringu väärtusest või kogu investeeringu väärtuse. Võimalik investor, kes ei ole kindel, kuidas tegutseda, peaks konsulteerima kutselise nõustajaga, kes on spetsialiseerunud aktsiate ja muude väärtpaberite omandamise alasele nõustamisele.

Potentsiaalsed investorid peaksid võtma teadmiseks, et allpool kirjeldatud riskitegurid ei ole ammendavad ning et ülaltoodud mõju võib olla ka täiendavatel riskidel ja ebakindlusel, mis ei ole Kontsernile hetkel teada või mida Kontsern peab hetkel ebaoluliseks. Potentsiaalsed investorid peaksid hoolikalt kaaluma, kas Aktsiatesse investeerimine sobib neile, võttes arvesse Prospektis esitatud teavet ja investorite isiklikke asjaolusid.

2.1 KONTSERNI TEGEVUSEGA SEOTUD RISKID

2.1.1. Taastuvatest energiaallikatest elektri tootmine sõltub ilmastiku tingimustest ning tuule- ja päikeseenergia ressurssidest.

Kontsern investeerib ja kavatseb jätkata investeerimist tuule- ja päikeseenergia ressurssidest sõltuvatesse elektritootmisprojektidesse. 31.12.2020 seisuga moodustasid Kontserni kasutusel olnud tuule- ja päikeseenergia varad vastavalt 398 MW ja 30 MW ehk ligikaudu 87% ja 7% kogu paigaldatud elektritootmisvõimsusest.

Elektri tootmine kontserni tuule- ja päikeseenergia varade abil sõltub suuresti selle tuule kineetilisest energiast, millega tuulepargid kokku puutuvad, ja päikesekiirguse kogusest, mis on tema päikeserajatistele kättesaadav. Need ressursid ei ole Kontserni kontrolli all ja võivad aja jooksul oluliselt erineda. Üldised meteoroloogilised tingimused, nagu hooajalised muutused ressurssides, on Kontserni jaoks keerulised ja raskesti prognoositavad, eriti kuna erakordselt halvad ilmastikutingimused võivad viia tootmistaseme ja sellega seotud varadest saadava tulu taseme ühekordse languseni. Kui ebasoodsad ilmastikutingimused peaksid jätkuma pikas perspektiivis, võivad need negatiivselt mõjutada projektide kasumlikkust. Kui kliimamuutused põhjustavad muutusi seoses tuuleoludega või pilvekattega, võib sellel olla kahjulik mõju Kontserni varadele ja äritegevusele. Tuuleolusid võivad negatiivselt mõjutada ka tuulepargi lähedusse ehitatud inimtekkelised takistused, näiteks uued tuulepargid. Kõik sellised takistused võivad vähendada kontserni tuuleparkide toodangut, mille tulemuseks on oluline negatiivne mõju kontserni äritegevusele, finantsseisundile ja tegevustulemustele.

Ebapiisav tuul või päikesekiirgus võib viia elektritootmise vähenemiseni. Luues projektide portfelli erinevates geograafilistes asukohtades, teostades ulatuslikke tuulemõõtmisi ja hinnates, millised tuulikud sobivad konkreetsesse geograafilisse asukohta kõige paremini enne investeeringute kohta otsuste tegemist, vähendab Kontsern toodangu kõikumise ohtu.

Kontsern lähtub oma prognoositud elektritootmises osaliselt ajalooliste ilmastikutingimuste statistilistest uuringutest oma tegevuskohtades. Ebasoodsatel ilmastikutingimustel, kliimamuutustel, tehnoloogilistel riketel ning olulistel lahknevustel hinnangute ja tegeliku elektritootmise vahel võib olla oluline negatiivne mõju kontserni äritegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.1.2. Mis tahes pikaajaline elektrihinna langus võib avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni äritegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

Kuigi Kontsern saab teatavatest toetuskavadest kasu, müüakse oluline osa Kontserni toodetud elektrist turule. Seetõttu võib mis tahes pikaajaline elektrihinna langus avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni äritegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

Kontserni tulusid mõjutavad kolm peamist taastuvenergia toetuste programmi. Praegu Eestis Kontserni tegevusele rakendatav lisatasu elektrienergia tarnimise eest (ingl k lüh „**FiP**“) näeb ette fikseeritud lisatasud hulgimüügituru energiahindadele kindlaksmääratud ajavahemikuks kuni 600 GWh elektrienergiat, mis on toodetud Eestis kalendriaastas, tuuleenergia tootjate puhul, kellel on õigus saada lisatasu elektrienergia tarnimise eest.

Leedus ja Lätis Kontserni tegevuse suhtes kohaldatavate võrku tarnimise tariifidega (ingl k lüh „**FiT**“) nähakse ette fikseeritud tariifid, mida energiatootja saab kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul turuhulgihindade (pluss olemasolu korral lisatasu) asemel. Võrku tarnimise tariifid on fikseeritud ja seetõttu ei ole Kontsern mõjutatud elektrihinna kõikumistest seoses nende varadega tariifide kehtivuse ajal (kuigi sellega võib kaasneda kasum või kahjum).

Hinnavaheleping (ingl k lüh „**CfD**“), mida kohaldatakse Kontserni tegevuse suhtes Poolas, annab rahalist toetust projektidele, mis on enampakkumiskava raames edukad. Toetust antakse lisaks projekti omanikule makstava elektri turuhinnale lisatasuna, tingimusel et lähiaastatel on elektri turuhind madalam kui oksjonil esitatud eduka pakkumishinna hind. Lisateavet vt „OSA 10 (Regulatiivne ülevaade)“.

Välja arvatud Kontserni Poola varad, mis saavad kasu hinnavahelepingust ja elekter, mis saab kasu FiT-toetusprogrammidest, müüakse Kontserni rajatiste toodetud elektrit Nord Pooli elektribörsil järgmise päeva ja päevasisestel turgudel. Kontsern on sõlminud lepingu Eesti Energia energiakaubanduse äriüksusega, mis tegutseb Kontserni agendina tehingute teostamisel Nord Pooli elektribörsil.

Kontserni tegevus Eestis saab FiP-toetust 12 aastat alates vastava vara tegevuse alustamisest. Kontserni tegevus Lätis ja Leedus sai FiT-toetust teatud aja jooksul. Osa Kontserni tootmisvarade 12-aastane tootmisperiood Eestis on aga juba lõppenud ning Sudenai tuulepargi 12-aastane FiT-periood Leedus on juba lõppenud, mis avab Kontserni suuremale hulgituru hinnariskile.

Kontserni mõjutavad muutused Nord Pooli elektribörsi hinnatasemes. Elektrihinna langus mõjutab otseselt Kontserni tegevuse tulemusi. Uute tootmisvõimsuste lisandumine piirkondlikule elektriturule, eriti taastuvenergia võimsusele, võib elektrihinda langetada.

Taastuvenergia arengu varases staadiumis turgudel, kus kontsern tegutseb, loodi FiP- ja FiT-struktuurid, mille eesmärk oli edendada taastuvenergial põhinevate võimsuste ehitamist. Stimuleerimiskavadest kasu saavate Kontserni varade järelejäänud eluiga ületab stimuleerimiskavade järelejäänud eluea. Sellest tulenevalt eeldab Kontsern, et elektri eest saadav hind avaldab tulevikus suuremat mõju tuludele, kuna olemasolevad FiP- ja FiT-skeemid aeguvad ning Kontsern muutub üha enam sõltuvaks turuhinna kõikumistest (vt „OSA 11 (Tegevus) punkti 11.7.2 (Tulumudel)“).

Kontsern prognoosib, et mitmed arendusprojektid ei saa toetusi, vaid need töötatakse välja eesmärgiga sõlmida klientidega Elektrienergia Ostulepingud („**EOL**“) või täita elektri tulevikulepinguid Eesti Energiaga (nagu on tehtud Šilale II ja Akeme arendusprojektide puhul), et maandada elektri hulgimüügi hinnariski (vt „OSA 1111.8 (Kontserni tegevus — Arendusjärgus projektid)“). Eesti Energia kavatseb eraldi sõlmida klientidega elektrienergia ostulepinguid.

Siiski jääb Kontsern osaliselt avatuks elektri hulgihindade kõikumistele ning ei saa anda garantiid, et Kontserni riskimaandamis- ja riskijuhtimisstrateegiad kujunevad edukaks.

2.1.3. Kontsern on piiratud tariifidega, mida on lubatud nõuda soojuse müügi eest, mis ei pruugi Kontserni kulusid piisavalt hüvitada ja võimaldada piisavat kasumlikkust.

Kontsern on sõlminud AS-iga Utilitas Tallinn lepingu Kontserni jäätmeenergiaüksuses Irus toodetud soojuse müügiks 12 aasta jooksul kuni 15.02.2027. Alates 2021. aasta veebruarist ostab AS Utilitas Tallinn kogu Iru jäätmeenergiaüksuse toodetud soojuse nimivõimsuse (50 MW) ulatuses ning eelistab paigaldist teistele soojustarnijatele, kellega saab edaspidi kokkuleppeid sõlmida.

Vastavalt kokkuleppele võib Kontsern võtta (i) soojushinda, mis on arvutatud vastavas lepingus sätestatud valemi alusel või (ii) Konkurentsiameti („**EKA**“) poolt heaks kiidetud maksimaalset soojahinna piirmäära, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Lepingus esitatud valem seob soojuse hinna soojuse muutuva hinnaga, mida saaksid toota ainult alternatiivsed gaasiküttega soojuskatlad. See tähendab, et kaugküttevõrgu operaatorile tarnitud maagaasi hind ja kasvuhoonegaaside saastekvootide hind, mis tuleks hankida soojuse tootmisel ainult gaasiküttega soojuskateldega, võivad mõjutada summat, mida Kontsern saab nõuda. EKA kehtestatud maksimaalne soojushind põhineb eeldatavatel tegevuskuludel, mida hinnatakse mitme kriteeriumi alusel. Seisuga 30.06.2021 oli EKA kehtestatud maksimaalne soojuse hind Iru jaamas jäätmete ja energia tootmiseks 7,98 eurot/MWh. Seisuga 30.06.2021 oli EKA poolt Paides lõpptarbijatele soojuse müügiks kehtestatud maksimaalne soojushind 52,33 eurot/MWh. Soojuse hind arvutati valemi alusel, mille kehtestas ka EKA ja mis kehtib kuni 13.03.2022.

Samuti on Kontsern sõlminud Lätis Valka linnavalitsusega lepingu kontserni koostootmisjaamas Valka omavalitsusüksuses toodetud soojuse müügiks. Kogu koostootmisjaamas toodetud soojus müüakse Valka linnale fikseeritud hinnaga 40 eurot/MWh.

31.12.2020 lõppenud majandusaastal kehtisid Kontserni poolt Paides ja Irus soojuse tootmise varadest teenitud investeeringutasuvus, mis moodustab kogu Kontserni tulu soojuse müügist Eestis, hinnaregulatsioonid vastavalt EKA kohaldatavatele Eesti seadustele, nagu eespool kirjeldatud.

Seetõttu võib Kontsernil olla piiratud võime kanda hinnatõusude kaudu oma klientidele edasi kõik lisakulud. EKA ei pruugi ka Kontserniga nõustuda soojuse hindade arvutamiseks kasutatud kriteeriumide tõlgendamise osas. EKA sellekohaseid otsuseid võivad oluliselt mõjutada sotsiaalsed ja poliitilised kaalutlused, mis võivad põhjustada viivitusi hindade kindlaksmääramisel või põhjustada madalamaid hinnatõuse, kui on vaja Kontserni kulude kasvu ja investeeringute hüvitamiseks. Kohaldatavate hinnaeeskirjade muutmisel või tõlgenduse muutmisel võib olla oluline negatiivne mõju Kontserni äritegevusele, finantsseisundile, tegevuse tulemustele või väljavaadetele.

2.1.4. Nord Pooli elektribörsil pakkumisi tehes tugineb Kontsern elektritootmise prognoosidele.

Nord Pooli elektribörsi järgmise päeva turul pakkumiste tegemiseks kasutab Kontsern prognoose elektrikoguse kohta, mida ta eeldab, et ta toodab üks päev enne sellise elektri tegelikku tarnimist. Need prognoosid põhinevad Kontserni andmetel ja väliste teenuseosutajate esitatud teabel. Kontserni võime prognoosida järgmisel päeval toodetava elektri kogust sõltub erinevatest teguritest, sealhulgas elektritootmisseadme kättesaadavusest, ilmastiku- ja tuuletingimustest. Mis tahes erinevus turule müüdud elektri mahu ja Kontserni elektritootmisjaamades tegelikult toodetud elektrienergia mahu vahel toob kaasa tasakaalustamatuse. Kontsern püüab vähendada tasakaalustamatust päevasisese kauplemise kaudu Nord Pooli börsil, mis võib, kuid ei pruugi olla edukas. Sellise tasakaalustamatuse korrigeerimiseks hangib kontsern kas vaba elektrikoguse või

võõrandab üleliigse elektri, mis toimub Eesti Energiaga sõlmitud avatud tarne- ja tasakaalustamislepingute kaudu.

Nende lepingute kohaselt tarnib Eesti Energia kontsernile kas (i) puuduvat elektrit tasakaalustamatuse hinnaga pluss põhivõrguettevõtja avaldatud haldustasu või (ii) ostab Kontsernilt üleliigset elektrit tasakaalustamatuse hinnaga, millest on maha arvatud põhivõrguettevõtja avaldatud haldustasu. Hinnad, millega puuduvat või ülemäärast elektrit ostetakse või müüakse, on Kontsernile ebasoodsad võrreldes hindadega, mis oleksid olnud muidu kättesaadavad eelmise päeva turul.

Mis tahes suutmatus õigesti prognoosida elektrienergia kogust, mida Kontsern suudab turule toimetada kontserni tootmisvarade osas, mis ei saa kasu FiT- või Hinnavahelepingu toetusstruktuuridest, võib avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni äritegevusele, finantsseisundile, tegevuse tulemustele või väljavaadetele.

2.1.5. Kontserni suhtes on käimas kohtuvaidlusi.

Kontsern on aeg-ajalt sunnitud osalema Kontserni tegevusest tulenevates kohtumenetlustes, sh uurimistes, mille on algatanud reguleerivad asutused ja maksuhaldurid, kelle tööpiirkonnas Kontsern tegutseb. Sellised menetlused võivad põhjustada olulist rahalist kahju või muid sanktsioone, samuti kahjustada Kontserni mainet, mis võib oluliselt kahjustada Kontserni äritegevust, finantsseisundit või tegevuse tulemusi.

Eelkõige osaleb Selts praegu kolmanda isikuna halduskohtumenetluses, mille käigus mitmed kaebajad on vaidlustanud EKA poolt Seltsile antud ühinemisloa 100% Nelja Energia aktsiate omandamiseks (misjärel viidi omandamine lõpule 06.11.2018). *Tallinna Halduskohus* leidis oma 17.07.2020 sisulises lahendis, et kaebus on alusetu. Kaebajad esitasid apellatsioonkaebuse *Tallinna Ringkonnakohtule*, kes 17.07.2021 leidis samuti, et kaebus on alusetu. Kaebajad esitasid 19.07.2021 kassatsioonkaebuse *Riigikohtule*. Riigikohus otsustab tõenäoliselt asja menetlusse võtmise või mittevõtmise enne käesoleva kalendriaasta lõppu. Kui Riigikohus peaks leidma, et EKA tegi Seltsile ühinemisloa andmisel kaalutlusvea, siis luba tühistatakse. Ühinemisloa tühistamise tagajärjed jäävad siiski ebaselgeks. Kuigi Kontserni arvates on ebatõenäoline, et tühistamine tooks kaasa Nelja Energia omandamise tagasipööramise, peaks EKA sellistel asjaoludel uuesti hindama konkurentsiolukorda asjaomasel kaubaturul, kus Kontsern tegutseb, ja mõju, mida ühinemine on sellele avaldanud. Lisateavet Seltsi puudutavate kohtumenetluse kohta vt „OSA 11 11.13 (Kohtu- ja vahekohtumenetlused)“.

Sellise ümberhindamise tulemusena võib EKA leida, et Seltsi ja Nelja Energia ühinemine oleks pidanud olema keelatud ning ta võib võtta meetmeid võimalike konkurentsimoonutuste kõrvaldamiseks (sealhulgas nõuda, et Selts loobuks osast oma äritegevusest Eestis) ja see võib avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni äritegevusele, finantsseisundile, tegevuse tulemustele või väljavaadetele.

2.1.6. Kontserni praegust ja tulevast tegevust võib negatiivselt mõjutada info- ja tehnoloogiasüsteemide rike, suutmatus rakendada tehnoloogilisi ja infotehnoloogia uuendusi ning küberrünnak.

Kui mõni Kontserni kriitilise tähtsusega info- või sidesüsteemidest läheb rikki või muutub kättesaamatuks, võib Kontsernil olla vaja täita teatud funktsioone käsitsi, mis võivad ajutiselt mõjutada Kontseri tegevuse tõhusust ja tulemuslikkust. Lisaks on Kontserni ning selle tehnoloogia- ja sideteenuste osutajate tegevus haavatav inimlike vigade, andmete vastuolu, interneti aeglustumise või kättesaamatuse, loodusõnnetuste, elektrikatkestuse, arvutiviiruste, tahtlike vandalismiaktide, turvanõuete rikkumise ja sarnaste sündmuste tõttu.

Ulatus, milles elutähtsate teenuste osutamine turgudel, kus Kontsern tegutseb ja kavatseb tegutseda, sõltub tehnoloogiast, kasvab pidevalt. Järelikult on nende teenuste katkestuste mõju ühiskonna, majanduse ja riigi julgeoleku toimimisele üldiselt üha suurem. Geopoliitilise asukoha tõttu on nii Balti regioonis nii avaliku kui ka erasektori ettevõtetel oht olla ka poliitiliselt motiveeritud küberrünnakute sihtmärk. Selliste rünnakute korral võib Kontsern kogeda andmete, sealhulgas äri-, kliendi- ja finantsteabe vargust või hävitamist, mis võib põhjustada Kontsernile ärilist ja/või mainekahju. Kontserni poolt oma andmete kaitsmiseks rakendatavad põhimõtted ei pruugi olla piisavad, et takistada tema süsteemidel rikete või viivituste tekkimist, mis võivad põhjustada olulist andmekadu või muid häireid Kontserni tegevuses.

Süsteemitõrge, katkestus või turvarikkumine, mis põhjustab Kontserni teenuste ja toimingute hilinemist, katkemist või halvenemist või käimasolevate projektide ebaõnnestunud integreerimist, võib oluliselt kahjustada Kontserni tegevust, finantsseisundit, tegevuse tulemusi või väljavaateid.

2.1.7. Mitmed Seltsi tootmisvarad asuvad üürilepingute alusel kasutatavatel kruntidel.

Suurem osa Kontserni tootmisvaradest asub maal, mis ei kuulu täielikult Kontsernile. Need rajatised asuvad maal, mis kuulub kolmandatele isikutele pikaajaliste üürilepingute või samaväärsete lepingute alusel, mis annavad Kontsernile õiguse kasutada kõnealusel maal tootmisvara sellise lepingu kehtivusajal. Selliste lepingute keskmine pikkus on seisuga 30.06.2021 Eesti varade puhul 23 aastat, Leedu varade puhul 83 aastat ja Poola varade puhul 23 aastat. Maaga seotud asjaõiguste kehtivus ületab reeglina tootmisvarade kavandatud kasuliku eluea. Teatud tootmisvarade kavandatud kasulik eluiga on aga pikem kui maaga seotud asjaõiguste praegune kehtivus. Nende hulka kuuluvad Ojaküla tuulepark (maaga seotud asjaõigused aeguvad 2039. aasta detsembris, ent oodatav eluiga kestab 2043. aasta aprillini), neli tuulikut Aseriaru tuulepargis (maaga seotud asjaõigused aeguvad 2031. aasta novembris, ent oodatav eeldatav eluiga kestab 2032. aasta septembrini) ning soojus- ja elektrienergia koostootmisjaam Valkas (maaga seotud asjaõigused aeguvad 2029. aastal, ent oodatav eluiga kestab 2032. aastani). Selts ei pruugi olla suuteline pidama läbirääkimisi nende lepingute pikendamise või pikendamise üle nende lõppemisel majanduslikult elujõuliste tingimustega või üleüldse. Mis tahes pikaajaline elektrihinna langus võib avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

Maatükid, kus asub Aulepa tuulepark (mis hõlmavad Aulepa I ja Aulepa II, mis annavad 48 MW Kontserni tootmisvõimsusest), kuuluvad mitmele eraisikule ja äriühingule. Kuigi Enefit Tuulel on õigus kasutada vastavaid krunte *hoonestusõiguse* alusel kokkulepitud tähtaja lõpuni (mis ületab tuulepargi eeldatavat eluiga), näevad mõned vastavad lepingud ette ka maaomaniku õiguse lõpetada hoonestusõigus põhjusest olenemata 12-kuulise etteteatamisajaga tingimusel, et Enefit Windile makstakse hüvitist. Selline lõpetamine sunniks Enefit Windi eemaldama oma tuulikud vastavatelt maatükkidelt. Kuigi selliste maatükkidega seotud lepingulised kokkulepped sisaldavad sätteid, mille kohaselt Enefit Wind saab hüvitist (sealhulgas teatavatel asjaoludel lõpetamisele järgneva kasumi eest), ei ole kindel, et hüvitise summa oleks piisav, et katta sellisest lõpetamisest tulenev täielik saamata jäänud kasum, ning seega võib selline lõpetamine avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevuse tulemustele või väljavaadetele.

Lisaks käitatakse enamikku Ciuteliai ja kõiki Mockiai tuulikuid praegu allrendilepingute alusel. Seega ei ole Kontserni kontrolli all kolmandate isikute rendilepingute sätted, eelkõige jätkamise ja kehtivuse osas. Aluseks olevate rendilepingute lõpetamine võib kaasa tuua maakasutusõiguste kaotamise Kontserni poolt. Aluseks olevate rendilepingute ülesütlemisel ei pruugi Kontsern olla suuteline leppima kokku nende lepingute pikendamises majanduslikult elujõulistel tingimustel või üleüldse. Allrendikokkulepetega seotud õiguskindlusetus võib tekitada Kontsernile maakasutusõigusi mõjutavaid õiguslikke probleeme. Mis tahes pikaajaline elektrihinna langus

võib avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.1.8. Kontsern seisab silmitsi riskidega, mis on seotud tema tegevuses kasutatavate toorainete, eelkõige olmejäätmete ebapiisava tarnimisega.

Kontserni tegevus sõltub peamiselt tooraine ja kütuste, sealhulgas palkide, saepuru, puiduhakke ja olmejäätmete järjepidevast ja kaubanduslikult piisavast tarnimisest. Neid tooraineid ja kütuseid hangitakse jäätmekogumisettevõtetelt ning metsandus- ja puidutöötlemissektori vastaspooltelt hankemenetluste ja kahepoolsete lepingute kaudu. Kui pakkumine on piiratud, võib sellel olla oluline negatiivne mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevuse tulemustele või väljavaadetele, eriti kui Kontsern ei suuda näiteks graanulite müügiga toorainekulude suurenemise kulusid lõppostjatele edasi kanda, mõjutades seeläbi negatiivselt marginaale.

Eelkõige ei ole mingit garantiid, et Kontsern suudab tagada piisava koguse segaolmejäätmeid majanduslikult elujõuliste tasudega (tasu, mida võetakse teatava koguse jäätmete eest, mis on vastu võetud jäätmekäitluskohas) ja nõutava kvaliteediga oma jäätmeenergiajaamale Irus. Olmejäätmete madal energiasisaldus võib põhjustada tehnilisi raskusi jäätmeenergiaseadme käitamisel, mille tulemuseks on vajadus tagada suurema energiasisaldusega jäätmete, näiteks **prügikütuse** tarned, või nõuda muul viisil Kontsernilt alternatiivsete kütuseallikate, näiteks puidujäätmete ja puiduhakke kasutamist. Suurenenud nõudlus olmejäätmete järele, mis tulenevad piirkonnas tekkivatest uutest jäätmeenergiajaamadest ja/või piirkonnas tegevust alustavatest uutest prügikütuse tootjatest, võib oluliselt kahjustada Kontserni võimet tagada olmejäätmeid ja kohaldatavaid väravatasusid. Eesti jäätmekogumisettevõtete konsolideerimine võib kaasa tuua ka vähem soodsad teenustasud ja muud jäätmete hankimisel kohaldatavad tingimused. Raskused piisava koguse ja kvaliteediga jäätmematerjali tarnimise tagamisel majanduslikult elujõuliste väravatasudega võivad põhjustada selle, et jäätmeenergiajaam ei suuda toota eeldatavat soojuse või elektri kogust, või selle, et Kontsern teenib vähem väravatasudest, mida ei pruugita reguleeritud soojuse hinnast täielikult tagasi saada, millel võib olla oluline negatiivne mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

Eeldatakse, et jäätmete käitlemist käsitlev EL-i õigusraamistik mõjutab põletamiseks kättesaadavate olmejäätmete kogust ja seega ka Kontserni võimet võtta oma jäätmeenergiajaama käitamiseks hangitavate olmejäätmete vastuvõtmise eest väravatasu. Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile (EL) 2018/851, 30. mai 2018, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ, tuleb 2025. aastaks vähemalt 55% olmejäätmetest (massi järgi) ette valmistada korduskasutamiseks või ringlusse võtta ning 2030. aastaks suurendatakse seda kvooti 60%-ni (tingimusel, et teatavate eeltingimuste täitmisel vähendatakse eesmärke 5% võrra), mis tähendab, et vähem olmejäätmeid suunatakse põletamisele. Õigusraamistiku või mis tahes seatud eesmärkide tulevased muudatused võivad olmejäätmete kättesaadavust veelgi vähendada.

Pidades silmas eespool nimetatud jäätmete korduskasutamise ja ringlussevõtu eesmärke, on aeg-ajalt tehtud algatusi keskkonnatasude kehtestamiseks jäätmete põletamisel. Kuigi Kontsernil võib olla võimalik kanda jäätmete põletamisel tekkivatest keskkonnatasudest tulenevad lisakulud edasi väravatasudesse, mida ta võtab jäätmete üleandmisel jäätmeenergiajaama või reguleeritud soojushindadesse, ei ole kindel, kas ja/või millal oleks Kontsernil võimalik kõik sellised kulud edasi kanda. Kõik sellised muutused võivad avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

Lisaks võib Kontsern vastavalt teatavatele lepingutele, mille Kontsern on sõlminud Iru jäätmeenergiajaama tarbeks jäätmete hankimiseks, olla kohustatud vastu võtma jäätmesaadetisi, olenemata plaanitud või planeerimata katkestustest Iru jaamas. Kontserni olmejäätmete ladustamismaht on piiratud ja seetõttu on kehtestatud põhimõtted jäätmete tarnete ümbersuunamiseks jäätmeenergiajaama seiskamise korral. Sellisel juhul võib jäätmete tarned ümber suunata (i) prügilasse, (ii) ladustamiseks ja taastarnimiseks ning hiljem Kontserni poolt

kasutamiseks või (iii) tootmaks prügikütust, mida Kontsern hiljem kasutab. Selline jäätmeenergiajaama tegevuse etteplaneerimata peatamine suurendaks prügilasse ladustamise, hoidmise või transpordiga seotud kulusid ning vähendaks ka tulusid, mida Kontsern saab väravatasudelt. Need lisariskid võivad avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.1.9. Kontserni hooldustegevus sõltub suurel määral kolmandatest isikutest töövõtjatest, mis võivad olla ebapiisavad ja põhjustada seega planeerimata elektrikatkestusi, väiksemat toodangut ja ootamatuid kapitalikulusid.

Kontserni hooldustegevuse peamine eesmärk on ennetada elektri ja soojuse ning graanulite tootmise peatamist ja katkestamist ning optimeerida nende tootmist. Peatamine ja katkestamine võib tekkida rikke, väliselt tekitatud kahjustuste (tulekahju või muu) või plaanilise hoolduse tagajärjel. Kuigi selliste peatamiste ja katkestuste hüvitamiseks on olemas kindlustus, ei saa olla mingit kindlust, et kindlustus on piisav kõigi võimalike juhtumite katmiseks. Kõik sellised peatamised ja katkestused võivad avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

Kontsern on sõlminud **käitus- ja hooldusleping**ud enamiku Kontserni tuuleenergiasegmendi tootmisvarade kohta. Need moodustavad 74% Kontserni paigaldatud võimsusest Kontserni tuuleenergia segmendis. Tavaliselt on kontsernil nende käitus- ja hooldusleping**ute** tingimuste kohaselt õigus saada teenusepakkujalt hüvitist, kui tema tuulikute käideldavus jääb allapoole teatavat künnist (sõltuvalt lepingust kas 95% või 97%). Enamik Kontsernituuleenergia segmendi käitus- ja hooldusleping**utest** sisaldab ajapõhiseid käideldavuse tagatisi, samas kui mõned sisaldavad tootmispõhiseid käideldavuse tagatisi. Mõnede tuuleparkide (sh Virtsu, Virtsu I, Virtsu II ja Esivere) tarbeks on sõlmitud hooldusleping**ud** seadmete tootjaga. Lepingulise käideldavuse garantiid neid tuuleparke ei hõlma. Tuuleenergia segmendi käitus- ja hooldusleping**ute** hinnastruktuur põhineb kas fikseeritud tasul tuuliku kohta aastas või toodetud elektri mahul tuuliku kohta aastas. Enamikus lepingutes on sätestatud muutuvtasu, mis põhineb aastas toodetud elektri kogusel ja minimaalsel kindlaksmääratud tasul tuuliku kohta aastas.

Lisaks on käitus- ja hooldusteenuste pakkujaid raske asendada. WinWinD pankrot 2013. aastal tõi kaasa olemasolevate käitus- ja hooldusteenuste lõpetamise, mida varem osutas WinWinD Aulepa I, Aulepa II, Aseriaru, Vanaküla ja Viru-Nigula tuuleparkides kasutatavate tuulikute hooldamiseks. Hetkel on Kontsernil kaks käitus- ja hooldusleping**ut** Empower 4Wind OÜ-ga, mis koos näevad ette eespool nimetatud tuuleparkide korrashoiu. Mõlemad lepingud kehtivad kuni 2023. aasta lõpuni ja sisaldavad õigust pikendada lepingut veel kahe aasta võrra. Need tuulikud moodustavad ligikaudu 26% Kontserni tuuleenergia tootmisvõimsusest. Need töövõtjad ei anna WinWinD tuulikute käideldavuse tagatisi, mis tähendab, et tuulepargi käideldavuse riski kannab Kontsern ise. Lisaks kannatavad WinWinD tuulikud suurema veamäära all ja seetõttu on nende käideldavus väiksem kui teistel kontserni tuuleenergia segmendis kasutatavatel tuulikutel. Kuigi Kontsern jätkab investeerimist nende tuulikute hooldusse, on WinWinDi pankrot raskendanud hooldustöödeks vajalike osade hankimist. Kuigi WinWinD tuulikute käideldavus Kontserni tuuleparkides on vaatlusalusel perioodil paranenud, jääb see allapoole teistelt tootjatelt hangitud Kontserni tuulikute oma ning ei saa olla mingit kindlust, et see paranemine jätkub. Vt „OSA 11 (Tegevus) punkti 11.7.1 (Kontserni tegevus – Käibevara kirjeldus segmentide kaupa)“.

Pole kindel, et Kontserni rakendatavad hooldusprotseduurid on piisavad Kontserni varade piisava käideldavuse säilitamiseks. Tootmisüksuste töö peatamised või katkestused võivad siiski aset leida kas vajalike varuosade puudumise, vajalike remondi- või hooldusteenuste kättesaamatuse või muude sarnaste põhjuste tõttu. Aja jooksul võivad Kontserni seadmete teenindus- ja hoolduskulud erineda kuludest, millel põhineb investeeringu hinnanguline maksumus, ning tegelikud dekomisjoneerimiskulud võivad ületada kavandatud või eelarves ette nähtud kulusid. Iga selline sündmus võib kahjustada Kontserni tootmisvarasid ja tuua kaasa planeerimata elektrikatkestusi, millel võib olla oluline negatiivne mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile,

tegevustulemustele või väljavaadetele. Lisaks võib nende teenuste eest võetavate tasude mis tahes tõus ja/või kohaldatavate tingimuste muutmine avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevuse tulemustele või väljavaadetele, sest alternatiivsete teenuseosutajate hulk on piiratud.

Kontserni koostootmisjaamade planeerimata katkestused tavaliselt (i) suurendavad Kontserni tegevus- ja hoolduskulusid ning (ii) vähendavad toodangut ja seega tulu. Lisaks ei pruugi kriitilised seadmed või osad olla vajaduse korral kergesti kättesaadavad, mis võib põhjustada täiendavaid seisakuid. Sellises olukorras ei pruugi olla võimalik katta saamata jäänud tulu täielikult käitus- ja hooldusleping ute leppetrahvi sätetega ning teatavate jaamade puhul ei ole selline hüvitis võimalik. Teatavad spetsiaalselt toodetud või projekteeritud seadmed või osad vajavad ehitamiseks ja tarnimiseks märkimisväärset aega ja kulusid ning kui sellised osad ei tööta plaanipäraselt või on kahjustatud, võib nende asendamine tekitada Kontsernile märkimisväärseid kulutusi ja põhjustada asjaomase rajatise käideldavuses märkimisväärseid seisakuid. Oodatust suuremaid kapitalikulutusi võib nõuda keskkonna-, tervishoiu- ja ohutusalaste õigusaktide muutmise (sealhulgas nende tõlgendamise või jõustamise muudatuste), vajalike rajatiste remondi või ootamatute sündmuste (nt loodusõnnetused või inimtegevusest tingitud õnnetused või terrorirünnakud) tõttu. Kontsernil on olemas kindlustus, mis kaitseks teda selliste asjaolude ilmnemise korral, kuid ei saa olla kindel, et on olemas piisav kindlustus, mis kataks kõik ettenägematute elektrikatkestuste, vähenenud toodangu ja ootamatute kapitalikuludega seotud juhtumid. Mis tahes ootamatu ebaõnnestumine, sealhulgas rikete, sundkatkestuste või Kontserni rajatistes ettenägematute kapitalikuludega seotud ebaõnnestumine, võib vähendada kasumlikkust ja/või ohustada Kontserni võimet täita oma kohustusi, millel võib olla oluline negatiivne mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.1.10. Kontserni edu sõltub tippjuhtkonnast ja teistest võtmetöötajatest ning võimest säilitada häid töösuhteid oma tööjõuga.

Kontserni edukus ja võime viia ellu kasvualgatusi sõltuvad kvalifitseeritud juhtidest ja töötajatest, eelkõige ettevõtte teatavatest tegevjuhtidest ja töötajatest, kellel on eriteadmised projektide arendamisel, rahastamisel, projekteerimisel, ehitamisel, käitamisel ja hooldamisel. Arvestades nende asjatundlikkust selles valdkonnas, nende teadmisi Kontserni äriprotsessidest ja suhteid Kontserni kohalike partneritega, võib ühe või mitme sellise isiku teenuste kadumine avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevuse tulemustele või väljavaadetele.

Kuna Kontsern laiendab oma tegevust, portfelli ja geograafilist jalajälge, sõltub Kontserni tegevuse edukus ja äriplaani elluviimise võime suures osas tema võimest meelitada ligi ja hoida täiendavaid kvalifitseeritud töötajaid, kellel on spetsiifiline tehniline või valdkonnaalane asjatundlikkus, sealhulgas inimesi Kontserni tegevuskohtades. Näiteks Kontserni insenerid ja kohapealsed töötajad on uute projektide väljatöötamisel ja Kontserni olemasolevate projektide kasumlikul toimimisel määrava tähtsusega. Kontsernilt nõutakse ka Kontserni sõlmitavate keeruliste äritehingute äri-, finants-, õigus- ja maksumõju hindamist kas seoses uute projektide hindamise ja arendamisega või varade ehituse ja käitamise järelevalvega. Nende projektide edu sõltub piisavate teadmistega töötajate palkamisest ja hoidmisest, et Kontsern saaks oma analüüsi- ja aruandlusnõuded täpselt ja õigeaegselt täita. Taastuvenergia valdkonnas valitseb märkimisväärne konkurents vajalike teadmistega kvalifitseeritud töötajate ligimeelitamisel ning ei saa olla mingit kindlust, et Kontsern suudab palgata piisavalt palju töötajaid, et toetada oma äriplaani ja kasvu. Suutmatus leida ja säilitada kvalifitseeritud personal võib avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

Lisaks võivad juhid ja teised tehnilise või valdkonna alase asjatundlikkusega töötajad Kontsernist lahkuda. Kontserni suutmatus määrata sellistele isikutele viivitamata kvalifitseeritud ja tõhusaid asendajaid või suutmatus tõhusalt hallata ajutisi lünki eksperditeadmistes või muid häireid, mis

on põhjustatud sellistest kõrvalekalletest võib oluliselt kahjustada kontserni tegevust, finantsseisundit, tegevustulemusi või väljavaateid.

Kontserni edu sõltub ka tema võimest meelitada ligi ja hoida motiveeritud tööjõudu üldisemalt. Suutmatus säilitada häid suhteid Kontserni tööjõuga võib kaasa tuua töövaidlusi, mis võivad hõlmata tööseisakuid, streike või muid kollektiivseid aktsioone või tööraskusi (sealhulgas suuremaid tööjõukulusid), millel võib omakorda olla oluline negatiivne mõju kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.1.11. Kontserni kindlustuskaitse ei pruugi olla piisav, et hüvitada Kontsernile teatavat kahju.

Elektri ja soojuse tootmine hõlmab ohtlikke tegevusi, muu hulgas suurte pöörlevate seadmete käitamist ning elektri tarnimist põhi- ja jaotusvõrkudesse. Sellised ohud nagu pikne, tugev tuul, tulekahju, plahvatus, kokkuvarisemine ja masinarike on Kontserni tegevusele omased riskid ning võivad tekkida ebapiisavate sisemiste protsesside, tehnoloogiliste vigade, inimliku eksimuse või väliste sündmuste tagajärjel. Need ohud võivad põhjustada tõsiseid vigastusi või surma, vara, seadmete ja seadmete tõsist kahjustamist ja hävitamist ning tegevuse peatamist. Selliste sündmuste toimumise korral võidakse Kontserni suhtes alustada uurimist, nõuda Kontsernilt kahju heastamist, nõuda Kontsernilt märkimisväärseid kahjuhüvitisi, kehavigastuste ja loodusvaradega seotud kahju hävitamist, trahve ja/või määrata Kontsernile karistusi ning Kontsern võib kanda kahju peatatud toimingutest saamata jäänud tulu näol.

Lisaks, kuigi Kontsern saab müüjatelt garantiisid ja kohustab töövõtjaid saavutama teatavaid sooritustasemeid, ei pruugi garantiidest või täitmisgarantiidest saadav tulu Kontsernile piisavalt katta saamata jäänud tulu, suurenenud kulusid ja rahastamiskulusid või kahjuhüvitisi, kui Kontsern peaks kogema seadmete riket või töövõtjate või müüjate poolset mittetäitmist.

Töövõtja garantiidega katmata kahjud võivad olla kaetud kindlustusega, kuid see ei pruugi alati nii olla, sest sellised kahjud võivad (või kindlustusandjad peavad neid) kohaldatavate kindlustuspoliiside kohaldamisalasse mittekuuluvaks.

2.1.12. Kontserni tegevust, finantsseisundit ja tegevustulemusi mõjutavad makromajanduslikud suundumused turgudel, kus ta tegutseb.

Kontserni äritegevust mõjutavad makromajanduslikud tegurid, mis mõjutavad nende turgude majandust, kus ta tegutseb (eelkõige, Balti riigid, samuti Soome ja Poola). Kuna Kontsern müüb Nord Pooli elektribörsil Eestis ja ühes Leedu tuulepargis toodetud elektrit, mõjutavad Kontserni tegevust ka Põhjamaid mõjutavad makromajanduslikud tegurid. Üldiselt on piirkonna energiahindade ja nõudluse taseme vahel positiivne korrelatsioon. Üks energianõudluse tõukejõude on majandustoodang: suurem majandustoodang võib suurendada nõudlust energia järele, sest hinnad peegeldavad sageli majanduse olukorda tervikuna. Näiteks langes elektri hind 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul võrreldes 2019. aasta sama perioodiga, sest nõudlus oli väiksem, mis tulenes COVID-19 koosmõjust, Põhjamaade hüdroelektrijaamade suurenenud pakkumisest ja erakordselt soojast talvest. Seetõttu avaldavad makromajanduslikud suundumused riikides, kus Kontsern tegutseb ja Euroopas laiemalt olulist mõju Kontserni äri- ja finantsseisundile ning mis tahes negatiivsetel makromajanduslikel suundumustel on oluline negatiivne mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.1.13. Kontsernil on töötajate ja tarnijate poolse eetikanormide rikkumisega või kohaldatavate seaduste rikkumisega seotud riskid.

Kontsern on rakendanud nõuetele vastavuse põhimõtted ja eeskirjad seoses kehtivate korruptsioonivastaste seadustega. Siiski ei saa olla mingit kindlust, et ükski Kontserni töötaja või tarnija ei riku Kontserni eeskirju ega kohaldatavat õigust. Kui Kontserni töötaja rikub eetikanorme või kohaldatavaid seadusi ja määrusi, sealhulgas korruptsioonivastaseid,

sanktsioonide, rahapesu tõkestamise või muid kehtivaid seadusi, võidakse Kontsernile määrata märkimisväärseid trahve või sellest võib tuleneda Kontsernile muid tagajärgi, näiteks mainekahju. Kõik sellised rikkumised võivad avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.1.14. Kontsernil on riskid, mis on seotud tema investeeringutega sidusettevõtetesse.

Kontsern on investeerinud oma tuuleenergia segmendiga seoses kahte sidusettevõttesse: 40% osalus sõltumatus teenusepakkujas Empower 4Wind OÜ ja 10% osalus Wind Controller JV Oy-s. Kontsern loodab jätkata teatud ärifunktsioonide täitmist oma tuuleenergia segmendis osaliselt sidusettevõtetesse investeerimise kaudu. Kontsern ei konsolideeri ühegi sellise juriidilise isiku tulusid, vaid arvestab omakapitali meetodil osalustega seotud kasumit või kahjumit. Kontserni tehnilised teadmised WinWinD tuulikute kohta sõltuvad osaliselt Kontserni koostööst sidusettevõtetest partneritega. Kui Kontsern ei suuda nende partneritega koostööd jätkata, võivad sellised tehnilised teadmised saada negatiivselt mõjutatud. See omakorda võib avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.1.15. Kontsernil on elektrienergia ostulepingutest tulenevad riskid.

Kontserni teatud päikeseparkides toodetud elektrit müüakse Eesti Energia sõlmitud füüsiliste elektrienergia ostulepingute alusel; Eesti Energia on sõlminud teatud klientidega elektri müügiks fikseeritud hinnaga elektrienergia ostulepingud. Selts ja Eesti Energia sõlmisid ISDA 2002. aasta raamlepingu alusel ka elektrienergia baaskoormuse tuletistehingute vahetuslepingud, et maandada elektri hulgihindade hinnariski kõigi selliste tururiskidega varade tootmisega, kuid sellised kokkulepped asendati hiljuti Energiaettevõtjate Euroopa Föderatsiooni („**EFET**“) üldlepingu raames elektrienergia tähtpäevalepingutega. Pärast Pakkumist loodab Kontsern jätkata eespool nimetatud mudeli kasutamist tulude täiendavaks kindlustamiseks füüsiliste elektrienergia ostulepingute kaudu ning võib kaaluda otseste äriliste (s.o füüsiliste) elektrienergia ostulepingute sõlmimist klientidega. Lisaks eeldab Kontsern, et teatavate arendusprojektide raames toodetud elektrienergia müük struktureeritakse pikaajaliste elektrienergia ostulepingute vormis, mis on seotud riiklike osalejate, kommunaalteenuste pakkujate ja teatavatel juhtudel ettevõtetest ostjatega. Lisateavet vt „OSA 8 (Tegevus- ja finantsülevaade) punkti 8.13 (Bilansivälised tehingud)“ ja „OSA 1111.8.2 (Tegevus) punkti 11.8.2 (Tulumudelid)“.

Kontsernil võib olla vastaspoole krediidirisk oma olemasolevate ja tulevaste elektrienergia ostulepingute alusel. See risk võib olla väiksem olukorras, kus Kontsern on sõlminud lepingud Eesti Energia, riigiosalusega juriidiliste isikute ja teiste tugeva krediidikvaliteediga vastaspooltega. Kontsern võib kokku puutuda ka muude riskidega, nagu elektrienergia ostulepingu summa ja selle tootmisüksuste koormuskõvera ajaline mittevastavus, hinnarisk, tootmise kogusummaga seotud mahurisk ja elektrienergia ostulepingu maht. Lisaks ei saa olla mingit kindlust, et Kontsern saab pärast elektrienergia ostulepingu esialgset lõppemist uuendada või kindlustada uusi elektrienergia ostulepinguid või hindu, mille alusel võib toodetud elektrit müüa mis tahes hilisemal elektrienergia ostulepingu alusel või hulgimüügiturgudel pärast esialgse elektrienergia ostulepingu lõppemist. Elektrienergia ostulepingutega seotud riskid võivad avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.1.16. Kontsernil on loodusõnnetuste, rahvatervise kriiside, (sealhulgas COVID-19 pandeemia), poliitiliste ja sotsiaalsete rahutuste või muude katastroofiliste sündmustega seotud riskid.

Kontserni tegevus kätkeb endas loodusõnnetuste riski (nt äärmuslik tuul või jää, üleujutused, kõrge/madal meretase ning muud ebasoodsad ilmastiku- ja kliimatingimused, mille tõenäosust võivad suurendada kliimamuutused), ettenägematud rahvatervise kriiside riski (nagu pandeemiad ja epideemiad), ebastabiilsete poliitiliste tingimuste riski ja muude katastroofide ohtu. Näiteks

võivad äärmuslikud ilmastikunähtused kahjustada Kontserni varasid ja projekte, mille tulemuseks on seisakute suurenemine ja käitus- ja hoolduskulude suurenemine või suuremahuliste projektide arendamise ja ehitamise pärssimine.

Balti riikide (ja üleilmset) majandust üldiselt mõjutab ja võib jätkuvalt negatiivselt mõjutada COVID-19 kriis, mis põhjustas makromajanduslikku ebakindlust, häireid ja finantsturgude märkimisväärset volatiilsust. Käimasolev COVID-19 pandeemia areneb edasi ja on praeguseks viinud selleni, et riik on rakendanud haiguspuhangu tõrjeks olulisi meetmeid, sealhulgas liikumispiiranguid, inimeste liikumise piiramist ja sotsiaalset distantseerumist, ettevõtete kohustuslikku sulgemist, karantiini ja reisikeelde. Lisaks on Kontsern rakendanud ka ettevaatusabinõusid, nagu töötajatelt võimaluse korral kaugtöötamise nõudmine, käitajate ja tootmisjuhtide vaktsineerimine, sotsiaalse distantseerumise nõudmine töökohtadel, ettevaatusabinõuna hügieenimeetmete rakendamine ja Kontserni töötajatele veebipõhise hariduse pakkumine ning tänu sellele ei olnud Kontsernil vaja COVID-19 tõttu ühtegi rajatist, jaama ega parki sulgeda. Need riiklikud ja juhtimismeetmed ja ettevaatusabinõud ning COVID-19 või muude laialdaste rahvatervise probleemidega seotud tulevased ennetus- ja leevendusmeetmed vähendasid oluliselt majandustegevust ja võivad seda ka tulevikus vähendada ning avaldada negatiivset mõju majandustingimustele ning ettevõtjate ja tarbijate usaldusele ja kulutustele nii Baltikumis kui ka kogu maailmas; mis võib oluliselt kahjustada elektrinõudlust Baltikumis. Kuigi COVID-19 vaktsineerimisprogrammid edenevad, mõjutavad sellised meetmed Prospekti kuupäeva seisuga jätkuvalt majandustegevust.

COVID-19 pandeemia võib tulevikus kahjustada Kontserni tegevust, finantsseisundit ja tegevustulemusi. Sellised tulevased mõjud võivad olla olulised ja hõlmata muu hulgas järgmist:

- tarneraskused, tarneviivitused ja tarneahela häirete oht: taastuvelektri tootmiseks vajalike komponentide hinnamuutustega seotud riskid;

- turuhindade ebastabiilsus: hinnariskid elektri hulgimüügiturgudel. Eelkõige on COVID-19 aidanud kaasa elektri hinnavolatiilsuse suurenemisele, mis langes Eestis 31.12.2020 lõppenud aastal ligikaudu 27% (võrreldes 2019. aasta sama perioodiga) ja suurenes 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul 89% (võrreldes 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodiga);

- tervisemõjud Kontserni töötajate ja teenuseosutajate tegevusele: riskid, mis on seotud kolmandatest isikutest töövõtjate palkamisega ja Kontserni suutlikkusega hoida võtmetöötajaid;

- häired Kontserni projektide ja tegevuste elluviimisel: arendus- ja ehitusetapi projektidega seotud riskid, elektri-, soojus- ja pelletitootmisrajatiste hooldusega ning IT-taristuga seotud riskid; tootmisrajatiste hoolduse või remondiga seotud riskid;

- Kontserni tegevusriikide majandus- ja haldustegevuse võimalik aeglustumine: riskid, mis on seotud lepingute lõpetamise ja makseviivitustega, lubade ja litsentside saamisega ning jaotus- või ülekandevõrkudega liitumisega.

See, mil määral COVID-19 pandeemia lõppkokkuvõttes Kontserni äritegevust mõjutab, sõltub tulevastest arengutest, sealhulgas haiguspuhangu kestusest, levikust ja intensiivsusest ning ennetus- ja leevendusmeetmete rakendamisest, mis on ebakindlad ja mida on raske ennustada. Samuti ei saa olla kindlust, et likviidsustingimuste võimalik karmistamine tulevikus, mis on tingitud näiteks riigi rahanduse edasisest halvenemisest, ei too kaasa uut rahastamise ebakindlust, mille tulemuseks on suurem volatiilsus ja krediidiriski marginaalide suurenemine. Kui COVID-19 pandeemia muutub märgatavamaks või kui tulevikus ilmnevad ulatuslikud rahvatervisega seotud probleemid, võib see oluliselt ja negatiivselt mõjutada Kontserni tegevust, finantsseisundit või tegevustulemusi.

Eeltoodu võib häirida Kontserni tegevust, mõjutada piirkondlikku majandust, kahjustada või hävitada Kontserni varasid või kahjustada Kontserni klientide äri- või finantsseisundit, mis võib oluliselt kahjustada Kontserni tegevust, finantsseisundit, tegevustulemusi või väljavaateid.

2.1.17. Hooajalisus ja ilmamuutused ning pikaajalised muutused kliimatingimustes võivad vähendada nõudlust Kontserni toodete järele või avaldada muul viisil olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile ja tegevustulemustele.

Nõudlus elektri ja soojuse järele turgudel, kus Kontsern tegutseb, on hooajaline ja sõltub ilmamuutustest. Tavaliselt kogeb Kontsern suuremat nõudlust aasta esimeses ja neljandas kvartalis, oktoobrist märtsini, ning väiksemat nõudlust soojemates teises ja kolmandas kvartalis, aprillist septembrini. Hooajale mitteomaste soojade ilmade perioodid sügis- ja talvekuudel vähendavad tavaliselt nõudlust oodatust madalamale tasemele. Lisaks võivad pikaajalised muutused kliimatingimustes põhjustada püsivamaid muutusi Kontserni toodete nõudluses.

Seega, kui Balti- ja Põhjamaades on ebatavaliselt soe ilm, eriti sügis- ja talvekuudel, või kui Balti- ja Põhjamaade kliima muutub üleilmsete suundumuste tõttu soojemaks, võib nõudlus elektri, graanulite ja soojuse järele vastavates riikides väheneda, mis võib oluliselt kahjustada Kontserni tegevust, finantsseisundit, tegevustulemusi või väljavaateid.

2.1.18. Kontserni võib negatiivselt mõjutada tema siirdehindade lahenduste kahtluse alla seadmine.

Kuna Kontsern tegutseb omavahel seotud äriliinide lõikes mitmes segmendi, teeb ta olulisi kontsernisiseseid tehinguid ja sõlmib Kontserni üksuste vahel kontsernisiseseid lepinguid, sealhulgas seoses Seltsi tasandil laenatud vahendite rakendamisega madalamatel tasanditel. Kohaldatavate siirdehindade õigusaktide kohaselt peavad äriühingud tegema kontsernisiseseid tehinguid turuhinnaga ja esitama nende kohta piisavad dokumendid vastavalt kohaldatavatele õigusaktidele. Siirdehindade õigusaktide mittejärgimine (sealhulgas ebapiisavate dokumentide tõttu) võib avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, tegevustulemustele, finantsseisundile ja mainele.

2.2 RISKID, MIS ON SEOTUD SELTSI SUHETEGA EESTI ENERGIAGA

2.2.1. Kontsern on teinud ja loodab jätkata tehingute tegemist oma emaettevõtte (Eesti Energia) ja teiste seotud osapooltega ning need võivad kätkeda endas huvide konflikte.

Pärast Pakkumise läbiviimist jääb Eesti Energia Seltsi enamusaktsionäriks. Konsolideeritud Eesti Energia kontserni (edaspidi „**Emakontsern**“) lõimitud liikmena on Kontsern varem toetunud ja loodab pärast Pakkumise lõpuleviimist jätkuvalt toetuda Eesti Energiale ja selle personalile mitmete korporatiiv- ja operatiivteenuste osutamisel. Eelkõige jätkab Eesti Energia kontsernile (i) tsentraliseeritud teenuste osutamist, nagu raamatupidamine, finantskontroll, õigus, IT, inimressursid, kommunikatsioon, kontoriruumid, hanke- ja keskkonnateenused, (ii) finantsteenused, sealhulgas raha ja likviidsuse juhtimise teenuste osutamist, ning (iii) energiaga kauplemise teenuste osutamist. Lisaks osutab Eesti Energia Grupile ka siseauditi teenuseid, välja arvatud Kontserni ja Emakontserni vaheliste tehingute auditeerimine, mida teostab sõltumatu välisaudiitor.

Korporatiivteenuseid osutatakse Seltsi ja teatavate Kontserni äriühingute kui teenuse saajate ning Eesti Energia ja teatavate Emakontserni äriühingute kui teenuseosutajate vahel 01.10.2021 jõustunud raamlepingu alusel („**Raamleping**“). Raamlepingu esialgne tähtaeg on kolm aastat, mida võib lepinguosaliste vastastikusel nõusolekul pikendada. Teatud tingimustel on Eesti Energial ja Emakontserni äriühingutel teenusepakkujatena õigus kord aastas ühepoolselt muuta Kontsernile Raamlepingu alusel osutatavate teenuste suhtes kohaldatavaid hindu ja põhimõtteid. Seega ei saa välistada Kontsernile osutatavate teenuste olemuse ja kulude olulise muutumise

ohtu. Lisateavet vt „Osa XII (Juhtimine) punkti 2 (Kontserni organisatsiooniline ülesehitus ja suhe Eesti Energiaga)“.

Konsolideeritud Emakontserni osana pärast Pakkumise lõpuleviimist on Kontsern Raamlepingus kohustunud teavitama Eesti Energiat eelnevalt oma rahastamisplaanidest (sh omakapitali struktuuri muutustest ja laenude finantseerimisest).

Kontsern teeb elektrienergia müügiks ja ostmiseks regulaarselt koostööd Eesti Energiaga, sealhulgas elektri hinnariski maandamiseks. Selts on sõlminud Eesti Energiaga avatud tarne- ja tasakaalustamislepingud (vt „OSA 18 (Lisateave), 18.2 (Seotud osapoolte tehingud)“). Lisaks kuulub Selts Emakontserni nende lepingute tähenduses, mis on sõlmitud Nord Pool AS-iga elektrienergia müügiks Nord Pooli elektribörsil järgmise päeva ja päevasisestel turgudel. Selliste lepingute tingimuste kohaselt vastutab Selts solidaarselt teatud teiste Emakontserni äriühingutega, kes on Nord Pool AS-iga sõlmitud lepingute osalised kõigi nende alusel Nord Pool AS-le võlgnetavate tasude eest, samuti vastutab Eesti Energia poolt tagatise andmise kohustuse täitmata jätmise eest (mida Nord Pool AS nõuab tehingute arveldamise tingimusena). Selts ja Eesti Energia sõlmisid ISDA 2002. aasta raamlepingu alusel ka elektrienergia baaskoormuse tuletistehingute vahetuslepingud, et maandada elektri hulgihindade hinnariski kõigi selliste tururiskidega varade tootmisega, kuid sellised kokkulepped asendati hiljuti EFET üldlepingu raames elektrienergia tähtpäevalepingutega. Lisateabe saamiseks vt „OSA 8 (Tegevus- ja finantsülevaade) punkti 8.13 (Bilansivälised tehingud)“.

Sellised Kontserni ja Eesti Energia vahelised suhted ja tehingud võivad teatud tingimustel põhjustada huvide konflikte. Seotud osapoolte vaheliste tehingute, sealhulgas Eesti Energia ja Emakontserni ettevõtetega sõlmitud tehingute läbivaatamise ja heakskiitmise menetlusraamistikus (alates Noteerimiskuupäevast) esitab Kontsern ülevaate seotud osapoolte tehingutest, mida kavatsetakse majandusaasta jooksul teha, esmalt arvamuse saamiseks Revisjonikomisjonile ja seejärel Nõukogule heakskiitmiseks koos iga-aastase eelarvestamise protsessiga. Lisaks kohaldatakse sama menetlust kõikide tehingute suhtes, mille väärtus ületab 100 000 eurot ja mida Nõukogu ei ole iga-aastase eelarvestamise protsessi käigus heaks kiitnud. Eesti Energia kui aktsionär või tema esindajad Nõukogus ei saa sellistes küsimustes hääletada ja nende hääli ei arvestata nõutavate heakskiidukünniste arvutamisel. Kontsern teavitab ka Revisjonikomisjoni (millest enamik koosneb sõltumatutest liikmetest) kõigist seotud osapoolte vahelistest tehingutest, v.a Kontserni äriühingute vahel tehtud tehingud. Siiski ei saa anda garantiid, et need meetmed osutuvad tõhusaks huvide konfliktide tuvastamisel ja ennetamisel, millel võib olla oluline negatiivne mõju Kontserni mainele, tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele ja väljavaadetele.

Kontserni ja Emakontserni vahel on sõlmitud olemasolevad kontsernisisesed tehingud ja lepingud turuhindadega, mis on kindlaks määratud vastavalt Eesti Energia sisemisele siirdehindade korrale ja vajaduse korral Eesti Konkurentsiameti määratud hindadele. Sellest hoolimata on Kontsernil siirdehindade risk seoses seotud osapoolte vaheliste tehingutega, mida ei tehta turuhinnaga. Vastavalt oma menetlusraamistikule plaanib Kontsern jälgida kontsernisiseseid tehinguid Eesti Energiaga, et tagada selliste tehingute teostamine turuhinnaga. Olenemata eeltoodust võivad asjaomased ametiasutused hinnata teatavate tehingute maksumõju viisil, mida Kontsern ei osanud ette näha, ning nõuda Kontsernilt korrigeerimist. Kõik sellised korrigeerimised võivad avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele. Üksikasjalikumat teavet Emakontserniga tehtud kontsernisiseste tehingute kohta vt „OSA 18 (Lisateave) punkti 18.2 (Tehingud seotud osapooltega)“.

Lisaks kuuluvad Selts ja tema Eesti tütarettevõtted Prospekti kuupäeva seisuga Eesti Energia käibemaksukontserni. Kõik ühe käibemaksukontsernina registreeritud äriühingud vastutavad solidaarselt kogu käibemaksukontserni käibemaksu tasumise eest. Pärast Pakkumise lõpuleviimist on plaanis Selts ja selle Eesti tütarettevõtted Eesti Energia käibemaksukontsernist

eraldada. Lisateavet vt „OSA 12 (Juhtimine) punktist 12.2 (Kontserni organisatsiooniline ülesehitus ja suhe Eesti Energiaga)“. Siiski ei saa välistada riski, et Selts on vastutav laiema Eesti Energia Kontserni poolt tasumisele kuuluva käibemaksu eest. See võib avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

Kontserni kaks pikaajalist arendusprojekti – Liivi (varajases staadiumis meretuulepargi projekt Liivi lahes) ja Tootsi (maismaa tuulepargi projekt, mille üle on käimas kohtuvaidlus) – kuuluvad praegu vastavalt Eesti Energiale ja Eesti Energia tütarettevõttele Tootsi Tuulepark OÜ-le. Nende projektide eeldatav koguvõimsus on ligikaudu 1,1 GW. Lisaks kuulub Elektrijaama päikesepargi ja Usnova päikesepargi projektide rajamiseks vajalik maa praegu Eesti Energia tütarettevõttele Enefit Power AS. Vt „OSA 11 (Tegevus) punkti 11.8 (Arendusjärgus projektid)“. Seltsi ja Eesti Energia vahel 01.10.2021 sõlmitud kavatsuste protokolli kohaselt võimaldatakse Seltsil Liivi ja Tootsi projektid ja varad lõpuks ära osta, kuid ei saa olla kindel, et need võõrandamised ka lõpuks tõepoolest toimuvad. Eelkõige seoses Tootsi projektiga on Eesti Energia nõustunud pakkuma Seltsile projekti turutingimustel enne edasiste arendustööde jätkamist või projekti pakkumist kolmandatele isikutele. Liivi projekti puhul on Eesti Energia nõustunud pakkuma Seltsile võimalust osaleda projektis ja/või omandada projekt turutingimustel, ent ta ei ole kohustatud pakkuma seda üksnes Seltsile. Nii Tootsi kui Liivi projekti võimaliku võõrandamise puhul sõltub Seltsi õigus projekte omandada teatud tingimustest.

2.3 REGULEERIMISE JA RIIGI POLIITIKAGA SEOTUD RISKID

2.3.1. Ebasoodsad muudatused olemasolevates taastuvenergiat toetavates õigusaktides või riigi poliitikas võivad oluliselt mõjutada Kontserni olemasoleva tegevuse tulemuslikkust.

Kontserni tegevus sõltub olulisel määral Kontserni tegevuskohaks olevates riikide stiimulitel põhinevast avalikust poliitikast, mille eesmärk on edendada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia tootmist ja müüki. Need poliitikasuunad ja mehhanismid suurendavad tavaliselt taastuvenergiakäitiste ärilist ja rahalist elujõulisust. Muutused regulatiivses keskkonnas ja riiklikud toetused taastuvenergia tootmiseks võivad moonutada pakkumisel ja nõudlusel põhinevaid hindu, vähendada projektide kasumlikkust või muul viisil avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele. Vt „Osa 10 (Regulatiivne ülevaade)“, kus on esitatud kokkuvõtet peamistest õigusaktidest, mida kohaldatakse taastuvenergia sektoris Eestis, Lätis, Leedus, Soomes ja Poolas.

Toetusprogrammide jätkuv kättesaadavus Kontserni tegevuses sõltub konkreetse riigi või piirkonna keskkonnaprobleemidega seotud poliitilistest ja poliitikakujunduslikest arengutest, mida võivad mõjutada mitmesugused tegurid, sealhulgas makromajanduslikud tingimused asjaomases riigis või piirkonnas, muutused valitsustes ja erinevate mõjutatud sidusrühmade (sealhulgas taastuvenergiavaldkonna) lobitöö, muud elektritootjad ja -tarbijad, keskkonnarühmitused, põllumajandusettevõtted ja teised.

Riiklikud toetused taastuvenergia tootmisele kujutavad endast riigiabi, mille andmise suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu riigiabi eeskirju. Kui sellist abi antakse Euroopa Liidu riigiabi eeskirju rikkudes, võib sellise abi saaja, sealhulgas Kontsern, seista silmitsi selliste toetuste tagasivõtmisega ja saadud taastuvenergia toetuste tagasimaksmise nõuetega (pluss viivised). Eelkõige on jätkuvate vaidluste esemeks järgmised Kontsernile eraldatud toetused:

- Eesti:
    - Eesti taastuvenergia toetusskeem niinimetatud olemasolevatele tootjatele antava tegevusabi jaoks ei järginud kohaldatavas õiguses nõutud Euroopa Komisjoni teavitamismenetlust. Seega ei saa välistada ohtu, et kõnealusel ajavahemikul saadud toetused kujutavad endast ebaseaduslikku riigiabi. See puudutab tootjaid, kes nõustusid taastuvenergia toetuskavaga enne 28.10.2014 ja 01.01.2016 kuni 06.12.2017. Enamik

Kontserni elektritootmisrajatisi kuulub nimetatud ajavahemikesse. Kui leitakse, et kava kujutab endast ebaseaduslikku riigiabi, võib Euroopa Komisjon nõuda, et Eesti valitsus tühistaks toetused ja nõuaks riigiabi saajatelt saadud toetuste (koos viivistega) tagasimaksmist. Kuigi Euroopa Komisjon on olnud teadlik Eesti taastuvenergia toetuskavadest ega ole seni teinud ühtegi tagasinõudeotsust, ei saa välistada tulevaste sissenõudekorralduste riski. Kuigi kõigi selliste nõuete suhtes kohaldataks lisaks muudele õiguslikele argumentidele ka asjaomase aegumistähtaja möödumist. Vastavalt kehtivale aegumistähtajale võib Eesti riik nõuda ka sellise abi tagastamist või viiviste maksmist.

  - On vaieldud selle üle, kas nn olemasolevatele tootjatele kohaldataval Eesti taastuvenergia toetuskaval on Euroopa Liidu riigiabi eeskirjade tähenduses ergutav mõju, kuna asjaomased riigisisesed õigusnormid lubasid taastuvenergia tootjatel taotleda toetust pärast asjaomase elektritootmispaigaldise valmimist (st pärast tööde alustamist Euroopa Liidu riigiabi eeskirjade tähenduses). Kohaldatavate riigiabi suuniste kohaselt peetakse ergutava mõjuta antud abi siseturuga kokkusobimatuks ja seega on see keelatud. Eesti Riigikohus on 28.09.2020, Kontserniga mitteseotud kolmandate isikute vahelise vaidluse menetlemise käigus, taotlenud Euroopa Kohtult eelotsust muu hulgas selles küsimuses. Kuigi Euroopa Komisjon (oma 06.12.2017 otsuses nr SA.47354) nõustus varem, et Eesti taastuvenergia toetuskava alusel antaval abil on ergutav mõju ja ta on varem kinnitanud sama teiste sarnaste kavade puhul, ei saa negatiivse järelduse ohtu välistada. Selline järeldus võib hõlmata otsustust selle kohta, et varem antud toetused on vastuolus kohaldatavate eeskirjadega ja et elektritootmisrajatised, sealhulgas Kontserni omad, kaotavad õiguse saada tegevusabi. Kuigi kõigi selliste nõuete puhul kehtiks lisaks muudele õiguslikele argumentidele ka vastav aegumistähtaeg, võivad Euroopa Komisjon ja Eesti riik nõuda ka sellise abi tagastamist või viiviste maksmist.

  - Riigiabi ergutav mõju alla 50 kW võimsusega elektritootmisjaamadele on samuti potentsiaalne vaidlusallikas elektrituruseaduse muudatuste tõttu, mis jõustusid alates 01.07.2020 ja mille eesmärk oli muuta abikava kokkusobivaks komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikliga 43. Lisaks võib põhivõrguettevõtja üle vaadata kulude ja abi arvutamise meetodid, et vältida ülemäärast hüvitamist. Kontsernil on ka alla 50 kW võimsusega elektritootmisjaamad, mille puhul alustati tööd enne nimetatud muudatuste jõustumist.

- Läti: Läti valitsus vaatab praegu läbi erinevaid riigiabi kavasid käsitlevaid õigusakte. Muu hulgas võivad kavandatavad muudatused hakata tulevikus mõjutama Valka koostootmisjaama ning Broceni koostootmisjaama tegevuse tulemusi eelkõige tulevaste toetuste vähendamise tõttu, mis on tingitud kavandatud muudatustest seoses lubatud sisemise tasuvusläve ülempiiri arvutamisega kogu toetusperioodiks ja sellise ülempiiri järgimise hindamisega. Lisaks on Läti parlamendis alates 2020. aasta veebruarist saadik menetlusesi elektrituruseaduse muudatused, mille tulemuseks võib olla kogu seni kehtinud taastuvenergia toetuste skeemi lõpetamine.

- Leedu: Leedu taastuvenergia toetusmehhanismide suhtes valitseb õiguskindlusetus. Euroopa Komisjon kiitis 08.01.2019 heaks toetuskava, mis kehtis 12.05.2011 kuni 31.07.2015, kuid 14.04.2021 tühistas Üldkohus komisjoni otsuse riigiabi lubamise kohta. Otsuse tühistamine tähendab, et need toetuskavva lubatud turuosalistele viidatud perioodil välja makstud toetused kujutavad endast ebaseaduslikku riigiabi ja neil on nimetatud seisund kuni selle abi läbivaatamise ja komisjoni heakskiidu saamiseni. Üldkohus tühistas komisjoni esitatud otsuse menetluslikel põhjustel, mis omakorda tähendab, et kohaldatava taastuvenergia toetuskavaga olulisi probleeme ei tuvastatud. Seetõttu eeldatakse, et komisjon kiidab riigiabi uuesti heaks. Enne sellise otsuse tegemist ja vastavalt kohaldatavale aegumistähtajale ei saa siiski välistada, et toetuste edasise maksmise võib peatada või varem makstud toetused koos viivistega tagasi nõuda.

Sellise riikliku stimuleerimispoliitika ümberpööramisel või ebasoodsatel muudatustel või tõlgendusliku ebaselguse ja ebakindluse korral nende rakendamise suhtes (sh ülalkirjeldatul) võib olla oluline negatiivne mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele. Lisateavet vt „OSA 10 (Regulatiivne ülevaade)“.

Seoses soojus- ja elektrienergia koostootmisjaama ja sellega seotud pelletitehasega Brocenis on avastatud, et kuigi asjaomane ametiasutus on rajatise elektriskeemi heaks kiitnud, võib vaja minna teatavaid muudatusi elektriskeemis, et tagada rajatise elektritarbimise korrektne arvutamine. Kontsern on teinud vajalikud muudatused ja peab arutelusid volitusega need heaks kiita. Koostootmisjaama elektritoodang (st ilma rajatise omatarbimiseta) on võrku tarnimise tariifide toetuse maksmise aluseks ning selle ebaõige arvutamine võib kaasa tuua nõude saadud finantsvahenduse toetusi (osaliselt) tagasi maksta, võrku tarnimise tariifide maksed tühistada või võrku tarnimise tariifide maksed kinni pidada, kuni nõuetele vastavus on kindlaks tehtud.

2.3.2. Kontserni reguleerimiskeskkond muutub üha keerulisemaks ja regulatiivsed muutused võivad tema tegevust negatiivselt mõjutada.

Lisaks lepingute, litsentside ja lubade järgimisele peab Kontsern täitma ka mitmeid muid õiguslikke nõudeid, sealhulgas ühinguõiguslikke, energiasektori, keskkonna-, monopolivastaseid, konkurentsi-, haldus-, andmekaitse- ning asjaõiguslikke õigusakte.

Kuigi Kontsern püüab jätkuvalt järgida kõiki asjakohaseid seadusi, määrusi, litsentse, lube ja kokkuleppeid, võidakse:

- talle määrata märkimisväärseid haldus- või tsiviilkaristusi, sealhulgas trahve, kriminaalkaristusi ja muid sanktsioone tahtlike rikkumiste eest;
- ta võtta reguleerimisasutuse põhjalikuma jälgimise alla;
- tekitada mainekahju tema kaubamärgile;
- tema suhtes kasutada õiguskaitsevahendeid seoses kohustuste täitmata jätmisega finantseerimis- ja ärilepingute raames;
- teda kohtuotsusega kohustada hüvitama kahju, mida kindlustus ei kata või mis ületab kindlustuskaitset;
- üles öelda tema kindlustuspoliisid või suurendada tema kindlustusmakseid;
- Kontsernil võivad tekkida raskused töötajate värbamisel ja hoidmisel (eriti erilise ametialase taustaga töötajate puhul), eriti kui mis tahes rikkumine on seotud töötajatega; ja/või
- asjaomase Kontserni äriühingu esindajaid, juhatuse liikmeid või juhte trahvitakse või mõistetakse vangi.

Lisaks võivad tulevased muudatused kehtivates eeskirjades või uute eeskirjade, protseduuride või litsentsinõuete kehtestamine (kas Euroopa Liidu või selle riigi reguleerimisasutuste või valitsuse poolt, kus Kontsern tegutseb) tulevikus Kontserni tegevust kahjustada. Eeskirjade kohaldamisala selline laiendamine võib nõuda Kontsernilt täiendavaid investeeringuid nõuete täitmise tagamiseks, mis võib kaasa tuua suuremaid jooksvaid nõuete täitmisega seotud kulusid ja suurendada Kontserni poolt nõuete täitmata jätmise riski.

Näiteks regulatiivse raamistiku muudatuste tõttu peab Valka koostootmisjaama vastama teatavatele tõhusustasemetele, et saada jätkuvalt kohaldatavat Läti taastuvenergiatoetust ja kui ta

neile ei vasta, siis vähendatakse saadavat toetust. Kuigi Kontsern eeldab olemasolevate varasemate tegevusandmete põhjal, et Valka koostootmisjaam suudab sihttasemeid järgida, ei saa välistada tulevase rikkumise riski.

Kontserni suutmatus täielikult järgida kehtivaid ja tulevasi õigusakte või säilitada häid suhteid reguleerimisasutustega võib avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.3.3. Kontserni tegevuse suhtes kohaldatakse ulatuslikke keskkonnaeeskirju ning selliste eeskirjade järgimise kulud võivad oluliselt kahjustada Kontserni kasumlikkust ja finantsseisundit.

Kontserni suhtes kohaldatakse olulisi ja keerulisi keskkonnaalaseid eeskirju, sealhulgas kontserni koostootmisjaamade puhul neid, mis reguleerivad CO_2, SO_2, NO_x ja muude ohtlike ainete heidet keskkonda. Selliste eeskirjade nõuded on keerulised ja nõuete täitmise kulud on märkimisväärsed. Rangemate nõuete kehtestamine kui need, mida Kontsern praegu kohaldab, võib oluliselt kahjustada Kontserni tegevust, finantsseisundit, tegevustulemusi ja väljavaateid. Kontserni elektritootmispaigaldiste jaotlad kasutavad väikeses koguses fluoritud kasvuhoonegaase SF6, mille suhtes kohaldatakse ka keskkonnaalaseid õigusakte.

Kuigi planeerimisetapis võetakse arvesse müratasemе piiranguid, võivad Kontserni tegevuskohtade, eriti elamurajoonide läheduses asuvate kogukondade kaebused põhjustada Kontsernile kahjulikke tagajärgi. Mis tahes uutel nõuetel elamurajoonides asuvate tootmisüksuste maksimaalse müratasemе kohta võib olla oluline kahjulik mõju Kontserni äri- ja finantsolukorrale. Leedus kohaldatakse „**sanitaarkaitsetsoonide**“ loomise ja registreerimise suhtes alates 01.01.2020 kehtivaid uusi eeskirju. Nende uute eeskirjade tulemusena peab kontsern 2022. aasta lõpuks looma ja registreerima Leedu kinnisvararegistris uued sanitaarkaitsetsoonid, mis on seotud tema käibevaraga Leedus. See hõlmab mitmete sammude astumist, muu hulgas nõusoleku saamist sanitaarkaitsetsooni jäävate maatükkide omanikelt. Uute sanitaarkaitsetsoonide mitteloomine võib kaasa tuua sanktsioone, sealhulgas Kontserni käibevarade tegevuse peatamist Leedus, ning selle tulemusena võib see oluliselt kahjustada Kontserni tegevust, finantsseisundit, tegevustulemusi või väljavaateid.

Keskkonnalubade või keskkonnaalaste õigusaktide nõuete täitmata jätmine võib kaasa tuua uurimisi, trahve, karistusi, nõudeid, kulukaid parandustöid või tegevuse peatamist või lõpetamist, millel võib olla oluline kahjulik mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

Lisaks on Kontsern keskkonnaseaduste kohaselt kohustatud maksma keskkonnatasusid seoses oma tegevuse käigus tekkivate heitkogustega. Need tasud, mis võivad olla märkimisväärsed, kehtestab Eesti või Läti valitsus vastavalt vajadusele (sõltuvalt tegevuse asukohast), lähtudes igal juhul kogusest ja muudest kriteeriumitest. Nende tasude mis tahes suurendamine ja/või nende kohaldamine selliste ainete heitkoguste suhtes, mille suhtes praegu selliseid tasusid ei kohaldata, võib suurendada Kontserni kulusid.

Nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil võetakse reguleerivaid meetmeid, et vähendada tööstustegevusest, sealhulgas elektri ja soojuse tootmisest pärinevate õhusaasteainete, nagu CO_2, NOx, VOC, SO_2 ja tahkete osakeste kogust.

Tulevased muudatused riiklikus, EL-i ja rahvusvahelises õigusraamistikus seoses õhuheitmetega võivad mõjutada Kontserni võimet kasutada mõningaid oma praeguseid tootmismeetodeid ja piirata tootmisvõimsust. Isegi kui olemasolevate varade uuendamine on võimalik, ei pruugi selliste uuenduste lõpuleviimine olla majanduslikust seisukohast teostatav ning sellega kaasneksid igal juhul tehnilised riskid ja Kontsernile olulised kulud. Tööd võivad tootmist häirida ja kui uusi heitepiirnorme ikka veel ületatakse, on oht, et Kontsern peab mõnes oma rajatises

tootmist vähendama või rajatise sulgema. Sellised riskid ja kulud võivad avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

Lisaks sõltub Kontsern keskkonnaeeskirjade tõttu kolmandatest isikutest töövõtjatest, kes kõrvaldavad Iru jäätmeenergiajaama tootmistegevusest tulenevat ohtlikku lendtuhka. Lendtuhka käsitatakse ohtlike jäätmetena, mida tuleb käidelda ja kõrvaldada kooskõlas rangete õiguslikele nõuetega. Kontsern ostab ka sisse lendtuha veo ja kõrvaldamise teenust nõuetekohaselt litsentseeritud kolmandatest isikutest teenuseosutajatelt ning sõltub seetõttu sellistest teenuseosutajatest jäätmete kõrvaldamisel oma jäätmeenergiajaama tootmistoimingutest. Kontsern sõltub ka kolmandatest isikutest töövõtjatest põhjatuha kõrvaldamisel, millele kohalduvad sarnased käitlemis- ja kõrvaldamisnõuded (kuigi neid ei liigitata ohtlikeks jäätmeteks). Nende teenuste eest võetavate tasude mis tahes suurendamine ja/või kohaldatavate tingimuste muutmine ja/või Kontserni suutmatus jäätmeid nõuetekohaselt kõrvaldada vastavalt asjakohastele keskkonnaeeskirjadele võib oluliselt kahjustada Kontserni tegevust, finantsseisundit, tegevustulemusi või väljavaateid, sest alternatiivseid teenuseosutajaid on vähe.

2.3.4. Kontserni tegevus võib põhjustada olulist keskkonnakahju.

Kontserni rajatised võivad kahjustada looduskeskkonda ning õnnetustel sellistes rajatistes või nende läheduses või nende vastu suunatud välistel rünnakutel võivad olla tõsised tagajärjed. Tulekahjud, plahvatused, õnnetused, põhiseadmete rikked, muud katastroofid kontserni tuule-, koostootmis-, päikese- või hüdroelektrijaamades, kütusehoidlates ja alajaamades koos Kontsernile kuuluvate elektriliinide ja kaablitega võivad olla ümbritsevale keskkonnale ohtlikud. Samuti seisab Kontsern silmitsi riskidega, mis on seotud jäätmete käitlemise ja ladustamisega Iru jäätmeenergiajaamas. Kuigi Kontserni kindlustus katab Kontserni rajatistes toimunud ootamatutest ja ootamatutest intsidentidest põhjustatud reostusest ja saastumisest tuleneva kahju, võib selline juhtum kahjustada Kontserni äri- ja finantsseisundit ning potentsiaalselt tuua kaasa Kontsernile kolmandate isikute nõudeid, mis ei ole kindlustusega täielikult kaetud.

Selts on andnud osa Iru rajatise all asuvast maast rendile ASile Liwathon E.O.S., mis opereerib naftatoodete terminale Baltikumis, millest üks asub Seltsile kuuluval maal, ning AS-ile GoCraft, mis teostab raudteevagunite ja vedurite remonti ning mille depoo asub Seltsile kuuluval maal. Mis tahes kontrollimatu või katastroofiline olukord naftaterminalis ja/või depoos, nagu tulekahju, plahvatus, õnnetus või suurseadmete rike võib põhjustada olulist keskkonnakahju, mis võib põhjustada Kontsernile kui maaomanikule tuua kaasa ka kolmandate isikute nõudeid ning avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.3.5. Kontsern sõltub olulisel määral erinevate reguleerimisasutuste väljastatavatest litsentsidest ja lubadest ning litsentside ja lubade kehtivuse lõppemisel, kehtetuks tunnistamisel või nende pikendamisest keeldumisel võib olla Kontsernile oluline kahjulik mõju.

Seoses Kontserni tegevusega esitatakse Kontsernile märkimisväärseid nõudmisi seoses kohaldatavate eeskirjadega nõutavate ja riiklike või kohalike ametiasutuste poolt välja antud lubade ja litsentside saamisega. Sõltuvalt riigist võivad need load ja litsentsid olla linnaplaneerimise load (näiteks ehitusload), kohustuslikud keskkonnamõju hindamised või uuringud, tootmis- ja käitamisload, võrguga ühendamise load ja muud eriload, mis on seotud kaitsealade olemasoluga Kontserni projektide läheduses (nt arheoloogilised paigad, ajaloolised hooned, militaarrajatised ja metsad).

Eelkõige peavad Kontsernil olema litsentsid seoses soojuse tootmise, turustamise ja müügi ning elektrienergia tootmisega. Selliseid litsentse võib muuta, peatada või kehtetuks tunnistada ning puudub kindlus, et Kontsern suudab tagada aegunud litsentside uuendamise võrreldavatel

tingimustel, kui üldse, või teha olemasolevate litsentside nõutavaid muudatusi, et kajastada Kontserni tegevuse muutumist.

Kontsern vajab oma tegevuseks ka keskkonnalubasid. Näiteks on Iru jaama jaoks vaja kompleksluba, mis hõlmab kõiki tegevuse aspekte, sealhulgas jäätmete kõrvaldamist ja õhusaastet. Komplekslubadel ei ole aegumiskuupäeva ja neid kohaldatakse seni, kuni need tühistatakse või neist loobutakse. Need vaadatakse siiski igal aastal läbi ja kui asjaomases rajatises jõustuvad uued nõuded või viiakse läbi uusi reguleeritud tegevusi, peab Kontsern taotlema loa läbivaatamist.

Kontserni liikmete litsentsi või loa tingimuste rikkumise ohtu ei saa välistada. See võib tuleneda näiteks mõõtmismetoodika või -sageduse muutumisest või kohaldatavate eeskirjade tõlgendamise või tingimuste muutmisest ning karistused sellise rikkumise eest võivad ulatuda rahalistest trahvidest litsentsi kaotamiseni. Lisaks võib lubade rikkumine toimuda ajutiselt perioodidel, mil Kontserni tootmisüksused töötavad ebaregulaarselt, näiteks testimise eesmärgil. Litsentsi või loa tingimuste täitmata jätmisel võib olla oluline negatiivne mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

Riikide valitsustel ja kohalikel omavalitsustel võib sõltuvalt riigist olla selliste lubade ja litsentside väljaandmisel suur kaalutlusõigus ning nad võivad kasutada oma kaalutlusõigust meelevaldselt või ettearvamatult. Lisaks võivad paljud asjaomased valitsusasutused muuta nende lubade saamise protsessi pikaks, keeruliseks ja kulukaks. Seetõttu ei saa olla mingit kindlust, et Kontsern saab lubasid ja litsentse, mis on vajalikud konkreetse projekti ehitamiseks või tegevuseks, mida ta kavatseb vastavas riigis mõistliku hinnaga või eeldatava aja jooksul teostada.

2.3.6. Kaugkütte reguleeriva raamistiku muudatused võivad Kontserni oluliselt mõjutada.

Oluline osa Kontserni tuludest saadakse soojuse müügist AS-ile Utilitas Tallinn Tallinna kaugküttevõrgu varustamiseks. Tallinna kaugküttega varustamiseks mõeldud soojuse müügitulu moodustas 31.12.2020 lõppenud majandusaastal Kontserni tuludest 3%.

Kontserni Eestis asuvatele kaugküttevaradele kohalduvate õigusaktide kohaselt peab võrguettevõtja juhul, kui on vaja uut tootmisvõimsust ja/või mitu äriühingut on kirjalikult väljendanud soovi sõlmida võrguettevõtjaga soojusenergia müügilepingud, korraldama vastava lepingu sõlmimiseks hanke. Kuigi Kontsern usub, et Iru jäätmeenergiajaam on Tallinna soojusturul teiste soojustootjatega võrreldes konkurentsivõimeline, võib tema konkurentsivõime muutuda, kui Tallinna soojusturule saabuvad uued tulijad. Ei ole mingit kindlust, et pärast praeguse soojusenergia müügilepingu tähtaja möödumist õnnestub Kontsernil teha pakkumusi uute lepingute sõlmimiseks või mis tahes uue soojusenergia müügilepingu tingimuste osas. Järelikult ei pruugi Kontserni praegune kasumlikkuse tase uue hanke korral säilida. Soojuskoormuse kadumine mõjutaks ka Kontserni võimet toota elektrit jäätmeenergiajaamas, kuna rajatis on koostootmise režiimis käitamisel kõige tõhusam, mõjutades seega negatiivselt Kontserni konkurentsivõimet.

On kaalutud muudatuste tegemist Lätis kehtivates kaugkütet reguleerivates õigusaktides ja kui need muudatused vastu võetakse, siis hakatakse Valka koostootmisjaama müüdavale soojusenergiale kohaldama reguleeritud tariife. See võib edaspidi tuua kaasa kehtiva tariifi langemise allapoole praeguseid tasemeid.

Ebasoodsad muudatused kaugkütet reguleerivas õigusraamistikus Eestis või Lätis, näiteks kaugkütte dereguleerimine, võivad avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.3.7. Kontsern võib kanda olulisi kulusid, et järgida töötervishoiu ja tööohutuse alaseid õigusakte.

Valdkonnaga, kus Kontsern tegutseb, kaasneb iseloomulik risk vahejuhtumiteks, mis võivad põhjustada töötajate, töövõtjate või muude kolmandate isikute kehavigastusi või surma. Näiteks paigutavad Kontserni hallatavad rajatised sageli oma töötajad ja muud isikud suurte mehhaniseeritud seadmete, tööstusprotsesside, rõhu all ladustatud soojuse või vedelike ja muude ohtlike materjalide lähedusse.

Kohaldatavate õigusaktidega kehtestatakse tööandjatele kohustused seoses töötajate töötervishoiu ja tööohutusega. Kui selliseid kohustusi ei täideta, on pädevatel valitsusasutustel õigus teha ettekirjutusi ja kontrollida tehtud ettekirjutuste täitmist. Kui tööandja selliseid ettekirjutusi ei täida, võib määrata rahalise karistuse. Lisaks sisaldavad kohaldatavad õigusaktid töötajate tervisele tekitatud kahju hüvitamist käsitlevaid sätteid. Seega võivad kõik õnnetused või töötervishoiu ja tööohutust käsitlevate õigusaktide rikkumised nõuda Kontsernilt karistuste ja/või hüvitiste maksmist ning see tooks Kontsernile kaasa negatiivse meediakajastuse.

Lisaks sisaldavad kaks Iru jaama aurukatelt asbesti, mille Eesti õigusaktid liigitavad ohtlikeks jäätmeteks. Asbest eemaldatakse ja asendatakse muude materjalidega Iru jaamas korrapärase hoolduse käigus; see protsess peaks lõpule jõudma pärast jõuseadmete demonteerimise, kusjuures esimene seade kavatsetakse demonteerida 2023. aasta jooksul ja teine 2025. aasta lõpuks. Asbesti käitlemise ja kõrvaldamise suhtes kohaldatakse lisanõudeid, mida järgivad spetsialiseerunud ettevõtted, mille kohta Kontsern sõlmib lepingu asbesti eemaldamiseks; nõutavate kaitsevahenditega oskustöötajad teostavad asbesti eemaldamise töid. Kontsern usub, et see vastab asbestiga töötamisel kohaldatavatele töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele ning ei ole teadlik ühestki kolmanda isiku väitest asbesti kohta Iru jaamas. Kui nõuetele vastavust ei õnnestu aga säilitada, võib see siiski kaasa tuua Kontserni vastutuse. Eesti õiguse kohaselt ja sõltuvalt konkreetsetest asjaoludest võib selline vastutus hõlmata tsiviilvastutust kahju ja eriasjaoludel kriminaalkaristuse füüsilistest, keemilistest, bioloogilistest, füsioloogilistest ja psühhosotsiaalsetest ohuteguritest mõjutatud töökeskkonnale kehtestatud nõuete rikkumise eest.

Eelnimetatu võib avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.3.8. Kohalike kogukondade või üksikisikute poolt Kontserni tegevusega seoses esitatud kaebused ja vastasseis võivad mõjutada Kontserni tegevust ja finantsseisundit.

Kontserni objektide lähedal asuvad kogukonnad võivad esitada kaebusi. Nende kogukondade liikmed võivad võtta Kontserni vastu õiguslikke meetmeid seoses füüsilise kahjuga, mis on tekitatud nende varale või nende vara kasutuse riivega.

Suhted kohalike kogukondadega on Kontserni jaoks eriti olulised, et paigutada luba oma tuulepargid või muude rajatised konkreetsetesse kohtadesse. Kaebuse või kolmanda isiku nõude võimalikud tagajärjed võivad hõlmata olulise hüvitise tasumist isikukahju eest, vara kahjustamine või omandiõiguse riive eest, regulatiivsest loast ilmajäämist või muu regulatiivse täitemeetme võtmist ja/või trahvi või kohustuse määramist keskkonnareostuse või saaste uurimiseks ja puhastamiseks/kõrvaldamiseks. Kõik sellised võimalikud tagajärjed võivad avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.3.9. Kontsernile kohaldub Eesti riigihankeõigus.

Kontsern on kohustatud järgima Eestis eri valdkondades tegutsedes EL-i, riiklikke ja muid riigihankeeeskirju. Neid eeskirju on sageli raske tõlgendada ja kohaldada ning need võivad Kontserni arenguprojekte edasi lükata. Lisaks võidakse riigihankeeeskirju rikkudes sõlmitud leping kehtetuks osutuda või hankijale võidakse määrata lepingu maksumuse alusel arvutatud

trahv. Eelnimetatu võib avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.4 KONTSERNI KASVUSTRATEEGIAGA SEOTUD RISKID

2.4.1. Kontserni arengukava on kapitalimahukas ja ebakindel.

Kontsern tegutseb kapitalimahukas tööstuses ja kõik uued arendusprojektid nõuavad märkimisväärseid investeeringuid. Kontsern prognoosib oma äriplaani elluviimiseks lühikeses ja keskpikas perspektiivis märkimisväärsete kapitalikulutuste tegemist. Kui Kontsern otsustab mõne sellise või muu uue investeeringuga jätkata, tuleb tagada uus rahastamine. Ei ole mingit kindlust, et Kontsern suudab hankida rahalisi vahendeid vastuvõetavatel tingimustel, kui üldse. Üksikasjalikumat teavet Kontserni kapitalikulude kohta vt „OSA 11 (Tegevus) punkti 11.8 (Arendusjärgus projektid)“.

Kontserni edu strateegia rakendamisel sõltub muu hulgas tema suutlikkusest teha kindlaks ja hinnata võimalikke investeeringuid, neid investeeringuid edukalt rahastada ja integreerida, kontrollida kulusid ning säilitada piisav tegevus- ja finantskontroll. Kontserni kulud tehakse nüüd ja edaspidi Kontserni toodete tootmisprognooside ja prognoositud hindade ning Kontserni peamiste kulude pikaajaliste hindade prognooside alusel. Kontsern teeb kapitalikulude tegemise otsustes ka teatavaid eeldusi pikaajaliste intressimäärade ja elektrihindade kohta. Need prognoosid, otsused ja hinnangud võivad olla ebatäpsed, mis võivad kahjustada selliste investeeringute majanduslikku elujõulisust ning avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

Kontsern sõltub kolmandatele isikutele kuuluva maa kasutamisest mis tahes uue arendusprojekti väljatöötamiseks, ehitamiseks ja käitamiseks. Näiteks tuulepargi arendamiseks, ehitamiseks ja käitamiseks peab Kontsern kasutama suurt hulka maatükke juurdepääsuteedena, kaabliteedena etteandepunkti või tehniliselt vajalike abirajatiste jaoks või sanitaarkaitsetsoonide loomiseks. Kontsernil ei pruugi olla võimalik omandada nõutavat maad või omandada omandiõigust majanduslikult elujõuliste hindadega ning seetõttu võib olla vaja maad kindlustada rendilepingute, kerguste, hoonestusõiguste, kirjalike kokkulepete või maaomanike ühepoolse nõusolekuga. Selliste õiguste tühistamine võib kaasa tuua vastavate tootmisüksuste tegevuse täieliku või osalise peatamise või lisakulude tekkimise, sest olemasolevad rajatised tuleb teisaldada või sõlmida uued lepingud ebasoodsatel tingimustel.

Lisaks võivad mõned Kontserni arendusprojektid ja väljavaated nõuda praegu kavandatust suuremaid investeeringuid. Arengu käigus võib Kontsern avastada probleeme või tekkida raskusi projektidega, muu hulgas:

- Kontsernil võib tekkida raskusi kehtivate õigusnormide või täiendavate ettenägematute eeskirjadega nõutavate riiklike lubade, litsentside ja nõusolekute saamisel ja säilitamisel, eelkõige seoses tuuleparkide arendamisega;

- Kontsernil võib esineda viivitusi, mis on seotud lubade või regulatiivsete nõusolekute vaidlustamisega;

- Kontsernil võib tekkida raskusi sobiva vara tagamisel piisavate loodusvaradega (näiteks tuulega) või vastuvõetava hinnaga, mis on eelkõige tingitud suurenenud konkurentsist teiste taastuvenergia taristu arendajatega suure potentsiaaliga vara saamisel ja kohalike kogukondade vastuseisust;

- Kontsern ei pruugi olla suuteline hankima võrguühendusi või ei pruugi olla suuteline hankima neid majanduslikult elujõuliste hindadega;

- Kontserni esialgsed hinnangud ala sobivuse kohta võivad põhineda eeldustel, mis osutuvad ebaõigeks, või ettenägematutel probleemidel seoses maa või maastikuga projekti jaoks;

- negatiivsed muutused aluseks olevas poliitilises, õiguslikus või majanduslikus keskkonnas;

- Kontsernil võib esineda inseneri- ja projektiprojekteerimisega seotud probleeme; ja

- kolmandad isikud, kellega Kontserni partnerid esialgse projekti väljatöötamisel koostööd teevad, võivad jätta oma kohustused täitmata või jätta need õigeaegselt või nõutavatele standarditele mittevastavaks, põhjustades viivitusi või suutmatust avastada probleeme tuvastatud objektidega.

Lisaks ei pruugi teatavad uued rajatised ja projektid toimida ootuspäraselt. Kontsern tugineb oma ootustes uute rajatiste ja projektide tulemuslikkuse suhtes eeldustele, hinnangutele, kolmandate isikute esitatud andmetele ja Kontserni varem valitsetud sarnaste varadega saadud kogemustele. Nende varade võime vastata Kontserni tulemuslikkuse ootustele sõltub uutest tuuleparkidest ja päikeseparkidest tulenevatest riskidest, muu hulgas seadmete ettenägematust halvenemisest, süsteemi riketest ja katkestustest.

Sellised arendusetappides tekkivad küsimused võivad põhjustada viivitusi või lisakulusid, mis võivad muuta projektid algselt eeldatust vähem konkurentsivõimeliseks ning Kontserni tegelikud kapitalikulud võivad erineda prognoositud näitajatest. Võimalused ja projektid võivad rakendamise käigus hilineda või edasi lükkuda, nende ulatust või omandiosa võib osutuda väiksemaks, neid võidakse müüa või tagasi lükata ning Kontsern ei pruugi kasutada kõiki võimalusi ja projekte, mida ta hetkel kaalub. See võib kahjustada Kontserni võimet täita oma investeerimiskava ja kasvustrateegiaid. Lisaks võib tähtaegadest mittekinnipidamine kaasa tuua kohaldatavate toetuste, võrguühenduste või projektiõiguste kaotamise. Eelnimetatu võib avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.4.2. Kontsernil ei pruugi õnnestuda käimasolevaid projekte lõpule viia.

Projektidega kaasnevad arendus- ja ehitusetapis riskid, mis on seotud eelkõige inseneri- ja projekteerimistööde, seadmete tarnimise ja ehitustegevuse tulemuslikkusega. Suutmatus ehitust lõpule viia või seda õigeaegselt lõpule viia võib muu hulgas kaasa tuua lepingulisi makseviivitusi, varade väärtuse langust või kindlaksmääratud tariifide saamise tähtaja lühendamist, mis tuleneb teatavate vahe-eesmärkide täitmata jätmisest. Teatavate subsiidiumide saamise õigus võib olla ohus või kaduda, kui vara ei tellita õigeaegselt ning Seltsi või teiste Kontserni liikmete ja projekti arendamises osalevate või seda rahastavate osapoolte vahel võivad tekkida aeganõudvad ja kulukad kohtuvaidlused. Projektidel võib ehitusetapis esineda mitmesuguseid raskusi, mis põhjustavad viivitusi või oodatust suuremaid kulusid, mida töövõtjate tulemustagatised, kahjuklauslid või kindlustus ei pruugi täielikult katta või asjakohaselt käsitleda, muu hulgas:

- töövõtja või alltöövõtja lepingurikkumised ja soorituspuudujäägid;

- ettenägematutest asjaoludest tingitud viivitused;

- kahju seadmetele tarnimise käigus õnnetuste või muu tagajärjel;

- komponentide või seadmete kahjustamine paigaldamise käigus;

- ebasoodsad ilma-, keskkonna- ja geoloogilised tingimused, vääramatu jõud ja muud sarnased sündmused;

- vargus ja vandalism; ja
- reguleerimisasutuste load või raskused lubade hankimisel.

Kui Kontsen võtab endale kohustuse teha kapitalikulutusi projekti rajamiseks, siis ta eeldab, et need kulutused saab tagasi teenida. Siiski ei saa olla mingit kindlust, et iga üksik projekt viiakse lõpule ja jõuab ärikasutusse; Kontsern võib loobuda käimasolevast projektist ja kanda maha sellise projektiga seotud kulud. Lisaks võib projektide ebatõhus juhtimine ja elluviimine ehitusetapis põhjustada viivitusi või ettenägematuid kulude ületamisi lõpetatud projektide puhul, millel võib olla oluline negatiivne mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevuse tulemustele või väljavaadetele.

2.4.3. Kontsern ei pruugi olla suuteline saavutama valikulise omandamise soovitud kasu.

Kontsernil on orgaanilise kasvu strateegia, kuid ta on varem teinud valikulisi omandamisi ja võib neid ka tulevikus uuesti teha. Ei saa olla mingit kindlust, et Kontsern saab kasu, mida ta sellistest omandamistest loodab. Üksikasjalikumat teavet kontserni kasvustrateegia kohta vt „OSA 11 (Tegevus) punkti 11.4 (Strateegia)“.

Näiteks ettenägematud probleemid või probleemid omandatud projekti või ettevõttega, mis mõjutavad negatiivselt selle kasumlikkust, võivad raskendada või teha Kontsernil võimatuks saavutada algselt oodatud tulu. Näiteks ei pruugi oodatav sünergia realiseeruda ja Kontsern ei pruugi olla suuteline omandatud äriühinguid piisavalt lõimima. Kontsernil võivad tekkida ka ettenägematud olulised kohustused ja probleemid, mis mõjutavad tema omandamiseesmärke. Kohaldatavad omandamislepingud ei pruugi anda piisavalt hüvesid, et muuta Kontsern tervikuks.

Kõik need probleemid võivad sundida Kontserni oma investeeringut ümber korraldama või loobuma täielikult omandamisest, mis võib oluliselt kahjustada Kontserni tegevust, tegevustulemusi ja finantsseisundit.

2.4.4. Kontsern sõltub oma projektide arendamisel ja ehitamisel erinevatest allikatest, eelkõige välisest laenurahast.

Praegu kavatseb Kontsern rahastada osa oma kapitalikuludest projektide arendamiseks ja ehitamiseks pangalaenude kaudu. Kontsernil oli 30.06.2021 seisuga 190,4 miljonit eurot tasumata laene (pikaajaliste ja lühiajaliste laenude kogusumma). Kontserni juurdepääs laenudele sõltub paljudest teguritest, millest paljud ei ole Kontserni kontrolli all. Näiteks poliitiline ebastabiilsus, majanduslangus, sotsiaalsed rahutused või muutused regulatiivses keskkonnas, milles Kontsern tegutseb võib plaanib tegutsema asuda, võivad suurendada Kontserni laenukulusid seoses uute rahastamiskokkulepetega või piirata Kontserni võimet saada laenu. Juurdepääsu laenude rahastamisele võivad veelgi piirata Kontserni olemasolevatest rahalised kohustused, mis tulenevad juba sõlmitud finantseerimislepingutest. Ei saa olla mingit kindlust, et Kontsern suudab korraldada rahastamise vastuvõetavatel tingimustel, kui üldse. Vt „OSA 8 (Tegevus- ja finantsülevaade), 8.10 (Likviidsus ja kapitaliressursid)“.

Kontserni suutmatus saada laenu pankadelt ja muudelt finantseerimisasutustelt või muul viisil kapitaliturgude kaudu võib kahjustada Kontserni võimet täita oma investeerimiskava ja kasvustrateegiaid, millel võib olla oluline negatiivne mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevuse tulemustele või väljavaadetele.

2.4.5. Täiendavad laenud võivad avaldada kahjulikku mõju Kontserni tegevustulemustele ja finantsseisundile.

Kontsern on varem võtud laenu. Kontserni laenude kogusumma oli 31.12.2020 seisuga 199,3 miljonit eurot ja 30.06.2021 seisuga 190,4 miljonit eurot. Laenukohustuste suurenemine võib

suurenda Kontserni riske, sest laenukohustused võivad muuta äriühingud olemuselt tundlikumaks tulude vähenemise, kulude ja intressimäärade suurenemise ning majanduse, turu ja tööstuse ebasoodsa arengu suhtes. Finantsvõimendusega äriühingu tulud ja netovara kipuvad samuti suurenema või vähenema suuremas tempos kui muidu, kui laenukohustusi ei oleks tekkinud samas ulatuses. Finantsvõimendus võib samuti pärssida Seltsi strateegilisi omandamisi või põhjustada mittestrateegiliste loovutamiste tegemist ja piirata Seltsi võimet saada täiendavat laenu. Lisaks võib suhteliselt kõrgete püsikuludega äriühingutel olla suuremaid raskusi kõrgema võlataseme teenindamisega. Kontserni laenukohustuste kohta vt täpsemalt „OSA 8 (Tegevus- ja finantsülevaade), punkti 8.10 (Likviidsus ja kapitaliressursid)“.

Laenulepingutes võetud kohustused võivad piirata Kontserni võimet rahastada täiendavat laienemist laenude kaudu, mis võib piirata Kontserni laienemisulatust. See võib avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.4.6. Kontserni tegevus kasvab ja muutub kiiresti, tekitades strateegilisi, juhtimis-, käitus- ja kontrolliprobleeme.

Kontsern on viimastel aastatel oluliselt laienenud (eelkõige Nelja Energia omandamise kaudu) ning kavatseb oma tegevust valitud olemasolevatel turgudel veelgi laiendada. Samuti kavatseb Kontsern pidevalt kohandada oma lähenemisviisi, et pidada sammu olemasolevate turgude arenguga. Kontsern on võtnud sihikule oma praegused ja tulevased turud, tuginedes erinevatele eeldustele. Kui need eeldused osutuvad ebaõigeks, võib Kontsernil olla vaja kohandada oma strateegiat ning korraldada ümber oma tegevus ja tööjõud.

Kontserni tegevuse laienemisel ja äristrateegia kujundamisel on vaja lahendada täiendavaid probleeme oma sisemiste protsesside, omandatud ettevõtete integreerimise, ehituse välise juhtimise, projektide rahastamise taristu ja rahastamisvõimaluste osas. Kontserni olemasolevad toimingud, personal, süsteemid ja sisekontrollid ei pruugi olla piisavad, et toetada tema kasvu ja laienemist. Kontsernilt võidakse nõuda täiendavate ootamatute investeeringute tegemist oma organisatsioonilisse struktuuri ning haldus-, tegevus- ja finantssüsteemide, -menetluste ja -kontrollimehhanismide parandamist. Kui Kontsern ei suuda neid muutusi tõhusalt juhtida, ei pruugi ta olla võimeline kasutama ära turuvõimalusi, realiseerima edukalt oma äristrateegiaid ega reageerima konkurentsisurvele. See võib avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.4.7. Kontsern toetub oma kasvustrateegia elluviimisel riigi jätkuvale poliitilisele toetusele.

Majanduslikud stiimulid võivad oluliselt parandada uutesse taastuvenergia tootmisvaradesse investeerimise elujõulisust ja muuta uued taastuvenergia tootmisvarad konkurentsivõimelisemaks, kui need muidu oleksid võrreldes turul olemasolevate energiatootmisvaradega. Kuigi riigid, kus Kontsern tegutseb, on seadnud eesmärgiks saavutada 2030. aastaks taastuvenergia osakaal 21–51 % kogu kodumaisest energiatarbimisest ning EL tervikuna on selleks ajaks seadnud eesmärgiks 32%, ei saa olla mingit kindlust seoses uute taastuvenergia tootmisüksuste loomise tulevaste hangete laadi ja ulatusega ega Kontserni võimalustega sellistest majanduslikest stiimulitest kasu saada.

Kontsern prognoosib, et mitmed arendusprojektid ei saa toetusi, vaid kasutavad selle asemel elektrienergia ostulepingute sõlmimist klientidega või füüsiliste elektrienergia ostulepingute sõlmimist EFET üldlepingu alusel sõlmitud elektri tähtpäevalepingute vormis, et maandada tururiskidega kokkupuutuvate teatavate tootmisvarade elektri hulgihinna riski. Need on käesoleva kuupäeva seisuga sõlmitud seoses Šilale II ja Akmene arendusprojektidega. Lisateavet vt „OSA 8 (Tegevus- ja finantsülevaade) punkti 8.13 (Bilansivälised tehingud)“ ja „OSA 1111.8.2 (Tegevus) punkti 11.8.2 (Tulumudelid)“. Sõltuvalt kontserni elektrienergia ostulepingute tulevase korra tingimustest võivad Kontserni tegevustulemused siiski sõltuda muust stiimulipõhisest riiklikust poliitikast.

Kontserni arendusprojektide suhtes ebasoodsatel muudatustel sellises riiklikus stimuleerimispoliitikas või tõlgenduslikel ebaselgustel ja ebakindlusel seoses sellise riikliku stimuleeriva poliitika rakendamisega või avalike pakkumiskutsete arvu vähenemisel, mis hõlmab Kontserni võimalust sellistest majanduslikest stiimulitest kasu saada või nende kaudu eraldatavate toetuste mahu vähenemisel Kontserni arendusprojektide suhtes võib olla oluline negatiivne mõju kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevuse tulemustele või väljavaadetele.

2.5 TAASTUVENERGIA SEKTORI NING TAASTUVATE RESSURSSIDE JA MUUDE ENERGIAALLIKATE VAHELISE KONKURENTSIGA SEOTUD RISKID

2.5.1. Konkurents uue taastuvenergia võimsuse arendamiseks on üha tihedam ja võib Kontserni ebasoodsalt mõjutada.

Uue taastuvenergia arendamise turul valitseb väga tihe konkurents ja turg on pidevas arengus. Kontsern on silmitsi tiheda konkurentsiga igal turul, kus ta tegutseb. Konkurendid teevad sageli agressiivseid pakkumusi hankemenetlustes, milles Kontsern osaleb, arvutades oma pakkumused tuulikute, päikesepaneelide või muude komponentide madalate hindade, samuti madalate ehitus-, hooldus-, kapitali- ja muude kulude põhjal. Sellised pakkumused võivad raskendada Kontsernil edukate pakkumuste tegemist hindadega, mis tagavad sihipärase või piisava tulu. Selline tihe ja kasvav Konkurents on aidanud kaasa tarnijate arvu suurenemisele ja üldisele elektrivarustusele, mis koos tarnekulude vähenemisega on viinud pakkumishindade languseni, mis on toonud kaasa üha madalamad hinnad, mida on täheldatud hiljutistes hankemenetlustes.

Lisaks konkureerib Kontsern turuosalistega kõikidel turgudel, kus ta tegutseb ja see võib hõlmata biomassiturul ja taastuvenergia toetuste vähempakkumistel Eestis konkureerimist Eesti Energiaga ulatuses, milles sellised pakkumised võimaldavad teha pakkumusi elektritootjatel, kes kasutavad pidevat tarnitavat võimsust (erinevalt vahelduvast tehnoloogiast, nagu tuule- ja päikeseenergia). Paljud konkurendid saavad kasu ulatuslikust kogemusest (nii riigisiseselt kui ka rahvusvaheliselt) elektritootmisrajatiste arendamisel ja käitamisel ning rahalistest vahenditest, mis võivad olla Kontserni omadega võrreldavad või neist suuremad. Lisaks on uute tuuleparkide ja päikeseparkide arendamise enampakkumismenetlustes osalemise tõkked tavaliselt madalad. Näiteks 2020. aasta jaanuaris Leedus toimunud oksjoni võitis UAB Windfarm Akmene One, uus turule tulija.

Eespool kirjeldatud muudatused konkurentsikeskkonnas võivad avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.5.2. Raskused põhivõrkudega ühendamisel, ülekandevõimsuse puudumine või võimalikud ülekandevõrgu ajakohastamiskulud võivad oluliselt mõjutada Kontserni võimet ehitada oma varasid ja müüa nende toodetavat elektrit.

Oma hallatavate varade toodetud elektrienergia müümiseks peab Kontsern ühendama varad elektri ülekandevõrguga ja vähemal määral ka jaotusvõrguga. VÕRGU olemasoleva võimsuse puudumine ülekoormuse, ühendatud rajatiste ületootmise või elektri turuhindade ülemäärase kõikumise tõttu võib oluliselt mõjutada Kontserni varade tulemuslikkust ja tuua kaasa Kontserni rajatiste suuruse vähendamise ning viivitusi projektide teostamisel, projektide tühistamisi, ülekandesüsteemide ajakohastamisest tulenevate kulude suurenemist ja Kontserni poolt asjaomasele võrguühendusega seoses antud tagatiste äralangemisi.

2.5.3. Taastuvenergia tehnoloogia on uuem kui tavapärane energiatehnoloogia ja muutub kiiresti. Selle konkurentsivõime elektriturul võib kasvada aeglasemas tempos või areneda

teisiti, kui Kontsern praegu ennustab ning võib seista silmitsi muude elektritootmisallikate pakutava suurema konkurentsiga.

Taastuvenergia tehnoloogia on suhteliselt uus võrreldes fossiilkütuste ja tuumaenergia tehnoloogiaga.

Taastuvenergia tehnoloogia konkurentsivõime energiatootmise turul võib kasvada vähem kiiresti või areneda teisiti, kui praegu prognoosivad Kontserni või valdkonna analüütikud. Paljud tegurid võivad mõjutada paigaldatud võimsuse kasvutempot ja taastuvenergia tehnoloogia atraktiivsust võrreldes teiste energiaallikatega, sealhulgas:

- taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri konkurentsivõime võrreldes tavapäraste energiaallikatega nagu maagaas või tuumaenergia;

- taastuvenergiaseadmete tulemuslikkus, usaldusväärsus ja kättesaadavus võrreldes teiste taastumatute energiatootmisseadmetega;

- komponentide (nt tuulikud, päikesepaneelid ja muud süsteemi komponendid) tehnoloogilised täiustused ja kulude muutused, samuti projekteerimis-, ehitus-, käitus- ja hoolduskulud;

- majandus- ja turutingimuste kõikumised, mis mõjutavad tavapäraste energiaallikate hinda ja nõudlust nende järele nagu tavapäraste energiaallikate (nt maagaas, kivisüsi, nafta ja muud fossiilkütused) hinnatõus või -langus ning muude elektritootmistehnoloogiate jaoks vajalike kulude, tõhususe ja seadmetega seotud investeeringute muutused;

- erinevused, mis mõjutavad üleilmset nõudlust taastuvenergia järele nii avalikus sektoris (stiimulitel põhineva avaliku poliitika muutumise korral) kui ka erasektoris (eelkõige juhul, kui äriühingute mainekasu oma energia hankimisel peamiselt või eranditult taastuvatest energiaallikatest väheneb); ja

- geograafiliste turgude puhul, kus võrgupariteeti ei ole veel saavutatud, toetusprogrammide kättesaadavuse, sisu ja ulatuse muutused, sealhulgas riigi eesmärgid, toetused, stiimulid ja soodsad taastuvenergia standardid, sealhulgas võimalikud ebasoodsad muutused võrreldes programmidega, mida kohaldatakse muude tavapäraste või ebatavapäraste energiatootmise vormide suhtes.

Kõik eespool nimetatud tegurid võivad areneda viisil, mida Kontsern praegu ei eelda. Võivad tekkida muud uued turutingimused, mis võivad mõjutada Kontserni strateegilist planeerimist ettearvamatul viisil. Kui taastuvenergia tehnoloogia areneb oodatust vähem kiiresti või erineval viisil, võib omakapitali- ja võlainvestorite huvi tööstussektorisse tehtavate investeeringute järele väheneda ning Kontsernil võib tekkida raskusi oma arengueesmärkide või ärieesmärkide saavutamisega.

2.5.4. Konkurentsivõime säilitamiseks peab Kontsern reageerima kiiretele muutustele tuule- ja päikeseenergia turgudel, eelkõige uute tehnoloogiate avastamisele ning nende lõimimisele olemasolevatesse käitistesse ja arendatavatesse projektidesse.

Tuule- ja päikeseenergiatööstust iseloomustab tehnoloogiate, toodete ja teenuste mitmekesisuse kiire paranemine ja suurenemine. Tuule- ja päikeseenergiatööstuse tehnoloogilised täiustused aitavad vähendada kulusid ja parandada tehnilisi omadusi, et pakkuda paremat integreerimist asjaomastesse elektrivõrkudesse ja paremat tulu, muutes seeläbi vanemad tehnoloogiad vähem konkurentsivõimeliseks. Lisaks võivad ettevõtted täiustada uusi elektritootmistehnoloogiaid, mis on kulude seisukohast konkurentsivõimelisemad või kasumlikumad kui tuule-, biomassi- või

päikeseenergiarajatised. Kui Kontsernil ei õnnestu neid uusi tehnoloogiaid kindlaks teha ja arendada või ajakohastada oma olemasolevaid rajatisi nende uuenduste jaoks, võib tal tekkida raskusi seoses uute projektide jaoks atraktiivsete tingimustega hankemenetlustes osalemisega. See võib oluliselt mõjutada Kontserni äritegevust, finantsseisundit ja tegevustulemusi.

Kontsernil võib olla raskusi ka läbirääkimistega selliste projektide rahastamise üle, mis kasutavad uusi tehnoloogiaid, mis on tõestamata ja veel laialt levinud, mis võib seada Kontserni ebasoodsasse konkurentsiolukorda võrreldes konkurentidega, kellel on piisavalt vahendeid neid uusi tehnoloogiaid kasutavate projektide omafinantseerimiseks, eelkõige juhul, kui uued tehnoloogiad nõuavad olulist alginvesteeringut ja/või annavad hilisema märkimisväärse kulueelise.

Kui Kontserni konkurentidel õnnestub töötada välja tehnoloogiad, mis võimaldavad neil teha pakkumusi madalamate hindadega või atraktiivsematel tingimustel, ei pruugi Kontsern olla suuteline tegema samaväärseid pakkumusi, ilma et see mõjutaks muul viisil tema kasumlikkust, või Kontsern ei pruugi olla võimeline üldse omapoolset pakkumust esitama. See olukord võib avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.6 TURURISK

2.6.1. Kontsern seisab silmitsi vastaspoole riskiga.

Kontsernil on oma äritegevuses vastaspoole risk. Vastaspoole risk võib põhjustada rahalist kahju (muu hulgas seoses pankades hoiustatud vahenditega, pikaajaliste ehitusprojektide partneritega ja klientidelt saadava tuluga). Ehkki Kontsern jälgib oma vastaspoole riske ja rakendab riskijuhtimispõhimõtteid, on võimalik, et kui need riskid realiseeruvad, võib neil olla oluline negatiivne mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

2.6.2. Kontsernil on intressimäärade muutumise risk.

Kontserni rahastamiskokkulepete tulemusena mõjutab Seltsi intressimäärade muutumine Intressirisk on turuintressimäärade muutumisest tingitud tulu vähenemise risk. Intressiriski juhtimise eesmärk on vähendada turuintressimäärade muutuste negatiivset mõju. Kontsern püüab saavutada tasakaalu ühelt poolt kulutõhusa laenamise ja riskipositsiooni vahel ning teiselt poolt negatiivse mõju vahel sissetulekutele intressimäärade järsu suure muutuse korral. Turu intressimäärade tõus suurendab aja jooksul Kontserni intressikulusid, millel võib olla oluline negatiivne mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele, välja arvatud juhul, kui selliseid suurenenud intressikulusid korvavad muidu suurenenud tulud või väiksemad kulud.

2.6.3. Kontsernil võib olla likviidsusrisk.

Likviidsusrisk on risk, et Kontsern ei suuda säilitada vaba raha ja muude likviidsete finantsvarade reservi, mida saab kasutada maksekohustuste täitmiseks tähtpäevaks. Likviidsuse olemasolu äritegevuseks ja juurdepääs pikaajalisele rahastamisele on vajalik selleks, et võimaldada Kontsernil täita oma rahalisi maksekohustusi, olenemata sellest, kas need on kavandatud või plaanivälised. See on eriti oluline Kontserni kapitalikulude nõuete kontekstis seoses uute arendusprojektidega. Praeguste ja tulevaste turutingimuste tõttu võib olla piiratud ka Kontserni juurdepääs likviidsusetele vahenditele perioodidel, mil likviidsus on surve all. Kuigi Kontsern jälgib oma likviidsuspositsiooni ja järgib likviidsusriski juhtimise korda, võib Kontserni likviidsuspositsiooni halvenemine avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevuse tulemustele või väljavaadetele. Täiendavat teavet vt „OSA 8 (Tegevus- ja finantsülevaade), punkti 8.10 (Likviidsus ja kapitaliressursid)“.

2.7 AKTSIATE JA PAKKUMISEGA SEOTUD RISKID

2.7.1. Aktsiate aktiivne kauplemisturg ei pruugi tekkida või ei pruugi olla jätkusuutlik.

Eesti Energiale kuulub praegu 100% Seltsi aktsiatest ja hääleõigustest. Kohe pärast Pakkumist, eeldusel et Pakkumises müüakse 40 816 327 Uut Aktsiat ja 6 122 449 Teisest Aktsiat ja eeldades, et müügioptsiooni võimalust ei kasutata, peaks Eesti Energia omama 82,7% Seltsi Aktsiatest ja hääleõigustest. Nasdaq Tallinna börsil kauplemisele võtmise eeltingimusena peab piisav hulk Aktsiaid olema avalikkuse hulka kuuluvate investorite käes. Nimetatud tingimus loetakse täidetuks muu hulgas siis, kui avalikkuse hulka kuuluvad investorid omavad vähemalt 25% Aktsiatega esindatud aktsiakapitalist või arvestades Aktsiate arvu ja jaotust avalikkuse hulka kuuluvate investorite seas, toimiks Nasdaq Tallinna börsi hinnangul turg ka väiksema koguse avalikkuse hulka kuuluvate investorite käes olevate Aktsiatega.

Enne Pakkumist ei ole Aktsiate jaoks avalikku kauplemisturgu olnud. Pakkumishind ei näita Seltsi aktsiate turuhinda pärast eeldatavat Nasdaq Tallinna Börsi Balti põhinimekirjas kauplemisele võtmist. Aktsiate hind võib pärast Aktsiate eeldatavat kauplemisele lubamist pakkumishinnast oluliselt erineda. Kuigi Selts on taotlenud Aktsiate noteerimist ja kauplemisele lubamist Nasdaq Tallinna Börsi Balti põhinimekirjas, ei saa garanteerida, et Aktsiate aktiivne kauplemisturg kujuneb välja või kui see on juba välja kujunenud, et see on ka pärast Pakkumise lõpuleviimist jätkusuutlik. Kui aktiivset kauplemisturgu ei kujune ega õnnestu säilitada, võib see kahjustada Aktsiate likviidsust ja kauplemishinda.

Lisaks on Nasdaq Tallinna börsi Balti põhinimekiri ja Nasdaq Tallinna börs üldiselt oluliselt vähem likviidsed ja volatiilsemad kui arenenud turud, näiteks teistes kõrgelt arenenud väärtpaberiturgudega riikides. Nasdaqi Baltic Börside Balti põhinimekirja kauplemiskäive oli 2020. aastal 450 miljonit eurot. Seisuga 30.06.2021 oli Nasdaq Balti börsi Balti põhinimekirjas noteeritud kokku 32 äriühingut ja nende turu kogukapitalisatsioon oli 7,6 miljardit eurot. Nasdaq Tallinna börsi suhteliselt väike turukapitalisatsioon ja madal likviidsus võivad kahjustada aktsionäride võimet müüa Aktsiaid Nasdaq Tallinna Börsil või muuta Aktsiate hinna volatiilsemaks, sest üksiktehingute mõju väärtpaberite turuhinnale võib olla märkimisväärne.

2.7.2. Aktsiate hind võib osutuda volatiilseks.

Aktsiatesse tehtud investeeringu väärtus võib järsult väheneda või suureneda ning selline volatiilsus võib olla Kontserni tulemustega vähe või üldse mitte seotud. Selline volatiilsus võib olla tingitud näiteks üldistest turutingimustest ning regulatiivsetest, majanduslikest või poliitilistest muutustest. Eelkõige on Nasdaq Tallinna Börs sarnaselt teistele aktsiaturgudele aeg-ajalt kogenud märkimisväärseid hinna- ja mahukõikumisi, mis on mõjutanud väärtpaberite turuhinda ning võib tulevikus taas kogeda sarnaseid kõikumisi, mis ei pruugi olla seotud Kontserni tegevustulemuste ja väljavaadetega, kuid mõjutavad siiski Aktsiate hinda. Aktsiate turuhinda võivad oluliselt mõjutada ka mitmesugused konkreetselt Kontserniga seotud tegurid. Need tegurid hõlmavad turu hinnangut Kontserni strateegiale ning erinevust Kontserni tegevustulemuste ja/või väljavaadete ning turuanalüütikute ja aktsionäride ootuste vahel. Lisaks võivad Aktsiate hinda mõjutada spekulatsioonid, olenemata sellest, kas need on põhjendatud või mitte, kontserni äri-, tulemus-, juhtimis- ja strateegiliste plaanide, Eesti Energia kavatsuste ja turuosaliste tegevuse kohta Kontserni ärisektoris. Sellise volatiilsuse tõttu peaksid investorid olema teadlikud, et Seltsi investeerimise väärtus võib kõikuda.

2.7.3. Eelkõige võivad Seltsi või Eesti Energia tulevased omakapitalipakkumised või sellise müügi võimalus kahjustada Aktsiate hinda.

Olulise hulga Aktsiate müük pärast Pakkumist või turu ettekujutus, et selline müük on peatselt toimumas, võib alandada Aktsiate hinda. Pärast lukustusperioodi lõppu või Rahvusvaheliste Koordinaatorite poolt lukustuspiirangutest loobumist on Seltsil ja Eesti Energial õigus Aktsiaid

vastavalt vajadusele täielikult või osaliselt pakkuda, müüa, pantida või muul viisil võõrandada. Sellel võib olla negatiivne mõju Aktsiate turuhinnale.

2.7.4. Seltsi võime maksta tulevikus dividende ei ole garanteeritud.

Selts on Auditeeritud Raamatupidamisaruannetega hõlmatud perioodil jaotanud kasumit (maksud dividende 3,13 eurot aktsia kohta, mis teeb kokku 15,0 miljonit eurot, 3,84 eurot aktsia kohta, mis teen kokku 18,4 miljonit eurot ning 5,66 eurot aktsia kohta, mis teeb kokku 27,1 miljonit eurot vastavalt 2018., 2019. ja 2020. aasta 31. detsembril). Siiski ei ole mingit kindlust, et Selts maksab dividende ka tulevikus. Näiteks ei pruugi Selts olla võimeline seda tegema või tema Aktsionäride Üldkoosolek võib otsustada dividende mitte maksta. Seltsi võimet maksta dividende võib piirata ühinguõigus ja Seltsi rahastamiskokkulepetes sisalduvad piirangud. Juhtkonna soovitused kasumi jaotamiseks sõltuvad Seltsi olemasolevast ja tulevasest finantsseisundist, tehingute tulemustest, kapitalinõuetest, likviidsusvajadustest ja muudest küsimustest, mida ta võib parasjagu asjakohaseks pidada, muu hulgas Seltsi kapitalivajadustest, finantstulemustest, strateegilistest kaalutlustest ja aktsiaturul valitsevatest tingimustest, mis ei pruugi tingimata langeda kokku kõigi aktsionäride lühiajaliste huvidega. Dividendide väljamaksmine ja nende suurus sõltub Seltsi Aktsionäride Üldkoosoleku lõplikust äranägemisest. Lisateavet Seltsi dividendide maksmise põhimõtete kohta vt „OSA 6 (Dividendid ja dividendide maksmise põhimõtted)“.

2.7.5. Seltsi täiendavad omakapitali kaasamised võivad lahustada olemasolevaid osalusi.

Seltsi aktsionäride osaluse proportsioon võib muutuda väiksemaks, kui Seltsi aktsiakapitali suurendatakse ja tulevikus emiteeritakse uusi Aktsiaid. Sellisel juhul on aktsionäridel õigus märkida sellised Seltsi uusi aktsiaid proportsionaalselt nende olemasoleva osalusega Seltsis. Sellise eelisõiguse võib siiski välistada Aktsionäride Üldkoosoleku vastava otsusega, mis nõuab kolme neljandikku Aktsionäride Üldkoosolekul esindatud häältest. Kohe pärast Pakkumist, eeldusel et Pakkumises müüakse 40 816 327 Uut Aktsiat ja 6 122 449 Teisest Aktsiat ja eeldades, et müügioptsiooni võimalust ei kasutata, peaks Eesti Energia omama 82,7% Seltsi Aktsiatest ja hääleõigustest. Seetõttu ei saa anda garantiid, et aktsionäridel on õigus märkida uusi Aktsiaid, mida võidakse emiteerida tulevikus ja seetõttu võib nende osaluse osakaal Seltsis väheneda. Tulevasi omakapitalipakkumisi võib teha ka turuväärtusest madalama hinnaga ja Selts võib otsustada pakkuda aktsiaid valitsevast turuhinnast soodsama hinnaga, kui ta leiab, et see oleks asjakohane tema käsutuses olevateid rahastamisvõimalusi silmas pidades. Tulevane omakapitali pakkumine võib samuti Aktsiate turuväärtust alandada.

2.7.6. Teatud jurisdiktsioonidest pärit aktsionärid ei pruugi saada osaleda Seltsi tulevastes omakapitali pakkumistes.

Teatud jurisdiktsioonide väärtpaberiseadused võivad piirata Seltsi võimet lubada aktsionäridel osaleda tulevastes pakkumistes. Eelkõige ei pruugi Aktsiate USA omanikel olla õigust neid õigusi kasutada, välja arvatud juhul, kui Aktsiad ja muud pakutavad ja müüdavad väärtpaberid on registreeritud USA väärtpaberiseaduse alusel või kui Aktsiaid ja muid väärtpabereid pakutakse USA registreerimisnõuetest vabastamisel või tehingu puhul, mille suhtes ei kohaldata USA väärtpaberiseaduse registreerimisnõudeid. Kontsern ei saa võimalikele investoritele kinnitada, et selliste välisriigi väärtpaberiõiguse nõuete täitmisest oleks võimalik vabaneda nii, et USA või muud aktsionärid saaksid kasutada oma eelisõigusi või et Kontsern sellist erandit olemasolu korral kasutab.

2.7.7. Pakkumisega seotud pakkumise korraldamise lepingut ei pruugita täita või sellest võidakse teatud asjaoludel taganeda.

Rahvusvahelised Koordinaatorid ei tohi teatud asjaoludel Aktsiatega seotud Pakkumise Korraldamise Lepingut täita või peavad sellest taganema hiljemalt Pakkumise arvelduspäevaks

(kaasa arvatud) ning see võib mõjutada Pakkumise edukust. Nendeks asjaoludeks on Seltsi või Eesti Energia lepingus esitatud kinnituste ja avalduste ebatäpsus või nende eiramine või lepingu rikkumine, ühe või mitme eeltingimuse täitmata jätmine, sealhulgas Nasdaq Tallinna börsi Põhinimekirjas noteerimise ja kauplemisele võtmise lubamine (vt „2.7.1 Aktsiate aktiivne kauplemisturg ei pruugi tekkida või ei pruugi olla jätkusuutlik“), oluline negatiivne muutus Seltsi ja selle tütarettevõtete olukorras või teatav rahvusvaheline või riigisisene sündmus, mis mõjutab Eestit, Ühendkuningriiki või Ameerika Ühendriike. Sellised sündmused hõlmavad kauplemise piiramist, katkestamist või peatamist teatavatel turgudel, arveldamise ja üleandmise katkestamist reguleeritud turgudel või pangandustegevuse katkemist, terroriakte, sõja kuulutamist või mis tahes muid olulisi muutusi riigi või rahvusvahelises finants-, majandus- või poliitilises olukorras.

Kui Pakkumise Korraldamise Lepingut ei täideta või sellest taganetakse, tühistatakse tagasiulatuvalt Aktsiate Tallinna Börsi Balti põhinimekirjas kauplemisele lubamine ja Pakkumine. Selts avaldab vastava teabe pressiteates ja Tallinna Börsi esitatud teates.

Kui Pakkumise Korraldamise Lepingut täidetakse, ent lepingust taganetakse enne Arveldust, tühistatakse tagasiulatuvalt Aktsiate kauplemisele lubamine ja Pakkumine ning kõik esitatud korraldused. Pakkumine ning kõik kuni arvelduspäevani (k.a) täidetud korraldused ja tehingud tühistatakse tagasiulatuvalt ja need pööratakse tagasi. Iga üksikinvestor kannab ise sellisest tühistamisest tuleneva kahjumi või kulude riisikot.

2.7.8. Eesti Energia, mis on praegu Seltsi ainuaktsionär ja omab pärast Pakkumist jätkuvalt enamust Aktsiatest, võib seega mõjutada Kontserni erinevaid põhimõttelist laadi ühinguõiguslikke ja äriotsuseid.

Eesti Energiale kuulub praegu 100% Seltsi aktsiatest ja hääleõigustest. Kohe pärast Pakkumist, eeldusel et Pakkumises müüakse 40 816 327 Uut Aktsiat ja 6 122 449 Teisest Aktsiat ja eeldades, et Müügioptsiooni ei kasutata, omab Eesti Energia eeldatavasti 82,7 % Seltsi Aktsiatest ja hääleõigustest. Eeldades, et Suurendamise Optsiooni kasutatakse terves ulatuses kuid Müügioptsiooni ei kasutata, omab Eesti Energia eeldatavasti 73,6 % Seltsi Aktsiatest ja hääleõigustest. Sellest tulenevalt on Eesti Energia jätkuvalt Seltsi enamusaktsionär ja seega on tal Aktsionäride Üldkoosolekul enamikeks ühinguõiguslikeks toiminguteks, näiteks majandusaasta aruande kinnitamiseks, dividendide maksmise otsustamiseks ja audiitorite määramiseks, kui ka aktsiakapitali suurendamiseks ja Seltsi Põhikirja muutmiseks, mis vajavad kahekolmandikulist häälteenamust, vajalik häälte arv. Seltsi Põhikirjas on sätestatud, et pooled (või kui liikmete arv on paaritu, siis üks vähem kui enamusaktsionäri esindajate arv) Nõukogu liikmetest peaksid olema sõltumatud. Eeldatavasti on ülejäänud Nõukogu liikmed selle aktsionäri esindajad, kellele kuulub üle 50% Aktsiatest, mis annavad õiguse hääletada Aktsionäride Üldkoosolekul, s.o Eesti Energia esindajad. Vahetult pärast Pakkumist koosneb Seltsi Nõukogu viiest liikmest, kellest kolm on Eesti Energia esindajad.

Pakkumise tulemusena saab Eesti Energia enamusaktsionärina mõjutada Kontserni erinevaid fundamentaalseid ühinguõiguslikke- ja äriotsuseid. Sellised meetmed võivad avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele ning Seltsi noteeritud väärtpaberite väärtusele.

Riigivaraseaduse kohaselt on Seltsi poolt olulise osaluse (st vähemalt 10% teise äriühingu aktsiatest või hääleõigustest) omandamiseks ja müügiks vaja Eesti Energia aktsionäride üldkoosoleku, s.o rahandusministri kaudu tegutseva Eesti Vabariigi heakskiitu. Seetõttu võib Eesti valitsus piirata Kontserni võimet tegeleda tulevaste omandamistega.

2.7.9. Piisava analüütikute abi puudumine.

Ei saa garanteerida, et analüütikud jätkavad Kontserni analüüsimist. Aja jooksul võib Kontserni kohta kättesaadavate kolmandate isikute uuringute hulk kõikuda, olenemata Kontserni tegevuse

tulemustest. Kontsern ei saa üldiselt mõjutada Kontserni puudutavate uuringute ulatust. Negatiivsed või ebapiisavad kolmandate isikute aruanded võivad avaldada negatiivset mõju turuhinnale ja Aktsiate kauplemismahule.

2.7.10. Eesti äriühingute aktsionäride õigused võivad erineda teistes jurisdiktsioonides tegutsevate äriühingute aktsionäride õigustest.

Seltsi üldjuhtimist ning aktsionäride õigusi, kohustusi ja vastutust reguleerivad Eesti seadused ja Seltsi Põhikiri ning need võivad erineda teistes jurisdiktsioonides tegutsevate äriühingute aktsionäride õigustest ja kohustustest. Eestis ei pruugi aktsionäridel olla teatud õigusi ja privileege, mis teistes jurisdiktsioonides. Osa aktsionäride õiguste kasutamine Seltsis võib olla teistest riikidest pärit investorite jaoks keerulisem või kallim kui sarnaste õiguste kasutamine nende elukohariigis.

2.7.11. Kohtuotsuste täitmisele pööratavus Seltsi vastu.

Selts on asutatud Eesti õiguse alusel ja tema registrijärgne asukoht on Eestis. Märkimisväärne osa Kontserni varadest asub Eestis ja enamik Kontserni juhtkonnast elab Eestis. Seetõttu võib väljaspool Eestit asuvatel või elavatel investoritel olla raskem kätte saada kohtukutseid ja muid dokumente Kontserni mis tahes juriidilise isiku ja/või Kontserni heaks töötava juhtpersonali suhtes algatatud kohtumenetlusega seoses ning Kontserni mis tahes juriidilise isiku ja/või Kontserni heaks töötava juhtpersonali suhtes tehtud kohtuotsuse täitmisele pööramisel võrreldes juriidiliste isikutega ja/või juhtpersonaliga, mis asuvad jurisdiktsioonis, kus investor ise asub või elab.

2.7.12. Aktsionäre võivad mõjutada dividendide või tulu maksustamist reguleerivate seaduste muudatused.

Dividendide maksustamise või Aktsiate võõrandamisest saadava kasu suhtes kohaldatava maksukorra muutmine võib suurendada Seltsi aktsionäride maksukoormust ja avaldada seetõttu negatiivset mõju Aktsiatesse tehtud investeeringu tasuvusmäärale. Potentsiaalse investori EL-i kliendi liikmesriigi ja Eesti (Seltsi asutamisriik) maksualased õigusaktid võivad mõjutada Aktsiatest saadavat tulu.

OSA 3. PAKKUMINE

3.1 PAKKUMINE

Pakkumise raames pakub Selts kuni 40 816 327 uut emiteeritavat lihtaktsiat nimiväärtusega 1 euro aktsia kohta („**Uued Aktsiad**"). Eesti Energia pakub kuni 6 122 449 olemasolevat lihtaktsiat, võimalusega suurendada pakutavate olemasolevate lihtaktsiate arvu kuni 30 612 245 olemasoleva lihtaktsiani („**Suurendamise Optsioon**") nimiväärtusega 1 euro („**Teisesed Aktsiad**" ja koos Uute Aktsiatega nimetatakse neid „**Pakkumise Aktsiateks**"). Pakkumine tehakse (i) pakkumise teel jaeinvestoritele Eestis, Lätis ja Leedus („**Jaepakkumine**"), mille käigus pakutakse teatud arvu Pakkumise Aktsiaid („**Jaepakkumise Aktsiad**") ja (ii) institutsionaalsetele investoritele pakkumise teel nii Eestis kui ka väljaspool Eestit („**Institutsionaalne Pakkumine**"), mille käigus pakutakse teatud arvu Pakkumise Aktsiaid („**Institutsionaalse Pakkumise Aktsiad**"). Jaepakkumine toimub Läti Vabariigis ja Leedu Vabariigis pärast seda, kui Finantsinspektsioon on teavitanud Läti pädevat asutust (Läti Finants- ja Kapitalituru Komisjon) ja Leedu pädevat asutust (Leedu Pank) Prospekti heakskiitmisest vastavalt Prospektimääruse artiklile 25. Prospekt koos kokkuvõtte tõlkega läti ja leedu keelde on avaldatud vastavalt Läti Vabariigis ja Leedu Vabariigis. Institutsionaalne Pakkumine hõlmab Institutsionaalse Pakkumise Aktsiate pakkumist kutselistele investoritele Prospektimääruse artikli 2 punkti e tähenduses ja mujal väljaspool Ameerika Ühendriike, tuginedes USA väärtpaberiseadusega kehtestatud S-määrusele ja USA kutselistele institutsionaalsetele ostjatele, kes on määratletud Reeglis 144A ning tuginedes Reeglile 144A või kooskõlas muu erandiga USA väärtpaberiseaduse registreerimisnõuetest või tehingus, millele ei kohaldata USA väärtpaberiseadust (Institutsionaalset Pakkumist ja Jaepakkumist nimetatakse koos „**Pakkumine**").

Institutsionaalse Pakkumise osa ja Jaepakkumise osa suurused ei ole eelnevalt kindlaks määratud. Institutsionaalse Pakkumise Aktsiate koguarvu, mis jaotatakse Institutsionaalses Pakkumises osalevatele investoritele ja Jaepakkumise Aktsiate koguarvu, mis jaotatakse Jaepakkumises osalevatele investoritele, määravad Selts ja Eesti Energia Pakkumise Korraldajatega nõu pidades pärast Pakkumisperioodi lõppu jaotamisprotsessis, lähtudes erinevate investorirühmade nõudlusest Pakkumise Aktsiate järele. Kui Pakkumise mis tahes osa tühistatakse, võib Pakkumises välja antud ja investoritele jaotatud Pakkumise Aktsiate koguarv väheneda.

Pakkumise hind Pakkumise Aktsia kohta („**Pakkumishind**") määratakse kindlaks investorite nõudluse väljaselgitamise protsessi kaudu Pakkumise Hinnavahemikus (määratletud allpool) ja on sama kõigi Jaepakkumise ja Institutsionaalse Pakkumise investorite jaoks. Pakkumise Aktsiate Pakkumise Hinnavahemik on eeldatavasti 2,45 kuni 3,15 eurot („**Pakkumise Hinnavahemik**").

Selts loodab teatada Pakkumise Aktsiate lõpphinna ja Pakkumise tulemused, sealhulgas Pakkumise Aktsiate jaotuse Institutsionaalse Pakkumise ja Jaepakkumise orienteeruvalt 15.10.2021 Tallinna Börsi kaudu ja Seltsi veebisaidil (ingliskeelne versioon: www.enefitgreen.ee/en/ipo, eestikeelne versioon: www.enefitgreen.ee/ipo).

Selts on 01.10.2021 esitanud Tallinna Börsile avalduse kõigi Nasdaq Balti põhinimekirja kuuluvate Aktsiate noteerimiseks (täpsema info saamiseks vt „OSA 3 (Pakkumine) punkti 3.12 (Arveldus ja kauplemine)").

Allpool esitatud ajakavas on esitatud Pakkumise teatavad indikatiivsed põhikuupäevad (neid võidakse lühendada või pikendada):

05.10.2021	Prospekti avaldamine
05.10.2021 kell 10:00	Algab Jaepakkumisperiood/Institutsionaalsete investorite Nõudluse Väljaselgitamise Periood
14.10.2021 kell 14:00	Lõppeb Jaepakkumisperiood/Institutsionaalsete investorite Nõudluse Väljaselgitamise Periood
Orienteeruvalt 15.10.2021	Pakkumishinna ja Pakkumise Aktsiate jaotuse Pakkumise otsus
Orienteeruvalt 15.10.2021	Pakkumisega seotud hinnakujundusteadanne
Orienteeruvalt 20.10.2021	Arveldus
Orienteeruvalt 21.10.2021	Noteerimine ja kauplemise alustamine Tallinna Börsil

Pakkumise statistika

Pakkumise statistika on esitatud allpool:

(i) Eeldades Suurendamise Optsiooni kasutamata jätmist

	Hinnavahemiku põhi	Hinnavahemiku keskpunkt	Hinnavahemiku tipp
Pakkumishind Pakkumise Aktsia kohta(1)	2,45	2,80	3,15
Pakkumises emiteeritavate Uute Aktsiate arv	40 816 327	35 714 286	31 746 032
Pakkumises müüdavate Teiseste Aktsiate arv(2)	6 122 449	5 357 142	4 761 904
Pakkumises müüdavate Pakkumise Aktsiate koondarv(2)	46 938 776	41 071 428	36 507 936
Pakkumises pakutava aktsiakapitali protsent(2)	17,3%	15,5%	14,0%
Aktsiate arv, mille suhtes kohaldatakse Müügioptsiooni(3)	6 122 449	5 357 142	4 761 904
Kohe pärast Pakkumist emiteeritud Aktsiate arv	270 609 800	265 507 759	261 539 505
Seltsi eeldatav turukapitalisatsioon Pakkumishinnaga (EUR)(4)	662 994 010	743 421 725	823 849 441
Seltsi hinnanguline puhastulu Pakkumisest (EUR)(5)	92 028 557	92 028 557	92 028 557
Eesti Energia hinnanguline puhastulu Pakkumisest (EUR) (eeldusel, et Müügioptsiooni ei kasutata)	13 804 284	13 804 282	13 804 282

Märkused.

(1) Hetkel eeldatakse, et Pakkumishind jääb Pakkumishinna Vahemikku. Selts loodab lõpliku Pakkumishinna avaldada orienteeruvalt 15.10.2021 Tallinna Börsi kaudu ning Seltsi veebisaidil aadressil www.enefitgreen.ee/en/ipo (ingliskeelne versioon) ja www.enefitgreen.ee/ipo (eestikeelne versioon). Juhul, kui Pakkumise Hind on seatud Pakkumise Hinnavahemikust kõrgemale, koostab Selts Prospekti lisa.

(2) Eeldusel, et Müügioptsiooni (määratletud allpool) ei kasutata.

(3) Maksimaalne Aktsiate arv, mille suhtes kohaldatakse Müügioptsiooni (määratletud allpool), on umbes 15% Pakkumise Aktsiate koguarvust.

(4) Seltsi turukapitalisatsioon sõltub Aktsiate jooksvast turuhinnast. Ei saa anda mingit garantiid, et Aktsia turuhind on võrdne Pakkumishinnaga või ületab seda.

(5) Seltsi saadaolev hinnanguline netotulu esitatakse pärast seda, kui on maha arvatud Seltsi poolt tasumisele kuuluvad Pakkumise hinnangulised tagamistasud ning muud tasud ja kulud (sh käibemaks), mis moodustavad praeguse hinnangu kohaselt eeldatavasti ligikaudu 7,97 miljonit eurot. Selts ei saa osa tulust, mis on saadud Eesti Energia poolt Teiseste Aktsiate müügist Pakkumise raames. Selts ja Eesti Energia võivad vastavalt oma paremale äranägemisele maksta Pakkumise Korraldajatele täiendavat tulemustasu pärast Pakkumise lõppemist (mis ei kajastu ülemises tabelis).

(ii) Viidatud mahus Suurendamise Optsiooni kasutamisel

	Hinnavahemiku põhi	Hinnavahemiku keskpunkt	Hinnavahemiku tipp
Pakkumishind Pakkumise Aktsia kohta(1)	2,45	2,80	3,15
Pakkumises emiteeritavate Uute Aktsiate arv	40 816 327	35 714 286	31 746 032
Pakkumises müüdavate Teiseste Aktsiate arv(2)	30 612 245	26 785 713	23 809 523
Pakkumises müüdavate Pakkumise Aktsiate koondarv(2)	71 428 572	62 499 999	55 555 555
Pakkumises pakutava aktsiakapitali protsent(2)	26,4%	23,5%	21,2%
Aktsiate arv, mille suhtes kohaldatakse Müügioptsiooni(3)	9 316 770	8 152 173	7 246 376

	Hinnavahemiku põhi	Hinnavahemiku keskpunkt	Hinnavahemiku tipp
Kohe pärast Pakkumist emiteeritud Aktsiate arv	270 609 800	265 507 759	261 539 505
Seltsi eeldatav turukapitalisatsioon Pakkumishinnaga (EUR)(4)	662 994 010	743 421 725	823 849 441
Seltsi hinnanguline puhastulu Pakkumisest (EUR)(5)	94 761 481	94 761 481	94 761 481
Eesti Energia hinnanguline puhastulu Pakkumisest (EUR) (eeldusel, et Müügioptsiooni ei kasutata)	71 071 360	71 071 356	71 071 357

Märkused.

(1) Hetkel eeldatakse, et Pakkumishind jääb Pakkumishinna Vahemikku. Selts loodab lõpliku Pakkumishinna avaldada orienteeruvalt 15.10.2021 Tallinna Börsi kaudu ning Seltsi veebisaidil aadressil www.enefitgreen.ee/en/ipo (ingliskeelne versioon) ja www.enefitgreen.ee/ipo (eestikeelne versioon). Juhul, kui Pakkumise Hind on seatud Pakkumise Hinnavahemikust kõrgemale, koostab Selts Prospekti lisa.

(2) Eeldusel, et Müügioptsiooni (määratletud allpool) ei kasutata.

(3) Maksimaalne Aktsiate arv, mille suhtes kohaldatakse Müügioptsiooni (määratletud allpool), on umbes 15% Pakkumise Aktsiate koguarvust.

(4) Seltsi turukapitalisatsioon sõltub Aktsiate jooksvast turuhinnast. Ei saa anda mingit garantiid, et Aktsia turuhind on võrdne Pakkumishinnaga või ületab seda.

(5) Seltsi saadaolev hinnanguline netotulu esitatakse pärast seda, kui on maha arvatud Seltsi poolt tasumisele kuuluvad Pakkumise hinnangulised tagamistasud ning muud tasud ja kulud (sh käibemaks), mis moodustavad praeguse hinnangu kohaselt eeldatavasti ligikaudu 7,97 miljonit eurot. Selts ei saa osa tulust, mis on saadud Eesti Energia poolt Teiseste Aktsiate müügist Pakkumise raames. Selts ja Eesti Energia võivad vastavalt oma paremale äranägemisele maksta Pakkumise Korraldajatele täiendavat tulemustasu pärast Pakkumise lõppemist (mis ei kajastu ülemises tabelis).

3.2 EMISSIOONI TAGAMINE

Selts ja Eesti Energia loodavad sõlmida Pakkumise Korraldajatega Pakkumise suhtes pakkumise korraldamise lepingu orienteeruvalt 05.10.2021 („**Pakkumise Korraldamise Leping**“). Pakkumise Korraldamise Lepingus sätestatud tingimustel, lõplikku Pakkumishinna ja Pakkumise Aktsiate arvu ning iga Pakkumise Korraldaja ostukohustuse sätestava Pakkumise Korraldamise Lepingu osaliste vahel sõlmitud hinnakujunduskokkuleppe täitmisel („**Hinnastamiskokkulepe**“) ja tingimusel, et Pakkumist ei ole enne seda tühistatud kooskõlas Pakkumise Korraldamise Lepingu tingimustega: (I) (i) hangib Swedbank AS Jaepakkumise Aktsiate märkijaid või kui see ei õnnestu, siis märgib Jaepakkumise Aktsiad ise; (ii) kohustuvad Pakkumise Korraldajad mitte ühiselt vaid igaüks eraldi hankima Institutsionaalse Pakkumise Aktsiate märkijaid või ostjaid või kui see ei õnnestu, siis märkima või ostma Institutsionaalse Pakkumise Aktsiad ise; ja (II) (i) Selts kohustub pakkuma ja emiteerima Uusi Aktsiaid, et Pakkumise Korraldajate hangitud märkijad saaksid neid märkida või kui Pakkumise Korraldajatel see ei õnnestu, siis pakkuma neid Pakkumise Korraldajatele endile (vastavalt ülaltoodule); ja (ii) Eesti Energia kohustub pakkuma ja müüma Teiseseid Aktsiaid Pakkumise Korraldajate leitud ostjatele või kui Pakkumise Korraldajatel see ei õnnestu, siis Pakkumise Korraldajatele endile.

Pakkumise Korraldamise Lepingu osaliste kohustused sõltuvad Hinnastamiskokkuleppe sõlmimisest Pakkumise Korraldamise Lepingu osaliste poolt ja teatavatest muudest eeltingimustest, mis on sedalaadi lepingu puhul tavaks. Lisaks võivad Pakkumise Korraldajad lõpetada lepingu teatavatel seda laadi kokkulepete puhul tüüpilistel asjaoludel. Nende hulka kuuluvad teatavate oluliste muutuste esinemine Seltsi seisundis (finantsseisundis või muus seisundis) või tuludes või äritegevuses ning teatavad muutused Seltsi mõjutavates finants-, poliitilistes või majanduslikes tingimustes (nagu on täpsemalt sätestatud Pakkumise Korraldamise Lepingus).

3.3 STABILISATSIOON JA MÜÜGIOPTSIOON

Pakkumisega seoses on andnud Eesti Energia ja Selts volitanud Swedbank AS-i („**Stabilisatsiooni Korraldaja**“) tegutsema Citigroup Global Markets Europe AG, Swedbank AS ja Nordea Bank Abp („**Rahvusvahelised Koordinaatorid**“ ja „**Pakkumise Korraldajad**“) nimel, et teha oste Tallinna Börsil või väljaspool seda eesmärgiga stabiliseerida Aktsiate börsihinda kehtiva õigusega kooskõlas (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr

596/2014 mis käsitleb turukuritarvitusi (turukuritarvituse määrus) ja Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2016/1052, 8. märts 2016, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 596/2014 seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, mis käsitlevad tagasiostuprogrammide ja stabiliseerimismeetmete suhtes kohaldatavaid tingimusi) kõrgemal tasemel kui muidu Müügioptsiooni esemeks olevate Aktsiate summa ulatuses. Stabilisatsioonitehinguid Aktsiate soetamiseks võib teha igal ajal kuni 30. kalendripäevani (k.a) pärast Aktsiatega kauplemise alustamist Tallinna Börsil („**Stabilisatsiooniperiood**"). Stabilisatsiooni Korraldaja ei ole kohustatud selliseid tehinguid tegema ja tal on õigus stabilisatsiooniostud igal ajal ilma ette teatamata lõpetada. Lisaks ei pruugi Stabilisatsiooni Korraldaja üldse stabilisatsioonitehinguid teha ning puudub igasugune garantii selliste tehingute kavandatava mõju kohta. Aktsiate ostmiseks võib stabiliseerivaid tehinguid teha ainult hinnaga, mis ei ületa Pakkumishinda. Selts ja Stabilisatsiooni Korraldaja teavitavad kõiki stabilisatsiooni eesmärgil tehtud tehingutest vastavalt kohaldatavale õigusele. Stabilisatsioonitehingute (i) eesmärk on toetada Aktsiate turuhinda Stabilisatsiooniperioodil, ii) Stabilisatsioonitehingud võivad kaasa tuua Aktsiate turuhinna, mis on kõrgem kui muidu, ja (iii) Stabilisatsioonitehinguid teeb Stabilisatsiooni Korraldaja ainult Tallinna Börsil.

Pakkumisega seoses on Eesti Energia andnud Stabilisatsiooni Korraldajale või tema agendile Pakkumise Korraldajate nimel müügioptsiooni, et müüa Eesti Energiale kuni 15% Pakkumises müüdavatest Aktsiatest sama hinnaga Aktsia kohta, millega Stabilisatsiooni Korraldaja võib need stabilisatsioonitehingutega seoses avatud turul omandada („**Müügioptsioon**"). Müügioptsiooni saab kasutada kuni kuuenda tööpäevani pärast Stabilisatsiooniperioodi lõppu. Seoses stabilisatsioonimeetmega, mida Stabilisatsiooni Korraldaja võib võtta, annab Eesti Energia Stabilisatsiooni Korraldajale või tema esindajale nõusoleku kasutada stabilisatsioonitehingute rahastamiseks Arveldusagendilt saadud Stabilisatsioonitulu. Sellise kinnipeetud tulu jääk, millest on maha arvatud summad, mida Stabilisatsiooni Korraldaja kasutab nende Aktsiate omandamiseks, mille suhtes Müügioptsiooni kasutatakse, ja asjaomased kulud kantakse Eesti Energiale üle hiljemalt Stabilisatsiooniperioodi lõpule järgneval kuuendal tööpäeval. Pakkumise Korraldajatele ei anta Pakkumise Korraldamise Lepingu tingimuste kohaselt ülejaotamise ehk nn *greenshoe* optsiooni. Stabilisatsiooni Korraldaja poolt stabilisatsiooniostude tulemusel soetatud Aktsiad tagastatakse Eesti Energiale vastavalt Müügioptsiooni tingimustele.

3.4 INSTITUTSIONAALNE PAKKUMINE

3.4.1. Nõudluse Väljaselgitamise Periood

Institutsionaalse Pakkumise Nõudluse Väljaselgitamise Periood algab orienteeruvalt 05.10.2021 ja lõpeb orienteeruvalt 14.10.2021 („**Nõudluse Väljaselgitamise Periood**"), välja arvatud juhul, kui seda lühendatakse või pikendatakse. Selts, vastavalt Aktsionäride Üldkoosoleku otsusele, ja Eesti Energia võivad koostöös Rahvusvaheliste Koordinaatoritega ühiselt otsustada Nõudluse Väljaselgitamise Perioodi igal ajal korra või mitu lühendada või pikendada. Nõuete Väljaselgitamise Perioodi lühendamise või pikendamise korral muudetakse vastavalt Pakkumise Aktsiate jaotamise kuupäeva ja arvelduspäeva ning vastavalt ka Pakkumisperioodi, kuid Noteerimiskuupäeva ja Tallinna Börsil kauplemise algusaega ei pruugita muuta.

3.4.2. Miinimumavaldus

Institutsionaalse Pakkumise suhtes ei kohaldata miinimumavaldust.

3.4.3. Avalduse esitamise kord

Institutsionaalse Pakkumise Aktsiate avaldused („**Avaldus**") tuleb Institutsionaalse Pakkumise raames esitada Nõudluse Väljaselgitamise Perioodil, teavitades üht Pakkumise Korraldajat Institutsionaalse Pakkumise Aktsia arvust, mida investor soovib tellida ja hinnast aktsia kohta,

mida investor on valmis Institutsionaalse Pakkumise Aktsia eest Pakkumise Hinnavahemikus maksma.

Kõiki Institutsionaalses Pakkumises esitatud avaldusi käsitletakse samal viisil, olenemata sellest, millisele Pakkumise Korraldajale avaldus esitatakse. Kõik Institutsionaalses Pakkumises suuliselt esitatud avaldused on investorile siduvad ning nende suhtes kehtivad samad tingimused nagu kirjalike avalduste suhteski. Pakkumise Korraldajad võivad igal ajal ja oma äranägemise järgi nõuda investorilt mis tahes suuliselt esitatud taotluse kirjalikku kinnitamist. Investor võib esitatud taotlused igal ajal tagasi võtta või neid muuta kuni Nõudluse Väljaselgitamise Perioodi lõpuni. Nõudluse Väljaselgitamise Perioodi lõpus on kõik Institutsionaalse Pakkumise avaldused, mida ei ole tagasi võetud ega muudetud, investorile tagasivõtmatud ja siduvad.

3.5 JAEPAKKUMINE

3.5.1. Osalemisõigus

Jaepakkumine hõlmab Jaepakkumise Aktsiate pakkumist kõigile füüsilistele ja juriidilistele isikutele Eestis, Lätis ja Leedus, välja arvatud isikud, keda Eesti väärtpaberituru seaduse § 6 lg 2 ja Prospektimääruse artikli 2 lõike e mõistes loetakse kutselisteks investoriteks ja kes peaksid esitama oma pakkumised Institutsionaalse Pakkumise raames.

Pakkumise mõistes loetakse:

- füüsiline isik „Eestis“ asuvaks ja tal on õigus osaleda Jaepakkumises, kui on täidetud kõik alltoodud tingimused: (i) sellisel isikul on EVR-is toimiv väärtpaberikonto, (ii) selle isiku aadress, mis on registreeritud EVR-i registris seoses selle väärtpaberikontoga, asub Eestis ja (iii) see isik esitab selle väärtpaberikonto kaudu Märkimisavalduse (määratletud allpool) Pakkumise Aktsiate suhtes; ja

- juriidiline isik „Eestis“ asuvaks ja tal on õigus osaleda Jaepakkumises, kui on täidetud kõik alltoodud tingimused: (i) sellisel isikul on EVR-is toimiv väärtpaberikonto, (ii) selle isiku aadress, mis on registreeritud EVR-i registris seoses selle väärtpaberikontoga, asub Eestis või selle isiku registrikood, mis on registreeritud EVR-is on Eesti Äriregistri registrikood; (iii) see isik esitab selle väärtpaberikonto kaudu Märkimisavalduse (määratletud allpool) Pakkumise Aktsiate suhtes;

- füüsiline isik „Lätis“ asuvaks ja tal on õigus osaleda Jaepakkumises, kui on täidetud kõik alltoodud tingimused: (i) sellisel isikul on väärtpaberikonto finantsasutuses, mis on Tallinna Börsi liige, (ii) selle isiku aadress, mis on registreeritud seoses selle isiku väärtpaberikontoga, asub Lätis ja (iii) see isik esitab selle väärtpaberikonto kaudu Märkimisavalduse (määratletud allpool) Pakkumise Aktsiate suhtes;

- juriidiline isik „Lätis“ asuvaks ja tal on õigus osaleda Jaepakkumises, kui on täidetud kõik alltoodud tingimused: (i) sellisel isikul on väärtpaberikonto finantsasutuses, mis on Tallinna Börsi liige, (ii) selle isiku aadress, mis on registreeritud seoses selle isiku väärtpaberikontoga, asub Lätis või selle isiku registrikood on Läti äriregistri registrikood (iii) see isik esitab selle väärtpaberikonto kaudu Märkimisavalduse (määratletud allpool) Pakkumise Aktsiate suhtes;

- füüsiline isik „Leedus“ asuvaks ja tal on õigus osaleda Jaepakkumises, kui on täidetud kõik alltoodud tingimused: (i) sellisel isikul on väärtpaberikonto finantsasutuses, mis on Tallinna Börsi liige, (ii) selle isiku aadress, mis on registreeritud seoses selle isiku väärtpaberikontoga, asub Leedus ja (iii) see isik esitab selle väärtpaberikonto kaudu Märkimisavalduse (määratletud allpool) Pakkumise Aktsiate suhtes;

- juriidiline isik „Leedus“ asuvaks ja tal on õigus osaleda Jaepakkumises, kui on täidetud kõik alltoodud tingimused: (i) sellisel isikul on väärtpaberikonto finantsasutuses, mis on Tallinna Börsi liige, (ii) selle isiku aadress, mis on registreeritud seoses selle isiku väärtpaberikontoga, asub Leedus või selle isiku registrikood on Leedu äriregistri registrikood (iii) see isik esitab selle väärtpaberikonto kaudu Märkimisavalduse (määratletud allpool) Pakkumise Aktsiate suhtes;

Pakkumises võivad osaleda Seltsi juhatuse ja nõukogu liikmed ning töötajad, kui nad vastavad eespool toodud tingimustele ning muudele selles Pakkumises toodud tingimustele. Selts ei tea, kas sellised isikud kavatsevad Pakkumises osaleda või mitte.

Erandina eeltoodust ja ainult Prospektimääruse artikli 1 lõike 4 punkti b kohaselt võivad Pakkumises osaleda Eesti Energia kontserni Poola äriühingute (sh Seltsi tütarettevõtjate) juht- ja järelevalveorganite liikmed ning töötajad, kui on täidetud kõik järgmised tingimused: (i) isikul on EVR-is toimiv väärtpaberikonto; (ii) isik esitab Pakkumise Aktsiate Märkimisavalduse (määratletud allpool) selle väärtpaberikonto kaudu ja kooskõlas muude käesolevas Pakkumises sätestatud tingimustega. Selguse huvides olgu lisatud, et Eesti Energia kontserni Poola äriühingute juht- ja järelevalveorganite liikmete ning töötajate arv on alla 150 füüsilise isiku ning avalikku pakkumist ei toimu üheski muus riigis peale Eesti, Läti ja Leedu. Selts ei tea, kas sellised isikud kavatsevad Pakkumises osaleda või mitte.

3.5.2. Jaepakkumise Periood

Jaepakkumises osalemiseks peavad investorid, kes vastavad „OSA 3 (Pakkumine) punktis 3.5 (Jaepakkumine“ sätestatud tingimustele, esitama Jaepakkumise Perioodil (määratletud allpool) Jaepakkumise Aktsiate märkimise avalduse („**Märkimisavaldus**“).

Ajavahemik, mille jooksul investorid võivad esitada Märkimisavaldusi, algab 05.10.2021 kell 10:00 (Ida-Euroopa suveaeg – Eesti aeg) ja lõpeb 14.10 2021 kell 14:00 („**Jaepakkumise Periood**“), välja arvatud juhul, kui Pakkumine lükatakse edasi või tühistatakse vastavalt „OSA 3 (Pakkumine) punktile 3.6 (Pakkumise tühistamine ja edasilükkamine)“.

3.5.3. Märkimine ja juhised investoritele

Märkimisavaldusi võib esitada ainult Jaepakkumise perioodil. Investor, kellel on õigus osaleda Jaepakkumises, võib taotleda Jaepakkumise Aktsiate ostmist ainult hinnaga, mis on võrdne Pakkumise Hinnavahemiku ülemise otsaga, s.o 3,15 eurot Jaepakkumise Aktsia kohta („**Märkimishind**“).

Jaotamise eesmärgil ühe ja sama investori erinevad Märkimisavaldused liidetakse. Investor kannab kõik Märkimisavalduse esitamise, tühistamise või muutmisega seotud kulud ja tasud, mida võtab vastav EVR-i konto haldur, kellele Märkimisavaldus esitatakse, vastavalt kontohalduri hinnakirjale.

(a) Märkimisavalduste esitamine Eesti Jaepakkumise raames

Eestis Jaepakkumiste Aktsiate märkimiseks peab investoril olema EVR-is väärtpaberikonto. Sellise väärtpaberikonto võib avada mis tahes EVR-i kontohalduri kaudu. Nende pankade ja investeerimisühingute loetelu, kellel on lubatud tegutseda EVR-i kontohalduritena, on kättesaadav Nasdaq CSD SE veebisaidil: https://nasdaqcsd.com/list-of-account-operators/

Investor, kes soovib märkida Jaepakkumise Aktsiaid, peaks võtma ühendust kontohalduriga, kes haldab tema väärtpaberikontot EVR-is ja esitama alltoodud vormis Märkimisavalduse Jaepakkumise Aktsiate ostmiseks. Märkimisavalduse peab esitama hiljemalt 14.10.2021 kella 14:00-ks. Investor võib kasutada mis tahes meetodit, mida sellise investori kontohaldur pakub

Märkimisavalduse esitamiseks (nt füüsiliselt kontohalduri klienditeeninduskohas, internetis või muul viisil). Märkimisavaldus peab sisaldama alltoodud teavet:

Väärtpaberikonto omanik:	investori nimi
Väärtpaberikonto:	investori väärtpaberikonto number
Kontohaldur:.....	investori kontohalduri nimi
Väärtpaber:	Enefit Greeni aktsia
ISIN-kood:	EE3100137985
Väärtpaberite arv:	Jaepakkumise Aktsiate arv, mida investor soovib märkida
Hind (Pakkumise Aktsia kohta):	3,15 eurot
Tehingu summa:.....	Jaepakkumise Aktsiate arv, mida investor soovib märkida, korrutatuna Märkimishinnaga ühe Jaepakkumise Aktsia kohta
Tehingu vastaspool:	Swedbank AS(1)
Tehingu vastaspoole väärtpaberikonto:	99000011822
Tehingu vastaspoole kontohaldur:	Swedbank AS
Tehingu väärtuspäev:	20.10.2021
Tehingu liik:	„ostukorraldus“ või „märkimiskorraldus“
Arveldusviis:.....	„ülekanne makse vastu“

Märkus.

(1) Arvelduse hõlbustamiseks kannab ta Arveldusagendina Uued Aktsiad enne Arveldust üle Swedbank AS-i eriotstarbelisele väärtpaberikontole.

(b) Märkimisavalduste esitamine Läti ja Leedu Jaepakkumise raames

Investor, kes soovib märkida Pakkumise Aktsiaid, peaks võtma ühendust Nasdaq Tallinna liikmeks oleva finantsasutusega, kes haldab investori väärtpaberikontot ning esitama Märkimisavalduse Jaepakkumise Aktsiate ostmiseks finantsasutuse poolt aktsepteeritud vormis ja vastavalt Prospekti tingimustele. Investor võib kasutada mis tahes meetodit, mida sellise investori kontohaldur pakub Märkimisavalduse esitamiseks (nt füüsiliselt kontohalduri klienditeeninduskohas, internetis või muul viisil).

(c) Märkimisavalduse esitamise tingimused

Investor võib Märkimisavalduse esitada esindajakonto kaudu ainult juhul, kui investor volitab esindajakonto omanikku kirjalikult avaldama investori isiku ja andmed EVR-i registripidajale või Tallinna Börsile (sõltuvalt sellest, kas Märkimisavaldus esitatakse EVR-i kontohalduri või Tallinna Börsi liikmeks oleva finantsasutuse kaudu). Esindajakontode kaudu esitatud Märkimisavaldusi võetakse Jaepakkumiste Aktsiate jaotamisel arvesse ainult juhul, kui esindajakonto omanik on investori isiku ja andmed EVR-i registripidajale kirjalikult avaldanud. Sellised andmed hõlmavad järgmist: (i) investori nimi; (ii) alaline aadress ja isikukood, kui investor on füüsiline isik; ja (iii) registreeritud aadress ja registrikood (olemasolu korral), kui investor on juriidiline isik. Investor võib esitada Märkimisavalduse kas isiklikult või esindaja kaudu, keda investor on volitanud Märkimisavaldust esitama (seaduses nõutud vormis).

Märkimisavaldus loetakse esitatuks alates hetkest, mil EVR-i registripidaja saab vastava investori kontohaldurilt või investori väärtpaberikontot haldavalt finantsasutuselt nõuetekohaselt täidetud tehingukorralduse.

Investor peab tagama, et kogu Märkimisavalduses sisalduva teabe õigsuse, täpsuse ja loetavuse. Seltsil on õigus lükata tagasi kõik Märkimisavaldused, mis on puudulikud, ebaõiged, ebaselged

või loetamatud või mis ei ole Jaemüügipakkumise Perioodi jooksul täidetud ja esitatud kooskõlas kõigi käesolevas Osas sätestatud nõuetega.

Märkimisavalduse esitamisega iga investor:

- kinnitab, et ta on tutvunud Prospekti ja Prospekti kokkuvõttega, mis on tõlgitud eesti, läti, leedu või vene keelde, muu hulgas Prospekti „OSA 2 (Riskitegurid)“ ning selles sisalduvate Aktsiate omandiõigusest tulenevate õiguste ja kohustuste kirjeldusega**;**

- nõustub Pakkumise tingimustega, mis on sätestatud Prospekti „OSA 3 (Pakkumine) punktis 3.5 (Jaepakkumine)“ ja mujal Prospektis ning nõustub Seltsiga, et selliseid tingimusi kohaldatakse kõigile investorite poolt omandatavatele Jaepakkumise Aktsiatele;

- tunnistab, et Jaepakkumine ei kujuta endast Seltsi Jaepakkumise Aktsiate pakkumist Eesti võlaõigusseaduse § 16 lõike 1 või muus tähenduses ning et Märkimisavalduse esitamine iseenesest ei anna investorile õigust omandada Jaepakkumise Aktsiaid ega too kaasa Jaepakkumise Aktsiate müügilepingut Seltsi ja investori vahel;

- nõustub, et Jaepakkumise Aktsiate arvu, mille investor on Märkimisavaldusse märkinud, käsitletakse Jaepakkumise Aktsiate maksimaalse arvuna, mida investor soovib omandada, ja et investor võib saada maksimaalsest arvust vähem (ent mitte rohkem) Jaepakkumise Aktsiaid;

- kohustub omandama mis tahes arvu Jaepakkumise Aktsiaid maksimumarvu piires, mis on talle eraldatud vastavalt käesolevatele tingimustele ja maksma iga omandatud Jaepakkumise Aktsia eest Pakkumishinda (mille määravad Selts ja Eesti Energia, konsulteerides Pakkumise Korraldajatega, tingimusel et see ei ületa Märkimishinda);

- volitab oma kontohaldurit edastama ja annab oma kontohaldurile korralduse edastada investori märkimiskohustuse Märkimisavalduse EVR-i registripidajale;

- nõustub, et Seltsil ja Pakkumise Korraldajatel on õigus saada Registripidajalt igapäevaseid aruandeid laekunud Märkimisavalduste kohta;

- volitab EVR-i kontohaldurit või registripidajat, Seltsi ja mis tahes Pakkumise Korraldajat töötlema, edastama ja vahetama teavet investori isiku ja tema Märkimisavalduse sisu kohta enne Jaepakkumise Perioodi, selle ajal ja pärast seda;

- volitab EVR-i kontohaldurit või registripidajat või Tallinna Börsi liikmeks olevat finantsasutust muutma investori Märkimisavalduses sisalduvat teavet, sealhulgas: (a) täpsustama tehingu väärtuspäeva; (b) täpsustama Jaepakkumise Aktsia hinda vastavalt Seltsi poolt Pakkumishinna määramisele; (c) täpsustama investori ostetavate Jaepakkumise Aktsiate arvu ja saadud tehingu kogusummat, korrutades Pakkumishinna asjaomasele investorile eraldatud Jaepakkumise Aktsiate arvuga; ja (d) parandama või kõrvaldama Märkimisavalduses sisalduvaid ilmseid vigu või ebakõlasid (olemasolu korral);

- kinnitab, et ta asub Eestis, Lätis või Leedus (olenevalt olukorrast) ja tema suhtes ei kohaldata ühegi muu jurisdiktsiooni seadusi, mis keelaksid Märkimisavalduse esitamise ning et tal on õigus esitada Märkimisavaldus vastavalt Prospektile;

- kinnitab, et Märkimisavaldus on tingimusteta, ei sisalda reservatsioone ja on tagasivõtmatu alates ajast, mil Märkimisavaldused muutuvad investoritele siduvaks, kui Prospekti sätetest ei tulene teisiti; ja

- kinnitab oma teadlikkust, et aktsiatesse investeerimine on olemuslikult seotud investeerimisriskiga, mis võib olla tema teadmisi ja kogemusi silmas pidades mittejõukohane.

3.5.4. Tasumine

Märkimisavalduse esitamisega volitab investor investori väärtpaberikontoga seotud rahakontot haldavat krediidiasutust viivitamata broneerima ja annab talle korralduse viivitamata broneerida kogu tehingusumma investori rahakontol kuni Arvelduse lõpuleviimiseni või vahendite vabastamiseni vastavalt käesolevale Osale. Broneeritav tehingusumma võrdub Märkimishinnaga, mida on korrutatud Maksimumarvuga. Lisaks lubab investor oma kontohalduril broneerida summa, mis on vajalik Märkimisavaldusega seotud kontohalduri tasude maksmiseks vastavalt kontohalduri kehtivale hinnakirjale. Investor võib Märkimisavalduse esitada üksnes juhul, kui tema EVR-i väärtpaberikontoga või finantsasutuses avatud väärtpaberikontoga seotud rahakontol on piisavalt vahendeid, et katta kogu kõnealuse Märkimisavalduse tehingusumma.

3.5.5. Märkimisavalduste muutmine või tühistamine

Investor võib Märkimisavaldust igal ajal enne Jaepakkumise Perioodi lõppu muuta või Märkimisavalduse tühistada. Selleks peab investor võtma ühendust oma kontohalduri või Tallina Börsi liikmeks oleva finantsasutusega, mille kaudu kõnealune Märkimisavaldus on esitatud ning tegema kontohalduri või Tallina Börsi liikmeks oleva finantsasutuse poolt Märkimisavalduse muutmiseks või tühistamiseks nõutavad toimingud (sellised toimingud võivad eri kontohaldurite puhul erineda). Investor maksab kõik Märkimisavalduse muutmise ja/või tühistamisega seoses tema poolt maksmisele kuuluvad tasud vastavalt kontohalduri või asjaomase märkimiskoha kehtivale hinnakirjale. Märkimisavalduse muutmine või tühistamine jõustub hetkel, mil investori tehingukorraldus on EVR-is muudetud või tühistatud investori kontohaldurilt saadud vastava korralduse alusel.

3.5.6. Eesti Jaepakkumise müügiesindaja

Selts on seoses Eesti Jaepakkumisega määranud müügiagendiks AS-i LHV Pank (registreeritud aadress Tartu mnt 2, Tallinn, Eesti; „**Müügiesindaja**“). Müügiesindaja on turustaja ja annab oma parima, et pakkuda vaid Eestis Jaepakkumise Aktsiaid.

3.6 PAKKUMISE TÜHISTAMINE JA EDASILÜKKAMINE

Selts, vastavalt Aktsionäride Üldkoosoleku otsusele, ja Eesti Energia võivad ühiselt otsustada Pakkumise või selle mis tahes osa edasi lükata või tühistada mis tahes ajal enne Pakkumise Aktsiate hinnakujunduse ja jaotamise kuupäeva ja kellaaega („**Müügiaeg**“).

Põhjused, miks Selts ja Eesti Energia võivad otsustada Pakkumise tühistada või edasi lükata, võivad muu hulgas hõlmata järgmist:

- ootamatud ja olulised negatiivsed muutused Eesti või kogu maailma majanduslikus või poliitilises olukorras, mis võivad mõjutada finantsturge, majandust või Kontserni tegevust ja väljavaateid; või

- suutmatus võtta vastu asjaomaseid otsuseid, mis annavad loa Uute Aktsiate emiteerimiseks, mis peaks toimuma orienteeruvalt 15.10.2021 või millega kinnitatakse lõplik Pakkumishind; või

- mis tahes olulised muutused või sündmused Kontserni tegevuse üldasjades, juhtimises, finantsseisundis, aktsionäride omakapitalis või tulemustes või neid mõjutavad olulised muutused või sündmused.

Lisaks on Seltsil ja Eesti Energial ühiselt õigus tühistada osa Pakkumisest, mida Pakkumise Perioodil ei märgitud.

Pakkumise tühistamisest teatatakse Tallinna Börsi infosüsteemi kaudu ja Seltsi veebisaidil (ingliskeelne versioon: www.enefitgreen.ee/en/ipo, eestikeelne versioon: www.enefitgreen.ee/ipo). Kõik poolte õigused ja kohustused seoses Pakkumise tühistatud osaga lõpevad sellise teadaande avalikustamise hetkel.

Lisaks ei viida Pakkumist lõpule, kui Pakkumise Korraldajate kohustuste eeltingimused ei ole täidetud (ega neist selgesõnaliselt kirjalikult loobutud) Pakkumise Korraldamise Lepingus sätestatud korras või kui Pakkumise Korraldamise Leping lõpetatakse enne Pakkumise Aktsiate eest tasumist vastavalt selles sätestatud tingimustele.

3.7 PAKKUMISHIND

Iga Pakkumise Aktsia eest makstava lõpliku pakkumishinna otsustavad Selts ja Eesti Energia ühiselt pärast konsulteerimist Rahvusvaheliste Koordinaatoritega pärast Institutsionaalse Pakkumise käigus institutsionaalsetele investoritele suunatud Nõudluse Väljaselgitamise protsessi lõpuleviimist. Pakkumishind määratakse institutsionaalsetelt investoritelt saadud Pakkumise Aktsiate Avalduste alusel, võttes muu hulgas arvesse Institutsionaalse Pakkumise kogunõudlust Pakkumise Aktsiate järele, nõudluse hinnatundlikkust ja erinevate investorite nõudluse laadi, et Noteerimisel oleks tasakaalustatum kauplemiskeskkond.

Pakkumishind jääb vahemikku 2,45 eurot ja 3,15 eurot. Pakkumise Hinnavahemikku võib muuta kuni Pakkumisperioodi lõpuni, tuginedes Nõudluse Väljaselgitamise käigus saadud teabele vastavalt kehtivatele seadustele ja teavitamisnõuetele.

Institutsionaalse Pakkumise ja Jaepakkumise Pakkumishind on sama.

Selts teatab lõpliku Pakkumishinna Tallinna Börsi kaudu ning Seltsi veebisaidil (ingliskeelne versioon: www.enefitgreen.ee/en/ipo, eestikeelne versioon: www.enefitgreen.ee/ipo).

3.8 PAKKUMISE HINNAVAHEMIKU MUUTMISE KORD; TAGANEMISÕIGUSED

Pakkumise Hinnavahemiku muutmise korral võidakse Seltsilt nõuda Prospekti lisa koostamist. Selline kohustus kehtib näiteks juhul, kui Pakkumishind on seatud kõrgemaks kui Pakkumise Hinnavahemik. Lisa esitatakse heakskiitmiseks Finantsinspektsioonile ja pärast heakskiitmist avaldatakse see samal viisil kui algne Prospekt. Pakkumise Hinnavahemiku muutmisel võib muutuda ka Pakkumise Aktsiate koguarv, Prospektis sätestatud kuupäevad ja muud tingimused**.** Kõik sellised muudatused tehakse teatavaks koos muudetud Pakkumise Hinnavahemiku väljakuulutamisega Tallinna börsi kaudu ja Seltsi veebisaidil (ingliskeelne versioon: www.enefitgreen.ee/en/ipo, eestikeelne versioon: www.enefitgreen.ee/ipo).

Lisaks tuleb Prospektimääruse kohaselt anda Prospekti lisa kaudu avaldada kõik olulised uued tegurid, olulised vead või ebatäpsused, mis võivad mõjutada Pakkumise Aktsiate hindamist ning mis tekivad või ilmnevad Prospekti heakskiitmise ja Tallinna Börsil noteerimise vahelisel ajal. Selline prospektilisa esitatakse Finantsinspektsioonile läbivaatamiseks enne avaldamist vastavalt Prospektimäärusele.

Kui Selts on kohustatud avaldama Prospekti lisa vastavalt Prospektimääruse artiklile 23, siis on investoritel, kes on esitanud Märkimisavaldused Jaepakkumises enne sellise prospekti lisa avaldamist ja väljakuulutamist, milles ilmnes ülalnimetatud uus tegu, oluline viga või oluline ebatäpsus või milles viidatakse ülalnimetatud uuele tegurile, olulisele veale või olulisele ebatäpsusele enne Pakkumisperioodi lõppu või Pakkumise Aktsiate üleandmist (olenevalt sellest, kumb toimub varem), õigus taganeda Märkimisavaldusest kahe tööpäeva jooksul (või lisas sätestatud hilisemal kuupäeval) pärast teadannet, järgides „OSA 3 (Pakkumine) punktis 3.5.5 (Jaepakkumine – Märkimisavalduste muutmine või tühistamine)“ sätestatud korda. Kui Pakkumise Hinnavahemikku muudetakse nii, et Pakkumishinna ülempiir ületab algse Pakkumise

Hinnavahemiku, tühistatakse kõik Jaepakkumises esitatud Märkimisavaldused ja need on vaja uuesti esitada „OSA 3 (Pakkumine) punktis 3.5 (Jaepakkumine“ sätestatud korras.

Investoritel, kes on esitanud Institutsionaalse Pakkumise raames Avaldused, on eespool kirjeldatud asjaoludel samuti õigus oma Avaldused tagasi võtta kahe tööpäeva jooksul (või lisas sätestatud hilisemal kuupäeval) pärast prospekti lisa avaldamist. Investorid, kes soovivad kasutada eespool nimetatud õigust oma Avaldus tagasi võtta, peavad seda tegema, esitades kirjaliku taganemisteate e-posti, faksi või muu sidevahendi teel (tavalisel tööajal) ükskõik millisele Pakkumise Korraldajale.

Kui Märkimisavaldust või Avaldust ettenähtud tähtaja jooksul tagasi ei võeta, jääb see ja selles sätestatud Pakkumise Aktsiate saamise taotlus kehtivaks ja siduvaks.

3.9 TURUSTAMINE JA JAOTAMINE

3.9.1. Pakkumise Aktsiate jaotamine Institutsionaalse Pakkumise ja Jaepakkumise raames

Jaotamisel võtavad Selts ja Eesti Energia arvesse ainult neid Märkimisavaldusi ja Avaldusi, mis on täidetud ja esitatud vastavalt Jaepakkumise Perioodil ja Nõudluse Väljaselgitamise Perioodil. Selts võib tagasi lükata kõik Märkimisavaldused, mida ei ole esitatud kooskõlas kõigi eespool nimetatud tingimustes sätestatud nõuetega.

Pakkumise Aktsiad jaotatakse Pakkumises osalevatele investoritele vastavalt alltoodud tingimustele:

(i) Pakkumise Aktsiate jagunemist Institutsionaalse Pakkumise ja Jaepakkumise vahel ei ole eelnevalt kindlaks määratud. Kummagi osa jaoks ei ole kehtestatud minimaalset protsentuaalset osakaalu. Selts ja Eesti Energia määravad koostöös Pakkumise Korraldajatega ühiselt kindlaks Jaepakkumise ja Institutsionaalse Pakkumise täpsed protsentuaalsed osakaalud;

(ii) Selts ja Eesti Energia määravad koostöös Rahvusvaheliste Koordinaatoritega oma äranägemisel kindlaks Pakkumise Aktsiate täpse jaotuse Institutsionaalse Pakkumise investorite vahel;

(iii) näitlik minimaalne individuaalne kogus Jaepakkumise raames (kogus, mille ulatuses Märkimisavaldused eeldatavasti Jaepakkumise raames täielikult aktsepteeritakse) on kuni 1000 Pakkumise Aktsiat. Lõpliku minimaalse individuaalse koguse määravad Selts ja Eesti Energia koos Pakkumise Korraldajatega pärast Pakkumisperioodi lõppu ning see võib erineda eespool toodud näitlikust kogusest;

(iv) näitlik minimaalne individuaalne kogus Eelisõigusega Juhtidele (määratletud allpool) ja Eelisõigusega Töötajatele (määratletud allpool) (kogus, mille ulatuses Märkimisavaldused eeldatavasti täielikult aktsepteeritakse) on kuni 2000 Pakkumise Aktsiat. Lõpliku minimaalse individuaalse koguse Eelisõigusega Juhtidele ja Eelisõigusega Töötajatele määravad Selts ja Eesti Energia koos Pakkumise Korraldajatega pärast Pakkumisperioodi lõppu ning see võib erineda eespool toodud näitlikust kogusest;

(v) kõik Märkimisavaldused, mis ületavad eespool nimetatud näitlikku minimaalset individuaalset kogust, jaotatakse eeldatavasti investoritele Jaepakkumise raames Seltsi ja Eesti Energia poolt kindlaks määratud astmelise jaotusmetoodika alusel, Pakkumise Korraldajatega konsulteerides järgmiselt:

A. Selts ja Eesti Energia koos Pakkumise Korraldajatega määravad pärast Pakkumisperioodi kindlaks ühe või mitu jaotustaset (Pakkumise Aktsiate koguse kujul) ja igale tasemele rakendatavad jaotusprotsendid;

B. tehingusumma igas Märkimisavalduses jagatakse eri osadeks, nt osa, mis on allpool esimest taset (x% sellisest osast võetakse vastu), osa mis on esimese ja teise taseme vahel (y% sellisest osast võetakse vastu), osa mis ületab teist taset (z% sellisest osast võetakse vastu) jne;

C. tasemete ja jaotusprotsentide kindlaksmääramise peamised kriteeriumid on järgmised: (a) kogunõudlus Jaepakkumises olevate Pakkumise Aktsiate järele; (b) Märkimisavalduste suurus Jaepakkumise raames; ja (c) Jaepakkumise raames Märkimisavalduse esitanud investorite arv;

(vi) punkti9.1 alapunktides (iii) ja (iv) sätestatud näitlikku minimaalset garanteeritud individuaalkogust võib muuta Seltsi ja Eesti Energia ainuäranägemisel koos Rahvusvaheliste Koordinaatoritega, kui seda peetakse vajalikuks;

(vii) Jaepakkumise raames otsustatakse jaotamine investoritele, kes on märkinud rohkem kui 100 000 Pakkumise Aktsiat, Institutsionaalse Pakkumise raames Seltsi ja Eesti Energia poolt koos Rahvusvaheliste Koordinaatoritega nende ainuäranägemisel;

(viii) Eesti, Läti ega Leedu investoritele ei ole eelnevalt kindlaks määratud ühtegi osakaalu;

(ix) Pakkumise Aktsiate jaotamist ei määrata kindlaks selle alusel, millise äriühingu kaudu või mille poolt Pakkumise Aktsiaid taotletakse;

(x) kui investor on esitanud Jaepakkumise raames mitu Märkimisavaldust või Institutsionaalse Pakkumise raames mitu Avaldust, siis jaotamise puhul need liidetakse. kui investori esitatud Märkimisavaldustes või Avaldustes on toodud ära erinevad väärtpaberikontod, siis on igas sellises Märkimisavalduses osutatud Pakkumise Aktsiate koguse põhjal Seltsil ja Eesti Energial õigus ise määrata Pakkumise Aktsiate arv, mis investori igale sellisele väärtpaberikontole Arvelduse käigus kantakse;

(xi) iga esindajakonto kaudu märkivat investorit loetakse sõltumatuks investoriks, kui Selts, Eesti Energia ja Rahvusvahelised Koordinaatorid on saanud teavet sellise investori isiku ja tema poolt märgitud Pakkumise Aktsiate koguse kohta; ja

(xii) igale investorile, kellel on õigus Pakkumise Aktsiaid saada, jaotatakse täisarv Pakkumisega Aktsiaid ja vajadusel ümardatakse jaotatavate Pakkumise Aktsiate arv allapoole lähima täisarvuni. Kõik ülejäänud Pakkumise Aktsiad, mida ei saa eespool kirjeldatud protsessi abil jaotada, jaotatakse investoritele pisteliselt.

Selts ja Eesti Energia otsustavad Pakkumise Aktsiate jaotamise pärast Pakkumishinna määramist.

Selts loodab Pakkumise ja Pakkumise Aktsiate jaotamise tulemused teatavaks teha Tallinna Börsi kaudu ja Seltsi veebisaidil (ingliskeelne versioon: www.enefitgreen.ee/en/ipo, eestikeelne versioon: www.enefitgreen.ee/ipo) orienteeruvalt 15.10.2021. Üksikutele Institutsionaalsetele Investoritele jaotatud Pakkumise Aktsiate koguse teatab vastav Pakkumise Korraldaja orienteeruvalt 15.10.2021. Aktsiatega kauplemine peaks algama Tallinna Börsil orienteeruvalt 21.10.2021. Seetõttu algab Aktsiatega kauplemine pärast seda, kui on esitatud teade üksikutele institutsionaalsetele investoritele jaotamise kohta.

3.9.2. Eelisjaotus juhtidele ja töötajatele

Füüsilisel isikul on õigus eelisjaotusele, kui ta otsustab osaleda Jaepakkumises ja esitab nõuetekohaselt märkimisavalduse kontopidaja kaudu ning ta on:

(i) Seltsi, tema Eesti, Läti, Leedu või Poola konsolideeritud tütarettevõtja või mis tahes muu Eesti, Läti, Leedu või Poola juriidilise isiku, kes kuulub Eesti Energia kontserni (s.o Eesti Energia,

Enefit Connect OÜ, Elektrilevi OÜ, Narva Soojusvõrk AS, Enefit Power AS, Enefit Solutions AS, Attarat Holding OÜ, Enefit SIA, Enefit UAB, Tootsi Windpark OÜ, Enefit Outotec Technology OÜ ja Enefit Sp. z o.o) kella 10:00 seisuga (Ida-Euroopa aja järgi – Eesti aeg) 05.10.2021 juhatuse või nõukogu liige („**Eelisõigusega Juhid**“); ja/või

(ii) Seltsi, tema Eesti, Läti või Leedu konsolideeritud tütarettevõtja või mis tahes muu Eesti, Läti, Leedu või Poola juriidilise isiku, kes kuulub Eesti Energia kontserni kella 10:00 seisuga (vt alapunkti 3.9.2 lõiget i ülal) (Ida-Euroopa aja järgi – Eesti aeg) 05.10.2021 töötaja („**Eelisõigusega Töötajad**“).

Selguse huvides olgu öeldud, et selline eelisjaotamine ei kujuta endast väärtpaberite avalikku pakkumist üheski muus riigis peale Eesti, Läti ja Leedu ning mitte ühelegi Eelisõigusega Juhile ega Eelisõigusega Töötajale ei tohi pakkuda eelisjaotamises osalemise õigust, kui ta ei ole füüsiline isik ja tema elukoht ei ole Eestis, Lätis, Leedus või Poolas.

Kui isik on samaaegselt nii Eelisõigusega Töötaja kui ka Eelisõigusega Juht, on sellisel isikul õigus eelisjaotamises osaleda ainult üks kord (s.o maksimaalne soovituslik eeliseraldis ühele isikule on 2000 Pakkumise Aktsiat). Eelisõigusega Töötaja või Eelisõigusega Juhi mitu Märkimisavaldust (olemasolu korral) liidetakse jaotamise eesmärgil üheks Märkimisavalduseks.

Selts ei ole teadlik sellest, kas Seltsi Juhatuse ja Nõukogu liikmed või muud Eelisõigusega Juhid või Eelisõigusega Töötajad kavatsevad märkida Pakkumise Aktsiad.

3.10 RAHA TAGASTAMINE

Kui (i) Pakkumine tühistatakse täies ulatuses, (ii) Pakkumishind jääb alla Märkimishinna, (iii) Märkimisavaldus tühistatakse, (iv) investori Märkimisavaldus lükatakse tagasi või (v) jaotamine kaldub kõrvale nõuetekohaselt esitatud Märkimisavalduses osutatud Pakkumise Aktsiate Maksimumarvust, siis kontohaldur vabastab investori rahakontol broneeritud rahalised vahendid, mis ületavad Pakkumise Aktsiate eest tasumisele kuuluvat summat orienteeruvalt ühe tööpäeva jooksul pärast asjaomase sündmuse või Arvelduse toimumise päeva, mida on kirjeldatud „OSA 3 (Pakkumine) punktis 3.12 (Arveldus ja kauplemine)“. Selts ei vastuta vastava summa vabastamise ega vabastatud summalt intressi maksmise eest selle broneerimise ajal.

3.11 UUTE AKTSIATE EMITEERIMINE

Seoses Pakkumisega on Eesti Vabariik kui Eesti Energia ainuaktsionär (tegutseb rahandusministri kaudu) andnud oma 17.09.2021. aasta otsusega Eesti Energiale loa võõrandada kuni 49% osalus Ettevõttes olemasolevate aktsiate müügi või uute emiteeritud aktsiate märkimise eesõigusest loobumise kaudu. Uued Aktsiad, mis on märgitud ja jaotatud investoritele Pakkumise käigus vastavalt käesolevale Osale, emiteerib Seltsi Juhatus Seltsi aktsiakapitali tingimusliku suurendamise otsuse alusel, mis võeti vastu Aktsionäride Üldkoosolekul 03.10.2021 („**Otsus**“). Otsuse kohaselt loobus Eesti Energia oma eesõigusest märkida Uusi Aktsiaid. Tingimuslik aktsiakapitali suurendamine registreeritakse eeldatavasti Eesti Äriregistris orienteeruvalt 11.10.2021.

Otsuse kohaselt on Juhatusel õigus emiteerida Uusi Aktsiaid seoses Pakkumisega Pakkumishinnaga, mis määratakse kindlaks vastavalt käesolevale Osale. Uued Aktsiad emiteeritakse ning nendega kaasneb hääleõigus ja muud aktsionäride õigused pärast seda, kui EVR on Uued Aktsiad emiteerinud. Pakkumine Aktsiad luuakse ja emiteeritakse Eesti seaduste alusel. Pärast Pakkumise Aktsiate jaotamist taotleb Juhatus Uute Aktsiate registreerimist EVR-is.

3.12 ARVELDUS JA KAUPLEMINE

Uued Aktsiad registreeritakse ja Teisesed Aktsiad koos olemasolevate Aktsiatega on juba registreeritud raamatukande kujul Nasdaq CSD SE poolt peetavas EVR-is ISIN-koodiga EE3100137985.

Pakkumises osalenud investoritele jaotatud Pakkumise Aktsiad kantakse nende väärtpaberikontodele orienteeruvalt 20.10.2021 „ülekanne makse vastu“ viisil samaaegselt selliste Pakkumise Aktsiate eest makse sooritamisega. Igal investoril on õigus kanda Pakkumise Aktsiad oma väärtpaberikontolt üle alates hetkest, mil Pakkumise Aktsiate ülekandmine tema kontole on lõpule viidud.

Lõplik summa, mille investor maksab Pakkumise Aktsiate eest, arvutatakse, korrutades investorile eraldatud Pakkumise Aktsiate arvu Pakkumishinnaga. Institutsionaalse Pakkumise raames on iga investor kohustatud tasuma Pakkumise Aktsiate Pakkumishinna vastavale Pakkumise Korraldajale.

Selts on 01.10.2021 esitanud Tallinna Börsile avalduse kõigi Aktsiate Noteerimiseks Nasdaq Balti põhinimekirjas. Kui Noteerimise avaldus rahuldatakse, peaks Aktsiatega kauplemine algama Tallinna Börsil orienteeruvalt 21.10.2021.

3.13 MÜÜGI- JA VÕÕRANDAMISPIIRANGUD

Prospekti levitamist ja mis tahes Aktsiate, sealhulgas Pakkumise Aktsiate pakkumist teatavates jurisdiktsioonides võidakse seadusega piirata ning seetõttu peaksid isikud, kelle valduses see dokument satub, viima end selliste ja edasiste piirangutega kurssi. Nende piirangute eiramine võib kujutada endast vastava jurisdiktsiooni väärtpaberiseaduste rikkumist.

3.13.1. Müügipiirangud

(a) Üldist

Üheski jurisdiktsioonis peale Eesti, Leedu ja Läti ei ole astutud ega astuta ühtki sammu selleks, et saada luba Aktsiate avalikuks pakkumiseks või Prospekti või mis tahes muu pakkumisega seotud materjali valdamiseks, levitamiseks või turustamist jurisdiktsioonis, selliseid samme on vaja selleks astuda. Prospekt ei kujuta endast pakkumist käesolevas Pakkumises pakutavate Aktsiate märkimiseks või ostmiseks ühelegi isikule mis tahes jurisdiktsioonis, kellele sellise pakkumise tegemine on ebaseaduslik. Seega ei tohi Aktsiaid otseselt ega kaudselt pakkuda ega müüa ning Prospekti ega muud selliste väärtpaberitega seotud materjali või reklaami levitada ega avaldada mitte ühes(t)ki riigis(t) ega jurisdiktsioonis(t), välja arvatud juhul, kui see on vastava riigi või jurisdiktsiooni kehtivate normide ja eeskirjadega kooskõlas.

(b) EMP

Ühegi Euroopa Liidu liikmesriigi (v.a Eesti, Läti ja Leedu) („**Asjaomane Liikmesriik**“) puhul ei ole Prospektis kavandatud Pakkumise esemeks olevate Aktsiate pakkumist avalikkusele tehtud ega tehta Asjaomases Liikmesriigis, v.a:

- juriidilisele isikule, kes on Prospektimääruse mõistes kvalifitseeritud investor;
- vähem kui 150 füüsilisele või juriidilisele isikule (v.a Prospektimääruse mõistes kvalifitseeritud investoritele), kui nad on saanud igaks selliseks pakkumiseks Rahvusvaheliste Koordinaatorite eelneva nõusoleku; või
- muudel Prospektimääruse artikli 1 lõikes 4 nimetatud asjaoludel,

tingimusel et ükski selline Aktsiate pakkumine ei nõua, et Selts või Rahvusvahelised Koordinaatorid avaldaksid prospekti vastavalt Prospektimääruse artiklile 3 või täiendaksid prospekti vastavalt Prospektimääruse artiklile 23.

Käesoleva sättes mõistes tähendab väljend „Aktsiate pakkumine avalikkusele“ Aktsiatega seoses Asjaomases Liikmesriigis mis tahes vormis ja mis tahes teavitamist ja piisavat teavet pakkumise tingimuste ja pakutavate Aktsiate kohta, et investoril oleks võimalik otsustada Aktsiaid osta või märkida ning termin „**Prospektimäärus**“ tähendab määrust (EL) 2017/1129.

(c) Ühendkuningriik

Ühendkuningriigis levitatakse Prospekti ja muid selles kirjeldatud Pakkumisega seotud materjale üksnes kutselistele investoritele ning Ühendkuningriigis on Prospekt ja muud selles kirjeldatud Pakkumisega seotud materjalid suunatud üksnes kutselistele investoritele, kes on määratletud määruses (EL) 2017/1129, sest see moodustab osa Ühendkuningriigi õigusest 2018. aasta Euroopa Liidu(st lahkumise) seaduse alusel („**Ühendkuningriigi Prospektimäärus**“), ja kutselised investorid on ka: (i) isikud, kellel on erialane kogemus investeerimisega seotud küsimustes ja kes kattuvad Rakendusmääruse artikli 19 lõikes 5 sätestatud termini „investment professionals“ definitsiooniga; või (ii) isikud, kes on Rakendusmääruse artikli 49 lõike 2 punktide a–d mõistes „high net worth bodies corporate“ (kõrge puhasväärtusega juriidilised isikud), „unincorporated associations and partnerships“ (juriidilise isiku staatuseta ühendused ja seltsingud) ja „trustees of high value trusts“(kõrge väärtusega usaldushalduse usaldusisikud); või (iii) isikud, kellele neid võib seaduslikult levitada (kõiki neid isikuid nimetatakse koos „Asjaomased Isikud“) või muudel asjaoludel, mis ei nõua Seltsilt prospekti avaldamist vastavalt FSMA § 95 lõikele 1. Pakkumise Aktsiad ja igasugune Projektiga seotud investeering või investeerimistegevus on kättesaadav üksnes Asjaomastele Isikutele ja neid tegevusi tehakse üksnes Asjaomaste Isikutega. Prospekt ja selle sisu on konfidentsiaalsed ning saajad ei tohiks seda levitada, avaldada ega taasesitada (täielikult ega osaliselt) ega avaldada ühelegi teisele isikule Ühendkuningriigis. Isikud, kes ei ole Asjaomased Isikud, ei tohiks Prospekti alusel midagi ette võtta ega sellele tugineda.

(d) USA

Aktsiaid ei ole registreeritud ja neid registreerita USA väärtpaberiseaduse alusel ja Aktsiaid ei tohi pakkuda ega müüa USA-s, v.a teatud tehingutes, millele USA väärtpaberiseadus ei kohaldu või tehingus, millele ei laiene nimetatud seaduse nõuded. Aktsiaid pakutakse ja müüakse USA-s üksnes kutselistele institutsionaalsetele ostjatele ja tuginedes Reeglile 144A või järgides erandit USA väärtpaberiseadusest või tehingus, millele selle seaduse nõuded ei kohaldu ja väljaspool USA-d tehtavates tehingutes S-määrust järgides.

Kõik Pakkumised seoses Aktsiate müügiga Ameerika Ühendriikides teeb ainult üks maakler või mitu maaklerit, kes on registreeritud vastavalt Ameerika Ühendriikide 1934. aasta väärtpaberibörsi seaduse („**USA börsiseadus**“) kehtivale redaktsioonile.

Kuni Pakkumise algusest ja Pakkumise raames pakutavate Aktsiate esmaemissiooni või -müügi kuupäevast – sõltuvalt sellest, kumb saabub hiljem – ei ole möödunud 40 päeva, võib aktsiate pakkumine, müük või võõrandamine USA-s edasimüüja poolt olla vastuolus USA väärtpaberiseadusega, kui pakkumine või müük toimub muul viisil kui USA väärtpaberiseaduses sätestatud registreerimiserandi alusel.

(e) Austraalia

Käesolev dokument:

- ei ole Austraalia Ühenduse 2001. aasta ühinguseaduse („**ühinguseadus**“) mõistes prospekt ega toote avalikustamise avaldus;

- ei sisalda teavet, mida nõutakse prospektilt vastavalt ühinguseaduse osale 6D.2 ega toote avalikustamise avalduselt vastavalt ühinguseaduse osale 7.9;

- ei ole esitatud ega esitata avalikustamisdokumendina Austraalia väärtpaberi- ja investeerimiskomisjonile („**ASIC**“), Austraalia väärtpaberibörsile, mida juhib ASX Limited või mis tahes muu Austraalia reguleerimisorgan või -asutus; ja

- seda ei tohi Austraalias pakkuda muud kui valitud investorid („**Vabastatud Investorid**“), kes suudavad tõendada, et nad: (i) kuuluvad ühte või mitmesse ühinguseaduse §- 708 sätestatud investorite kategooriasse, kellele võib teha pakkumise ilma ühinguseaduse 6D.2 osa alusel avalikustamiseta; ja (ii) on „hulgikliendid“ ühinguseaduse §-i 761G mõistes.

Aktsiaid ei tohi otseselt ega kaudselt pakkuda märkimiseks ega osta või müüa, samuti ei tohi teha üleskutseid Aktsiate märkimiseks või ostmiseks ning Aktsiatega seoses ei tohi Austraalias levitada, võtta vastu ega avaldada mingeid pakkumismemorandumite projekte ega lõppversioone, reklaami ega muid pakkumismaterjale, välja arvatud juhul, kui ühinguseaduse peatükid 6D ja 7 ei nõua investoritele avaldamist või kui see on muul viisil kooskõlas Austraalia kehtivate õigusaktidega. Aktsiate kohta avalduse esitamisega kinnitab ja avaldab iga Aktsiate märkija või ostja Seltsile, Eesti Energiale, Rahvusvahelistele Koordinaatoritele ja nende sidusettevõtetele, et selline märkija või ostja on Vabastatud Investor.

Kui Aktsiaid pakutakse Austraalias selle Prospekti või muu dokumendi alusel ilma, et Austraalia ühinguseaduse osade 6D.2 ja 7.9 alusel nõutud teavet avaldamata, siis võib nende Aktsiate pakkumisega edasimüügiks Austraalias 12 kuu jooksul kaasneda investoritele teabe avaldamise kohustus, kui edasimüügile ei kohaldu ühinguseaduses sätestatud erandid. Aktsiad taotledes kinnitab iga Aktsiate märkija või ostja Seltsile, Eesti Energiale ja Rahvusvahelistele Koordinaatoritele, et ta ei müü, loovuta ega muul viisil võõranda Aktsiaid 12 kuu jooksul Aktsiate emiteerimise või ostmise kuupäevast arvates Austraalias asuvatele investoritele, välja arvatud olukorras, kus ühinguseaduse alusel ei ole nõutav investoritele teabe avaldamine või kus ASIC-ile koostatakse ja esitatakse nõuetekohane teabe avaldamise dokument.

(f) Lõuna-Aafrika

Lõuna-Aafrika väärtpaberiseadustest tulenevate piirangute tõttu ei pakuta, võõrandata, müüda, tehta, loovutata ega anta üle Aktsiaid Lõuna-Aafrikas isikule, kelle aadress on Lõuna-Aafrikas, välja arvatud juhul, kui isikule kohaldub väärtpaberiseadustest tulenev erand või kui isikule kohalduvad väärtpaberiseadustest tulenevad erandid, mis on seotud 2008. aasta ühinguseaduse nr 71 kehtiva redaktsiooni §-s 96 sätestatud avalikkusele pakkumisega. Need erandid hõlmavad alljärgnevat:

- Pakkumised, mis on tehtud vaid alltoodud isikutele, s.o (i) isikud, kelle igapäevategevuseks või selle osaks on väärtpaberitehingud, olenemata sellest, kas tegu on enda arvel kaupleja või vahendajaga; (ii) 2004. aasta avalike investeeringute seaduse nr 23 kehtivas redaktsioonis määratletud „Public Investment Corporation“ (avalik investeerimisühing); (iii) isikud, kes on seotud Reserve Bank of South Africaga (Lõuna-Aafrika Reservpank); (iv) tegevusluba omavad finantsteenuste pakkujad, kes on määratletud 2002. aasta finantsnõustamisteenuste ja finantsvahendusteenuste seaduse nr 37 kehtivas redaktsioonis; (v) 1990. aasta Finantsteenuste Ameti seaduse nr 97 kehtivas redaktsioonis määratletud finantsasutused; (vi) alapunktides iii, iv ja v sätestatud isikutele täies ulatuses kuuluvad tütarettevõtted, kes tegutsevad 1956. aasta pensionifondide seaduse nr 24 alusel registreeritud pensionifondi agendina tegutseva ja

vastavat tegevusluba omava portfellihalduri ülesannetes või 2002. aasta kollektiivsete investeerimisskeemide juhtimise seaduse nr 45 alusel registreeritud kollektiivse investeerimisskeemi juhina; (viii) alapunktides i kuni vi nimetatud isikute mis tahes kooslus; ja

- pakkumised, mis on tehtud ühele enda arvel kauplejale ja mille puhul Aktsiate soetusmaksumus on vähemalt 1 000 000 randiga.

Pakkumine ei kujuta endast avalikkusele suunatud pakkumist Aktsiate müügiks või märkimiseks ega avalikkuse mõjutamist Aktsiaid ostma ja märkima 2008. aasta ühinguseaduse nr 71 kehtiva redaktsiooni mõistes ja Pakkumist ei edastata ühelgi Lõuna-Aafrika isikule viisil, mida saaks tõlgendada avalikkusele suunatud pakkumisena 2008. aasta ühinguseaduse nr 71 kehtiva redaktsiooni mõistes ning kui mõni isik, kes ei kuulu ülaltoodud erandite alla peaks selle Prospekti saama, siis ta ei tohiks ja tal ei ole õigust omandada ühtki Aktsiat või muul viisil Prospekti põhjal tegutseda. See Prospekt ei ole 2008. aasta ühinguseaduse nr 71 kehtiva redaktsiooni alusel koostatud ja registreeritud prospekt ja ta ei ole sellisena mõeldud.

(g) Kanada

Aktsiaid tohib müüa üksnes ostjatele, kes ostavad või keda loetakse ostvaks enda arvel ja kes on kutselised investorid riikliku instrumendi 45-106 „Prospektierandid“ või (Ontario) väärtpaberiseaduse § 73.3 lg 1 mõistes ja kes on lubatud kliendid riikliku instrumendi 31-103 „Registreerimisnõuded, erandid ja registreeritu jooksvad kohustused“ mõistes. Aktsiate edasimüük peab toimuma kooskõlas kehtivate väärtpaberiseaduste prospektinõuete erandiga või toimuma tehingus, millele kehtivad väärtpaberiseadused ei kohaldu.

Kanada teatavate provintside või territooriumite väärtpaberialased õigusaktid võivad anda ostjale õiguskaitsevahendid taganemise või kahjuhüvitise näol, kui Prospekt (sh selle muudatus) sisaldab valeväidet, tingimusel et ostja kasutab taganemist või kahju hüvitamise nõuet kui õiguskaitsevahendit ostja provintsi või territooriumi väärtpaberialaste õigusaktidega kehtestatud tähtaja jooksul. Nende õiguste üksikasjade täpsustamiseks peaks ostja viitama oma provintsi või territooriumi väärtpaberialaste õigusaktide kohaldatavatele sätetele või pidama nõu õigusnõustajaga.

Riikliku instrumendi 33-105 § 3A.3 kohaselt ei ole Rahvusvahelised Koordinaatorid kohustatud järgima riikliku instrumendi 33-105 teabe avaldamise nõudeid, mis puudutavad emissiooni tagajate huvide konflikte seoses käesoleva Pakkumisega.

3.13.2. Võõrandamispiirangud

Aktsiaid ei ole registreeritud ega registreerita USA väärtpaberiseaduse alusel ega mis tahes Ameerika Ühendriikide osariigi või muu jurisdiktsiooni väärtpaberiturgu reguleeriva asutuse juures ning Aktsiaid ei tohi USA-s pakkuda ega müüa, välja arvatud: (i) üksnes USA-s asuvatele kutselistele institutsionaalsetele ostjatele, kes on määratletud Reeglis 114A või muu erandi kohaselt või tehingus, millele ei kohaldu USA väärtpaberiseaduse registreerimisnõuded; ja (ii) väljaspool USA-d kooskõlas S-määrusega ja igal juhtumil kooskõlas USA osariigi või territooriumi või muu jurisdiktsiooni kehtivate väärtpaberiseadustega. Reeglis 144A või S-määruses määratletud mõistetel on käesolevas punktis sama tähendus.

Investorid väljaspool Ameerika Ühendriike

Iga Aktsiate ostja väljaspool Ameerika Ühendriike vastavalt S-määrusele loetakse olevat tunnistanud, kinnitanud ja nõustunud, et ta on saanud Prospekti koopia ja muu teabe, mida ta peab vajalikuks teadliku investeerimisotsuse tegemiseks ning et:

- ostjal on õigus sooritada Aktsiate ost kooskõlas kõigi kehtivate õigusaktidega;

- ostja kinnitab, et Aktsiaid ei ole registreeritud ega registreerida USA väärtpaberiseaduse alusel ega üheski USA väärtpaberite reguleerimisasutuses ega osariigis ja et Aktsiate suhtes kohalduvad märkimisväärsed võõrandamispiirangud;

- ostja ja isik, kelle nimel või kasuks ostja Aktsiad omandab, asus nii Aktsiate ostukorralduse tegemise ajal kui ka jätkuvalt väljaspool Ameerika Ühendriike ning ei ole ostnud Aktsiaid ühegi Ameerika Ühendriikides asuva isiku kasuks ega sõlminud mingit kokkulepet Aktsiate võõrandamiseks ühelegi isikule, kes asub Ameerika Ühendriikides;

- ostja ei ole Seltsi sidusettevõte ega Seltsi sidusettevõtte nimel tegutsev isik ja ei ole äriliselt tegev väärtpaberite ostmise ja müümise valdkonnas või kui ta tegeleb sellise äritegevusega, ei omandanud ta Aktsiaid Seltsilt ega tema sidusettevõttelt selliste Aktsiate esialgsel turustamisel;

- ostja on teadlik Aktsiate pakkumise ja müügi piirangutest vastavalt Prospektis kirjeldatud S-määrusele;

- Aktsiaid ei ole talle pakutud S-määruses määratletud „directed selling efforts“ (otsemüügi püüdluste) abil;

- Selts ei tunnusta Aktsiate pakkumist, müüki, panti ega muud võõrandamist, mis on tehtud muul viisil kui kooskõlas eespool nimetatud piirangutega; ja

- ostja kinnitab, et need avaldused ja kohustused on vajalikud seoses Ameerika Ühendriikide väärtpaberiseadustega ning et Selts, Eesti Energia ja Rahvusvahelised Koordinaatorid tuginevad eeltoodud kinnituste, avalduste ja kohustuste tõelevastavusele ja täpsusele.

Ameerika Ühendriikides asuvad investorid

Iga Aktsiate ostja, kes asub Ameerika Ühendriikides, loetakse olevat tunnistanud, kinnitanud ja nõustunud, et ta on saanud Prospekti koopia ja muu teabe, mida ta peab vajalikuks teadliku investeerimisotsuse tegemiseks ning et:

- ostjal on õigus sooritada Aktsiate ost kooskõlas kõigi kehtivate õigusaktidega;

- ostja kinnitab, et Aktsiaid ei ole registreeritud ega registreerida USA väärtpaberiseaduse alusel ega üheski USA väärtpaberite reguleerimisasutuses ega osariigis ja et Aktsiate suhtes kohalduvad märkimisväärsed võõrandamispiirangud;

- ostja (i) on kutseline institutsionaalne ostja (nagu on määratletud Reeglis 144A), (ii) on teadlik, et müüakse Aktsiaid Reegli 144A alusel ja (iii) omandab Aktsiad enda arvel või kutselise institutsionaalse ostja arvel – kummalgi juhul investeerimise otstarbel, mitte Aktsiate edasimüügiks või turustamiseks;

- ostja on teadlik, et Aktsiaid pakutakse Ameerika Ühendriikides tehingus, mis ei hõlma ühtegi avalikku pakkumist Ameerika Ühendriikides USA väärtpaberiseaduse tähenduses;

- ostja mõistab ja kinnitab, et kui tulevikus ostja või muu selline kutseline institutsionaalne ostja mille heaks ta tegutseb või muu usaldusisik või agent, kes sellist ostjat esindab, otsustab pakkuda, edasi müüa, pantida või muul viisil need Aktsiad võõrandada, siis võib neid Aktsiaid pakkuda, müüa, pantida või muul viisil võõrandada üksnes (i) isikule, keda

tegelik kasusaaja ja/või tema nimel tegutsev isik põhjendault peab kutseliseks institutsionaalseks ostjaks tehingus, mis vastab Reegli 144A nõuetele, (ii) väljapoole Ameerika Ühendriike tehingus, mis vastab S-määruse nõuetele, (iii) kooskõlas USA väärtpaberiseaduse Reegliga 144 (olemasolu korral), (iv) vastavalt muule erandile USA väärtpaberiseaduse registreerimisnõuetest, lähtudes Seltsi poolt nõustajalt saadud arvamusest või muus tõendist, et Seltsil on alust nõuda, et vastav müük või võõrandamine oleks kooskõlas USA väärtpaberiseadusega või (v) vastavalt USA väärtpaberiseaduse alusel kehtivale registreerimisavaldusele – kõigil nimetatud juhtudel tuleb järgida USA osariigi või territooriumi või muu jurisdiktsiooni kehtivaid väärtpaberiseadusi;

- ostja ei ole Seltsi sidusettevõte ega Seltsi sidusettevõtte nimel tegutsev isik ja ei ole äriliselt tegev väärtpaberite ostmise ja müümise valdkonnas või kui ta tegeleb sellise äritegevusega, ei omandanud ta Aktsiaid Seltsilt ega tema sidusettevõttelt selliste Aktsiate esialgsel turustamisel;

- ostja mõistab, et aktsiad on „restricted securities“ (piiratud väärtpaberid) Reegli 144 lõike a punkti 3 tähenduses ja et ei ole esitatud ühtegi avaldust selle kohta, et USA väärtpaberiseaduse Reegel 144 näeks ette erandi Aktsiate edasimüügi kohta;

- Selts ei tunnusta Aktsiate pakkumist, müüki, panti ega muud võõrandamist, mis on tehtud muul viisil kui kooskõlas eespool nimetatud piirangutega; ja

- ostja kinnitab, et need avaldused ja kohustused on vajalikud seoses Ameerika Ühendriikide väärtpaberiseadustega ning et Selts, Eesti Energia, Rahvusvahelised Koordinaatorid ja nende vastavad nõustajad tuginevad eeltoodud kinnituste, avalduste ja kohustuste tõelevastavusele ja täpsusele.

- Senikaua kui aktsiad on „restricted securities (piiratud väärtpaberid) USA väärtpaberiseaduse Reegli 144 lõike a punkti 3 tähenduses, ei tohi Aktsiaid hoiustada mitte ühegi piiranguteta kontohalduri juures ega pidada depositaarpangas – see on lubatud alates ajast, mil Aktsiad lakkavad olemast piiratud väärtpaberid.

3.14 MUUD SUHTED

Pakkumise Korraldajad on täisteenust pakkuvad finantsasutused, mis tegelevad erinevate asjadega, mis võivad hõlmata väärtpaberitega kauplemist, kommerts- ja investeerimispangandust, finantsnõustamist, investeeringute juhtimist, enda arvel investeerimist, riskide maandamist, väärtpaberite ja finantstoodete loomist või emiteerimist ja nendega kauplemist, analüüside avaldamist, kolmandate isikute nimel väärtpaberite suhtes hääleõiguse teostamist, finantseerimis- ja maaklertegevust, mille eest nad said tavakssaanud tasu. Pakkumise Korraldajate tavapärase kauplemis-, maakler, varahaldus- ja finantseerimistegevuse käigus võivad Pakkumise Korraldajad igal ajal tegutseda rohkem kui ühe isiku volitaja või volitatavana, hoida pikki või lühikesi positsioone ja kaubelda või muul viisil tehinguid teha nii enda arvel kui ka klientide arvel Seltsi, Eesti Energia, nende vastavate sidusettevõtete või mis tahes vastaspoole nii võla- kui ka omakapitaliväärtpaberite või laenudega.

Igal Pakkumise Korraldajal võib olla nüüd ja tulevikus investeerimis- ja kommertspanganduse, usaldushalduse või muu suhe muude isikutega kui Selts ja need isikud võivad omada huve Seltsi, Eesti Energia, nende sidusettevõtete või muude isikute suhtes. Pakkumise Korraldajad ja nende vastavad sidusettevõtted võivad tulevikus osutada selliseid teenuseid Seltsile, Eesti Energiale ja nende vastavatele sidusettevõtetele.

Pakkumisega seoses võib iga Pakkumise Korraldaja ja tema vastav sidusettevõte, kes tegutseb investorina enda arvel, võtta positsiooni Pakkumise raames pakutavates Aktsiates ja selliselt tegutsedes hoida, müüa, pakkuda müügiks või muul viisil tehinguid teha selliste väärtpaberitega,

Seltsi muude väärtpaberitega või muude Pakkumisega seotud investeeringutega või muul viisil enda või endi arvel. Selles Prospektis tehtud viiteid emiteeritavatele, pakutavatele, märgitavatele või muul viisil kaubeldavatele aktsiatele tuleks käsitleda viidetena, mis hõlmavad emiteerimist või pakkumist Pakkumise Korraldaja(te)le või märkimist või kauplemist Pakkumise Korraldaja(te) poolt ja tema (nende) sidusettevõtja(te)le, kes tegutseb investorina enda (nende) arvel. Lisaks võib Pakkumise Korraldaja või tema sidusettevõte sõlmida investoritega sellise finantseerimiskokkuleppe (sh vahetustehingu), millega seoses Pakkumise Korraldaja (või tema sidusettevõte) võib omandada, hoida või käsutada Aktsiaid. Ükski Pakkumise Korraldaja ei kavatse avaldada sellise investeeringu ega tehingute ulatust, välja arvatud juhul, kui õigusaktid või eeskirjad kohustavad seda tegema.

3.15 LUKUSTAMISKOKKULEPE

Selts kinnitab, et ilma Pakkumise Korraldajate eelneva kirjaliku nõusolekuta ei Selts ega mitte ükski tema sidusettevõte ega tema nimel tegutsev isik perioodi jooksul, mis lõppeb 180 kalendripäeva pärast Noteerimiskuupäeva, ei:

(i) otseselt või kaudselt emiteeri, paku, pandi, müü, võta lepingulist kohustust müüa, müü ega anna optsiooni, õigust, kinnitust või võta lepingulist kohustust osta, kasuta müügioptsiooni, osta optsiooni ega võta lepingulist kohustust müüa või laenata või muul viisil võõrandada Aktsiaid või muid Aktsiateks konverteeritavaid või vahetatavaid või Aktsiatena kasutatavaid väärtpabereid või esita väärtpaberiseaduse alusel registreerimisavaldust või muud sarnast dokumenti ühelegi väärtpaberite reguleerimisasutusele, börsile või noteerimisasutusele eeltooduga seoses;

(ii) sõlmi mis tahes vahetuslepingut või muud kokkulepet, millega antakse teisele isikule tervikuna või osaliselt üle Pakkumise Aktsiate omandiõiguse mis tahes majanduslik tagajärg, olenemata sellest, kas mõni punktis (i) või (ii) kirjeldatud tehing tuleb arveldada Pakkumise Aktsiate või muude väärtpaberite üleandmisega, rahas või muul viisil;

(iii) esita oma aktsionäridele ettepanekut mis tahes eespool nimetatu jõustamiseks; ega

(iv) ei teata avalikult kavatsusest sellist tehingut teha.

Eelmist lauset ei kohaldata

a. Aktsiate emiteerimisele ega müügile vastavalt Pakkumisele,

b. Aktsiate emiteerimisele vastavalt aktsiaoptsioonide või -kavade andmisele või kasutamisele Prospektis kirjeldatud aktsiaoptsiooniskeemide raames;

c. aktsiaoptsioonide või -kavade andmisele Prospektis kirjeldatud aktsiaoptsiooniskeemide raame; ega

d. olukorras, kus Aktsiate emiteerimist või müüki nõuab seadus või mis tahes pädev asutus või pädeva jurisdiktsiooni kohtu määrus.

Tingimusel et alapunktide b ja c kohaselt emiteeritud või emiteeritavate Aktsiate koguarv ei ületa 5% emiteeritud Aktsiatest vahetult pärast Pakkumist ning enne sellist emiteerimist täidab ja annab iga selliste väärtpaberite saaja Pakkumise Korraldajatele üle nõuete järgimise akti vormis, mis on Pakkumise Korraldajatele selliste Aktsiate puhul mõistlikult vastuvõetav, kohustudes järgima „3.15“ sätestatud piiranguid.

Eesti Energia on kinnitanud, et ilma Pakkumise Korraldajate eelneva kirjaliku nõusolekuta ei Selts ega mitte ükski tema sidusettevõte ega tema nimel tegutsev isik perioodi jooksul, mis lõppeb 180 kalendripäeva pärast Noteerimiskuupäeva, ei:

(i) otseselt või kaudselt paku, pandi, müü, võta lepingulist kohustust müüa, müü ega anna optsiooni, õigust, kinnitust või võta lepingulist kohustust osta, kasuta müügioptsiooni, osta optsiooni ega võta lepingulist kohustust müüa või laenata või muul viisil võõrandada muid Seltsi aktsiaid või Seltsi aktsiateks konverteeritavaid või vahetatavaid või Seltsi aktsiatena kasutatavaid väärtpabereid või ei taotle ega nõua väärtpaberiseaduse alusel registreerimisavalduse või muu sarnase dokumendi esitamist ühelegi väärtpaberite reguleerimisasutusele, börsile või noteerimisasutusele eeltooduga seoses;

(ii) sõlmi mis tahes vahetuslepingut või muud kokkulepet, millega antakse tervikuna või osaliselt üle Aktsiate omandiõiguse mis tahes majanduslik tagajärg, olenemata sellest, kas mõni punktis (i) või (ii) kirjeldatud tehingutest tuleb arveldada Aktsiate või muude väärtpaberite üleandmisega, rahas või muul viisil;

(iii) esita Seltsi aktsionäridele ettepanekut mis tahes eespool nimetatu jõustamiseks; ega

(iv) ei teata avalikult kavatsusest sellist tehingut teha.

Eelmist lauset ei kohaldata

a. Teiseste Aktsiate müügile Müüva Aktsionäri poolt vastavalt Pakkumisele;

b. kõigile emiteeritud aktsiate omanikele hetkeseisuga tehtud üldpakkumise vastuvõtmisele (välja arvatud pakkuja või seotud isikutele kuuluvad või omandatavad Aktsiad), mis on tehtud tingimustel, mis kohtlevad kõiki selliseid omanikke ühtemoodi;

c. tagasivõtmatu kohustuse täitmisele ja sooritusele (ilma täiendava kokkuleppeta Aktsiaid või nende osalusi üle anda või võõrandada), millele on viidatud ülaltoodud punktis b;

d. Aktsiate müügile või võõrandamisele vastavalt Seltsi poolt Eesti õiguse kohaselt tehtud pakkumisele osta oma Aktsiaid, mis on tehtud samadel tingimustel kõigile Seltsi Aktsiate omanikele;

e. aktsiate võõrandamisele või käsutamisele vastavalt kompromissile või kokkuleppele Seltsi ja tema võlausaldajate või mis tahes võlausaldajate klassi vahel või Seltsi ja selle liikmete või nende mis tahes klassi vahel, milles võlausaldajad või liikmed on kokku leppinud;

f. Aktsiatega seotud seadusliku õiguse võõrandamisele, tingimusel et tegelik kasusaaja ei muutu; ega

g. Aktsiate võõrandamisele, kui seda nõuab seadus või mis tahes pädev asutus või pädeva jurisdiktsiooni kohtu määrus.]

OSA 4. TAUST, PAKKUMISE PÕHJUSED JA TULU KASUTAMINE

Pakkumise eesmärk on pakkuda investoritele kuni 26,4% Seltsist ja laiendada Kontserni investorite baasi. Pakkumisega peaks Seltsi Aktsiad muutuma likviidsemaks ning tugevnema Seltsi profiil praeguste ja potentsiaalsete klientide ning teiste koostööpartnerite silmis.

Eeldades, et Pakkumishind on seatud Hinnavahemiku keskpunkti ja 35 714 286 Uut Aktsiat märgitakse ja emiteeritakse, loodab Selts saada Pakkumiselt brutotulu ligikaudu 100 miljonit eurot. Seltsi puhastulu Pakkumiselt, millest on maha arvatud Seltsi hinnangulised komisjonitasud (v.a. vabatahtlikult makstavad komisjonitasud) ja kulud ligikaudu 7,97 miljonit eurot, on hinnanguliselt ligikaudu 92,0 miljonit eurot, eeldades et Suurendamise Optsiooni ei kasutata.

Selts kavatseb kasutada Pakkumise puhastulu Kontserni arendusprojektide ja võimalike uute projektide rahastamiseks, et toetada Kontserni kasvu- ja arengustrateegiat. Eelkõige kavatseb Selts kasutada Pakkumisest saadavat puhastulu Kontserni lähiaja tuule- ja päikeseparkide projektide arendamiseks, mis koosneb ehitatavast Šilale II tuulepargist ja muudest projektidest, mille puhul on potentsiaali lõpliku investeerimisotsuse tegemiseks 2021. ja 2022. aasta lõpuks.

Juhtkonna arvates ei saa rahaliste vahendite täpset eraldamist käimasolevatele projektidele kindlaks määrata Prospekti kuupäeva seisuga. Rahaliste vahendite täpse jaotuse erinevate käimasolevate arendusprojektide vahel otsustab Selts hiljem, sõltuvalt käimasolevate arendusprojektide protsessist (sh kiirus, etapp ja teostamise järjekord). Kontsernile jääb Pakkumise puhastulu jaotamisel laialdane kaalutlusõigus.

Juhtkonna hinnangul nõuaks kõigi lähiaja projektide arendamine kapitalikulutusi vahemikus 560–610 miljonit eurot. Kontsern kavatseb rahastada ülejäänud osa oma kapitalikuludest eespool nimetatud projektide arendamiseks ja ehitamiseks nii äritegevusest saadud rahavoogude kui ka pangalaenude abil. Üksikasjalikumat teavet Kontserni aredus- ja kapitalikulude kohta vt „OSA 11 (Tegevus) punkti 11.4 (Strateegia)“ ja „OSA 11 (Tegevus) punkti 11.8 (Arendusjärgus projektid)“.

Eeldades, et (i) Pakkumishind on seatud Hinnavahemiku keskpunkti; 5 357 142 Teisest Aktsiat on märgitud ja müüdud ning Suurendamise Optsiooni ei kasutata; ja (iii) Müügioptsiooni ei kasutata ja kõik Aktsiad jäävad avalikusele, loodab Eesti Energia saada Teiseste Aktsiate müügist netotulu kuni 13,8 miljonit eurot. Täiendava info saamiseks vt „Osa 3 (Pakkumine, Osa 3.1 (Pakkumine)“. Eesti Energia kavatseb kasutada Pakkumise puhastulu ettevõtte üldisteks eesmärkideks, sh võlakohustuste vähendamiseks. Selts ei saa Eesti Energialt Teiseste Aktsiate müügist mingit tulu.

OSA 5. KAPITALISATSIOON JA VÕLAKOHUSTUSED

5.1 KAPITALISATSIOON

Alltoodud tabelis on esitatud Kontserni kapitalisatsioon ja võlakohustused seisuga 31.08.2021. Teave kapitalisatsiooni ja võlakohustuste kohta on võetud oluliste kohandusteta kontserni auditeerimata raamatupidamisdokumentidest ja juhtimisteabest seisuga 31.08.2021. Pakkumine ja sellest saadava tulu kasutamine mõjutavad oluliselt Kontserni konsolideeritud kapitalisatsiooni ja võlakohustusi. Investorid peaksid seda tabelit lugema koos „OSA 6 (Väljavõtteline finantsteave)“.

KAPITALISATSIOON

	Seisuga 31.08.2021 (EUR ‘000)
Lühiajalised kohustused	
Tagatisega	0,0
Tagatud	103,0[(1)]
Garantiita/tagatiseta	42 535,7
Lühiajalised võlakohustused kokku	42 638,7
Pikaajalised võlakohustused	
Tagatisega	0,0
Tagatud	2041,5[(2)]
Garantiita/tagatiseta	140 652,8
Pikaajalised võlakohustused kokku	142 694,4
Omakapital	
Aktsiakapital	229 793,5
Kohustuslik reservkapital	479,3
Muud reservid	151 025,1
Jaotamata kasum	**110 980,0[(3)]**
Omakapital kokku	**492 277,9**
Kogukapitalisatsioon	**677 611,0**

Märkus.

(1) Lühiajalised tagatiseta võlakohustused koosnevad rendikohustuste lühiajalisest osas summas 103,0 tuhat eurot.

(2) Tagatiseta pikaajalised võlakohustused koosnevad rendikohustuste pikaajalisest osas summas 2041,5 tuhat eurot.

(3) Jaotamata kasum koosneb perioodi kasumist summas 32 968,6 tuhat eurot, mis ei sisalda Wind Controller JV Oy ja Team Paldiski OÜ sidusettevõtete kasumit/kahjumit.

5.2 NETOVÕLAKOHUSTUSED

Alltoodud tabelis on esitatud Kontserni netovõlakohustused seisuga 31.08.2021. Teave võlakohustuste kohta on võetud oluliste kohandusteta Kontserni auditeerimata raamatupidamisaruannetest 31.08.2021.

VÕLAKOHUSTUSED

	Seisuga 31.08.2021 (EUR '000)
A. Raha	18 812,8
B. Raha ekvivalendid	-
C. Muud lühiajalised finantsvarad	-
D. Likviidsus (A)+(B)+(C)	**18 812,8**
E. Lühiajalised finantsvõlad (k.a võlaväärtpaberid, ent v.a pikaajaliste võlakohustuste lühiajaline osa)	-
F. Pikaajaliste võlakohustuste lühiajaline osa	42 535,7
G. Muud lühiajalised võlakohustused	103,0[(4)]
H. Lühiajalised finantsvõlakohustused (E)+(F)+(G)	**42 638,7**
I. Lühiajalised netofinantsvõlakohustused (H)-(D)	**23 825,9**
J. Pikaajalised finantsvõlad (v.a lühiajaline osa ja võlainstrumendid) [(1)]	137 652,8
K. Muud pikaajalised võlakohustused	5041,5[(5)]
L. Võlainstrumendid	
M. Pikaajalised võlgnevused tarnijatele ja muud võlgnevused	-
N. Pikaajalised finantsvõlakohustused (J)+(K)+(L)+(M)	**142 694,4**
O. Finantsvõlakohustused kokku (I)+(N)	**166 520,3**

Märkus.

(4) Muud lühiajalised võlakohustused koosnevad rendikohustustest summas 103,0 tuhat eurot.

(5) Muud pikaajalised võlakohustused koosnevad rendikohustustest summas 2041,5 tuhat eurot ja muudest pikaajalistest laenudest summas 3000,0 tuhat eurot.

Seisuga 31.08.2021 ei ole Kontsernil tingimuslikke ega kaudseid võlakohustusi. Kontserni teatud laenulepingud ja võlaväärtpaberid sisaldavad kohustusi, mis võivad tuua kaasa olemasoleva laenulepingu või võlaväärtpaberi rikkumise, kui neid kohustusi rikutakse. Lisateabe saamiseks Seltsi sõlmitud laenulepingute kohta, sh pärast 31.08.2021 sõlmitud laenulepingute kohta vt „OSA 18 (Lisateave) punkti 18.1.2 (Olulised lepingud—Rahastamislepingud)“.

Kontserni bilansiväliste tehingute kohta vt „OSA 8 (Tegevus- ja finantsülevaade) punkti 8.13 (Bilansivälised tehingud)“.

OSA 6. DIVIDENDID JA DIVIDENDIDE MAKSMISE PÕHIMÕTTED

Selts deklareeris 2020. majandusaastal oma ainuaktsionärile tehtava dividendiväljamakse 5,66 eurot aktsia kohta kogusummas 27,1 miljonit eurot. 2019. aastal deklareeriti ainuaktsionärile dividende kokku 3,84 eurot aktsia kohta, mis moodustas kokku 18,4 miljonit eurot ja 2018. majandusaastal 3,13 eurot aktsia kohta, kokku 15,0 miljonit eurot. Pärast Uute Aktsiate registreerimist EVR-is annavad kõik Pakkumise Aktsiad õigused Aktsiatelt deklareeritavatele ja makstavatele dividendidele 01.01.2021 algaval majandusaastal ja mis tahes järgnevatel majandusaastatel.

Vastavalt Seltsi dividendide maksmise põhimõtetele, mille Aktsionäride Üldkoosolek kiitis heaks 12.09.2021 ja Nõukogu kiitis heaks 14.08.2021, kavatseb Selts igal aastal oma aktsionäridele dividende maksta. Selts kavatseb igal aastal jaotada aktsionäridele 50% oma eelmise aasta puhaskasumist. Eespool öeldu ei hõlma ühekordseid mõjusid ning seejuures peetakse silmas turutingimusi, kasvu- ja arengukavasid ning vajadust säilitada mõistlik likviidsustase.

Kontserni sõlmitud olemasolevad rahastamislepingud ei piira dividendide maksmist tingimusel, et (i) Kontsern täidab finantslepinguid ja (ii) ei ole toime pandud neis rahastamislepingutes sätestatud rikkumisi. Tulevaste dividendimaksete ajastus ja suurus sõltuvad aga Kontserni olemasolevast ja tulevasest finantsseisundist, tegevustulemustest, vajadusest säilitada mõistlik kapitalistruktuur, likviidsusvajadustest ja muudest küsimustest, mida ta võib parasjagu asjakohaseks pidada. Selle tulemusena ei saa olla mingit kindlust, et Selts maksab dividende või kui dividende makstakse, siis milline on selliste dividendide summa. Kuna Eesti õiguse kohaselt otsustab dividendide maksmise Aktsionäride Üldkoosolek, siis dividendide ja nende suuruse maksmise otsustab lõppeks Aktsionäride Üldkoosolek.

Äriühingu dividendide suhtes kohaldatavate maksukaalutluste kohta vt „OSA 15 (Maksustamine)“. Dividendide maksmisega seotud menetluse ja seadusjärgse korrakohta vt „Osa OSA 13 (Teave Seltsi, Aktsiate ja aktsiakapitali kohta) punkti 13.3.4 (Aktsionäride õigused, dividendid ja muud väljamaksed)“.

OSA 7. VÄLJAVÕTTELINE FINANTSTEAVE

7.1 VARASEM FINANTSTEAVE

Alltoodud tabelites on esitatud Kontserni valitud finantsteave 31.12.2018, 31.12.2019 ja 31.12.2020 lõppenud majandusaasta lõpu seisuga ja nende kohta ning 30.06.2020 ja 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi kohta. Prospektis sisalduv Kontserni finantsteave on tuletatud või võetud – kui ei ole märgitud teisiti – Kontserni auditeeritud konsolideeritud raamatupidamisaruannetest seisuga 31.12.2018, 31.12.2019 ja 31.12.2020 lõppenud majandusaastate kohta („**Auditeeritud Raamatupidamisaruanded**“) ja Kontserni lühendatud auditeerimata konsolideeritud vahearuannetest seisuga 30.06.2020 ja 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi kohta („**Auditeerimata Vahearuanded**“), mida koos nimetatakse edaspidi „**Raamatupidamisaruanded**“).

Auditeeritud Raamatupidamisaruanded koostatakse kooskõlas Euroopa Liidu poolt vastu võetud rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditega („**IFRS**“). AS PricewaterhouseCoopers auditeeris Prospektis toodud Raamatupidamise Aastaaruandeid. Auditeerimata Vahearuanded koostatakse kooskõlas Euroopa Liidu poolt kasutusele võetud Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite („**IAS**“) standardiga nr 34 „*Interim Financial Reporting“ (Vahearuandlus).* AS PricewaterhouseCoopers auditeeris Prospektis toodud Auditeerimata Vahearuandeid. Alates 01.11.2018 konsolideeris Kontsern omandatud Nelja Energia ettevõtted. Seega ei ole Kontserni finantsteave 31.12.2018, 31.12.2019 ja 31.12.2020 lõppenud kolme majandusaasta kohta otseselt võrreldav (vt „OSA 8 (Tegevus- ja finantsülevaade) punkti 8.3 (Finantsteabe võrreldavus)“).

7.1.1. Muudatused arvestuspõhimõtetes

IFRS 16 „Leases“ kasutuselevõtt

IFRS 16 (Rendiarvestus) vahetas välja IAS 17 „Leases“ (Rendiarvestus) aruandeperioodideks, mis algasid 01.01.2019 või hiljem. Uues standardis on sätestatud rendilepingute kajastamise, mõõtmise, esitamise ja avalikustamise põhimõtted. Kõik rendilepingud toovad kaasa selle, et rentnik saab õiguse kasutada vara rendilepingu alguses ja kui rendimaksed tehakse aja jooksul, siis ka hankida finantseerimise. IFRS 16-ga kaotatakse seega rendilepingute liigitamine kas kasutus- või kapitalirendiks, nagu on nõutud standardis IAS 17, ning võetakse selle asemel kasutusele üks rentniku raamatupidamismudel. Rentnikud peavad kajastama: a) varad ja kohustused kõigi rendilepingute puhul, mille tähtaeg on üle 12 kuu, välja arvatud juhul, kui alusvara väärtus on väike; ja b) rendivara amortisatsioon kasumiaruandes esitatud rendikohustuste intressidest eraldi. IFRS 16 võtab sisuliselt kasutusele IAS 17-s sätestatud rendileandja raamatupidamisnõuded. Sellest tulenevalt liigitab rendileandja oma rendilepingud jätkuvalt kasutus- või kapitalirendiks ning arvestab neid kahte liiki rendilepinguid erinevalt.

Kontsern võttis standardi kasutusele alates 01.01.2019, kasutades lihtsustatud üleminekulähenemisviisi, st ilma 2018. aasta võrdlusandmeid kordamata, nagu on lubatud standardi teatavate üleminekusätetega. Sellest tulenevalt esitatakse 2018. aasta võrdlusandmed kooskõlas eelmise standardiga IAS 17 ja sellega seotud tõlgendustega. Praktilisuse huvides on Kontsern otsustanud mitte ümber hinnata, kas leping on rendileping või sisaldab rendilepingut esmase kohaldamise kuupäeval. Selle asemel tugines Kontsern enne üleminekukuupäeva sõlmitud lepingute puhul oma hinnangule, mis tehti IAS 17 „Leases“ (Rendilepingud) ja tõlgenduse nr 4 „Determining whether an Arrangement contains a Lease“ (Kindlaksmääramine, kas leping sisaldab rendilepingut).

7.1.2. Omandamised ja maksurežiimide muutmine 2020. aastal

06.11.2018 omandas Selts 100% Baltimaade sõltumatu taastuvenergia tootja ja tuulepargi arendaja Nelja Energia aktsiatest. Omandamine mõjutas oluliselt Kontserni finantstulemusi ja tegevust. Seoses Nelja Energia kontserni omandamisega 2018. aasta novembris ei kajasta Kontserni 31.12.2018 lõppenud aasta varasemad finantsandmed Kontserni praeguses struktuuris koostatud aastatulemusi. Omandamise mõju Kontsernile oli märkimisväärne, sest tehingu koguväärtus oli 281,3 miljonit eurot

(omandatud osaluse maksumus). Enne omandamist lahkus Nordic Power Management OÜ (ajalooliselt energiakaubandusega tegelenud Nelja Energia tütarettevõte, edaspidi „**NPM**“) Nelja Energia kontsernist ja Selts teda ei omandanud. Nelja Energia omandatud ettevõtete tegevuse tulemused konsolideeriti Kontserni raamatupidamisaruannetesse seisuga 01.11.2018.

01.02.2019 sõlmisid Selts ja Nelja Energia ühinemislepingu (bilansipäevaga 01.01.2019). Ühinemine viidi lõpule 02.04.2019 ja selle tulemusena lakkas Nelja Energia eksisteerimast iseseisva juriidilise isikuna ning kõik Nelja Energia kontserni varad ja kohustused anti Seltsile üle alates 01.01.2019. Eespool nimetatud ühinemine ei mõjutanud Kontserni raamatupidamisaruandeid.

Seoses Nelja Energia kontserni omandamise märkimisväärse mõjuga ning kuna Nelja Energia kontserni tulemused (v.a NPM) konsolideeriti Kontserni finantsaruannetesse alates 01.11.2018, on Kontserni finantsteabe võrreldavus 31.12.2018 kuni 31.12.2019 lõppenud aastatega piiratud.

Kontsern on teinud ka mitmeid muid omandamisi, mida on kirjeldatud „OSA 18 (Lisateave) punktis 18.1 (Olulised lepingud) ja 18.1.4 (Omandamislepingud).“ Omandamistel ei olnud olulist mõju Kontserni finantstulemustele ja tegevusele.

Nii Eesti kui läti on asendanud traditsioonilised kasumipõhised maksurežiimid jaotuspõhiste maksusüsteemidega, kus ettevõtte tulumaksu ei tule maksta kasumilt, vaid pigem makstavatelt dividendidelt. Vastavalt IAS 12.52A-le ja IAS 57A-le ei kajastata jaotuspõhistes maksustamissüsteemides jaotamata kasumi suhtes ühtegi jooksvat ega edasilükkunud tulumaksu kohustist enne dividendide maksmise kohustuse kajastamist. 2020. aasta juunis tegi IFRS-i Tõlgenduskomitee päevakorraotsuse, milles jõudis järeldusele, et standardis IAS 12.52A ja 57A sätestatud põhimõtet kohaldatakse ainult emaettevõtjasse kogunenud jaotamata kasumi suhtes ning seda ei kohaldata tütarettevõtetesse kogunenud jaotamata kasumi suhtes. Selle asemel tuleks tütarettevõtete jaotamata kasumi puhul järgida IAS 12.39-40 kirjeldatud põhimõtteid, sätestades, et edasilükkunud tulumaksu kajastatakse sellise akumuleeritud kasumi suhtes, välja arvatud juhul, kui on tõenäoline, et seda ei jaotata emaettevõttele lähitulevikus.

Kontsern on arvestusmeetodi muutust tagasiulatuvalt kajastanud, kuid konsolideeritud raamatupidamisaruandeid ei ole korrigeeritud, sest 2019. aastal makstud dividendid saadi Kontserni emaettevõttelt ja seetõttu ei kuulu tehing eelnevalt kirjeldatud kohaldamisalasse. 2020. aastal ainuaktsionärile makstud dividendid võeti kontserni Leedu tütarettevõtjalt ja seetõttu maksustati neid varem. Lisateavet vt Kontserni Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisast 2.

7.2 VÄLJAVÕTTELINE FINANTSTEAVE KONTSERNI KOHTA

7.2.1. Konsolideeritud kasumiaruanded

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		Aastal, mis lõppes 31.12		
	2021	2020	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(auditeeritud)		
	(EUR ‘000)				
Tulud	63 522,4	56 558,8	113 994,3	119 833,1	60 007,6
Taastuvenergia toetus ja muud äritulud	14 885,8	34 541,0	48 689,3	31 684,8	17 968,3
Valmis- ja lõpetamata kaupade varude muutus	(5 942,2)	2 551,2	4 674,2	1 192,9	316,2
Kasutatud tooraine, tarbekaubad ja teenused	(19 086,9)	(19 972,2)	(43 819,9)	(46 554,7)	(26 945,0)
Palgakulud	(3 306,5)	(3 013,4)	(6 070,8)	(5 874,1)	(4 535,2)
Amortisatsioon, kulum ja väärtuse vähenemine	(19 125,6)	(18 337,1)	(38 191,8)	(40 801,9)	(19 655,7)

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		Aastal, mis lõppes 31.12		
	2021	2020	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(auditeeritud)		
			(EUR '000)		
Muud tegevuskulud	(3 687,5)	(3 819,6)	(7 296,6)	(8 564,1)	(6 547,8)
Kahjum tütarettevõtte võõrandamisest	-	-	-	(1 391,6)	-
ÄRIKASUM	**27 259,5**	**48 508,7**	**71 978,7**	**49 524,5**	**20 608,4**
Finantstulud	144,5	38,5	202,9	37,7	7,6
Finantskulud	(1 575,6)	(1 855,8)	(3 579,7)	(10 241,5)	(9 997,3)
Netofinantskulud	**(1 431,1)**	**(1 817,3)**	**(3 376,8)**	**(10 203,8)**	**(9 989,7)**
Kasum (kahjum) sidusettevõtetelt kapitaliosaluse meetodil	**(36,1)**	**(51,1)**	**5,2**	**257,6**	**(47,4)**
KASUM ENE MAKSE	**25 792,4**	**46 640,3**	**68 607,1**	**39 578,3**	**10 571,2**
Ettevõtte tulumaks	(760,0)	834,2	(736,7)	(2 793,4)	(933,2)
MAJANDUSAASTA KASUM OMISTATAV:	**25 032,3**	**47 474,5**	**67 870,4**	**36 784,9**	**9 638,0**
emaettevõtte omakapitali omanikule	25 032,3	47 474,5	67 870,4	36 701,6	9 626,9
vähemusaktsionärile	-	-	-	83,3	11,1
Baaskasum aktsia kohta (EUR)	*5,22*	*9,90*	*14,2*	*7,7*	*2,0*
Lahjendatud kasum aktsia kohta (EUR)	*5,22*	*9,90*	*14,2*	*7,7*	*2,0*

7.2.2. Konsolideeritud koondkasumiaruanne

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		Aastal, mis lõppes 31.12		
	2021	2020	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(auditeeritud)		
			(EUR '000)		
MAJANDUSAASTA KASUM	**25 032,3**	**47 474,5**	**67 870,4**	**36 784,9**	**9 638,0**
Muu koondtulu					
Kirjed, mida võib hiljem ümber liigitada kasumisse või kahjumisse:					
Riskimaandamisinstrumentide ümberhindamine rahavoogude riskimaanduses, millest on maha arvatud ümberliigitamine kasumisse või kahjumisse null tuhat eurot (30.06.2020 lõppenud kuuekuulisel perioodil, neto null tuhat eurot)	(2 980,6)	-	-	-	-
Valuutakursi vahed välistoimingute konverteerimisel	93,6	(613,9)	(892,0)	56,2	-
Majandusaasta muu koondtulu kokku	**(2 887,0)**	**(613,9)**	**(892,0)**	**56,2**	**-**

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		Aastal, mis lõppes 31.12		
	2021	2020	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(auditeeritud)		
	(EUR '000)				
MAJANDUSAASTA KOONDTULU KOKKU OMISTATAV:	**22 145,3**	**46 860,6**	**66 978,4**	**36 841,1**	**9 638,0**
emaettevõtte omakapitali omanikule	22 145,3	46 860,6	66 978,4	36 757,8	9 626,9
vähemusaktsionärile	-	-	-	83,3	11,1

7.2.3. Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

	30.06	31.12		
	2021	2020	2019	2018
	(auditeerimata)	(auditeeritud)		
	(EUR '000)			
VARA				
Põhivara				
Materiaalne põhivara	615 405,8	594 980,0	627 866,1	644 079,6
Immateriaalne põhivara	68 306,0	67 838,8	60 000,9	57 228,3
Kasutusõiguse vara	2 139,6	2 222,3	2 725,4	-
Edasilükkunud maksud	382,0	344,3	1 185,3	618,0
Ettemaksed	4 108,3	-	-	-
Investeeringud sidusettevõtetesse	496,1	532,1	594,9	3 420,6
Pikaajalised nõuded	78,0	102,9	129,1	463,3
Põhivara kokku	**690 915,8**	**666 020,4**	**692 501,7**	**705 809,8**
Käibevara				
Varud	6 382,4	11 085,2	6 723,2	5 608,2
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded ning ettemaksed	19 197,8	51 565,5	19 846,1	18 346,3
Raha ja selle ekvivalendid	11 139,9	10 773,7	11 126,5	28 001,6
Käibevara kokku	**36 720,1**	**73 424,4**	**37 695,8**	**51 956,1**
Vara kokku	**727 635,9**	**739 444,8**	**730 197,4**	**757 765,9**
OMAKAPITAL				
Emaettevõtte omakapitali omanikule omistatav omakapital ja reservid kokku				
Aktsiakapital	4 793,5	4 793,5	4 793,5	4 793,5
Kohustuslik reserv	479,3	479,3	479,3	479,3
Muud reservid	386 239,3 (1)	400 000,0	400 000,0	-
Välisvaluuta ümberarvestusreserv	(741,1) (1)	(834,7)	56,2	-
Jaotamata kasum	103 043,7	105 111,4	55 656,9	33 998,4
Emaettevõtte omakapitali omanikule omistatav omakapital ja reservid kokku	**493 814,7**	**509 549,5**	**460 985,9**	**39 271,2**
Vähemusosalus	-	-	-	982,4
Omakapital kokku	**493 814,7**	**509 549,5**	**460 985,9**	**40 253,6**
KOHUSTUSED				
Pikaajalised kohustused				

	30.06	31.12		
	2021	2020	2019	2018
	(auditeerimata)	(auditeeritud)		
		(EUR '000)		
Võetud laenud	142 713,4	161 558,3	188 290,1	103 476,6
Riigi toetused	7 742,7	8 020,1	8 575,0	5 261,2
Edasilükkunud tulumaksukohustused	12 480,4	12 555,4	12 190,9	12 894,8
Tuletisinstrumendid	13 760,7	-	-	2 074,2
Eraldised	11,8	12,7	14,4	13,7
Pikaajalised kohustused kokku	**176 709,0**	**182 146,5**	**209 070,4**	**123 720,5**
Lühiajalised kohustused				
Võetud laenud	47 672,4	37 777,9	47 541,8	577 430,2
Võlgnevused ostjatele ja muud võlgnevused	9 333,1	9 857,3	12 533,1	14 602,2
Tuletisinstrumendid	-	-	-	1 757,5
Eraldised	106,7	113,6	66,0	1,9
Lühiajalised kohustused kokku	**57 112,2**	**47 748,8**	**60 140,9**	**593 791,8**
Kohustused kokku	**233 821,2**	**229 895,3**	**269 211,3**	**717 512,3**
Omakapital ja kohustused kokku	**727 635,9**	**739 444,8**	**730 197,2**	**757 765,9**

Märkus.

(1) Juhime tähelepanu sellele, et „välisvaluuta ümberarvestusreserv" Auditeerimata Vahearuannetes sisalduvates finantsseisundi aruandes ja omakapitali muutuste aruandes on esitatud netosummana kirjes „Muud reservid" (käesolev esitus ei mõjuta kogu omakapitali seisuga 30.06.2021). Eespool esitatud tabelis on kirje „Välisvaluuta ümberarvestusreserv" esitatud eraldi kirjest „Muud reservid", et tagada nende vastavus Auditeeritud Raamatupidamisaruannetele. Vt ka „Muude reservide" võrdlust Auditeerimata Vahearuannete lisaga 8 seisuga 30.06.2021.

7.2.4. Konsolideeritud rahavoogude aruanne

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		Aastal, mis lõppes 31.12		
	2021	2020	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(auditeeritud)		
			(EUR '000)		
Rahavood äritegevusest					
Raha äritegevusest	43 897,4	67 555,4	105 210,2	86 521,8	46 491,8
Makstud intressid ja laenutasud	(1 577,4)	(1 861,1)	(3 653,1)	(7 729,3)	(9 425,4)
Saadud intressid	23,3	1,6	1,8	94,7	0,4
Makstud ettevõtte tulumaks	(394,1)	(205,3)	(304,3)	(4 260,3)	(228,2)
Äritegevusest saadud netoraha	**41 949,2**	**65 490,6**	**101 254,6**	**74 626,9**	**36 838,6**
Rahavood investeerimistegevusest					
Tasutud materiaalse põhivara ja immateriaalse põhivara soetamisel	(38 746,6)	(1 253,8)	(11 055,9)	(7 869,0)	(8 927,6)
Tulu liitumis- ja muudest tasudest	-	-	-	-	36,0
Tulu materiaalse põhivara müügist	22,5	34,0	34,0	149,0	2,3
Antud laenud	-	-	-	-	(3,0)
Tasutud ettevõtte omandamisel (ilma saadud raha ja raha ekvivalentideta)	-	-	-	(13 786,5)	(249 917,4)
Üle 3-kuulise tähtajaga tähtajaliste hoiuste netomuutus	-	5,2	5,2	(5,2)	-
Antud laenude tagasimaksed	-	-	-	237,0	-
Sidusettevõtetelt saadud dividendid	-	67,9	67,9	96,6	-
Riigi toetusega seotud maksed	-	-	-	(81,2)	-

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		Aastal, mis lõppes 31.12		
	2021	2020	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(auditeeritud)		
			(EUR '000)		
Laekumised ettevõtte müügist (maksudeta)	-	-	-	609,3	-
Investeerimistegevuses kasutatud netoraha	**(38 724,1)**	**(1 146,7)**	**(10 948,8)**	**(20 650,0)**	**(258 809,7)**
Rahavood finantseerimistegevusest					
Arvelduskrediidi muutus (neto)	33 312,3	(38 214,1)	(43 415,1)	(510 421,0)	304 431,6
Võlakirjade lunastamine	-	-	-	-	(48 500,0)
Saadud pangalaenud	10 000,0	8 976,7	8 976,7	260 000,0	-
Pangalaenude tagasimaksed	(18 961,8)	(18 570,9)	(37 527,8)	(190 295,6)	(2 366,9)
Liisingumaksete põhielemendid (2018 – Kapitalirendi maksete põhielemendid)	(109,4)	(118,3)	(292,4)	(11 241,3)	(510,7)
Intressimäära vahetustehingute tagasimaksed	-	-	-	(3 831,6)	-
Sissemakse vabatahtlikusse reservi	-	-	-	400 000,0	-
Makstud dividendid	(27 100,0)	(18 400,0)	(18 400,0)	(15 000,0)	-
Mittekontrolliva osaluse omandamine tütarettevõtjas	-	-	-	(50,0)	(1 740,7)
Finantseerimiskanded emaettevõttega	-	-	-	(12,5)	(1 340,6)
Finantseerimistegevusest tulenev (selles kasutatud) netoraha	**(2 858,9)**	**(66 353,6)**	**(90 658,6)**	**(70 852,0)**	**249 972,7**
Vaba rahavoog	**366,2**	**(2 009,7)**	**(352,8)**	**(16 875,1)**	**28 001,6**
Raha ja selle ekvivalendid aasta alguse seisuga	10 773,7	11 126,5	11 126,5	28 001,6	-
Raha ja selle ekvivalendid aasta lõpu seisuga	11 139,9	9 116,7	10 773,7	11 126,5	28 001,6
Raha ja selle ekvivalentide muutus	**366,2**	**(2 009,8)**	**(352,8)**	**(16 875,1)**	**28 001,6**

7.2.5. Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

	Aktsia-kapital	Kohustuslik reserv	Muud reservid	Välisvaluuta ümber-arvestus-reserv	Jaotamata kasum	Kokku	Vähemus osalus	Omakapital kokku
	(auditeeritud)							
	(EUR '000)							
Omakapital seisuga 01.01.2018	**4 793,5**	**479,3**	**-**	**-**	**24 371,6**	**29 644,4**	**-**	**29 644,4**
Majandusaasta kasum					**9 628,8**	**9 628,8**	**11,1**	**9 637,9**
Mittekontrollivate osaluste suurendamine tütarettevõtja omandamise tõttu	-	-	-	-	-	-	2 712,0	**2 712,0**
Mittekontrolliva osaluse omandamine tütarettevõtjas	-	-	-	-	-	-	(1 740,7)	**(1 740,7)**
Otse omakapitalis kajastatud sissemaksed äriühingu omanike poolt ja väljamaksed äriühingu omanikele	-	-	-	-	-	-	**971,3**	**971,3**
Omakapital seisuga 31.12.2018	**4 793,5**	**479,3**			**33 998,5**	**39 271,3**	**982,4**	**40 253,7**
Majandusaasta kasum ……	-	-	-	-	**36 701,6**	**36 701,6**	**83,3**	**36 784,9**
Majandusaasta koondtulu kokku ….	-	-	-	**56,2**	-	**56,2**	-	**56,2**
Vähemusosaluse vähenemine tütarettevõtja müügi tõttu ……	-	-	-	-	-	-	(1 065,7)	**(1 065,7)**
Sissemakse vabatahtlikusse reservi ..	-	-	400 000,0	-	-	**400 000,0**	-	**400 000,0**

	Aktsia-kapital	Kohustuslik reserv	Muud reservid	Välisvaluuta ümber-arvestus-reserv	Jaotamata kasum	Kokku	Vähemus osalus	Omakapital kokku
	(auditeeritud)							
	(EUR '000)							
Makstud dividendid ……	-	-	-	-	(15 000,0)	**(15 000,0)**	-	**(15 000,0)**
Muud kohandamised ……					(43,2)	**(43,2)**		**(43,2)**
Otse omakapitalis kajastatud sissemaksed äriühingu omanike poolt ja väljamaksed äriühingu omanikele ……	-	-	**400 000,0**	-	**(15 043,2)**	**384 956,8**	**(1 065,7)**	**383 891,1**
Omakapital seisuga 31.12.2019….	**4 793,5**	**479,3**	**400 000,0**	**56,2**	**55 656,9**	**460 985,9**	-	**460 985,9**
Majandusaasta kasum	-	-	-	-	**67 870,4**	**67 870,4**	-	**67 870,4**
Muu koondkasum / (kahjum) majandusaastal	-	-	-	**(892,0)**	-	**(892,0)**	-	**(892,0)**
Makstud dividendid	-	-	-	-	(18 400)	**(18 400)**	-	**(18 400)**
Muud kohandamised	-	-	-	1,1	(15,9)	**(14,8)**	-	**(14,8)**
Otse omakapitalis kajastatud sissemaksed äriühingu omanike poolt ja väljamaksed äriühingu omanikele.....	-	-	-	**1,1**	**(18 415,9)**	**(18 414,8)**	-	**(18 414,8)**
Omakapital seisuga 31.12.2020….	**4 793,5**	**479,3**	**400 000,0**	**(834,7)**	**105 111,4**	**509 549,5**	-	**509 549,5**
Majandusaasta kasum	-	-	-	-	**25 032,3**	**25 032,3**	-	**25 032,3**
Perioodi muu koondkasum / (kahjum)	-	-	**(2 980,6)**	**93,6**	-	**(2 887,0)**	-	**(2 887,0)**
Perioodi muu koondkasum / (kahjum) kokku			**(2 980,6)**	**93,6(1)**	**25 032,3**	**22 145,3**	-	**22 145,3**
Makstud dividendid	-	-	-	-	**(27 100,0)**	**(27 100,0)**	-	**(27 100,0)**
Emaettevõttega tehtud tuletisväärtpaberitega tehingute esmase kajastamise õiglane väärtus	-	-	(10 780,1)	-	-	(10 780,1)	-	(10 780,1)
Otse omakapitalis kajastatud sissemaksed äriühingu omanike poolt ja väljamaksed äriühingu omanikele.....	-	-	**(10 780,1)**	-	**(27 100,0)**	**(37 880,1)**	-	**(37 880,1)**
Omakapital seisuga 30.06.2021….	**4 793,5**	**479,3**	**386 239,3(1)**	**(741,1)(1)**	**103 043,7**	**493 814,7**	-	**493 814,7**

Märkus.

(1) Juhime tähelepanu sellele, et „välisvaluuta ümberarvestusreserv" Auditeerimata Vahearuannetes sisalduvates finantsseisundi aruandes ja omakapitali muutuste aruandes on esitatud netosummana kirjes „Muud reservid" (käesolev esitus ei mõjuta kogu omakapitali seisuga 30.06.2021). Eespool esitatud tabelis on kirje „Välisvaluuta ümberarvestusreserv" esitatud eraldi kirjest „Muud reservid", et tagada nende vastavus Auditeeritud Raamatupidamisaruannetele. Vt ka „Muude reservide" võrdlust Auditeerimata Vahearuannete lisaga 8 seisuga 30.06.2021.

7.3 KONTSERNI KASUTATAVAD ALTERNATIIVSED TULEMUSNÄITAJAD

Prospekt sisaldab teatavaid Kontserni tegevuse finantstulemuste hindamise meetmeid, mida nimetatakse „alternatiivseteks tulemusnäitajateks", sest need välistavad summad, mis sisalduvad kõige otsesemalt võrreldavates meetmetes ega hõlma summasid, mis on välistatud kõige otsesemalt võrreldavatest meetmetest, mis on arvutatud ja esitatud kooskõlas IFRS-iga või mis arvutatakse finantsmeetmete abil, mida ei arvutata kooskõlas IFRS-iga. Selliseid meetmeid peetakse „alternatiivseteks tulemusnäitajateks", mis on määratletud Euroopa

Väärtpaberiturujärelevalve poolt 01.10.2015 välja antud suunistes „ESMA Guidelines on Alternative Performance Measures“ (ESMA suunised alternatiivsete tulemusmeetmete kohta). Need alternatiivsed tulemusnäitajad hõlmavad EBITDA-d (määratletud allpool), EBITDA-marginaali, rahakordajat, netovõlga, netovõla ja kogukapitali suhtarvu, netovõla ja EBITDA suhtarvu ning koguomakapitali ja koguvara suhtarvu.

Kontserni juhtkond kasutab selliseid meetmeid tegevustulemuste ja likviidsuse mõõtmiseks, Nõukogule esitatavates ettekannetes ning strateegilise planeerimise ja prognoosimise alusena, samuti äritegevuse rahavoogude ja likviidsuse teatavate aspektide jälgimiseks. Juhtkond usub, et teatavad investorid, väärtpaberianalüütikud ja muud huvitatud isikud kasutavad neid ja sarnaseid meetmeid laialdaselt tulemuslikkuse ja likviidsuse lisameetmetena.

Kontserni alternatiivsete tulemusnäitajate kasutamine ja arvutamise meetod ei pruugi olla võrreldav teiste valdkonna äriühingutega, sest arvestusmeetodid on erinevad või teised valdkonna äriühingud kasutavad sarnaste meetmete arvutamisel teistsugust arvutusmetoodikat.

Allpool on esitatud selgitus iga alternatiivse tulemusnäitaja asjakohasuse kohta, alternatiivsete tulemusmeetmete võrdlus kõige otsesemalt võrreldavate meetmetega, mis on arvutatud ja esitatud kooskõlas IFRS-iga ning nende piiride arutelu. Kontsern ei pea neid alternatiivseid tulemusnäitajaid IFRS-i kohaselt arvutatud ja esitatud samaväärsete meetmete asendajaks või neist paremaks ega IFRS-i kohaselt arvutatud finantsmeetmete abil arvutatud meetmete asendajaks. Kuigi teatavad neist alternatiivsetest tulemusnäitajatest on Prospektis sisalduvatest finantsaruannetest välja võetud või tuletatud, ei ole Kontserni sõltumatud audiitorid neid andmeid auditeerinud ega läbi vaadanud.

Kontserni arvutatud EBITDA kajastab perioodi kasumit enne ettevõtte tulumaksu kulu, sidusettevõtete kasumit (kahjumit) kapitaliosaluse meetodil, netofinantskulusid, kulumit, amortisatsiooni ja väärtuse langust („**EBITDA**“).

EBITDA-marginaal on määratletud kui EBITDA, mis on jagatud (1) tulu ja (2) taastuvenergia toetuse ja muu tegevustulu summaga ning Selts jälgib seda kasumlikkuse näitajana.

Alltoodud tabelis on esitatud aastakasumi vastavusse viimine EBITDA-ga näidatud perioodide kohta.

	30.06 lõppenud 6-kuulisel perioodil		**31.12 lõppenud majandusaastal**		
	2021	**2020**	**2020**	**2019**	**2018**
					(EUR ’000)
Perioodi kasum	25 032,3	47 474,5	67 870,4	36 784,9	9 638,0
Ettevõtte tulumaks	760,0	(834,2)	736,7	2 793,4	933,2
(Kasum) / kahjum sidusettevõtetelt kapitaliosaluse meetodil	36,1	51,1	(5,2)	(257,6)	47,4
Netofinantskulud	1 431,1	1 817,3	3 376,8	10 203,8	9 989,7
Kulum, amortisatsioon ja väärtuse vähenemine	19 125,6	18 337,1	38 191,8	40 801,9	19 655,7
EBITDA	**46 385,2**	**66 845,8**	**110 170,5**	**90 326,4**	**40 263,9**
Tulud	63 522,4	56 558,8	113 994,3	119 833,1	60 007,6
Taastuvenergia toetus ja muud äritulud	14 885,8	34 541,0	48 689,3	31 684,8	17 968,3
Tulud kokku	**78 408,2**	**91 099,8**	**162 683,6**	**151 517,9**	**77 975,9**
EBITDA-marginaal	**59,2%**	**73,4%**	**67,7%**	**59,6%**	**51,6%**

EBITDA ja EBITDA-marginaal on esitatud seetõttu, et väärtpaberianalüütikud, investorid ja muud huvitatud isikud kasutavad neid meetmeid laialdaselt äriühingute kasumlikkuse

hindamiseks. EBITDA kõrvaldab võimalikud erinevused tulemuslikkuses, mis tulenevad kapitalistruktuuride erinevustest (mis mõjutavad netofinantskulusid), maksupositsioonidest (näiteks tegevuse puhaskahjumi olemasolu, mille suhtes maksustatavat kasumit vähendada), materiaalse põhivara maksumusest ja vanusest (mis mõjutab suhtelisi kulumikulusid) ning immateriaalse põhivara identifitseerimise ulatusest (mis mõjutab suhtelisi amortisatsioonikulusid).

EBITDA-l on analüütilise vahendina omad piirid ning potentsiaalsed investorid ei tohiks seda käsitleda Kontserni tegevustulemustest eraldi või nende asemel, nagu on kajastatud IFRS-i kohaselt. Mõned neist piiridest on järgmised:

- see ei kajasta Kontserni rahalisi kulutusi ega tulevasi kapitalikulude või lepinguliste kohustuste nõudeid;
- see ei kajasta Kontserni käibekapitali vajaduste muutumist ega rahavajadusi;
- see ei kajasta Kontserni võlakohustuste olulist intressikulu ega intresside või põhiosa teenindamiseks vajalikke rahanõudeid;
- kuigi kulum, amortisatsioon ja väärtuse langus on mitterahalised kulud, tuleb odavnevad ja amortiseeritud varad sageli tulevikus välja vahetada ning EBITDA ei kajasta selliste asenduste puhul rahanõudeid; ja
- seda ei korrigeerita kõigi mitterahaliste tulu- või kulukirjete puhul, mis kajastuvad Kontserni rahavoogude aruannetes.

Võttes arvesse eespool nimetatud piirangut, peaksid potentsiaalsed investorid olema EBITDA läbivaatamisel ettevaatlikud ega tohiks käsitleda EBITDA-d kontserni finantstulemuste või IFRS-i kohase likviidsuse absoluutse näitajana. Potentsiaalsed investorid ei tohiks käsitleda EBITDA-d eraldi tegevuskasumi, aastakasumi või muude IFRS-i kohaselt kindlaks määratud tulemusmeetmetega või alternatiivina äritegevuse rahavoogudele Kontserni likviidsuse näitajana või pidada neid võrreldavateks teiste äriühingutega.

Järgmises tabelis on esitatud rahakordaja võrdlus, mis Kontserni arvutatuna väljendab äritegevusest saadud netoraha, nagu on esitatud EBITDA-ga jagatud rahavoogude aruandes.

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		**31.12 lõppenud majandusaastal**		
	2021	**2020**	**2020**	**2019**	**2018**
				(EUR ’000)	
Äritegevusest saadud netoraha	41 949,2	65 490,6	101 254,6	74 626,9	36 838,6
EBITDA	46 385,2	66 845,8	110 170,5	90 326,4	40 263,9
Rahakordaja	90,4%	98,0%	91,9%	82,6%	91,5%

Netovõlg on raha ja raha ekvivalentidega korrigeeritud laenude kogusumma (lühi- ja pikaajaliste laenude summa), mida Selts jälgib likviidsuse mõõdikuna. Netovõla võrdlus lähima IFRS-meetmega on esitatud alltoodud tabelis:

	30.06	**31.12**		
	2021	**2020**	**2019**	**2018**
			(EUR ’000)	
Lühiajalised laenud	(47 672,4)	(37 777,9)	(47 541,8)	(577 430,2)

	30.06	31.12		
	2021	2020	2019	2018
			(EUR ’000)	
Pikaajalised laenud	(142 713,4)	(161 558,3)	(188 290,1)	(103 476,6)
Raha ja selle ekvivalendid	11 139,9	10 773,7	11 126,5	28 001,6
Netovõlg	**(179 245,9)**	**(188 562,5)**	**(224 705,4)**	**(652 905,2)**

Alltoodud tabelis on esitatud järgmiste alternatiivsete tulemusnäitajate võrdlus: netovõla ja kogukapitali suhtarv; netovõla suhe EBITDA-sse (viimase 12 kuu jooksul); ja omakapitali ja koguvara suhtarv.

	30.06 lõppenud kaheteistkümne kuu seisuga või jooksul	Seisuga 31.12 lõppenud majandusaastal		
	2021	2020	2019	2018
			(EUR ’000)	
Netovõlg	179 245,9	188 562,5	224 705,4	652 905,2
Omakapital kokku	493 814,7	509 549,5	460 985,9	40 253,6
Kapital kokku (netovõlg + omakapital kokku)	673 060,6	698 112,0	685 691,3	693 158,8
Netovõlg/kogukapital	**27%**	**27%**	**33%**	**94%**
EBITDA[(1)]	89 709,9	110 170,5	90 326,4	40 263,9
Netovõlg/EBITDA[(1)]	**2,0**	**1,7**	**2,5**	**16,2**
Vara kokku	727 635,9	739 444,8	730 197,4	757 765,9
Omakapital/vara kokku	**68%**	**69%**	**63%**	**5%**

Märkus.

(1) 30.06.2021 lõppenud kaheteistkümnekuulise perioodi EBITDA arvutamiseks liideti (i) Kontserni EBITDA 31.12.2020 lõppenud majandusaastal, mis saadi Auditeeritud Raamatupidamisaruannetest (110,2 miljonit eurot) ja (ii) Kontserni EBITDA 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil, mis saadi Auditeerimata Vahearuannetest (46,4 miljonit eurot) ja saadud tulemusest lahutati (iii) Kontserni EBITDA 30.06.2020 lõppenud kuuekuulisel perioodil, mis saadi Auditeerimata Vahearuannetest (66,8 miljonit eurot). Kontserni 30.06.2021 lõppenud kaheteistkümne kuu EBITDA on koostatud üksnes Prospekti jaoks, see ei ole koostatud Kontserni tavapärase finantsaruandluse käigus ning Kontserni sõltumatud audiitorid ei ole seda auditeerinud ega läbi vaadanud. Siin esitatud Kontserni 30.06.2021 lõppenud kaheteistkümne kuu EBITDA ei ole IFRS-i ega ühegi muu üldtunnustatud raamatupidamispõhimõtte kohaselt nõutav ega esitatud ilmtingimata kooskõlas sellega ning see ei pruugi viidata tulemustele, mida võib oodata mis tahes tulevasel perioodil, ning seda ei tohiks aastaarvutustes aluseks võtta.

OSA 8. TEGEVUS- JA FINANTSÜLEVAADE

Alltoodud arutelu tuleks lugeda koos Raamatupidamisaruannete ja nende lisadega ning muu teabega, mis sisaldub mujal Prospektis. See punkt sisaldab tulevikku suunatud avaldusi, mis hõlmavad riske ja ebakindlust. Tegelikud tulemused võivad oluliselt erineda sellistes tulevikku suunatud aruannetes käsitletud tulemustest, mis tulenevad mitmesugustest teguritest, sealhulgas nendest, mida on käsitletud „OSA 2(Riskitegurid) ja OSA 18(Lisateave)“.

8.1 ÜLEVAADE

Selts on üks juhtivaid taastuvenergia tootjaid Läänemere piirkonnas. Kontsern toodab elektrit peamiselt tuulest, samuti olmejäätmetest, biomassist, päikese- ja hüdroelektrijaamadest Eestis, Lätis, Leedus ja Poolas. Selts on Eesti riigile kuuluva lõimitud kommunaalettevõtte Eesti Energia tütarettevõte. Selts omandas 2018. aasta novembris Baltimaade taastuvenergia tootja ja tuuleparkide arendaja Nelja Energia. 30.06.2021 seisuga oli Kontsernil 456,4 MW elektritootmise paigaldatud koguvõimsust ja lisaks 110,0 MW reservvõimsust ja 81,2 MW soojuse tootmise koguvõimsust, millele lisandus 574,9 MW varu- ja tippvõimsust. 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul tootis Kontsern 557,2 GWh elektrienergiat ja 321,1 GWh soojusenergiat.

Kontsernil on alates 30.06.2021 Eestis ja Leedus 397,8 MW paigaldatud võimsusega tuulevarasid ning Eestis ja Lätis käitatakse olmejäätmeid ja biomassi kasutavaid soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamu koguvõimsusega 27,7 MW elektrienergiat ja 81,2 MW soojusenergiat. Kontsernil on Eestis ka gaasil töötav koostootmisjaam võimsusega 110 MW elektrienergiat ning 220,0 MW soojusenergiat, samuti soojuskatlad Eestis ja Lätis koguvõimsusega 354,9 MW, et katta tipp- ja reservsoojuskoormusi. Kontsern käitab ka 30,3 MW võimsusega päikeseenergiarajatisi Eestis ja Poolas ning puidugraanulite tootmisrajatist Lätis. Kontsernil on Eestis väike 0,365 MW hüdroelektrijaam. 31.12.2020 lõppenud aasta seisuga oli 74% Kontserni tuludest reguleeritud või lepingutega kaetud ning seetõttu ei olnud nende suhtes turuhinna riski.

8.2 KAJASTAMISE ALUS

Auditeeritud Raamatupidamisaruanded on koostatud kooskõlas Euroopa Liidu poolt kasutusele võetud IFRS-iga.

Auditeerimata Vahearuanded on koostatud kooskõlas Euroopa Liidu poolt kasutusele võetud IAS 34-ga.

8.3 FINANTSTEABE VÕRRELDAVUS

06.11.2018 omandas Selts 100% Baltimaade sõltumatu taastuvenergia tootja ja tuulepargi arendaja Nelja Energia aktsiatest. Omandamine mõjutas oluliselt Kontserni finantstulemusi ja tegevust. Enne omandamist eemaldati NPM Nelja Energia kontsernist. Nelja Energia omandatud ettevõtete tegevuse tulemused ning varad ja kohustused (v.a NPM) konsolideeriti Kontserni raamatupidamisaruannetesse seisuga 01.11.2018. Seega ei ole konsolideeritud finantsaruanded 31.12.2018 lõppenud majandusaasta seisuga ja selle kohta otseselt võrreldavad 31.12.2019 ja 31.12.2020 lõppenud majandusaastatega.

Alates 01.01.2019 võttis kontsern kasutusele IFRS 16. IFRS 16 (Rendiarvestus) vahetas välja IAS 17 „Leases“ (Rendiarvestus) aruandeperioodideks, mis algasid 01.01.2019 või hiljem. Uues standardis on sätestatud rendilepingute kajastamise, mõõtmise, esitamise ja avalikustamise põhimõtted. Kõik rendilepingud toovad kaasa selle, et rentnik saab õiguse kasutada vara rendilepingu alguses ja kui rendimaksed tehakse aja jooksul, siis ka hankida finantseerimise.

IFRS 16-ga kaotatakse seega rendilepingute liigitamine kas kasutus- või kapitalirendiks, nagu on nõutud standardis IAS 17, ning võetakse selle asemel kasutusele üks rentniku raamatupidamismudel. Rentnikud peavad kajastama: a) varad ja kohustused kõigi rendilepingute puhul, mille tähtaeg on üle 12 kuu, välja arvatud juhul, kui alusvara väärtus on väike; ja b) rendivara amortisatsioon kasumiaruandes esitatud rendikohustuste intressidest eraldi. IFRS 16 võtab sisuliselt kasutusele IAS 17-s sätestatud rendileandja raamatupidamisnõuded. Sellest tulenevalt liigitab rendileandja oma rendilepingud jätkuvalt kasutus- või kapitalirendiks ning arvestab neid kahte liiki rendilepinguid erinevalt.

Kontsern võttis standardi kasutusele alates 01.01.2019, kasutades lihtsustatud üleminekulähenemisviisi, st ilma 2018. aasta võrdlusandmeid kordamata, nagu on lubatud standardi teatavate üleminekusätetega. Selle tulemusena esitatakse 2018. aasta võrdlusandmed vastavalt IAS 17-le, mis piirab võrreldavust Prospektis esitatud 31.12. 2019 ja 31.12.2020 lõppenud aastate andmetega.

Kontsern võttis teatavad uued või muudetud raamatupidamisstandardid ja tõlgendused kasutusele 01.01.2020. Need ei mõjutanud aga oluliselt Kontserni konsolideeritud raamatupidamisaruandeid. Lisateavet vt Kontserni Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisast 2.2.

8.4 PEAMISTE TULEMUSNÄITAJATE JA KASUMIARUANDE RIDADE KIRJETE KIRJELDUSED

8.4.1. Tulud

Kontsern kajastab tulusid Kontserni tavapärase tegevuse käigus tekkiva tuluna. Tulu mõõdetakse tehinguhinna summas. Tehinguhind on tasu summa, millele Kontsernil on õigus vastutasuks lubatud kaupade või teenuste suhtes kliendile kontrolli üleandmise eest, välja arvatud kolmandate isikute nimel sissenõutavad summad. Kontsern kajastab tulu, kui ta annab kliendile üle kontrolli kauba või teenuse üle.

Kontsern osutab elektri- ja soojuse müügi- ning jäätmekäitlusteenuseid fikseeritud ja muutuva hinnaga lepingute alusel. Teenustest saadavat tulu kajastatakse perioodidel, mil teenuseid osutatakse. Fikseeritud hinnaga lepingute puhul kajastatakse tulu aruandeperioodi lõpuks osutatud tegeliku teenuse alusel osana osutatavatest teenustest, sest klient saab ja tarbib hüvesid üheaegselt. Elektri ja soojuse müügist saadud tulu kajastatakse tarnitud ühikute alusel ja jäätmete käitlemisest saadud tulu kajastatakse saadud ühikute alusel; asjakohaseid arveid väljastatakse igakuiselt. Vastavalt IFRS 15-le ei ole Kontsern avalikustanud tehinguhindu, mis on eraldatud lepingutele, mida ei ole aruandekuupäeval täidetud (soorituskohustused ei ole täidetud).

Kui leping sisaldab muutuvtasu, kajastatakse seda tuluna ainult sel määral, mil on väga tõenäoline, et sellist tasu ei pöörata märkimisväärselt tagasi. Kontsern toodab graanuleid ja müüb neid avatud turul ning müüb päikeseenergia valmislahendustega seotud teenuseid ka emaettevõttele. Müüki kajastatakse siis, kui kontroll toodete üle on üle antud, st kui tooted on kliendile (hulgimüüjale) üle antud, kliendil on täielik kaalutlusõigus toodete turustuskanali ja hinna üle ning puudub täitmata kohustus, mis võiks mõjutada kliendi nõustumist toodetega. Kohaletoimetamine toimub siis, kui tooted on lähetatud konkreetsesse asukohta, kliendile on üle antud aegumise ja kadumise riisiko ning klient on tooted müügilepingu kohaselt vastu võtnud, vastuvõtusätted on aegunud või Kontsernil on objektiivsed tõendid selle kohta, et kõik aktsepteerimise kriteeriumid on täidetud. Müügitehingud ei sisalda rahastamiskomponenti, sest müük toimub kuni 90-päevase krediiditähtajaga, mis on kooskõlas valdkonna tavadega. Debitoorset võlgnevust kajastatakse siis, kui kaup on üle antud, kuna see on ajahetk, mil õigus tasule muutub tingimusteta õiguseks, sest maksetähtaja saabumiseks on vaja ainult aja möödumist. Kui Kontsern osutab kliendile täiendavat teenust pärast seda, kui kauba valdus on

kliendile üle antud, käsitletakse teenuse osutamist eraldi soorituskohustusena ja vastavat tulu kajastatakse teenuse osutamise perioodil.

Intressitulu kajastatakse siis, kui on tõenäoline, et tehinguga seotud majanduslik kasu voolab Kontserni ja tulu suurust saab usaldusväärselt mõõta. Intressitulu kajastatakse kehtiva intressimäära alusel, välja arvatud juhul, kui intressi laekumine on ebakindel. Viimasel juhul kajastatakse intressitulu kassapõhiselt.

Kontsernil ei ole lepinguid, mille puhul lubatud kaupade või teenuste kliendile üleandmise ja kliendi poolt tasumise vaheline periood ületab ühe aasta. Järelikult ei korrigeeri Kontsern tehinguhindu raha ajaväärtusega.

8.4.2. Taastuvenergia toetus ja muud äritulud

Kontsern annab aru taastuvenergia toetusest, sihtfinantseerimisest, müüdud kasvuhoonegaaside saastekvootidest saadava tulu kohta ja muude taastuvenergia toetuste ja muu tegevustulu kohta, mis koosneb peamiselt taastuvenergia toetusest elektrimüügiks Eestis. Kontsern jälgib nii tulusid kui ka taastuvenergia toetusi ja muid tegevustulusid kajastatava segmendi alusel. Lisateavet vt Kontserni Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisadest 24 ja 25.

8.4.3. EBITDA

Kontserni arvutatud EBITDA kajastab kasumit enne ettevõtte tulumaksu- ja finantsmaksukulusid, sidusettevõtete kasumit (kahjumit) kapitaliosaluse meetodil, netofinantskulusid, kulumit, amortisatsiooni ja väärtuse langust.

8.4.4. Ärikasum

Juhtkond hindab segmendi tulemusi peamiselt EBITDA põhjal, kuid jälgib ka segmendi tulemusi tegevuskasumi põhjal. Finantstulusid ja -kulusid ning ettevõtte tulumaksu kulusid tegevussegmentidele ei jaotata.

8.5 KAJASTATAVAD SEGMENDID

Kontserni tegevussegmendid on kindlaks määratud tema peamiste äriliinide alusel. Kõik Kontserni hallatavad tootmisüksused on jaotatud tegevussegmentidesse, mis põhinevad esmasel kütuseallikal ja tehnoloogial. Muud sisemised struktuuriüksused on jaotatud tegevussegmentidesse nende peamise tegevusvaldkonna alusel.

Kontsernil on kolm peamist äriliini, mis esitatakse eraldi kajastatavate segmentidena, ning vähem olulised äritegevused ja funktsioonid, mis esitatakse neljandas segmendis („Muu“):

- tuuleenergia (hõlmab kõiki Kontserni tuuleparke);
- **koostootmine** ehk soojus- ja elektrienergia koostootmine (hõlmab kõiki kontserni koostootmisrajatisi ning puidugraanulite tootmist ja müüki);
- päikeseenergia (hõlmab kõiki kontserni päikeseenergiarajatisi, välja arvatud Ruhnu); ja
- muu (mis koosneb hüdroenergiast, hübriidsetest taastuvenergia lahendustest nagu Ruhnus ning kesksetest arendus- ja juhtimisüksustest).

Muude segmentide hulka kuuluvad äriliinid, mille osakaal nii Kontserni tuludes kui ka EBITDA-s on ebaoluline. Ükski neist äriliinidest ei ületa kvantitatiivseid kriteeriume, mille puhul oleks nõutav eraldi kajastamine.

Segmendi tulud ja kulud hõlmavad kõiki sellesse kuuluvate struktuuriüksuste tulusid ja kulusid.

Kontserni põhivarad jaotatakse segmentidesse vastavalt nende kasutusotstarbele. Tuule-, koostootmis- ja päikesesegmentidele jaotatud põhivara hõlmab firmaväärtust. Kohustusi ja käibevara ei jaotata segmentidesse.

8.6 PEAMISED TEGURID, MIS MÕJUTAVAD TEGEVUSTULEMUSI

Kõige olulisemaid Kontserni konsolideeritud majandustulemusi mõjutavaid tegureid on kirjeldatud allpool:

(i) Hinnad, mida Kontsern on võimeline saama energia ja kaupade eest, mida ta on tootnud

(ii) Hooajalisus ja ilmastikutingimused

(iii) Tootmisvara kättesaadavus

(iv) Tulude ja kasumlikkuse segu

(v) Tulu, mida kontsern saab oma jäätmekäitlusteenuste eest („väravatasud“)

(vi) Arendusprojektide elluviimine ja edukus

(vii) Finantseerimine

8.6.1. Hinnad, mida Kontsern on võimeline saama toodetud energia ja kaupade eest

Kontserni hinnakujunduse ja tariifistruktuuri käsitlust tegevussegmentide kaupa vt „OSA 11 (Tegevus) punkti 11.7.2 (Kontserni äri- ja tulumudel)“.

(a) Energia

Hindu, mida Kontsern on saanud toodetud energia eest, mõjutavad peamiselt (i) toetused ja tariifid, millest Kontserni tegevusvarad kasu saavad; ja (ii) hinnad, mida Kontsernil on turul võimalik saada.

30.06.2021 seisuga kohaldatakse 86,1%-le Kontserni aktiivses käituses olevate tootmisvahendite elektrivõimsusele lisatasu elektrienergia tarnimise eest (FiP), võrku tarnimise tariife (FiT) või muud stimuleerivat lahendust, mille kaalutud keskmine järelejäänud lepinguiga on sama kuupäeva seisuga ligikaudu 4,3 aastat. Sellest tulenevalt eeldab Kontsern, et elektri eest saadav hind avaldab tulevikus suuremat mõju tuludele, kuna olemasolevad FiP- ja FiT-kokkulepped ja hinnavahelepingud lõppevad ning Kontsern muutub üha enam sõltuvaks turuhinna kõikumistest. Taastuvenergia arengu varases staadiumis turgudel, kus kontsern tegutseb, loodi FiP- ja FiT-struktuurid, mille eesmärk oli edendada taastuvenergia tootmisvarade ehitamist. Kuna need turud on küpsenud ja tehnoloogia areng ning suurenevad mahud on vähendanud ehituskulusid, on riiklikke stiimuleid vähendatud ning toetusi antakse eeldatavasti üha enam oksjonimehhanismide alusel, mille eesmärk on vähendada toodetud elektri toetusi.

Alates 30.06.2021 reguleeritakse 100% Kontserni soojusenergiat tootvate varade toodetud soojusenergiast pikaajalistest lepingutest tulenevate kohustustega ja/või asjaomaste reguleerivate asutuste poolt.

FiP, FiT, muude stimuleerivate kokkulepete ja pikaajaliste lepingute hinnatase on turuti erinev ning seda mõjutavad tugevalt arenevad turutingimused, turustruktuur, riiklike stiimulite tase ning reguleerivad asutused ja konkurentsiasutused.

Kontserni tootmisvarade toodetud elekter Eestis müüakse Nord Pooli elektribörsil eelmise päeva turgudel ja päevasisestel turgudel. 2018., 2019. ja 2020. aastal lõppenud aastatel ning 2020. ja 2021. aasta 30. juunil lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul oli Kontserni elektrimüügist Nord Pooli energiabörsi Eesti hinnapiirkonnas laekunud tulu vastavalt 12,2 miljonit eurot, 29,4 miljonit eurot ja 23,5 miljonit eurot ning 10.9 mln eurot ja 16,0 miljonit eurot.

Peamiselt kütusehinnad, kasvuhoonegaaside saastekvootide hinnad, hüdroenergia kättesaadavus ja elektrinõudluse tase on mõjutanud elektri hinda Nord Pooli elektribörsil kolme aasta jooksul, mis lõppesid 31.12.2020 ja kuuekuulisel perioodi, mis lõppes 30.06.2021. Eesti ning teiste Balti- ja Põhjamaade elektriturud on võrkudevaheliste ühenduste kaudu hästi ühendatud. Seetõttu mõjutavad elektritootmist ja -hindu ka mitmesugused tegurid väljaspool kontserni koduturge, näiteks veetase Norra hüdroelektrijaamades ja tuuletingimused Taanis.

Alltoodud tabelid näitavad Kontserni keskmisi elektri- ja soojusenergia müügihindu osutatud perioodidel:

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		**31.12 lõppenud majandusaastal**		
	2021	**2020**	**2020**	**2019**	**2018**
	(auditeerimata)		**(auditeeritud)**		
Keskmised elektri ja soojuse müügihinnad segmentide kaupa (€/MWh)[1]					
Tuul (elekter)	85	73	73	85	89
Koostootmisjaam (elekter)	95	85	83	97	89
Koostootmisjaam (soojus)	13	16	16	26	32
Päike (elekter)	85	71	94	99	111

Märkus.

(1) Arvutamiseks jagatakse elektri ja soojuse konsolideeritud müügitulu ning jagatud taastuvenergia toetused toodetud MWh-dega.

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		**31.12 lõppenud majandusaastal**		
	2021	**2020**	**2020**	**2019**	**2018**
	(auditeerimata)		**(auditeeritud)**		
Keskmised elektrihinnad riikide kaupa (€/MWh)[1]					
Eesti	93	71	71	90	95
Läti	124	131	131	143	153
Leedu	79	79	79	78	78
Poola	82	70	98	80	puudub

Märkus.

(1) Arvutamiseks jagatakse elektri ja soojuse konsolideeritud müügitulu ning jagatud taastuvenergia toetused toodetud MWh-dega.

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		31.12 lõppenud majandusaastal		
	2021	2020	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(auditeeritud)		
Keskmised soojusenergiahinnad riikide kaupa (€/MWh)[1]					
Eesti	14	20	19	25	31
Läti	41	41	41	41	41

Märkus.

(1) Arvutamiseks jagatakse elektri ja soojuse konsolideeritud müügitulu ning jagatud taastuvenergia toetused toodetud MWh-dega.

Tuulesegmendi keskmised elektri müügihinnad kerkisid Eestis 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodiga võrreldes 12€/MWh ehk 16,4% peamiselt Nord Pooli kõrgemate hindade tõttu.

Tuulesegmendi keskmised elektri müügihinnad langesid 2020. aastal võrreldes 2019. aastaga 12€/MWh ehk 14,1%, seda peamiselt madalamate tunnihindade tõttu 2020. aastal.

Tuulesegmendi keskmised elektri müügihinnad langesid 2019. aastal võrreldes 2018. aastaga 4€/MWh ehk 4,6%, seda peamiselt Nelja Energia varade kaasamise tõttu alates 2018. aasta novembrist Leedus, kus Eesti varadele on kehtestatud teistsugune toetusstruktuur. Seda langust tasakaalustas osaliselt turuhinna tõus 2018. aastal.

Tuulesegmendi keskmised elektri müügihinnad kerkisid Eestis 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodiga võrreldes 10€/MWh ehk 11,8% peamiselt Nord Pooli kõrgemate hindade tõttu.

Tuulesegmendi keskmised elektri müügihinnad langesid 2020. aastal võrreldes 2019. aastaga 14€/MWh ehk 14,4%, seda peamiselt madalamate tunnihindade tõttu 2020. aastal.

Koostootmise segmendi keskmised elektri müügihinnad tõusid 2019. aastal võrreldes 2018. aastaga 8€/MWh ehk 9,0%, seda peamiselt Broceni koostootmisjaama kaasamise tõttu alates 2018. aasta novembrist, mis omandati Nelja Energia kontserni osana ja millele kohaldatakse FiT-d, mis on suurem kui Kontserni võrreldavatele Eesti varadele kohalduv FiP.

Keskmised elektrienergia müügihinnad kerkisid Eestis 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodiga võrreldes 12€/MWh ehk 31,0% peamiselt Nord Pooli kõrgemate hindade tõttu. Keskmise soojusenergia müügihindade langus 6€/MWh ehk 30% võrra 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil võrreldes 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodiga on peamiselt tingitud sellest, et 2020. aasta teisel poolel hakkasid kehtima madalamad jäätmetest saadud energia reguleeritud hinnad. Keskmised elektrienergia müügihinnad Eestis langesid 2020. aastal võrreldes 2019. aastaga 19€/MWh ehk 21,1% peamiselt madalamate tunnihindade tõttu 2020. aastal. Eesti keskmise soojusenergia müügihinna langus 2020. aastal võrreldes 2019. aastaga 6€/MWh ehk 24% on peamiselt tingitud Iru jäätmeenergiajaama reguleeritud soojusenergia hinna langusest 2019. aastal ning gaasi abil toodetava soojusenergia müügi vähenemisest. Eesti keskmised elektrienergia müügihinnad langesid 2019. aastal võrreldes 2018. aastaga 5€/MWh ehk 5,3% peamiselt tänu Nelja Energia omandamisest tingitud olulisele muutusele varaportfellis, mis tõi kaasa tuuletootmise osakaalu märkimisväärse kasvu Kontserni koguelektritoodangus Eestis. Hinnalangus on peamiselt omistatav elektri turuhindadele Nord Pooli elektribörsil. Eesti keskmise soojusenergia müügihinna langus 2019. aastal võrreldes 2018. aastaga 6€/MWh ehk 19,4% on peamiselt

tingitud Iru jäätmeenergiajaama reguleeritud soojusenergia hinna langusest 2018. ja 2019. aastal ning gaasi abil toodetava soojusenergia müügi vähenemisest.

Läti keskmised elektri müügihinnad langesid 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodiga võrreldes 7 €/MWh ehk 5,3% peamiselt seetõttu, et osa Valka koostootmisjaamas toodetud elektrist müüdi turuhinnaga. Läti keskmised soojusenergia müügihinnad jäid 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodiga võrreldes samaks, sest Valka omavalitsusega soojushinna muutusi kokku ei lepitud. Keskmised elektrienergia müügihinnad Lätis langesid 2020. aastal võrreldes 2019. aastaga 12€/MWh ehk 8,4% peamiselt Valka koostootmisjaama elektrihinna languse tõttu 2019. aastal. Läti keskmised soojusenergia müügihinnad jäid 2020. aastal 2019. aastaga võrreldes samaks, sest Valka omavalitsusega soojushinna muutusi kokku ei lepitud. Keskmised elektrienergia müügihinnad Lätis langesid 2019. aastal võrreldes 2018. aastaga 10€/MWh ehk 6,5% peamiselt hinnalanguse tõttu Valkas 2019. aastal, mis järgnes iga kolme aasta järel toimuvale hinna läbivaatamisele. Läti keskmised soojusenergia müügihinnad jäid 2019. aastal 2018. aastaga võrreldes samaks, sest Valka omavalitsusega soojushinna muutusi kokku ei lepitud.

Leedu keskmised elektri müügihinnad püsisid 2018., 2019. ja 2020. aastal muutumatuna, sest Leedu on FiT-toetuskava tõttu kaitstud elektrituru hinnamuutuste eest. Alates 06.07.2021 ei kohaldata FiT-toetuskava enam Sudenai tuulepargi suhtes ning tuulepargi toodetud elektrit müüakse nüüd Nord Pooli elektribörsil, kus see on turuhinna riskiga. FiT-toetuskava kohaldatakse jätkuvalt Kontserni ülejäänud Leedu tuuleparkide suhtes.

Keskmised elektrienergia müügihinnad kerkisid Poolas 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodiga võrreldes 12€/MWh ehk 17,1%. Poola keskmised elektri müügihinnad tõusid 2020. aastal võrreldes 2019. aastaga 18 €/MWh ehk 22,5%. Poola elektrimüügi puhul saab äriühing igal aastal hinnavahelepingu järgse indekseeritud hinna; võrreldavate perioodide vahelised kõikumised on tingitud raamatupidamislikest põhjustest, mitte olulistest muudatustest tegevuses.

(b) Kaubad

Pelleteid müüakse Taanis, Belgias, Ühendkuningriigis ja muudes riikides registreeritud klientidele mitme graanulite müügi raamlepingu alusel. 30.06.2021 seisuga oli Kontsernil kolm pikaajalist lepingut pelletite müügiks. Ørsted A/S-iga sõlmitud lepingu alusel, mis lõpeb 2024. aasta mais, kohustus Kontsern müüma lepingu kehtivusajal 255 000 tonni pelleteid. Engiega sõlmitud lepingu alusel, mis lõpeb 2022. aasta septembris, kohustus Kontsern müüma lepingu kehtivusajal 125 000 tonni pelleteid. Draxiga sõlmitud raamlepingu kohaselt ei ole Kontsernil hetkel konkreetseid kohustusi pelletite müügiks. Kontsern müüb pelleteid ka lühiajaliste lepingute alusel hetkehindadega.

Pelletihindu mõjutavad biomassil põhineva elektritootmise toetused lisaks soojuse ja elektri nõudlusele Ühendkuningriigis, Belgias ja Taanis, mis on Kontserni peamised pelletimüügi sihtturud. Sihtriikides pelletite ja muude nõudlusega seotud mõjurite abil elektri tootmisel põhinevate toetuste tase suurendab või vähendab graanulite hinda. Suurenenud toorainekulud võivad avaldada negatiivset mõju ka pelletimarginaalidele, sest Kontsern ei pruugi olla suuteline toorainekulude suurenemise kulusid lõppostjatele edasi kandma, mis mõjutab omakorda negatiivselt marginaale.

8.6.2. Hooajalisus

Hooajalisus võib mõjutada nii Kontserni tulusid kui ka tootmist.

(a) Tulude hooajalisus

Väiksem nõudlus elektri järele võib viia madalamate hindadeni Nord Pooli elektribörsil. Tavaliselt kogeb Kontsern suuremat nõudlust aasta esimeses ja neljandas kvartalis, oktoobrist märtsini, ning väiksemat nõudlust soojemates teises ja kolmandas kvartalis, aprillist septembrini. Hooajale mitteomaste soojade ilmade perioodid sügis- ja talvekuudel vähendavad tavaliselt nõudlust oodatust madalamale tasemele. Vt „OSA 2 (Riskitegurid) punkti 2.1.16 (Kontserni tegevusega seotud riskid – Hooajalisus ja ilmamuutused ning pikaajalised muutused kliimatingimustes võivad vähendada nõudlust Kontserni toodete järele või avaldada muul viisil olulist negatiivset mõju Kontserni tegevusele, finantsseisundile ja tegevustulemustele“.

(b) Tootmise hooajalisus ja ressursside varieeruvus

Järgmises tabelis võrreldakse kontserni elektri-/soojusenergia tootmist segmentide kaupa kindlaksmääratud ajavahemike lõikes:

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		31.12 lõppenud majandusaastal		
	2021	2020	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(auditeeritud)		
Müüdud energia (MWh)					
Tuul	449 713	627 937	1 138 736	1 022 672	305 453
Koostootmisjaam (elekter)	93 929	93 979	184 849	164 354	166 133
Koostootmisjaam (soojus)	321 059	313 652	543 783	572 597	615 329
Päike	13 075	14 081	25 352	8 622	176
Muu	529	972	1 372	1 160	620

Alltoodud tabelis on esitatud tulud klientide asukoha järgi:

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06				31.12 lõppenud majandusaastal					
	2021		2020		2020		2019		2018	
	(auditeerimata)				(auditeeritud)					
	(EUR ’000)									
Tulu klientide asukoha järgi		%		%		%		%		%
Eesti	29 371,6	46,2%	23 136,0	40,9%	50 173,3	44,0	57 132,20	47,7	48 319,10	80,5
Taani	10 726,0	16,9%	7 106,2	12,6%	-	-	-	-	2 761,70	4,6
Belgia	3 051,0	4,8%	-	-	-	-	-	-	-	-
Soome	648,4	1,0%	1 531,7	2,7%	2 520,6	2,2	-	-	-	-
Läti	4 065,4	6,4%	4 274,1	7,6%	23 189,9	20,3	26 613,70	22,2	4 259,80	7,1
Leedu	14 980,4	23,6%	20 084,0	35,5%	37 193,3	32,6	35 815,40	29,9	4 667,10	7,8
Poola	679,6	1,1%	426,8	0,8%	917,2	0,8	271,8	0,2	-	-
Kokku	63 522,4	100,0	56 558,8	100,0	113 994,3	100,0	119 833,10	100,0	60 007,70	100,0

Kuigi Kontserni kasutusel olevate tootmisvarade nimivõimsus on Kontserni potentsiaalse elektritootmise oluline näitaja, sõltub tegelik toodetud elekter suurel määral tuule- või päikeseenergiaressursside kättesaadavusest, mida Kontserni rajatised on projekteeritud kasutama. Kuigi Kontsern kavandab oma projekte tuuleressursside ja päikesekiirguse ajalooliste mustrite

alusel, võib konkreetses kohas saadud tuule või päikesekiirguse tegelik hulk varieeruda (eriti tuule puhul) ja ressursside prognoosid ei pruugi täituda. Saadavalolev tuule- ja päikesekiirgus varieerub samuti hooajaliselt. Näiteks kipuvad kontserni päikesepargid tootma vähem elektrit talveperioodil, kui päevavalgust on vähem. Tuule- või päikesekiirguse taseme erinevused perioodide vahel võivad oluliselt mõjutada konkreetse tootmisjaama toodetud elektri kogust. Asjaolu, et Kontserni tootmisvarad asuvad erinevates geograafilistes asukohtades koos erinevate tehnoloogiate (tuul, soojus- ja elektrienergia koostootmine ning päikeseenergia) kasutamisega, vähendab üldiselt mõju üldisele portfellile, mida avaldavad vähese ressursi sündmused, mis mõjutavad konkreetseid tootmisvarasid. Ressursside kättesaadavuse ja hooajalisuse mõju soojus- ja elektrienergia koostootmise segmendile on piiratud.

Olulised muutused välisõhu temperatuuris võivad mõjutada ka Kontserni tegevustulemusi. Pelletite maht, mida Kontsern suudab toota, on samuti hooajaline ja seda mõjutab välisõhu temperatuur. Selle põhjuseks on toorainete suurenenud kulud või pakkumise nappus, mistõttu võib nõudlus suureneda teiste turuosaliste seas. Kontserni strateegia on säilitada toorainete piisav varu, et seda mõju leevendada.

8.6.3. Tootmisvara kättesaadavus

Rajatise tootmispõhist käideldavust määratletakse tuulepargis või päikeseenergiarajatises tegelikult toodetud energia ja teoreetilise maksimumi suhtena, mida see oleks võinud tekitada olemasolevate ressursside abil teatava ajavahemiku jooksul (kui see ületab selleks kavandatud nominaaltunde). Rajatise tootmispõhist käideldavust mõjutavad seadmete seisakud plaanilisteks või plaaniväliseks hoolduseks, mis vähendaks toodetud elektri mahtu. Seega mõjutab tootmispõhine käideldavus negatiivselt, kui rajatised kogevad seisakuid selliste hooldustööde, seadmete rikete, ilmastikuhäirete ja sarnaste sündmuste tõttu. Tootmispõhist käideldavust mõjutab ka kasutatava tootmistehnoloogia olemus. Päikesepargid vajavad hoolduseks tavaliselt vähe seadmete seisakuid ja võivad hoolduse ajal sageli jätkata elektri tootmist. Seevastu tuule- või koostootmisjaamade hooldus nõuab hoolduse teostamiseks tavaliselt tuulikute peatamist. Seadmete seisakute minimeerimiseks püüab Kontsern kasutada usaldusväärseid ja tõestatud seadmeid usaldusväärsetelt tarnijatelt, kellel on kiiresti reageerivad teenindusmeeskonnad. Kontsern jälgib pidevalt oma tootmisvarade tulemuslikkust ja tegevuse seisu ning suudab seega kindlaks teha madala tootlikkusega perioodid. Selle tulemusena on Kontsernil võimalik korraldada hooldustöid (kas otse või käidukorraldus- ja hooldustöövõtjate kaudu) madalama tootlikkusega perioodidel, et minimeerida häireid ja seadmete seisakuid ning maksimeerida tootmisvarade käideldavust.

Ajapõhist käideldavust kohaldatakse koostootmisjaamade suhtes ning see määratletakse vaba ajana (tundides), väljendatuna protsendina kogu vaatlusalusest ajast (tundides).

Alltoodud tabelis on esitatud kokkuvõte Kontserni näidatud ajavahemikel kasutusel olevate rajatiste käideldavusest.

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		**31.12 lõppenud majandusaastal**		
	2021	**2020**	**2020**	**2019**	**2018**
	(auditeerimata)			**(auditeeritud)**	
Käideldavus[(1)(2)]					
Tuul	95,3%	96,3%	96,1%	96,0%	92,9%
Koostootmisjaam	96,4%	96,3%	96,6%	89,6%	95,0%
Päike	99,8%	99,8%	99,9%	99,5%	%puudub
Muu[(3)]	95,6%	99,5%	98,9%	97,8%	98,7%[(1)]

Märkused.

(1) Tuule-, päikese- ja muude energiatootmisrajatiste käideldavus on tootmispõhine, samas kui koostootmine on ajapõhine.
(2) Hõlmab Nelja Energia vara käideldavust.
(3) Arvud on ainult Keila-Joa üksuse kohta. Kombineeritud lahendusena on Ruhnu käideldavus 100%.

2018. aastal mõjutas WinWinD tuuleparkide käideldavus negatiivselt kogu tuulepargi käideldavust 4,3%. WinWinD tuuleparkide väiksem käideldavus oli peamiselt tingitud käigukasti ja trafode riketest. 2019. ja 2020. aastal avaldas Kontserni tootmis- ja varahaldustegevus, mille hulka kuulus tootmisüksuse tõrgeteta toimimise tagamine ja varahaldusmeeskonna reageerimisvõime suurendada vajaduse korral varade käideldavust, vähendades muu hulgas käigukasti ja trafode rikkeid, tuulepargi käideldavusele positiivset mõju, nagu on näidatud alloleval graafikul. 2019. aastal oli tuulepargi üldine käideldavus 3,1% suurem kui 2018. aastal ning tuulepargi üldine käideldavus oli 2020. aastal 0.1% suurem kui 2019. aastal. 30. juunil 2021 lõppenud kuue kuu jooksul oli tuulepargi käideldavus 1% väiksem kui 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul, sest Šilute tuulepargis hooldati planeerimata ja halbadest ilmastikutingimustest tingitud plaaniväliseid seisakuid.

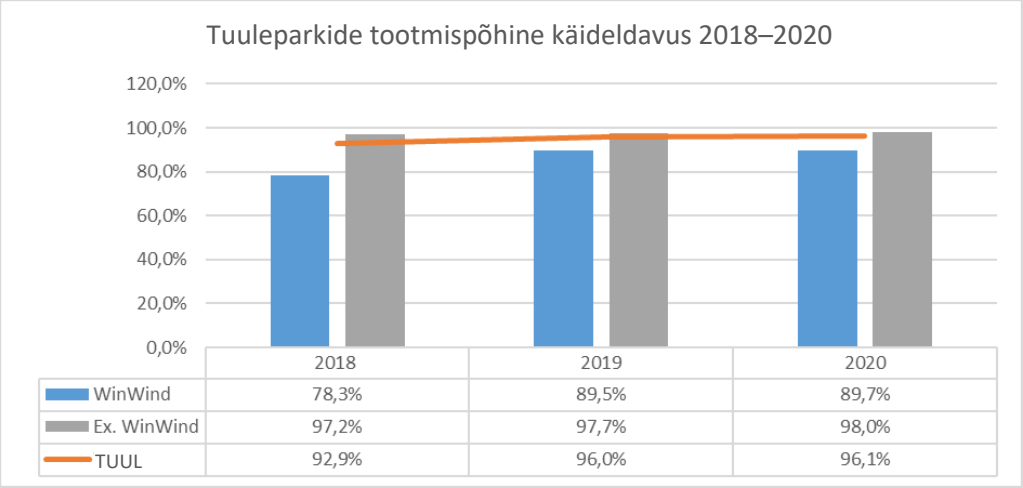

8.6.4. Tulude ja kasumlikkuse segu ning Nelja Energia omandamine

Kontserni tegevustulemused on vaatlusperioodil olnud ja eeldatavasti mõjutavad neid jätkuvalt oluliselt Kontserni tulude osakaal igas segmendis ja nende segmentide kasumlikkuse muutused.

Järgmistes tabelites on esitatud Kontserni iga segmendi tulud ja taastuvenergia toetus ning muud tegevustulud:

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06				31.12 lõppenud majandusaastal					
	2021		2020		2020		2019		2018	
	(auditeerimata)				(EUR '000)		(auditeeritud)			
Tulud		%		%		%		%		%
Tuul	27 118,3	42,7	29 167,5	51,6	56 463,1	49,5	62 909,80	52,5	16 677,90	27,8
Koostootmisjaam ...	33 747,8	53,1	26 126,5	46,2	51 371,8	45,1	56 326,10	47,0	42 881,70	71,5
Päike.....	1 500,3	2,4	562,0	1,0	4 623,8	4,1	476,6	0,4	111,8	0,2
Muu	1 156,0	1,8	702,8	1,2	1 535,6	1,3	120,6	0,1	336,1	0,6
Kokku.....	**63 522,4**	**100**	**56 558,8**	**100**	**113 994,3**	**100**	**119 833,10**	**100**	**60 007,50**	**100**

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06				31.12 lõppenud majandusaastal					
	2021		2020		2020		2019		2018	
	(auditeerimata)				(EUR ’000)		(auditeeritud)			
Taastuvenergia toetus ja muud äritulud		%		%		%		%		%
Tuul	11 586,6	77,8	17 196,7	49,8	28 344,2	58,2	25 920,1	81,8	12 835,4	71,4
Koostootmisjaam	2 853,6	19,2	3 224,2	9,3	5 438,6	11,2	5 061,0	16,0	5 105,5	28,4
Päike	279,9	1,9	444,0	1,3	1 238,7	2,5	385,0	1,2	13,0	0,1
Muu	165,7	1,1	13 676,2	39,6	13 667,8	28,1	318,7	1,0	14,3	0,1
Kokku	**14 885,8**	**100**	**34 541,0**	**100**	**48 689,3**	**100**	**31 684,8**	**100**	**17 968,2**	**100**

Alltoodud tabelid sätestavad kõigi Kontserni segmentide EBITDA ja EBITDA-marginaali:

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06				31.12 lõppenud majandusaastal					
	2021		2020		2020		2019		2018	
	(auditeerimata)				(EUR ’000)		(auditeeritud)			
EBITDA		%		%		%		%		%
Tuul	31 392,9	67,7	39 152,5	58,6	69 397,8	63,0	69 682,6	77,1	21 882,1	54,3
Koostootmisjaam	16 438,8	35,4	15 435,8	23,1	29 849,8	27,1	24 704,0	27,3	22 520,8	55,9
Päike	867,1	1,9	534,4	0,8	1 673,9	1,5	458,1	0,5	(166,6)	(0,4)
Muu	(2 313,6)	(5,0)	11 723,2	17,5	9 249,0	8,4	(4 518,3)	(5,0)	(3 972,4)	(9,9)
Kokku	**46 385,2**	**100**	**66 845,8**	**100**	**110 170,5**	**100**	**90 326,4**	**100**	**40 263,9**	**100**

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		31.12 lõppenud majandusaastal		
	2021	2020	2020	2019	2018
	(auditeerimata)			(auditeerimata)	
EBITDA-marginaal	%	%	%	%	%
Tuul	81,1	84,4	81,8	78,4	74,1
Koostootmisjaam	44,9	52,6	52,5	40,2	46,9
Päike	48,7	53,1	28,6	53,2	(133,5)
Muu	(175,0)	81,5	60,8	(1 028,5)	(1 133,7)
Kokku	**59,2**	**73,4**	**67,7**	**59,6**	**51,6**

Alltoodud tabelis on esitatud Kontserni iga segmendi ärikasum:

	2021		2020		2020		2019		2018	
	(auditeerimata)				(EUR ’000)		(auditeeritud)			
Ärikasum		%		%		%		%		%
Tuul	17 756,5	65,1	26 124,4	53,9	41 804,4	58,1	37 633,3	76,0	9 165,7	44,5
Koostootmisjaam	11 367,9	41,7	10 848,4	22,4	20 189,9	28,0	16 433,6	33,2	15 827,6	76,8
Päike	515,3	1,9	(135,2)	0,3	885,6	1,2	138,2	0,3	(170,6)	(0,8)
Muu	(2 380,1)	(8,7)	11 671,1	24,1	9 098,8	12,6	(4 680,5)	(9,5)	(4 214,4)	(20,5)
Kokku	**27 259,6**	**100**	**48 508,7**	**100**	**71 978,7**	**100**	**49 524,5**	**100**	**20 608,3**	**100**

06.11.2018 omandas Selts 100% Baltimaade sõltumatu taastuvenergia tootja ja tuulepargi arendaja Nelja Energia aktsiatest. Nelja Energia omandatud ettevõtete tulemused (v.a NPM, mis on ajalooliselt tegelenud energiakaubandusega ja oli üks Nelja Energia tegevussegmentidest) omandatud ettevõtete tulemused konsolideeriti Kontserni finantsaruannetesse 01.11.2018 seisuga, mis tõi kaasa Kontserni tulude ja EBITDA märkimisväärse kasvu. Nelja Energia kontserni omandamisel oli tuuleenergia segmendile ebaproportsionaalne mõju, sest suurem osa omandatud ettevõtete varadest olid tuulepargid. Seetõttu suurenes kontserni tulude ja EBITDA osakaal kontserni tuuleenergia segmendis märkimisväärselt vastavalt 27,8%-lt ja 54,3%-lt 2018. aastal 52,5%-ni ja 77,1%-ni 2019. aastal.

Omandamine mõjutas Kontserni kasumlikkust: tuulesegment on Kontserni jaoks kõige kasumlikum segment, mille EBITDA-marginaal on kõigist kontserni segmentidest kõrgeim, 31.12.2020 lõppenud aastal ja 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul vastavalt 81,8% ja 81.1%. Kasumlikkus on seletatav asjaoluga, et tuuleenergia segmendil on eelkõige võrreldes koostootmissegmendiga piiratud tegevuskulud (2020. aasta andmete põhjal ning pärast amortisatsiooni ja kulumi välistamist 98% tegevuskuludest, mida Selts käsitleb olemuselt fikseeritud kuludena, mis on seotud peamiselt hoolduse ja remondi, turvalisuse ja kindlustuse ning muude ärikuludega). See tuleneb piiratud personalikuludest ja suurest kapitaliseeritud kulude osakaalust. Seda mõjutavad aga oluliselt Kontsernist väljapoole jäävad tegurid (eelkõige tuule maht antud aastal – vt „— Hooajalisus – Tootmise hooajalisus ja ressursside varieeruvus“). Tulevikus on Kontsern heal positsioonil, et kasutada ära kasulikke kliimatingimusi (näiteks suuremaid tuulekiirusi), et teenida nii suuremat tulu kui ka suuremat EBITDA-d.

Tuuleenergia segmendi tegevuskulud kasvasid 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodiga võrreldes, mis on peamiselt tingitud tuulearendusmeeskonna Eesti Energiast Seltsi viimisega seotud lisakuludest. Tuuleenergia segmendi tegevuskulud vähenesid 2020. aastal võrreldes 2019. aastaga, mis tulenes peamiselt Leedu tuuleparkide madalamatest hoolduskuludest ja madalamatest kindlustuskuludest. Tuuleenergia segmendi tegevuskulud vähenesid 2019. aastal võrreldes 2018. aastaga, mis tulenes peamiselt Nelja Energia tegevuse palgakuludest, mis paigutati segmenti „Muu“, sest need ei olnud otseselt seotud tuuleenergia segmendiga.

Kuigi nõudlus soojusenergia järele on samuti hooajaline, ei ole koostootmissegment ja eeldatavasti pole ka tulevikus oluliselt mõjutatud ressursside kättesaadavusest ning saab kasu reguleeritud tuludest. Seetõttu on selle segmendi tulud stabiilsemad kui tuuleenergia segmendis, kuigi EBITDA-marginaalid on madalamad. Kõige olulisem põhjus EBITDA-marginaali vähenemiseks koostootmissegmendis aastatel 2018–2019 on Broceni pelletitehase lisamine sellesse segmenti alates 2018. aasta novembrist pärast Nelja Energia omandamist. EBITDA-marginaali paranemine aastatel 2019–2020 oli samal ajal tingitud Iru gaasil töötava koostootmisjaama soojusenergia müügi suurenemisest ning pelletimarginaali paranemisest, mis tulenes muu hulgas madalamatest tootmiskuludest ja toorainehindadest.

Kontserni segment „Muu“ hõlmab kõiki Kontserni üldkulusid, sealhulgas teatavaid arendusprojektidega seotud kulusid, ning seetõttu on EBITDA tavaliselt negatiivne (hoolimata selles segmendi käibevaradest saadud tulust – vt „OSA 8 (Tegevus- ja finantsülevaade) punkti 8.8.1 (Kontserni tegevustulemused – Tulud ja taastuvenergia toetus ning muud äritulud)“. Kontserni segmendi „Muu“ positiivne EBITDA 2020. aastal oli seletatav kasvuhoonegaaside saastekvootide ühekordse müügiga 13,7 miljoni euro eest sel perioodil.

Lisaks vahetult eespool käsitletud mõjule tuludele ja EBITDA-le võimaldas Nelja Energia omandamine Kontsernil saavutada märkimisväärset sünergiat, sealhulgas üldkulude, elektriga kauplemise kulude, kindlustuse ning käidukorraldus- ja hoolduskulude osas.

Pärast omandamist on Kontserni laienenud portfell võimaldanud Kontsernil pidada kaubanduspartneritega läbirääkimisi soodsamate kokkulepete sõlmimiseks. Näiteks pidas

Kontsern 2020. aastal uuesti läbirääkimisi käidukorraldus- ja hooldusteenuste pakkujatega sõlmitud lepingute üle, mille tulemusena vähenes EUR/MW Kontserni viies tuulepargis 23%.

8.6.5. Väravatasud

Kontsern saab väravatasusid jäätmete vastuvõtmisel Iru jäätmejaamas. Seega on Kontsernil koostootmise segmendis täiendav tuluvoog (lisaks soojuse ja elektri müügile). Kontsern sai vaatlusaluse perioodi jooksul järgmisi väravatasusid:

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		31.12 lõppenud majandusaastal		
	2021	2020	2020	2019	2018
Tulu, mis on saadud Iru jäätmeenergiajaamas	(auditeerimata)		(auditeeritud)		
Väravatasud (EUR '000)[1].....	8 054,6	7 443,8	14 755,6	12 472,7	9 856,4
Jäätmete vastuvõtmine (tonnides).....	131 067	144 522	264 287	233 199	248 199
Väravatasud (EUR/tonn).....	61,4	51,4	55,8	53,5	39,7
Keskmine soojustariif (EUR/MWh).....	9,0	15,9	15,1	21,8	29,7

Kontserni poolt osutatud perioodidel saadud suurenenud väravatasudest saadav tulu saavutati läbirääkimiste teel sõlmitud pikaajalistelt lepingutelt lepinguliste mahtude konkurentsipõhisele pakkumisele üleminekuga. Selle tegi võimalikuks suur konkurents jäätmekäitluse hangetes, mis oli tingitud suurenenud huvist jäätmekäitluse (muude jäätmekäitlusviiside) vastu, mis põhjustas hinnatõusu. Lisaks aitas sellele kaasa ootus, et turul suurenevad prügilasse ladestamisel kohaldatavad keskkonnatasud („prügilamaksud"), muutes seeläbi prügila – ühe peamise alternatiivse meetodi tahkete olmejäätmete käitlemiseks – kallimaks. Prügilamaksud olid Eestis 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga 29,84 eurot tonni kohta. Nii 31.12.2018. kui ka 31.12.2019 seisuga oli keskmine prügilasse ladestamise tasu 63,50 eurot tonn ning alates 2020. aastast jäävad määrad vahemikku 70–95 eurot tonn.

Iru koostootmisjaam korraldab jäätmekogumisettevõtete vahel võistlevaid hankeid ja osaleb olmejäätmete töötlemise hangetes, mis kestavad kuni kolm aastat, ning omab selle aja jooksul ülevaadet väravatasude tasemest. Kui eeldatakse, et teenustasude tase suureneb peaaegu keskpikas perspektiivis, on Kontsern kohustatud neid hindama ja taotlema regulatiivset heakskiitu reguleeritud soojusenergia hinna alandamiseks, kui selline vähendamine peaks olema suurem kui 5% lõpptariifist, et vältida soojusenergia müügi kasumlikkuse lubatud taseme ületamist ja energiatootmise ristsubsideerimist tulude võrra, mis tulenevad soojusenergia tootmisest.

8.6.6. Arendusprojektide elluviimine ja edukus

Ülemaailmne nõudlus taastuvenergia järele on viimase kümne aasta jooksul kiiresti kasvanud, ajendatuna riigi poliitikast, mis edendab puhast energiat ja kulude vähendamist, mis on muutnud selle konkurentsivõimelisemaks. Riigid, kus Kontsern tegutseb, on seadnud riiklikud taastuvenergia eesmärgid, mis moodustavad 2030. aastaks 21–51% kogu omamaisest energiatarbimisest, ning EL tervikuna on selleks kuupäevaks seadnud eesmärgiks 32%. Lisaks moodustab taastuvenergia tootmine üha suurema osa uuest elektritootmisest kogu maailmas. Lisaks võttis Euroopa Komisjon 14.07.2021 vastu ettepanekute paketi ELi kliima-, energia-, maakasutuse-, transpordi- ja maksupoliitika kohta, et vähendada kasvuhoonegaaside netoheidet

[1] Vastab Raamatupidamisaruannetes kajastatud reale „Jäätmekäitlus ja edasimüük (ajas)"

2030. aastaks vähemalt 55%. Selle tulemusena on Kontserni võime edukalt ellu viia ja käitada arendusprojekte Kontserni tulevase tulemuslikkuse oluline tõukejõud.

Kontsern kannab tuule- ja päikeseenergia projektide portfelli arendamiseks projektiarenduskulusid. Sellised projekti arenduskulud kas kantakse kuludesse (kasumiaruandesse) või kapitaliseeritakse (bilansis) sõltuvalt konkreetse projekti arenguetapist, millega kulud on seotud. Kulud kaetakse varases arengujärgus, kuni on kindel projekti tulevane majanduslik kasu, misjärel kulud kapitaliseeritakse. Kontsern prognoosib lähiaastateks oluliselt suuremaid kulupõhiseid projektiarenduskulusid, mis tulenevad tema 2021. aasta järgselt ehitatavate projektide portfelli kuhjumisest ning üleminekust hanke- ja enampakkumismenetlustele, mis võib põhjustada Kontsernile suuremaid projektiarenduskulusid konkreetse protsessi alguses, olenemata sellest, kas vastav arendustegevus lõpuks jätkub või mitte.

8.6.7. Finantseerimine

31.12.2020 lõppenud aastal oli Kontserni netovõlg 188,6 miljonit eurot ja netovõla suhe EBITDA-sse 1,7, mis jääb tunduvalt alla Kontserni olemasolevas rahastamiskokkulepetes sätestatud piirangute. Selle tulemusena on ja loodab Kontsern jätkuvalt olla võimeline võtma laenu, kui see on vajalik arendusprojektide toetamiseks ja edasise majanduskasvu edendamiseks.

8.7 JOOKSEV KAUPLEMINE JA VÄLJAVAATED

31. augustil 2021 lõppenud kahe kuu jooksul:

• Kontserni energiatootmist takistas juulis kõrgrõhkkond, mille tulemusena olid tuule kiirused 2020. aasta sama perioodiga võrreldes tagasihoidlikumad (juulis toodeti 59 GWh, mis on 33% vähem kui 2020. aasta juulis). Siiski suurenes tootmine augustis 76 GWh-ni (75% kasv võrreldes 2020. aasta augustiga), mis oli tingitud paranenud tuuletingimustest, mille tulemusena kasvas tootmine kontserni tuulesegmendis 2021. aasta augustis 118% võrreldes 2020. aasta augustiga.

• Kontserni tegevust toetas elektrihindade üldine tõus kõigil Kontserni turgudel.

Kokkuvõttes eeldab juhtkond, et Kontserni 31. augustil 2021 lõppenud kaheksa kuu tulemused on üldjoontes kooskõlas 30. juunil 2021 lõppenud kuue kuu suundumustega võrreldes vastavate perioodidega 2020. aastal (vt „—Kontserni tegevustulemused“).

2021. aasta septembri jooksul on Kontsern täheldanud energiahindade veelgi märgatavamat tõusu oma turgudel.

8.8 KONTSERNI TEGEVUSTULEMUSED

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		Aastal, mis lõppes 31.12		
	2021	2020	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(auditeeritud)		
	(EUR ’000)				
Tulud	63 522,4	56 558,8	113 994,3	119 833,1	60 007,6
Taastuvenergia toetus ja muud äritulud	14 885,8	34 541,0	48 689,3	31 684,8	17 968,3
Valmis- ja lõpetamata kaupade varude muutus	(5 942,2)	2 551,2	4 674,2	1 192,9	316,2
Kasutatud tooraine, tarbekaubad ja teenused	(19 086,9)	(19 972,2)	(43 819,9)	(46 554,7)	(26 945,0)
Palgakulud	(3 306,5)	(3 013,4)	(6 070,8)	(5 874,1)	(4 535,2)
Amortisatsioon, kulum ja väärtuse	(19 125,6)	(18 337,1)	(38 191,8)	(40 801,9)	(19 655,7)

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		Aastal, mis lõppes 31.12		
	2021	2020	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(auditeeritud)		
			(EUR '000)		
vähenemine					
Muud ärikulud	(3 687,5)	(3 819,6)	(7 296,6)	(8 564,1)	(6 547,8)
Kahjum tütarettevõtte võõrandamisest	-	-	-	(1 391,6)	-
Ärikasum	**27 259,5**	**48 508,7**	**71 978,7**	**49 524,5**	**20 608,4**
Finantstulud	144,5	38,5	202,9	37,7	7,6
Finantskulud	(1 575,6)	(1 855,8)	(3 579,7)	(10 241,5)	(9 997,3)
Netofinantskulud	**(1 431,1)**	**(1 817,3)**	**(3 376,8)**	**(10 203,8)**	**(9 989,7)**
Kasum investeeringutest ühisettevõttesse kapitaliosaluse meetodil	(36,1)	(51,1)	5,2	257,6	(47,4)
Kasum enne tulumaksu	**25 792,4**	**46 640,3**	**68 607,1**	**39 578,3**	**10 571,2**
Tulumaksukulu	(760,0)	834,2	(736,7)	(2 793,4)	(933,2)
Perioodi kasum	**25 032,3**	**47 474,5**	**67 870,4**	**36 784,9**	**9 638,0**
Konsolideeritud koonkasumiaruanne					
Perioodi kasum	25 032,3	47 474,5	67 870,4	36 784,9	9 638,0
Perioodi muu koondkasum / (kahjum)	(2 887,0)	(613,9)	(892,0)	56,2	-
Riskimaandamisinstrumentide ümberhindamine rahavoogude riskimaanduses, millest on maha arvatud ümberliigitamine kasumisse või kahjumisse tuhandetes eurodes (30.06.2020 lõppenud kuuekuuline periood, neto tuhandetes eurodes)	(2 980,6)	-	-	-	-
Valuutakursi vahed välistoimingute konverteerimisel	**93,6**	**(613,9)**	**(892,0)**	**56,2**	-
Perioodi koondtulu kokku	**22 145,3**	**46 860,6**	**66 978,4**	**36 841,1**	**9 638,0**
EBITDA (auditeerimata)[1]	**46 385,2**	**66 845,8**	**110 170,5**	**90 326,4**	**40 263,9**

Märkus.

(1) Kontserni arvutatud EBITDA kajastab perioodi kasumit enne ettevõtte tulumaksu kulu, sidusettevõtete kasumit (kahjumit) kapitaliosaluse meetodil, netofinantskulusid, kulumit, amortisatsiooni ja väärtuse langust. EBITDA on alternatiivne tulemusmeede ning Kontserni sõltumatud audiitorid ei ole seda auditeerinud ega läbi vaadanud.

8.8.1. Tulud ja taastuvenergia toetus ja muud äritulud

Kontserni tulud koosnevad neljast kajastatavast segmendist: Tuuleenergia, koostootmine, päikeseenergia ja muu.

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06				31.12 lõppenud majandusaastal					
	2021		2020		2020		2019		2018	
	(auditeerimata)				(EUR ’000)		(auditeeritud)			
Tulud		%		%		%		%		%
Tuul.....	27 118,3	42,7	29 167,5	51,6	56 463,1	49,5	62 909,8	52,5	16 677,90	27,8
Koos-tootmine	33 747,8	53,1	26 126,5	46,2	51 371,8	45,1	56 326,1	47,0	42 881,70	71,5
Päike.....	1 500,3	2,4	562,0	1,0	4 623,8	4,1	476,6	0,4	111,8	0,2
Muu.....	1 156,0	1,8	702,8	1,2	1 535,6	1,3	120,6	0,1	336,1	0,6
Kokku.....	**63 522,4**	**100,0**	**56 558,8**	**100,0**	**113 994,3**	**100,0**	**119 833,1**	**100,0**	**60 007,5**	**100,0**

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06				31.12 lõppenud majandusaastal					
	2021		2020		2020		2019		2018	
	(auditeerimata)				(EUR ’000)		(auditeeritud)			
Taastuvenergia toetus ja muud äritulud		%		%		%		%		%
Tuul.....	11 586,6	77,8	17 196,7	49,8	28 344,2	58,2	25 920,1	81,8	12 835,4	71,4
Koostootmine.....	2 853,6	19,2	3 224,2	9,3	5 438,6	11,2	5 061,0	16,0	5 105,5	28,4
Päike	279,9	1,9	444,0	1,3	1 238,7	2,5	385,0	1,2	13,0	0,1
Muu.....	165,7	1,1	13 676,2	39,6	13 667,8	28,1	318,7	1,0	14,3	0,1
Kokku	**14 885,8**	**100,0**	**34 541,0**	**100,0**	**48 689,3**	**100,0**	**31 684,8**	**100,0**	**17 968,2**	**100,0**

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		31.12 lõppenud majandusaastal		
	2021	2020	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(EUR ’000)	(auditeeritud)	
Tulud kokku[(1)]					
Tuul.....	38 704,9	46 364,2	84 807,3	88 829,9	29 513,3
Koostootmine.....	36 601,4	29 350,7	56 810,4	61 387,1	47 987,2
Päike	1 780,2	1 006,0	5 862,5	861,6	124,8
Muu.....	1 321,7	14 379,0	15 203,4	439,3	350,4
Kokku.....	**78 408,2**	**91 099,8**	**162 683,6**	**151 517,9**	**77 975,7**

Märkus.

(1) (Tulud ja taastuvenergia toetus ja muud äritulud)

Järgmises tabelis on esitatud Kontserni tulud osutatud perioodide kohta.

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		Aasta mis lõppes 31.12		
	2021	**2020**	**2020**	**2019**	**2018**
	(auditeerimata)		**(auditeeritud)**		
			(EUR '000)		
Tulud tegevusalade kaupa:					
Kauba müük					
Pelletid (ajas)	14 496,5	7 870,1	16 315,0	19 545,0	3 032,0
Vanametall (ajas)	532,1	313,9	675,2	714,3	477,9
Muud kaubad (ajas)	117,4	2,2	2 026,4	38,3	120,6
Kauba müük kokku	**15 146,0**	**8 186,2**	**19 016,6**	**20 297,6**	**3 630,5**
Teenuste müük					
Soojusenergia (aja jooksul)	4 027,9	5 155,4	8 523,1	11 423,1	18 653,9
Elektrienergia (aja jooksul)	35 227,5	35 192,6	69 323,8	73 999,9	27 043,7
Jäätmekäitlus ja edasimüük (aja jooksul)	8 054,6	7 443,8	14 755,6	12 472,7	9 856,4
Vara rentimine ja hooldus (aja jooksul)	959,3	333,3	703,3	683,6	683,4
Muud teenused (aja jooksul)	107,1	247,5	1 671,9	956,2	139,6
Teenuste müük kokku	**48 376,4**	**48 372,6**	**94 977,7**	**99 535,5**	**56 377,1**
Tulud kokku	**63 522,4**	**56 558,7**	**113 994,3**	**119 833,1**	**60 007,7**
Taastuvenergia toetus	14 451,1	20 570,3	33 279,0	30 620,1	17 158,7
Riiklikud toetused	270,5	270,5	540,9	517,2	301,3
Kasum müüdud kasvuhoonegaaside saastekvootidelt	-	13 667,5	13 667,5		
Muud tulud	164,2	32,8	1 201,9	547,5	508,3
Taastuvenergia toetus ja muud äritulud	**14 885,8**	**34 541,0**	**48 689,3**	**31 684,8**	**17 968,3**
Tulud ja taastuvenergia toetus ja muud äritulud kokku	**78 408,2**	**91 099,7**	**162 683,6**	**151 517,9**	**77 976,0**

(a) 30.06.2021 ja 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga

Kontserni tulu taastuvenergia toetustest ja muud äritulud vähenesid 12,7 miljoni euro võrra ehk 13,9% 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 91.1 miljoni euro tasemelt 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 78,4 miljoni euroni.

Kontserni tulu (v.a taastuvenergia toetus ja muud äritulud) suurenes 7.0 miljoni euro võrra ehk 12,3% 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 56.6 miljoni euro tasemelt 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 63.5 miljoni euroni. See kasv tulenes peamiselt pelletimüügi kasvust 6,6 miljoni euro võrra.

Kontserni tulu taastuvenergia toetustest ja muud äritulud vähenesid 19.7 miljoni euro võrra ehk 56,9% 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 34.5 miljoni euro tasemelt 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 14.9 miljoni euroni. Selle vähenemise põhjustas peamiselt kasvuhoonegaaside saastekvootide müügi 13,7 miljoni euro suurune vähenemine ja tuuleolud, mis põhjustasid Eesti tuuleparkide taastuvenergia toetuste 5,6 miljoni euro suuruse vähenemise.

(i) Tuul

Kontserni kogutulu vähenes 2.0 miljoni euro võrra ehk 7,0% 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 29.2 miljoni euro tasemelt 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 27.1 miljoni euroni. See langus tulenes peamiselt madalamatest elektritootmise määradest, mida osaliselt tasakaalustas elektrihinna tõus.

(ii) Koostootmisjaam

Koostootmise tulu suurenes 7.6 miljoni euro võrra ehk 29,2% 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 26.1 miljoni euro tasemelt 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 33.7 miljoni euroni. See kasv tulenes peamiselt pelletimüügi kasvust 6,6 miljoni euro võrra.

(iii) Päike

Päikeseenergia tulu suurenes 0.9 miljoni euro võrra ehk 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 0.6 miljoni euro tasemelt 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 1.5 miljoni euroni. See kasv tulenes peamiselt 0,7 miljoni euro suurustest teenustest, mis oli seotud päikeseparkide võtmevalmiduse põhimõttel lahendustega.

(iv) Muu

Muu tulu suurenes 0,5 miljoni euro võrra 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 0,7 miljoni euro tasemelt 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 1,2 miljoni euroni.

(b) 31.12.2020 ja 31.12.2019 lõppenud aastad

Kontserni tulud koos taastuvenergia toetuse ja muude ärituludega kasvasid 11,2 miljoni euro võrra ehk 7,4% 151,5 miljonilt eurolt 2019. aastal 162,7 miljoni euroni 2020. aastal. See tulenes peamiselt kasvuhoonegaaside saastekvootide ühekordsest müügist 13,7 miljoni euro eest.

Kontserni tulud (v.a taastuvenergia toetused ja muud äritulud) vähenesid 5,8 miljoni euro võrra ehk 4,9% 119,8 miljonilt eurolt 2019. aastal 114,0 miljoni euroni 2020. aastal. Selle languse põhjustas peamiselt Nord Pooli elektribörsi turuhinna langus Eesti hinnapiirkonnas, mis tõi kaasa elektri müügi vähenemise, pelletite ja vanametalli müügi vähenemise ning soojusenergia müügi vähenemise, mida osaliselt tasakaalustas muude kaupade ja muude teenuste müügi kasv ning jäätmekäitluse ja edasimüügi suurenemine.

Kontserni taastuvenergia toetused ja muude äritulud kasvasid 17 miljoni euro võrra ehk 53,7% 31,7 miljonilt eurolt 2019. aastal 48,7 miljoni euroni 2020. aastal. See kasv tulenes peamiselt kasvuhoonegaaside saastekvootidest (13,7 miljonit eurot 2020. aastal; 2018. ja 2019. aastal: 0 eurot) 550 000 tonni suurusest summas, mis eraldati Iru jaamale ajavahemikuks 2013–2020 ja mis jäi eeldatavasti kasutamata fossiilkütuste väiksema osakaalu tõttu soojuse tootmises. Kvoodid müüdi Eesti Energiale ja seejärel turule – maaklerina tegutses Eesti Energia.

Kontserni muud tulud kasvasid 0.7 miljoni euro võrra ehk 119,5% 0,5 miljonilt eurolt 2019. aastal 1,2 miljoni euroni 2020. aastal. See kasv tulenes peamiselt kindlustushüvitise maksmisest summas 0,9 miljonit eurot WinWinD käigukasti rikke ja väljavahetamise eest mõned aastad varem. 2020. aastal jõuti hüvitise osas kokkuleppele.

(i) Tuul

Kontserni tuuleenergia tulud vähenesid 6.4 miljoni euro võrra ehk 10,2% 62,9 miljonilt eurolt 2019. aastal 56,5 miljoni euroni 2020. aastal. See langus tulenes peamiselt Nord Pooli elektribörsi turuhindade langusest Eesti hinnapiirkonnas 2020. aastal võrreldes 2019. aastaga.

(ii) Koostootmine

Kontserni koostootmise tulud vähenesid 5.0 miljoni euro võrra ehk 8,8% 56,3 miljonilt eurolt 2019. aastal 51,4 miljoni euroni 2020. aastal. See vähenemine tulenes peamiselt pelletitulu vähenemisest ja gaasist toodetud soojusenergia vähenemisest, mis tulenes soojemast talvest 2020. aastal võrreldes 2019. aastaga. Ka pelletitulu vähenes 16,5%, mille tulemusena jäi aasta lõpus lattu suur hulk pelleteid.

(iii) Päike

Kontserni päikeseenergia tulud suurenesid 4,1 miljoni euro võrra 0,5 miljonilt eurolt 2019. aastal 4,6 miljoni euroni 2020. aastal. See kasv tulenes peamiselt sellest, et Kontsern omandas Poola päikesepargid 2019. aasta juulis ja detsembris.

(iv) Muu

Muud tulud suurenesid 1,4 miljoni euro võrra 0,1 miljonilt eurolt 2019. aastal 1,5 miljoni euroni 2020. aastal. See kasv tulenes peamiselt Kontserni sisemise energiatehingute jaotuse muutumisest segmentide vahel.

(c) 31.12.2019 ja 31.12.2018 lõppenud aastad

Kontserni tulud koos taastuvenergia toetuse ja muude ärituludega kasvasid 73,5 miljoni euro võrra ehk 94,3% 78,0 miljonilt eurolt 2018. aastal 151,5 miljoni euroni 2019. aastal.

Kontserni tulud (v.a taastuvenergia toetused ja muud äritulud) suurenesid 59,8 miljoni euro võrra ehk 99,7% 60,0 miljonilt eurolt 2018. aastal 119,8 miljoni euroni 2019. aastal. See kasv tulenes peamiselt Nelja Energia omandamisest, lisaks elektri kõrgematest müügihindadest Nord Pooli elektribörsil ja suuremast väravatasu tulust. Neid tasakaalustas soojusenergia müügist saadud tulu vähenemine 7,2 miljoni euro võrra ehk 38,8%, 18,7 miljonilt eurolt 2018. aastal 11,4 miljoni euroni 2019. aastal. See vähenemine oli tingitud madalamatest soojusenergiahindadest (mille põhjustas i) väiksem osa maagaasist toodetud soojusest, mille müügihind on kõrgem kui jäätmeenergiajaama toodetud soojuse müügil) ja ii) väravatasude tõus Iru jaamas, mis tõi kaasa jäätmeenergiajaama müüdava soojusenergia reguleeritud hinna languse (väravatasude ja jäätmeenergiajaama müüdava soojusenergia hindade suhte käsitlust vt „OSA 8 (Tegevus- ja finantsülevaade) punkti 8.6.5(Põhitegurid, mis mõjutavad tegevustulemusi – Väravatasud)“) ja väiksem nõudlus gaasi põhinevate koostootmisjaamade tippsoojuse järele (soojemate ilmastikutingimuste tõttu).

Kontserni taastuvenergia toetused ja muude äritulud kasvasid 13.7 miljoni euro võrra ehk 76,3% 18,0 miljonilt eurolt 2018. aastal 31,7 miljoni euroni 2019. aastal. See kasv tulenes peamiselt riiklike toetuskavade alusel saadud taastuvenergia toetuse suurenemisest, mis tulenes 2019. aastal toodetud elektrienergia mahu suurenemisest võrreldes 2018. aastaga, mis tulenes Nelja Energia omandamisest.

(i) Tuul

Kontserni toodetud tuuleenergiast müügist saadud tulud suurenesid 46,2 miljoni euro võrra ehk 277,2% 16,7 miljonilt eurolt 2018. aastal 62,9 miljoni euroni 2019. aastal. See kasv tulenes peamiselt Nelja Energia omandamisest, mis lisas Kontserni maismaa tuuleenergia tootmisvõimsusele 287 MW.

(ii) Koostootmine

Kontserni koostootmisjaamade toodetud soojus- ja elektrienergia müügist saadud tulud suurenesid 13,4 miljoni euro võrra ehk 31,4% 42,9 miljonilt eurolt 2018. aastal 56,3 miljoni

euroni 2019. aastal. See kasv tulenes peamiselt Broceni koostootmisjaama tuludest, mida osaliselt tasakaalustas Iru rajatise soojusenergia müügi vähenemine, mille põhjustas vähenenud nõudlus gaasipõhistest koostootmisjaamadest saadava tippaja soojusenergia järele.

(iii) Päike

Kontserni päikeseenergia tulud suurenesid 0,4 miljoni euro võrra 0,1 miljonilt eurolt 2018. aastal 0,5 miljoni euroni 2019. aastal. See kasv tulenes peamiselt tegevuse alustamisest Eestis 2018. aasta lõpus ja Poolas 2019. aastal.

(iv) Muu

Kontserni muud tulud vähenesid 0,2 miljoni euro võrra ehk 2018. aastal täheldatud 0,3 miljonilt eurolt 0,1 miljoni euroni 2019. aastal.

8.8.2. Varud

Alltoodud tabelis on esitatud Kontserni varud osutatud kuupäevade seisuga.

	30.06	31.12		
	2021	2020	2019	2018
	(auditeerimata)	(auditeeritud)		
	(EUR ’000)			
Tooraine ja materjalid ladudes				
Kütus	38,6	93,1	93,4	127,4
Hakkepuit	941,6	523,9	670,7	256,1
Tehnoloogiline puit	1 171,0	1 431,5	2 469,0	1 348,5
Tooraine ja materjalid ladudes kokku	**2 151,2**	**2 048,4**	**3 233,1**	**1 732,0**
Valmistooted				
Pelletid	593,3	6 476,5	1 802,7	680,0
Valmistooted kokku	**593,3**	**6 476,5**	**1 802,7**	**680,0**
Varuosad	1 953,4	1 739,5	1 687,4	3 195,9
Päikesepaneelid	1 642,9	820,8	-	-
Muu	41,6	-	-	0,2
Varud kokku	**6 382,4**	**11 085,2**	**6 723,2**	**5 608,1**

Kontserni koguvarud vähenesid 4,7 miljoni euro ehk 42,4% võrra 11,1 miljonilt eurolt 31.12.2020 seisuga 6,4 miljoni euroni 30.06.2021 seisuga. See langus tulenes peamiselt aktiivsemast pelletite müügiturust 2021. aasta talvel soodsate ilmastikutingimuste tõttu.

Kontserni muud tulud kasvasid 4,4 miljoni euro võrra ehk 64,9% 6,7 miljonilt eurolt 2019. aastal 11,1 miljoni euroni 2020. aastal. See kasv tulenes peamiselt soojast talvest 2020. aastal, mille tulemuseks oli pelletivarude suurenemine ja madalamad turuhinnad.

Kontserni koguvarud kasvasid 1,1 miljoni euro võrra ehk 19,9% 5,6 miljonilt eurolt 2018. aastal 6,7 miljoni euroni 2019. aastal. See kasv tulenes peamiselt tehnoloogilise puidu (Broceni koostootmisjaamas pelletite tootmiseks kasutatava toorpuidu) varude ja pelletivarude suurenemisest. Tehnoloogilise puiduvaru kasv 1,1 miljoni euro ehk 83,1% võrra 1,3 miljonilt eurolt 2018. aastal 2,5 miljoni euroni 2019. aastal oli tingitud Kontserni strateegilisest otsusest kasvatada olemasolevat toorainevaru nii stabiilse tarne tagamiseks kui ka selleks, et kasutada ära sel ajal valitsema pidanud soodsaid turuhindu. Tänu sellele suurenes ka tegevustõhusus

(ladustatud puit kuivab ladustamise käigus ja nõuab seega pelletite tootmiseks vähem soojust) ning valmispelletite mahu suurendamisest.

8.8.3. Kasutatud tooraine, kulumaterjalid ja teenused

Alltoodud tabelis on esitatud Kontserni toorained, kulumaterjalid ja teenused, mida kasutati märgitud perioodidel.

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		Aastal, mis lõppes 31.12		
	2021	**2020**	**2020**	**2019**	**2018**
	(auditeerimata)		**(auditeeritud)**		
			(EUR '000)		
Tehnoloogiline kütus	5 464,2	7 980,2	14 667,1	18 664,2	11 676,9
Hooldus ja remont	7 238,6	7 136,8	15 704,6	15 976,6	6 659,4
Elekter	2 557,7	1 567,8	3 363,0	5 472,4	2 751,7
Tuha töötlemisega seotud teenused	1 363,4	1 264,9	3 660,9	2 700,0	2 923,4
Transporditeenused valmistoodete müügiks	1 001,4	784,3	-	-	-
Tootmises kasutatavad materjalid ja varuosad	856,6	498,0	2 884,2	1 041,4	1 609,3
Ülekandeteenused	189,1	421,1	999,0	712,6	381,2
Keskkonnatasud	3,2	133,5	241,6	225,7	381,8
Jäätmekäitlus	183,7	47,9	-	-	-
Loodusvarade ressursitasud	147,4	5,8	6,6	7,5	4,1
Muud kasutatud toorained ja kulumaterjalid[(1)]	81,6	131,9	2 292,9	1 754,5	557,2
Kasutatud tooraine, kulumaterjalid ja teenused	**19 086,9**	**19 972,2**	**43 819,9**	**46 554,7**	**26 945,1**

Märkus.

(1) Muud 2020. aastal kasutatud toorained ja kulumaterjalid sisaldavad pelletite ja nendega seotud tooraine sadamasse transportimise kulusid 1,7 miljonit eurot (2019: 1,4 miljonit eurot; 2018: 0,3 miljonit eurot).

Kontserni toorained, kulumaterjalid ja teenused vähenesid 0,9 miljoni euro võrra ehk 4,4% 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 20,0 miljoni euro tasemelt 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 19,1 miljoni euroni. See vähenemine tulenes peamiselt kasutatud tehnoloogilise kütuse koguse vähenemisest.

Kontserni kasutatud toorained, kulumaterjalid ja teenused vähenesid 2,7 miljoni euro võrra ehk 5,9% 2019. aastal täheldatud 46,6 miljoni euro tasemelt 2020. aastal täheldatud 43,8 miljoni euro tasemeni. See langus oli peamiselt tingitud tehnoloogiliste kütusekulude vähenemisest, mis vähenes biomassi hinna languse tõttu ja gaasikatelde marginaalse kasutamise tõttu soojuse tootmiseks Iru jaamas ning elektriliini kirje vähenemise tõttu, mida osaliselt tasakaalustasid materjalide ja varuosadega seotud kulud.

Kontserni kasutatud toorained, kulumaterjalid ja teenused suurenesid 19,6 miljoni euro võrra ehk 72,8% 2018. aastal täheldatud 26,9 miljoni euro tasemelt 2019. aastal täheldatud 46,6 miljoni euro tasemeni. See kasv tulenes peamiselt Nelja Energia omandamisest. Omandamisel oli suurem mõju teatavatele kirjetele, nagu eespool märgitud, sest omandamine järgnes tegevuse muutunud iseloomule. Näiteks oli soojus- ja elektrienergia koostootmise segment suurem ja tuulesegment oli enne omandamist Kontserni suurusega võrreldes väiksem. Seega suurenes pärast omandamist

hooldus- ja remonditööde osakaal, mis on tuuleenergia segmendis olulisem kui Kontserni teistes segmentides, sest protsent kogu toorainest, kulumaterjalidest ja teenustest suurenes 24,7%-lt 2018. aastal 34,3%-ni 2019. aastal. Võrreldavad äriüksused ise on aja jooksul samuti erinevad, eriti soojus- ja elektrienergia koostootmise segment, kus Iru jaam tootis 2019. aastal maagaasist rohkem kui kaks korda vähem soojusenergiat kui 2018. aastal (soojema talve tõttu), mis tõi kaasa Iru jaama kütusekulude olulise vähenemise (7,3 miljonilt eurolt 2018. aastal 2,7 miljoni euroni 2019. aastal), mis tasakaalustas tarbimise kasvu 2019. aastal võrreldes eespool kirjeldatud 2018. aastaga.

8.8.4. Palgakulud

Alltoodud tabelis on esitatud Kontserni tulud osutatud perioodide kohta.

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		Aastal, mis lõppes 31.12		
	2021	**2020**	**2020**	**2019**	**2018**
	(auditeerimata)		(auditeeritud)		
	(EUR ’000)				
Palgad, lisatasud, preemiad ja puhkusetasud	2 561,5	2 320,4	4 669,2	4 487,6	3 385,3
Muud töötajatele tehtavad maksed ja hüvitised	36,0	46,1	102,3	134,4	89,8
Palgamaksud	709,0	646,9	1 299,2	1 252,1	1 060,1
Arvutatud palgakulud kokku	**3 306,5**	**3 013,4**	**6 070,8**	**5 874,1**	**4 535,2**
Sellest tasu juhatuse ja nõukogu liikmetele					
Palgad, preemiad, lisatasud	230,5	230,5	410,2	396,3	410,0
Keskmine töötajate arv	158,0	147,7	153,0	148,0	94,0

Kontserni palgakulud kasvasid 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 3,0 miljonilt eurolt 0,3 miljoni euro ehk 9,7% võrra 3,3 miljoni euroni 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil. See kasv oli peamiselt tingitud tuulearendusteenuste ja nendega seotud töötajate üleviimisest Eesti Energiast Seltsi.

Kontserni palgakulud kasvasid 0,2 miljoni euro võrra ehk 3,3% 5,9 miljonilt eurolt 2019. aastal 6,1 miljoni euroni 2020. aastal. See kasv tulenes peamiselt töötajate keskmise arvu suurenemisest 148-lt 153-ni.

Kontserni palgakulud kasvasid 1,3 miljoni euro võrra ehk 29,5% 4,5 miljonilt eurolt 2018. aastal 5,9 miljoni euroni 2019. aastal. See kasv tulenes peamiselt Nelja Energia omandamisest. Omandamine tõi kaasa täiendavaid personalikulusid, mis tulenesid kontserni arendus- ja varahaldusmeeskondade suurenenud töötajate arvust, mida osaliselt tasakaalustas sünergia, mis tekkis olemasoleva Enefit Greeni äri omandamisjärgse lõimimise käigus Nelja Energiaga seoses ühendatud ettevõtte juhtimis- ja tegevusstruktuuriga. Muud maksed ja hüvitised töötajatele suurenesid Kontserni muutunud töötajaprofiilile omandamise tulemusena.

8.8.5. Kulum, amortisatsioon ja väärtuse vähenemine

Kontserni palgakulud kasvasid 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 18,3 miljonilt eurolt 0,8 miljoni euro ehk 4,3% võrra 19,1 miljoni euroni 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil. See kasv tulenes peamiselt majanduslikult kasuliku eluea ühtlustamisest 20 aastani WinWinD parkides.

Kontserni kulumi, amortisatsiooni ja väärtuse vähenemise kulud kahanesid 2,6 miljoni euro võrra ehk 6,4% 40,8 miljonilt eurolt 2019. aastal 38,2 miljoni euroni 2020. aastal. See vähenemine oli peamiselt tingitud Nelja Energialt soetatud tuuleparkide kasuliku eluea kohandamisest Kontserni enda tuuleparkidega vastavusse viimiseks ning Poolas asuvate päikeseparkide kasuliku eluea kohandamisest, et see vastaks Eestis asuvatele.

Kontserni kulumi, amortisatsiooni ja väärtuse vähenemise kulud suurenesid 21,1 miljoni euro võrra ehk 107,6% 19,7 miljonilt eurolt 2018. aastal 40,8 miljoni euroni 2019. aastal. See kasv tulenes peamiselt Nelja Energia omandamisel soetatud varade amortisatsioonist ning Kontserni päikeseenergia varade kulumi väikesest mõjust.

8.8.6. Muud ärikulud

Alltoodud tabelis on esitatud Kontserni ärikulud osutatud perioodide kohta.

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		Aastal, mis lõppes 31.12		
	2021	**2020**	**2020**	**2019**	**2018**
	(auditeerimata)		**(auditeeritud)**		
	(EUR '000)				
Ärikonsultatsiooniteenused	499,0	397,7	946,7	1 759,2	2 582,0
Aktsiisid	42,0	264,1	324,5	727,0	1 394,5
Kinnisvara rentimine ja hooldamine	1068,9	1069,1	1 960,6	1 976,1	1 110,5
Infotehnoloogiateenused	502,2	387,6	890,2	837,0	338,9
Tööjõukulud	58,4	88,4	185,7	293,5	125,1
Toetused ja annetused	91,6	170,5	419,8	246,1	183,6
Elektrimaks	-	-	-	-	13,1
Bürookulud	99,8	96,9	206,5	228,8	305,3
Turvalisus ja täiskindlustus	645,5	653,5	1 302,2	1 631,9	169,4
Finants- ja raamatupidamisteenused	182,2	138,4	299,4	243,9	163,6
Õigusteenused	49,8	102,5	74,9	73,2	75,5
Muud kulud	448,1	450,9	686,0	547,4	86,6
Muud ärikulud kokku	**3 687,5**	**3 819,6**	**7 296,6**	**8 564,1**	**6 547,8**

Kontserni muud ärikulud vähenesid 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 3,8 miljonilt eurolt 0,1 miljoni euro ehk 3,5% võrra 3,7 miljoni euroni 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil. See vähenemine tulenes peamiselt erinevatest tootmisega seotud ja haldusuuringutest, mida telliti konsultantidelt, aktsiiside vähendamisest ning toetustest ja annetustest.

Kontserni muud ärikulud langesid 1.3 miljoni euro võrra ehk 14,8% 8,6 miljonilt eurolt 2019. aastal 7,3 miljoni euroni 2020. aastal. See langus tulenes peamiselt erinevatest tootmisega seotud ja administratiivsetest uuringutest, mis telliti konsultantidelt, turvalisuse ja üldkindlustusteenustega seotud säästudest ning aktsiiside vähenemisest seoses gaasiga toodetud soojusenergia müügi vähenemisega.

Kontserni muud ärikulud suurenesid 2,0 miljoni euro võrra ehk 30,8% 6,5 miljonilt eurolt 2018. aastal 8,6 miljoni euroni 2019. aastal. See tõus tulenes peamiselt Nelja Energia omandamisest, mille tulemusena suurenesid kinnisvara üüri- ja hoolduskulud, infotehnoloogiakulud ning turva- ja üldkindlustusteenused, mida osaliselt tasakaalustas ärikonsultatsiooniteenuste ja aktsiiside vähenemine, mis tulenes gaasiga toodetud soojusenergia toodangu vähenemisest.

8.8.7. Tütarettevõtte müük

Alltoodud tabelis on esitatud Kontserni muud kulud osutatud perioodidel.

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		Aastal, mis lõppes 31.12		
	2021	2020	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(auditeeritud)		
	(EUR '000)				
Kahjum tütarettevõtte võõrandamisest	-	-	-	1 391,6	-
Muud kulud kokku	**-**	**-**	**-**	**1 391,6**	**-**

Kontserni muud kulud 2019. aastal moodustasid 1,4 miljoni euro suuruse kahjumi tütarettevõtte müügist (4E Biofond OÜ, mis omandati Nelja Energia omandamise käigus). 2021., 2020. ega 2018. aastal selliseid kulusid ei olnud.

8.8.8. EBITDA

Alltoodud tabelis on esitatud Kontserni iga segmendi EBITDA:

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		31.12 lõppenud majandusaastal		
	2021	2020	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(auditeeritud)		
	(EUR '000)				
EBITDA					
Tuul	31 392,9	39 152,5	69 397,8	69 682,6	21 882,1
Koostootmine	16 438,8	15 435,8	29 849,8	24 704	22 520,8
Päike	867,1	534,4	1 673,9	458,1	(166,6)
Muu	(2 313,6)	11 723,2	9 249,0	(4 518,3)	(3 972,4)
Kokku	**46 385,2**	**66 845,8**	**110 170,5**	**90 326,4**	**40 263,9**

(a) 30.06.2021 ja 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga

Kontserni EBITDA vähenes 20,5 miljoni euro võrra ehk 30,6% 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 66,8 miljoni euro tasemelt 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 46,4 miljoni euroni.

(i) Tuul

Tuuleenergia tootmise EBITDA vähenes 7,8 miljoni euro võrra ehk 19,8% 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 39,2 miljoni euro tasemelt 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 31,4 miljoni euroni. See langus tulenes peamiselt madalamatest elektritootmise määradest, mida osaliselt tasakaalustas elektrihinna tõus.

(ii) Koostootmine

Koostootmise EBITDA suurenes 1,0 miljoni euro võrra ehk 6,5% 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 15,4 miljoni euro tasemelt 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 16,4 miljoni euroni. See tõus tulenes peamiselt Iru koostootmisjaama kasumlikkuse paranemisest.

(iii) Päike

Päikeseenergia EBITDA suurenes 0,3 miljoni euro võrra ehk 62,3% 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 0,5 miljoni euro tasemelt 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 0,9 miljoni euroni. See kasv tulenes peamiselt kahest tegurist: (i) Poola päikeseparkide suurem tulu 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil ja (ii) Eesti Energiale 31.12.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul osutatavate päikeseenergia võtmevalmidusteenuste sisearvete esitamise alustamine, mille tulemusena kajastati võtmevalmidusteenuste tulud Kontserni tuluna.

(iv) Muu

Muu EBITDA vähenes 14,0 miljoni euro võrra 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 11,7 miljoni euro tasemelt 03.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud (2,3) miljoni euroni. See tulenes peamiselt kasvuhoonegaaside saastekvootide ühekordsest müügist 2020. aastal.

(b) 31.12.2020 ja 31.12.2019 lõppenud aastad

Kontserni EBITDA kerkis 19.8 miljoni euro võrra ehk 22,0% 90,3 miljonilt eurolt 2019. aastal 110,2 miljoni euroni 2020. aastal.

(i) Tuul

Tuuleenergia EBITDA vähenes 0.3 miljoni euro võrra ehk 0,4% 69,7 miljonilt eurolt 2019. aastal 69,4 miljoni euroni 2020. aastal. See langus tulenes peamiselt Nord Pooli madalamatest elektribörsi turuhindadest Eesti hinnapiirkonnas ja osaliselt tasakaalustas seda tuuleportfelli suurem toodang.

(ii) Koostootmine

Kontserni EBITDA kerkis 5,1 miljoni euro võrra ehk 20,8% 24,7 miljonilt eurolt 2019. aastal 29,8 miljoni euroni 2020. aastal. Tõus oli tingitud Iru jäätmeenergiajaama kasumlikkuse suurenemisest ning pelletimarginaali paranemisest, mis tulenes muu hulgas madalamatest tootmiskuludest ja toorainehindadest.

(iii) Päike

Päikeseenergia tootmise EBITDA kerkis 1,2 miljoni euro võrra ehk 265,4% 0,5 miljonilt eurolt 2019. aastal 1,7 miljoni euroni 2020. aastal. See tõus tulenes peamiselt sellest, et Kontsern omandas Poola päikesepargid 2019. aasta juulis ja detsembris.

(iv) Muu

Muu EBITDA kerkis 13,8 miljoni euro võrra (4,5) miljonilt eurolt 2019. aastal 9,2 miljoni euroni 2020. aastal. See tulenes peamiselt kasvuhoonegaaside saastekvootide ühekordsest müügist.

(c) 31.12.2019 ja 31.12.2018 lõppenud aastad

Kontserni EBITDA suurenes 50,1 miljoni euro võrra ehk 124,3% 31.12.2018 lõppenud aasta seisuga täheldatud 40,3 miljoni euro tasemelt 31.12.2019 lõppenud aasta seisuga täheldatud 90,3 miljoni euroni.

(i) Tuul

Tuuleenergia tootmise EBITDA suurenes 47,8 miljoni euro võrra ehk 218,4% 31.12.2018 lõppenud aasta seisuga täheldatud 21,9 miljoni euro tasemelt 31.12.2019 lõppenud aasta seisuga täheldatud 69,7 miljoni euroni. See kasv tulenes peamiselt Nelja Energia omandamisest.

(ii) Koostootmine

Koostootmise EBITDA suurenes 2,2 miljoni euro võrra ehk 9,7% 31.12.2018 lõppenud aasta seisuga täheldatud 22,5 miljoni euro tasemelt 31.12.2019 lõppenud aasta seisuga täheldatud 24,7 miljoni euroni. See kasv tulenes peamiselt Nelja Energia omandamisest ja eelkõige Broceni koostootmisjaama omandamisest.

(iii) Päike

Päikeseenergia tootmise EBITDA suurenes 0,6 miljoni euro võrra 31.12.2018 lõppenud aasta seisuga täheldatud (0,5) miljoni euro tasemelt 31.12.2019 lõppenud aasta seisuga täheldatud 31 miljoni euroni. See kasv tulenes peamiselt päikeseenergia rajatiste portfelli suurenemisest Eestis ja Poolas.

(iv) Muu

Muu EBITDA vähenes 0,5 miljoni euro võrra ehk 13,7% 31.12.2018 lõppenud aasta seisuga täheldatud (4,0) miljoni euro tasemelt 31.12.2019 lõppenud aasta seisuga täheldatud (4,5) miljoni euroni. See vähenemine tulenes peamiselt Nelja Energia omandamisest tulenevatest suurenenud tööjõu- ja üldistest ärikuludest.

8.8.9. Ärikasum

Kontserni tegevuskasum neljas segmendis oli vaatlusperioodi jooksul eespool nimetatud põhjustel järgmine.

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		**Aastal, mis lõppes 31.12**		
	2021	**2020**	**2020**	**2019**	**2018**
	(auditeerimata)		**(auditeeritud)**		
			(EUR ’000)		
Ärikasum					
Tuul	17 756,5	26 124,4	41 804,4	37 633,3	9 165,7
Koostootmine	11 367,9	10 848,4	20 189,9	16 433,6	15 827,6
Päike	515,3	(135,2)	885,6	138,2	(170,6)
Muu	(2 380,1)	11 671,1	9 098,8	(4 680,5)	(4 214,4)
Kokku	**27 259,6**	**48 508,7**	**71 978,7**	**49 524,5**	**20 608,3**

8.8.10. Finantstulud ja -kulud

Alltoodud tabelis on esitatud Kontserni netofinantskulud osutatud perioodidel.

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		Aastal, mis lõppes 31.12		
	2021	**2020**	**2020**	**2019**	**2018**
	(auditeerimata)		**(auditeeritud)**		
			(EUR '000)		
Finantstulud					
Intressitulu	23,3	1,6	1,8	37,4	7,4
Kasum vahetuskursi muutustest	121,1	36,9	201,1	0,3	0,2
Finantstulud kokku	**144,5**	**38,5**	**202,9**	**37,7**	**7,6**
Finantskulud					
Intressikulu laenudelt					
Intressikulu laenudelt	(1 579,6)	(1 848,8)	(3 634,9)	(7 133,4)	(9 428,6)
Kapitaliseeritud laenukulud	85,8	65,3	132,8	175,5	-
Intressikulu laenudelt kokku	**(1 493,8)**	**(1 783,5)**	**(3 502,1)**	**(6 957,7)**	**(9 428,6)**
Intressikulu eraldistelt	-	(0,1)	(0,2)	(0,2)	(0,2)
Intressikulu kokku	**-**	**(1 783,6)**	**(3 502,3)**	**(6 957,9)**	**(9 428,8)**
Muud finantskulud	(4,2)	(45,6)	(41,7)	(3 283,6)	(568,6)
sh tasu ennetähtaegse tagasimaksmise eest	-	-	-	*(2 823,3)*	-
Kahjum vahetuskursi muutustest	(77,6)	(26,6)	**(35,7)**		
Finantskulud kokku	**(1 575,6)**	**(1 855,8)**	**(3 579,7)**	**(10 241,5)**	**(9 997,3)**
Netofinantskulud	**(1 431,1)**	**(1 817,3)**	**(3 376,8)**	**(10 203,8)**	**(9 989,7)**

Kontserni netofinantskulud vähenesid 0,4 miljoni euro võrra ehk 21,3% 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 1,8 miljoni euro tasemelt 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 1,4 miljoni euroni. See vähenemine tulenes peamiselt laenude intressikulude kogusumma üldisest vähenemisest.

Kontserni netofinantskulud vähenesid 6.8 miljoni euro võrra ehk 66,9% (10,2) miljonilt eurolt 2019. aastal (3,4) miljoni euroni 2020. aastal. See vähenemine tulenes peamiselt laenuintresside vähenemisest ja 2,8 miljoni euro suuruse laenu ennetähtaegse tagasimaksmise tasu äralangemisest 31.12.2019 lõppenud aastal, mis ei kordunud 31.12.2020 lõppenud aastal.

Kontserni netofinantskulud suurenesid 0.2 miljoni euro võrra ehk 2,1% (10,0) miljonilt eurolt 2018. aastal (10,2) miljoni euroni 2019. aastal. See kasv tulenes peamiselt Nelja Energia kontserni võlakohustuste refinantseerimisega seotud ühekordsetest kuludest, sealhulgas võlakohustuste ennetähtaegse lõpetamise tasudest ja tasudest, mis tekkisid uue rahastamise korraldamisel. Lisaks säilitas Kontsern pärast Nelja Energia kontsernisisese võlakohustuste suhteliselt kõrge taseme omandamist 2018. aasta neljandas kvartalis ja 2019. aasta esimeses kvartalis, mille lõpus loodi omakapitalireservid ja kustutati kontsernisisene võlg.

8.8.11. Omakapitali arvele võetud investeerimisobjektide kasumiosa

Seisuga 30.06.2021 oli Kontsernil kolm omakapitalimeetodil sidusettevõtet: Empower 4Wind OÜ, Team Paldiski OÜ ja Wind Controller JV Oy, milles kontsernile kuulub vastavalt 40,0%, 12,5% ja 10,0% osalus.

8.8.12. Tulumaksukulu

Kontserni tulumaksukulud vähenesid 1,6 miljoni euro võrra ehk 191,1% 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 0,8 miljoni euro tasemelt 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud (0,8) miljoni euroni.

Kontserni tulumaksukulud vähenesid 2.1 miljoni euro võrra ehk 73,6% 2,8 miljonilt eurolt 2019. aastal 0,7 miljoni euroni 2020. aastal. See vähenemine tulenes peamiselt asjaolust, et 2020. aastal võeti ainuaktsionäridele makstud dividendid Kontserni Leedu tütarettevõtjalt ja neid maksustati juba Leedu õigusaktide alusel. Seevastu 2019. aastal jaotati dividendid Eesti ettevõtte tulumaksurežiimi alusel maksustatud kasumist.

Kontserni tulumaksukulud kasvasid 1.9 miljoni euro võrra ehk 199,3% 0,9 miljonilt eurolt 2018. aastal 2,8 miljoni euroni 2019. aastal. See kasv tulenes peamiselt tulumaksust, mida maksti seoses Kontserni tegevusega Leedus (mis tulenes Nelja Energia omandamisest) ning kontserni poolt 2019. aastal makstud dividendide maksustamisest Eestis. Lisateavet vt Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisast 31.

8.8.13. Perioodi kasum

Kontserni kasum vähenes perioodil eelnimetatud põhjustel 22,4 miljoni euro võrra ehk 47,3% 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 47,5 miljoni euro tasemelt 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 25,0 miljoni euroni.

Kontserni aasta kasum kasvas 31,1 miljoni euro võrra ehk 84,5%, 36,8 miljonilt eurolt 2019. aastal 67,9 miljoni euroni 2020. aastal eespool nimetatud põhjustel.

Kontserni aasta kasum kasvas 27,1 miljoni euro võrra ehk 281,7%, 9,6 miljonilt eurolt 2018. aastal 36,8 miljoni euroni 2019. aastal eespool nimetatud põhjustel.

8.9 RAHAVOOD

Alltoodud tabelis on esitatud Kontserni rahavood osutatud perioodidel.

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		**Aastal, mis lõppes 31.12**		
	2021	**2020**	**2020**	**2019**	**2018**
	(auditeerimata)		**(auditeeritud)**		
			(EUR '000)		
Äritegevusest saadud netoraha	41 949,2	65 490,6	101 254,6	74 626,9	36 838,6
Investeerimistegevuses kasutatud netoraha	(38 724,1)	(1 146,7)	(10 948,8)	(20 650,0)	(258 809,7)
Finantseerimistegevusest tulenev (selles kasutatud) netoraha	(2 858,9)	(66 353,6)	(90 658,6)	(70 852,0)	249 972,7
Vaba rahavoog	**366,2**	**(2 009,7)**	**(352,8)**	**(16 875,1)**	**28 001,6**
Raha ja selle ekvivalendid aasta alguse seisuga	10 773,7	11 126,5	11 126,5	28 001,6	-
Raha ja selle ekvivalendid aasta lõpu seisuga	11 139,9	9 116,7	10 773,7	11 126,5	28 001,6
Raha ja selle ekvivalentide netomuutus	**366,2**	**(2 009,8)**	**(352,8)**	**(16 875,1)**	**28 001,6**

Äritegevusest saadud netoraha

Kontserni netorahavoog äritegevusest vähenes 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud 65,5 miljonilt eurolt 23,5 miljoni euro ehk 35,9% võrra 41,9 miljoni euroni 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil. See vähenemine tulenes peamiselt CO2

saastekvootide müügist ja ilmastikutingimuste paranemisest 2020. aasta esimese kuue kuu jooksul.

Kontserni äritegevuses kasutatud netoraha suurenes 26,6 miljoni euro ehk 35,7% võrra (74,6) miljonilt eurolt 2019. aastal (101,3) miljoni euroni 2020. aastal. See kasv tulenes peamiselt 2020. aasta tehingutest, mida 2019. aastal ei toimunud, näiteks kasvuhoonegaaside saastekvootide müügist ja päikeseenergia võtmevalmidusteenuste müügist. Lisaks sellele on tulude kasv mitmeti suurenenud, nagu on kirjeldatud „OSA 8 (Tegevus- ja finantsülevaade) punktis 8.8.1 (Kontserni tegevuse tulemused – Tulu ja taastuvenergia toetus ning muud tegevustulud)“.

Kontserni äritegevuses kasutatud netoraha suurenes 37,8 miljoni euro ehk 102,6% võrra (36,8) miljonilt eurolt 2018. aastal (74,6) miljoni euroni 2019. aastal. See kasv tulenes peamiselt Nelja Energia vara lisamisest 2019. aasta tulemustele.

Investeerimistegevuses kasutatud netoraha

Kontserni investeerimistegevuses kasutatud netoraha suurenes 37,6 miljonit eurot 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud (1,1) miljonilt eurolt 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodi seisuga täheldatud (38,7) miljoni euroni. See kasv tulenes peamiselt maa omandamisest Sopi arendusprojekti ja Purtse arendusprojekti jaoks 2021. aasta esimese kuue kuu jooksul (täpsemalt vt Vahearuannete lisa 3).

Kontserni netofinantskulud vähenesid 9,7 miljoni euro võrra ehk 47,0% (20,7) miljonilt eurolt 2019. aastal (10,9) miljoni euroni 2020. aastal. See vähenemine tulenes peamiselt 20 päikesepargi projekti omandamisest Poolas 2019. aastal, mille investeeringud ületasid 2020. aastal Tolpanvaara arendusprojekti ja Klibuloo ehitusjärgus päikesepargi omandamise.

Kontserni investeerimistegevuses kasutatud netoraha vähenes 238,2 miljoni euro ehk 92,0% võrra (258,8) miljonilt eurolt 2018. aastal (20,7) miljoni euroni 2019. aastal. See langus tulenes peamiselt Nelja Energia omandamisest 2018. aastal.

Finantseerimistegevuses kasutatud või sellest tulenev netoraha

Kontserni finantseerimistegevuses kasutatud netoraha vähenes 63,5 miljonit eurot ehk 95,7% 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga täheldatud (66,4) miljonilt eurolt 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodi seisuga täheldatud (2,9) miljoni euroni. Langus tulenes peamiselt arvelduskrediidi jääkide muutumisest ja Eesti Energia kontsernikonto lahendusest lahkumisest.

Kontserni finantseerimistegevuses kasutatud netoraha suurenes 19,8 miljoni euro võrra ehk 28,0% 2019. aastal täheldatud (70,9) miljonilt eurolt (90,7) miljoni euroni 2020. aastal – see tulenes märkimisväärsest arvust 2019. aasta finantseerimistehingutest (510,4 miljoni euro suuruse arvelduskrediidi netomuutus seoses Eesti Energia arvelduskrediidi ümberarvestamisega 400,0 miljoni euro suuruseks vabatahtlikuks omakapitalireserviks ning pangalaenude (190,3) miljoni euro suurustest tagasimaksetest, mis on osaliselt tasaarvestatud 260,0 miljoni euro ulatuses saadud pangalaenudega ja 400,0 miljoni euro suuruse sissemaksega vabatahtlikku reservi. 2020. aastal tulenes finantseerimistegevuses kasutatud netoraha peamiselt (43,4) miljoni euro suurusest arvelduskrediidi netomuutusest, pangalaenude (37,5) miljoni euro suurusest tagasimaksest ja (18,4) miljoni euro ulatuses makstud dividendide osalisest tasaarvestamisest saadud pangalaenudega 9,0 miljoni euro ulatuses.

Kontserni finantstegevuses kasutatud netoraha oli 2019. aastal (70,9) miljonit eurot, võrreldes 2018. aastal finantstegevuses genereeritud netorahaga summas 250,0 miljonit eurot. 2018. aasta sissevool oli peamiselt tingitud emaettevõtte laenust. 2019. aasta väljavool oli peamiselt tingitud pangalaenude tagasimaksetest ja arvelduskrediidi saldo muutustest, mille põhjustas Kontserni võlaportfelli refinantseerimine ja laenude konverteerimine omakapitaliks, mida tasakaalustas

vaid osaliselt kapitali suurendamine 400,0 miljoni euro võrra ja 260,0 miljoni euro jagu pangalaene. Lisaks kasutati 2019. aastal dividendimakseteks 15,0 miljonit eurot.

Raha ja selle ekvivalentide netomuutus

Eespool nimetatud rahavoogude muutuste tulemusena oli raha ja raha ekvivalentide netomuutus 0,4 miljoni euro suurune sissevool kuuekuulisel perioodil, mis lõppes 30.06.2021, võrreldes 2,0 miljoni euro väljavooluga kuuekuulise perioodi jooksul, mis lõppes 30.06.2020.

Eespool nimetatud rahavoogude muutuste tulemusena oli raha ja raha ekvivalentide netomuutus 0,4 miljoni euro suurune väljavool 2020. aastal võrrelduna 16,9 miljoni euro suuruse väljavooluga 2019. aastal.

Raha ja raha ekvivalentide netomuutus oli 2019. aastal 16,9 miljoni euro suurune väljavool võrreldes 28,0 miljoni euro suuruse sissevooluga 2018. aastal. Väljavool oli peamiselt tingitud Enefit Greeni finantsilisest ümberkorraldamisest Kontserni refinantseerimiseks Kontserni tegevuseks vajalikul tasemel. Sissevool tulenes peamiselt finantstegevusest saadud rahast.

8.10 LIKVIIDSUS JA KAPITALIRESSURSID

8.10.1. Ülevaade ja käibekapitali aruanne

Kontsern on oma investeeringutega seoses ajalooliselt kasutanud väliste ja kontsernisiseste laenuandjate rahastamist. Vaatlusperioodidel on Kontsern rahuldanud suurema osa oma likviidsusvajadustest äritegevusest ja finantseerimisest, nagu pangalaenud, arvelduskrediit, kontsernisisesed laenud ja kapitalirendid, ning Kontsern eeldab, et need on jätkuvalt Kontserni likviidsuse peamised allikad keskpikas perspektiivis (välja arvatud kontsernisisesed laenud).

Kontserni käibekohustused ületasid 30.06.2021 seisuga käibevara 20,4 miljoni euro võrra. Selle põhjuseks olid peamiselt investeeringud uutesse ärivõimalustesse 2021. aasta esimesel poolel ning olemasolevate laenukohustuste struktuur.

27.09.2021 sõlmis Kontsern SEB Bankas AB-ga 40 miljoni euro suuruse tähtajalise laenulepingu arendusprojektide rahastamiseks ning kaks 20 miljoni euro suurust vaba tagasimaksega laenulepingut üldiseks äri- ja käibekapitali tarbeks. 24.09.2021 sõlmis Kontsern arendusprojektide rahastamiseks OP Corporate Bank plc Eesti filiaaliga 50 miljoni euro suuruse investeerimislaenu lepingu.

Selts on arvamusel, et tema käsutuses olev käibekapital on piisav tema praeguste vajaduste rahuldamiseks vähemalt 12 kuu jooksul alates Prospekti kinnitamise kuupäevast. Selguse huvides olgu öeldud, et Seltsi käibekapitali aruanne ei sõltu Pakkumise edukast lõpuleviimisest.

8.10.2. Kontserni võlakohustused (ettevõtete finantseerimine ja projektide rahastamine)

Seisuga 30.06.2021 on Kontsernil pikaajalisi pangalaene summas 137,7 miljonit eurot, pikaajalisi rendikohustusi summas 2.0 miljonit eurot ja lühiajalisi pangalaene summas 47,5 miljonit, et tegevust toetada. Kontserni pangalaenude kaalutud keskmine intressimäär oli 30.06.2021 seisuga 1,64.

30.06.2021 ja Prospekti kuupäeva vahelisel ajal on Kontsern sõlminud täiendavaid rahastamiskokkuleppeid arendusprojektide ning üldiseks tegevuse ja käibekapitali rahastamiseks. 24.09.2021 sõlmis Kontsern 50 miljoni euro suuruse investeerimislaenu lepingu OP Corporate Bank plc Eesti filiaaliga arendusprojektide rahastamiseks. 27.09.2021 sõlmis Kontsern 40 miljoni euro suuruse tähtajalise laenulepingu SEB Bankas AB-ga arendusprojektide rahastamiseks ja kaks 20 miljoni euro suurust vaba tagasimaksega laenulepingut üldiseks tegevuse ja käibekapitali rahastamiseks.

Lisaks peab Kontsern läbirääkimisi mitme finantsasutusega täiendavate eurodes ja Poola zlottides nomineeritud investeerimislaenude saamiseks.

8.10.3. Finantskohustused

Laenulepingutes võetud kohustused võivad piirata Kontserni võimet rahastada täiendavat laienemist laenude kaudu, mis võib piirata Kontserni laienemisulatust.

(a) Laenulepingud AS-iga SEB Pank ja Swedbank AS-iga

21.12.2018 sõlmis Selts AS-iga SEB Pank 200 000 000 euro suuruse tähtajalise laenulepingu ja Swedbank AS-iga 60 000 000 euro suuruse tähtajalise laenulepingu, et refinantseerida Nelja Energia kontserni ettevõtete laenukohustused ja üldistel ärieesmärkidel. Mõlema laenulepingu kohased tagasimaksed tehakse järjestikuste kvartalimaksetena, kusjuures viimase osamakse lõplik tagasimaksekuupäev on 21.12.2023. Iga kvartaalne tagasimakse Swedbank AS-iga sõlmitud lepingu alusel vastab 3,571%-le algsest laenusummast, viimane osamakse on 19,29 miljonit eurot (32,15% algsest laenusummast). Iga kvartaalne tagasimakse Swedbank AS-iga sõlmitud lepingu alusel vastab 3,571%-le algsest laenusummast, viimane osamakse on 64,30 miljonit eurot (32,15% algsest laenusummast). Viimase tagasimakse summa on suurem kui kvartalimaksed, sest mõlema laenulepingu tähtaeg on viis aastat ja tagasimaksegraafik seitse aastat. 30.06.2021 seisuga oli AS-iga SEB Pank sõlmitud lepingu alusel laenujääk 128 571 429,60 eurot ja Swedbankiga sõlmitud lepingu alusel 38 574 000 eurot.

Eespool nimetatud laenud on antud tagatiseta. Mõlemad laenulepingud sisaldavad teatavaid finantslepinguid, nimelt finantsvõimenduse määra ja intressikatte määra, sätestades, et i) kontserni konsolideeritud netovõla suhe korrigeeritud EBITDA-sse (mõlemad lepingutes määratletud tingimused) ei tohi olla suurem kui 6:1 ja ii) korrigeeritud EBITDA (mõlemad terminid on lepingutes määratletud) ja konsolideeritud intressikulude suhe mis tahes asjakohasel perioodil ei tohi olla väiksem kui 5:1. Lepingud sisaldavad ka tingimusi, mis on selliste rahastamiskokkulepete puhul suures osas tavapärased, sealhulgas muid tavapäraseid kokkuleppeid ja kohustusi (näiteks negatiivne pant).

(b) Vaba tagasimaksega laenuleping AS-iga SEB Pank

18.05.2020 sõlmis Selts AS-iga SEB Pank 25 000 000 euro suuruse tagatiseta vaba tagasimaksega laenuleping Kontserni üldise äri- ja käibekapitali tarbeks. Vaba tagasimaksega laen on saadaval viie aasta jooksul alates Lepingu kuupäevast. Lepingus on sätestatud samad finantslepingud, mida on kirjeldatud eespool punkti 1.2 alapunktis a (Laenulepingud AS-iga SEB Pank ja Swedbank AS) ning mis sisaldavad muid selliste rahastamiskokkulepete puhul tavapäraseid tingimusi, sealhulgas muid tavapäraseid kokkuleppeid ja kohustusi (nt negatiivne pant). 30.06.2021 seisuga oli vaba tagasimaksega laenu raames kasutatud summa 10 000 000 eurot.

(c) Laenuleping EBRD-ga

09.04.2020 sõlmis Selts Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupangaga („**EBRD**“) 40 000 000 Poola zloti suuruse tagatiseta laenulepingu. Lepingu kohaselt andis EBRD Seltsile tähtajalise laenu teatavate Poolas asuvate väikesemahuliste fotoelektriliste tehaste omandamise rahastamiseks. Tagasimaksed tehakse poolaastamaksetena, mille viimane osa tuleb tasuda 30.04.2028. Iga kvartaalne tagasimakse Swedbank AS-iga sõlmitud lepingu alusel vastab 4,46%-le algsest laenusummast, viimane osamakse on 13,24 miljonit eurot (33,1% algsest laenusummast). Laen on antud tagatiseta. Leping sisaldab ka tingimusi, mis on selliste rahastamiskokkulepete puhul suures osas tavapärased, sealhulgas tavapäraseid kokkuleppeid ja kohustusi (näiteks negatiivne pant). See hõlmab ka mitut finantslepingut, nimelt i) intressikatte määra, tingimusel et Kontsern säilitab korrigeeritud EBITDA ja konsolideeritud netointressikulu (igaüks vastavalt asjakohases lepingus määratletud) suhte vähemalt 5:1; ja ii) konsolideeritud

netovõlg korrigeeritud EBITDA suhtarvuga, milles sätestatakse, et Kontserni põhiline konsolideeritud netovõla ja korrigeeritud EBITDA suhe ei tohi ületada 6:1. 30.06.2021 seisuga oli lepingu alusel antud laenu põhisumma 36 432 000 Poola zlotti.

(d) Laenulepingud SEB Bankas AB-ga ja OP Corporate Bank plc Eesti filiaaliga

Ülal punktis 8.10.2 viidatud laenud SEB Bankas AB-lt ja OP Corporate Bank plc Eesti filiaalilt on antud tagatiseta. Mõlemad laenulepingud sisaldavad teatavaid finantskohustusi, nimelt finantsvõimenduse määra ja intressikatte määra, sätestades, et (i) Kontserni konsolideeritud netovõla suhe korrigeeritud EBITDA-sse (mõlemad lepingutes määratletud tingimused) ei tohi olla suurem kui 6:1 ja (ii) korrigeeritud EBITDA (mõlemad lepingutes määratletud terminid) ja konsolideeritud intressikulude suhe mis tahes asjakohasel perioodil ei tohi olla väiksem kui 5:1. Lepingud sisaldavad ka tingimusi, mis on selliste rahastamiskokkulepete puhul tavapärased, sealhulgas muid tavalisi kokkuleppeid ja kohustusi (näiteks negatiivse pandi sätted).

8.10.4. Rahastamisallikad

Kontserni rahalised vahendid on järgmised:

- *Kontserni äritegevuse netorahavoog*. Kontserni äritegevuse netorahakäive oli 30.06.2021 ja 2020. aasta seisuga 41,9 miljonit eurot ja 65,5 miljonit eurot ning 2020., 2019. ja 2018. aasta seisuga 101,3 miljonit eurot, 74,6 miljonit eurot ja 36,8 miljonit eurot.

- *Raha ja selle ekvivalendid*. võttes arvesse punktis „—Rahavood“ kirjeldatud rahavoogusid, sealhulgas allpool nimetatud rahavooge, olid raha ja raha ekvivalendid 30.06.2021 seisuga vastavalt 11,1 miljonit eurot ja 2020., 2019. ja 2018. aasta 31. detsembri seisuga vastavalt 10,8 miljonit eurot, 11,1 miljonit eurot ja 28,0 miljonit eurot.

- *Laenud.* Vt punkti „8.10.2(Kontserni võlakohustused (ettevõtete finantseerimine ja projektide rahastamine)“.

8.11 LEPINGULISED KOHUSTUSED JA MUUD TULEVASED KOHUSTUSED

Alltoodud tabelis on esitatud Kontserni järelejäänud lepingulised tähtajad kokkulepitud tagasimakseperioodidega finantskohustuste puhul seisuga 30.06.2021. Lepinguliste tähtaegade aluseks on varaseim kuupäev, mil Kontsernil võidakse tasumist nõuda:

		Tasumisele kuuluvad maksed perioodide kaupa				
	Bilansiline jääkväärtus	**Lepingutest tulenev raha väljavool kokku**	**0–3 kuud**	**3–12 kuud**	**1–5 aastat**	**Üle 5 aasta**
			(EUR ’000)			
Laenud, v.a rendikohustused	188 205,4	194 623,6	20 005,5	30 698,6	139 565,0	4 354,5
Rendikohustused	2 180,4	3 906,6	91,8	71,5	1 211,8	2 531,5
Tuletisinstrumendid	13 760,7	13 760,7	-	-	13 760,7	-
Võlgnevused ostjatele ja muud võlgnevused	5 116,5	5 116,5	5 116,05	-	-	-
Seotud osapooltele tasumisele kuuluv	1 411,5	1 411,5	1 411,5	-	-	-

8.12 KAPITALIKULUD

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06		Aastal, mis lõppes 31.12		
	2021	2020	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(auditeeritud)		
			(EUR '000)		
Kapitalikulu kokku[1]	43 974,5[2]	1 371,8	13 726,0[3]	8 112,4[4]	8 927,6[5]
Kapitalikulud protsendina tuludest.....	69,2	2,4	12,0	6,8	14,9

Märkused.

(1) Kapitalikulud on investeeringud põhivarasse, mis on esitatud Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisas 5 ja Auditeerimata Vahearuannete lisas 5.

(2) Kontserni kapitali kogukulud segmentide kaupa jagunesid 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil maismaa tuuleenergia arenduse (41,6 miljonit eurot), päikeseparkide arenduse (0,6 miljonit eurot) ja koostootmise (1,6 miljonit eurot) vahel.

(3) Kontserni kapitali kogukulud segmentide kaupa jagunesid 2020. aastal maismaa tuuleenergia arendamise (6,4 miljonit eurot), maismaa tuuleenergia hoolduse (0,6 miljonit eurot), päikeseparkide arendamise (4,7 miljonit eurot) ja koostootmise (1,9 miljonit eurot) vahel.

(4) Kontserni kapitali kogukulud segmentide kaupa jagunesid 2019. aastal maismaa tuuleenergia arendamise (2,5 miljonit eurot), maismaa tuuleenergia hoolduse (2,8 miljonit eurot), päikeseparkide arendamise (0,4 miljonit eurot) ja koostootmise (2,2 miljonit eurot) vahel.

(5) Kontserni kapitali kogukulud segmentide kaupa jagunesid 2018. aastal maismaa tuuleenergia arendamise (3,3 miljonit eurot), päikeseparkide arendamise (3,9 miljonit eurot) ja koostootmise (1,6 miljonit eurot) vahel.

30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul ulatusid Kontserni kapitalikulud 44,0 miljoni euroni, mis oli peamiselt seotud maa omandamisega Sopi tuule- ja päikeseenergia arendusprojekti raames ning Purtse tuule- ja päikeseenergia arendusprojekti omandamisega.

2020. aastal moodustasid Kontserni kapitalikulud 13,7 miljonit eurot, mis tulenesid peamiselt investeeringutest tuuleparkide arendustesse (6,5 miljonit eurot), Klibuloo päikesepargi ehitamisest (2,6 miljonit eurot), tuuleparkide täiustamisest (0,8 miljonit eurot) ning koostootmisjaamade parendamisest (1,9 miljonit eurot).

Kontserni kapitalikulud ulatusid 2019. aastal 8,1 miljoni euroni, mis on peamiselt seotud põhivara parendamisega (5,1 miljonit eurot), aga ka arendusprojektidega. Põhivara parendamiseks kulutatud 5,1 miljonist eurost kulutati teatavate tuulevarade usaldusväärsuse parandamiseks 3,2 miljonit eurot ja koostootmise segmendile, eelkõige Iru jaamale kulutati 1,9 miljonit eurot.

Kontserni kapitalikulud ulatusid 2018. aastal 8,9 miljoni euroni, mis on peamiselt seotud arendusprojektidega (6,5 miljonit eurot), aga ka põhivara parendamisega. Arendusprojektidele kulutatud 6,5 miljonist eurost investeeriti päikeseenergia varadesse 3,9 miljonit eurot, tuuleenergia arendamisse 2 miljonit eurot ning teise segmendi arengutesse 0,6 miljonit eurot. Põhivara parendamiseks kulutati 1,3 miljonit eurot teatavate tuulevarade usaldusväärsuse parandamiseks ning 1,2 miljonit eurot kulutati koostootmise segmendile, eelkõige Iru jaamale.

8.13 BILANSIVÄLISED TEHINGUD

Selts ja tema emaettevõte Eesti Energia AS sõlmisid 17.08.2021 EFET-i üldlepingu elektrienergia tarnimise ja vastuvõtmise kohta, lõpetades samal ajal kõik Kontserni ja Eesti

Energia AS-i vahelised kehtivad baaskoormuse vahetuse tuletislepingud ISDA 2002. aasta Raamlepingu alusel. Lepingu allkirjastamisega sõlmisid pooled füüsilise elektri müügilepingu fikseeritud hinnaga ajavahemikuks 2023–2027. Leping sõlmiti samade elektrimahtude kohta ja samade fikseeritud hindade alusel kui 30.06.2021 avatud tuletisinstrumendid. Šilale II ja Akmene projektide kohta, mille suhtes on sõlmitud EFET üldleping, vt „Osa 11 (Tegevus) punkti 11.8.3 (Täiendav projektipõhine teave)“. Kontsern kaalub tulevikus sarnaste füüsiliste elektrienergia ostulepingute sõlmimist muude jaamade suhtes.

Kontsern jätkas riskimaandamisarvestuse rakendamist avatud tuletisinstrumentide positsiooni suhtes kuni 17.08.2021, mis arvestas tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutust ajavahemikus 30.06 2021 kuni EFET-i üldlepingu allakirjutamise kuupäevani vastavalt Auditeerimata Vahearuannete lisades 2 ja 7 kirjeldatud põhimõtetele. Tuletiskohustise väärtus kasvas negatiivselt 13 760,7 tuhandelt eurolt negatiivsele 23 206,7 tuhandele eurole prognoositud elektrihindade muutuse tõttu ajavahemikus 1. juulist 2021 kuni 17. augustini 2021. Õiglase väärtuse negatiivne 9446,0 tuhande euro suurune muutus peegeldub muus koondkasumis, sest ajavahemikul 1. juulist 2021 kuni 17. augustini 2021 ei ole riskimaandamissuhetes tuvastatud olulisi ebatõhususe allikaid.

Lisateabe saamiseks vt Auditeerimata Vahearuannete lisa 15 ja „OSA 11 (Tegevus) punkti 11.8 (Arendusjärgus projektid)“.

8.14 KVANTITATIIVSE JA KVALITATIIVSE TEABE AVALDAMINE TURURISKIDE KOHTA

Allpool käsitletakse Kontserni ees seisvaid kõige olulisemaid riske. Lisateavet vt Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisast 3.

8.14.1. Krediidirisk

Krediidirisk on risk, et finantsinstrumendi teine osapool põhjustab Kontsernile rahalist kahju, kui ta ei täida kohustust. Krediidiriskiga kirjed hõlmavad raha pangas ning nõudeid ostjate vastu ja muid nõudeid.

Maksimaalne krediidiriski positsioon aruandeperioodi lõpus oli järgmine:

	30.06	31.12		
	2021	2020	2019	2018
	(auditeerimata)	(auditeeritud)		
		(EUR ’000)		
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded[1].....	5 934,5	9 847,2	16 515,2	15 580,0
Nõuded seotud osapoolte vastu	785,8	36 284,9	187,4	651,7
Raha ja selle ekvivalendid.....	11 139,9	10 773,7	11 126,5	28 001,6
Krediidiriskiga kogusumma.....	**17 859,3**	**56 905,8**	**27 829,1**	**44 233,3**

Märkus.

(1) Kokku nõuded ostjate vastu ja muud nõuded, millest on arvatud maha ettemaksed.

Oodatava krediidikahjumi mõõtmiseks rühmitatakse debitoorsed võlgnevused nende maksetähtpäeva ületanud päevade arvu alusel.

Oodatava kahju määrad põhinevad klientide maksekäitumisel 36 kuu jooksul enne 30.06.2021 lõppenud kuuekuulist perioodi ja enne 30.06.2020 lõppenud kuuekuulist perioodi.

Eespool kirjeldatud alusel oli 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi ja 30.06.2020 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul kajastatud kahjuhüvitis ebaoluline. Kontsern on kindlaks teinud nende debitoorsete võlgnevuste, mille maksetähtpäev ei ole veel saabunud ja nende debitoorsete võlgnevuste, mille tähtajast on möödunud kuni 90 päeva eeldatava krediidikahjumi ning tuvastanud, et nende mõju ei ole oluline.

Oodatava kahju määrad põhinevad klientide arvelduskäitumisel 36 kuu jooksul enne 2020., 2019. ja 2018. aasta 31. detsembrit ning nende perioodide jooksul tekkinud varasematel krediidikahjumitel. Varasemaid kahjumäärasid kohandatakse nii, et need kajastaksid praegust ja tulevikku suunatud teavet makromajanduslike tegurite kohta, mis mõjutavad klientide võimet nõudeid arveldada. Kontsern on kindlaks teinud, et kõige olulisemateks teguriteks on nende riikide SKP ja töötuse määr, kus ta oma kaupu ja teenuseid müüb, ning kohandab vastavalt varasemaid kahjumäärasid, võttes arvesse nende tegurite eeldatavaid muutusi.

Eespool kirjeldatud alusel ei olnud 31.12.2020, 31.12.2019 ja 31.12.2018 seisuga kajastatud kahjuhüvitis suur. Kontsern on kindlaks teinud nende debitoorsete võlgnevuste, mille maksetähtpäev ei ole veel saabunud ja nende debitoorsete võlgnevuste, mille tähtajast on möödunud kuni 90 päeva eeldatava krediidikahjumi ning tuvastanud, et nende mõju ei ole oluline.

Kuigi raha ja raha ekvivalentide suhtes kohaldatakse ka IFRS 9 väärtuse vähenemise nõudeid, ei olnud tuvastatud väärtuse vähenemisest tekkinud kahjum 31.12.2020, 31.12.2019 ja 31.12.2018 seisuga oluline.

Kontserni arvestusmeetodite kohaselt hinnatakse tähtaja enam kui 90 päevaga ületanud nõuded tavaliselt täielikult alla. Eraldist seoses maksetähtpäeva enam kui 90 päevaga ületavate ebatõenäoliselt laekuvate nõuetega kohandatakse vastavalt varasematele kogemustele selle kohta, kui palju nõudeid, mis on liigitatud ebatõenäoliselt laekuvaks, õnnestub hiljem sisse nõuda ja kui palju nõudeid, mille puhul ei ole aruandekuupäeva seisuga veel maksetähtpäevast möödunud 90 päeva, ei õnnestu hiljem sisse nõuda. Hindamisel võetakse arvesse ka muid individuaalseid ja erandlikke mõjusid, nagu üleilmse majandusolukorra halvenemine. Nõudeid sidusettevõtete vastu hinnatakse ja analüüsitakse muudest nõuetest eraldi nende sissenõutavuse alusel.

Olulise rahastamiskomponendita debitoorsete võlgnevuste puhul rakendab kontsern IFRS 9-ga lubatud lihtsustatud meetodit ja mõõdab kahjumieraldist summas, mis võrdub eluaegse eeldatava krediidikahjuga nõuete esmasest kajastamisest. Kontsern kasutab eraldiste maatriksit, milles arvutatakse eeldatavate krediidikahjude hüvitis nõuete vananemisprofiili alusel.

31.12.2020 seisuga oli Kontsernil üks klient, kes moodustas üle 10% Kontserni nõuetest klientide vastu ja muudest nõuetest. Nõuded selle kliendi vastu olid kokku 4,6 miljonit eurot. 31.12.2019 seisuga oli Kontsernil kaks klienti, kes moodustasid üle 10% Kontserni nõuetest klientide vastu ja muudest nõuetest. Nõuded nende klientide vastu olid kokku 9,4 miljonit eurot. 31.12.2018 seisuga oli Kontsernil kaks klienti, kes moodustasid üle 10% Kontserni nõuetest klientide vastu ja muudest nõuetest. Nõuded nende klientide vastu olid kokku 3,9 miljonit eurot.

Lisateavet vt Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisast 15.

8.14.2. Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et Kontsernil on ebapiisavate raha laekumiste tõttu raskusi oma finantskohustuste täitmisega. Likviidsust juhitakse nii igapäevaselt kui ka pikemaajaliselt.

Järgnev likviidsusanalüüs kajastab Kontserni lühi- ja pikaajaliste kohustuste tähtaja profiili. Kõik tabelis esitatud summad on lepingulised diskonteerimata rahavood. Kaheteistkümne kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu tasumisele kuuluvad kohustuste summad, välja arvatud laenu- ja liisingukohustused, on võrdsed nende bilansilise jääkmaksumusega.

30.06.2021 seisuga oli kontserni kasutamata laene 15,0 miljonit eurot. 2020., 2019. ja 2018. aasta 31. detsembri seisuga oli see summa vastavalt 25,0 miljonit eurot, 0,0 miljonit eurot ja 261,5 miljonit eurot.

	Kohustuste tähtaja profiil seisuga 30.06.2021				
	Alla 1 aasta	**1–5 aastat**	**Üle 5 aasta**	**Diskonteerimata rahavoog kokku**	**Bilansiline jääkmaksumus**
	(EUR ’000)				
Laenud, v.a rendikohustused[1]	50 704,1	139 565,0	4 354,5	194 623,6	188 205,4
Rendikohustused	169,3	1 211,8	2 531,5	3 906,6	2 180,4
Tuletisinstrumendid	-	13 760,7	-	13 760,7	13 760,7
Võlgnevused ostjatele ja muud võlgnevused	6 528,0	-	-	6 528,0	6 528,0
Maksukohustused ja kohustused töötajate ees	2 805,1	-	-	2 805,1	2 805,1
Kokku	**60 200,5**	**154 537,5**	**6 886,0**	**221 624,0**	**213 479,6**

Märkus.

(1) Intressikulu on arvestatud intressimäärade alusel 30.06.2021 seisuga.

	Kohustuste tähtaja profiil seisuga 31.12.2020				
	Alla 1 aasta	**1–5 aastat**	**Üle 5 aasta**	**Diskonteerimata rahavoog kokku**	**Bilansiline jääkmaksumus**
	(EUR ’000)				
Laenud, v.a rendikohustused[1]	41 182,4	161 098,7	4 655,8	206 936,9	197 046,4
Rendikohustused	226,3	1 139,7	2 531,5	3 897,5	2 289,8
Võlgnevused ostjatele ja muud võlgnevused	7 039,0	-	-	7 039,0	7 039,0
Kokku	**48 447,7**	**162 238,4**	**7 187,3**	**217 873,4**	**206 375,2**

Märkus.

(1) Intressikulu on arvestatud intressimäärade alusel 31.12.2018 seisuga.

	Kohustuste tähtaja profiil seisuga 31.12.2019				
	Alla 1 aasta	**1–5 aastat**	**Üle 5 aasta**	**Diskonteerimata rahavoog kokku**	**Bilansiline jääkmaksumus**
	(EUR ’000)				
Laenud, v.a rendikohustused[1]	50 708,2	192 369,3	-	243 077,5	232 896,4
Rendikohustused	307,0	1 064,6	2 942,2	4 313,8	2 935,5
Võlgnevused ostjatele ja muud võlgnevused	8 153,0	-	-	8 153,0	8 153,0
Kokku	**59 168,2**	**193 433,9**	**2 942,2**	**255 544,3**	**243 984,9**

Märkus.

(1) Intressikulu on arvestatud intressimäärade alusel 31.12.2019 seisuga.

	Kohustuste tähtaja profiil seisuga 31.12.2018				
	Alla 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Diskonteerimata rahavoog kokku	Bilansiline jääkmaksumus
	(EUR ’000)				
Laenud, v.a rendikohustused[1]	568 118,9	63 030,7	49 286,3	680 435,9	669 624,6
Rendikohustused	11 042,0	240,2	-	11 282,2	11 282,2
Tuletisinstrumendid	1 757,5	2 074,2	-	3 831,7	3 831,7
Võlgnevused ostjatele ja muud võlgnevused	10 334,5	-	-	10 334,5	10 334,5
Kokku	**591 252,9**	**65 345,0**	**49 286,3**	**705 884,3**	**695 073,0**

Märkus.

(1) Intressikulu on arvestatud intressimäärade alusel 31.12.2018 seisuga.

8.14.3. Kapitali juhtimine

Kontsern peab omakapitali ja (võetud) laene kapitaliks. Oma kapitalistruktuuri säilitamiseks või muutmiseks võib Kontsern muuta dividendide jaotamise määra, maksta omanikele tagasi kapitali sissemaksed, emiteerida uusi aktsiaid või müüa varasid, et vähendada oma finantskohustusi, ning kaasata laenuna võlakapitali. Laenude võtmisel hindab juhtkond Kontserni võimet teenindada põhisumma- ja intressimakseid toimiva rahavooga ning alustab vajaduse korral õigeaegseid läbirääkimisi olemasolevate laenude refinantseerimiseks enne tähtaja möödumist. Laenude ülempiiri kehtestamisel jälgib juhtkond netovõla ja kapitali suhet ning netovõla ja EBITDA suhet ning võtab arvesse laenulepingute tingimustega kehtestatud piiranguid.

8.15 MEIE KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISARUANNETE SUHTES KOHALDATAVAD UUED JA MUUDETUD STANDARDID, MIS EI OLE VEEL JÕUSTUNUD JA MIDA KONTSERN EI OLE ETTENÄHTUST VAREM VASTU VÕTNUD

Välja on antud teatavad uued standardid, tõlgendused ja muudatused, mis on Kontsernile kohustuslikud 01.01.2021 või hiljem algavatel aastastel perioodidel ja mida Kontsern ei ole varem kasutusele võtnud. Lisateavet vt Kontserni Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisast 2.2(b).

Eeldatakse, et uutel standarditel, tõlgendustel ja muudatustel, mis ei ole veel kehtima hakanud, on Kontsernile oluline mõju.

8.16 KRIITILISED RAAMATUPIDAMISHINNANGUD JA OTSUSED ARVESTUSMEETODITE RAKENDAMISEL

Finantsaruannete koostamine kooskõlas IFRS-iga nõuab raamatupidamisprognooside kasutamist. Samuti nõuab see juhtkonnalt otsuseid arvestusmeetoditega seotud küsimustes. Hinnanguid vaadatakse pidevalt läbi ning need põhinevad ajaloolistel kogemustel ja muudel teguritel, sealhulgas tulevaste sündmuste prognoosidel, mida peetakse antud olukorras mõistlikuks. Juhtkond teeb arvestusmeetodite kohaldamisel ka otsuseid (välja arvatud need, mis hõlmavad hindamist). Kuigi hinnangud põhinevad juhtkonna parimatel teadmistel, võivad need tegelikest tulemustest erineda. Juhtkonna hinnangute muutusi kajastatakse muutuste perioodil kasumiaruandes.

Hinnangud, millel on oluline mõju raamatupidamisaruannetes ja eeldustes esitatud teabele, mis võivad põhjustada olulisi muutusi varade ja kohustuste bilansilises jääkmaksumuses, on seotud materiaalse põhivara kasuliku eluea kindlaksmääramisega (vt Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisa 7), hinnates materiaalse põhivara ja immateriaalse põhivara eest saadavaid summasid (vt Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisad 7 ja 9) ning määrates kindlaks äriühendustes omandatud netovara õiglase väärtuse (vt Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisa 11).

8.16.1. Materiaalse põhivara kasuliku eluea kindlaksmääramine

Materiaalse põhivara kasulik eluiga määratakse kindlaks juhtkonna hinnangu alusel varade majandusliku eluea kohta. Varasemad kogemused näitavad, et varade tegelik majanduslik eluiga on mõnikord mõnevõrra pikem kui nende eeldatav kasulik eluiga. 30.06.2021 oli kontserni vara, seadmete ja seadmete bilansiline jääkmaksumus kokku 615,4 miljonit eurot (31.12.2020: 595,0 miljonit eurot; 31.12.2019: 627,9 miljonit eurot; 31.12.2018: 644,1 miljonit eurot) ja kulum oli 19,0 miljonit eurot (31.12.2020: 37,8 miljonit eurot; 31.12.2019: 39,2 miljonit eurot; 31.12.2018: 19,0 mln eurot) (vt Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisa 7). Seisuga 30.06.2021 muudaks kulumimäärade 10% muutus iga-aastast kulumit 1,9 miljoni euro võrra (31.12.2020: 3,8 miljonit eurot; 31.12.2019: 3,9 miljonit eurot; 31.12.2018: 1,9 miljonit eurot).

8.16.2. Materiaalse põhivara ja immateriaalse põhivara sissenõutavate summade hindamine

Kontsern teeb väärtuse languse teste ja hindab vajaduse korral oma materiaalse põhivara ning immateriaalse vara sissenõutavaid summasid. Väärtuse languse testi tegemisel kasutab juhtkond varade kasutamisest ja müügist laekuva raha ning varade hooldusest ja remondist väljamineva raha erinevaid hinnanguid, samuti inflatsiooni ja kasvumäärade hinnanguid ning toetuse saamise tõenäosust (subsiidiume). Hinnangud põhinevad üldise majanduskeskkonna arengu prognoosidel ning elektri tarbimisel ja müügihinnal. Vajaduse korral määratakse varade õiglane väärtus ekspertide abiga. Kui asjaolud muutuvad, võib Kontsernil olla vaja kajastada täiendavaid väärtuse langusest tekkinud kahjumeid või tühistada varem kajastatud väärtuse langusest tekkinud kahjumid kas osaliselt või täielikult.

Kontsern hindab, kas väärtuse languse näitajad on olemas igal bilansipäeval. 30.06.2021 ja 30.06.2020 seisuga väärtuse languse näitajaid ei tuvastatud ja seepärast väärtuse languse teste ei tehtud (vt Auditeerimata Vahearuannete lisa 6).

2020. aastal tehtud väärtuse languse testide põhjal ei hinnanud Kontsern alla oma tuuleparkide varasid (vt Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisa 7). Väärtuse languse kontrollimisel hinnatakse varade kaetavaid summasid iga raha teeniva üksuse diskonteeritud tulevaste rahavoogude põhjal. Rahavood iga üksuse kohta prognoositi iga tuulepargi kasutusaja lõpuni. Iga tuuleparki käsitleti eraldi raha teeniva üksusena.

2019. aastal tehtud väärtuse languse testide põhjal hindas Kontsern alla oma Aulepa tuulepargi varasid 0,5 miljoni euro ulatuses ja Šilale tuulepargi varasid 0,6 miljoni euro ulatuses (vt Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisa 7). Šilale tuulepargi väärtuse languse põhjuseks oli oodatust suurem hoolduskulude kasv ning Aulepa tuulepargi halvenemise põhjuseks oli käideldavuse kasv ja prognoositust väiksem elektritootmine.

2018. aastal tehtud väärtuse languse testide põhjal hindas Kontsern alla oma Aulepa tuulepargi varasid 0,6 miljoni euro ulatuses (vt Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisa 7). Aulepa tuulepargi väärtuse vähenemine oli tingitud sellest, et käideldavuse ja elektritootmise kasv oli prognoositust väiksem.

8.16.3. Kontserni Eesti ja Läti tütarettevõtete jaotamata kasumilt arvestatud edasilükkunud tulumaksu kajastamine

31.12.2020 seisuga ei kajastanud Kontsern edasilükkunud tulumaksu kohustusi, mis olid seotud Eesti ja Läti tütarettevõtete jaotamata kasumiga summas 96,0 miljonit eurot. Kontsern on rakendanud kirjapandud dividendide maksmise põhimõtted, mis põhinevad tema ainuaktsionäri Eesti Energia dividendiootustel. Kontsern on võimeline kontrollima oma tütarettevõtete dividendiväljamaksete ajastust ja suurust, et rakendada dividendide maksmise põhimõtteid.

OSA 9. VALDKONNA ÜLEVAADE

Alltoodud teave sisaldab väljavõtteid teabest, statistilistest andmetest ja uuringutest ning viiteid teabele, statistilistele andmetele ja uuringutele, mille on avaldanud ametnikud või kolmandad isikud. Alltoodud teave on taasesitatud avalikest või muudest allikatest, mida Selts peab usaldusväärseks. Selts võtab vastutuse sellise teabe, statistiliste andmete ja uuringute leidmise ja taasesitamise eest. Selline teave, statistilised andmed ja uuringud võivad sisaldada ligikaudseid või ümardatud arve. Seltsile teadaolevalt ei ole esitatud fakte, mis muudaksid sellise teabe, statistilised andmed ja uuringud eksitavaks, ent Selts ei võta täiendavat vastutust sellise teabe, statistiliste andmete ja uuringute eest.

9.1 ÜLDINE MAKROMAJANDUSLIK ÜLEVAADE

Euroopa majandus sattus 2020. aastal äkilisse langusesse, sest ta sulges suure osa majandusest, et võidelda COVID-19 leviku vastu. Kuna riigid kehtestasid kogu aasta jooksul rea erinevaid isoleerimismeetmeid, püsis euroala SKP kasv 2020. aastal eelmise aastaga võrreldes negatiivne kõigis neljas kvartalis[2].

Kokkuvõttes kahanes euroala majandus 2020. aastal 6,6% ja peaks 2021. aastal kasvama 4,3%. Inflatsiooniväljavaateid on 2021. aastaks korrigeeritud 1,7%-ni ja 2022. aastaks 1,3%-ni[3].

Pandeemiakriisist tingitud püsiva toodangu ja tööturu kaotuse täielikku ulatust on üsna raske ennustada. Poliitikameetmete tõttu, mis on kaitsnud äriühinguid COVID-19-ga seotud maksejõuetuse eest, langes maksejõuetust taotlevate äriühingute arv kriisi alguses järsult ja püsis ülejäänud aasta jooksul madalal. Riiklikud toetusmeetmed on märkimisväärselt leevendanud pandeemia negatiivset mõju ettevõtetele ja töötajatele ning paljud kriisi armid muutuvad nähtavaks siis, kui majandus lõpuks taas avaneb ja riiklik toetus järk-järgult kaotatakse.[4]

Alltoodud tabelis on esitatud reaalse SKT määrad aastatel 2017–2020 ning prognoositud reaalse SKT määrad aastatel 2021–2022 Baltikumis, Soomes, Poolas ja euroalas.

SKP reaalkasv[5]	2017	2018	2019	2020	2021T	2022T
Eesti	5,7%	4,8%	4,3%	-2,9%	2,8%	5,0%
Läti	3,8%	4,3%	2,2%	-3,6%	3,5%	6,0%
Leedu	4,2%	3,6%	3,9%	-0,9%	2,9%	3,9%
Soome	3,1%	1,6%	1,0%	-2,8%	2,7%	2,8%
Poola	4,9%	5,1%	4,1%	-2,7%	4,0%	5,4%
Euroala	2,5%	1,9%	1,2%	-6,6%	4,3%	4,4%

[2] Euroopa Komisjon: Euroopa majandusprognoos kevad 2021 (vaheprognoos)
[3] Euroopa Komisjon: Euroopa majandusprognoos kevad 2021 (vaheprognoos)
[4] Euroopa Komisjon: Euroopa majandusprognoos kevad 2021 (vaheprognoos)
[5] Euroopa Komisjon: Euroopa majandusprognoos kevad 2021 (vaheprognoos)

Alljärgnevas tabelis on esitatud inflatsioonimäärad aastatel 2017–2020 ning prognoositud inflatsioonimäärad aastatel 2021–2022 Baltikumis, Soomes, Poolas ja euroalas.

Inflatsioon[6]	2017	2018	2019	2020	2021T	2022T
Eesti	3,7%	3,4%	2,3%	-0,6%	1,6%	2,2%
Läti	2,9%	2,6%	2,7%	0,1%	1,7%	2,0%
Leedu	3,7%	2,5%	2,2%	1,1%	1,9%	1,9%
Soome	0,8%	1,2%	1,1%	0,4%	1,2%	1,2%
Poola	1,6%	1,2%	2,1%	3,7%	3,5%	2,9%
Euroala	1,5%	1,8%	1,2%	0,3%	1,7%	1,3%

Hinnanguline tööjõu tunnikulu, mis hõlmab töötajatele makstavaid palku ja muid kulusid, nagu tööandja makstav sotsiaalmaks, on majanduse konkurentsivõime peamine määraja. Selle mõõdiku järgi on Balti riikide majandused konkurentsivõimelisemad kui nende Euroopa vastaspoolte omad, kellel on võrdluseks kõrgemad tööjõukulud tunnis[7].

Alloleval graafikul on esitatud hinnangulised tööjõukulud tunnis 2020. aastal[8].

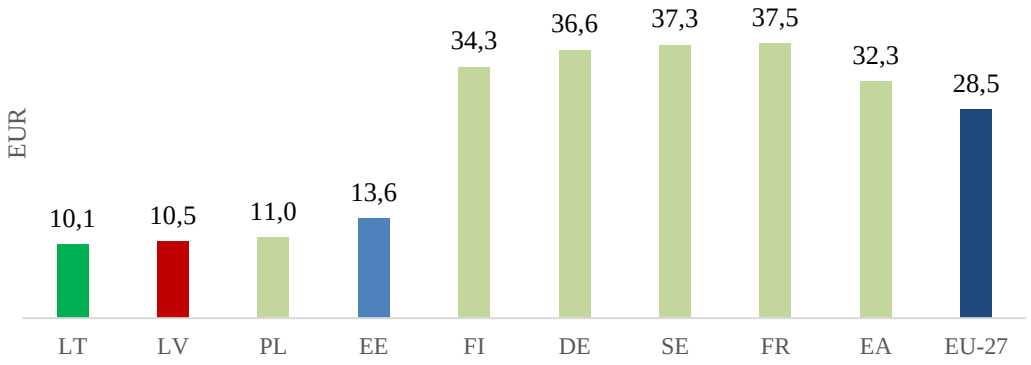

Riigi krediidireiting on riigi või suveräänse üksuse krediidivõime sõltumatu hinnang. Riigi krediidireitingud võivad anda investoritele ülevaate konkreetse riigi võlakohustustesse investeerimisega seotud riskitasemest, sealhulgas mis tahes poliitilisest riskist. Balti riikidel ning Soomel ja Poolal on ühed kõrgeimad riigi krediidireitingud ja madalaimad võla suhteid SKP-sse kogu EL-is.

Alltoodud tabelis on esitatud Baltikumi, Soome ja Poola viimased krediidireitingud.

Krediidireiting[9]	S&P	Moody's
Eesti	AA-	A1
Läti	A+	A3
Leedu	A+	A3
Soome	AA+	Aa1
Poola	A-	A2

[6] Euroopa Komisjon: Euroopa majandusprognoos kevad 2021 (vaheprognoos)
[7] Eurostat
[8] Eurostat
[9] S&P, Moody's

Eesti, Läti ja Leedu valitsused on varem näidanud üles suurepärast eelarve- ja finantsdistsipliini, mille tulemusel valitsemissektori võla suhe SKP-sse on EL-is kõige madalam. 2019. aastal oli valitsemissektori võla suhe SKP-sse Eesti puhul 8,4%, Lätis 36,9% ja Leedus 36,3%.

Alloleval graafikul on esitatud valitsemissektori võlg protsendina SKP-st 2019. aastal.

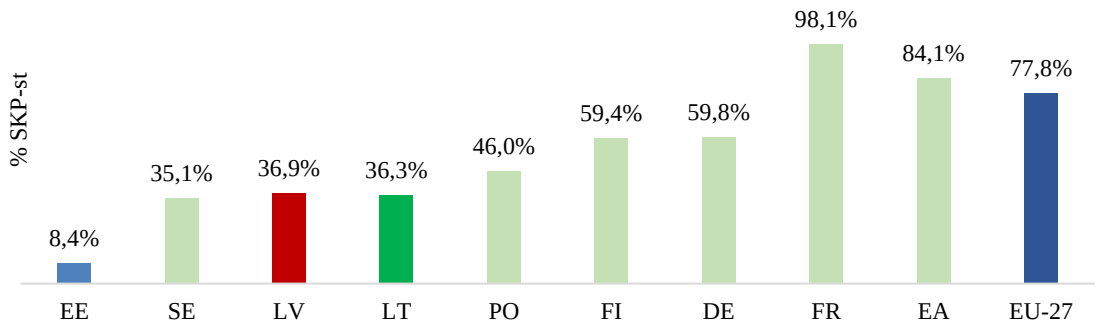

Alloleval graafikul on esitatud valitsemissektori võlg protsendina SKP-st 2020. a IV kvartalis.

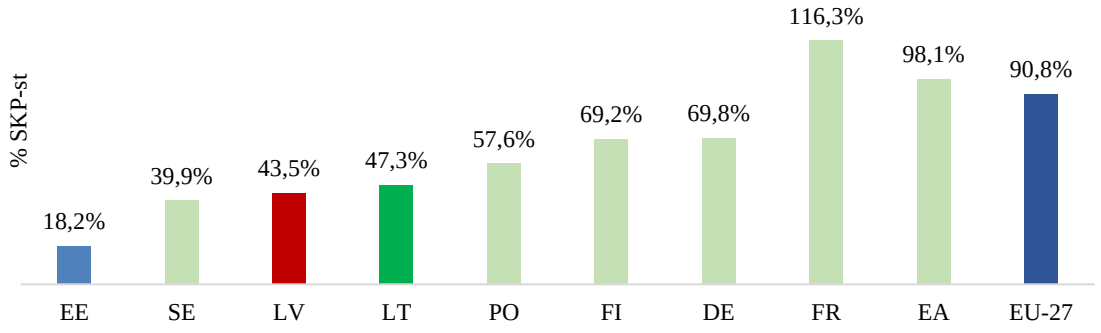

2020. aasta neljanda kvartali lõpus, kui COVID-19 ohjeldamismeetmed liikmesriikides laialdaselt kehtisid, suurenes valitsemissektori võla suhe SKP-sse euroalas 98,1%-ni võrreldes 84,1%-ga 2019. aastal. Valitsemissektori võlg protsendina SKP-st suurenes kõigis liikmesriikides.

9.1.1. Eesti

SKP kahanes 2020. aastal 2,9%, peamiselt kodumajapidamiste tarbimise vähenemise tõttu, samal ajal kui kaupade eksport püsis suhteliselt hästi ja IKT-teenuste sektori eksport kasvas jõudsalt. Üks suur investeering tarkvarasse tõi kaasa investeeringute ja impordi hüppe ning vähendas jooksevkonto ülejääki, kuid ei avaldanud märkimisväärset mõju SKP-le.[10]

Prognooside kohaselt kasvab SKP 2021. aastal 2,8%. Prognooside kohaselt taastub eratarbimine niipea, kui COVID-19 piirangud on kaotatud, sest kodumajapidamised on kogunud rekordiliselt suuri sääste. Lisaks võimaldavad pensionisüsteemi II samba hiljutised muudatused hoiustajatel kogunenud pensionivara igal ajahetkel välja võtta. Esimene väljamaksete laine toimub 2021. aasta septembris. Eeldatavasti võetakse sel ajal välja umbes veerand II samba pensionisäästudest, mis moodustavad 1,3 miljardit eurot ehk 4,6% SKP-st. See annab lühiajalise tõuke kodumajapidamiste tarbimisele, kinnisvarasektorile ja võimalik, et ka finantsinvesteeringutele

[10] Euroopa Komisjon: Euroopa majandusprognoos kevad 2021 (vaheprognoos)

või olemasolevate tarbimislaenude tagasimaksmisele. SKP kasvu pidurdatakse mõnevõrra, sest äkiline sissetulekute kasv kulutatakse tõenäoliselt tarbijate kestvuskaupadele, sõidukitele ja puhkusereisidele välismaal, millel on märkimisväärne impordisisu.[11]

Tarbijahinnad langesid 2020. aastal 0,6%, seda eelkõige ülemaailmsete kütusehindade languse tõttu. Seda mõju võimendas diislikütuse aktsiisi ajutine langetamine kaheks aastaks alates 01.05.2020. Prognooside kohaselt kerkib inflatsioon 2021. aastal 1,6%-ni ja 2022. aastal enam kui 2%-ni, sest eeldatakse, et üleilmsed energiahinnad taastuvad ja kõrgem diislikütuse aktsiis taastub 2022. aasta mais. Majanduse ülejäänud nõrkus peaks teenuste inflatsiooni pidurdama, eriti 2021. aastal.[12]

Töötus on alates 2020. aasta lõpust stabiliseerunud, kuigi esimene tööhõive toetuskava lõppes 2020. aasta juulis (piiratum kava kestis 2020. aasta detsembrist kuni 2021. aasta veebruarini). 2021. aasta märtsis käivitati teine ulatuslikum tööhõive toetuskava vastuseks piirangute taaskarmistamisele. Prognooside kohaselt ulatub keskmine töötuse määr 2021. aastal peaaegu 8%-ni ja langeb 2022. aastal tasemeni, mis on pisut üle 6%.[13]

9.1.2. Läti

Reaalne SKP vähenes 2020. aastal 3,6%, sest COVID-19 piirangud mõjutasid oluliselt vahetult tarbitavaid teenuseid nagu turism, majutus ja kultuuriteenused. 2020. aasta esimesel poolel mõjutasid ajutised häired teisi majandussektoreid vähem ja 2020. aastal koguni laienesid. Eratarbimine vähenes 10%, samas kui investeeringud jäid 2019. aasta tasemele ning kaupade eksport sai kasu heast saagist ja nõudlusest elektriseadmete järele. 2021. aastal peaks SKP kasvama 3,5%. 2021. aasta algas suure nakkusmäära ja rangete piirangutega, sest COVID-19 levik kasvas 2020. aasta lõpus. Reaalne SKP kahanes esimeses kvartalis eelmise kvartaliga võrreldes 2,2%, kuid peaks järgmiste kvartalite jooksul taastuma. Eratarbimist on toetanud fiskaalmeetmed ja see peaks taastuma pärast piirangute leevendamist ja nõudluse vabastamist. Investeeringud suurenevad käsikäes ettevõtete kindlustunde kasvuga. Eksport peaks saama tuge välisnõudluse kasvust ja reisipiirangute kaotamisest. Samal ajal suurendab sisenõudlus kestvuskaupade ja puhkusereiside järele importi.[14]

2021. aasta teisel poolel oodatav tugev majanduse taastumine jätkub ja peaks 2022. aastal aitama kaasa SKP 6,0%-lisele kasvule. Eeldatakse, et eratarbimise kasv suureneb tööhõive taastumise tõttu. Lisaks saavad investeeringud kasu erasektori tugevast usaldusest ja märkimisväärsest EL-i rahastamise sissevoolust, sealhulgas Rail Balticu ehitamise ning taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi rahastamisest. Arvestades suurt nõudlust peamistel eksporditurgudel, peaks kaupade eksport eeldatavasti veelgi suurenema, samal ajal kui teenuste ekspordi taastumine on prognooside kohaselt pikaajalisem, saavutamata prognoosiperioodil pandeemiaeelset taset.[15]

Tööhõive vähenes 2020. aastal 2,3%, kusjuures mõjutatud töömahukates teenindussektorites kadus palju töökohti. Tööjõunõudlus peaks taastuma koos majanduse taastumisega 2021. ja 2022. aastal. Töötuse määr tõuseb 2021. aastal hinnanguliselt 8,2%ni, enne kui see 2022. aastal langeb alla 7%. Palgad kasvasid 2020. aastal 5,3%, sest ettevõtted hoidsid ja palkasid hästi tasustatud spetsialiste, samas kui madalapalgalised töötajad seisid silmitsi töökoha kaotusega. Avaliku sektori palgatõus ja kõrgem riiklik miinimumpalk aitavad 2021. aastal kaasa palgakasvule. Valitsemissektori võla suhe SKP-sse suurenes valitsuse võetud laenude ja SKP vähenemise tõttu 37%-lt 2019. aastal 43,5%-ni 2020. aastal. Võla suhe SKP-sse peaks 2021. aastal jõudma

[11] Euroopa Komisjon: Euroopa majandusprognoos kevad 2021 (vaheprognoos)
[12] Euroopa Komisjon: Euroopa majandusprognoos kevad 2021 (vaheprognoos)
[13] Euroopa Komisjon: Euroopa majandusprognoos kevad 2021 (vaheprognoos)
[14] Euroopa Komisjon: Euroopa majandusprognoos kevad 2021 (vaheprognoos)
[15] Euroopa Komisjon: Euroopa majandusprognoos kevad 2021 (vaheprognoos)

ligikaudu 47%-ni, kuid väheneb 2022. aastal tänu väiksemale eelarvepuudujäägile ja SKP[16]taastumisele.

9.1.3. Leedu

2020. aastal langes SKP 0,9%, mis on oluliselt vähem kui EL-i keskmine. Farmaatsia- ja tubakatoodete, teravilja ja arvutiteenuste ekspordis registreeriti märkimisväärne positiivne panus kasvu. Kuigi turism, majutus- ja toitlustustegevus kannatas, moodustavad need suhteliselt väikese osa Leedu majandusest. Samal ajal vähenes kapitali kogumahutus põhivarasse 2020. aastal veidi, kusjuures kõige rohkem vähenesid investeeringud transpordivahenditesse. Eratarbimine vähenes peamiselt piiratud kulutamisvõimaluste ja ennetava kokkuhoiu suurenemise tõttu. 2021. aastal peaks eksport, eriti farmaatsia- ja naftatoodete eksport, andma tugevaid tulemusi, kuid ka impordi puhul on oodata kiiret taastumist. Üldiselt prognoositakse, et netoeksport kujuneb pisut negatiivseks. Leedu reaalne SKP on selle aasta esimeses kvartalis juba taastunud pandeemiaeelsele tasemele ning prognooside kohaselt kasvab see 2021. aastal 2,9% ja 2022. aastal 3,9%.[17]

2021. aasta jaanuaris oli töötuse määr 9,6%, võrreldes 6,2%-ga 2020. aasta jaanuaris. Erinevate piirangute järkjärguline leevendamine tähendab tööturu nõrkuse aeglast vähenemist. Seetõttu prognoositakse, et töötuse määr püsib 2021. aastal kõrge, enne kui see väheneb 2022. aastal 7,1%ni. Palgakasv püsis 2020. aastal kiire ning avalikus sektoris kasvasid palgad ülejäänud majandusega võrreldes kiiremini. Paranev majandusolukord peaks jätkuvalt toetama palkade edasist tõstmist 2021. ja 2022. aastal.[18]

ÜTHI-inflatsioon aeglustus 2,2%-lt 2019. aastal 1,1%-ni 2020. aastal, sest energiahindade järsk langus tasakaalustas osaliselt teiste kategooriate kasvu. Kõrgemad naftahinnad koos tarbijate nõudluse kavandatava taastumise ja üldise majandustegevusega suruvad inflatsiooni prognoosiperioodil 2% lähedale. Valitsemissektori eelarve puudujäägi suurenemise tõttu kasvas võla suhe SKP-sse 35,9%-lt 2019. aastal 47,3%-ni 2020. aastal. 2021. ja 2022. aastal peaks valitsemissektori võlg olema vastavalt 51,9% ja 54,1% SKP-st.[19]

9.1.4. Muud turud

(a) Soome

2020. aastal langes SKP 2,8%, mis on peamiselt omistatav kontaktimahukatele teenindussektoritele, kusjuures kõige rohkem olid mõjutatud majutus- ja toitlustusteenuseid. Kuigi majandus sai ränga hoobi, oli langus algselt oodatust väiksem. Pärast 2020. aasta tugevat langust peaks majandusaktiivsus sisenõudluse toel jõuliselt taastuma. Tööhõive ja palgakasv toetavad jätkuvalt eratarbimist. SKP reaalkasv peaks 2021. aastal taastuma 2,7%-ni.[20]

(b) Poola

COVID-19 pandeemia viis Poola majanduse 2020. aastal laiapõhjalisesse langusse. Poola majandus kahanes 2020. aastal 2,7%. SKP langus oli siiski EL-i keskmisest aeglasem, sest Poola vähene mõjutatud raskesti tabatud sektorite poolt ja mitmekesine majandusstruktuur pehmendasid ohjeldamismeetmete mõju majandustegevusele. Kuna pandeemiaga seotud piirangud kaotatakse järk-järgult, peaks majandus 2021. ja 2022. aastal taastuma, mida toetab tarbijate suur nõudlus ja järgmise põlvkonna EL-i vahendite sissevool. Prognooside kohaselt

[16] Euroopa Komisjon: Euroopa majandusprognoos kevad 2021 (vaheprognoos)
[17] Euroopa Komisjon: Euroopa majandusprognoos kevad 2021 (vaheprognoos)
[18] Euroopa Komisjon: Euroopa majandusprognoos kevad 2021 (vaheprognoos)
[19] Euroopa Komisjon: Euroopa majandusprognoos kevad 2021 (vaheprognoos)
[20] Euroopa Komisjon: Euroopa majandusprognoos kevad 2021 (vaheprognoos)

kasvab Poola majandus 2021. aastal 4,0% ja 2022. aastal 5,4%, kusjuures SKP peaks jõudma pandeemiaeelsele tasemele 2021. aasta kolmandas kvartalis.[21]

9.2 ÜLEVAADE BALTIMAADE, SOOME JA POOLA ELEKTRITURUST

9.2.1. Ülevaade elektriturust

EL-i elektriturg avati täielikult 2007. aastal. Kogu EL-is avati elektriturud esmalt suurtarbijatele ja seejärel kõigile turuosalistele.

Avatud turul müüvad tootjad elektrit hulgiturule, kus seda ostavad hulgiostjad, kes on tavaliselt elektrimüüjad. Balti riigid on osa Põhjamaade integreeritud elektri hulgimüügiturust Nord Pool, kuhu tarnivad elektrit Läänemere piirkonna tootjad. Eesti, Läti ja Leedu dereguleerisid oma elektriturud ning liitusid Nord Pooli elektribörsi turuga aastatel 2010–2013. Nord Pooli elektribörsi üksikasjalik ülevaade on esitatud punktis 2.4 „Elektrikaubandus“.

Balti regiooni elektrisüsteem on üsna väike (energianõudlus 26,8 TWh ja 2020. aastal 15,2 TWh), soojuspõhine ja selle taastuvate energiaallikate osakaal suureneb.[22][23]

Balti riigid on endiselt sünkroniseeritud Venemaa elektrivõrguga; siiski lepiti kokku ühises kavas sünkroniseerida nende võrk Poola ja Kesk-Euroopaga 2025. aastaks.[24]

9.2.2. Elektrienergia tootmine, import ja eksport

2019. aastal ulatus Balti riikide elektri kogutoodang (bruto) 18 TWh-ni. Eesti on aastaid olnud Balti regiooni suurim elektritootja suuresti tänu olulisele elektritootmisele põlevkivist Eesti Energia elektrijaamades. 2019. aastal oli Eesti osakaal Balti riikide elektri kogutoodangus 43%, võrreldes Läti 36% ja Leedu 21%-ga.[25]

Soomes ulatus elektri kogutoodang 68 TWh-ni ja Poola tootis 164 TWh elektrienergiat.[26]

Elektri kogutoodangu graafik 2019. aastal, TWh

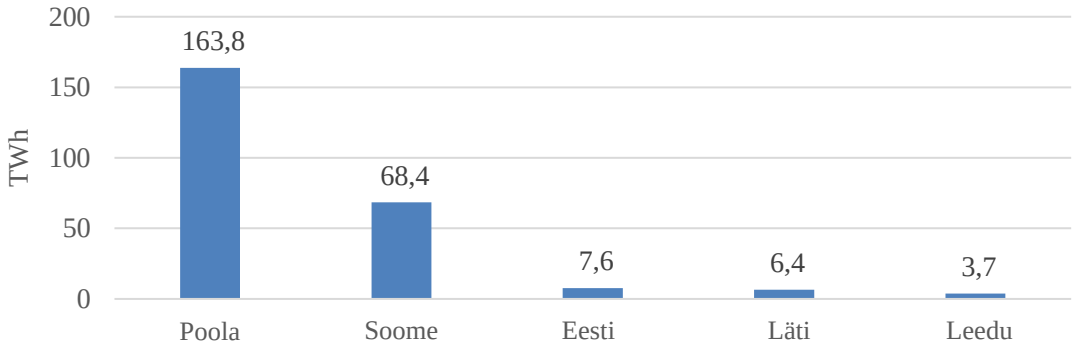

Allikas: Eurostat

[21] Euroopa Komisjon: Euroopa majandusprognoos kevad 2021 (vaheprognoos)
[22] SKM
[23] Elering
[24] SKM
[25] Eurostat
[26] Eurostat

2019. aastal oli Eesti elektri kogutoodang 7,6 TWh, mis oli 38% vähem kui eelmisel aastal. 2020. aastal oli tootmise vähenemine peamiselt tingitud taastumatutest energiaallikatest toodetud toodangu vähenemisest, mis muutis taastuvenergia tootmise osakaalu loomupäraselt suuremaks[27].

Põlevkivi on Eestis olnud oluline energiaallikas juba aastakümneid. 2020. aastal andis põlevkivi ligikaudu 54% kogu elektritoodangust. Kuigi põlevkivi moodustab olulise osa kogu energiatootmisest, on see muutunud palju vähem konkurentsivõimeliseks CO_2 kõrgete hindade tõttu, mis põhjustavad põlevkivil põhineva elektritootmise vähenemist ning suurtes kogustes Venemaa ja Valgevene elektri sisenemist Balti ja Soome energiaturule. Nende riikide suhtes ei kohaldata Euroopa Liidu CO_2 heitkoguste aktsiise, mis on viimase aasta jooksul kahekordistunud.[28]

CO_2 Euroopa saastekvootide arengu graafik, EUR/tonn

Allikas: Markets Insider

[27] Elering
[28] Eesti Energia

Eesti elektrienergia brutotoodangu jaotus kütuse järgi 2019. aastal

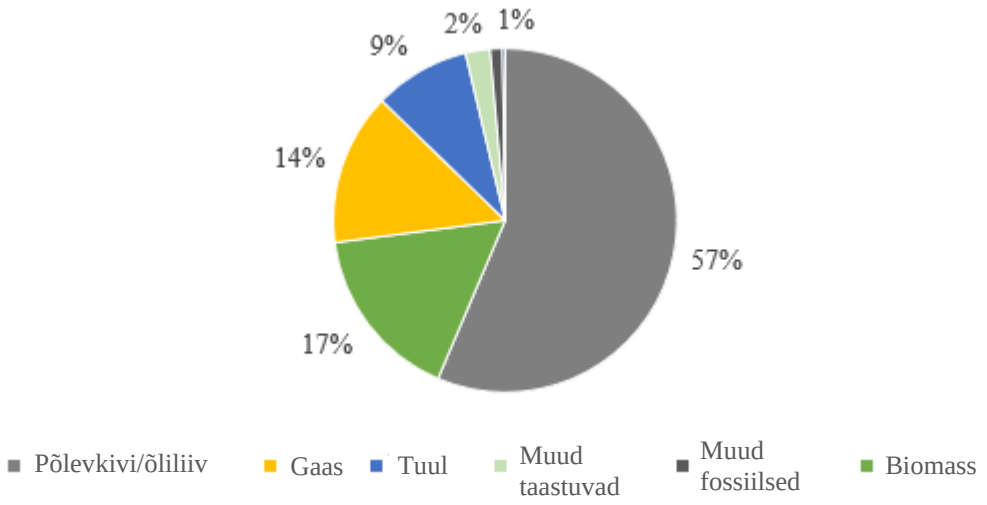

Allikas: Eurostat

2020. aastal importis Eesti 7,4 TWh elektrienergiat. Elektrieksport kasvas 38% ja ulatus 3,7 TWh-ni. Elektritootmise järsu vähenemise tõttu ületas tarbimine tootmist 3,7 TWh võrra, ulatudes 8,7 TWh-ni.[29]

Eesti elektri netotoodangu, netotarbimise, ekspordi ja impordi graafik aastatel 2014–2020, TWh

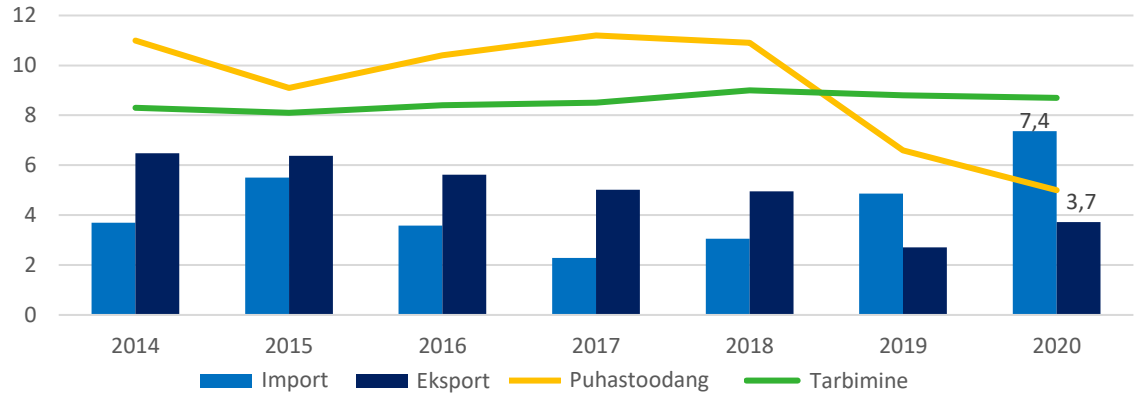

Allikas: Eurostat

Läti elektri brutotoodang oli 2019. aastal 6,4 TWh, mis on 4% vähem kui eelmisel aastal. Gaasitoodang moodustas 3,2 TWh, mis võrdub ligikaudu 50% riigi kogu elektritoodangust.[30]

[29] Eurostat
[30] Eurostat

Läti elektrienergia netotoodangu jaotus kütuse järgi 2019. aastal

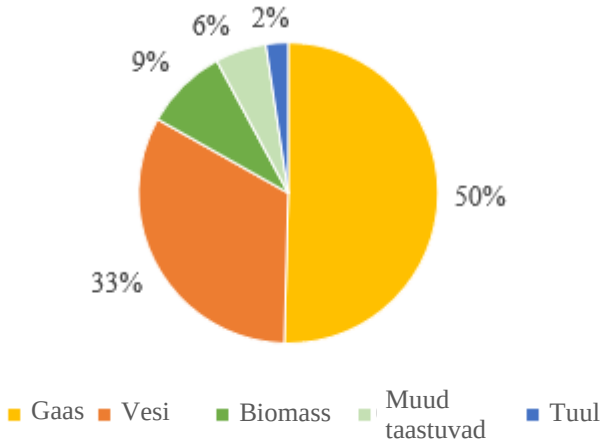

Allikas: Eurostat

Kuigi Lätis on suur hulk mittefossiilseid energiaressursse, sõltub riigi energiabilanss impordist. Kogu riigis vajaminev nafta, süsi ja gaas imporditakse.[31]

2020. aastal importis Läti 4,2 TWh elektrienergiat, mis on 9% vähem kui aasta varem. Elektrieksport vähenes 27% 2,5 TWh-ni. 2020. aastal oli elektri netotarbimine 7,1 TWh, samas kui netotoodang oli 5,5 TWh.[32]

Läti elektri netotoodangu, netotarbimise, ekspordi ja impordi graafik aastatel 2014–2020, TWh

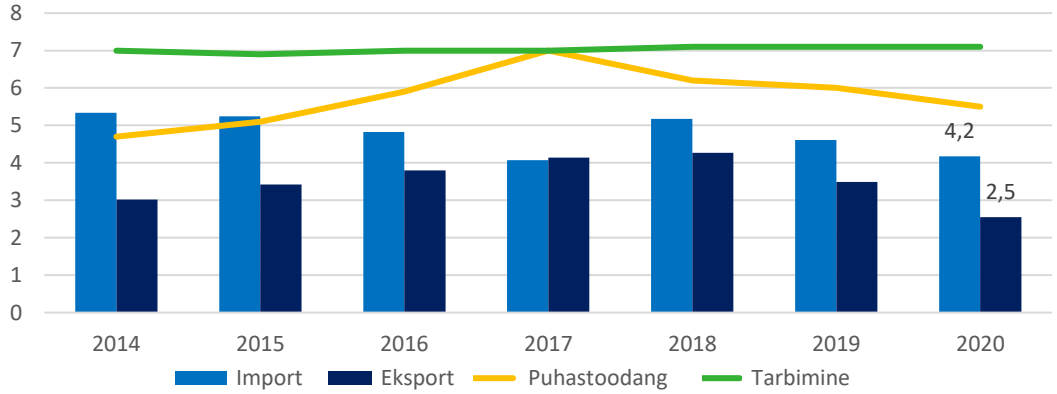

Allikas: Eurostat

2019. aastal oli Leedu elektri brutotoodang 3,7 TWh. Tuuleelektrijaamad tootsid 1,5 TWh elektrienergiat, moodustades ligikaudu 40% riigi kogu elektritootmisest. [33] Riiklikus energiasõltumatuse strateegias on sätestatud, et edaspidi toodab energiat peamiselt tuul ning tuulepargid peaksid 2030. aastaks tootma ligikaudu 4 TWh ehk üle 30% Leedu elektrivajadusest.[34]

[31] OECD
[32] Eurostat
[33] Eurostat, Litgrid
[34] Leedu Tuuleenergia Liit

Riik on huvitatud ka sellest, et biomassil töötavates elektrijaamades toodetakse rohkem elektrit ja soojust, sest need alandavad soojuse hindu ja muudavad Leedu vähem sõltuvaks maagaasist. 2019. aastal toodeti biomassist, biogaasist või jäätmetest ligikaudu 331 GWh elektrienergiat.[35]

Leedu taastuvelektrienergia brutotoodangu jaotus kütuse kaupa 2019. aastal

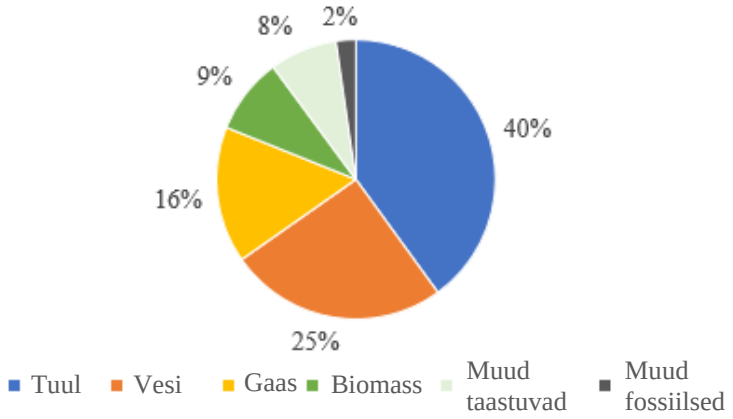

Allikas: Eurostat

2020. aastal importis Leedu 12,0 TWh elektrienergiat, mis on 9% vähem kui eelmisel aastal. Samal ajal kasvas eksport 5% ehk 4,1 TWh-ni.[36] Pärast Ignalia tuumaelektrijaama sulgemist 2009. aastal vastavalt EL 2013-ga ühinemise nõuetele muutus Leedu üha enam sõltuvaks energiaimpordist. [37] Enne 2009. aastat rahuldas Ignalia tuumaelektrijaam 77% riigi elektrivajadusest.[38]

Leedu on väljendanud muret idapoolse impordi ja eriti Valgevenes ehitatava Astravetsi tuumaelektrijaama pärast. Sellest tulenevalt on Leedu parlament vastu võtnud seaduse, mis võimaldab riigil blokeerida elektri importi naaberriikidest, tuginedes riikliku julgeoleku ja keskkonnakaitse kaalutlustele.[39]

[35] SKM
[36] Eurostat
[37] OECD
[38] Litgrid
[39] SKM

Leedu elektri netotoodangu, netotarbimise, ekspordi ja impordi graafik aastatel 2014–2020, TWh

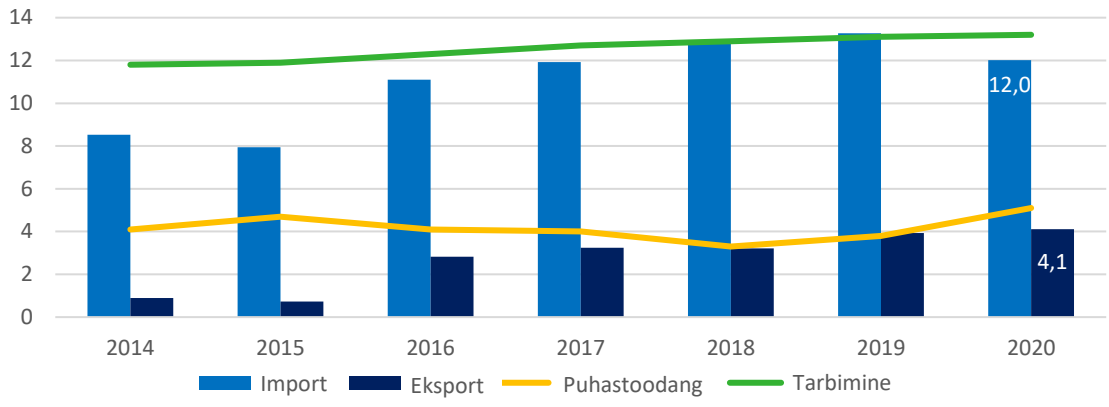

Allikas: Eurostat

Soome elektri brutotoodang oli 2019. aastal 68,4 TWh, mis on 2% vähem kui aasta varem. Suurim elektritootmise allikas oli tuumaenergia, mis tootis 23,9 TWh elektrienergiat, mis on 2018. aastaga võrreldes 5% enam. Tuulest toodetud elektri kogus oli 6,0 TWh.[40]

Soome elektrienergia brutotoodangu jaotus kütuse järgi 2019. aastal

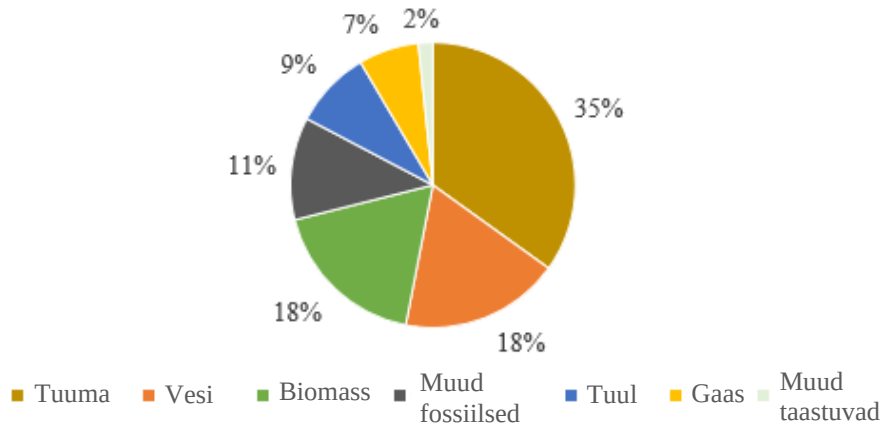

Allikas: Eurostat

2020. aastal oli Soome elektriimport 21,6 TWh, mis on 10% vähem kui eelmisel aastal. Elektrieksport ulatus 6,7 TWh-ni, mis on 71% rohkem kui aasta varem. 2020. aastal oli elektri netotarbimine 81,6 TWh.[41]

[40] Eurostat
[41] Eurostat

Soome elektri netotoodangu, netotarbimise, ekspordi ja impordi graafik aastatel 2014–2020, TWh[42]

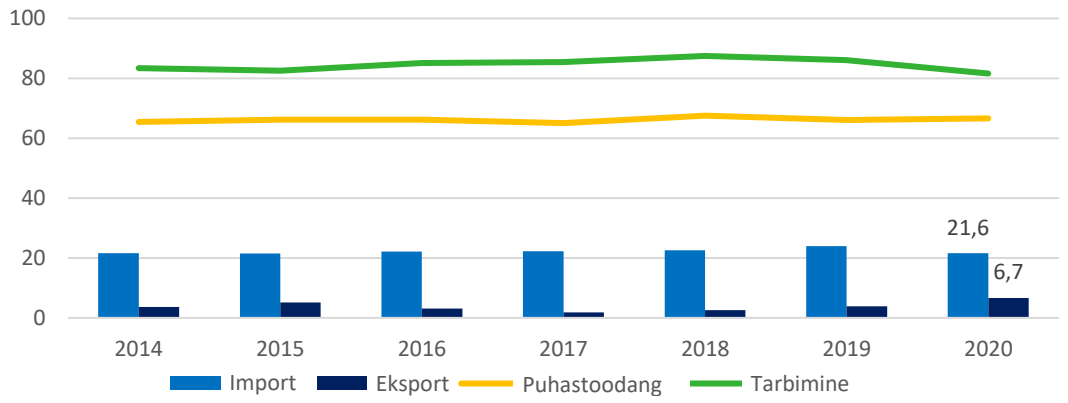

Allikas: Eurostat

2019. aastal oli Poolas elektri brutotoodang 164 TWh. Poola on üks söest sõltuvamaid riike ja süsi domineerib Poola energiasektori kütusevalikus. Kivisöel põhinev energiatoodang oli 2019. aastal 118,1 TWh.[43] Kuigi EL on aastaid püüdnud söe kasutamist vähendada, on Poola viidanud, et järgmistel aastakümnetel domineerib Poola energiaallikate jaotuses süsi. Peamine põhjus, miks ei soovita kivisöe kasutust vähendada, on see, et võrreldes teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega on Poolal oluliselt suuremad kivisöe ja pruunsöe varud.[44]

2021. aasta veebruaris võttis Poola parlament aga vastu riikliku energiapoliitika raamistiku 2040. aastaks, et rahuldada Poola kasvava elektritarbimise vajadused. Poliitika, millega seatakse eesmärgid, et taastuvate energiaallikate osakaal energia brutolõpptarbimises oleks 2030. aastaks vähemalt 23%. Lisaks sätestatakse selles, et 2030. aastaks ei tohi söe osakaal elektritootmises ületada 56%. Nende eesmärkide saavutamiseks suureneb märkimisväärselt päikese- ja meretuuleenergia paigaldatud võimsus.[45] Lisaks on viimase kümne aasta jooksul kasvanud taastuvenergia ja tuulest toodetud elektrienergia kogus ulatus 15,1 TWh-ni (9% kogutoodangust) ning muudest taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia toodang ulatus 2019. aasta lõpuks 3,8 TWh-ni.[46]

[42] Eurostat
[43] ARE
[44] SKM
[45] Poola Kliima- ja Keskkonnaministeerium: „Poola energiapoliitika aastani 2040“
[46] ARE

Poola elektrienergia brutotoodangu jaotus kütuse järgi 2019. aastal

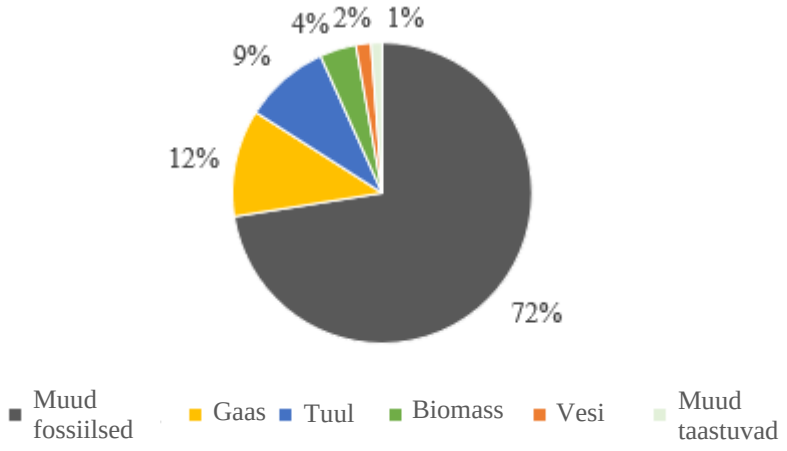

Allikas: Eurostat

2020. aastal importis Poola 20,6 TWh elektrienergiat ja eksportis 7,4 TWh.[47] 2020. aastal oli Poola netotoodang 144,2 TWh ja kogutarbimine 157,4 TWh.[48]

Poola elektri netotoodangu, netotarbimise, ekspordi ja impordi graafik aastatel 2014–2020, TWh

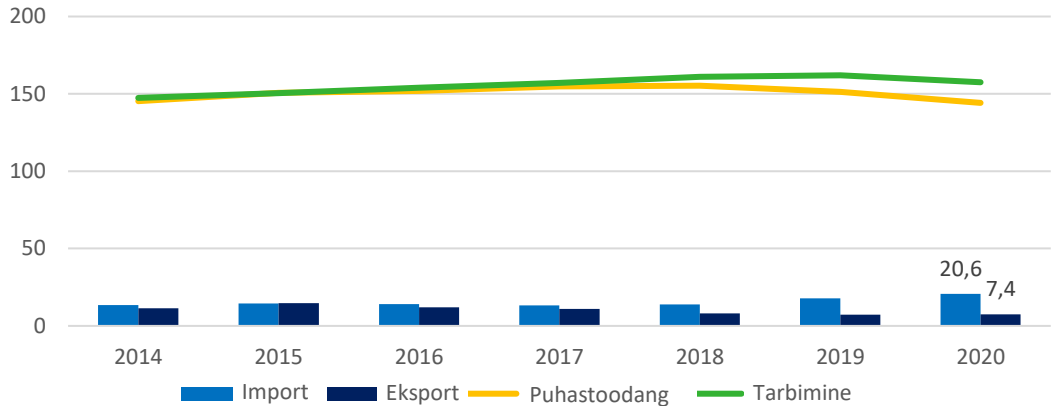

Allikas: Eurostat

9.2.3. Balti ja Põhjamaade elektriturgude vahelised ühendused

1990. aastate alguses dereguleerisid Põhjamaad oma elektriturud ja ühendasid oma individuaalsed turud ühiseks Põhjamaade turuks. Eesti, Läti ja Leedu dereguleerisid oma elektriturud ning liitusid aastatel 2010–2013 Nord Pooli elektribörsi turuga. Mõiste „piirangute kaotamine“ tähendab käesoleva punkti mõiste seda, et riik ei juhi enam elektriturgu ja selle asemel kehtestatakse vaba konkurents. Dereguleerimine toimus tõhusama turu loomiseks, riikidevahelise energiaülekande võimaldamiseks ja varustuskindluse suurendamiseks. Olemasolevat võimsust saab kasutada tõhusamalt suures piirkonnas võrreldes väikesega ning lõimitud turud suurendavad tootlikkust ja parandavad tõhusust.[49]

[47] Eurostat
[48] Eurostat
[49] Nord Pool

2000. aastate alguses oli Balti energiasüsteem praktiliselt isoleeritud, kuna riike ülejäänud Euroopaga ühendavad elektriliinid ei olnud piisavad. Läbirääkimised Esimese merekaabli Estlink 1 üle Eesti ja Soome vahel algasid 1999. aastal, kuid projekt viidi lõpule alles 2006. aastal. Liin sai kiiresti üheks kõige ülekoormatumaks Nord Pool Elspoti turul, nii et teine võrkudevaheline ühendus, Estlink 2, käivitati 2014. aastal.[50]

Kolmas ühendus, mis ühendab Balti riikide Põhjamaadega, on NordBalt, mis ühendab Leedut ja Rootsit. See 700 MW võimsusega kõrgepinge alalisvoolukaabel alustas elektri edastamist 2016. aastal. Need võrkudevahelised ühendused võimaldasid Balti riikidel luua sujuvalt toimiva Põhja- ja Baltimaade elektrituru.[51]

Ainus seos, mis Balti riikidel Mandri-Euroopaga on – LitPol –, käivitati samuti 2016. aastal. Liin ühendab Leedut ja Poolat ning selle elektrivõimsus on 500 MW. See võrkudevaheline ühendus on Venemaa võrgust Balti desünkroniseerimisplaani jaoks eluliselt tähtis.[52]

2015. aasta novembris uuendatud reeglite kohaselt saavad Venemaa ja Valgevene elektrimüüjad müüa elektrit Balti riikidele ainult Nord Pooli elektribörsil Eesti-Venemaa, Läti-Venemaa, Leedu-Valgevene ja Leedu-Kaliningradi ühenduste kaudu. Balti võrguettevõtjate vahel kokku lepitud metoodika alusel suunab Nord Pooli elektribörs kogu kolmandatest riikidest pärit elektri Nord Pooli Leedu-Valgevene hinnapiirkonda Elspoti eelmise päeva kauplemiseks. Eesti-Venemaa ja Läti-Venemaa piiriühendustele kauplemisvõimsust ei looda. Lisaks sellele ei toimu kolmandate riikidega päevasisest piiriülest kauplemist.[53] 2018. aastal tarniti Leedu ja Soome kaudu Nord Pooli Euroopa elektribörsi turule üle 13,3 TWh Venemaal toodetud elektrit. Venemaalt kolme Balti riiki tarnitud elektri turuosa kasvas 50%.[54]

2020. aasta detsembris valmis strateegiline taristuprojekt kolmanda 330 kV Eesti-Läti elektriülekandeliinil Harkust Riiga. Uus 330 kV õhuliin kõrvaldab kitsaskoha Eesti-Läti piiril, suurendades ülekandevõimsust kuni 600 MW võrra. Kolmas ühendus on oluline kogu Balti regiooni tuleviku jaoks, sest see tagab turvalisema elektrivarustuse ja elektrituru tõhusama toimimise Baltimaade, Põhjamaade ja teiste EL-i riikide vahel.[55]

2018. aasta juunis leppisid Eesti, Läti, Leedu ja Poola kokku poliitilises tegevuskavas Balti riikide elektrivõrgu sünkroniseerimiseks Mandri-Euroopa võrguga 2025. aasta tähtpäevaks.[56]

[50] Euroopa Komisjon
[51] Euroopa Komisjon
[52] Euroopa Komisjon
[53] Elering
[54] ERR
[55] Elering
[56] Euroopa Komisjon

Nord Pooli elektribörsi piirkonda (rohelisega tähistatud riigid) ja ühendusi, sealhulgas olemasolevaid ja kavandatavaid ühendusi tutvustav kaart

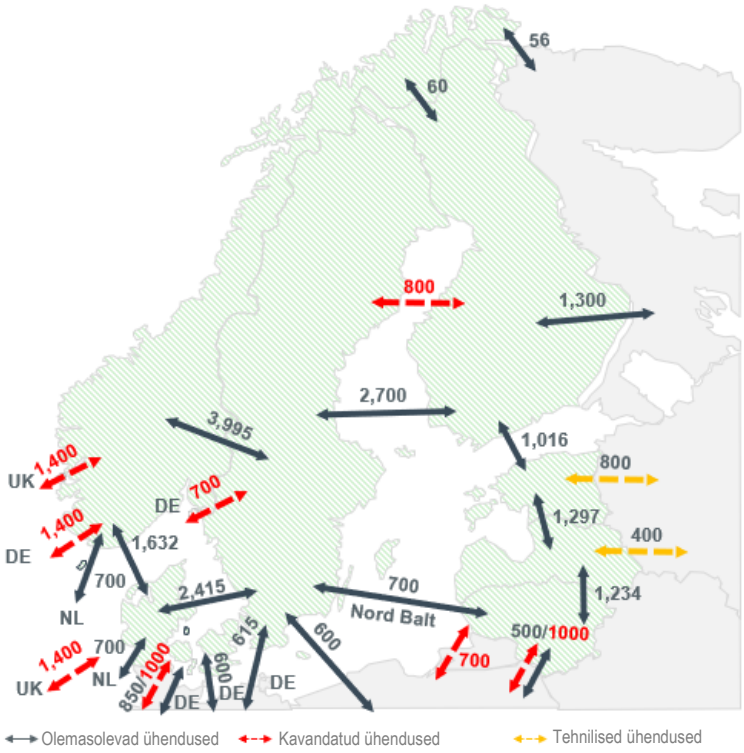

Allikas: Nord Pooli elektribörs, olemasolevad võimsused, mis põhinevad maksimaalsel netokoguvõimsusel

9.2.4. Elektriga kauplemine, sealhulgas Nord Pool

Nord Pooli elektribörsi eelmise päeva turg on enampakkumise põhine elektribörs füüsiliselt tarnitava elektri jaoks.

Eeloleval päeval täidab turg põhiülesannet tasakaalustada elektrituru pakkumist ja nõudlust teatava tulevikuplaneerimise võimalusega. Lisaks on olemas lõplik tasakaalustamisprotsess peente kohanduste tegemiseks reaalajas tasakaalustamise turul. Päevasisene turg toimib koos eelseisva päeva turuga, et aidata tagada vajalik tasakaal pakkumise ja nõudluse vahel, kuna see loob võimaluse kaubelda päevasisestel turgudel füüsilisele tarnele lähemal. Tasakaalus olemine võrgus tarneajale lähemal on kasulik nii turuosalistele kui ka elektrisüsteemidele, vähendades muu hulgas vajadust reservide ja nendega seotud kulude järele. Lisaks on päevasisene turg oluline abivahend, mis võimaldab turuosalistel võtta arvesse ootamatuid muutusi tarbimises ja katkestusi.

Järgmise päeva turg saab tootjatelt ja tarbijatelt pakkumusi ja pakkumisi ning arvutab tunnihinna. Nord Pooli elektribörs avaldab pakkumise ja nõudluse tasakaalustamiseks hinna iga järgmise päeva tunni kohta.

Igal hommikul esitavad kliendid oma tellimused enampakkumisele järgmiseks päevaks. Iga tellimus määrab mahu MWh-des tunnis/ajaühikus, mida klient on valmis ostma või müüma kindla hinnaga (EUR/MWh) iga tunni kohta järgmisel päeval.

Kuna taastuvenergia katkendliku tootmise hulk kasvab, suureneb huvi päevasisestel turgudel kauplemise vastu, sest turuosaliste jaoks muutub üha keerulisemaks olla sünkroonis pärast eelmise päeva turu sulgemist.

Tasakaalus olemine võrgus tarneajale lähemal on kasulik nii turuosalistele kui ka elektrisüsteemidele, vähendades muu hulgas vajadust reservide ja nendega seotud kulude järele. Lisaks võimaldab päevasisene turg turuosalistel võtta arvesse ootamatuid muutusi tarbimises ja katkestusi.

Kuna kauplemine toimub iga päev ööpäevaringselt kuni üks tund enne kohaletoimetamist ja mõnel juhul lausa kuni tarnetunnini, määratakse hinnad põhimõttel „kes ees, see mees“, mille puhul eelistatakse kõige optimaalsemaid hindu – kõrgeimat pakkumist ja madalaimat nõudlust[57].

Nord Pooli 2021. a I pa järgmise päeva hindu kujutav kaart (EUR/MWh)

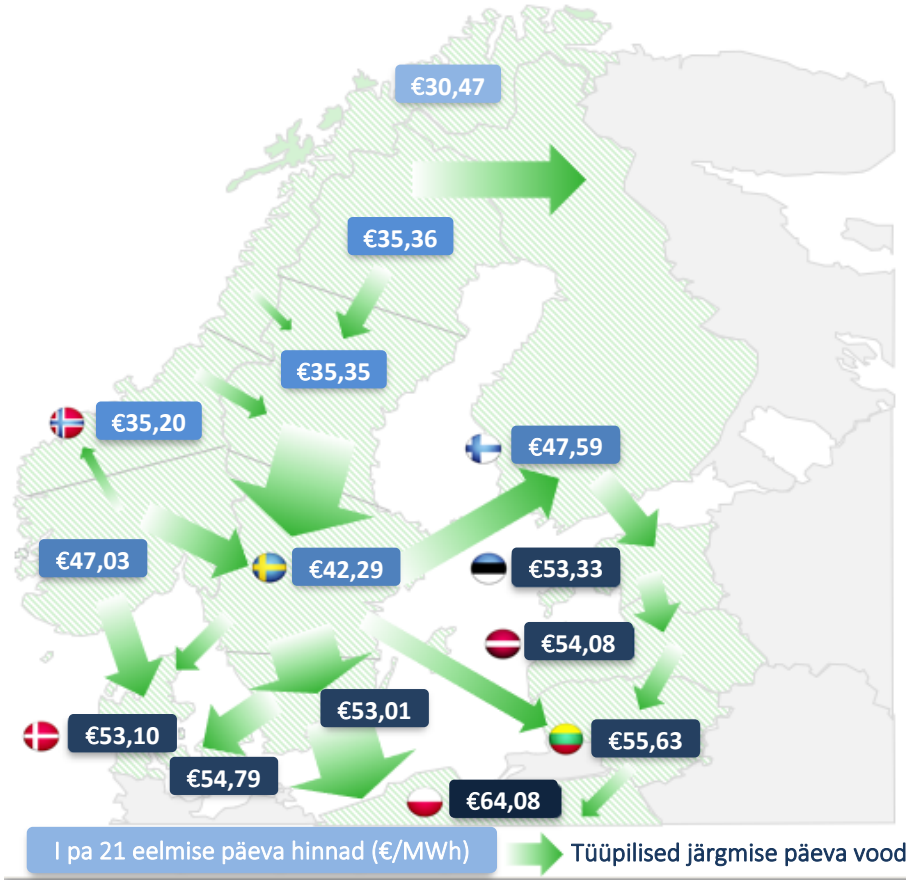

Allikas: Nord Pool, TGE

Selleks et tagada tulude kindlus ja rahastada tulevasi projekte, sõlmivad tootjad sageli elektriostulepinguid otse suurte energiatarbijate või elektrimüüjate või -kauplejatega. Elektrienergia ostulepingud toimivad tulevaste perioodide hinnariski maandamise instrumentidena. Elektrienergia ostulepingus saab kindlaks määrata nii teatud perioodi mahu kui ka hinna. Elektrienergia ostulepingud põhinevad tavaliselt igakuiste või aastakoguste alusel kindlaksmääratud tasuvus- või baaskoormusel. See tähendab, et elektrienergia ostulepingute mahustruktuuri tüübi alusel kannab kas müüja või ostja mahuriski, sest taastuvate varade tootmine sõltub mitmest välisest tegurist. Kindlaksmääratud mahu puhul tootmistasu asemel

[57] Nord Pool

tuleb toodetud mahu ja lepingus ettenähtud kindlaksmääratud mahu arveldada hetketurul, tekitades müüjale kulu või kasu.

Kuigi pikaajalised elektrienergia ostulepingud on Põhjamaades tavalised, ei ole need Baltikumis veel üldiselt levinud, sest enamikus tuuleparkides on veel paar aastat FiT- või FiP-toetusi jäänud. Kuna tootmiskulud ja subsiidiumid vähenevad, muutuvad elektrienergia ostulepingud ettevõtete jaoks palju asjakohasemaks, sest need annavad ärikindluse. See tähendab, et elektrienergia ostulepingutel võib olla oluline roll uute tuuleparkide arendamisel Baltikumis ning selliste vanemate tuuleparkide tulude tagamisel, mille toetused on lõppemas.

Üldised üleilmsed elektrienergia ostulepingute mahud on viimastel aastatel kiiresti kasvanud ja samasugust kiiret kasvu võib näha Põhjamaades. Elektrienergia ostulepingute kasvu peamisi põhjuseid võib seletada alltooduga[58]:

- Jätkusuutlikkus äriostjate jaoks – suur majanduslik tootemargi maine ja jätkusuutlikkuse maine kasu suurettevõtetele

- Prognoositavad rahavood – pidev tuluvoog tarnijatele. Hinnakindlus ja nähtavus ostjale ja investoritele

- Riskijuhtimine – kehtestatud elektrienergia ostulepingud aitavad riske maandada arendusetapis. Uute projektide pikaajalised tuluvood on elektrienergia ostulepingute puhul prognoositavamad

- Toetuste ja võrku tarnimise tariifide (FiT) vähendamine – tavaliselt riiklikud toetused kaotatakse või neid vähendatakse. Elektrienergia ostulepingud muutuvad olulisemaks uute projektide peamise sissetulekustabiilsuse allikana

- Pankade riskitaluvus – kaupmehe riskipositsioon muutub finantseerivatele pankadele vastuvõetavamaks

[58] Energy Post

Ettevõtete elektrienergia ostulepingute ülemaailmsed mahud aastatel 2012–2020, GW

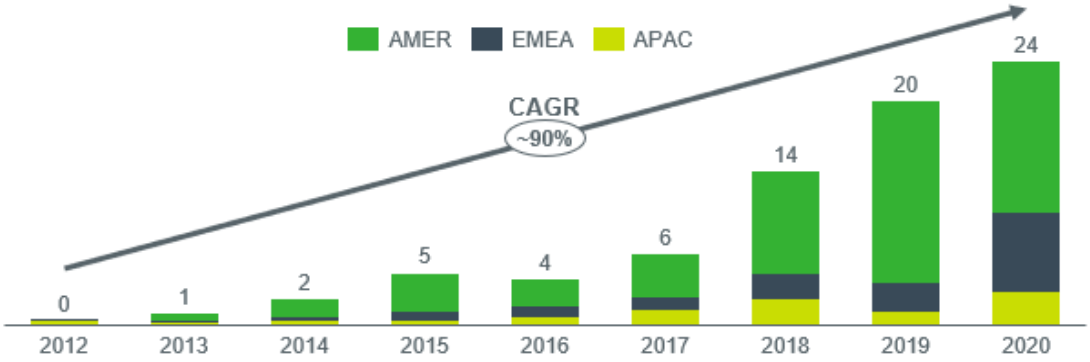

Allikas: Renewable Energy World

Ettevõtete elektrienergia ostulepingute Põhjamaised mahud aastatel 2016–2020, MW

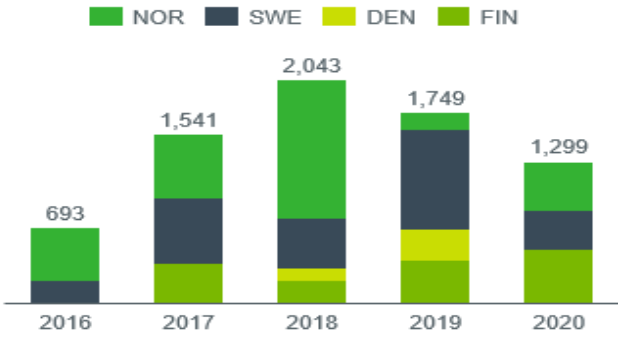

Allikas: ICIS

9.2.5. Elektrihinna areng ja prognoos

Eesti ja tema naaberriigid on omavahel hästi ühendatud võrkudevaheliste ühenduste kaudu, mis selgitab, miks elektrihindu mõjutavad erinevad tegurid, sealhulgas elektrijaamad ja tuuleolud, elektrijaamade hooldus, CO_2 saastekvootide hind ja ülekandevõimsuse piirangud eri riikide vahel[59].

Läti ja Leedu keskmised elektrihinnad on olnud kõrgemad kui Eestis ja teistes Põhjamaades, sest ajalooliselt on Läti ja Leedu tarbinud rohkem elektrit kui nad on tootnud ning nende elektrivõrkude ühenduste võimsus on piiratud. Võrkudevahelised ühendused tarnivad Baltikumi Põhjamaade hüdroenergiat, mis on odavam kui muudest allikatest toodetud elekter[60].

Energiahinnad on Poolas üks kõrgemaid Euroopas, sest Poola on üks söest sõltuvamaid Euroopa riike. Kuigi Elektrihinnad on Poolas ajalooliselt olnud suhteliselt madalad, tõusevad sellised hinnad peamiselt seetõttu, et kivisüsi muutub kallimaks ja süsinikuheite kulud kasvavad.

[59] Eesti Energia
[60] Eesti Energia

Ajaloolised keskmised elektrihinnad Baltikumis, Põhjamaades ja Poolas, EUR/MWh

EUR/MWh	2018	2019	2020	2021. a I pool
Eesti	47,1	45,9	33,7	53,3
Läti	49,9	46,3	34,0	54,1
Leedu	50,1	46,1	34,0	55,6
Poola	52,5	55,2	46,8	68,2
Soome	46,8	44,0	28,0	47,6
Rootsi	44,8	38,5	19,0	41,3
Norra	43,6	38,9	9,3	40,3
Taani	45,1	39,2	26,7	53,9

Allikas: Nord Pool

Nord Pooli hinnad peaksid tulevikus tõusma peamiselt järgmiste mõjurite tõttu[61]:

- Saksamaal on tuuma-, kivisöe- ja pruunsöeenergia tootmise järkjärgulise lõpetamise tõttu oodata elektripuudujääki.
- Ühendkuningriigi järkjärguline loobumine söest – Ühendkuningriigi eesmärk on järkjärgult lõpetada söest elektri tootmine 2024. aastaks, mis suurendab elektripuudujääki
- Täiendav nõudlus Põhjamaade impordi järele – Hollandi ja Belgia söe ja tuumaenergia kasutamise järkjärguline kaotamine annab lisaruumi Põhjamaadest importimiseks
- Poola ühendus ja hinnad – CO_2 hinna tõus hoiab Poola hinnad üleval, mis mõjutab Balti hindu
- Leedu kärpis importi Valgevenest – nõuab suuremat importi Põhjamaadest
- Põhjamaade elektrihinnad peaksid tõusma – Põhjamaiseid hindu peaksid mõjutama uued võrkudevahelised ühendused ja elektriturgude areng Kesk-Euroopas

Graafik tegelike elektrihindade prognoosi kohta 2022–2030, EUR/MWh

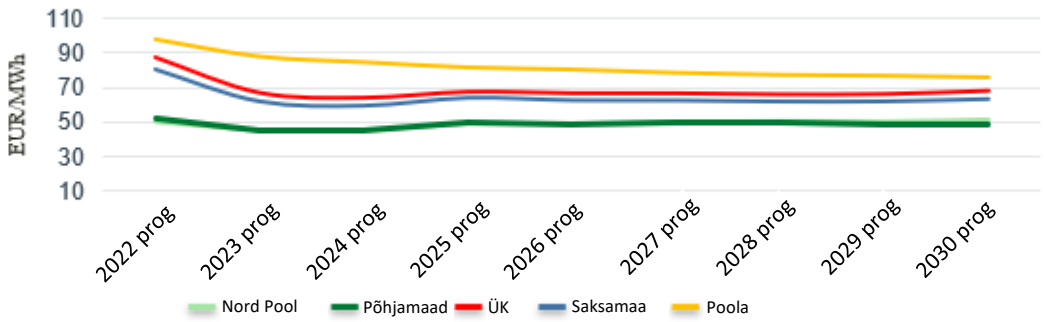

Allikas: SKM

[61] SKM

Energiabilansi prognoosi graafik 2022–2030, TWh

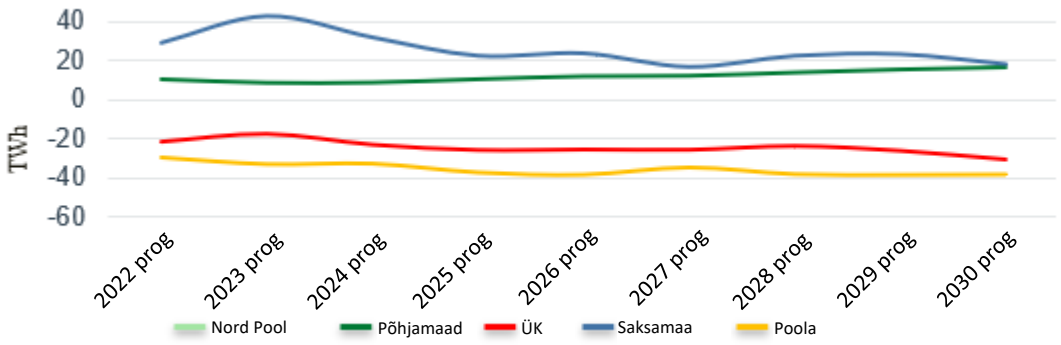

Allikas: SKM

Põhjamaade süsteemi hindu mõjutavad peamised tegurid[62]:

- Parem hüdroenergia osatasakaal
- Põlevkivielektri tootmise vähendamine Eestis
- Saksa süsi ja pruunsüsi kõrvaldatakse kasutuselt
- Venemaalt pärit impordi osaline vähenemine
- Gaasi- ja süsinikuheitmete vähenemine alandab elektrihinda Kesk-Euroopas. Põhjamaade süsteemi hind eeldatavasti langeb kuni 2030. aastani
- Soomes siseneb turule uus tuumajaam
- Uus gaasipõhine jaam Poolas
- Uus tuuleenergia võimsus Norras ja Poolas

[62] SKM

Põhjamaade süsteemi hinna areng 2019-2030, ala reaalhinnad

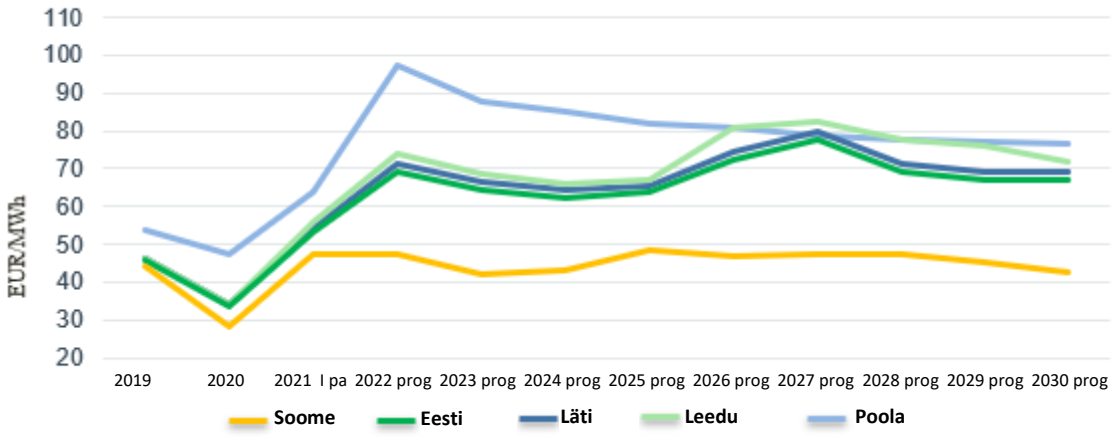

Allikas: SKM Market Predictor

9.2.6. EL-i taastuvenergia eesmärgid ja riiklik energeetika arengukava

Pärast Kyoto protokolli alusel võetud kohustusi võttis EL 2009. aastal vastu 2020. aasta kliima- ja energiapaketi. Selles algatuses sätestatakse EL-i energiaprioriteedid aastateks 2010–2020. EL lootis saavutada 2020. aastaks järgmised eesmärgid[63]:

- vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid vähemalt 20% võrra (võrrelduna 1990. aasta tasemega);
- suurendada taastuvenergia osakaalu EL-i energiaallikate jaotuses vähemalt 20%-ni tarbimisest; ja
- parandada energiatõhusust vähemalt 20% võrra (võrreldes 2005. aasta tasemega).

EL-i esmane õigusakt taastuvenergia toetamiseks on taastuvenergia direktiiv, mis jõustus 2009. aastal. Taastuvenergia direktiivi eesmärk oli, et 2020. aastaks tuleks 20 % kogu EL-i energiatarbimisest taastuvatest energiaallikatest. Üldeesmärgi saavutamiseks kehtestatakse taastuvenergia direktiiviga igale liikmesriigile ka kohustuslik riiklik eesmärk, milles on märgitud taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kogutarbimise üldine osakaal. Nendes riiklikes eesmärkides võetakse arvesse iga riigi energiatootmise seisu praegusel ajal ja ka selle tulevast potentsiaali.[64]

2014. aastal leppisid EL-i liikmesriigid kokku uues 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikus. See uus raamistik sisaldab kogu EL-i hõlmavaid eesmärke ja poliitikaeesmärke ajavahemikuks 2020–2030, et toetada säästva energiasüsteemi saavutamist ja saavutada pikaajaline 2050. aasta eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid 80–95 % võrreldes 1990. aasta tasemega. Taastuvenergia ja energiatõhususe sihte tõsteti 2018. aastal ning need hõlmavad järgmist[65]:

- kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine vähemalt 40% võrra (võrreldes 1990. aasta tasemega);

[63] Euroopa Komisjon
[64] Euroopa Komisjon
[65] Euroopa Komisjon

- vähemalt 32% osakaal taastuvenergias; ja
- energiatõhususe paranemine vähemalt 32,5%.

Kuigi eesmärgid on EL-ile siduvad, ei ole need mõeldud liikmesriikidele individuaalselt siduvaks, vaid eeldatavasti täidetakse need selgete kohustustega, mille kohta liikmesriigid ise on otsustanud, pidades silmas vajadust saavutada ühiselt EL-i tasandi eesmärk ja iga liikmesriigi 2020. Aasta eesmärgid. [66]

Euroopa Komisjoni poolt 2014. aastal avaldatud EL-i energiajulgeoleku strateegias nähakse ette taastuvenergia tehnoloogia edasiarendamine EL-is, et suurendada taastuvenergia tootmist, et vähendada EL-i sõltuvust imporditud energiast. Energiajulgeoleku strateegia eesmärk on ka mitmekesistada EL-i energiatehnoloogiaid ning kasutada paremini ja tõhusamalt EL-is toodetud energiat.[67]

2016. aastal avaldas Euroopa Komisjon seadusandlike algatuste paketi, mida tuntakse puhta energia paketinime all ja mille eesmärk on Euroopa energiaturgude süsinikust vabastamine ja jätkuv lõimimine. Puhta Energia Pakett keskendub kolmele põhivaldkonnale: energiatõhusus; EL-i üleilmse juhtrolli loomine seoses taastuvenergia tehnoloogia arendamise ja kasutuselevõtuga; ning tarbijatele õiglase kokkulepe loomine. Muu hulgas sisaldab Puhta Energia Pakett ettepanekut Taastuvenergia Direktiivi uuesti sõnastamiseks. Kavandatavad muudatused võimaldavad arengut taastuvenergia sektoris, mis on vähendanud tehnoloogia kulusid, edendades samal ajal investeeringuid ja tehnoloogia mitmekesistamist energiaallikate jaotuses.[68]

Kuna Euroopa liigub vähese CO_2-heitega majanduse suunas ja taastuvad energiaallikad muutuvad tavalisemaks, pööratakse üha enam tähelepanu energia ülekandele. EL-i ühtse turu raamistik sisaldab ka visiooni ühtsest elektriturust EL-is. Ühtne elektriturg aitaks praegust võimsust tõhusamalt ära kasutada, vähendaks tühivõimsuse vajadust ja annaks potentsiaalse kokkuhoiu tipptundidel, sest elektrit saaks osta naaberliikmesriikidest.[69] Alljärgnev arv annab ülevaate taastuvenergia tootmisest 2019. aastal kontserni kodu- ja sihtturgudel ning 2030. aasta ELi eesmärkidest, mille iga vastav liikmesriik on võimaluse korral kehtestanud, ning edusammudest seatud eesmärkide saavutamisel.

Graafik taastuvate energiaallikate osakaalu kohta energia brutolõpptarbimises (2019. aasta tase vs 2030. aasta eesmärk)

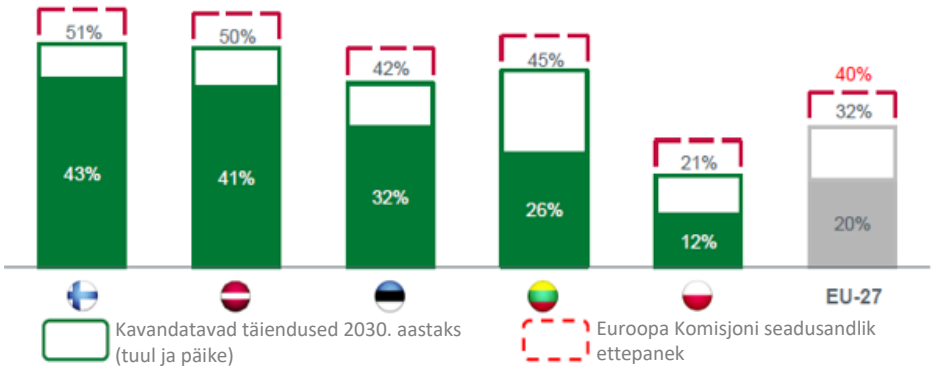

Allikas: Riiklikud kliima- ja energiakavad (NCEP), Euroopa Komisjon

[66] Euroopa Komisjon
[67] Euroopa Komisjon
[68] Euroopa Komisjon
[69] Euroopa Komisjon

Riiklik taastuvenergia tegevuskava (NREAP) on üksikasjalik aruanne, mille liikmesriigid esitavad vastavalt oma teatamiskohustusele Euroopa Komisjonile, kirjeldades taastuvenergia arendamisega seotud kohustusi ja algatusi. Kavas sätestab iga liikmesriik valdkondlikud eesmärgid, tehnoloogiavaliku, mida nad kavatsevad kasutada, järgitava suuna ning meetmed ja reformid, mida nad võtavad taastuvenergia arendamise takistuste ületamiseks. [70]

2019. aasta detsembris tutvustas Euroopa Komisjon veel üht poliitiliste algatuste kogumit – Euroopa rohelist kokkulepet: Roheline kokkulepe sätestab, kuidas muuta Euroopa 2050. aastaks esimeseks kliimaneutraalseks kontinendiks. Euroopa rohelises kokkuleppes esitatakse tegevuskava meetmetega, millega edendatakse ressursside tõhusat kasutamist, taastatakse bioloogiline mitmekesisus ja vähendatakse saastet. Ajavahemikul 2021–2027 on kavas investeerida säästlikku arengusse triljon eurot.[71] Lisaks võttis Euroopa Komisjon 14.07.2021 vastu ettepanekute paketi ELi kliima-, energia-, maakasutuse-, transpordi- ja maksupoliitika kohta, et vähendada kasvuhoonegaaside netoheidet 2030. aastaks vähemalt 55%.

9.2.7. Riiklikud energiaarengukavad

(a) Eesti

Eestis moodustavad taastuvad energiaallikad võrreldes teiste Balti- ja Põhjamaadega suhteliselt väiksema osa riigi elektri kogutoodangust, sest põlevkivi on olnud Eesti peamine energiaallikas juba aastakümneid. Eeldatakse, et taastuvate energiaallikate osakaal kasvab oluliselt, sest põlevkivist elektri tootmine on viimastel aastatel juba vähenenud.[72]

Eestis aastatel 2011–2020 taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia graafik, TWh

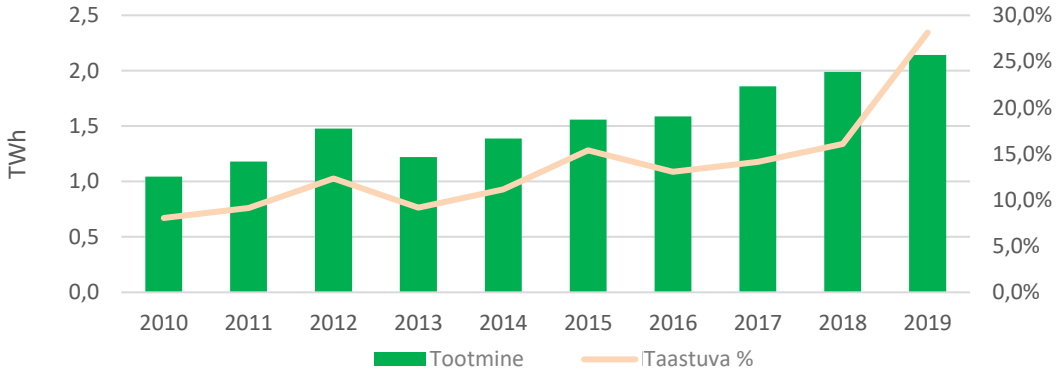

Allikas: Eurostat

[70] Euroopa Komisjon
[71] Euroopa Komisjon
[72] Eesti Vabariigi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium – Energiasektori riiklik arengukava aastani 2030

Taastuvate energiaallikate elektrilise paigaldatud võimsuse graafik Eestis, GW

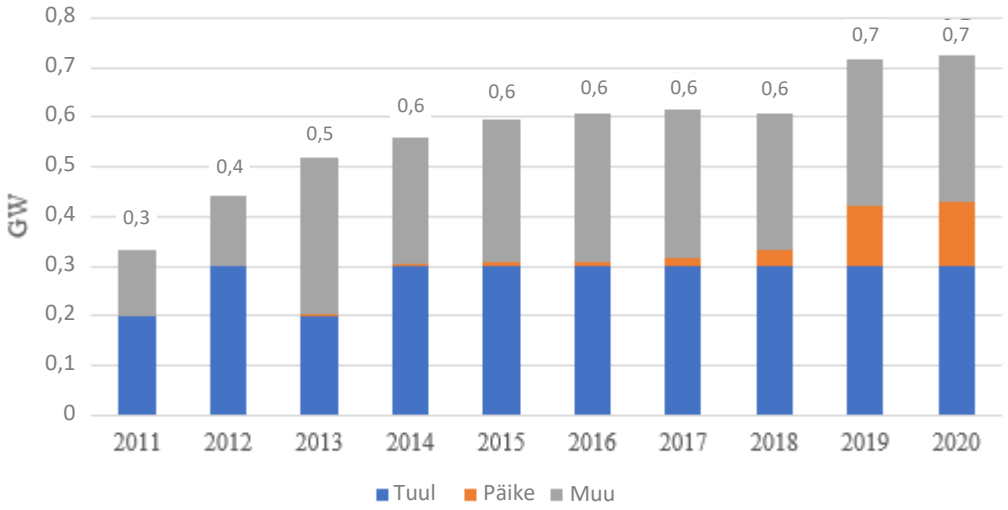

Allikas: Irena

Energiasektori riiklikus arengukavas aastani 2030 esitatakse kooskõlas energialiidu juhtimist ja kliimameetmeid käsitlevas määruses (EL) 2018/1999 sätestatud kohustustega, milles nähakse ette riiklike energia- ja kliimakavade esitamine Euroopa Komisjonile iga kümne aasta järel, ühine loetelu tulevastest meetmetest elektri-, kütte- ja kütusesektoris, samuti energiakasutusega seotud meetmed transpordi- ja eluasemesektoris. Riigi põhiülesanneteks energiajulgeoleku taristu tagamisel nii praegu kui ka tulevikus on piiriüleste elektri- ja gaasiühenduste tagamine, vedelkütuse ja gaasivarude vajaliku taseme tagamine Eestis, piisava soojuse tootmisvõimsuse tagamine baas- ja tippkoormuse katmiseks ning seadusandlike ettepanekute tegemine hajatootmise ja mikrotootmise edendamiseks.

Energiasääst ja energiatõhusus saavutatakse eluaseme- ja küttesektori toetuste ning transpordisektori maksusüsteemi muudatuste kaudu. Eestis on 2020. aasta taastuvenergia eesmärgid täidetud suuresti tänu kaugküttes kasutatavale biomassile. Eesti taastuvenergia turu küllastumise tõttu tuleb 2030. aasta eesmärkide täitmiseks kasutada uusi taastuvelektri allikaid, sealhulgas tuuleenergiat. Energia lõpptarbimine peaks 2030. aastaks stabiliseeruma 32 TWh tasemel, kusjuures taastuvenergia moodustab sellest 42%. Samuti on oodata primaarenergiatarbimise tõhususe olulist paranemist.[73]

Elektrienergia tootmine toimub avatud elektrituru tingimustes. Uusi elektritootmisvõimsusi arendatakse kooskõlas elektrituru tingimustega, kus valitsus sekkub ainult tootmisvõimsuse kriteeriumi täitmise tagamiseks või uute tehnoloogiate turule aitamiseks. Maksusüsteemi, keskkonnatasude süsteemi ja õigusaktide muutmine on eelduseks uute elektritootmisvõimsuste loomisele Eestis. Elektrivõrkude suurema töökindluse tagamiseks suurendatakse minimaalseid ülekandetariife. Seoses koostootmisega realiseeritakse 2030. aastaks tõenäoliselt kaugküttepiirkondade kulutõhus koostootmise potentsiaal.

Kasvuhoonegaaside heitkoguseid energiasektoris kavatsetakse 2030. aastaks vähendada vähemalt 70% (võrreldes 1990. aasta tasemega) ning 2050. aastaks oleks võimalik heitkoguseid vähendada rohkem kui 80%.

Biokütuste kasutamise pikaajaline perspektiiv näeb ette elektri ja soojuse tootmise kooskõlas metsade juurdekasvuga 2050. aastaks. Biometaani ja muude alternatiivsete mootorikütuste

[73] Eesti riiklik energia- ja kliimakava 2030

kasutamine suureneb. Uuritakse ka bioloogiliste ressursside kasutamise potentsiaali mootorikütuste tootmiseks.

Ülevaade stimuleerimiskavadest, mida kohaldatakse taastuvatest energiaallikatest elektrienergia tootmise edendamiseks on esitatud OSA 6 (Regulatiivne ülevaade) punktis 10.1.1 (Eestis kohaldatavad õigusaktid – Taastuvenergia toetuskavad)“.

(b) Läti

Lätis on taastuvatel energiaallikatel olnud märkimisväärne osa kogu toodetud elektrist, moodustades 2019. aastal 50%. Suurem osa taastuvenergiatoodangust pärineb hüdroelektrijaamadest – keskmine aastane hüdrotoodang ajavahemikul 1990–2018 on olnud 3 TWh ja kogu hüdrovõimsus ei ole selle aja jooksul märkimisväärselt muutunud.[74]

Lätis aastatel 2011–2019 taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia graafik, TWh

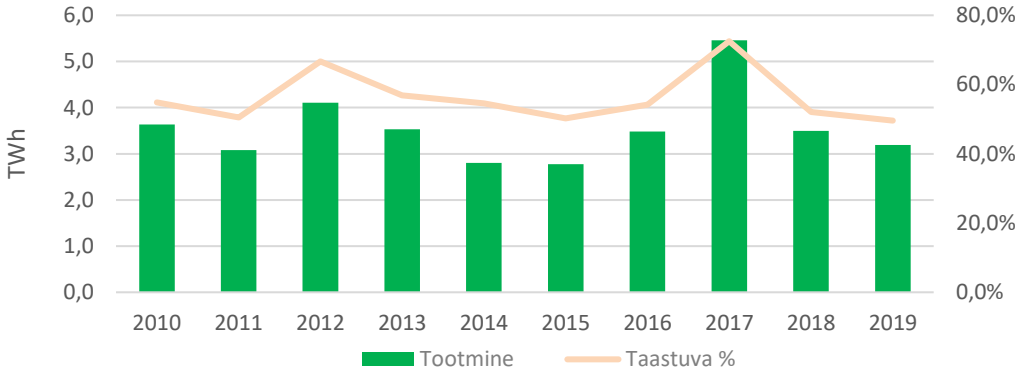

Allikas: Eurostat

Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrivõimsuse graafik Lätis, GW

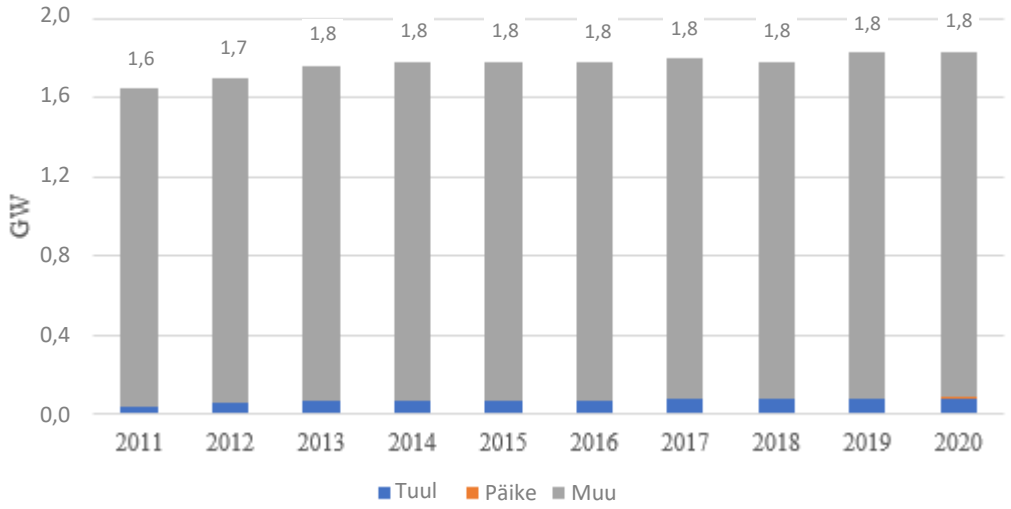

Allikas: Irena

[74] SKM 2021. a pikaajaline energiaväljavaade

Läti kava üldeesmärk on tasakaalustatud energiapoliitika väljatöötamisega tagada üleminek süsinikuvaesele majandusele, mis on piirkonnas ja kogu maailmas konkurentsivõimeline. Kavas seatud põhieesmärgid on järgmised:[75]

- taastuvate energiaallikate osakaal energia brutolõpptarbimises 2020. aastal – 40%, on siduv eesmärk, mis on sätestatud taastuvenergiadirektiivis 2009/28/EÜ ja Läti riiklikus reformiprogrammis „EL 2020“;

- taastuvate energiaallikate osakaal energia brutolõpptarbimises transpordisektoris 2020. aastal – 10%, on siduv eesmärk, mis on sätestatud taastuvenergiadirektiivis 2009/28/EÜ ja Läti riiklikus reformiprogrammis „EL 2020“;

- vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid ühe kütuse- või energiaühiku kohta kuni 2020. aastani 6%.

Läti on teinud ettepaneku aidata kaasa ELi ühise siduva taastuvenergia eesmärgi saavutamisele tagades, et 2030. aastaks on taastuvate energiaallikate osakaal energia lõpptarbimises vähemalt 50%. Kuigi 2020. aasta eesmärgid saavutati peamiselt hüdroenergia abil, tuleb 2030. aasta taastuvenergia eesmärkide saavutamiseks kasutada muid taastuvaid energiaallikaid, nagu tuule- ja päikeseenergia. Ülevaadet kohaldatavatest stimuleerimiskavadest taastuvatest energiaallikatest elektrienergia tootmise edendamiseks vt OSA 6 (Regulatiivne ülevaade) punkti 10.2.1 (Lätis kohaldatavad õigusaktid – taastuvenergia toetuskavad)“.

(c) Leedu

Leedus moodustavad taastuvad energiaallikad 62% kogu elektritoodangust, mis omakorda katab 25% riigi kogu energiatarbimisest. Taastuvenergia osakaalu kiire kasv elektri kogutoodangus on suuresti tingitud tugevatest toetusmehhanismidest. Teine tegur on see, et taastuvad energiaallikad on Leedu jaoks väga olulised, kuna imporditakse üle 60% riigi elektrist[76]. Taastuvad energiaallikad on Leedu jaoks eluliselt tähtsad, sest see vähendab liigset kindlust imporditud elektri suhtes.

Leedus aastatel 2010–2019 taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia graafik, TWh

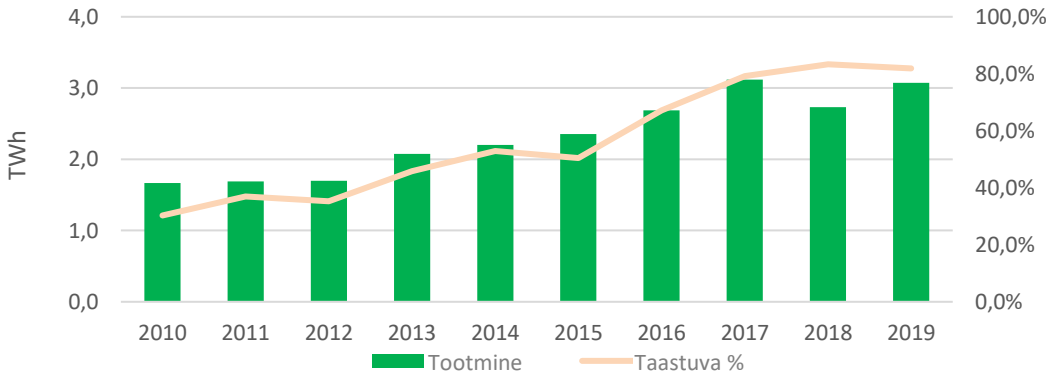

Allikas: Eurostat

[75] Läti Vabariigi Majandusministeerium – energiaarenduse suunised 2016–2020
[76] Euroopa Komisjon

Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrivõimsuse graafik Leedus, GW

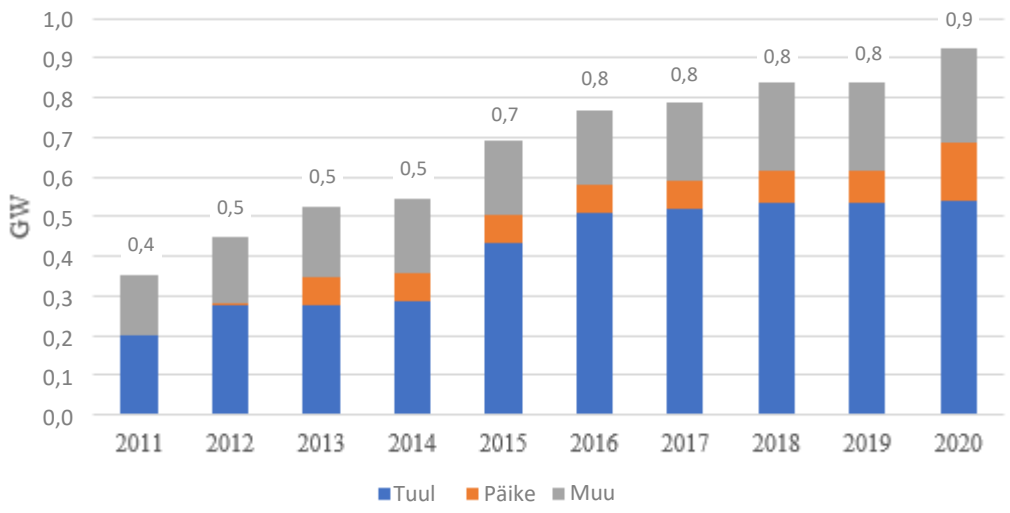

Allikas: Irena

Leedu on kohustunud edendama taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamist, et suurendada taastuvate energiaallikate osakaalu riigi energia lõpptarbimises[77]:

- 2020. aastaks kasvab taastuvenergia osakaal elektrienergia lõpptarbimises 30%-ni ja moodustab vähemalt 3 TWh. Hinnanguliselt saab tuulest toodetud elektrist peamine taastuvenergia allikas;

- 2030. aastaks toodetakse vähemalt 45% Leedus tarbitavast elektrist taastuvatest allikatest. Hinnanguliselt võib suurem osa elektrist – vähemalt 53% – pärineda tuuleenergiast, 22% päikeseenergiast, 16% väga tõhusates koostootmisjaamades toodetud biokütuseenergiast ja 8% hüdroenergiast. Biogaas võib toota umbes 1% elektrist;

- 2050. aastaks moodustab taastuvatest allikatest toodetud elekter 80% Leedus tarbitavast energiast ning taastuvatest allikatest toodetud energia kogus on vähemalt 18 TWh.

Strateegia peamine eesmärk taastuvate energiaallikate valdkonnas on jätkuvalt suurendada taastuvate energiaallikate osakaalu kodumaises energiatootmises ja energia lõpptarbimises, vähendades seeläbi sõltuvust fossiilkütuste impordist ja suurendades kohalikku elektritootmisvõimsust.

Ülevaade stimuleerimiskavadest, mida kohaldatakse taastuvatest energiaallikatest elektrienergia tootmise edendamiseks on esitatud OSA 6 (Regulatiivne ülevaade) punktis 10.3.1 (Leedus kohaldatavad õigusaktid – Taastuvenergia toetuskavad)“.

(d) Muud turud

Soome jaoks on EL seadnud 2030. aastaks riikliku eesmärgi vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid nendega mittekauplevas sektoris 39% võrreldes 2005. aastaga. Samal ajal tuleks maakasutussektori heitkoguseid hoida väiksemana kui neeldumisest tulenev heitkoguste arvutuslik vähenemine. Samuti on Soome eesmärk suurendada taastuvenergia osakaalu vähemalt 51%-ni energia lõpptarbimisest ja 30%-ni energia lõppkasutusest maanteetranspordis.

[77] Leedu Vabariigi Energeetikaministeeriumi aruanne – riikliku energiasõltumatuse strateegia aruanne

On olemas palju kavandatud poliitikaid, meetmeid ja programme, et saavutada 2030. aastaks soovituslik riiklik energiatõhusus. Näiteks 1) energiatõhususe kohustuste skeemid ja alternatiivsed poliitikameetmed; 2) pikaajaline renoveerimisstrateegia nii avaliku kui ka erasektori elu- ja mitteeluhoonete renoveerimise toetamiseks; 3) avaliku sektori energiateenuste edendamise poliitika ja meetmete kirjeldus ning meetmed, millega kõrvaldatakse regulatiivsed ja mitteregulatiivsed tõkked, mis takistavad energiatõhususe lepingute ja muude energiatõhususe teenuste mudelite kasutuselevõttu; 4) gaasi- ja elektritaristu energiatõhususe potentsiaali kasutamise meetmed; 5) rahastamismeetmed, sealhulgas Euroopa Liidu toetus ja Euroopa Liidu vahendite kasutamine.

On ka muid kavandatud meetmeid, sealhulgas avalike hoonete eeskuju ja energiatõhusate riigihangete edendamine ning energiaauditite ja energiajuhtimissüsteemide edendamine.[78]

Soomes aastatel 2010–2019 taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia graafik, TWh

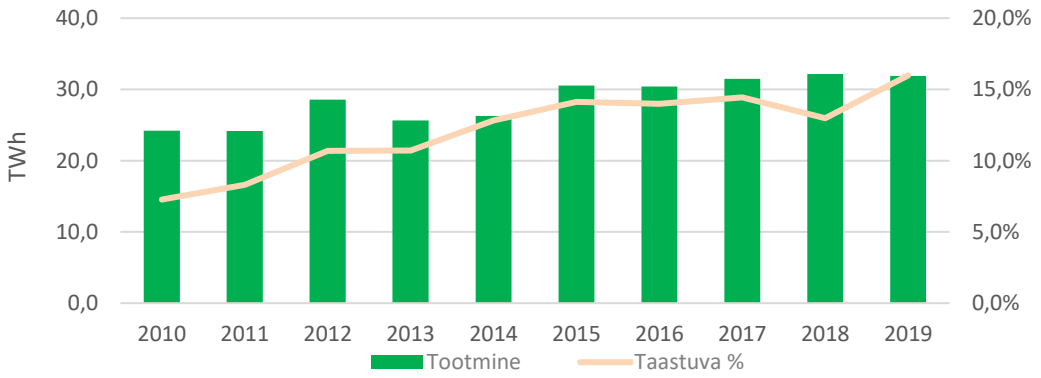

Allikas: Eurostat

Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrivõimsuse graafik Soomes, GW

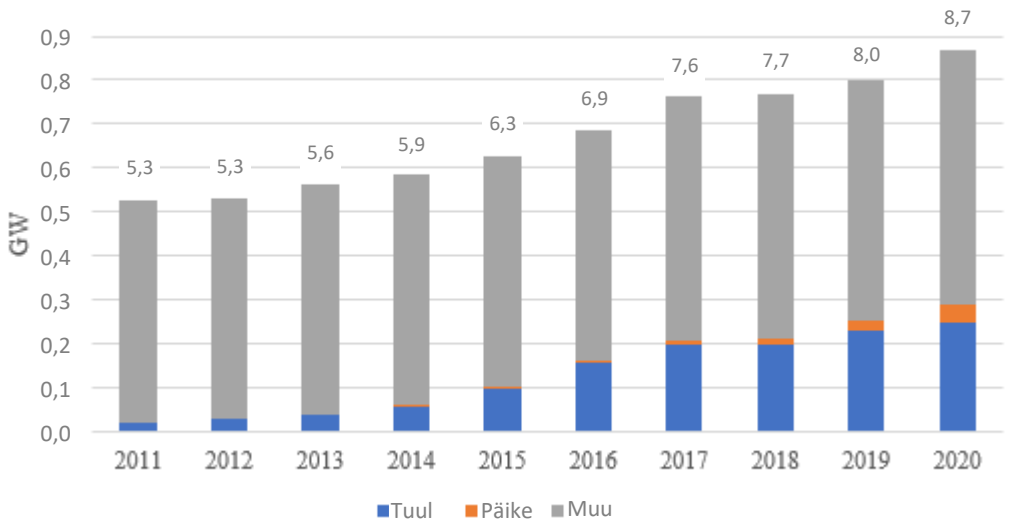

Allikas: Irena

[78] Euroopa Komisjon

Poola kavatseb saavutada 2030. aastaks 21–23 % taastuvenergia kogutarbimisest (kogutarbimine nii elektri-, kütte- ja jahutussektoris kui ka transpordis). Hinnanguliselt suureneb alates 2030. aastast taastuvate energiaallikate osakaal küttes ja jahutuses keskmiselt 1,1 protsendipunkti aastas. Transpordis peaks 2030. aastaks saavutatama taastuvenergia 14%-line osakaal. Taastuvate energiaallikate (ingl k lüh „RES“) osakaal elektritootmises suureneb 2030. aastal ligikaudu 32%-ni. Eespool nimetatud eesmärkide saavutamise võimaldamiseks on kavas toetada taastuvaid energiaallikaid olemasolevate ja uute toetus- ja edendusmehhanismide loomise vormis. Samuti on kavas suurendada täiustatud biokütuste kasutamist, võtta kasutusele meretuuleenergia ja kiirendada taastuvenergia mikrokäitiste arengut.[79]

Poolas aastatel 2010–2019 taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia graafik, TWh

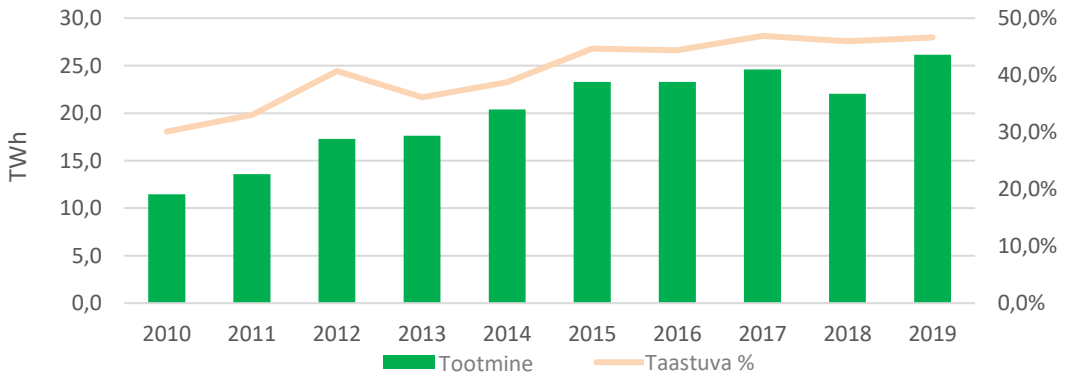

Allikas: Eurostat

Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrivõimsuse graafik Poolas 2011–2020, GW

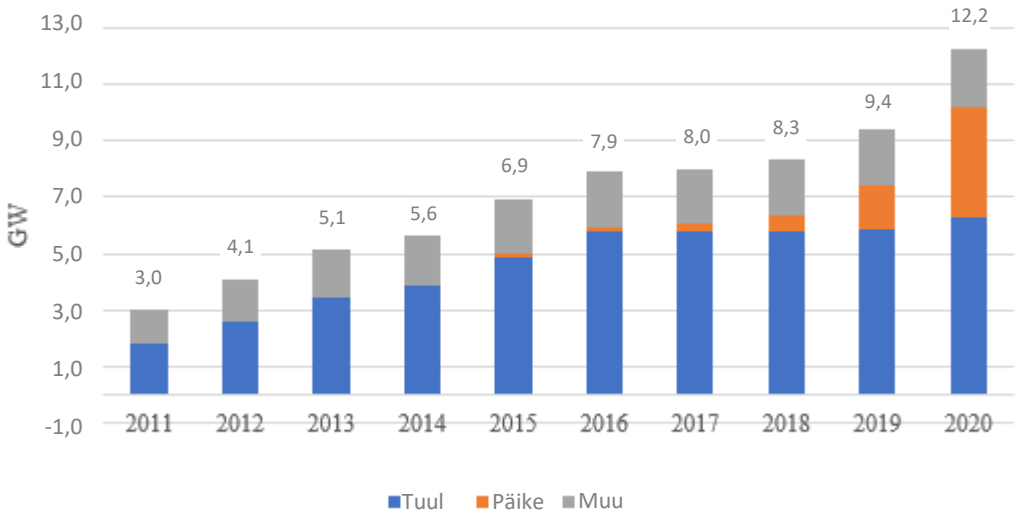

Allikas: Irena

9.2.8. Ülevaade tuuleenergiast Läänemere piirkonnas

Tuuleenergial on oluline roll Põhja- ja Baltimaade energiasüsteemides. Läänemere piirkonnas suureneb taastuvenergia osakaal ja riigid keskenduvad tuuleenergia võimsuse suurendamisele. Ilmastikutingimused Läänemere rannikul on tuuleenergiale soodsad ja tehnoloogia konkurentsivõime kasvab.[80]

[79] Euroopa Komisjon
[80] SKM

Euroopa maismaatuulekoormustegurite graafik

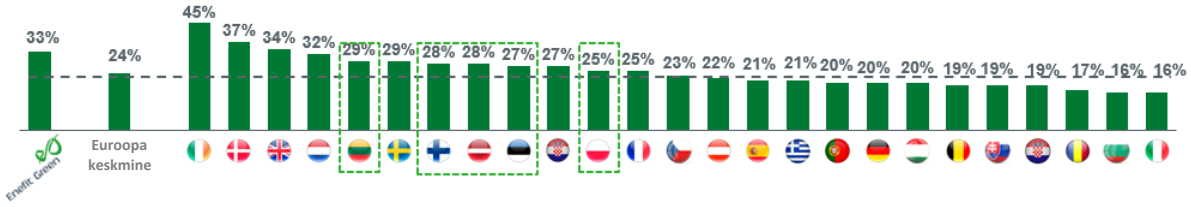

Allikas: Euroopa Komisjon: JRC Technical Reports: Tuuleenergia potentsiaal EL-i ja naaberriikide jaoks (30 aasta keskmine, Seltsi teave ja Wind Europe

Pikemas perspektiivis peaks taastuvenergia võimsuse kasvu kasvav osakaal tulema Põhjamaade meretuulest.[81]

Graafik tuuleenergiaga kaetud keskmise aastase elektrinõudluse kohta 2020. aastal, %

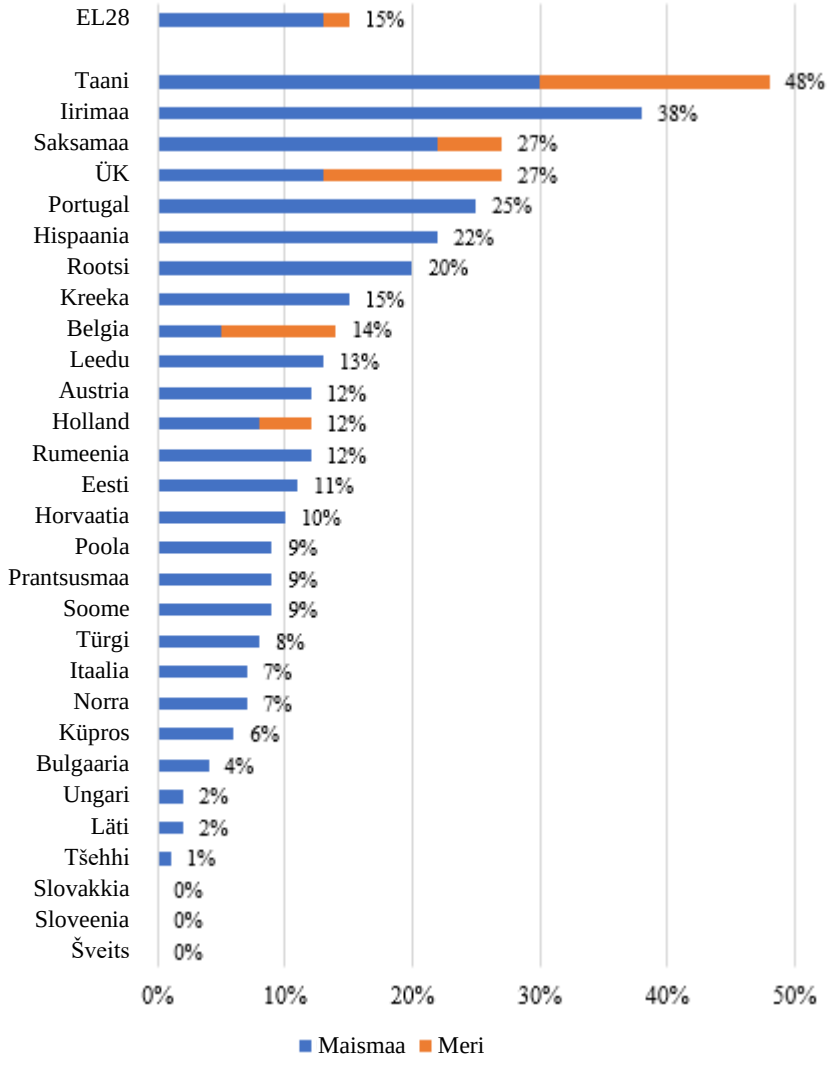

Allikas: Wind Europe

[81] SKM

(a) Eesti

Tuuleenergial on Eestis suurim kasvupotentsiaal, sest tuule kliimatingimused on Eesti rannikualadel märkimisväärselt head.[82] 2020. aastal oli Eesti tuuleenergia tootmine 824 GWh, mis on 20% rohkem kui 2019. aastal. See moodustab 17% kogu elektritoodangust ja 10% kogu elektritarbimisest. Tuuleenergia moodustas 37% taastuvenergia kogutoodangust. Tuuleenergia on Eestis aastatel 2011–2020 kasvanud 9%-lise CAGR-iga.[83] [84] 2020. aasta lõpus oli Eestis paigaldatud 320 MW tuuleenergia võimsust.[85]

Eestis tuulest toodetud elektri graafik

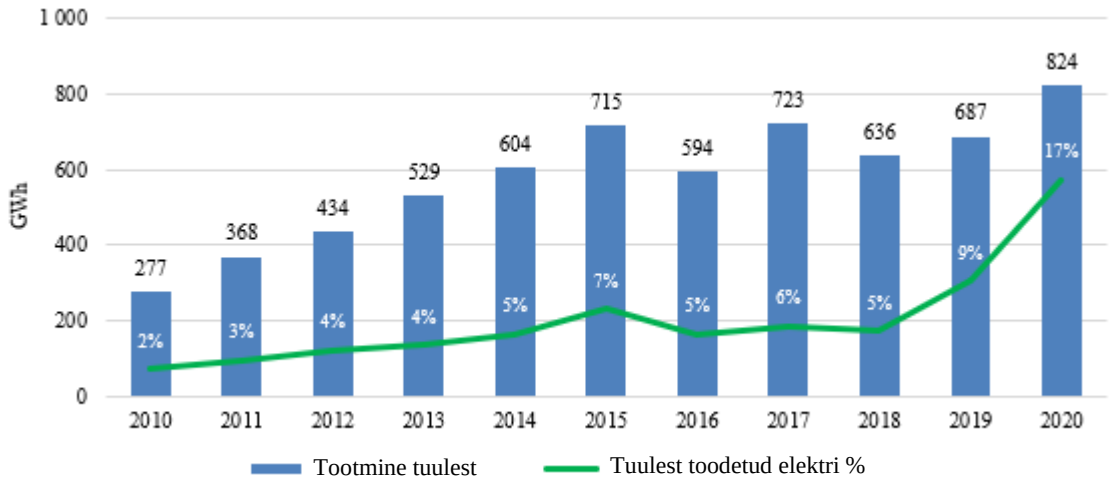

Allikas: Eesti Statistikaamet, Elering

(b) Läti

Läti tuuleenergia sektor ei ole väga arenenud, kuigi eeldatavasti toimub seal taastuvate energiaallikate tootmise kiireim kasv.[86] Viimastel aastatel märkimisväärseid investeeringuid ei tehtud ja Lätis oli 2020. aasta lõpus paigaldatud tuuleenergia võimsust vaid 78 MW. Alates 2012. aastast ei ole uusi rajatisi olnud riigi huvide puudumise ja regulatiivsete tõkete tõttu, mis piiravad maa kasutamist tuuleparkide kasutuselevõtuks.[87]

2020. aastal toodeti Lätis käitatavate tuuleparkidega 173 GWh elektrienergiat, mis on 16% rohkem kui 2019. aastal. See moodustas 3% kogu elektritoodangust ja -tarbimisest. Tuuleenergia on Lätis aastatel 2011–2020 kasvanud 11%-lise CAGR-iga.[88]

[82] Litgrid, AST, Elering - taastuvenergiaperspektiiv Balti riikides aastani 2030
[83] Elering
[84] Elering
[85] WindEurope
[86] Litgrid, AST, Elering - taastuvenergiaperspektiiv Balti riikides aastani 2030
[87] SKM
[88] AST

Lätis tuulest toodetud elektri graafik

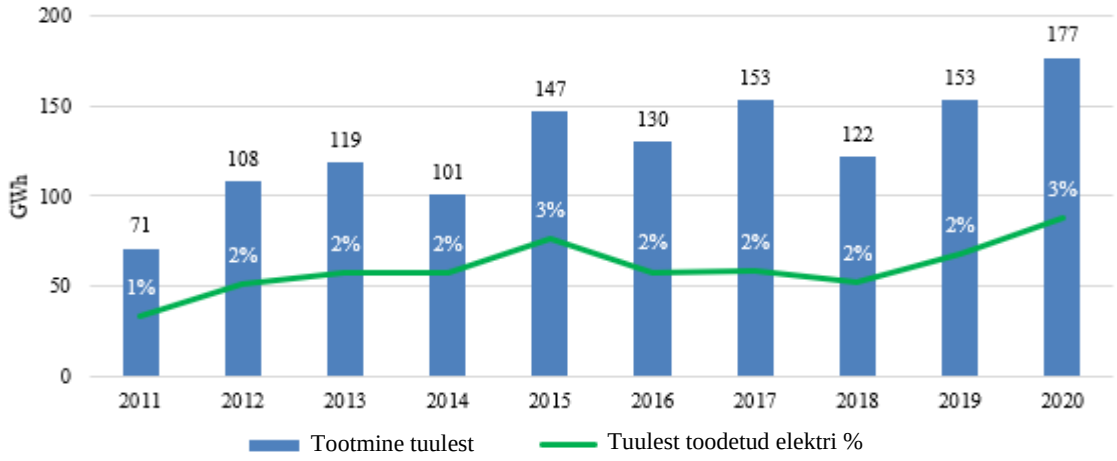

Allikas: Läti Statistika Keskbüroo

(c) Leedu

Praegu tegutseb Leedus 23 tuuleparki ja riiki on paigaldatud kokku 539 MW, sealhulgas väiksemad tuuleelektrijaamad.[89] 2020. aastal toodeti Leedus käitatavate tuuleparkidega 1544 GWh elektrienergiat, mis on 3% rohkem kui 2019. aastal. See moodustas 30% kogu Leedu elektritoodangust ja 13% kogutarbimisest. Tuuleenergia tootmine on Leedus aastatel 2011–2020 kasvanud 14%-lise CAGR-iga. [90] Riik kavandab 2030. aastaks täiendavat 800 MW tuulevõimsust.[91]

Leedus tuulest toodetud elektri graafik

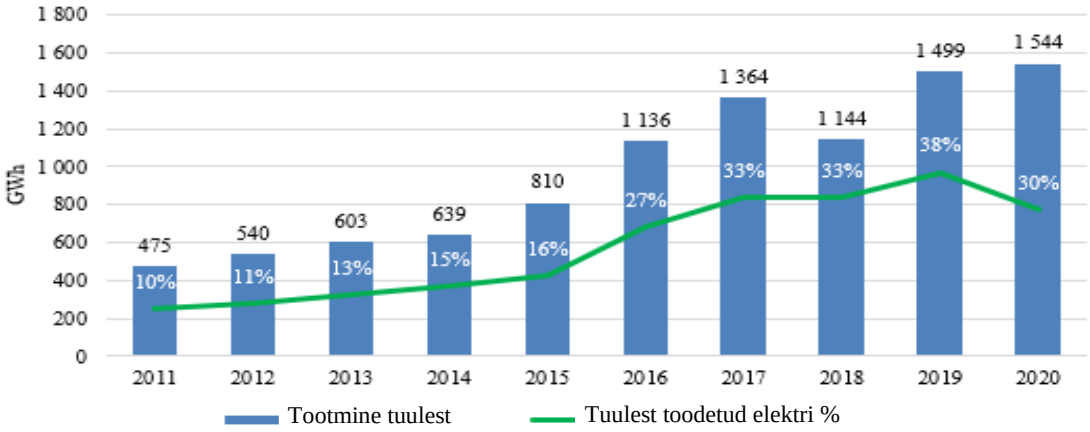

Allikas: Leedu Statistikaamet, Litgrid

(d) Muu

Soomes algas tuuleenergiarajatiste ehitamine hiljem kui paljudes teistes Euroopa riikides. Aastatel 2012–2013 hoogustus aga tuuleenergia ehitus ning aasta-aastalt on paranenud riiklik ehitus- ja tootmisstatistika.[92] Tuuleenergia tootmise edasiseks suurendamiseks korraldas valitsus

[89] SKM
[90] Litgrid
[91] SKM
[92] Soome Tuuleenergia Liit

2018. aasta detsembris tehnoloogianeutraalse pakkumismenetluse, kuid ei kavatse pärast seda tuuleenergiat subsideerida. Tuulikute paigaldamisel Soomes pärast 2020. aastat toetusi ei maksta, ent huvi investeerimise vastu püsib seoses ambitsioonikate kliimaeesmärkidega kõrge. Praegu ehitatakse umbes 2GW tuuleenergia võimsust ja see võetakse kasutusele 2023. aasta lõpuks. Suurem osa ehitusjärgus võimsusest põhineb elektrienergia ostulepingutel või tööstustarbijatega sõlmitud kahepoolsetel lepingutel.[93]

2020. aastal tootsid Soomes asuvad tuulepargid elektrit kokku 7970 GWh, mis on 32% rohkem kui 2019. aastal. See moodustas 12% kogu elektritoodangust ja 10% tarbimisest. Tuuleenergia on Soomes aastatel 2011–2020 kasvanud 37%-lise CAGR-iga.[94] 2019. aasta lõpus oli Poolas paigaldatud 2401 MW tuuleenergia võimsust.[95]

Soomes tuulest toodetud elektri graafik

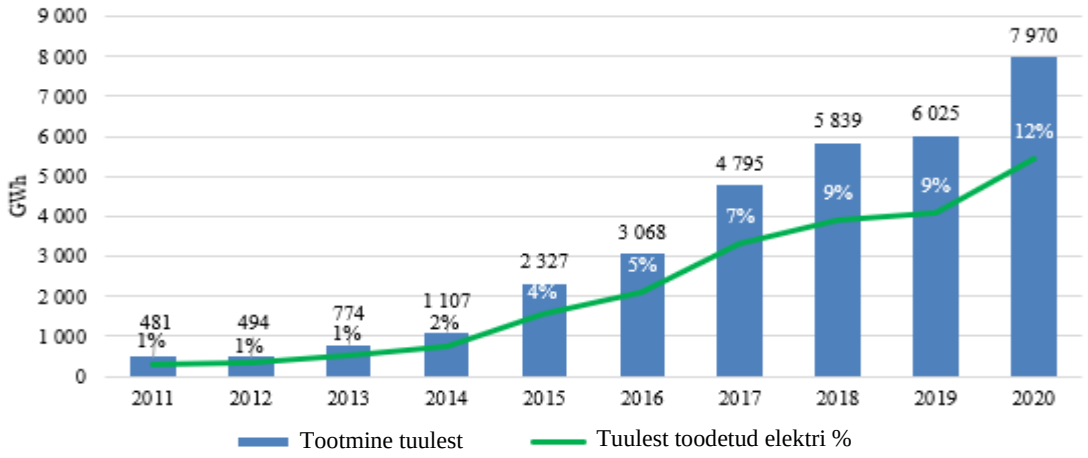

Allikas: Soome Statistikaamet

Poolas toodeti 2019. aastal tuuleenergiast 15 100 GWh, mis on 22% rohkem kui 2018. aastal. See moodustas 9% kogu elektritoodangust ja -tarbimisest. Tuuleenergia on Poolas aastatel 2010–2019 kasvanud 26%-lise CAGR-iga. 2019. aasta lõpus oli Poolas paigaldatud 5,917 MW tuuleenergia võimsust.[96]

[93] SKM
[94] Soome Statistikaamet
[95] SKM
[96] WindEurope

Poolas tuulest toodetud elektri graafik

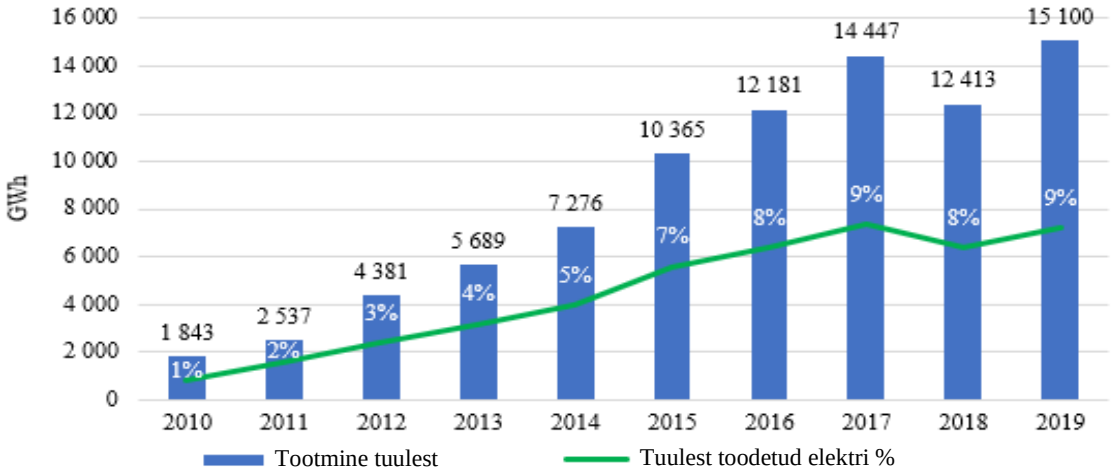

Allikas: SKM, Energy Market Agency

(e) Tuuletingimused

(i) Eesti

Sõltuvalt keskmistest tuule kiiruse väärtustest ja tingimustest võib Eesti jagada kaheks veidi erinevaks piirkonnaks – 1) rannikuks, saarteks ja 2) sisemaaks, mis moodustab suurema osa riigist. Tuuleenergia tootmise efektiivsuse seisukohast on Eesti tugevaimad tuuled kogetud merekaldal ja saartel. Keskmised tuulekiirused vähenevad kiiresti rannikult sisemaale liikudes.[97]

Eesti tuuleatlas

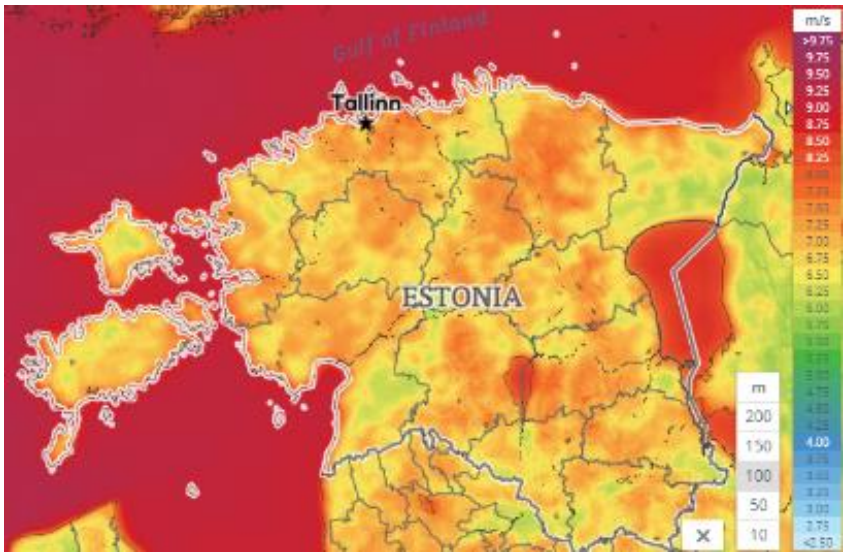

[97] Eesti Maaülikool

Eest tuuletihedus

Allikas: Global Wind Atlas

(ii) Läti

Tuuleenergia ressursside jaotus Lätis on selgelt ebaühtlane. Suurima tuulekiirusega Läti piirkond on Läänemere rannik ja Liivi lahe läänerannik.[98] Tuulepotentsiaal Läti territooriumi siseosas on kuni 1,5 TWh (mõistlikult saadav elekter aastas). Põhivõrguettevõtjate prognoos näitab, et tuuleenergia potentsiaal süvameres võib ulatuda 95 MWh-ni.[99]

Läti tuuleatlas

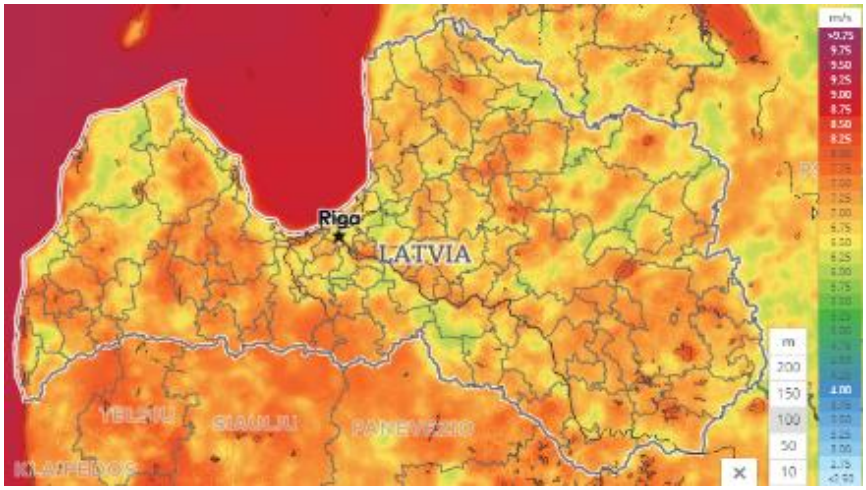

[98] Läti Vabariigi Majandusministeerium – energiaarenduse suunised 2016–2020
[99] Läti Vabariigi Majandusministeerium – energiaarenduse suunised 2016–2020

Läti tuuletihedus

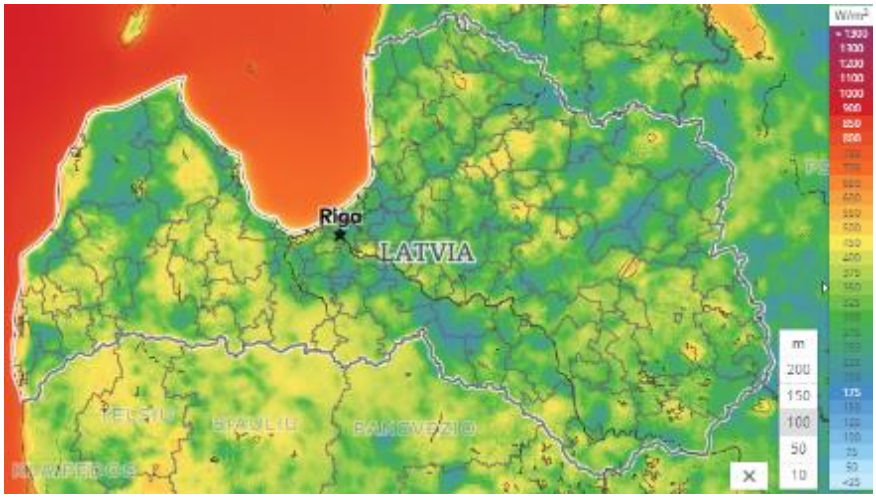

Allikas: Global Wind Atlas

(iii) Leedu

Leedu loode- ja lääneosas, eriti Läänemere kaldal ja Kursiu Nerijas, on parim tuulepotentsiaal. Kliimatingimused on peamine põhjus, miks enamik tuuleenergia arendajaid esitab võrguga liitumise taotlusi Leedu lääneosas. Võttes arvesse ülekandevõrgu looduslikke tingimusi, vabu alasid ja topoloogiat, on ehitatav kogupotentsiaal ~460 MW.[100]

Leedu tuuleatlas

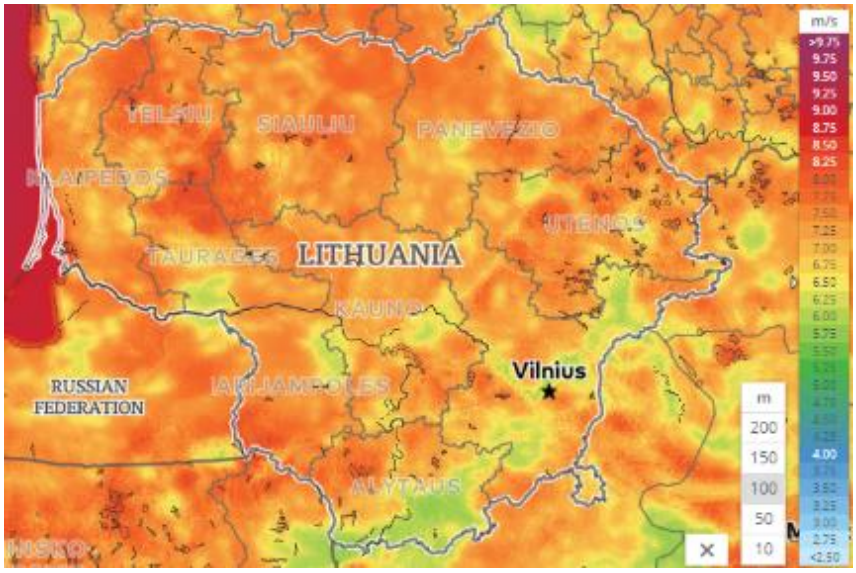

[100] Litgrid, AST, Elering - taastuvenergiaperspektiiv Balti riikides aastani 2030

Leedu tuuletihedus

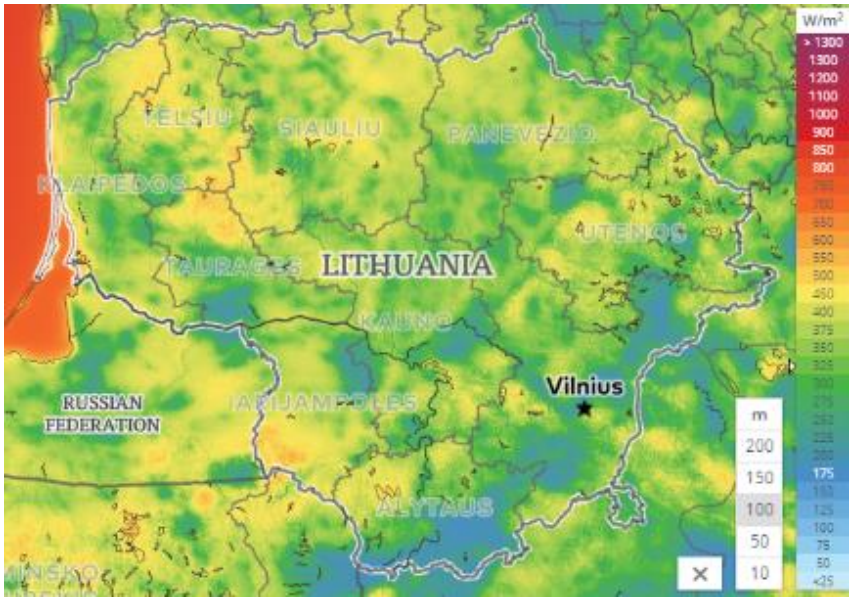

Allikas: Global Wind Atlas

(iv) Soome ja Poola

Soome tuuleatlas (vasakul) ja tihedus (paremal)

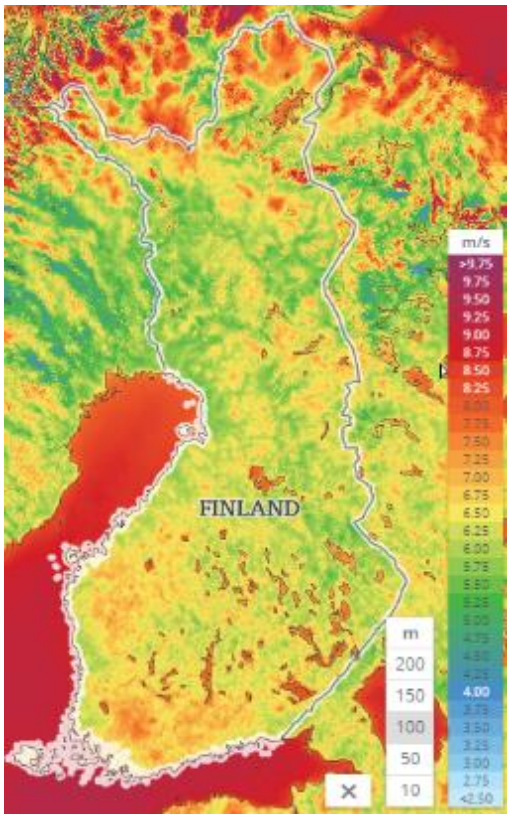

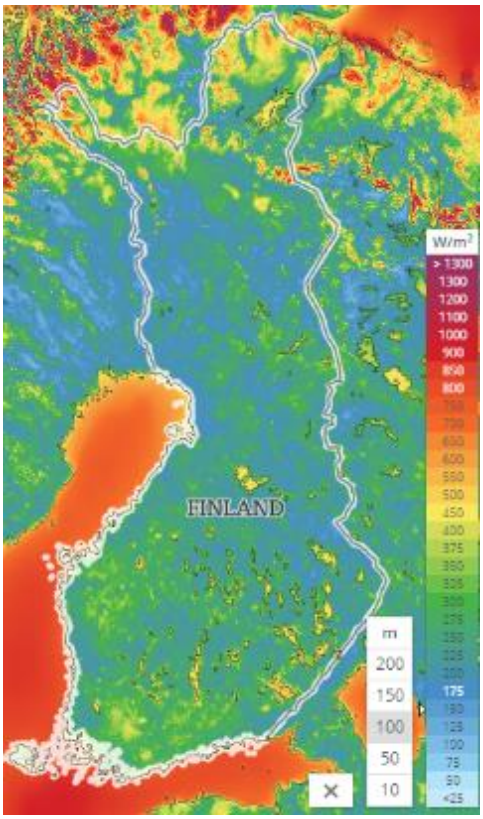

Allikas: Global Wind Atlas

Poola tuuleatlas (vasakul) ja tihedus (paremal)

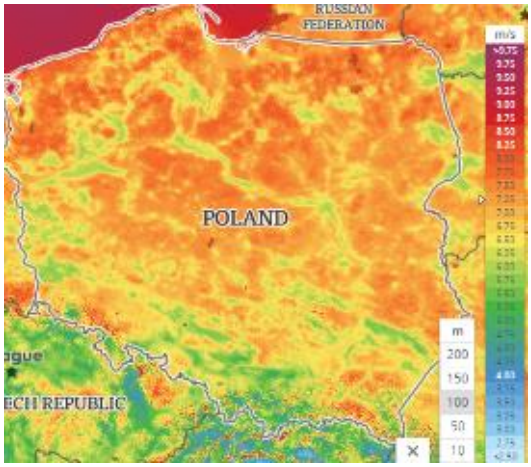

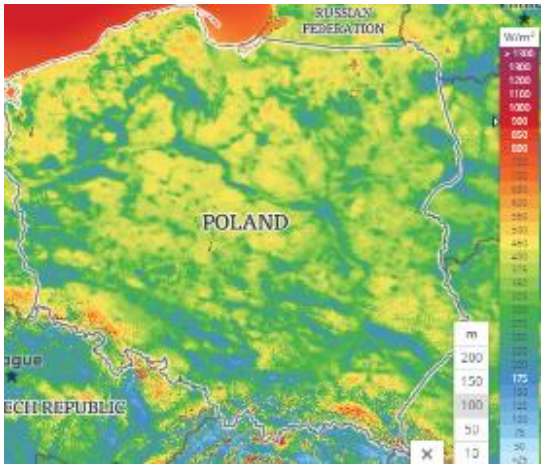

Allikas: Global Wind Atlas

9.2.9. Balti piirkonna päikeseenergia ülevaade

(a) Eesti

Eestis on päikesepaneelide paigaldamine olnud viimastel aastatel populaarne, kuid enamik seadmeid on alla 11 kW ja on seega mõeldud ainult koduseks kasutamiseks. Päikeseenergia kasv sõltub suuresti sellest, kas riiklik ja kohalik poliitika toetab päikeseenergia ja hajatootmise arendamist ja tootmise jaotust üldiselt. Praegu toetatakse ainult päikeseenergiast toodetud elektrit, kuid mitte päikeseenergial töötavat kütet.[101] 2019. aastal võeti Eestis kasutusele uus toetusskeem kuni 50 kW võimsusega väikesemahuliste fotogalvaaniliste toodete jaoks. See kava toetab ka fotoelektrilise võimsuse kasvu. 2020. aastal oli päikeseenergia võimsus Eestis 130 MW.[102] Praegu saab Põhja-Euroopas päikeseenergiat toota energiatootmise tasandatud kogukulu („**LCOE**“) tasemel 0,05 EUR/kWh. 2050. aastaks peaks see langema alla 0,02 EUR/kWh.[103]

Eesti horisontaalne kiirguskaart

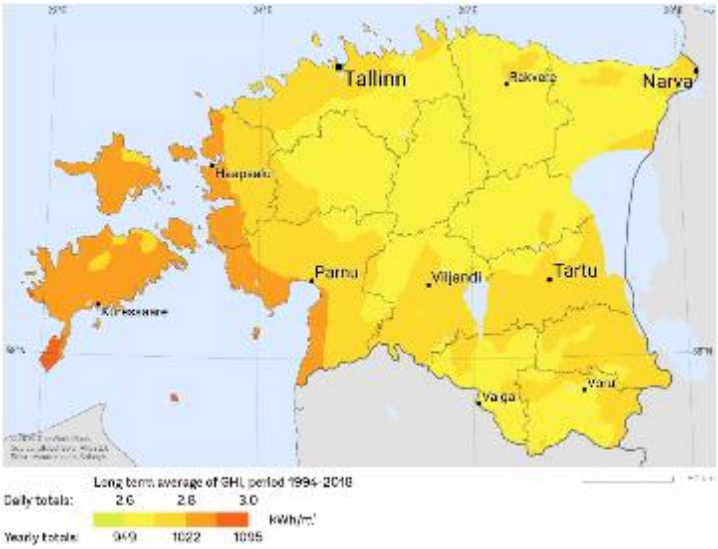

Allikas: Solargis

[101] Litgrid, AST, Elering - taastuvenergiaperspektiiv Balti riikides aastani 2030
[102] Irena
[103] SolarPower Europe

(b) Läti

Lätis on päikeseenergiat kui elektrienergia tootmise ressurssi kasutatud piiratud viisil, sest kõrged tehnoloogilised kulud on takistanud olemasoleva ressursi optimaalset kasutamist.[104] Väga ettearvamatute kliimatingimuste tõttu on oodata päikeseenergia tootmisvõimsuse väga väikest suurenemist, mis võib ulatuda 8 MW-ni. Praegu mõjutavad kliimatingimused tugevalt selle põlvkonna arengut.[105] 2020. aastal oli päikeseenergia võimsus Lätis 7 MW.[106]

Läti horisontaalne kiirguskaart

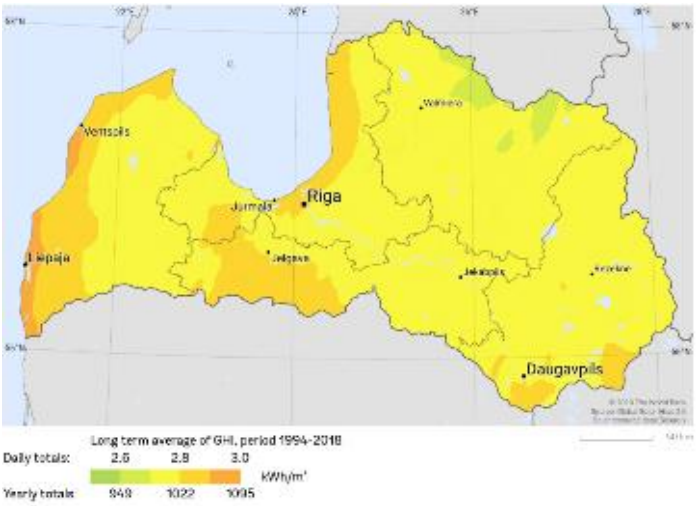

Allikas: Solargis

(c) Leedu

Leedu aastane päikeseenergia potentsiaal on ligikaudu 926–1042 kWh/m^2. Kõige soodsam koht päikeseenergia arendamiseks on riigi lääneosas, kus on kõige rohkem päikesepaistelisi päevi. Eeldatakse, et päikeseenergiat kasutatakse mitte ainult kollektorites kuuma vee valmistamiseks ja hoonete passiivsetes küttesüsteemides kütmiseks, vaid ka elektri tootmiseks.[107] 2020. aasta seisuga ulatus paigaldatud päikeseenergia võimsus elektri tootmiseks 148 MW-ni.[108] 2030. aastaks plaanib riik päikeseenergia koguvõimsust 1500 MW.[109]

[104] Läti Vabariigi Majandusministeerium – energiaarenduse suunised 2016–2020
[105] Litgrid, AST, Elering - taastuvenergiaperspektiiv Balti riikides aastani 2030
[106] Irena
[107] Litgrid, AST, Elering - taastuvenergiaperspektiiv Balti riikides aastani 2030
[108] Irena
[109] SKM

Leedu horisontaalne kiirguskaart

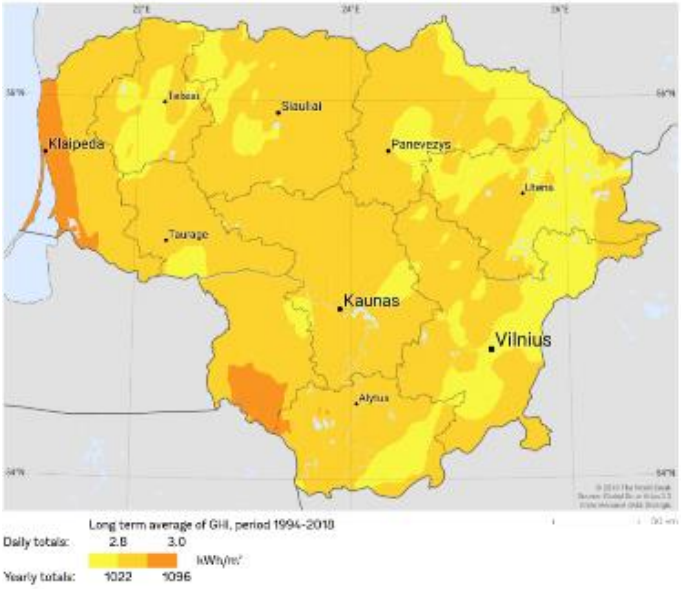

Allikas: Solargis

(d) Soome

2020. aastal päikeseenergia tootmine peaaegu kahekordistus võrreldes 2019. aastaga ja kogutoodang ulatus 256 GWh-ni, kusjuures põhiosa paigaldatakse kodudesse. 2020. aastal oli päikeseenergia võimsus Soomes 391 MW.[110]

Soome horisontaalne kiirguskaart

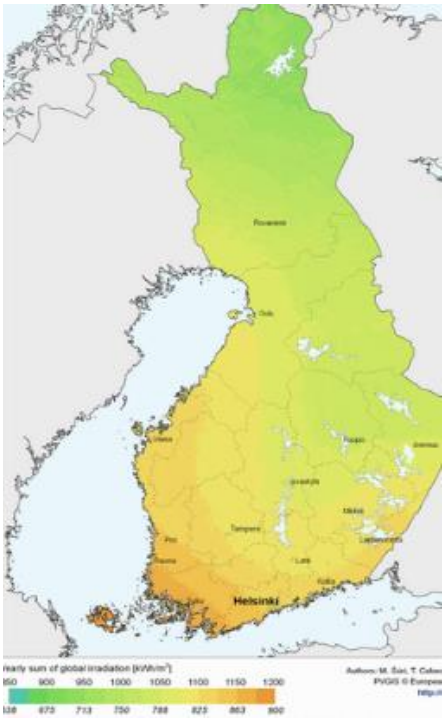

Allikas: Open Energy Information

[110] Irena

(e) Poola

Fotogalvaaniliselt saadud päikeseenergiat saab jaotada ühtlaselt kogu riigis, ses keskmine päikesekiirgus on enam-vähem ühtlane kogu Poolas.[111] 2020. aastal oli päikeseenergia võimsus Poolas 3936 MW.

Poola horisontaalne kiirguskaart

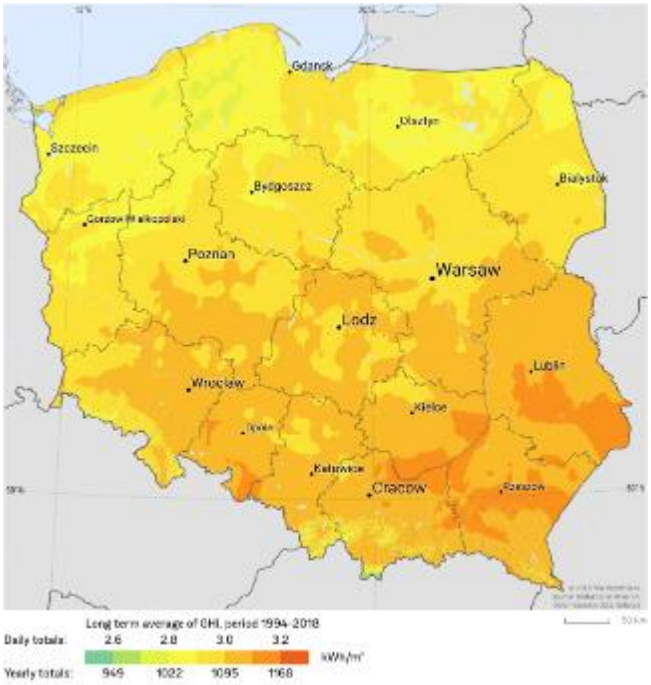

Allikas: Solargis

9.3 ÜLEVAADE KAUGKÜTTETURUST EESTIS JA LÄTIS

9.3.1. Eesti

Eestis on 230 kaugküttevõrgu piirkonda. Küttesektorite korraldamise ja nendega seotud teenuste osutamise korra eest vastutavad kaugküttepiirkondi rajavad kohalikud omavalitsusüksused. Kaugküttesektorit reguleerivate õigusaktide kohaselt peavad soojusjaotusettevõtjad tagama tõhusa, usaldusväärse ja kindla soojusvarustuse, mis vastab keskkonnanõuetele ja tarbijate vajadustele põhjendatud hindadega.[112]

Kaugküte on laialt levinud tiheda elanikkonnaga piirkondades, kus kaugküttel on oma usaldusväärsuse ja tõhususe tõttu eelis.[113] Eestis algab kütteperiood keskmiselt oktoobri alguses ja lõpeb mai keskel.

Kaugkütteseaduse kohaselt peab kaugküttevõrguettevõtja juhul, kui on vaja uut tootmisvõimsust ja/või mitu äriühingut on kirjalikult väljendanud soovi sõlmida võrguettevõtjaga soojusenergia müügilepingud, korraldama vastava lepingu sõlmimiseks hanke. Pakkumise tulemusena sõlmib

[111] Flanders Investment & Trade
[112] Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
[113] Renewable Energy Club

kaugküttevõrguettevõtja eduka pakkujaga soojuse müügilepingu kuni 12 aastaks alates tootmise alustamisest.[114]

Suurim osa soojusest toodetakse Eestis puidupõhistest katlamajadest, mis moodustasid 2019. aastal 51,5%, millele järgnesid gaasipõhised katlamajad, mis moodustasid 2019. aastal 21,2%. Ülejäänud soojusenergia toodetakse põlevkiviõlist, turbast, põlevkivist ja muudest allikatest.[115]

Soojusenergia hindu reguleerib Eesti Konkurentsiamet kaugküttepiirkondade kaupa. Eesti Konkurentsiamet kinnitab soojuse piirhinna iga kaugküttepiirkonna kohta. Hinnapiirangud on kaugküttepiirkondade lõikes erinevad sõltuvalt iga piirkonna eripärast ja piirkonna olemasolevate soojustootmisrajatiste tõhususest. Näiteks madalaim maksimaalne hinnapiir (2021. aasta mai seisuga) on Narva kaugküttepiirkonnale kinnitatud 39,83 EUR/MWh (käibemaksuta) ja kõrgeim on Harku kaugküttepiirkonna hind 86,96 EUR/MWh (käibemaksuta). Keskmine hinnapiir (kaalumata) oli 2020. aasta veebruari seisuga 63,2 EUR/MWh.[116]

(a) Tallinn

31.12.2020 ja 31.12.2019 lõppenud aastatel oli soojuse müük Tallinnas ja Maardus vastavalt 1 636 797 MWh ja 1 718 025 MWh:

	2020	**2019**
Soojusenergia müük, MWh	1 636 797	1 718 025
Elektrienergia müük, MWh	64 202	19 710
Ostetud soojusenergia, MWh	1 209 396	1 225 312
Elektri tootmine, MWh	72 260	21 524
Soojuskadu, MWh	269 028	284 634
Soojuskadu, %	14,1%	14,2%

Allikas: AS Utilitas Tallinn 2020. majandusaasta aruanne.

Tallinn on suurim kaugküttepiirkond. Vastavalt 2017. aasta mais vastu võetud Tallinna Linnavolikogu määrusele Tallinna kaugküttevõrgu piirkonna moodustamise, sellega liitumise ja sellest lahtiühendamise kohta peab iga isik, kes omab või valdab kaugküttevõrgu piirkonnas asuvat olemasolevat, ehitamisel või renoveerimisel olevat hoonet, liituma kaugküttevõrguga. Eespool nimetatud reeglist on piiratud erandeid, näiteks mittekütusest ja taastuvatest energiaallikatest muundatava soojusenergia kasutamine, mis kõik nõuavad linnavalitsuse eriluba.[117]

Tallinna kaugküttevõrku varustab soojusenergiaga kaks peamist soojatootjat: Utilitas ja Kontsern ise.

Kontsern toodab soojust Iru jaamas ning toodetud soojus müüakse Utilitas Tallinnale (Utilitas OÜ tütarettevõte). Utilitas Tallinn haldab 479 km pikkust kaugküttevõrku. Ettevõttel on 15 katlamaja, 1 biokütusel põhinev koostootmisjaam ja 2 päikeseparki.[118]

OÜ Utilitas Tallinna Elektrijaam (Utilitas OÜ tütarettevõte) käitab kahte biokütusel põhinevat koostootmisjaama ning ühte päikeseelektrijaama. Esimene paigaldatud võimsusega 67 MWth ja 25 MWe võeti kasutusele 2009. aastal ja teine paigaldatud võimsusega 76 MWth ja 21 MWe

[114] Kaugkütteseadus
[115] Allikas: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
[116] Eesti Konkurentsiamet
[117] Riigi Teataja
[118] Utilitas kontsern

võeti kasutusele 2016. Aastal.[119] Uus jaam on suurendanud paigaldatud võimsust ja planeeritud tootlikkust – jaama soojusvõimsus koos suitsugaasi kondensaatoriga on 76,5MW ja elektrivõimsus 21,4MW. OÜ Utilitas Tallinna Elektrijaam ja Selts on mõlemad sõlminud Tallinna kaugküttesüsteemiga pikaajalised soojusvarustuse lepingud.

(b) Paide

Kontsern omab ja käitab Paides biomassil töötavat koostootmisjaama, kus on vaid gaasiküttel töötav katel ja vaid biomassil töötav katel. Paide kaugküttevõrgu kaudu tarnitava soojuse aastane kogutarbimine oli 2020. aastal 40,3 GWh (2019. aastal 43,7 GWh).[120]

Ettevõte on Paide soojusvõrgu operaator, rentides võrku äriühingult Paide Vesi. Selts on ainus soojatootja, kes tarnib soojusenergiat Paide kaugküttevõrgule.

9.3.2. Läti

(a) Valka

Kontsern omab ja käitab ka biomassil töötavat soojus- ja elektrienergia koostootmise rajatist Valkas ning biomassil töötavat ainult soojuskatel. Paide kaugküttevõrgu kaudu tarnitava soojuse aastane kogutarbimine oli 2020. aastal 21,2 GWh (2019. aastal 22,8 GWh). Valka kaugküttevõrk kuulub Valka linnale. Kontsern müüb Valka linnale soojust Valka linnaga sõlmitud soojuse müügilepingu alusel, mis kehtib kuni 30.11.2032.

Kontserni tütarettevõte SIA Enefit Power & Heat Valka on Valka kaugküttevõrku soojust tarniv peamine soojustootja. Lisaks toodab Valka linn soojust katlamajades, mis ei ole ühendatud Enefit Power and Heat Valka SIA pakutava peamise kaugküttevõrguga.

9.4 KOOSTOOTMISJAAMADE KÜTUSETURG

9.4.1. Eesti

(a) Jäätmeturg

Tahked olmejäätmed ja pöördtrummelahjud on Kontserni Iru jäätmeenergiabloki ainus kütus, mille paigaldatud elektri netovõimsus on 19,3 MW ja soojusvõimsus 50 MW, mis suudab põletada umbes 250 000 tonni jäätmeid aastas ning muudab umbes 85% jäätmetes sisalduvast energiast elektri ja soojuse kombinatsiooniks.

2019. aastal tekkis Eestis 490 tuhat tonni tahkeid olmejäätmeid (2018. aastal – 535 tuhat tonni). ja 2019. aastal võeti ringlusse ligikaudu 30,8% tahketest olmejäätmetest (2018. aastal – ligikaudu 28%). 2019. aastal tekitati Eestis ligikaudu 39 952 tonni prügikütust (2018. aastal – 64 200 tonni).[121]

[119] Utilitas kontsern
[120] Enefit Green
[121] Eesti Keskkonnaameti jäätmearuandluse süsteem

Alltoodud graafikul on näidatud tekkinud tahked olmejäätmed ja ringlussevõtu määr aastatel 2012–2019

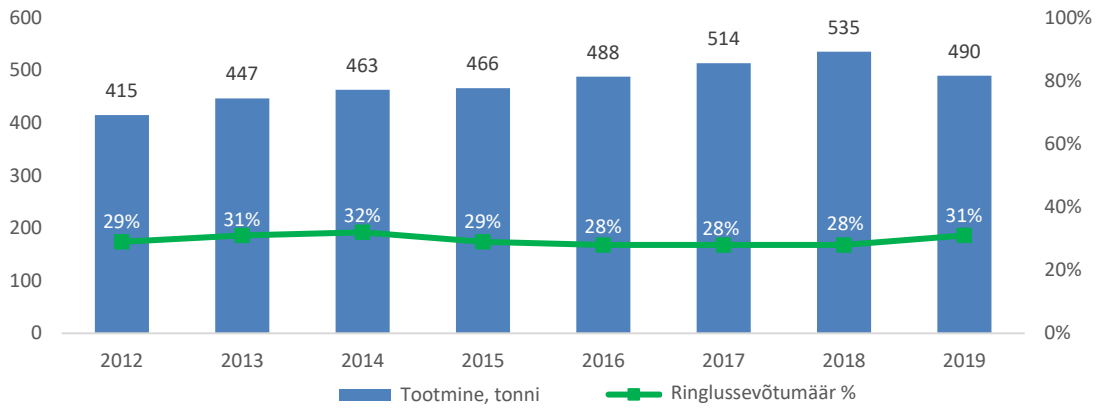

Allikas: Eesti Keskkonnaamet

Eesti peamised jäätmekäitlusrajatised on lisaks Kontserni jäätmeenergiajaamale ka mehaanilis-bioloogilise töötlemise (MBT) rajatis. MBT-rajatist, mis suudab käidelda 120 000 tonni jäätmeid aastas, omab ja haldab TJT, mis kuulub täielikult Tallinna linnale.[122] MBT-seade toodab jäätmekütust. On ka mitmeid prügilaid, mis teataval määral toimivad sorteerimis- ja prügikütuse tootmisrajatistena.

Tahkete olmejäätmete kättesaadavus ja hinnakujundus sõltub suures osas kohaldatavatest regulatiivsetest nõuetest, sealhulgas jäätmete taaskasutamise eesmärkidest, mis tuleb saavutada vastavalt 2025. ja 2030. aastaks.

[122] TJT ringlussevõtt

Alltoodud tabelis on esitatud ülevaade praegu kohaldatavatest jäätmete taaskasutamise eesmärkidest:[123]

Jäätmeliik	Taaskasutusmeetod	2020. a eesmärk
Kodumajapidamiste paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmed ning muud kodumajapidamistest liigiti kogutud jäätmed ja samalaadsed muudest allikatest pärinevad jäätmed, v.a tootmisjäätmed ning põllumajandus- või metsandusjäätmed	Taaskasutuseks või ringlussevõtuks ettevalmistamine	50% selliste jäätmete kogumassist kalendriaastas
Bioloogiliselt lagunevad jäätmed: **1) aia- ja haljastusjäätmed;** **2) kodumajapidamistest, jaemüügiruumidest ja toitlustusettevõtetest pärit toidu- ja köögijäätmed;** **3) toidutöötlemisettevõtete jäätmed, mille koostis ja laad on sarnased eelmises punktis nimetatud jäätmetele**	Ringlussevõtt, sealhulgas orgaaniline ringlussevõtt, s.o jäätmete biolagunevate osade lagunemine	Biolagunevate jäätmete osakaal prügilasse ladestatud olmejäätmete üldkoguses ei tohi ületada 20%

Lisaks jäätmete taaskasutamise sihtarvudele on jäätmekäitluskohtades jäätmete vastuvõtmisel võetavaid väravatasusid mõjutav peamine tegur prügilasse ladestamise eest võetav väravatasu. Prügilasse ladestamise eest võetavat väravatasu mõjutavad omakorda peamiselt prügilasse ladestamisel kohaldatavad keskkonnatasud. Tahkete olmejäätmete prügilasse ladestamise keskkonnatasud on viimastel aastatel pidevalt tõusnud ja praegu on nende suuruseks seatud 29,84 eurot tonni kohta. Prügilasse ladestamise eest võetavad väravatasud on kõrgemad kui näiteks Irus jäätmete põletamise eest võetavad tasud. Alates 23.07.2021 olid prügilasse ladestamise väravatasu määrad (käibemaksuta) kokku järgmised:

Jäätmekäitlusrajatis	EUR/tonn
TJT	70,50
Paikre prügila	77,50
Väätsa prügila	79
Torma prügila	95
Uikala prügila	95

[123] Keskkonnaministeerium

(b) Biomassiturg

Biomass on kontserni biomassil töötava koostootmisjaama peamine kütus Paides.

51% kogu Eesti maast on metsamaa, millest 53% kuulub eraomandisse ja 47% riigile. 29%kogu Eesti metsamaast on kaitse all.[124]

Alltoodud tabelis on esitatud ülevaade hakkepuidu hinnadünaamikast(EUR/m^3) viimastel aastatel, v.a. KM.

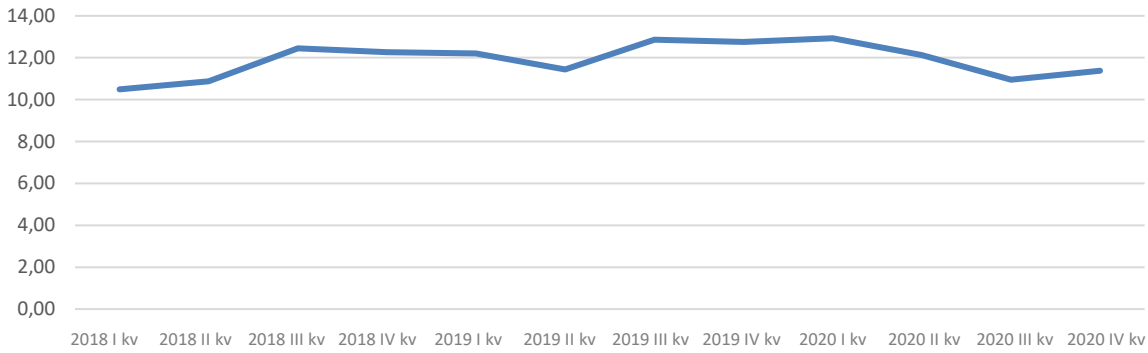

Allikas: Eesti Erametsakeskus

Aastane raie ja puistute juurdekasv Eestis, miljonit m^3

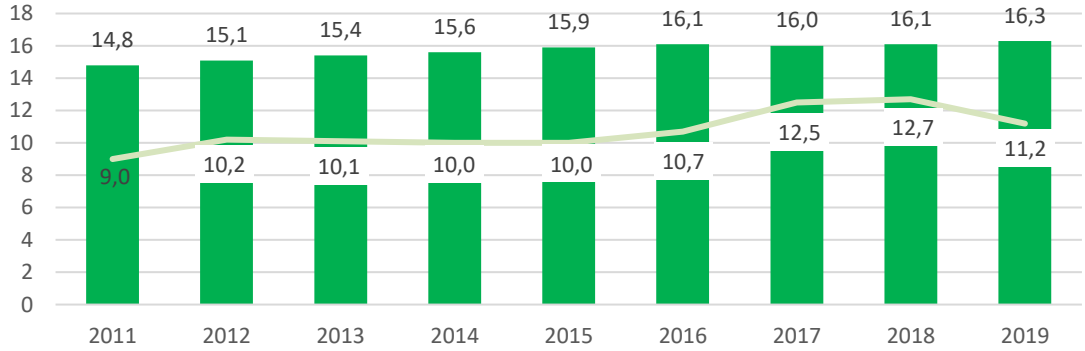

Allikas: Eesti Statistikaamet

9.4.2. Läti

(a) Biomassi- ja pelletiturud

Kontsernil on Valkas biomassil töötav koostootmisjaam ning kombineeritud biomassil töötav koostootmisjaam ja pelletitehas Brocenis, mis on üks uusimaid pelletite tootjaid Lätis. Broceni koostootmisjaama toodetud soojus müüakse Broceni pelletitehasele. Broceni koostootmisjaamas kasutatav biomass hangitakse peamiselt Broceni pelletitehasest.

Läti on üks suurimaid puidupelletite tootjaid Euroopas tänu rikkalikele puiduressurssidele ja madala kvaliteediga puidu kättesaadavusele ning suhtelisele lähedusele meresadamatele. Läti on

[124]Riigimetsa Majandamise Keskus

valdavalt kaetud metsaga. Metsad katavad umbes 52% Lätist, millest ligikaudu 49% majandatakse riigi poolt ja 51% on eraomandis.[125]

Aastane raiemaht ja säästlik raiemaht Lätis, mln m^3

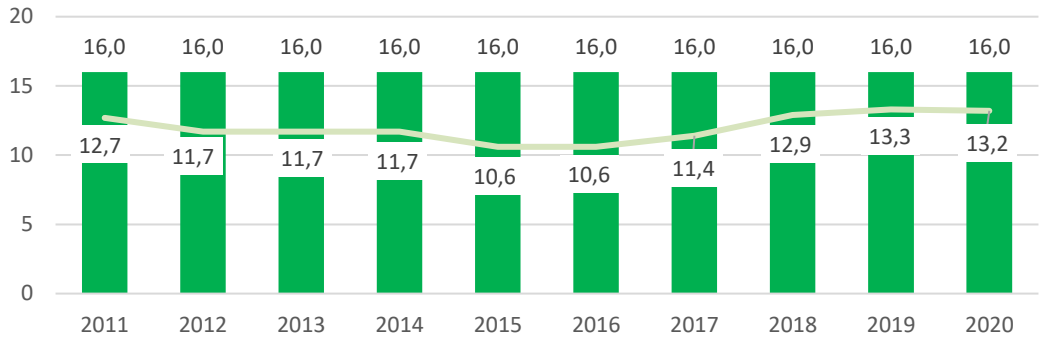

Allikas: Läti Statistika Keskbüroo

9.5 PEAMISED SUUNDUMUSED TAASTUVENERGIA TURUL

9.5.1. Üleminek vähese CO_2-heitega majandusele

Viimase kümne aasta jooksul on kliimamuutused muutunud üheks peamiseks teemaks, mis suunab poliitilisi otsuseid enamikus riikides. Kliima temperatuuri tõusu kontrollimiseks ja piiramiseks on sõlmitud rahvusvahelised lepingud ning selles kõiges on oluline roll kasvuhoonegaaside, sealhulgas süsinikdioksiidi (CO_2) heitkoguste vähendamisel. Arenenud riigid liiguvad vähese CO_2-heitega majanduse suunas, mis tekitab uusi väljakutseid, aga ka võimalusi mitmele tööstusharule.

Esimene käegakatsutav samm vähese CO_2-heitega majanduse suunas oli Kyoto protokoll, mis jõustus 2005. See sisaldas riiklikke eesmärke kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks ja sellele kirjutasid alla peaaegu kõik arenenud riigid. Kyoto Protokolliga kehtestatakse kasvuhoonegaaside heite vähendamise siduvad eesmärgid kõigile protokolliga ühinenud riikidel, sealhulgas EL-i liikmesriikidele. Kyoto protokollile järgnes Pariisi kokkulepe, mis jõustus 2016. aastal. Pariisi kokkulepe on ulatuslikum kui Kyoto protokoll ja selle on tänaseks ratifitseerinud peaaegu 200 riiki. Pariisi kokkuleppe peamine eesmärk on piirata maailma temperatuuri tõusu tunduvalt alla kahe kraadi Celsiuse järgi praegusest kuni 2100. aastani ning piirata kasvuhoonegaaside emissioone säästliku tasemeni. Jällegi on riikidel oma eesmärgid ja arengut hinnatakse iga viie aasta järel. Pariisi kokkulepe sisaldab ka tehnoloogia arengu, suutlikkuse kasvu ja rahastamise raamistikku. Lisaks saaksid arengumaad rikastelt riikidelt „kliimaalast rahastust“, et aidata neil vähendada oma kasvuhoonegaaside heidet.[126]

2019. aasta detsembris võeti kasutusele Euroopa roheline kokkulepe – eesmärk on, et EL-i riigid muutuksid 2050. aastaks kliimaneutraalseks. Selleks viib ta ellu mitmeid algatusi, mis kaitsevad keskkonda ja edendavad keskkonnahoidlikku majandust.[127] Euroopa Komisjon võttis 14.07.2021 vastu ettepanekute paketi ELi kliima-, energia-, maakasutuse-, transpordi- ja maksupoliitika kohta, et vähendada kasvuhoonegaaside netoheidet 2030. aastaks vähemalt 55%.

[125] Läti Avalik-õiguslik Ringhääling
[126] ÜRO Kliimamuutused
[127] Euroopa Komisjon

9.5.2. Taastuvenergia eeldatav arengEL-is

(a) EL-i 2020. ja 2030. aasta eesmärgid

Ülevaate saamiseks EL-i 2020. ja 2030. aasta taastuvenergia eesmärkidest vt OSA 6 (Valdkonna ülevaade) punkti 9.2.6 (Ülevaade Balti riikide, Soome ja Poola elektriturust – EL-i taastuvenergia eesmärgid ja riiklik energiaalane arengukava)".

(b) Taastuvenergia osakaal EL-i kogu energiatarbimises

Energia kogutarbimine EL-is on viimastel aastatel kõikunud, kuid langustrend on endiselt ilmne, kuigi EL-i kasvav majandus peaks langustrendi aeglustama. Kolm peamist lõppkasutajate kategooriat on transport, kodumajapidamised ja tööstus, mille osakaal on vastavalt 30,9%, 26,3% ja 25,6% kogu tarbitud energiast. Tarbimine nendes kategooriates on pärast 2008. aastat vähenenud osalt seoses üleilmse finants- ja majanduskriisiga, ent ka tehnoloogilise arengu tõttu.[128]

Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal EL-i energia brutolõpptarbimises ulatus 2019. aasta lõpus 19,7%ni, mis on vaid 0,3% vähem kui EL-i 2020. aasta 20% eesmärk. Kaksteist EL-i liikmesriiki, sealhulgas Eesti, Läti ja Leedu, olid juba 2018. aasta lõpuks saavutanud oma 2020. aasta riiklikud eesmärgid.[129] Eesmärgid täidetakse enamasti Eestis kaugküttes kasutatava biomassiga, Lätis hüdroenergiaga ning Leedus tuule ja biomassiga. Soome on saavutanud oma eesmärgi ka biomassi ja puidupõhiste kütustega.

Taastuvelektri tootmise kasvu veab suurenenud võimsus maismaal ja meretuuleenergias ning päikeseenergia tootmine.[130]

9.5.3. Tuuleenergia arendamine

(a) Euroopa

2020. aasta lõpu seisuga oli Euroopas paigaldatud tuuleenergia võimsus 208 GW (maismaa tuuleenergia võimsus oli 183 GW ja meretuuleenergia võimsus 25 GW). Euroopas aastatel 2009–2020 paigaldatud tuuleenergia koguvõimsus on esitatud alloleval graafikul, mis näitab tuuleenergia võimsuse pidevat kasvu aastate jooksul:[131]

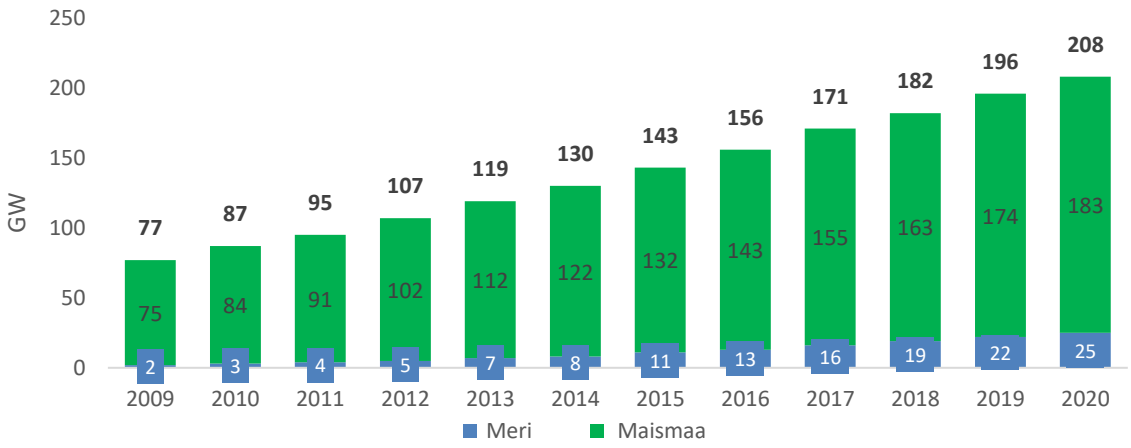

[128] Eurostat
[129] Eurostat
[130] Euroopa Keskkonnaamet
[131] Irena

Allikas: Irena

Tehnoloogia täiustamisega on nii maismaa kui ka meretuuleenergia muutunud oluliselt taskukohasemaks. Mere- ja maismaatuuleenergia kulud on viimase viie aasta jooksul langenud keskmiselt üle 50%. Prognooside kohaselt see areng jätkub.[132]

(b) Üleilmne

2020. aasta oli tuuletööstuses suur aasta – kokku paigaldati umbes 105 GW uut maismaal ja 6 GW uut merevõimsust – 85% rohkem kui eelmisel aastal.[133]

Ülemaailmse tuulevõimsuse arendamine, GW

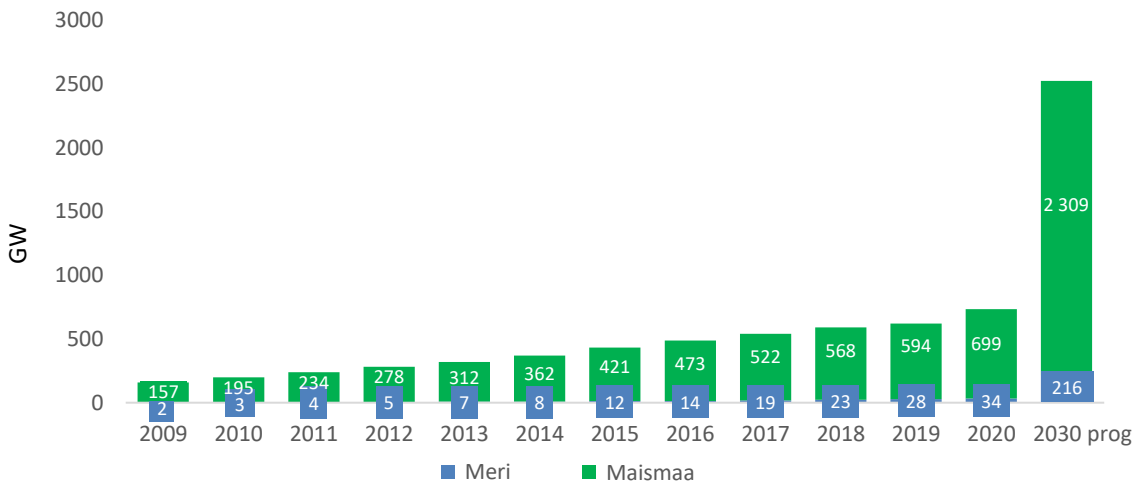

Allikas: Irena

Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks tuleks energiaga seotud CO_2-heidet vähendada aastas u 3,5% praegusest kuni aastani 2050 ja seejärel veelgi. Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri laiendamine oleks maailma energiasüsteemi CO_2-heite vähendamisel otsustava tähtsusega. Maismaa- ja meretuul koos kataks rohkem kui kolmandiku (35%) kogu elektrivajadusest, muutudes 2050. aastaks silmapaistvaks tootmisallikaks.[134]

9.5.4. Päikeseenergia arendamine

(a) Euroopa

2020. aastal jätkus tugev päikeseenergia kasv, täheldati päikeseparkide kasvu suundumust kogu EL-is.[135]

[132] Irena
[133] Irena
[134] Irena
[135] Irena

Alltoodud graafik kirjeldab päikeseenergia võimsuse (GW) arengut kogu maailmas aastatel 2012–2020 ja prognoositud võimsust aastaks 2030

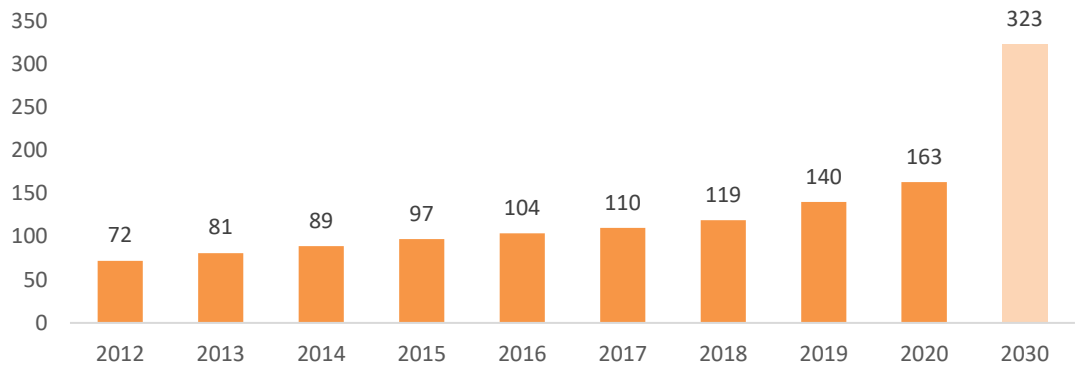

Allikas: Irena

(b) Üleilmne

Vaatamata COVID-19 põhjustatud majanduslangusele kasvas päikeseenergia koguvõimsus 2020. aastal võrreldes 2019. aastaga 22%.[136]

Alljärgnev graafik kirjeldab päikeseenergia võimsuse (GW) arengut kogu maailmas aastatel 2012–2020 ja prognoositud võimsust aastaks 2030

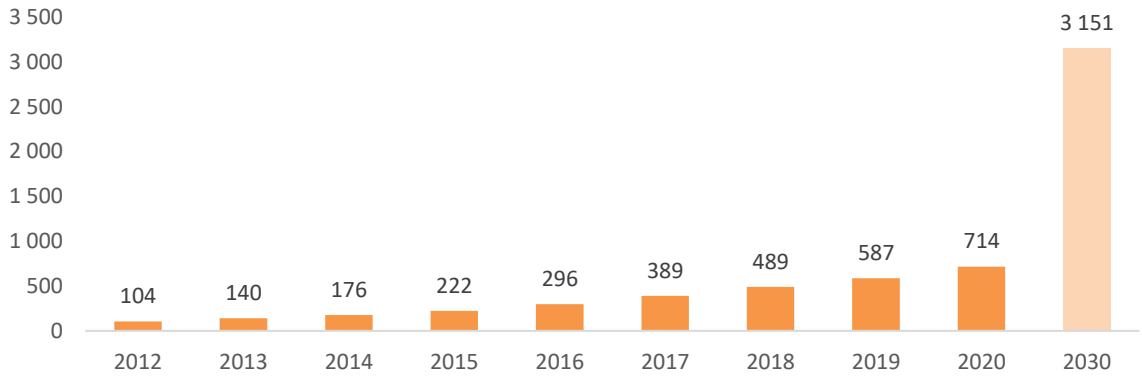

Allikas: Irena

9.5.5. Energiatootmise tasandatud kogukulud

LCOE kujutab endast keskmist tulu toodetud elektriühiku kohta, mis on vajalik tootmisüksuse ehitamise ja käitamise kulude katmiseks eeldatava kasuliku tööea ja hinnangulise tootmistaseme jooksul. LCOE-d nimetatakse sageli erinevate tootmistehnoloogiate üldise konkurentsivõime mugavaks kokkuvõtlikuks näitajaks. LCOE arvutamise peamised sisendid on kapitalikulud, kütusekulud, püsi- ja muutuvad käidukorraldus- ja hoolduskulud, rahastamiskulud ja hinnangulised tootmiskulud.

Alates 2010. aastast on nii tuule- kui ka päikeseenergia areng olnud tunnistajaks LCOE märkimisväärsele vähenemisele ülemaailmses mastaabis, mis on ajendatud tehnoloogiate täiustamisest, mastaabisäästust, konkurentsivõimelistest tarneahelatest ja paranenud

[136] Irena

arendajakogemusest. Tuulest ja päikesest toodetud elektri hind on langenud väga madalale tasemele.[137]

Ülemaailmne LCOE areng tehnoloogia abil aastatel 2010–2021 I pa[138]

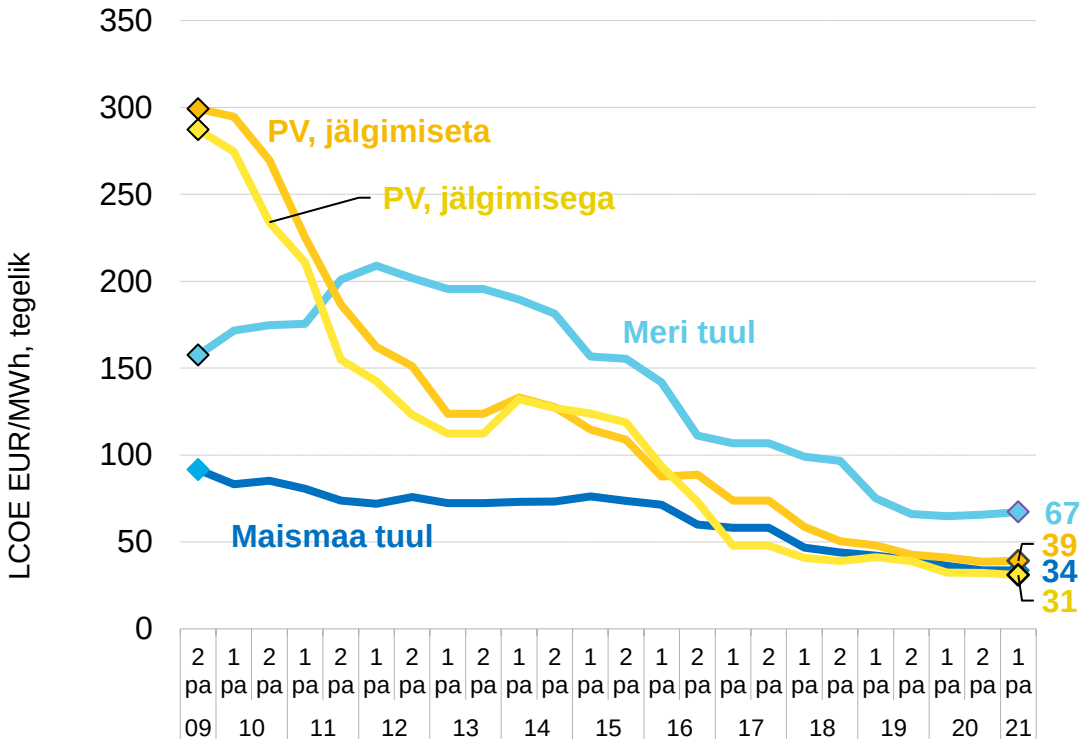

Allikas: BloombergNEF

Taastuvelektri tootmise tehnoloogiad on viimastel aastakümnetel märkimisväärselt paranenud ja taastuvad energiaallikad muutuvad konkurentsivõimelisemaks enamiku taastuvatel energiaallikatel põhinevate uute arengute tõttu.

[137] Irena: Energiatootmise kulud 2020. a
[138] EUR/USD vahetuskurss 1,1225

LCOE graafik tehnoloogia järgi Euroopas[139]

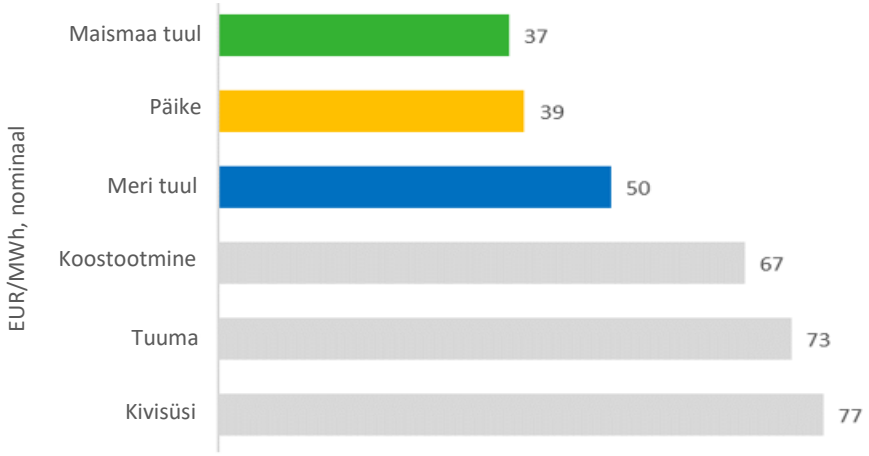

Allikas: EDPR 2020. a juuni

Jätkuvad uuendused ja tehnoloogia täiustamine suurema võimsusega tuulikute, rummu kõrguse ja rootori läbimõõdu suurendamise suunas parandaksid energiasaaki ning vähendaksid kapitali- ja tegevuskulusid paigaldatud võimsuse ühiku kohta.

Maismaatuulikute arendamise graafik aastatel 2000–2025

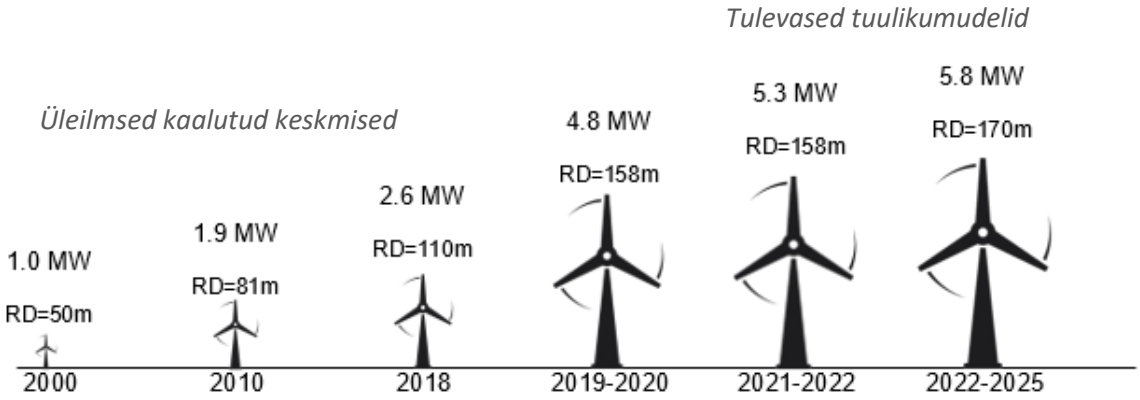

Allikas: Irena

[139] EUR/USD vahetuskurss 1,1225

OSA 10. REGULATIIVNE ÜLEVAADE

Kontsern tegutseb mahukate ja keeruliste õigusaktide alusel. Allpool on esitatud lühike ja mittetäielik kokkuvõtlik ülevaade reguleerivast raamistikust, millele Kontsern Eestis, Lätis, Leedus, Poolas ja Soomes allub. Kirjeldus põhineb Prospekti kuupäeva seisuga kehtivatel seadustel

10.1 EESTIS KOHALDATAVAD ÕIGUSAKTID

10.1.1. Taastuvenergia toetuskavad

Eestis kohaldatav toetuskava eristab nn olemasolevaid tootjaid ja uusi tootjaid. Olemasolevatel tootjatel on õigus saada 12 aastaks garanteeritud FiP nagu allpool kirjeldatud, samas kui uued tootjad saavad toetust ainult siis, kui Eesti vajab täiendavat taastuvenergia võimsust, et täita taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri osakaalu eesmärki ning korraldab uute elektritootmispaigaldiste arendamiseks enampakkumisi.

Tootjat, kes toodab elektrit rohkem kui 1 MW võimsusega tootmisrajatises ja kes alustas investeerimisprojekti kallal tööd ja võttis pöördumatud kohustused 31. detsembriks 2016, käsitatakse olemasoleva tootjana ja seega kvalifitseerub ta tagatud FiP toetuskava tingimustele. Kuni 1 MW võimsusega tootmisseadmete puhul käsitatakse tootjat olemasoleva tootjana juhul, kui tootmisseade tootis elektrit (i) 31. detsembriks 2018 tootmisseadmete puhul, mille elektrivõimsus on 50 kW–1 MW; või (ii) 31. detsembriks 2020 tootmisseadmete puhul, mille elektrivõimsus on alla 50 kW.

Vastavalt elektrituruseadusele on olemasoleval tootjal õigus saada põhivõrguettevõtjalt toetust FiP kujul iga kWh elektrienergia eest, mis on toodetud (i) taastuvast energiaallikast (s.o vee-, tuule-, päikese-, laine-, tõusu-mõõna ja geotermilistest energiaallikatest, prügilagaasist, reoveepuhasti gaasist, biogaasist ja biomassist) tootmisseadmega, mille netovõimsus ei ületa 125 MW summas 0,0537 EUR/kWh; (ii) koostootmisjaamas biomassist summas 0,0537 EUR/kWh, välja arvatud juhul, kui elekter toodetakse kondensatsiooniprotsessi käigus; (iii) jäätmetest, turbast või retortgaasist tõhusas koostootmisjaamas summas 0,032 EUR/kWh; või (iv) tõhusas koostootmisjaamas, mille netovõimsus ei ületa 10 MW summas 0,032 EUR/kWh. Toetust saab ainult võrku või kliendile otseliini kaudu tarnitud elekter, st tootmisseadme omatarbimist ei subsideerita.

FiP-toetust maksab põhivõrguettevõtja lisaks hinnale, mida tootja saab elektrienergia müügil. Toetuse asjakohased kulud kantakse lisaks võrgutasudele üle ka elektritarbijatele ning seega rahastavad toetust kõik tarbijad proportsionaalselt nende elektritarbimise mahuga võrgust või otseliinide kaudu. Toetust makstakse 12 aasta jooksul pärast tootmise alustamist (st kuupäeva eest, mil võrguettevõtja väljastab vastavussertifikaadi).

Kehtivad ka teatavad piirangud. Näiteks tuuleenergia puhul kohaldatakse tuuleenergia tootjate suhtes, kellel on õigus saada osa FiP-st, ülempiiri 600 GWh kalendriaastas. Lisaks saavad biomassi kasutavad rajatised toetust ainult siis, kui nad kasutavad koostootmisprotsesse, mitte siis, kui nad kasutavad kondensatsiooniprotsesse.

2018. aastal asendas Riigikogu FiP hankesüsteemiga. Uue süsteemi kohaselt saavad uued tootmisrajatised toetust ainult siis, kui Eesti vajab täiendavat taastuvenergia võimsust, et täita taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri osakaalu eesmärki. 2020. aastaks seati eesmärgiks 17,6%. Riigikogu võttis 29.09.2021 vastu elektrituruseaduse muudatused, millega seati 2030. aastaks uus eesmärk 40%. Kui selle eesmärgi saavutamiseks on vaja täiendavat taastuvenergiat, volitab Eesti valitsus vastutavat ministrit korraldama vähempakkumisi, kus võitjaks on madalaimat hinnavahelepingut („**CfD**“) pakkuv tootja. Vähempakkumise tulemuste põhjal on võitnud tootjal õigus katta igakuise turuhinna ja oksjonil kindlaksmääratud hinna vahe enampakkumisel pakutavas tootmismahus nn negatiivse saldo tagastamise kujul. Eestis

kohaldatav hinnavaheleping tähendab, et tootjad ei ole kohustatud ülejääki tagastama, kui turuhind ületab vähempakkumishinna. Toetust ei eraldata, kui elektrihind elektribörsil on nullist madalam või sellega võrdne. Nimetatud elektrituruseaduse muudatustega kehtestati võimalus korraldada eraldi vähempakkumised uute ja olemasolevate pidevalt tarnitavate ning uute mittetarnitavate võimsuste abil toodetud elektrienergiale. Muudatustega kehtestati ka vähempakkumise tulemusena makstava taastuvenergia toetuse läbivaadatud ülempiirid. Elektrituruseaduse muudatusi silmas pidades on Majandusministeerium algatanud turuosalistega arutelud vähempakkumiste tingimuste ja korra muutmise üle. Seetõttu on oodata täiendavaid muudatusi vähemapakkumiste üksikasjalikes eeskirjades.

Euroopa Komisjon kiitis oma 28.10.2014 otsusega nr SA.36023 (2014/NN), 06.12.2017 otsusega nr SA.47354 (2017/NN) ja 16.12.2020 otsusega nr SA.55453 (2020/N) heaks ja andis riigiabi loa Eesti taastuvate energiaallikate ja väga tõhusate soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade toetuskavale.

Riigikohus esitas 28.09.2020 eelotsusetaotluses viis küsimust Eesti taastuvenergia toetuskava ja selle vastavuse kohta Euroopa Liidu riigiabi eeskirjadele. Kohtuasi on praegu Euroopa Kohtu menetluses. Sõltuvalt eelotsusest võib sellel olla laiem mõju Eesti taastuvenergia toetuste kavale ja selliste toetuste saajatele.

10.1.2. Käitusvarad

(a) Tegevusload

Elektrienergia tootmine ja müük, elektri edastamine otseliinide kaudu

(i) Tegevusluba on vaja elektrienergia tootmiseks ja elektri edastamiseks otseliinide kaudu. Alates 2019. aasta jaanuarist ei vaja elektrienergia müük enam tegevusluba ja selle asemel tuleb esitada majandustegevusteade. Eespool nimetatud nõuetest on ka teatavad erandid – nt majandustegevusteadet ei nõuta, kui tootja müüb enda toodetud elektrit, luba ei nõuta elektrienergia tootmiseks tootmisrajatisega, mille paigaldatud netovõimsus on kuni 200 kW ega otseliinide kaudu elektrienergia edastamiseks tootmisrajatiste puhul, mille netovõimsus on kuni 500 kW.

Lube annab välja Eesti Konkurentsiamet ja need antakse välja tähtajatult. Konkurentsiamet võib loa kehtetuks tunnistada, kui loa omanik paneb toime olulise rikkumise, mis jääb kõrvaldamata või kui loa omanik ei vasta enam elektrituruseaduses sätestatud eeltingimustele ja tingimustele.

(ii) Soojusenergia tootmine, turustamine ja müük

Lube on vaja soojuse tootmiseks, võrguteenuste osutamiseks ja soojuse müügiks, kui tootmise, jaotamise või müügi hinnanguline aastane maht ületab 50 000 MWh.

Lube annab välja Eesti Konkurentsiamet ja need antakse välja tähtajatult. Konkurentsiamet võib loa kehtetuks tunnistada, kui loa omanik rikub oluliselt, mis jääb parandamata, või kui loa omanik ei vasta enam kaugkütteseaduses sätestatud eeltingimustele ja tingimustele.

Vastavalt kaugkütteseadusele on kütteettevõtjatel (st soojuse tootmise, jaotamise ja müügiga tegelevatel äriühingutel) üldine kohustus tagada lõpptarbijatele ja teistele kütteettevõtjatele soojuse tarnimine vastavalt kaugkütteseadusele, tegevusloa tingimustele ja mis tahes olulistele lepingutele.

(b) Elektrituru osaliste tasakaalustamiskohustus

Igal elektrituru osalisel lasub ka tasakaalustav vastutus ja ta peab seetõttu tagama, et võrku tarnitud ja/või turuosalise poolt igal kauplemisperioodil ostetud elektrienergia kogus on võrdne

võrgust ostetud ja/või turuosalise poolt müüdud elektrienergia kogusega. Mis tahes erinevus turule müüdud elektri mahu ja Kontserni elektritootmisjaamades tegelikult toodetud elektrienergia mahu vahel toob kaasa tasakaalustamatuse. Sellise tasakaalustamatuse korrigeerimiseks peab tootja hankima tasumata elektrikoguse ja juhul, kui ta toodab prognoositust rohkem, peab ta üleliigse elektri kõrvaldama. Seda tehakse avatud tarnelepingute kaudu tasakaalupakkujatega. Lõppkokkuvõttes, kui muud meetmed ebaõnnestuvad, müüb põhivõrguettevõtja puuduva koguse elektrit turule teatava (kõrgema) hinnaga või ostab turult üleliigse elektrikoguse teatava (madalama) hinnaga. Kuna elektri pakkumine ja nõudlus peavad võrgu stabiilsuse säilitamiseks olema alati võrdsed, siis tasakaalustamatus arveldatakse tasakaalustamatuse hindadega, mille eesmärk on stimuleerida tootjaid ja tarnijaid tasakaalustama oma positsioone turul. Tasakaalustamatuse hinnad määrab kindlaks põhivõrguettevõtja ja need on kavandatud ebasoodsaks võrreldes hindadega, millega elektrit turul müüakse.

(c) Soojuse hinna reguleerimine

Soojusenergia hindu reguleerib Eesti Konkurentsiamet kaugküttepiirkondade kaupa. Eesti Konkurentsiamet kinnitab soojuse piirhinna iga kaugküttepiirkonna kohta. Iga soojusettevõtja, kes müüb klientidele soojust, müüb soojust kaugküttevõrgu operaatorile edasimüügiks klientidele või toodab soojust soojuse ja elektri koostootmise käigus, peab taotlema Konkurentsiametilt soojuse maksimaalse piirhinna kinnitamist. Teise võimalusena võivad kütteettevõtjad taotleda Konkurentsiametilt sellise hinnavalemi heakskiitmist, mida kasutatakse maksimaalse hinnapiirangu heakskiitmisel juhul, kui tegemist on arengutega, mis ei sõltu kütteettevõtte tegevusest ja mõjutavad heakskiidetud maksimaalset piirhinda. Konkurentsiamet võib hinnavalemi heaks kiita kolmeks aastaks.

Maksimaalne hinnapiir arvutatakse vastavalt Konkurentsiameti kehtestatud hinnakujundusmetoodikale. Maksimaalse hinnapiiri aluseks on järgmised komponendid: regulatiivne varabaas, mis hõlmab soojuse tootmisel või jaotamisel ja müügil kasutatavat põhivara ja käibekapitali, soojusenergia tootmisel või jaotamisel ja müügil kasutatava põhivara amortisatsiooni, vastavalt vajadusele tegevuskulusid ja lubatud maksueelset tasuvusmäära. Seejärel jagatakse nendest arvutustest saadud lubatud kogutulu vastavalt vajadusele soojuse tootmise või müügi mahuga.

Konkurentsiameti lubatud tasuvus on võrdne kapitali hinnangulise kaalutud keskmise hinnaga („**WACC**“). Lubatud maksueelne tasuvusmäär arvutatakse, korrutades regulatiivse varabaasi Konkurentsameti lubatud investeeritud kapitali tasuvusmääraga, milleks kaugküttetootjatele määrati alates 2020. aasta algusest 5,76% ja kaugküttevõrgu ettevõtete puhul 4,58% alates 2021. aasta algusest. Konkurentsiamet ajakohastab kapitali kaalutud keskmist hinda (WACC) aeg-ajalt, kuid see ei käivita heakskiidetud maksimaalsete hinnapiirangute automaatset läbivaatamist.

Üldjuhul vaadatakse heakskiidetud piirhind läbi ja seda kohandatakse vastava kütteettevõtte taotluse alusel. Kaugkütteseaduse kohaselt peavad kütteettevõtjad jälgima oma tegevusest sõltumatuid ja soojuse hinda mõjutavaid turusündmusi ning esitama Konkurentsiametile uue taotluse piirhinna kinnitamiseks 30 päeva jooksul alates ajast, mil nad said teada sündmusest, mis võib alandada kehtivat soojuse hinda rohkem kui 5%. Konkurentsiametil on samuti õigus tühistada oma kinnitus piirhinna kohta ja ta võib määrata ajutise müügihinna juhul, kui soojusettevõtja müüb soojust hinnaga, mis ei vasta kaugkütteseaduse nõuetele.

(d) Kaugküttevõrgu operaatorite ja elutähtsate teenuste osutajate erikohustused

Omavalitsusüksused määravad kindlaks kaugküttepiirkonnad oma haldusterritooriumi piirides, et tagada kindel, usaldusväärne ja tõhus soojavarustus, mida pakutakse põhjendatud hinnaga ning kooskõlas keskkonnanõuete ja klientide vajadustega.

Kaugküttevõrguettevõtja peab juhul, kui on vaja uut tootmisvõimsust ja/või mitu äriühingut on kirjalikult väljendanud soovi sõlmida võrguettevõtjaga soojusenergia müügilepingud, korraldama vastava lepingu sõlmimiseks hanke. Pakkumise tulemusena sõlmib kaugküttevõrguettevõtja eduka pakkujaga soojuse müügilepingu kuni 12 aastaks alates tootmise alustamisest. Kaugküttevõrgu ettevõtja peab kooskõlastama Konkurentsiametiga iga sellise hanke- ja soojusenergia müügilepingu tingimused ning uutesse soojustootmisvõimsustesse võrguettevõtja enda poolt investeeringute tegemise.

Võrguettevõtja on kohustatud ühendama oma võrgupiirkonnas asuvad kliendipaigaldised, tingimusel et see on tehniliselt võimalik ja teiste ühendatud tarbijate varustuskindlus ei ole ohus.

Kaugküttevõrguettevõtja võib oma tegevuse lõpetada üksnes juhul, kui ta annab oma kohustused üle teisele äriühingule. Lisaks on vaja kirjalikult teavitada Konkurentsiametit oma tegevuse lõpetamisest vähemalt 12 kuud ette, esitades tegevuse lõpetamise kuupäeva ja ajakava ning andes piisavalt üksikasjaliku ülevaate meetmetest, mis tagavad, et kõiki võrguühendusega kliente varustatakse jätkuvalt soojusega vastavalt kaugkütteseadusele.

Kaugkütteseaduse ja hädaolukorra seaduse alusel elutähtsa teenuse osutajaks kvalifitseeruvad soojustootjad, kelle hinnanguline aastane tootmismaht on vähemalt 50 000 MWh ja kes tegutsevad kaugküttevõrgu piirkonnas, kus aastane müügimaht on vähemalt 50 000 MWh ja kes osutavad teenuseid vähemalt 10 000 elanikuga omavalitsusüksuse territooriumil. Elutähtsate teenuste osutajana on Selts muu hulgas kohustatud koostama järjepidevuse riskianalüüsi, rakendama meetmeid, mis hoiavad ära elutähtsa teenuse katkemise, sealhulgas vähendama sõltuvust muudest elutähtsatest teenustest, olulistest lepingupartneritest, tarnijatest ja infosüsteemidest, tagama võime tagada hädaolukorras osutatava teenuse järjepidevus ja kiire taastamine, ning teha koostööd erinevate ametiasutustega.

(e) Keskkonnaalased õigusaktid

Kontserni tegevusele kehtivad EL-i ja Eesti keskkonnanormid ning see toimub vastavalt Keskkonnaameti väljastatud keskkonnalubadele. Vastavust kehtivatele EL-i ja Eesti seadustele ja lubadele kontrollib Keskkonnaamet.

Kontserni tegevuse peamine keskkonnamõju Eestis tuleneb:

- tuulikulabade müra ja varjud ning Kontserni tuuleparkide käitamisest tulenev mõju elupaigapiirkondadele ja lindude rändeteedele;
- kasvuhoonegaaside (CO_2) ja selliste saasteainete nagu CO, NO_X, VOC, SO_2 ja tahkete osakeste heide Kontserni koostootmisjaamade käitamise tulemusena;
- lend- ja põhjatuhk, mis tuleneb Kontserni jäätmeenergiajaama ja biomassil töötavate koostootmisjaamade käitamisest;
- veevarude kasutamine jahutamiseks, kasutamine kaugküttevõrgus ja selle hüdroelektrijaamas; ja
- Kontserni elektritootmisjaamade jaotlad, kus kasutatakse fluoritud kasvuhoonegaasi SF6.

Kontserni suhtes kehtivad muu hulgas järgmised Eesti olulisemad keskkonnaalased õigusaktid:

- Atmosfääriõhu kaitse seadus, millega muu hulgas rakendatakse direktiivi (EL) 2015/2193 keskmise võimsusega põletusseadmetest õhku eralduvate teatavate saasteainete heite piiramise kohta (keskmise võimsusega põletusseadmete direktiiv ehk

„**MCPD**“), reguleeritakse välisõhus levivat müra ja kehtestatakse müra piirväärtused, sellised saasteained ja nende lubatud kogused, mida välisõhu saasteloa või kompleksloa omanik võib õhku paisata;

- tööstusheite seadus, millega rakendatakse direktiivi 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (tööstusheidete direktiiv ehk „**IED**“), reguleerib kompleksloa väljaandmist (mis hõlmab kontserni Iru jaama tegevuse kõiki aspekte) ning saasteaineid ja selliste saasteainete lubatud koguseid, mida kompleksloa omanik võib keskkonda paisata ning jäätmete lubatud põletamismeetodid;

- jäätmeseadus, mis reguleerib jäätmete käitlemist;

- veeseadus, milles on sätestatud, et vee erikasutusluba on vajalik kindlaksmääratud veekoguste võtmiseks nii pinna- kui põhjaveevarudest, veekogude süvendamiseks ja tammide rajamiseks, põhjavee töötlemiseks ning heitvee või muu reostunud vee ärajuhtimiseks;

- keskkonnaseadustiku üldosa seadus, mis muu hulgas sätestab keskkonnalubade taotlemise ja asjakohase haldusmenetluse korra;

- keskkonnatasude seadus, mis suunab Kontseri makstavate keskkonnatasude kohaldamist ja reguleerimist; ja

- keskkonnavastutuse seadus, millega rakendatakse direktiivi 2004/35/EÜ keskkonnavastutusest keskkonnakahjustuste ärahoidmise ja parandamise kohta.

(i) Koostootmisjaamad

A. *Load*

Koostootmisjaamade käitamiseks on vaja kas kompleksluba või õhusaasteluba. Õhusaasteluba on vajalik, kui tootmisüksuse toodang on võrdne 1 MWth künnisega või ületab seda. Kompleksluba on vaja juhul, kui energiatootmisrajatise soojusvõimsus on kokku 50 MWh või rohkem. Komplekslubadel ei ole aegumiskuupäeva ja neid kohaldatakse seni, kuni need tühistatakse või neist loobutakse. Kui kompleksloaga reguleeritud uusi aspekte või uusi õiguslikke nõudeid on vastu võetud, peab kompleksloa omanik taotlema loa läbivaatamist. Õhusaastet käsitlev keskkonnaluba antakse tavaliselt välja ka ilma aegumiskuupäevata. Sellist luba võib siiski läbi vaadata või tühistada kohaldatavates õigusaktides sätestatud konkreetsetel alustel. Load väljastab Keskkonnaamet.

B. *Keskkonnatasud*

Iga loa alusel tekivad Kontserni tegevusega seoses teatavad keskkonnatasud. Keskkonnatasude seadus ja seda toetavad määrused suunavad keskkonnatasude kohaldamist ja reguleerimist.

Keskkonnatasude seadus käsitleb iga keskkonnatasu keskkonna kasutamise õiguse kuluna. Seetõttu tuleb keskkonnaloaga kehtestatud piirides heitkoguseid maksustada. Heitkogused, mis ületavad loas sätestatud piirnorme või mille jaoks luba ei ole kehtestatud, toovad kaasa suurema karistusmääraga tasu. Kontsern on kohustatud esitama kvartaliaruanded ja tema keskkonnatasude maksekohustused arvutatakse nende aruannete alusel.

Üldiselt on kahte liiki keskkonnatasusid: (i) loodusvarade kasutamise tasud, mida kohaldatakse loodusvarade kasutamisel; ja (ii) saastetasud, mida kohaldatakse saasteainete heitmisel välisõhku, põhjavette või pinnasesse ning jäätmete kõrvaldamisel.

Loodusvarade tasu alam- ja ülemmäärad on sätestatud keskkonnatasude seaduses. Praegu kohaldatavad saastetasud on kehtinud alates 2015. aasta algusest.

C. *CO_2 heitmed*

Kontserni biomassil ja olmejäätmetel põhinevate soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade suhtes ei kohaldata EL-i 13. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ, millega loodi ELi heitkogustega kauplemise süsteem („**EL-i HKS**"). Kontserni tootmiskäitiste suhtes, mida toidab gaas (mida valdavalt hoitakse reservis), kohaldatakse siiski EL-i HKS-i, mille eesmärk on vähendada CO_2 heitkoguseid igal aastal kuni 2030. aastani ja pärast seda. ELi HKS nõuab, et äriühingud, kelle suhtes kohaldatakse EL-i õigusraamistikku, hangiksid ja tagastaksid heitkoguste kvoodid vastavalt nende iga-aastaste heitkoguste suurusele (mille kogust peab kontrollima sõltumatu kolmas isik).

Kui EL-i HKS-i kohaseid käitisi käitatakse, peab Kontsern hankima turult vastava koguse heitkogustega kauplemise kvoote, et täita EL-i HKS-i nõudeid.

EL rakendab täiendavaid meetmeid, et piirata CO_2 saastekvootide pakkumist ja tõsta nende turuhinda, et saavutada kasvuhoonegaaside heitkoguste edasine vähendamine.

D. *Muud õhuheitmed*

Jäätmeenergiabloki, vanema gaasiküttega koostootmisrajatise ning kolme gaasiküttel soojakatla käitamise suhtes Iru jaamas kohaldatakse IED-d ja tööstusheite seadust, millega kehtestatakse (i) piirangud elektrijaamade ja muude suurte tööstuslike põletusseadmete suitsugaasides sisalduva SO_2, NO_X ja tahkete osakeste kontsentratsioonile, ja (ii) jäätmete põletamisel tekkivates suitsugaasides teatavate muude ühendite kontsentratsiooni piirangud.

Iru jaama gaasil töötavate tootmisrajatiste suhtes kohaldatakse teatavaid erandeid. Näiteks saab vana gaasiküttega soojus- ja elektrienergia koostootmisblokki käitada piiratud tundidel kuni 2023. aasta lõpuni (mitte rohkem kui 17 500 tundi) ning gaasiküttega soojuskatlaid käitatakse kaugküttejaamades kuni 2022. aasta lõpuni tehtud erandi alusel. Pärast erandi kehtivusaja möödumist peab Kontsern otsustama, kas teha investeeringuid, mis on vajalikud vanemate gaasipõhiste seadmete ajakohastamiseks, et need vastaksid kõigile kohaldatavatele nõuetele.

Euroopa Komisjoni rakendusotsusega (EL) 2019/2010, 12. november 2019, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL (tööstusheidete kohta) alusel parima võimaliku tehnika („**PVT**") alased järeldused jäätmete põletamise kohta võeti kasutusele uus täiendatud parim võimalik tehnika jäätmete põletamiseks. Igal liikmesriigil on neli aastat pärast parima võimaliku tehnika järelduste avaldamist aega ajakohastada kõigi asjaomaste jäätmepõletustehaste lubasid uutele heitetasemetele ja muudele parima võimaliku tehnika järeldustes sätestatud nõuetele.

Kontserni koostootmisjaamale Paides kehtib MCPD, mis kehtestab uued rangemad piirangud, keskmise võimsusega põletusseadmete SO_2, NO_X ja suitsugaaside tahkete osakeste kontsentratsioonile. Alates 1. jaanuarist 2025 kohaldatakse keskpõletusseadmete suitsugaasides SO_2, NO_X ja tahkete osakeste kontsentratsioonitaseme uusi piiranguid, arvestades siiski, et Kontserni koostootmisjaam Paides tarnib soojust kaugküttevõrkudesse, mille suhtes kohaldatakse erandeid, ning uusi rangemaid piirväärtusi kohaldatakse Kontserni Paide koostootmisjaama suhtes alates 1. jaanuarist 2030.

E. *Jäätmed*

EL-i ja Eesti jäätmealased õigusaktid põhinevad nn jäätmehierarhial, mis sätestab jäätmealastes õigusaktides ja poliitikas parima üldise keskkonnavaliku eelisjärjekorra. Jäätmehierarhias on jäätmetekke vältimisel ja jäätmekäitluses esitatud järgmine prioriteetne järjekord: (i) jäätmetekke vältimine; (ii) korduskasutamiseks ettevalmistamine; iii) ringlussevõtt; (iv) muu taaskasutamine, nt energia taaskasutamine; ja (v) kõrvaldamine. Jäätmete põletamist Iru jaamas käsitatakse energia taaskasutamisena.

EL-i ringmajanduse tegevuskava raames on alates 2015. aastast vastu võetud mitu jäätmeid käsitlevat õigusloomeettepanekut, sealhulgas pikaajalised eesmärgid prügilasse ladestamise vähendamiseks ning peamiste jäätmevoogude, näiteks olmejäätmete ja pakendijäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamise ja ringlussevõtu suurendamiseks. Üldeesmärk on suunata ringlussevõetavad materjalid ringlussevõttu ning vältida nende materjalide kõrvaldamist ja põletamist, mida on võimalik ringlusse võtta paremate keskkonnatulemustega.

2021. aasta aprillis muudeti jäätmeseadust, et rakendada hiljutisi EL-i direktiive, sealhulgas olmejäätmete ja pakendijäätmete uusi ringlussevõtu sihte. Lähiaastatel toimuvad tõenäoliselt täiendavad muudatused jäätmesektoris.

Jäätmete impordi suhtes teistest EL-i riikidest kohaldatakse 14. juuni 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta ning muid jäätmesaadetiste ja impordi suhtes kohaldatavaid EL-i õigusakte. Nimetatud määruse kohaselt kohaldatakse jäätmesaadetise suhtes üldiselt teatamismenetlust ning tuleb saada lähte- ja sihtriikide pädevate asutuste kirjalikud nõusolekud. Eestis tegutseb Keskkonnaamet sihtkoha pädeva asutusena.

Jäätmete põletamine Iru jäätmeenergiajaamas tekitab lendtuhka ja põhjatuhka. Lendtuhka käsitatakse ohtlike jäätmetena, mida tuleb käidelda ja kõrvaldada kooskõlas rangete õiguslikele nõuetega.

(ii) Tuule-, päikese- ja hüdroenergia

Tuule-, päikese- ja hüdroenergia võimsuse reguleerimise nõuded on koostootmisjaamadega võrreldes leebemad.

Tuuleparkide suhtes kohaldatakse normatiivseid tasemeid, mis on kehtestatud välimürale välisõhu kaitse seaduses. Kontsern peab tagama, et tuuleparkide müra ei ületaks lubatud taset ning vajaduse korral rakendama asjakohaseid müra vähendamise meetmeid. Lisaks võib olla vajalik ka tuulepargi käitamise mõju jälgimine (nt uurides lindude või nahkhiirte võimalikku surma). Kui seire tulemused näitavad, et tekitatakse keskkonnakahju, võib Kontsernil olla vaja muuta tuulikute kasutamise viise.

Hüdroelektrijaama käitamiseks on vaja vee erikasutusluba, mille Keskkonnaamet väljastab veeseaduse alusel määramata ajaks.

(f) Kasutusest kõrvaldamise kohustused

Kompleksloaga tootmiskäitiste sulgemise suhtes kohaldatakse tööstusheite seadust. Pärast tegevuse lõpetamist ei tohiks ala avaldada olulist kahjulikku mõju keskkonnale, inimeste tervisele, heaolule, varale ja kultuuripärandile, pidades silmas ala tulevast kasutamist. Pädevad asutused võivad samuti nõuda, et Kontsern kohaldaks oma järelejäänud elu lõpul teiste tootmisrajatiste suhtes asjakohaseid järelhooldusmeetmeid, et vältida kahjulikku mõju keskkonnale ja inimeste tervisele.

Kontsernil on ka teatavad dekomisjoneerimiskohustused seoses oma tootmisrajatistega, mis asuvad maa-alal, mis ei kuulu kontsernile, nagu on kirjeldatud „OSA 11 (Tegevus) punktis 11.11 (Materiaalne põhivara)“.

10.1.3. Arendusprojektid

Tuulepargi arendusprojektidele kohaldatakse planeerimis- ja ehituseeskirju, mis on peamiselt reguleeritud planeerimisseaduse ja ehituskoodeksiga. Kontserni arendusprojekte Eestis reguleerivad ka elektrituruseadus, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus, veeseadus ja lennundusseadus.

(a) Planeerimiseeskirjad ja -load

Reeglina vajavad elektritootmisseadmed ehitamiseks ehitusluba. Selliseid lube väljastavad omavalitsusüksused või meretuuleparkide puhul Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet vastavalt maakasutuskavadele (planeering), mida kohaldatakse piirkonnas, kus tootmisrajatis kavatsetakse püstitada.

Päikese- ja tuuleparkide ehitusloa saamiseks peab taotlejal olema maakasutuskava alusel asjakohane hoonestusõigus, mille tüüp- ja kinnitusmenetlus sõltub konkreetsest projektist. Maismaa tuuleparkide asukoha määrab tavaliselt kohaliku omavalitsuse eriplaneering või üldplaneering või elektritootmisrajatiste puhul, mille netovõimsus on üle 150 MW, riigi eriplaneering. Mereala planeeringut kasutatakse meretuuleparkide jaoks sobivate asukohtade kindlaksmääramiseks. Mereala detailplaneeringu puudumise korral määratakse meretuulepargi asukoht riiklikult määratud detailplaneeringuga.

Tuuleparkide maakasutuskavad ja ehitusprojektid peavad heaks kiitma mitmed valitsusasutused, näiteks Lennuamet, Politsei- ja Piirivalveamet ning Keskkonnaamet. Kuna tuulepargid võivad mõjutada Kaitseväe õhuseireradareid, on vajalik ka Kaitseministeeriumi nõusolek.

Enne maakasutuskavade vastuvõtmist ja ehituslubade väljastamist tuleb läbi viia ka keskkonnamõjude hindamine. Sõltuvalt tuulepargi suurusest, asukohast ja võimalikust mõjust tuleb keskkonna- ja sotsiaalse mõju edasiseks hindamiseks läbi viia keskkonnamõju strateegiline hindamine või keskkonnamõju hindamine. Strateegilise keskkonnamõju hindamise või keskkonnamõju hindamise lahutamatu osana või eraldi uuringuna on tuuleparkide puhul tavaliselt vaja ka müra hindamist.

Meretuuleparkide ehitamiseks tuleb Keskkonnaametilt saada vee erikasutusluba ja Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametilt hoonestusluba. Riigile makstakse iga-aastast hoonestusõiguse tasu summas 7% Eesti tootmismaa keskmise väärtuse alusel määratud hinnast, mis arvutatakse tuulepargi pindala alusel, nagu on täpsemalt määratletud elektrituruseaduses.

(b) Load elektritootmiskäitise käitamiseks

Kasutusload elektritootmispaigaldiste kasutamiseks ja käitamiseks tuleb hankida pärast ehitusetapi lõppu. Selliseid lube väljastavad omavalitsusüksused või meretuuleparkide puhul Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet. Lisaks peavad elektritootmisseadmed vastama elektrituruseaduse alusel kehtestatud tehnilistele nõuetele. Võrgu nõuetele vastavuse sertifikaadi annab välja võrguettevõtja, kelle võrguga tootmisrajatis on ühendatud, või tootmisseadmete puhul, mille netovõimsus ületab 5 MW, põhivõrguettevõtja.

Tootmisrajatise puhul, mille installeeritud netovõimsus on vähemalt 200 kW, peab tootja saama ka elektritootmislitsentsi.

10.2 LÄTIS KOHALDATAVAD ÕIGUSAKTID

10.2.1. Taastuvenergia toetuskavad

Toetuskava kohaselt võivad elektritootjad, kes toodavad või kavatsevad toota elektrienergiat kas taastuvate energiaallikate (st tuule, biomassi, biogaasi või hüdroenergia) või turba või maagaasi

tõhusas koostootmisprotsessis, osaleda Majandusministeeriumi korraldatud hankemenetlustes („**Hange**“), et (i) omandada õigus müüa elektrit FiT kohustuslike hangete raames (st saada FiT-loa omanikeks ajavahemikul, mis määratakse kindlaks FiT-loas vastavalt selle aluseks olevatele määrustele) aastase tootmismahuga, mille suhtes kohaldatakse finantsmäärust, või (ii) saada tasu tootmisseadme paigaldatud elektrivõimsuse eest.

Toetuse asjakohaseid kulusid rahastavad lõpptarbijad, kellelt nõutakse elektritarbimisega proportsionaalses summas nn kohustuslikku hankekomponenti. Riik on panustanud ja võib jätkata ka riigieelarvest MPC osalist rahastamist, et vähendada sellega seotud lõpptarbijate kulusid. Seoses murega MPC suurenenud kulude pärast lõpptarbijatele on Hangete korraldamine 2012. aastast saadik peatatud. Puudub selgus, kas ja millal korraldatakse uusi Hankeid täiendava toetuse andmiseks. Praegu ei ole lähitulevikus uusi Hankeid oodata. Peatamise ajaks antud toetus jääb kehtima, välja arvatud juhul, kui selle aluseks olevat määrust hiljem muudetakse. Toetust saab kasutada ainult võrku tarnitud elekter, st tootmisseadme omatarbimist ei subsideerita.

Läti valitsus on vastu võtnud mitu määrust, milles sätestatakse toetuskavade üksikasjalikud eeskirjad. Alates 2021. aasta septembrist kohaldatavas määruses nr 561 (mis asendas määruse nr 221, mida kohaldati alates 2009. aastast) on sätestatud taastuvatest energiaallikatest, turbast või maagaasist toodetud elektri eest makstava toetuse eeskirjad. Alates 2021. aasta septembrist kohaldatavas määruses nr 560 (millega asendati määrus nr 262, mida kohaldati alates 2010. aastast) on sätestatud taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri eest makstava toetuse eeskirjad. Seetõttu oli elektritootjatel valida erinevate toetuskavade vahel.

Eri elektritootmiskäitiste suhtes kohaldatav FiT-määr ja toetuse maksmise tähtaeg sõltuvad toetuse andmise otsuse tegemise ajal kohaldatavast aluseks olevast määrusest, aga ka tootmisseadme paigaldatud elektrivõimsusest.

Euroopa Komisjon andis oma 24.04.2017 otsusega nr SA 43140 (2015/NN) riigiabi loa Läti taastuvenergia ja koostootmisarajatiste toetuskavale tingimusel, et luuakse mehhanism, millega välditakse elektritootmisseadmete omanike ülemäärast hüvitamist tagamaks, et kogu kapitaliinvesteeringu sisemine tulumäär (**tasuvuslävi**) ei ületa kogu toetusperioodi jooksul 9%. Vastavad muudatused tehti 2017. aasta mais määrusesse nr 221 ja määrusesse nr 262, milles on sätestatud, et elektritootja suhtes, kes käitab soojus- ja elektrienergia koostootmisjaama, mis on viie aasta jooksul saanud võrku tarnimise toetust (FiT), kohaldatakse ülejäänud toetusperioodi jooksul 9%-list sisemist tulumäära. Alates 15. veebruarist 2020 jõustunud elektrituruseaduse (*Elektroenerģijas tirgus likums*) muudatustega kehtestati põhimõte, mille kohaselt toetust saav tootja ei tohi riigiabi loa järgimise tagamiseks teenida suuremat sisemist tulumäära kui 9%. Alates 11.09.2021 jõustuvad uued määrused nr 560 ja 561, millega asendatakse määrused nr 262 ja nr 221 ei reguleeri üksikasjalikult ülemäärase hüvitamise ennetamist. Kooskõlas eespool nimetatud elektrituruseaduse muudatustega hinnatakse sisemist tulumäära kuni ülemäärase hüvitamise vältimise nõutavate eeskirjade vastuvõtmiseni vastavalt määrustele nr 262 ja nr 221 (kuigi nimetatud määrused ei ole muus osas enam kehtivad). Majandusministeerium on koostanud määruste nr 560 ja 561 muudatused, mis käsitlevad muu hulgas ülemäärase hüvitamise vältimise eeskirju, ning neid arutatakse huvitatud isikutega, misjärel esitatakse muudatused läbivaatamiseks ja kinnitamiseks Läti Valitsusele. Nimetatud normid võivad mõjutada toetust, mida Kontserni koostootmisjaamad Lätis saavad.

Kontserni biomassil töötaval koostootmisjaamal Brocenis õigus saada kümne aasta jooksul alates tegevuse alustamisest finantstehingute toetust määruse nr 221 alusel, mis on asendatud määrusega nr 561. FiT arvutatakse järgmise valemi alusel:

$C = k_{\mathrm{AER}} \times s$,

kus:

- *C* on tariif (EUR/MWh), mida avalik-õiguslik kaupleja AS Enerģijas publiskais tirgotājs peab maksma võrku tarnitud elektrienergia ostmisel (ilma käibemaksuta);

- k_{AER} on hinnaerinevuse indeks, mis on praegu 143,573 biomassipõhiste koostootmisjaamade puhul, mille elektripaigalduse koguvõimsus on 3.5–4 MW;

- *s* on hindade diferentseerimise indeks ülemäärase hüvitamise vältimiseks (vahemikus 0–1).

Kuna ülemäärase hüvitamise mehhanismi ei kohaldata rajatiste suhtes esimese viie kalendriaasta jooksul alates vastava rajatise FiT-perioodi kindlaksmääramisest, ei ole Broceni koostootmisjaama puhul veel kindlaks määratud ülemäärase hüvitise koefitsienti. Broceni koostootmisjaama viieaastane FiT-periood lõpeb 31.12.2021. Seejärel arvutab asjaomane asutus kogu toetusperioodi sisemise tulumäära. Kui sisemine tulumäär ületab 9%, kohaldatakse ülemäärase hüvitise koefitsienti. Sõltuvalt määruste nr 560 ja 561 muudatuste vastuvõtmise ajast võib Broceni koostootmisjaama ülemäärase hüvitise koefitsiendi kindlaks määrata juba kooskõlas uute eeskirjadega.

Kontserni biomassil töötaval koostootmisjaamal Valkas on õigus saada osa FiT-st määruse nr 198 alusel, mis algselt asendati määrusega nr 262 ja nüüdseks määrusega nr 560. FiT-d makstakse kahekümne aasta jooksul alates tegevuse alustamisest ning FiT määr arvutatakse järgmise valemi alusel:

Esimese kümne aasta jooksul alates koostootmisjaama tegevuse alustamisest:

$C = 158\,347 \times k \times s$;

ning järgmise kümne aasta jooksul pärast eespool nimetatud kümneaastase ajavahemiku lõppu:

$C = 119\,640 \times k \times s$;

kus:

- *C* on FiT (EUR/MWh), mida avalik-õiguslik kaupleja peab maksma võrku tarnitud elektrienergia ostmisel (ilma käibemaksuta);

- *k* on hinnaerinevuse indeks, mis on praegu 0,992 koostootmisjaamade puhul, mille elektripaigalduse koguvõimsus on 2–2,5 MW;

- *s* on hindade diferentseerimise indeks ülemäärase hüvitamise vältimiseks (vahemikus 0–1). Valka koostootmisjaama suhtes on alates 01.09.2019 kohaldatud ülemäärase hüvitamise vältimiseks hinnaerinevuse indeksit 0,672.

Lisaks on Läti parlamendis alates 2020. aasta veebruarist saadik menetluses elektrituruseaduse muudatused, mille tulemuseks võib olla kogu seni kehtinud taastuvenergia toetuste skeemi lõpetamine.

Alates 2020. aastast antakse toetuskavadest kasu saavate elektritootjate kontroll üle Riiklikule Ehituskontrolli Büroole. Alates 2020. aastast kehtib ka aastatasu maksmine summas 0,40 EUR/kW oma tootmisseadme paigaldatud elektrivõimsuse kohta.

10.2.2. Käitusvarad

(a) Tegevusload

Teatavatele kriteeriumidele vastava elektri ja/või soojuse tootmist ja müüki käsitatakse kommunaalteenuste komisjoni („**PUC**“) reguleeritud kommunaalteenusena ning seetõttu kohaldatakse selle suhtes registreerimise erinõudeid. Muu hulgas käsitletakse kommunaalteenustena järgmisi tegevusi:

- elektrienergia tootmine koos tootmispaigaldisega, sealhulgas koostootmisjaamaga, mille paigaldatud koguvõimsus ületab 1 MW;
- elektrienergia müük lõppkasutajatele;
- soojuse tootmine koos rajatisega, sealhulgas soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamaga, mille paigaldatud soojusvõimsus kokku ületab 1 MW, kui kaugküttevõrku tarnitav aastane maht ületab 5000 MWh; ja
- soojuse müük lõppkasutajatele juhul, kui soojust tarnitakse reguleeritud kaugküttevõrguettevõtja kaugküttevõrgu kaudu.

Elektri- ja/või soojustootjatena registreeritud äriühingud peavad järgima PUC poolt heaks kiidetud energiasektori üld- ja registreerimiseeskirju (*Vispārējās atļaujas un reģistrācijas noteikumi enģerētikas nozarē*). Sellised elektri- ja/või soojustootjad peavad tasuma PUC-le ka iga-aastast riigilõivu 0,2% vastava elektri- ja/või soojustootja poolt eelmisel aastal toodetud elektri ja/või soojuse aastakäibest.

Kasutuselevõetud koostootmisjaama käitamiseks ja toetuse saamiseks peab koostootmisjaama omanik: (i) kommunaalteenuste puhul olema registreeritud Reguleerimisasutuse peetavas Elektrit- ja Soojatootjate Registris ning täitma sellega seotud aruandluskohustusi; (ii) omama Majandusministeeriumi kehtivat otsust, mis annab omanikule õiguse müüa elektrit kohustusliku hanke raames (st õigus saada FiT-d või garanteeritud tasu tootmisseadme paigaldatud elektrivõimsuse eest); (iii) omada kehtivat elektrimüügilepingut avaliku sektori ettevõtjaga AS Enerģijas publiskais tirgotājs; (iv) vastama kehtivate seaduste nõuetele; ja (v) omama vajaduse korral keskkonnakompleksluba.

(b) Soojuse hinna reguleerimine

Kaugküttevõrgu ettevõtted saavad osta soojusenergiat, et tarnida seda oma kaugküttevõrgu piirkonna lõppkasutajatele soojustootjatelt, sealhulgas sõltumatutelt tootjatelt.

Soojatootja võib taotleda PUC-lt soojuse tariifi kehtestamist, kuid võib teha ka kaugküttevõrgu ettevõttele, kelle võrgupiirkonnas soojatootja tegutseb, ettepaneku osta soojusenergiat kokkulepitud hinnaga, tingimusel et vastavas võrgupiirkonnas tegutseb rohkem kui üks soojatootja. Soojatootja sellise pakkumise korral peab kaugküttevõrguettevõtja valima soojustarnija kõigi oma võrgupiirkonnas tegutsevate soojatootjate hulgast, kohaldades majanduslikku järkjärgulist lähenemisviisi, st hinnates pakutavat soojuse hinda ja maksetingimusi, ülekandekulusid, soojuse tootmise korra vastavust tarbimiskorrale ja pakutava soojuse vastavust süsteemihalduri poolt kindlaks määratud tehnilistele karakteristikutele.

Huvitatud isikutega on arutatud muudatuste tegemist Lätis kehtivates kaugkütet reguleerivates õigusaktides ja kui need muudatused vastu võetakse, siis hakatakse Valka koostootmisjaama müüdavale soojusenergiale kohaldama reguleeritud tariife.

(c) Keskkonnaalased õigusaktid

Kontserni tegevuse suhtes kohaldatakse EL-i ja Läti keskkonnaeeskirju ning seda teostatakse vastavalt keskkonnalubadele, mille on andnud Riiklik Keskkonnateenistus, mis jälgib ka lubade kehtivate eeskirjade ja nõuete täitmist.

Kontserni koostootmisjaamade suhtes kehtivad muu hulgas järgmised Läti olulisemad keskkonnaalased õigusaktid:

- saasteseadus, millega kehtestatakse saastavate tegevuste loetelu ja saastava tegevuse peamised põhimõtted;
- keskkonnavastutuse seadus, millega rakendatakse direktiivi 2004/35/EÜ keskkonnavastutusest keskkonnakahjustuste ärahoidmise ja parandamise kohta;
- jäätmekäitlusseadus, mis reguleerib jäätmete käitlemist;
- loodusvarade maksuseadus, mis reguleerib Kontserni makstavaid keskkonnatasusid;
- Ministrite Kabineti määrus nr 1082, millega kehtestatakse „A-, B- ja C-kategooria saastamistegevuse deklareerimise ja A- ja B-kategooria saasteainete kasutamise lubade väljaandmise ja lõpetamise kord“, millega reguleeritakse saastamisloa väljaandmist ja lõpetamist;
- Ministrite Kabineti määrus nr 736, millega kehtestatakse „Põletusseadmetest eralduvate õhusaasteainete vältimise, piiramise ja seire kord“, millega muu hulgas rakendatakse MCPD-d ja IED-d;
- ministrite kabineti määrus nr 597 „Müra hindamise ja ohjamise kord“, millega reguleeritakse müra piirnorme.

Kohaldatavate õigusaktidega jagatakse saastavad tegevused A-, B- ja C-kategooria saastavateks tegevusteks sõltuvalt eeldatavast saastetasemest ja keskkonnamõjust, kusjuures A-kategooria tegevuste suhtes kohaldatakse rangeimaid norme, millele järgnevad vastavalt B- ja C-kategooria tegevused.

A- ja B-kategooria saastavate tegevuste jaoks on vaja kompleksluba. Biomassi soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamad, mille nimivõimsus on 5 MW (k.a) kuni 50 MW (v.a), kuuluvad B-kategooria saastavate tegevuste alla ja vajavad kompleksluba, millega kehtestatakse üldised keskkonnakaitsenõuded konkreetse saastava tegevuse teostamiseks konkreetses asukohas. Kompleksload väljastatakse kogu vastava rajatise kasutusaja jooksul; lubade tingimused vaadatakse siiski läbi teatavatel seaduses sätestatud juhtudel (nt kui rajatise käitamises kavandatakse olulisi muudatusi). Tuuleparkide puhul, mille paigaldatud võimsus ületab 125 kW on vaja C-kategooria kinnitust.

Teatavaid keskkonnatasusid võib maksta koostootmisjaamade käitamise korral.

(d) Kasutusest kõrvaldamise kohustused

Saasteseaduse kohaselt tuleb üldreeglina kohaldada meetmeid reostusohu kõrvaldamiseks pärast selle rajatiste tegevuse lõpetamist, mille jaoks keskkonnaluba oli saadud. Samuti võib osutuda oluliseks parandusmeetmete kohaldamine maa suhtes, millel rajatis asub.

10.2.3. Arendusprojektid

Arendusprojektidele kohaldatakse planeerimis- ja ehitusnorme, mis on sätestatud eeskätt ehitusseaduses (*Būvniecības likums*), üldistes ehituseeskirjades (*Vispārīgie būvnoteikumi*),

elektritootmis-, ülekande- ja jaotusrajatiste ehituseeskirjades (*Elektroenerģijas ražošanas, pārvades un sadales būvju būvnoteikum*i), rajatiste ehituseeskirjades (*Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi*) ja elektrituruseaduses (*Elektroenerģijas tirgus likums*). Meretuuleparkide arenduste suhtes kohaldatavad erieeskirjad on sätestatud Läti Vabariigi siseveekogudes, territoriaalvetes ja majandusvööndis asuvate rajatiste ehituseeskirjades, (*Latvijas Republikas iekšējo jūras ūdeņu, teritoriālās jūras un ekskluzīvās ekonomiskās zonas būvju būvnoteikumi*) ning veeteede ameti ja meresõiduohutuse seaduses (*Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likums*). Keskkonnamõju hindamise seadus (*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*) ja lennundusseadus (*Aviācijas likums*) reguleerivad ka Kontserni arendusprojekte Lätis.

(a) Planeerimiseeskirjad ja -load

Üldjuhul on ülekandesüsteemi või jaotusvõrguga üle 11,1 kW-se võimsuse ühendamise korral vaja olemasolevate elektritootmisseadmete tootmisvõimsuse suurendamiseks ja uute elektritootmisseadmete rajamiseks Majandusministeeriumi vastavat luba (*atļauja jaunu ražošanas iekārtu ieviešanai).*

Reeglina vajavad elektritootmisseadmed ehitamiseks ehitusluba (*būvatļauja*). Selliseid lube väljastavad omavalitsusüksused vastavalt oma territooriumi planeerimisdokumentidele või meretuuleparkide puhul Majandusministeerium pärast merekasutusloa ala uurimist ja keskkonnamõju hindamist.

Ehitusloa saamiseks peab taotlejal olema vastav hoonestusõigus ning ehituskavatsus peab vastama omavalitsusüksuse ruumiplaneeringule, kohalikule planeeringule (kui see on kehtestatud) ja detailplaneeringule (mis on vajalik peamiselt tuulepargiprojektide puhul). Mereala ruumilist planeeringut kasutatakse meretuuleparkide jaoks sobivate asukohtade kindlaksmääramiseks.

Arendaja peab saama kasutusõiguse ka maa suhtes, kuhu kavatsetakse rajada tuulikud ja nendega seotud taristu (elektrikaablid, juurdepääsuteed jne) (nt omandiõigus, hoonestusõigus või elektrikaablite ja juurdepääsuteede puhul Kinnistusregistris registreeritud servituudid). meretuuleparkide puhul peab arendaja saama uuringuloa ja litsentsi teatava mereala kasutamiseks. Sellised litsentsid müüakse enampakkumisel ja valitsus võib neid enampakkumise tulemuste põhjal välja anda kuni 30 aastaks. Litsentsipiirkonna merel kasutamise loa eest tasutakse iga-aastast riigilõivu.

Tuuleparkide ehitusprojekti *(būvprojekts*) peavad heaks kiitma mitmed ametiasutused, näiteks Lennuamet ja Riiklik Keskkonnateenistus, aga ka erinevad kommunaalteenuste valdajad (nt elektrivõrguettevõtja) ja teised osapooled, näiteks naabrid, kui kavandatav ehitus neid mõjutab. Meretuuleparkide puhul on ehitusprojekti koostamiseks vaja lisaks Läti Veeteede Ameti ja Kaitseväe heakskiitu. Majandusministeerium võib meretuuleparkide ehitusloa andmise otsustamisel kehtestada nõudeid ehitusprojekti kooskõlastamiseks teiste asutustega ja/või saada tehnilisi või erinõudeid võrguettevõtjatelt ja teistelt asutustelt.

Keskkonnamõju hindamine peab toimuma ka enne ehitusloa väljastamist. Sõltuvalt tuulepargi suurusest, asukohast ja võimalikust mõjust viiakse läbi keskkonnamõju esialgne või täielik hindamine. Esialgse keskkonnamõju hindamise tulemuste põhjal otsustab pädev asutus, kas keskkonnamõju hindamine on vajalik täies ulatuses. Kui täieliku keskkonnamõju hindamise teostamine ei ole vajalik, annab pädev asutus välja tehnilise normi, milles täpsustatakse kavandatava tegevuse ajal keskkonnakaitse üksikasjalikud nõuded. Kui on vaja täielikku keskkonnamõju hindamist, tuleb keskkonnamõju hindamise osana hinnata selliseid küsimusi nagu müra ja vibratsiooni tase ehituse ja käitamise ajal, vilkuv mõju, elektromagnetiline kiirgus, mõju lindude mitmekesisusele ja rändeteedele ning nahkhiirte populatsioonidele.

(b) Load elektritootmiskäitise käitamiseks

Tuulepargi kasutamine ja käitamine tuleb registreerida pärast ehitusetapi lõppu. Valminud ehitise peab vastu võtma ehitusloa andja, s.o omavalitsusüksus või Majandusministeerium.

Lisaks peavad elektritootmisseadmed vastama elektrituruseaduse alusel kehtestatud tehnilistele nõuetele. Luba elektritootmisseadme ühendamiseks võrguga tuleb saada enne tegevuse alustamist võrguettevõtjalt, kelle võrguga tootmisseade ühendatakse.

Tootja peab hankima ka C-kategooria saastekinnituse ja registreerima end elektritootjana.

10.3 LEEDUS KOHALDATAVAD ÕIGUSAKTID

10.3.1. Taastuvenergia toetuskavad

2011. aastal kehtestati taastuvate energiaallikate seadusega**(2011. aasta taastuvenergia**seadus) põhjalikult muudetud raamistik taastuvatest energiaallikatest energia tootmise edendamiseks, mis edendas taastuvenergia arengut mitu aastat, et saavutada 2020. aasta eesmärk.

2011. aasta taastuvenergia seadusega kehtestatud toetuskava põhines teatavate paigaldatavate taastuvate energiaallikate (nt tuule-, päikeseenergia jne) teatavate kvootide fikseeritud hinnagarantiil (FiT ehk võrku tarnimise tariif), mis eraldati enampakkumismenetluse raames. Eduka pakkuja deklareeritud soodusmäär koos muude toetusmeetmetega (näiteks elektriprioriteetide jaotamine, võrguga liitumise kulude allahindlus, tasakaalustamiskohustusest vabastamine, elektri kasutamine) oli tagatud 12 aastaks.

2018. aasta detsembris võttis Leedu parlament vastu taastuvate energiaallikate seaduse muudatused, mis jõustusid alates 2019. aasta maist („**2019. aasta taastuvenergiaseadus**“). 2019. aasta taastuvenergiaseadusega kehtestati uus läbivaadatud toetuskava, mis koosneb peamiselt järgmisest: (i) ujuvpreemiast, mida makstakse lisaks elektrituruhinnale (st ujuv FiP); (ii) elektrienergia eelisjaotus; (iii) kuni 500 kW võimsusega elektritootmisseadmete või teatavate katsetuulepargi projektide puhul tasakaalustamiskohustus puudub.

Lisatasu määratakse kindlaks ja toetuskvoodi summa (st iga-aastane elektritootmismaht, mida toetatakse) eraldatakse tehnoloogiliselt neutraalse enampakkumismenetluse alusel. Toetuskava kestus on 12 aastat. Riiklik Energeetika Regulatiivnõukogu („**REN**“) vastutab enampakkumiste korraldamise ning maksimaalse hinna ja võrdlushinna kindlaksmääramise eest, mis on vajalik lisatasu maksimaalse pakkumise arvutamiseks.

Ujuva FiP toetuskavaga nähakse ette muutuv FiP-kava ja lisatasu makstakse täies ulatuses ainult juhul, kui tunnitasu ja võidupreemia summa on väiksem või võrdne REN-i kehtestatud maksimaalse hinnaga. Lisatasu makstakse osaliselt tundides, mil hetkehinna ja võidupreemia summa on suurem kui Nõukogu kehtestatud maksimumhind. Lisatasu ei maksta, kui hetkehind on maksimumhinnast kõrgem. Samuti ei toetata kuue või enama järjestikuse tunni jooksul toodetud elektrit, kui elektrihinnad on negatiivsed. Lisatasu ei maksta elektrienergia eest, mis on toodetud üle tootjale enampakkumise tulemusena määratud iga-aastase toetuskvoodi summa.

2019. aasta taastuvenergiaseadusega kehtestatud uue kava alusel saavad toetust ainult uued elektritootmisjaamad. Elektritootmisseadmetel, mille ehitamine on juba alanud, ei ole lubatud enampakkumistel osaleda.

Uue toetuskava raames ei anta tootjatele enam järgmisi eeliseid, mis anti 2011. aasta taastuvenergiaseaduse toetuskava alusel: (i) võrguga liitumise kulude allahindlus (st tootja peab katma kõik võrguühenduse kulud); (ii) vabastamine tasakaalustamiskohustusest (st tasakaalustamise eest vastutab tootja); (iii) tagatud kasutus (st tootja peab kauplema turul toodetud elektriga – Nord Pooli elektribörsil või turuosalistega sõlmitud börsiväliste lepingute alusel).

Lisaks peavad tootjad, kelle suhtes uut toetuskava kohaldatakse, tagama, et 12-aastase toetusperioodi jooksul tarnitakse võrku elektrit toetuskvoodi summaga võrdses summas kolme aasta keskmisena. Kui kogu summat ei saavutata, kohaldatakse rahalist karistust, mille puhul on lubatud 20% kõrvalekalle toetuskvoodi summast.

Uue kava esimene enampakkumine lõppes 2020. aasta jaanuaris, mil eraldati toetust aastaseks elektritootmiseks summas 0,3 TWh. Leedu valitsus kavandas aastatel 2020, 2021 ja 2022 igaks aastaks kolm enampakkumist 0,7 TWh aastatoodangu ulatuses, sõltuvalt taastuvenergia eesmärgi saavutamise tegelikust edenemisest. 2021. aasta märtsis teatas REN, et taastuvenergia aastase tootmise sihtkvoot 5 TWh on juba saavutatud (võttes arvesse paigaldatud ja/või arendamisel olevat võimsust), mis tähendab, et praegu kohaldatava toetuskava raames enam enampakkumisi ei korraldata.

Euroopa Komisjon on oma otsusega nr SA.45765 (2018/NN) heaks kiitnud Leedu taastuvate energiaallikate toetuskava ja andnud selleks riigiabi loa (ajavahemikul 12. maist 2011 kuni 31. juulini 2015 eraldatud toetuse jaoks), st sätestatud 2011. aasta taastuvenergiaseaduse alusel) ja otsuses nr SA.50199 (2019/NN) (toetuse eraldamine ajavahemikul 1. maist 2019 kuni 1. juulini 2025, st 2019. aasta taastuvenergiaseaduse alusel).

14.04.2021 tühistas Üldkohus menetluslikel põhjustel Euroopa Komisjoni otsuse nr SA.45765 (2018/NN). Selle tulemusena puudub 2011. aasta taastuvenergia seaduse alusel makstaval taastuvenergia toetusel praegu riigiabi heakskiit. Euroopa Komisjon peab uuesti vaatama läbi riigiabist teatamise korra ja kõrvaldama Üldkohtu otsusega tuvastatud menetluslikud rikkumised.

10.3.2. Käitusvarad

(a) Tegevusload

Üldjuhul peavad elektritootjad omama elektri tootmise luba („**Tootmisluba**“). Tootmisload annab välja Nõukogu ja need ei ole tähtajalised.

Tuuleparkide puhul antakse Tootmisluba juhul, kui: (i) ehitus- või ümberehitustööd on lõpetatud ja vastavad kohaldatavatele nõuetele; (ii) tootmisseadmeid on katsetatud ja neid peetakse käitamiseks sobivaks; ja (iii) omanik on kirjalikult kohustunud tootmisrajatised lammutama või dekonstrueerima, kui REN tühistab Tootmisloa.

REN võib Tootmisloa tühistada olulistel põhjustel, näiteks juhul, kui loa omanik ei vasta Tootmisloa väljaandmise eeltingimustele, kui loaomanik rikub kohaldatavaid nõudeid ja rikkumine jääb kõrvaldamata või loaomaniku korduva rikkumise korral.

(b) Keskkonnaalased õigusaktid

Tuuleparkide suhtes kohaldatakse normatiivseid tasemeid, mis on kehtestatud välismüra jaoks vastavalt vastavatele kaitsenormidele. Kontsern peab tagama, et elamute ja avalike hoonete läheduses asuvate tuuleparkide müra ei ületaks lubatud normtasemeid ning vajaduse korral rakendama asjakohaseid müra vähendamise meetmeid. Lisaks võib olla vajalik ka tuulepargi käitamise mõju jälgimine (nt uurides lindude või nahkhiirte võimalikku surma).

(c) Kasutusest kõrvaldamise kohustused

Tootmisloa saamiseks peab tootja esitama kirjaliku avalduse elektritootmisrajatise lammutamiseks või dekonstrueerimiseks, kui Nõukogu Tootmisloa tühistab. Seega, kui Tootmisluba tühistatakse, on tootjal kohustus elektritootmisrajatis kasutusest kõrvaldada. Nimetatud kohustus hõlmab ka kohustust lammutada või demonteerida elektrikaablid, mis olid vajalikud elektritootmisrajatise ühendamiseks elektrivõrguga (selline dekomisjoneerimine toimub võrguettevõtja määratud tingimustel).

10.3.3. Arendusprojektid

(a) Luba elektritootmiskäitise arendamiseks

Reeglina peab arendaja elektritootmisseadmete arendamise alustamiseks taotlema elektritootmisvõimsuse arendamise luba („**arendusluba**“).

Arendusload annab välja REN tingimusel, et taotleja vastab vastavatele eeltingimustele, näiteks võimalusele ühendada kavandatav elektritootmisrajatis võrku (st allkirjastatud eelleping võrguettevõtjaga ja tagatis pangagarantii või rahalise tagatise kujul summas 15 EUR/kW), maakasutusõiguse olemasolu, maakasutuse ja ehitusplatsi valiku nõuete ning keskkonna- ja rahvatervise nõuete täitmine.

Arendusluba kehtib 36 kuud koos võimalike pikendustega järgmistel juhtudel: (i) kui kavandatavad tööd hilinevad riigi või kolmanda isiku tegevuse tõttu või leiavad aset vääramatu jõu sündmused, siis sellise takistuse esinemise aja võrra; ja (ii) kui ehitusluba on välja antud (välja arvatud juhul, kui ehitusluba ei nõuta) ja vähemalt 50% projekti arendustöödest on lõpetatud, siis kuni kuue kuu võrra. Nõukogu võib Arendusloa tühistada samadel alustel nagu Tootmisloa.

meretuulepargi arendamise korral on vaja eraldi luba meretuulepargi arendamiseks ja käitamiseks, mis antakse välja enampakkumise korras. Selline luba kehtib 35 aastat, ilma et seda oleks võimalik pikendada. Meretuulepark peab olema täielikuks tööks valmis ja saama ehitusloa kuue aasta jooksul alates tuulepargi arendamise ja käitamise loa saamisest.

(b) Planeerimiseeskirjad ja -load

Leedu Vabariigi kaitseväe juhataja on kehtestanud teatud alad, kus tuulikute ehitamine on riikliku julgeoleku kaalutlustel keelatud (st mõju tõttu Leedu relvajõudude õhuseireradaritele) ja alad, kus tuulikute ehitamine on võimalik ainult hüvitise maksmisel Leedu relvajõududele summas 18 EUR/kavandatud võimsuse kW, mis on märgitud elektritootmisvõimsuse arendamise loas ja teatavate tingimuste (nt kõrguspiirangud) järgimisel.

Tuulikute ehitamine peab olema lubatud kehtivate territoriaalse planeerimisdokumentide alusel – kohaliku või kohaliku tasandi üldplaneering, eriplaneering või detailplaneering. Kui tuulepargi arendamine põhineb üldplaneeringul, ei ole muud territoriaalse planeerimise dokumendid vajalikud. Sellisel juhul on vaja koostada ideekavandiettepanekud ja viia läbi vastavad avaldamismenetlused, st (i) teave ideekavandi ettepanekute kohta avaldatakse omavalitsusüksuse veebisaidil, (ii) asjaomasel üldsusel on tähtaeg oma ettepanekute esitamiseks ja (iii) korraldatakse avalik koosolek. Pärast neid menetlusi kiidab kohaliku omavalitsusüksuse täitevorgani juht saadud projekteerimisettepanekud heaks või lükkab tagasi. Kui tuulepargi arendamine põhineb eri- või detailplaneeringul, ei ole projekteerimisettepanekute koostamine ja nende avaldamine vajalik.

Teatavatel juhtudel (nt kui kavandatav territoorium ületab 10 km^2) on territoriaalsete planeerimisdokumentide vastuvõtmiseks või muutmiseks vaja viia läbi strateegilise keskkonnamõju hindamise seire või strateegiline keskkonnamõju hindamine.

Tuulepargi arendaja peab saama kasutusõiguse ka maa suhtes, kuhu kavatsetakse rajada tuulikud ja nendega seotud taristu (elektrikaablid, juurdepääsuteed jne) (nt omandiõigus, hoonestusõigus või pikaajaline rent (asjaõigused), lihtrent, servituut jne).

Keskkonnamõju hindamine tuleb läbi viia ka enne ehitusloa taotlemist. Pärast keskkonnamõju hindamise vajaduse hindamist teeb Keskkonnaamet kindlaks, kas täielik keskkonnamõju hindamine on vajalik või mitte. Kui Keskkonnakaitseamet otsustab, et tuulepargi arendamiseks on vaja täielikku keskkonnamõju hindamist, võib omavalitsusüksuse volikogu keskkonnamõju

hindamise menetluse algstaadiumis otsustada, et tuulepargi arendamine ei ole võimalik. Sellisel juhul ei saa täielikku keskkonnamõju hindamist läbi viia enne, kui selline omavalitsusüksuse otsus on kehtiv.

Samuti on vaja ette valmistada kruntide moodustamise ja muutmise projektid, et jagada olemasolevad krundid, moodustades väiksemad maatükid, mis on ette nähtud tuulikute ehitamiseks, ning muuta selliste kruntide maakasutuse sihtotstarvet.

Lisaks tuleb kehtestada sanitaarkaitsetsoonid (ingl k lüh „**SPZ**“). Sanitaarkaitsetsoone saab luua kahel viisil. Kas (i) kohaldades kohaldatavates õigusaktides sätestatud suurust (vähemalt 2 MW tuulikute puhul – 440 m), millisel juhul ei ole vaja läbi viia tervisemõju hindamist („**TMH**“) ja sanitaarkaitsetsooni saab kehtestada kas (a) krundi moodustamise ja ümberkujundamise projektis, (b) tuuliku tehnilises projekteerimisdokumendis, mis koostatakse ehitusloa taotlemiseks; või (c) keskkonnamõju hindamise aruanne, kui viiakse läbi täielik keskkonnamõju hindamine; või (ii) kohaldades müra- ja virvendusarvutuste alusel määratud individuaalset suurust, millisel juhul määratakse sanitaarkaitsetsoon TMH läbiviimise käigus.

Olenemata sellest, kuidas sanitaarkaitsetsoon on moodustatud, on vaja saada nõusolek tsooni rajamiseks maaomanikelt, kes omavad krunte sanitaarkaitsetsooni territooriumil. Sellised nõusolekud tuleb saada enne sanitaarkaitsetsooni kehtestava dokumendi heakskiitmist. Kehtestatud sanitaarkaitsetsoon peab olema registreeritud kinnistusregistris. Vajaliku kaitsevööndi tuvastamise ja registreerimata jätmise tagajärjeks võib olla tuuleparkide ehitusprojekti kinnitamisest keeldumine ja nõutava ehitusloa andmisest keeldumine.

Tuuleparkide ehitusprojekti peavad heaks kiitma mitmed ametiasutused, näiteks Lennuamet, Leedu Vabariigi Kaitseväe juhataja ja Riiklik Piirivalveteenistus.

Samuti on vaja ehitusluba tuulikute ehitamiseks. Sellised load annab välja kohaliku omavalitsusüksuse täitevorgani juht, kui eespool nimetatud nõuded on täidetud. Kui tuulikute ja nendega seotud taristu ehitamine on lõpule viidud, peab arendaja hankima ehitustegevuse lõpetamise akti, millele peavad alla kirjutama mitmed ametiasutused.

meretuuleparkide arendamiseks tuleb koostada eriplaneering, eriplaneeringu strateegiline keskkonnamõju hinnang, keskkonnamõju hinnang ja tervisemõju hinnang. Leedu Vabariigi uus üldkava on vastuvõtmise lõppjärgus ja selles on esitatud prioriteetsed valdkonnad meretuuleparkide arendamiseks. Praegu on koostamisel erikava, milles tuleks kindlaks määrata meretuuleparkide arendamiseks sobivad täpsed territooriumid. Leedu valitsus on kindlaks määranud: (i) merealad, kus taastuvenergial põhinevate rajatiste arendamine ja käitamine on otstarbekas ja (ii) nende rajatiste võimalikud paigaldatud võimsused. Pärast ettevalmistavate tööde (territoriaalne planeerimine, keskkonnamõju hindamine jne) lõpetamist korraldatakse meretuuleparkide ja nende võimsuse arendamiseks enampakkumine.

(c) Load elektritootmiskäitise käitamiseks

Elektritootmisrajatist saab kasutada elektrienergia tootmiseks pärast tootmisloa saamist.

10.4 SOOMES KOHALDATAVAD ÕIGUSAKTID

10.4.1. Taastuvenergia toetuskavad

Soome on varem kohaldanud tuuleenergia jaoks kahte toetuskava: (i) soodustariifisüsteem (mis kehtis aastatel 2011–2017); ja (ii) lisatasukava (mis kehtis 2018. aastal). Toetuskavad on nüüd tuuleenergia projektide jaoks lõppenud, kuid eespool nimetatud kavades heaks kiidetud projektide maksed jätkuvad maksimaalselt kaksteist aastat alates tariifiperioodist, mis järgneb heakskiitmisotsusele või on määratletud lisatasuskeemi käsitlevas heakskiitmisotsuses.

Tuuleparkide ehitamine Soomes on praegu turupõhine ja tuuleenergia uusi taastuvenergia toetuskavasid ei ole oodata.

10.4.2. Käitusvarad

(a) Elektrituru reguleerimine

Tuulepargi toodetud elektrit võib turule müüa kas otse või kaupleja kaudu. Soome õigus ei sätesta juriidilist kohustust müüa elektrit turgudele kaupleja kaudu, kuid tootja võib müüa elektrienergiat otse Nord Pool Spoti elektribörsile või kolmandale isikule kahepoolselt (börsiväliselt). Need kolmandad isikud võivad olla kauplejad, jaemüüjad või lõpptarbijad.

Kõigil elektrituru osalistel on elektrituruseadusest tulenevad tasakaalustamiskohustused. Need tasakaalustamiskohustused võib lepinguliselt tellida sellist teenust osutavalt kolmandalt isikult.

Määruses (EL) nr 1227/2011 („**REMIT-määrus**“) nõutakse, et turuosalised teataksid energia hulgimüügituru lepingutest EL-is. Soomes esitatakse sealsele Energiaametile („**Soome EA**“) aruanded Euroopa turuosaliste keskregistri („**CEREMP**“) kaudu. Teatamiskohustus tekib siis, kui on sõlmitud leping elektrienergia müügi kohta hulgiturgudele, kuid eelistatavalt peaks projektiettevõte end enne lepingu sõlmimist CEREMP-süsteemi registreerima, et võimaldada õigeaegset aruandlust. REMIT-määruse kohaseid registreerimis- ja aruandluskohustusi ei kohaldata tuulepargi projektide suhtes, mille nimivõimsus on alla 10 MW.

(b) Keskkonnaalased õigusaktid

Kontserni tegevuse suhtes kohaldatakse EL-i ja Soome keskkonnaalaseid õigusakte, nagu keskkonnakaitseseadus, looduskaitseseadus, keskkonnakahjustuste hüvitamise seadus ning nõukogu direktiiv looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta. Tuuleparkide käitamise regulatiivsed nõuded on siiski üldiselt leebemad võrreldes teiste energiatootmise vormidega.

Tuulepargi peamine mõju keskkonnale tuleneb tavaliselt tuuliku labade põhjustatud mürast ja varjuvirvendusest. Alates 1. septembrist 2015 ei tohi tuuliku tekitatav müra ületada taset, mis on sätestatud valitsuse määruses tuulikute välismüra piirangute kohta, mille alusel mürapiirangud varieeruvad päevasel ajal vahemikus 40 dBs (rahvuspargid) kuni 45 dBs*(nt* alaline eluase). Öösel on mürapiirang 40 dBs. Sisemüra puhul kohaldatakse eluaseme tervisetingimuste määrust, mille kohaselt mürapiirangud päevasel ajal on vahemikus 35 dBs (*nt* eluruumid) kuni 45 dBs (*nt* kontoriruumid) ja öösel vahemikus 30 dBs (*nt* eluruumid) kuni 40 dBs (*nt* köök).

Tuulepargi projekte, mis on saanud õiguslikult kehtiva keskkonnaloa või ehitusloa enne 1. septembrit 2015, reguleerib valitsuse otsus müratasemete suunisväärtuste kohta, mille kohaselt on müra piirnormid päevasel ajal kas 55 dBs (*nt* elamumaa) või 45 dBs (*nt* puhkemajutuseks kasutatavad alad) välitingimustes ja 35 dB-d sisetingimustes. Öisel ajal on vastavad müra piirnormid vahemikus 50 dBs (*nt* eluasemeks kasutatavad alad) ja 40 dBs (*nt* puhkusemajutuseks kasutatavad alad) välitingimustes ja 30 dBs (*nt* patsienditoad) ja 45 dBs (kontoriruumid) sisetingimustes.

Lisaks on Keskkonnaministeerium välja andnud suunised tuulepargi projektide vastuvõetavate müratasemete kohta, mis on osaliselt kattuvad ja rangemad võrreldes valitsuse eelmises otsuses müratasemete suunisväärtuste kohta sätestatud nõuetega ning seetõttu tuleks ka neid arvesse võtta, kui tuulepargi projekt on enne 1. septembrit 2015 saanud kas õiguslikult kehtiva ehitusloa või keskkonnaloa. Eelmise valitsuse otsuse kohased mürapiirangud varieeruvad päevasel ajal 45 dB-st kuni 40 dB-ni öösel (*nt* alaline eluase) ja 40 dB-st päevasel ajal ja 35 dB-ni öösel (*nt* puhkusemajutus).

Seoses varjuvirvendusega ei ole Soomes seadusjärgseid künnise piirmäärasid, kuid üldiselt kohaldatav suunispiir on kaheksa tundi aastas, mis põhineb Rootsis ja Saksamaal kohaldatavatel lävenditel.

Kui eespool nimetatud müratasemeid ja suunispiire ületatakse, võib tuulepargile kehtestada keskkonnaloa. Keskkonnakaitseseaduse kohaselt võib loa anda, kui tuulepark põhjustab ümbruskonnale ebamõistlikku koormust vastavalt naaberomandiseaduse §-le 17. Praktikas võib selline koormus tuleneda müratasemest, mis ületab seadusega ettenähtud piirnorme, või varjuvirvendusest, mis ületab suunispiire. Keskkonnaloas võib sätestada tuulepargi käitamise piirangud.

10.4.3. Arendusprojektid

Tuulepargi arendusprojektidele kohaldatakse planeerimis- ja ehituseeskirju, mis on peamiselt reguleeritud maakasutuse ja ehitusseadusega. Muud tuuleparkide arendamist, ehitamist ja teatud määral käitamist reguleerivad määrused on muu hulgas keskkonnamõju hindamise seadus, lennundusseadus, lennundusmäärus AGA M3-14, tuuleenergia kompenseerimise seadus, keskkonnakaitseseadus, naaberomandi seadus, valitsuse määrus tuulikute välismüra piirangute kohta, maanteeseadus, liiklusseadus, veeseadus, elektrituruseadus, metsaseadus ja muinsuskaitseseadus.

(c) Planeerimine ja keskkonnamõju hindamine

Reeglina põhineb tuulepargi projekti planeerimine kohalikul üldplaneeringul, milles on muu hulgas määratletud, tuulepargi ala, tuulikute asukohad, teed, kaablid ja muu ehitus ning mis sisaldab tavaliselt konkreetseid planeerimiskorraldusi kohalikele nõuetele vastavaks ehitamiseks. Kohalik üldplaneering võimaldab anda tuulikutele ehituslubasid. Tuulepargi projektide puhul on alati vajalik seadusjärgne kohalik üldplaneering või planeerimisnõude otsus.

Keskkonnamõju hindamise seaduse kohaselt on keskkonnamõju hindamine nõutav tuulepargiprojektide puhul, kus tuulikute arv on vähemalt kümme või kui projekti koguvõimsus on vähemalt 45 MW (30 MW enne seadusemuudatust 1. veebruaril 2019) ning maapealsete võrguühendusliinide võimsus on vähemalt 220 kV ja pikkus üle 15 kilomeetri. Keskkonnamõju hindamist võib nõuda ka väiksemate projektide puhul, kui projektil on tõenäoliselt oluline kahjulik keskkonnamõju, mis on võrreldav eespool määratletud vaikeprojektide liigi ja ulatusega, kus saab arvesse võtta eri projektide kumulatiivset mõju.

Keskkonnamõju hindamine ei ole luba, vaid pigem protsess, mille eesmärk on anda teavet projekti kavandamiseks ja lubamiseks, et leevendada ja ennetada kahjulikku keskkonnamõju. Keskkonnamõju hindamise tulemusi võetakse arvesse projekti hilisemal otsustamisel.

(d) Load ja avaldused

Reeglina on ehitusluba alati vaja iga tuuliku püstitamiseks ja sellega seotud taristu jaoks, nagu alajaamad ja meteoroloogilised mastid ehk met-mastid. Ehitusloa väljastab kohalik omavalitsusüksus vastavalt kohaliku üldplaneeringu tingimustele. Ehitusluba kehtib kolm aastat – selle perioodi jooksul tuleb ehitamist alustada. Eespool nimetatud ajavahemikku võib pikendada maksimaalselt kahe aasta võrra.

Lisaks on Fintraffic Lennonvarmistus Oy väljastatud lennutakistuste avaldused alati vajalikud iga tuulepargi ja iga tuuliku kohta eraldi. Kui lennutakistuste aktides ei ole sätestatud teisiti, nõutakse Soome transpordi- ja sideameti väljastatud lennutakistuslube ka iga tuuliku kohta eraldi.

Kuna tuulepargid võivad mõjutada Kaitseväe õhuseireradareid, on vajalik ka Kaitseministeeriumi nõusolek. Hetkeseisuga on vaid Raahe omavalitsusüksuse ümbrus vabastatud nõudest saada Soome Kaitseministeeriumi nõusolek eraldi hüvitise eest.

Kuna tuulepargi projektid võivad mõjutada raadiolainete levi, tuleks eelnevalt uurida vastava projekti mõju ning saata asjaomastele raadiokasutajatele Soome Transpordi- ja Sideameti avaldusele vastavad teated tuulepargiprojekti planeerimisetapis.

Kuna tuulikute transportimiseks on tavaliselt vaja suuri või suuri koormusi, mis ületavad seadusega lubatud maksimaalset suurust või kaalu, on tuulepargi projektide jaoks tavaliselt vaja Soome Majandusarengu, Transpordi ja Keskkonna Keskuse („**EDTE Keskus**“) väljastatud spetsiaalset veoluba. Seoses loataotlusega peab taotleja koostama veoplaani, mis näitab, et vedu on võimalik teostada ohutult.

Lisaks võib arendusprojekt sõltuvalt muu hulgas tuulepargi suurusest, asukohast ja võimalikust mõjust nõuda:

- keskkonnaluba, kui kavandatud projekt põhjustab ümbruskonnale põhjendamatut koormust, ületades tegelikkuses seadusjärgseid mürapiire või varju virvendusefekte käsitlevaid suunisväärtusi;
- EDTE Keskuse väljastatud ristmikuluba üldkasutatavate teede ristmiku ehitamiseks või muudeks ümberehitustöödeks;
- EDTE keskuse väljastatud paigutusluba üldkasutatavatele teedele rajatavatesse ehitistesse kaablite või muude seadmete paigaldamiseks;
- Soome Keskkonnaameti väljastatud projektiluba vähemalt 110 kV nimipingega elektrikaablite ehitamiseks;
- Piirkondliku Riikliku Haldusameti väljastatud veeluba, kui projekt võib mõjutada veevarustust, veevarude kasutamist või põhjavett;
- Metsakeskuse väljastatud kõrvalekaldumise luba, kui ehitustöid kavandatakse teha eriti olulistel aladel;
- muinsuskaitsepiirangutest erandit võimaldav luba, mille on andnud välja Piirkondlik Riiklik Haldusamet (varem provintsivalitsus);
- Soome Transporditaristu Ameti kohaliku allasutuse väljastatud raudteeületusluba (soome keeles *rataisännöitsijä*), kui kaableid kavatsetakse paigutada Soome Transporditaristu Ameti hallatavatele raudteeliinidele;
- Soome Meteoroloogiainstituudi ilmaradari seisukoht, kui tuulepargi projekti kavatsetakse ehitada 20 kilomeetri raadiusse ilmaradarist;
- asjaomase omavalitsuse poolt kaevetöödeks väljastatud kaevandamisluba; ja
- Soome Valitsuse või Soome Maa-Ameti väljastatud sundvõõrandamise luba ja ülevõtmiseelne luba, kui elektriliini ehitamiseks vajalikke maa-alasid ei ole võimalik saada rendilepingute ja/või muude kasutusõiguste lepingutega.

Tuulepargi projekti ehitamiseks ja käitamiseks vajalikud maa-alad on tavaliselt tagatud pikaajalise rendilepingu või kasutusõiguse lepingutega. Omavalitsusüksus võib rendilepingu või kasutusõiguse lepingu puudumisel anda õiguse paigutada kaablid ja nendega seotud väiksemad seadmed maaomaniku varale teatavatel eeltingimustel.

(e) Võrguühendus

Elektrituruseaduse kohaselt on võrguettevõtjatel juriidiline kohustus ühendada võrguga kõik tuulepargid või muud projektid, mis vastavad tegevuspiirkonnas nõutavatele tehnilistele kirjeldustele, mõistliku hüvitise eest. Kontsern peab tagama, et tuulepark vastaks liitumistingimustele ja tehnilistele nõuetele, mis peaksid siiski olema erapooletud ja mittediskrimineerivad. Võrguühendus on tavaliselt korraldatud kohaliku võrguettevõtte ja arendaja vahel sõlmitud lepinguga.

(f) Load elektritootmiskäitise käitamiseks

Soomes ei ole elektritootmisrajatise käitamiseks vaja eraldi luba ega litsentsi.

10.5 POOLAS KOHALDATAVAD ÕIGUSAKTID

10.5.1. **Taastuvenergia** toetuskava

2015. aasta 20. veebruari taastuvate energiaallikate seadus (**taastuvenergiaseadus**)[140] on keskne õigusakt taastuvate energiaallikate turu arengu seisukohast Poolas. Koos 10.04.1997 seadusega - energiaseadus[141] („**Poola energiaseadus**“) ja arvukate teiseste õigusaktidega loob ta õigusliku raamistiku taastuvenergia projektide rakendamiseks ja elluviimiseks.

Taastuvate energiaallikate turu kasvu stimuleerimiseks tehti taastuvenergiaseadusega olemasolevasse taastuvenergia toetussüsteemi põhimõttelised muudatused ja loodi uus enampakkumispõhine hinnavahelepingutega sarnane skeem [142] („**enampakkumisskeem“**). Enampakkumiskava on põhi- ja sihttoetussüsteem taastuvenergiakäitistele, mille võimsus on vähemalt 500 kW.[143] Toetab neid projekte, mis on enampakkumisel edukad. Toetust antakse lisatasuna lisaks elektri turuhinnale (pooleldi hinnavaheleping), mida makstakse projekti omanikule tingimusel, et järgmistel aastatel on elektri turuhind madalam enampakkumisel

[140] Konsolideeritud tekst: Poola Riigi Teataja 2021, nr 610, kehtiv redaktsioon.

[141] Konsolideeritud tekst: Poola Riigi Teataja 2021, nr 716, kehtiv redaktsioon. Kuni 2015. aastani, mil võeti vastu taastuvenergiaseadus, puudus konkreetne õigusakt, mis oleks seotud üksnes taastuvenergiaga. Taastuvenergiaallikaid reguleeriti Poola energiaseadusega, mis on peamine õigusakt, millega reguleeritakse kogu Poola energiasektori toimimist (sealhulgas energeetikasektorit reguleeriva ameti presidendi volitused, litsentsimis- ja tariifinõuded, võrguettevõtjate kohustused, energiaga seotud lepingute standardid ja miinimumnõuded, energiaga seotud kohustuste rikkumisega seotud vastutuse kord, TPA-eeskirjad jne).

[142] Varem kehtinud taastuvenergia tugisüsteem põhineb kahel peamisel sambal: (i) roheliste sertifikaatide süsteem, mis on välja antud iga taastuvenergiakäitises toodetud energia MWh kohta; ja (ii) viimase abinõuna (nüüd tuntud kui kohustatud tarnijad) poolt taastuvenergiakäitises toodetud energia kohustuslik ostmine reguleeritud hinnaga (alates 1. jaanuarist 2018 ei kohaldata „kohustatud tarnija“ kohustust vanade taastuvenergiakäitiste suhtes, mille paigaldatud võimsus on ≥ 500 kW) („**vana süsteem**“). Vana süsteem tuleb lõpuks asendada uue toetuskavaga. Võttes siiski arvesse teatavaid taastuvenergiaseadusega tehtud muudatusi, on seadusandja lubanud vanal süsteemil piiratud ulatuses ja piiratud aja jooksul jätkata tööd piiratud arvu käitiste puhul, st taastuvenergiakäitistega, mis hakkasid energiat tootma enne 1. juulit 2016. Sellest tulenevalt toimivad Poolas samaaegselt kaks taastuvenergia tugisüsteemi, üksteisest sõltumatult. Igal taastuvenergiakäitisel on õigus kasutada korraga ainult ühte toetussüsteemi. Enampakkumiskava pidi algselt jääma jõusse kuni 30.06.2021, kuid tõenäoliselt pikendatakse seda 2027. aasta lõpuni (vastav seadusandlik töö on käimas).

[143] Taastuvenergiaseadus pakub erinevat liiki toetust taastuvenergiaprojektidele võimsusega alla 500 kW ja teatavatele taastuvenergiakäitistele võimsusega kuni 1 MW/2,5 MW.

esitatud edukast pakkumishinnast (ning vastavalt teatavatele enampakkumisskeemi reguleerivatele piirangutele ja tingimustele).

Enampakkumispõhise kava alusel antakse toetust ainult taastuvenergiaprojektidele, mis on edukad konkureerivatel enampakkumistel, mida korraldab Energeetikaameti („**ERO**“) direktor vähemalt kord aastas elektroonilisel kujul internetioksjoni platvormi kaudu.

taastuvenergiaoksjonid toimuvad eraldi:

(i) käitised, mis kuuluvad ühte viiest „tehnoloogilisest korvist“;[144]

(ii) suured (>1 MW paigaldatud võimsusega) ja väikesed (≤ 1 MW paigaldatud võimsusega) taastuvenergiakäitised; ja

(iii) uued, liikuvad ja kaasajastatud taastuvenergiakäitised.[145]

Taastuvenergia enampakkumise ajal esitab taastuvenergiatootja pakkumise, pakkudes võimalust müüa asjaomasest taastuvenergiakäitisest pärit elektrit teatud hinnaga („**enampakkumishind**“). Toetust antakse madalaimatele pakkujatele (kuni asjaomaseks enampakkumiseks määratud elektrienergia koguse või väärtuse ammendumiseni) ja pakkujatele, kelle pakkumus(ed) (ühiselt) ei ületa 80% piirmäära (st 80% energiakogusest, mis on hõlmatud kõigi enampakkumisele esitatud pakkumustega).

Iga tootja peab oma pakkumises muu hulgas märkima konkreetse taastuvenergiarajatise, Enampakkumishinna ja elektrienergia koguse, mida ta kavatseb järgmistel kalendriaastatel toetusperioodi jooksul Enampakkumisskeemi raames müüa. Enampakkumishind ei tohi ületada tehnoloogiapõhist võrdlushinda, st maksimaalset hinda Poola zlottides MWh kohta, mille kliima- ja keskkonnaminister igal aastal kehtestab.[146]

Enampakkumisel edukad tootjad, kes toodavad elektrit taastuvenergiarajatistega, mille paigaldatud võimsus on 500 kW või rohkem, on õigus turul elektrit müüa ning lisaks on neil eduka enampakkumise tulemusena õigus katta nn negatiivne saldo arveldustes riigi omandis oleva juriidilise isikuga, kes vastutab negatiivsete saldode arveldamise eest, s.o taastuvenergiaarveldajaga.[147]

---

[144] Enampakkumised viiakse läbi eraldi järgmise viie tehnoloogilise korvi jaoks: (i) 1. korv: taastuvenergiakäitised, mis kasutavad üksnes mittepõllumajanduslikku biogaasi ja biomassi; (ii) 2. korv: taastuvenergiakäitised, mis kasutavad hüdroenergiat, biovedelikke, geotermilist energiat ja meretuuleenergiat; (iii) 3. korv: taastuvenergiakäitised, mis kasutavad üksnes põllumajanduslikku biogaasi; (iv) **4. korv: taastuvenergiakäitised, mis kasutavad ainult maismaa tuuleenergiat või päikeseenergiat**; ja (v) 5. korv: hübriidsed taastuvenergiakäitised. Enampakkumisel müüdava energia maksimaalsed mahud ja eelarved (ja nn ostukorvi eraldised) ning enampakkumiste toimumise järjekord on esitatud ministrite nõukogu korralduses, mis hetkel kehtib: ministrite nõukogu 16.12.2020 korraldus taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia maksimumkoguse ja -väärtuse kohta, mida võib enampakkumisel müüa 2021. aastal. (Poola Riigi Teataja 2021, nr 2363).

[145] Enampakkumised toimuvad eraldi alljärgneva puhul: (i) uued taastuvenergiaseadmed (st rajatised, mis alustavad elektrienergia tootmist esimest korda pärast antud oksjonit), (ii) moderniseeritud taastuvenergiarajatised (st rajatised, mida on ajakohastatud ja mis hakkavad elektrit tootma esimest korda pärast nende ajakohastamist pärast antud enampakkumist), (iii) vanade taastuvenergiaseadmete (st enne 1. juulit 2016 elektrienergia tootmist alustanud käitiste) migreerimine ja kasu roheliste sertifikaatide süsteemil põhinevast taastuvenergia toetuskavast) ja (iv) vanade taastuvenergiapaigaldiste moderniseerimisest (st käitistest, mis alustasid elektrienergia tootmist enne 1. juulit 2016 ja mis on saanud kasu roheliste sertifikaatide süsteemist ja mida on ajakohastatud).

[146] Praegu kehtiv - kliima- ja keskkonnaministri 16. aprilli 2021. aasta määrus taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia võrdlushinna kohta 2021. aastal ja 2021. aastal enampakkumise võitnud energiatootjate suhtes kohaldatavate ajavahemike kohta (Poola Riigi Teataja 2021, nr 722).

[147] Riigile kuuluv eriotstarbeline äriühing Zarządca Rozliczeń S.A.

„Negatiivne saldo“ arvutatakse järgmiste näitajate vahena: (i) taastuvenergiarajatises toodetud ja asjaomasel kuul müüdud elektrienergia müügi netoväärtus, millest on maha arvatud käibemaks, mis on arvutatud taastuvenergiaseaduses[148] sätestatud viisil; ja (ii) selle elektri väärtus, mis on määratud indekseeritud korrigeeritud hinna alusel, st oksjonihind miinus saadud investeerimisabi väärtus (olemasolu korral). Samuti võib juhtuda, et nende väärtuste erinevus on positiivne. Sellistel juhtudel (kui saldo on asjaomasel kuul positiivne) tuleks see tasaarvestada mis tahes tulevase negatiivse saldoga. Sellised positiivse saldoga arveldused tuleb teha toetusperioodi lõpuks. Kui positiivne saldo ei ole tugiperioodi lõpuks tasakaalustatud, tuleb see tagastada taastuvenergia Arvelduste Operaatorile kuue võrdse osamaksena pärast toetusperioodi lõppu.

Taastuvenergiaseadus ei näe ette minimaalset kohustuslikku toetusperioodi enampakkumisel põhineva kava alusel. Selles on siiski ette nähtud maksimaalne toetusperiood, mis on 15 aastat, tingimusel et see ajavahemik ei kesta kauem kui 30.06.2039.

10.5.2. Arendusprojektid

(a) Üldmärkused

Poola õiguse kohaselt nõuab päikesepargi arendamine, ehitamine ja käitamine mitmeid haldusotsuseid, mis tehakse projekti elutsükli eri etappides. Põhimõtteliselt peaks tüüpiline projekt saama vähemalt järgmised load: i) keskkonnaotsus; ii) planeerimisluba; iii) ehitusluba; iv) kasutusluba. Sõltuvalt eritingimustest võidakse nõuda ka muid projektilubasid, näiteks vee- või maanteelubasid. Maismaa tuuleenergia projektide arendamise suhtes kohaldatakse täiendavaid rangeid eeskirju.[149]

(b) Keskkonnaalased otsused

Keskkonnaotsus sisaldab analüüsi kavandatava taastuvenergiarajatise keskkonnamõju kohta ja selles sätestatakse tingimused, millele investor peaks selle kaitsmiseks vastama. Otsus on vajalik kõigi kavandatavate investeeringute kohta: (i) investeeringud, millel on oluline keskkonnamõju; või (ii) investeeringud, millel võib olla oluline keskkonnamõju. Keskkonnaotsuste väljastamise täpsemad eeskirjad sisalduvad seadises keskkonna ja selle kaitse ning üldsuse osalemise kohta keskkonnakaitses ja keskkonnamõju [150] hindamises ning teisestes õigusaktides. Loetelu projektidest, mis võivad keskkonda oluliselt mõjutada, on esitatud Ministrite Nõukogu poolt vastu võetud teisestes õigusaktides.[151]

---

[148] Taastuvenergiakäitises toodetud ja kuu jooksul müüdud elektrienergiamüügi väärtus arvutatakse alltoodu tulemina: (i) taastuvenergiakäitises toodetud ja kuu jooksul müüdud elektrienergia kogus ja (ii) elektrienergia keskmine päevahind, mis moodustab aritmeetilise keskmise, mis arvutatakse elektrienergia mahuga kaalutud keskmiste hindade alusel kõigil selle elektri tarnimise päeva tundidel, tuginedes börsisessiooni tehingutele, mis on tehtud turul, kus tehakse börsisessiooni tehinguid, elektrienergia tarnimisega järgmisel päeval ja kaks päeva pärast börsisessiooni tehingute sõlmimise päeva, välja arvatud kaupade ja teenuste maksusummad, väljendatuna Poola zlottides ja ümardatuna 1 Poola zloti täissummani MWh kohta, mis on arvutatud ja avaldatud Poola Energiabörsi poolt vastavalt tema kehtestatud eeskirjadele.

[149] Eelkõige kehtestati sellised õigusaktid tuulepargi investeeringuid käsitleva 20.05.2016 seadusega (konsolideeritud tekst: Poola Riigi Teataja 2021, nr 724, kehtiv redaktsioon).

[150] 03.10.2008 seadus keskkonna- ja selle kaitsealase teabe andmise, keskkonnakaitses üldsuse osalemise ja keskkonnamõju hindamise kohta (konsolideeritud tekst: Poola Riigi Teataja 2021, nr 247, kehtiv redaktsioon).

[151] Ministrite Nõukogu 10. septembri 2019. aasta korraldus projektide kohta, mis võivad keskkonda oluliselt mõjutada (2019 Poola Riigi Teataja, nr 1839). Korralduse kohaselt käsitatakse fotogalvaanilist jaama (koos sellega seotud taristuga) investeeringuna, millel võib olla oluline keskkonnamõju, kui selle projekti jaoks määratud hoonestatud ala on vähemalt 1 hektar (0,5 hektarit, kui kõnealune jaam asub looduskaitsealal). Hoonestatud ala on ehitiste ja rajatistega kaetud maa-ala ja ülejäänud maa-ala, mis tuleb projekti elluviimise tulemusena ümber kujundada. Seega, kui konkreetse projekti hoonestatud pindala on vähemalt 1 hektar, peaks asjaomane investor taotlema keskkonnaotsust.

Enne keskkonnaotsuse tegemist võib haldusmenetlust läbiviiv asutus otsustada keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle. Sellistel juhtudel on taotleja kohustatud esitama aruande, mille ulatuse määrab kindlaks ametiasutus.

(c) Planeeringu nõuded

Poola õiguse kohaselt on mis tahes kavandatud projekti jaoks eraldatud maa lubatud kasutamine ette nähtud kohalikus detailplaneeringus (mis võetakse konkreetse territooriumi jaoks vastu omavalitsusüksuste otsuse vormis). Kui kavandatud projekti asukohapiirkonnas sellist kohalikku detailplaneeringut ei ole kehtestatud, on projekti väljatöötamiseks vaja saada haldusakti vormis väljastatud asukohaluba. Asukohalubasid on kahte liiki: (i) „tavaline“ planeerimisluba (*decyzja o warunkach zabudowy*) ja (ii) avalikul otstarbel investeerimisotsus (*decyzja o lokalizacji inwestycji celu publicznego*), mida saab välja anda ainult selliste arengute korral, mis kvalifitseeruvad investeeringutena „avalikuks otstarbeks“ (Poola õiguses õiguslikult määratletud termin). Detailplaneeringu koostamise nõuded sisalduvad 27.03.2003 planeerimis- ja ruumilise arengu seaduses[152] ning teisestes asjakohastes õigusaktides.

(d) Ehitusload

Poola ehitusõiguse kohaselt[153] on taastuvenergiarajatise ehitamiseks ja kasutuselevõtmiseks reeglina nõutav ehitusluba. Põhimõtteliselt väljastatakse ehitusluba kogu ehitusettevõtmisele, st fotogalvaanilise rajatise puhul hõlmab see kõiki päikesepaneele ja lisataristut (näiteks trafojaam, päikeseelektrijaama ühendamiseks vajalikud kaabliliinid või juurdepääsuteed).

(e) Ühendus võrguga

Poola energiaseaduse kohaselt on kõik energiavõrgu ettevõtjad, kelle suhtes kehtivad teatavad piirangud, kohustatud ühendama võrguga võrdse kohtlemise eeskirjade alusel kõik liitumist taotlevad isikud, kes vastavad seadusest tulenevatele nõuetele. Energiavõrguettevõtjatel on lubatud ühendamisest keelduda ainult siis, kui puuduvad majanduslikud või tehnilised tingimused võrguga ühendamiseks või energia tarnimiseks.[154] Võrguoperaatorid on seadusega kohustatud ühendama taastuvenergiaseadmed teiste energiaallikatega võrreldes eelisjärjekorras.

Võrguga liitumine toimub võrguoperaatori ja ühendatava üksuse vahel sõlmitud võrguühenduse lepingu alusel, eeldusel et täidetakse teatavad võrguühenduse tingimustes sätestatud nõuded ja tingimused.

10.5.3. Käitusvarad

(a) Energialuba

Reeglina[155] peab taastuvenergia tootja, kes kavatseb toota ja kaubelda taastuvast allikast saadud elektrienergiaga (alustada müüki), taotlema ERO presidendilt tootmislitsentsi. Tootmisloa saamine on tootmisprojekti arendusetapi viimane etapp (praktikas on võimalik saada tegevusluba majandustegevuseks elektrienergia tootmise vormis alles pärast seda, kui on välja antud kasutusluba või sarnane projektiluba ja see on jõustunud).

---

[152] Konsolideeritud tekst: Poola Riigi Teataja 2021, nr 741, kehtiv redaktsioon.
[153] 07.07.1994 seadus – ehitusseadus (konsolideeritud tekst: Poola Riigi Teataja 2020, nr 1333, kehtiv redaktsioon).
[154] Võrgu või energiavarustusega sidumise majanduslike või tehniliste tingimuste olemasolu (ja võrguettevõtja kohustus selliseid tingimusi pakkuda) määratakse kindlaks eelkõige omavalitsusüksuste poolt vastu võetud detailplaneeringute ja kommunaalteenuste tarnekavade alusel. Asjaomane võrguettevõtja peab teavitama ERO presidenti igast vastastikuse sidumise taotluse rahuldamisest keeldumise otsusest ja selgitama selle põhjuseid.
[155] Põhineb Poola energiaseadusel.

(b) Keskkonnaküsimused

Taastuvenergiaprojekti kohta tehtud keskkonnaotsusega võib sõltuvalt eritingimustest kehtestada teatavaid lisanõudeid, mida tuleb käitise käitamisel täita. Selliste nõuete eesmärk on tavaliselt piirata projekti mõju keskkonnale. Need võivad olla konkreetselt seotud ka jaama dekomisjoneerimisega. Võimaliku heite või jäätmetekke ja kõrvaldamisega seotud küsimusi reguleeritakse eelkõige jäätmeseaduses[156] ja keskkonnakaitseseaduses.[157] Mõnel erijuhul võib taastuvenergia projekti ehitamiseks ja/või käitamiseks olla vaja ka veeluba.[158]

[156] Jäätmeseadus, 14.12.2012 (konsolideeritud tekst: Poola Riigi Teataja 2021, nr 779, kehtiv redaktsioon).
[157] 27.04.2001 seadus – keskkonnakaitseseadus (konsolideeritud tekst: Poola Riigi Teataja 2020, nr 1219, kehtiv redaktsioon).
[158] Veeload väljastatakse kooskõlas 20.07.2017 veeseadusega (konsolideeritud tekst: Poola Riigi Teataja 2021, nr 624, kehtiv redaktsioon).

OSA 11. TEGEVUS

11.1 ÜLEVAADE

Selts on üks juhtivaid taastuvenergia tootjaid Läänemere piirkonnas. Kontsern toodab elektrit peamiselt tuulest, samuti olmejäätmetest, biomassist, päikese- ja hüdroelektrijaamadest Eestis, Lätis, Leedus ja Poolas. Selts on Eesti riigile kuuluva lõimitud kommunaalettevõtte Eesti Energia tütarettevõte. Selts omandas 2018. aasta novembris Baltimaade taastuvenergia tootja ja tuuleparkide arendaja Nelja Energia. 30.06.2021 seisuga oli Kontsernil 456,4 MW elektritootmise paigaldatud koguvõimsust, sh 110,0 MW reservvõimsust ja 81,2 MW soojuse tootmise koguvõimsust, millele lisandus 574,9 MW varu- ja tippvõimsust. 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul tootis Kontsern 557,2 GWh elektrienergiat ja 321,1 GWh soojusenergiat.

Kontsernil on alates 30.06.2021 Eestis ja Leedus 397,8 MW paigaldatud võimsusega tuulevarasid ning Eestis ja Lätis käitatakse olmejäätmeid ja biomassi kasutavaid soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamu koguvõimsusega 27,7 MW elektrienergiat ja 81,2 MW soojusenergiat. Kontsernil on Eestis ka gaasil töötav koostootmisjaam võimsusega 110 MW elektrienergiat ning 220,0 MW soojusenergiat, samuti soojuskatlad Eestis ja Lätis koguvõimsusega 354,9 MW, et katta tipp- ja reservsoojuskoormusi. Kontsern käitab ka 30,3 MW võimsusega päikeseenergiarajatisi Eestis ja Poolas ning puidupelletite tootmisrajatist Lätis. Kontsernil on Eestis väike 0,365 MW hüdroelektrijaam. 31.12.2020 lõppenud aasta seisuga oli 74% Kontserni tuludest reguleeritud või lepingutega kaetud ning seetõttu ei olnud nende suhtes turuhinna riski.

Kontsern tegutseb nelja segmendi kaudu:

- ***Tuul***. Kontserni tuuleenergia segment käitab tuuleparke Eestis ja Leedus. 30.06.2021 seisuga oli Kontsernis kasutusel 22 tuuleparki, mille paigaldatud koguvõimsus oli 397,8 MW. Lisaks prognoosib Kontsern lõplike investeerimisotsuste tegemist seoses tuuleenergia arendusprojektidega, mille eeldatav koguvõimsus oli 2021. aastal kuni 210 MW. 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul teenis tuulesegment 27,1 miljonit eurot tulu, sai taastuvenergiatoetusi ja muud äritulu 11,6 miljonit eurot ja EBITDA oli 31,4 miljonit eurot.

- ***Koostootmisjaam***. Kontserni koostootmissegmendis käitatakse koostootmisjaamu Eestis (jäätmeenergiablokk Iru jaamas ja biomassi kasutav koostootmisjaam Paides) ja Lätis (biomassi kasutavad koostootmisjaamad Valkas ja Brocenis) ning puidugraanulite tootmisrajatist Lätis (aastane toodang ligikaudu 160 000 tonni). 30.06.2021 seisuga oli nende tootmisrajatiste paigaldatud koguvõimsus 27,7 MW elektrienergiat (ja 110,0 MW maagaasil põhinevat reservvõimsust) ja 81,2 MW soojusenergiat (ja 220,0 MW maagaasil põhinevat reservvõimsust). Katlamajade kogusoojusvõimsus on 354,9 MW, millest 13,0 MW põhineb hakkepuidul ja 341,9 MW peamiselt maagaasikütustel). 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul teenis koostootmissegment 33,7 miljonit eurot tulu, sai taastuvenergiatoetusi ja muud äritulu 2,9 miljonit eurot ja EBITDA oli 16,4 miljonit eurot.

- ***Päike***. Kontserni päikeseenergia segment käitab päikesevarasid Eestis ja Poolas. 30.06.2021 seisuga olid Kontsernil päikeseenergiarajatised kasutusel 38 asukohas koguvõimsusega 30,3 MW. Lisaks prognoosib Kontsern lõplike investeerimisotsuste tegemist seoses tuuleenergia arendusprojektidega, mille eeldatav koguvõimsus oli 2021. aastal kuni u 49 MW. 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul teenis päikeseenergiasegment 1,5 miljonit eurot tulu, sai taastuvenergiatoetusi ja muud äritulu 0,3 miljonit eurot ja EBITDA oli 0,9 miljonit eurot.

- ***Muu***. Kontserni segment „Muu“ hõlmab hüdroelektrijaama koguvõimsusega 0,4 MW ja Ruhnu taastuvenergia hübriidenergia lahendust, mille kogutootmisvõimsus on 0,3 MW, lisaks juhtimis- ja üldkuludele seisuga 30.06.2021. 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul teenis segment „Muu“ 1,2 miljonit eurot tulu, sai taastuvenergiatoetusi ja muud äritulu 0,2 miljonit eurot ja EBITDA oli (2,3) miljonit eurot.

Oma väljatöötatud strateegia ja teatud strateegiliste omandamiste tulemusena on kontsern loonud varade portfelli, millel on eeldatavasti pikk järelejäänud eluiga. 30.06.2021 seisuga on Kontserni tuulepargid keskmiselt 9,8 aastat vanad (kaalutud võimsuse järgi), keskmine hinnanguline eluiga on 25,7 aastat (kaalutud võimsuse järgi); Kontserni aktiivses kasutuses olevate koostootmisjaamade keskmine vanus on 7,3 aastat (kaalutud võimsuse järgi), keskmine hinnanguline eluiga on 23,5 aastat (kaalutud võimsuse järgi); Kontserni päikeseparkide keskmine vanus on 1,9 aastat (kaalutud võimsuse järgi), keskmine hinnanguline eluiga on 25 aastat (kaalutud võimsuse järgi); ja Kontserni hüdroelektrijaam on 16,4 aastat vana, keskmine hinnanguline eluiga on 25 aastat.

11.2 HILJUTISED SÜNDMUSED

2021. aasta 1. Septembri seisuga toimusid Kontserni projektikavas järgmised muudatused (üksikasjalikuma teabe saamiseks vt „Osa 11 (Tegevus) punkti 11.8 (Arendusjärgus projektid)“):

(a) Kavatsuste protokoll Eesti Energiaga

Selts ja tema emaettevõte Eesti Energia sõlmivad 01.10.2021 kavatsuste protokolli, mille kohaselt on pooled kokku leppinud, e protokolli kehtivuse ajal vastutab Selts tuule- ja/või päikeseenergiast elektri tootmise arendamise eest Eesti Energia kontsernis. Kavatsuste protokoll kehtib kuni 31.12.2030 või kuni Eesti Energia omab Seltsis enamusosalust.

Pooled on ka kokku leppinud, et Kontsernile antakse võimalus osta välja tema kaks pikaajalist arendusprojekti – Liivi (varajases staadiumis meretuulepargi projekt Liivi lahes) ja Tootsi (maismaa tuulepargi projekt, mille üle on käimas kohtuvaidlus) –, mis kuuluvad praegu vastavalt Eesti Energiale ja Eesti Energia tütarettevõttele Tootsi Tuulepark OÜ-le. Seoses Tootsi projektiga on Eesti Energia nõustunud pakkuma Seltsile projekti turutingimustel enne edasiste arendustööde jätkamist või projekti pakkumist kolmandatele isikutele. Liivi projekti puhul on Eesti Energia nõustunud pakkuma Seltsile võimalust osaleda projektis ja/või omandada projekt turutingimustel, ent ta ei ole kohustatud pakkuma seda üksnes Seltsile. Nii Tootsi kui Liivi projekti võimaliku võõrandamise puhul sõltub Seltsi õigus projekte omandada teatud tingimustest ja ei ole võimalik garanteerida, et võõrandamine lõpuks ka toimub.

(b) 2021. aastal eeldatava investeerimisotsusega arendusprojektid

Akmene tuulepark

Kontsern sai nõutava keskkonnamõju hindamise heakskiidu 21.09.2021 ja tegi lõpliku investeerimisotsuse 22.09.2021. Niipea kui nõutav ehitusluba on saadud, alustatakse projekti ehitusega.

Zambrówi päikesepark

Kontsern tegi selle päikesepargi lõpliku investeerimisotsuse 24.09.2021.

Debniki päikesepark

Kontserni töö selle arendusprojektiga käib. Kontsern loodab, et lõplik investeerimisotsus tehakse 2021. aasta neljandas kvartalis.

Purtse päikesepark

Kontserni töö selle arendusprojektiga käib. Kontsern loodab, et lõplik investeerimisotsus tehakse 2022. aasta esimeses kvartalis.

Loopealse ja Elektrijaama päikesepargid

Mõlemad päikesepargi arendusprojektid ootavad lähinädalatel Eestis toimunud taastuvenergia toetuste kolmanda vähempakkumise ametlikke tulemusi.

Kontsern on uurinud alternatiive, kui ta vähempakkumisel edukaks ei osutu. Juhul, kui Kontsern ei ole pakkumisel edukas, võib ta otsustada Loopealse päikesepargi arenduse edasi lükata või sellest projektist sootuks loobuda ja keskenduda potentsiaalselt suurema võimsusega Elektrijaama päikesepargi projekti arendamisele ~3 MW-lt 6 MW-le. Viimasel juhul loodab Kontsern jõuda lõpliku investeerimisotsuseni 2022. aasta I kvartalis.

(c) Arendusprojektid, mille investeerimisotsust on oodata 2022. aasta lõpuks

Kelme I tuulepark

Selts sõlmis füüsilise elektrienergia ostulepingu Eesti Energiaga EFET-i üldlepingu alusel Kelme I tuulepargi arendamise suhtes. Lepingus on sätestatud 53,19 EUR/MWh 5-aastase fikseeritud hinnaga baaskoormuse tarne ja elektrienergia vastuvõtmine alates 01.01.2024, mis katab ligikaudu 18,5% toodangust. Selts uurib võimalusi sõlmida Kelme I tuulepargiga seoses täiendavaid elektrienergia ostulepinguid.

(a) Nähtavad kavandatud pikaajalised projektid

Kelme II and Kelme III tuulepark

16.09.2021 sõlmis Seltsi tütarettevõte Enefit Green UAB UAB-ga NEW ENERGY GROUP kaks aktsiate ostulepingut, mille kohaselt omandab Enefit Green UAB kõik UAB Vejoteka ja UAB Kelmės vėjo energija aktsiad, kaks arendusjärgus tuuleparki Kelme piirkonnas Leedus (projektinimedega Kelme II tuulepark ja Kelme III tuulepark). Tuuleparkide paigaldatud koguvõimsus jääb vahemikku 120–180 MW. Lepingud jõustusid pärast tehingute kinnitamist Eesti Energia ainuaktsionäri poolt 29.09.2021. Kontsern loodab jõuda lepingutes sätestatud aktsiate võõrandamisega lõpuni lähinädalatel. Lisateabe saamiseks vt „Osa 18 (Lisateave) punkti 18.1.4 (Omandamislepingud)“.

11.3 KONKURENTSIEELISED

11.3.1. Atraktiivne Balti, Põhjamaade ja Poola taastuvenergia sektor

Ülemaailmne nõudlus taastuvenergia järele on viimase kümne aasta jooksul kiiresti kasvanud, mis on ajendatud riikide soosivast poliitikast ja kasvavatest tarbimiseesmärkidest nii riigisisesel kui ka riigiülesel tasandil. Riigid, kus Kontsern tegutseb, on seadnud riiklikud taastuvenergia eesmärgid, mis moodustavad 2030. aastaks 21–51% kogu omamaisest energiatarbimisest. Lisaks võttis Euroopa Komisjon 14.07.2021 vastu ettepanekute paketi ELi kliima-, energia-, maakasutuse-, transpordi- ja maksupoliitika kohta, et vähendada kasvuhoonegaaside netoheidet 2030. aastaks vähemalt 55%. Sellega seoses on Eesti Energia kehtestanud 2045. aastaks süsinikuneutraalsuse saavutamiseks detailse tegevuskava, mis hõlmab põlevkivist elektritootmise lõpetamist 2035. aastaks ja põlevkiviõli tootmise lõpetamist kütusena aastaks 2040. Strateegiaperioodi 2021–2025 raames on Eesti Energia eesmärk saavutada taastuvenergia tootmisvarade mahu 2,5x kasv 1100 MW-ni. Selliste eesmärkide saavutamiseks on vaja suuremaid investeeringuid taastuvenergiasse ning Kontsern on heal positsioonil, et seda suundumust ära kasutada.

Lisaks suurenenud nõudluse ja tarbimise eesmärkidele on investeeringud taastuvenergia tööstusesse geograafiliste ja majanduslike eeliste tõttu atraktiivsed. Wind Atlase järgi on Leedu ja Eesti tuuleparkides Euroopa Liidu suurimad tuulekiirused ja soodsaimad tuuleolud ning seetõttu on olemas märkimisväärne potentsiaal edasiseks arenguks. Baltikumis on ühed kõrgeimad riigi krediidireitingud ja madalaim võla suhe SKP-sse Euroopa Liidus. Lisaks olid Eesti, Läti ja Leedu Maailmapanga / IBRD andmetel äritegevuse lihtsuse poolest kohtadel 18, 19 ja 11. Piirkonnas on ka ainulaadsed ettevõtte tulumaksu süsteemid: kogu jaotamata ettevõtte kasum on Eestis ja Lätis maksuvaba.

Pärast Nelja Energia omandamist ning Kontserni projektide nimistu jätkuvat arendamist Soomes, Eestis ja Poolas on Kontsernil geograafiliselt mitmekesine portfell ja väljakujunenud sidemed Nord Pooli elektribörsiga, mis annab talle olulise platvormi, millele tugineda. 2019. aastal sisenemine Poola päikeseenergia turule 18 MW päikeseparkide omandamise kaudu on Kontserni jaoks samuti potentsiaalne kasvuala. Lisaks hõlmavad lühiajalised Poola päikeseenergiaprojektid valmiselektrijaamu Debniku päikesepargis, mille eeldatav võimsus on ~6,0 MW, ja Zambrow päikeseparki, mille eeldatav võimsus on ~8,4 MW. Kontsern oli edukas hiljutisel taastuvenergia enampakkumisel seoses Zambrow päikesepargi projektiga. Seoses Debniku päikesepargi projektiga otsib Selts praegu võimalusi elektrienergia ostulepingute sõlmimiseks. Lisaks jätkub päikeseelektrijaama arendamine Strzalkowo päikesepargis, mille eeldatav võimsus on ~40 MW.

11.3.2. Baltikumi suurim maismaa tuuleenergia portfell koos päikeseenergia ja koostootmisega ning kohandatud varahaldusvõimekusega

Selts on üks juhtivaid taastuvenergia tootjaid Läänemere piirkonnas. Kontsern toodab elektrit peamiselt tuulest, samuti olmejäätmetest, biomassist, päikese- ja hüdroelektrijaamadest Eestis, Lätis, Leedus ja Poolas. Nelja Energia omandamine 2018. aasta novembris suurendas oluliselt Kontserni tegevusvõimet ja laiendas selle geograafilist mitmekesisust.

Kontsernil on oma tegevusest laialdased tuulepargi käidukorraldus- ja hoolduskogemused ning spetsiaalne tootmis- ja varahaldusmeeskond, mis kasutab tootmise andmeseire, ennetava hoolduse, masinõppe, aruandluse ning tulemuslikkuse jälgimise ja järelevalve digitaliseeritud ja automatiseeritud süsteeme tootmistoodangu maksimeerimiseks ja hoolduskulude minimeerimiseks. Kontsern on kasutusele võtnud masinõppe tehnoloogia vanematele tuulikute jaoks, et vältida ja vähendada katkestusi. Kontsern on omandanud ka põhjalikud tehnilised teadmised WinWinD tuulikutest tänu koostööle sõltumatu teenusepakkuja Empower 4Wind OÜ-ga (kus Kontsernil on 40% osalus omakapitalis) ja koostööle Wind Controller JV Oy-ga (kus Kontsernil on ka 10% osalus omakapitalis) ja teiste partneritega.

Kontserni tootmis- ja varahaldusmeeskonnal on ette näidata ka head tulemused märkimisväärse kulude kokkuhoiu üle läbirääkimiste pidamisel. Näiteks 2019. aasta augustist kuni 2020. aasta jaanuarini peeti uuesti läbirääkimisi teatavate tuuleparkide, sealhulgas Pakri, Šilale, Sudenai, Mockiai ja Ciuteliai käidukorraldus- ja hoolduslepingute kulude üle, säästes 2020. aastal 600 000 eurot. Enne uusi läbirääkimisi prognoositi, et nende tuuleparkide 2020. aasta lepingukulud on 2,96 miljonit eurot. See kulude kokkuhoiud ei kata mitte ainult 2020. aastat, vaid ka eelseisvaid aastaid (vahemikus 5–12 aastat), sõltuvalt tuulepargist.

11.3.3. Märkimisväärne ja arvestatav taastuvenergia projektide lähi- ja pikaajaline kava

Kontsernil on tugev ja geograafiliselt mitmekesine taastuvenergia projektide nimistu, mille vaheeesmärk on kuni 1,1 GW installeeritud võimsust. Kontserni lähiaja arendusprojektide nimekiri (projektid, mille lõplikku investeerimisotsust on oodata 2022. aasta lõpuks) koosneb kuni 600 MW võimsusega projektidest, millest 43,2 MW on ehitamisel. Lisaks koosneb nähtav pikaajaline tegevuskava kuni 1100 MW projektidest ja pikaajalisest merepotentsiaalist kuni 2100 MW. Kontserni pikaajaline installeeritud koguvõimsus võib ulatuda kuni 4,3 GW suuruse kogueesmärgini. Praegu on kontsernil erinevates arenguetappides projekte, mis hõlmavad

erinevaid riike, nagu Eesti, Soome, Läti, Leedu ja Poola. Kontsern tegeleb ka strateegiliste omandamistega, millest väärib mainimist eelkõige Nelja Energia omandamine 2018. aasta novembris.

11.3.4. Kindel ja nähtav rahavoogude genereerimine, mis võimaldab edaspidi tugevat dividendipotentsiaali

2020. aastal sai kontsern 74% tuludest reguleeritud või lepinguliste vahendite kaudu. Näiteks sai Kontsern 47% tuludest reguleeritud mehhanismide kaudu (FiT-, FiP- ja CfD-stiimulid). 16% tuludest saadi elektrituru kaudu ja 9% kogutulust saadi fikseeritud hinnaga pelletite müügilepingute kaudu. Näiteks Eestis kasutusel olevatele Kontserni maismaatuule- ja päikeseenergia varadele kehtib 12-aastane FiP 53,7 EUR/MWh üle elektrienergia hulgihindade. Leedus kehtib Šilute tuulepargi puhul 12-aastane FiT hinnaga 69,5 EUR/MWh. 12-aastane FiT 86,9 EUR/MWh on ette nähtud Leedu täiendavate maismaa tuuleenergia varade jaoks, välja arvatud Sudenai tuulepark, kus toetus on lõppenud. Poolas on kontsern sõlminud 15-aastase indekseeritud hinnavahelepingu, kus elektrihinda kohandatakse igal aastal vastavalt tarbijahinnaindeksile. Kontserni poolt 2020. aastaks tagatud kaalutud hind oli 95,11 EUR/MWh. Lisaks toetab Kontserni distsiplineeritud lähenemine tegevuskuludele tugevat rahavoogude tekitamist.

Oma tuule- ja päikeseenergiarajatistes toodetud elektri puhul saab Kontsern kasu eespool kirjeldatud atraktiivsetest subsideerimiskavadest ning oma koostootmisjaamades toodetud elektri ja soojuse puhul saab Kontsern kasu subsiidiumidest, reguleeritud müügist ja muudest usaldusväärsetest tuluallikatest, nagu Iru jäätmeenergiablokki tarnitud jäätmete väravatasud. Näiteks saab Kontsern kasu (i) FiP-st hinnaga 53,7 EUR/MWh biomassist ja biolagunevatest jäätmetest toodetud elektri puhul ning 32,0 EUR/MWh elektri puhul, mis on toodetud jäätmetest, millel ei ole koostootmisrežiimis biolagunevaid komponente, (ii) 143,6 EUR/MWh Lätis Brocenis asuva biomassil töötava koostootmisjaama toodetud elektrienergia puhul; ja (iii) 105,5 EUR/MWh elektrienergia puhul, mis on toodetud Lätis Valkas asuvas biomassil töötavas koostootmisjaamas.

30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul teenis Kontsern tulu (koos taastuvenergia toetuse ja muu ärituluga) 78.4 miljonit eurot. 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil olid Kontserni EBITDA ja EBITDA-marginaal vastavalt 46.4 miljonit ja 59.2%. 31.12.2020 lõppenud aastal teenis Kontsern tulu (koos taastuvenergia toetuse ja muu ärituluga) 162,7 miljonit eurot. 2020. aastal oli kontserni EBITDA, EBITDA-marginaal ja netovõla suhe EBITDA-sse vastavalt 110,2 miljonit eurot, 67,7% ja 1,7x. 2020. aastal ja 2021. aasta esimesel poolel maksti dividende vastavalt 18,4 miljonit eurot ja 27,1 miljonit eurot. Tänu oma tugevatele tuludele ja stabiilsele finantsseisundile on Kontsernil edaspidi määratletud dividendide maksmise põhimõtted.

11.3.5. Kogenud juhtkond, kellel on tõestatud tulemused ja kohalik oskusteave

Kontserni juhtkonna tuumikul on märkimisväärne kogemus nii valdkonnas kui ka tegutsemispiirkonnas. Meeskonnal on tõestatud tulemused ning sügav arusaam turu raskustest ja võimalustest.

Juhtkonnal on suured kogemused taastuvenergia valdkonnas ja koduturgudel tegutsemise taust. Lisaks on ta tõestanud oma senist edu Balti regiooni suurte energiaarendusprojektide, näiteks seoses Narva ja Paldiski tuulepargid Eestis, Kavarskase hüdroelektrijaam ja Šilute tuulepark Leedus ning Valka koostootmisjaam Lätis. Juhtkond on välja töötanud selged strateegilised prioriteedid tuule- ja päikeseenergia sektoris, et luua tulevikus väärtust. Samuti tugev organisatsioonikultuur ja kõrge juhtimiskvaliteet.

Juhtkonda toetavad täielikult kvalifitseeritud ettevõttesisene varahaldus- ja käituspersonal, kellel on suur kogemus juhtkonna toetamisel varade käitamisel, hooldamisel ja arendamisel kõigis tegevusvaldkondades.

11.3.6. Pühendunud meeskond, kellel on kõrge motivatsioon

Regulaarsete pühendumuse uuringute tulemused kinnitavad, et Kontserni töötajatel on kõrgetasemeline pühendumus ja tugev usk Ettevõtte edusse. Kulukohustuste indeks on viimase kolme aasta jooksul tõusnud: TRI*M indeks 72 2018. a, 76 2019. a ja 88 2020. a. Lisaks liigitatakse 44% (25% 20218; 33% 2019) töötajatest tõelisteks veduriteks – nad on oma tööga rahul ning usuvad ettevõtte ja meeskonna edusse.

11.3.7. Strateegiline partnerlus usaldusväärse emaettevõttega

Kontsernil on strateegiline partnerlus Eesti Energiaga ja juhtimisraamistik, mille põhieesmärk on võimaldada Kontsernil võimendada Eesti Energia haaret jaeturul ja tõhustada selle pikaajalist arengut. Selts saab kasutada Eesti Energia kauplemisjõudu ja oskusteavet ning on sõlminud Eesti Energiaga füüsilised elektrienergia müügilepingud EFET üldlepingu alusel sõlmitud elektrienergia tähtpäevalepingute vormis, et maandada tururiskidega kokkupuutuvate teatavate tootmisvarade elektri hulgihinna riski.

11.4 STRATEEGIA

Kontserni strateegia on toota taastuvenergiat tõhusalt ja keskkonnasäästlikult. Kontserni ambitsioon on saada kõige kiiremini kasvavaks taastuvenergiaettevõtteks Balti-Soome-Poola piirkonnas. Täpsemalt põhineb Kontserni strateegia kahel sambal:

A. Käituse tipptase, et edendada väärtuse loomist

Kontsernil on kvaliteetne portfelli- ja varahaldusstrateegia. Kontsernil on kvaliteetsed käibevarad, mida haldab täielik ettevõttesisene kogenud varahaldusmeeskond juhtivate valdkonna standardite alusel. Kehtestatud on tugev digiteerimisstrateegia, mida näitab juba tuulikute puhul realiseeritud masinõppe võime ennetavaks hoolduseks.

Kontserni areng pakub lisaväärtust oma strateegiale. Kontsern loob väärtust taastuvate varade leidmise, rakendamise ja käitamise kaudu – see annab talle konkurentsieelise ja suurendab tulu. Kontsern jätkab investeeringuid teadus- ja arendustegevusse, et suurendada oma varade tulemuslikkust.

Seltsil on teatavate sisseostetud teenuste osas oma emaettevõttega turuhinnapõhine suhe. Eesti Energia ja Kontserni vahel on selge sünergia, mida Kontsern püüab võimendada, saades kasu eelkõige Eesti Energia juurdepääsust klientidele ja energiakaubanduse oskusteabest.

B. Kasvu saavutamine käegakatsutavate kavade kaudu

Kontsernil on tugev kasvuprofiil. Kontsernil on lähiajal projekte (lõplik investeerimisotsus 2022. aasta lõpuks), mille koguvõimsus on kuni 600 MW, samas kui tema pikaajalised projektid võivad toota koguvõimsusega kuni 3,2 GW. Kontsern näeb kõige olulisemaid kasvuvõimalusi tuule- ja päikeseenergia tootmises, mida näitab Tolpanvaara arendusprojekti hiljutine omandamine Soomes, Purtse arendusprojekt Eestis ja Poola turule sisenemine 2019. aastal, omandades 18 MW päikeseenergiat.

Kontsernil on tugev, väga kogenud ettevõttesisene arendusmeeskond. Kontserni juhtkond on arendusprojektide elluviimisel tõhus, pöörates erilist tähelepanu uutele projektidele ja eelarendatud projektide omandamisele.

Kontserni bilanss on kavandatud Pakkumise eel tugev, mis eeldatavasti hõlbustab kavandatavate projektide teostamist. Ettevõtte laenufinantseerimisel Enefit Greeni tasandil on väiksem krediidirisk ja väiksemad rahastamiskulud.

C. Hiljutised investeeringud ja meetmed

Mitmed Kontserni hiljutised tehingud peaksid edaspidi tõhusust parandama. Näiteks on Kontsern oma varahaldusalgatuse raames kasutusele võtnud andmeanalüütilise võimekusega IT-süsteemid, et suurendada tootmistaset ja vähendada kulusid. Lisateabe saamiseks vt „OSA 11 (Tegevus) punkti 0 (Teadus- ja arendustegevus)“.

Kontsern loodab ka, et Irus teenitakse suuremat tulu, sest lisaks edasisele soojuse müügile loodab Kontsern veel, et ka suve jooksul toodetud 22,5 GWh elektrienergiat kvalifitseerub toetuste saamiseks. Kontsern prognoosib, et selle tulemuseks võib olla kuni 1,4 miljoni euro suurune aastane mõju tuludele.

Lisaks peaks Klibuloos Kontserni päikesepargi arendus käivituma 2021. aasta oktoobris võimsusega 5,6 MW ja hinnanguliselt kuni 5,4 GWh aastas.

11.5 KONTSERNI AJALUGU

Selts asutati algselt osaühinguna (lühendatult „OÜ“) Aulepa tuulepargi arendamise ja käitamise eriotstarbelise ettevõttena. Selts registreeriti Eesti äriregistris 09.11.2005. Kuni 31.09.2016 oli Seltsi peamiseks varaks Aulepa tuulepark.

Eesti Energia eesmärk on toota 2024. aastaks üle 50% elektrist taastuvatest energiaallikatest. Eesti Energia strateegia raames on kavas aastatel 2021–2025 saavutada taastuvenergia tootmisvarade mahu 2,5-kordne kasv 1100 MW-ni. Lisaks on Eesti Energia eesmärk vähendada Eesti Energia kontserni energiatootmise CO_2 mahukust samal perioodil 30% võrra, s.o 0,37 t/MWh-lt 0,26 t/MWh-ni. Strateegia elluviimiseks ja efektiivsema juhtimisstruktuuri tagamiseks otsustas Eesti Energia koondada kõik Eesti Energiale kuuluvad taastuvenergia varad ühte tütarettevõttesse – Seltsi.

Eesti Energia müüs oma taastuvenergia varad (nimelt Iru koostootmisjaama, Narva tuulepargi, Paldiski tuulepargi, Virtsu tuulepargi ja Keila-Joa hüdroelektrijaama) Seltsile 01.10.2016. 2016. aasta detsembris müüs Eesti Energia Seltsile ka 100% Lätis Valkas asuva koostootmisjaama omaniku ja käitaja Enefit Power & Heat Valka SIA aktsiatest. 2017. aasta juunis müüs Eesti Energia Seltsile 100% Paides asuva koostootmisjaama omaniku ja käitaja Pogi OÜ osadest. 2017. aasta augustis ühendati Pogi OÜ Seltsiga ning 2017. aasta oktoobris korraldati Selts ümber osaühingust aktsiaseltsiks (lühendatult „AS“).

2018. a novembris omandas Selts 100% Nelja Energia aktsiatest. Nelja Energia asutati 2012. aastal kahe taastuvenergia äriühingu struktuurse ühinemise tulemusel, kes mõlemad aktiivselt arendasid ja haldasid tuuleenergia varasid Balti regioonis: Vardar Eurus AS, Norras asuv Skandinaavia elektriettevõte, mis on lõppkokkuvõttes Norra omavalitsusüksuste omanduses ja kontrolli all, ning Freenergy AS. Enne omandamist lahkus Nordic Power Management OÜ (ajalooliselt energiakaubandusega tegelenud Nelja Energia tütarettevõte) Nelja Energia kontsernist ja Selts teda ei omandanud.

Omandamise tulemusena sai kontsernist Balti regiooni suurim tuuleenergia tootja, mille paigaldatud koguvõimsus oli 31.01.2019 seisuga Baltikumis 398 MW ja maismaa tuuleenergia võimsus 43%.

Pärast Nelja Energia omandamist tegi Selts teatavaid kontsernisiseseid ümberkorraldusi, näiteks:

- 2019. aasta veebruaris asutati Enefit Wind OÜ ning osad Seltsi Eesti tuulepargid (sh Narva, Paldiski, Virtsu) anti mitterahalise sissemaksena üle Enefit Wind OÜ-le;

- 2019. aasta veebruaris asutati Enefit Green UAB ning kõik arendusprojekte omavate Nelja Energia Leedu tütarettevõtete aktsiad müüdi ja anti üle Enefit Green UAB-le;

- 2019. aasta aprillis ühendati Nelja Energia Seltsiga;

- 2019. aasta mais ühendati Enefit Wind OÜ-ga osad Nelja Energia Eesti tütarettevõtted – Hanila Tuulepargid OÜ, OÜ Aseriaru Tuulepark, Oceanside OÜ, VV Tuulepargid OÜ ja OÜ Pakri Tuulepargid;

- 2019. aasta mais ühendati Nelja Energia Leedu tütarettevõtted UAB Iverneta, UAB Naujoji energija, UAB Sūdėnų vėjo Elektra ja UAB Šilales vejo Elektra UAB-ks Šilutės vėjo projektai, mis nimetati ümber Enefit Wind UAB-ks, mille tulemusena kuuluvad kõik Leedus tegutsevad tuulepargid Enefit Wind UAB-le;

- 2019. aasta juunis lõppes Seltsi eraldamine, mille käigus anti Aulepa tuulepark üle Enefit Wind OÜ-le ja mille tulemusena kuuluvad kõik Eestis tegutsevad tuulepargid Enefit Wind OÜ-le.

Pärast päikeseenergia esmakordset asetamist tehnoloogia põhifookusesse 2017. aastal sõlmis Selts lepingu kuni 20 päikesepargi projekti omandamiseks Poolas GEO Renewablesist – sellise tehingu lõpuleviimine tähistab Kontserni sisenemist Poola päikeseenergia turule. Prospekti kuupäeva seisuga on omandatud 19 päikesepargi projekti.

2020. aastal omandas Selts Tolpanvaara tuulepargi arenduse Soomes eesmärgiga siseneda Soome turule.

2020. aastal viis ettevõte lõpule ka Poolas tegutseva päikesepargi omandamise ning viis lõpule Klibuloo päikesepargi arendamise Eestis Paldiskis, suurendades ettevõtte päikeseenergia portfelli 30 MW-ni. Lisaks omandas äriühing Poolas kaks päikesepargi arendust koguvõimsusega ~14,4 MW ja jätkas ~40 MW päikesepargi arendamist Poolas.

2021. aasta märtsis omandas ettevõte Purtse tuulepargi arendusprojekti võimsusega 18–20 MW.

11.6 KONTSERNI STRUKTUUR

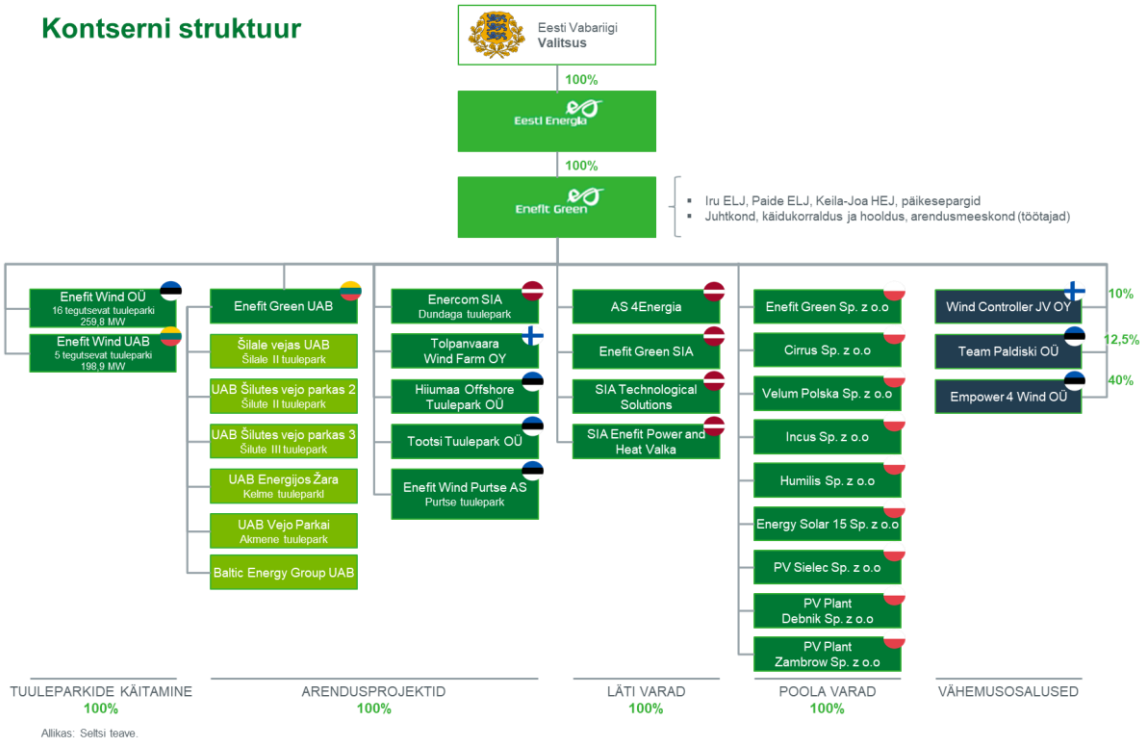

Kontserni tuuleparke Eestis ja Leedus omavad ja haldavad vastavalt Enefit Wind OÜ ja Enefit Wind UAB. Ettevõte omab ja haldab Eestis allesjäänud tegevusvarasid (Iru ja Paide koostootmisjaamad, päikeseenergiarajatised ja hüdroelektrijaam). Kontserni tegevusvarasid Lätis omavad ja haldavad Enefit Green SIA (puidugraanulite tootmisüksus Brocenis), SIA Technological Solutions (Broceni koostootmisjaam) ning SIA Enefit Power and Heat Valka (Valka koostootmisjaam). Kontserni päikeseparke Poolas omab ja haldab seitse kontserni tütarettevõtet, millest igaüks kuulub 100% Enefit Green AS-ile. Lisaks on Kontsernil arendusprojektide elluviimiseks mitmeid tütarettevõtteid Eestis, Lätis, Leedus, Soomes ja Poolas.

11.7 KONTSERNI ÄRITEGEVUS

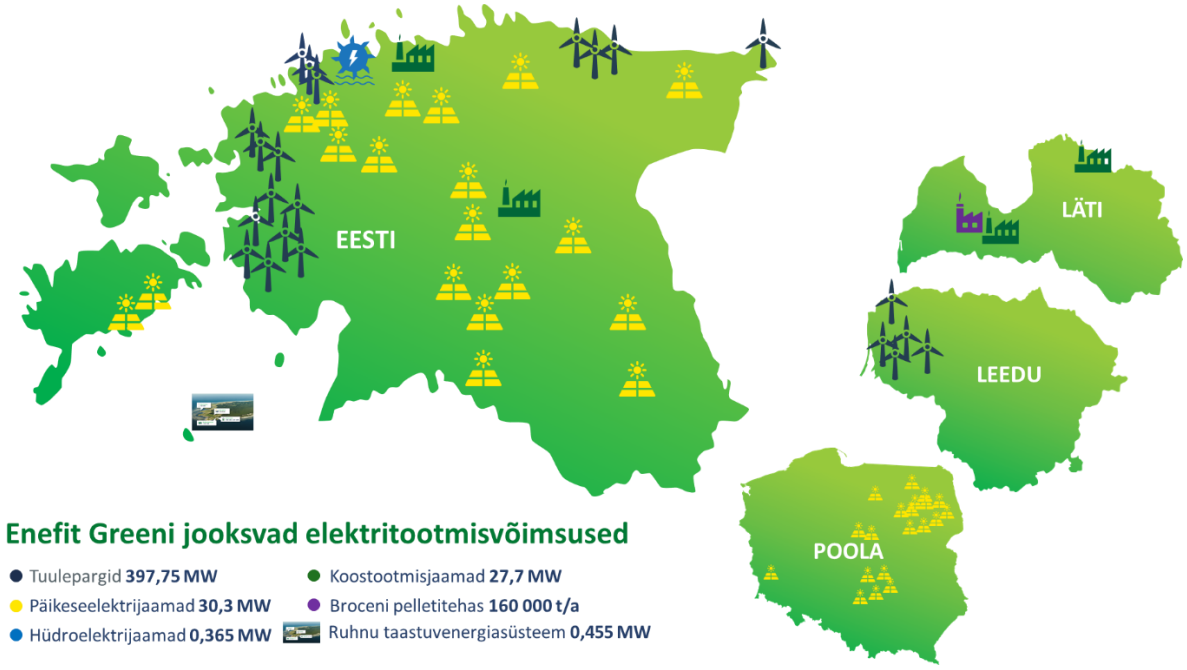

11.7.1. Käitusvara kirjeldus segmentide kaupa

(a) Tuul

Kontserni tuuleparkide paigaldatud koguvõimsus oli 30.06.2021 seisuga 398 MW. Kontserni tuuleparkide elektri netotoodang oli 1139 GWh, 1023 GWh, 305 GWh (sh toodang Nelja Energia parkidest pärast omandamist) vastavalt 2020., 2019. ja 2018. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaastatel ning 449,7 GWh ja 627.9 GWh vastavalt 2021. ja 2020. 30. juunil lõppenud kuuekuulisel perioodil.

Alltoodud tabelites on esitatud põhiandmed Kontserni Eesti koostootmisjaamade kohta:

Eestis 30.06.2021 seisuga kasutusel olnud tuulevarad

Tuulepark	Paigaldatud võimsus (MW)	Netotoodang (GWh), 01.01–30.06.2021	Tootmispõhine käideldavus (%), 01.01.2018 kuni 30.06.2021	Järelejäänud eluiga (aastates)[2]	Jooksva/ olemasoleva käidukorraldus- ja hoolduslepingu kehtivusaeg (aastates)	tuulikute tootja
Virtsu	1,4	1,9	96,4	14,3[1]	1,0[1]	Enercon
Paldiski I	22,5	24,9	98,6	16,5	1,5	GE
Narva	39,1	34,5	97,7	21,5	3,5	Enercon
Aulepa I	39,0	41,9[3]	85,8	7,7	2,5	WinWinD
Aulepa II	9,0		85,8	9,7	2,5	WinWinD
Ojaküla	6,9	7,4	98,4	21,8	3,8	Enercon
Aseriaru	24,0	25,0	89,1	11,2	2,5	WinWinD
Paldiski II	22,5	26,4	99,1	16,4	11,5	GE
Pakri	18,4	22,5	97,9	7,9	4,1	Nordex
Vanaküla	9,0	7,7	91,5	8,5	2,5	WinWinD
Viru-Nigula	21,0	21,7	86,6	6,0	2,5	WinWinD
Tooma I	16,0	16,3	98,0	18,4	2,0	Enercon
Tooma II	7,05	8,7	99,3	25,0	9,8	Enercon
Esivere	8,0	7,7	97,6	14,2	4,8	Enercon
Virtsu I	1,2	1,5	96,8	10,9	1,2	Enercon

Eestis 30.06.2021 seisuga kasutusel olnud tuulevarad

Tuulepark	Paigaldatud võimsus (MW)	Netotoodang (GWh), 01.01–30.06.2021	Tootmispõhine käideldavus (%), 01.01.2018 kuni 30.06.2021	Järelejäänud eluiga (aastates)(2)	Jooksva/ olemasoleva käidukorraldus- ja hoolduslepingu kehtivusaeg (aastates)	tuulikute tootja
Virtsu II	6,9	7,4	98,0	16,8	2,0	Enercon
Virtsu III	6,9	8,1	97,4	18,9	2,0	Enercon
Kokku	258,9	263,6	95,2	13,9	3,8	

(1) Virtsu tuulepark koosneb kahest erineva jääkelueaga tuulikust. Tabelis on esitatud arvud väljendavad keskmist järelejäänud eluiga (kaalutud keskmine võimsuse järgi). Virtsu WT1 järelejäänud eluiga on 11,3 aastat ja WT2 järelejäänud eluiga on 16,5 aastat. Lisaks on Virtsu tuulepargil käidukorraldus- ja hooldusleping, mis pikeneb igal aastal automaatselt ühe aasta võrra.

(2) Järelejäänud kasulik eluiga, mis jääb parkide puhul vahemikku 20–30 aastat.

(3) See arv kajastab nii Aulepa I kui ka II toodangut.

Alltoodud tabelites on esitatud põhiandmed Kontserni Leedus paiknevate tuulevarade kohta:

Leedus 30.06.2021 seisuga kasutusel olnud tuulevarad

Tuulepark	Paigaldatud võimsus (MW)	Netotoodang (GWh), 01.01–30.06.2021	Tootmispõhine käideldavus (%), 01.01.2018 kuni 30.06.2021	Järelejäänud eluiga (aastates)(1)	Jooksva/ olemasoleva käidukorraldus- ja hoolduslepingu allesjäänud kehtivusaeg (aastates)	tuulikute tootja
Šilute	60,0	95,2	95,1	19,8	15,1	GE
Ciuteliai	39,1	45,3	99,0	21,5	11,5	Enercon
Šilale	13,8	17,7	98,2	15,3	15,3	Siemens
Mockiai	12,0	14,7	98,1	19,4	9,4	Enercon
Sudenai	14,0	13,1	97,5	17,5	7,5	Enercon
Kokku	138,9	186,0	96,7	19,6	12,9	

(1) Järelejäänud kasulik eluiga, mis jääb parkide puhul vahemikku 20–30 aastat.

Tuulikute keskmine eluiga (Seltsi hinnangul) on tootjati erinev:

tuulikute tootja	Pargid, mis kasutavad tuulikuid	Eeldatav eluiga (aastates)	Keskmine vanus (aastates)
Enercon	12	30	10,0
GE	3	25	6,6
Siemens	1	25	9,8
Nordex	1	25	17,1
WinWinD	5	20	11,6

Kontserni tuuleparkides kasutatavate tuulikute tootmispõhine käideldavus on erinev sõltuvalt tuulikute tootjast:

tuulikute tootja	Tootmispõhine käideldavus				
	30.06.2021	30.06.2020	2020	2019	2018
Enercon	96,6%	98.9%	98.8%	97,8%	98,6%
GE	93,9%	96.4%	96.9%	97,4%	95,7%
Siemens	95,9%	98.4%	98,3%	99,2%	98,0%
Nordex	97,5%	97.7%	98.1%	98,7%	97,1%
WinWinD	94,5%	91.3%	89,7%	89,5%	78,3%

WinWinD tuulikute tagatud tuuleparkide tootmispõhine käideldavus on järgmine:

	WinWinD tuulikute tootmispõhine käideldavus				
Tuulepark	**30.06.2021**	**30.06.2020**	**2020**	**2019**	**2018**
Aseriaru	94,8%	93.9%	93,7%	93,4%	76,1%
Aulepa I ja II	94,8%	88.5%	86,8%	86,4%	79,2%
Vanaküla	93,1%	94.8%	91,7%	88,2%	94,3%
Viru-Nigula	94,3%	92.3%	90,0%	90,9%	73,7%

(i) Käidukorraldus ja hooldus

Kui WinWinD-lt hangitud tuulikud välja arvata, ostab Kontsern oma tuulikute hooldusepikaajaliste käidukorralduse ja hoolduse täisteenuslepingute alusel sisse. Teatavate tuuleparkide puhul hõlmavad need käidukorraldus- ja hoolduslepingud vastavate teenustepakkujate garantiid seoses kasutustasuga ja kompenseerivaid makseid juhul, kui käideldavus langeb alla määratud miinimumi. Need lepingud moodustavad ligikaudu 70% Kontserni tuuleenergia tootmisvõimsusest. Täisteenuslepingute sihtkäideldavuseks on seatud 97%, välja arvatud Pakri tuulepark, millel see on seatud 95% tasemele. Väike osa tuuleparkidest on hõlmatud pikaajalise hoolduslepinguga originaalseadmete tootjaga; need pargid on Virtsu, Virtsu II ja Esivere. Virtsu I suhtes kehtib praegu täisteenusleping, mida muudetakse hoolduslepinguga originaalseadmete tootjaga alates 11.10.2021. Koos nende lepingutega jääb kontserni sisemine käideldavuse eesmärk umbes 97% tasemele. Kui saadavus ületab määratud maksimumi, makstakse täisteenindusega käidukorraldus- ja hoolduspakkujatele lisatasu. Paldiski II ja Šilute käidukorraldus- ja hoolduslepingud kasutavad tootmispõhist arvutuskäiku käideldavuse mõõtmiseks. Kõik teised tuulepargi käidukorraldus- ja hoolduslepingud kasutavad käideldavuse mõõtmiseks ajapõhist arvutust. Kontserni käidukorraldus- ja hoolduslepingute kestus on keskmiselt 7 aastat. Tulevikus on võimalik, et Kontsern sõltub vähem allhankest ja teeb selle asemel ise hooldustöid.

Aulepa I, Aulepa II, Aseriaru, Vanaküla ja Viru-Nigula tuuleparkides kasutatavate tuulikute tarnija WinWinD pankroti tõttu puudub nendes tuuleparkides tuulikute hooldamiseks täisteenusleping. Kontsernile ei anta WinWinD tuulikute käideldavuse garantiid. WinWinD tuulikuid haldab kontsern ise, kes tellib tuulikute hoolduse erinevaid toiminguid kolmandatelt isikutelt. Hetkel on Kontsernil kaks käidukorraldus- ja hoolduslepingut Empower 4Wind OÜ-ga, mis koos näevad ette eespool nimetatud tuuleparkide korrashoiu. Mõlemad lepingud kehtivad kuni 2023. aasta lõpuni ja sisaldavad õigust pikendada lepingut veel kahe aasta võrra. Kontsern on kaasajastanud ja uuendanud WinWinD tuulikuid ning suurendanud oma põhikomponentide varusid, et minimeerida tootmise vähenemist rikke korral. Selle tulemusena on kontsern suurendanud WinWinD tuulikuid kasutavate tuuleparkide keskmist käideldavust.

(b) Koostootmisjaam

Kontserni koostootmisjaamade paigaldatud koguvõimsus on toodud allpool. Kontserni koostootmise segment koosneb Iruenergia jäätmejaamast, Paide koostootmisjaamast (Eesti) ning Broceni ja Valka koostootmisjaamadest (Läti). Kõik koostootmisjaamad peale Valka asuvad Kontsernile kuuluval maal.

	Kontserni koostootmisjaamade paigaldatud koguvõimsus (MW)				
	30.06.2021	**30.06.2020**	**2020**	**2019**	**2018**
Elektri tootmine	27,7	27,7	27,7	27,7	27,7
Fossiilgaasil põhinev reservvõimsus	110,0	110,0	110,0	110,0	110,0
Soojusenergia toodang	81,2	81,2	81,2	81,2	81,2
Soojusreservvõimsus	574,9	591	591	591	610

Alltoodud tabelites on esitatud põhiandmed Kontserni koostootmisjaamade kohta:

Kasutuselevõetud koostootmisjaamad seisuga 30.06.2021

Jaam	Elektrivõimsus (MW)[1]	Soojusvõimsus (MW)[1]	Järelejäänud eluiga (aastates)
Iru (Eesti)	19,3	50	17,2
Paide (Eesti)	2,0	8	14,2
Valka (Läti)	2,4	8	11,3
Broceni (Läti)	3,98	15,22	15,4
Kokku	27,7	81,22	16,2

Märkused.

(1) välja arvatud reserv- ja tippvõimsus.

Kasutuselevõetud koostootmisseadmed

Jaam	Elektrienergia netotoodang (GWh) lõppenud perioodil					Soojusenergia netotoodang (GWh) lõppenud perioodil				
	30.06		31.12			30.06		31.12		
	2021	2020	2020	2019	2018	2021	2020	2020	2019	2018
Iru (Eesti)	69,5	67,8	133	115,2	139,9[1]	226,7	213,5	359,4	380,6	522,1[1]
Paide (Eesti)	4,9	3,6	7	7,2	6,5	27,1	23,1	40,3	43,7	45,8
Valka (Läti)	6,6	7,5	14,5	14,3	14,3	13,7	12	21,2	22,8	24,1
Broceni (Läti)	12,9	15	30,3	27,7	5,4[2]	53,6	65,1	122,9	125,5	23,2[2]
Kokku	93,9	93,9	184,8	164,4	166,1[1]	321,1	313,7	543,8	572,6	615,3

Märkused.

(1) 522,1 GWh koosneb Iru Wte 294,8 GWh-st ja Iru gaasist 227,3 GWh.

(2) Broceni tehase toodetud soojusenergia ainult 2018. aasta novembrist detsembrini

(i) Iru

Kontsernile kuulub Iru jaam ja maa, millel see asub ja Kontsern käitab Iru jaama. Iru jaam koosneb eeskätt jäätmeenergiarajatisest, mis on ainus jäätmeenergiarajatis Eestis. Jäätmeenergiajaama paigaldatud elektrienergiavõimsus on 19,3 MW ja soojusenergiavõimsus on 50 MW. Lisaks jäätmeenergiablokile hõlmab Iru jaam ka vanemat gaasil töötavat koostootmisblokki, mille paigaldatud võimsus on 110,0 MW elektrienergiat ja 220 MW soojusenergiat, ning soojuskatlaid, mille paigaldatud võimsus on 332 MW soojusenergiat, et katta tipp- ja reservsoojuskoormusi. Kontsern loodab, et suudab pikendada jäätmeenergiajaama eluiga veel 25 aasta võrra, investeerides põhikomponentide vahetamisse, kusjuures hinnanguline investeering on ligikaudu 110–120 miljonit eurot (2021. aasta reaalhindades).

Kontsern kasutab peamiselt Iru jäätmeenergiajaama. Vanemaid gaasipõhiseid koostootmisjaamu ja katlaid kasutatakse vaid selleks, et katta tippnõudlust külmematel päevadel talvel ja ülejäänud aasta jooksul hoitakse neid reservis. Selle tulemusena on vanemal gaasipõhisel koostootmisjaamal ning soojuskateldel Kontserni tulemustele tagasihoidlik mõju. Need võimaldavad siiski Kontsernil jätkata soojuse tootmist, kui jäätmeenergiajaamas on plaanilisi või plaaniväliseid elektrikatkestusi.

Kontsern korraldab jäätmekogumisettevõtete vahel konkureerivaid hankeid ja osaleb omavalitsusüksuste jäätmekäitluse hangetes, mille alusel sõlmitakse lepingud Iru jäätmehoidlale jäätmete tarnimiseks; nende lepingute tähtaeg on tavaliselt kuni 3 aastat. Sel viisil on Kontserni

nähtavus jooksval kolmeaastasel prognoosiperioodil nähtav väravatasude taseme osas (vähemalt 100% nähtavus esimesel aastal, 50% nähtavus teisel ja 25% kolmandal). Suurem osa jäätmetest hangitakse praegu Eestist (91–94% kogu tarnitud jäätmetest) ja ülejäänu Soomest. 2022. aastal loodab Kontsern hankida kõik jäätmed Eesti tarnijatelt ja võtta vastu 250 000 tonni jäätmeid. Kontsern on juba sõlminud lepingud 255 000 tonni jäätmete tarnimiseks 2022. aastal.

Iru jaam toodab peamiselt soojust, mida kasutatakse Tallinna ja Maardu kaugküttevõrkudes, ning vähemal määral ka elektrit. Kehtiva lepingu (mis lõpeb 15.02.2027) kohaselt on AS Utilitas Tallinn lepinguliselt kohustatud ostma kaugküttevõrgu jaoks vajaminevat soojust Iru jaamast. Alates 01.02.2021 loetakse Iru jäätmeenergiablokki kõige olulisemaks, mis tähendab, et AS Utilitas Tallinn ostab Kontsernilt kogu Iru jäätmeenergiabloki toodetud soojusenergia nimivõimsuse (50 MW) ulatuses vastavalt kaugküttevõrgu vajadustele ja tehnilistele võimalustele (maksimaalselt 400 000 MWh aastas). Üksikasjalikum teavet selle lepingu kohta on esitatud „OSA 18 (Lisateave) punktis 18.1 (Materjalilepingud) alapunktis (a) (Iru soojuse müügilepingud).“

Iru jaama soojuse netotoodang oli 2020., 2019. ja 2018. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaastal ning 2021. ja 2020. aasta 30. juunil lõppenud kuuekuulisel perioodil vastavalt 359,4 GWh, 380,6 GWh, 522,1 GWh, 226,7 GWh ja 213,5 GWh ning elektri netotoodang oli 2020., 2019. ja 2018. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaastal ning 2021. ja 2020. aasta 30. juunil lõppenud kuuekuulisel perioodil vastavalt 133,0 GWh, 115,2 GWh, 139,9 GWh, 69,5 GWh ja 67,8 GWh.

(ii) Broceni koostootmisjaam

Kontsernile kuulub ja ta käitab biomassil töötavat koostootmisjaama Brocenis, mille installeeritud võimsus on 15,22 MW soojusenergiat ja 3,98 MW elektrienergiat. Broceni koostootmisjaama toodetud soojus müüakse kõrvalasuvale Broceni pelletitehasele (kirjeldatud allpool).

Broceni koostootmisjaama soojuse netotoodang oli 2020., 2019. ja 2018. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaastal ning 2021. ja 2020. aasta 30. juunil lõppenud kuuekuulisel perioodil vastavalt 122,9 GWh, 125,5 GWh, 23,2 GWh, 53,6 GWh ja 65.1 GWh ning elektri netotoodang oli 2020., 2019. ja 2018. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaastal ning 2021. ja 2020. aasta 30. juunil lõppenud kuuekuulisel perioodil vastavalt 30,3 GWh, 27,7 GWh, 5,4 GWh, 12,9 GWh ja 15 GWh. Broceni koostootmisjaama netotoodang 2018. aastal näitab ainult Nelja Energia omandamisele järgnevat toodangut aasta kahel viimasel kuul.

Broceni koostootmisjaama käitab ja hooldab kolmas isik täisteenuslepingu alusel. Lepinguga nähakse ette kättesaadavuse garantii, mis on vajalik pelletite tootmist silmas pidades kõrvalasuvas Broceni pelletitehases.

(iii) Bronceni pelletitehas

Broceni pelletitehas käivitati 2016. a novembris. Aastatoodang on tavaliselt ligikaudu 160 000 tonni. Pelleteid müüakse Taanis, Belgias, Ühendkuningriigis ja muudes riikides registreeritud klientidele mitme pelletite müügi raamlepingu alusel.

Broceni pelletitehas kasutab ära soojus- ja elektrienergia koostootmist ning pelletitootmist ning Broceni koostootmisjaama lähedust. Kogu Broceni koostootmisjaamas toodetud soojus müüakse Broceni pelletitehasele ja seda kasutatakse pelletite kuivatamiseks. Soojuse tootmiseks pakub Broceni pelletitehas Broceni koostootmisjaamale kütust (biomassi puiduhakke ja koore kujul).

(iv) Paide ja Valka koostootmisjaamad

Kontsernile kuulub ja ta käitab biomassil töötavat koostootmisjaama Paides, mille paigaldatud võimsus on 8 MW soojusenergiat ja 2 MW elektrienergiat ja biomassil töötav soojuskatel. 8 MW paigaldatud võimsusega veeldatud maagaasil (LNG) põhineva täiendava veekatla ehitamine ja kasutuselevõtmine lõpetati 2018. aasta märtsis. Kontserni tootmisvarad Paides asuvad Kontsernile kuuluval maal.

Kontsernile kuulub ja ta käitab biomassil töötavat koostootmisjaama Valkas, mille paigaldatud võimsus on 8,0 MW soojusenergiat ja 2,4 MW elektrienergiat ning biomassil töötav soojuskatel. Kontserni soojusenergia tootmisvarade hulka Valkas kuulub ka diislikütusel töötav veekatel, mille paigaldusvõimsus on 1,86 MW ja mida kasutatakse tippnõudluse katmiseks. Ainult biomassil töötav soojuskatel ja õliküttega veekatel asuvad Valka omavalitsusüksusele kuuluvas katlamajas, mis on Kontsernile rendile antud.

Paide koostootmisjaama soojuse netotoodang oli 2020., 2019. ja 2018. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaastal ning 2021. ja 2020. aasta 30. juunil lõppenud kuuekuulisel perioodil vastavalt 40,3 GWh, 43,7 GWh, 45,8 GWh, 27,1 GWh ja 23.1 GWh. Valka koostootmisjaama soojuse netotoodang 2020., 2019. ja 2018. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaastal ning 2021. ja 2020. aasta 30. juunil lõppenud kuuekuulisel perioodil vastavalt 21,2 GWh, 22,8 GWh, 24,1 GWh, 13,7 GWh ja 12 GWh. Paide koostootmisjaama elektri netotoodang oli 2020., 2019. ja 2018. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaastal ning 2021. ja 2020. aasta 30. juunil lõppenud kuuekuulisel perioodil vastavalt 7,0 GWh, 7,2 GWh, 6,5 GWh, 4,9 GWh ja 3.6 GWh. Valka koostootmisjaama elektri netotoodang oli 2020., 2019. ja 2018. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaastal ning 2021. ja 2020. aasta 30. juunil lõppenud kuuekuulisel perioodil vastavalt 14,5 GWh, 14,3 GWh, 14,3 GWh, 6,6 GWh ja 7.5 GWh.

(v) Kliendilahendused

Kontsern tegeleb väikesemahulise kliendilahenduse tegevusega koostootmissegmendis. Need on elektrienergia ostulepingud, mille kohaselt Kontsern müüb elektrienergiat otse Iru jaamaga kõrval asuvatele tarbijatele. Kontsern kasutab nendes kliendilahendustes kasutatavate väikeste madalpinge elektriseadmete hooldamiseks erinevaid töövõtjaid.

(vi) Käidukorraldus ja hooldus

Kontsern teostab oma koostootmisjaamade käitamist ja hooldust ise, tellides samal ajal teatavaid hooldus- ja remonditöid kolmandatelt töövõtjatelt (välja arvatud Broceni rajatise puhul). Kolmandatelt töövõtjalt tellitud hooldustööde üle teostavad järelevalvet kohapealsed töötajad, kellel on piisav tehniline oskusteave. Vastavad hoolduspartnerid valitakse hankemenetluse teel. Hanke tulemusena sõlmitud raamlepingute keskmine pikkus on kaks kuni kolm aastat ning ühekordsete ehitustööde lepingud sõlmitakse tavaliselt üheks aastaks. Kontserni koostootmisjaamade (v.a Broceni jaam) kohta ei ole käideldavustagatisi.

Kontsernil on kuni 2029. aastani Broceni koostootmisjaamaga seotud käidukorraldus- ja hooldusleping, mis sisaldab käideldavuse garantiid 8000 tundi aastas.

(c) Päike

(i) Jaamad

Kontserni päikeseenergia varade paigaldatud koguvõimsus 2020., 2019. ja 2018. aasta 31. detsembri seisuga ning 2021. ja 2020. aasta 30. juunil lõppenud kuuekuulisel perioodil olid vastavalt 30,3 MW, 24,7 MW, 6,5 MW, 30,3 MW ja 24,7 MW. 2020., 2019. ja 2018. aasta 31.

detsembri seisuga 30.06.2020 ja 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi seisuga omas Kontsern päikeseenergiakäitisi vastavalt 38, 36, 18 38 ja 36 asukohas.

2019. aastal tõi Kontsern oma päikesesegmenti uue elemendi – päikeseenergialahendused – koostöös Eesti Energiaga. Neid teenuseid osutatakse praegu kolmes vormis:

(i) „võtmevalmiduslahendus“, mille puhul Kontsern ehitab konkreetse maapealse või katusel paikneva päikesepargi äri- või erakliendile, hoolitsedes projektijuhtimise, hangete, paigaldus- ja kasutuselevõtuetappide eest ning andes kliendile vähemalt kaheaastase ehitusgarantii;

(ii) „võtmevalmislahendus koos finantseerimisega“, mille puhul Kontsern osutab punktis (i) kirjeldatud teenustega sarnaseid teenuseid arvestades, et Eesti Energia pakub paindlikke rahastamisvõimalusi kuni kümneks aastaks; ja

(iii) „päikeseenergia kui teenus (ingl k „solar-as-a-service“ ehk lüh „SaaS“) lahendus“, mille kohaselt pakutakse äriklientidele lisaks päikesepargi paigaldamisele ja kasutuselevõtmisele käidukorraldus- ja hooldusteenuseid kliendile kuuluval kinnistul asuva päikesepargi käitamiseks. Sellised lepingud sõlmitakse tavaliselt kümneks aastaks ja nende puhul kasutatakse üht alltoodud tulumudelitest:

a. elektrienergia ostulepingu mudel, mille kohaselt Kontsern säilitab päikeseenergiapaigaldise omandiõiguse ja elektri müüb Kontsern otse Eesti Energiale, kes omakorda müüb elektrienergia tarbijale edasi elektrienergia ostulepingu kaudu;

b. omandi üleminekuga rendilepingu mudel, mille kohaselt klient maksab vara, toodetud elektrienergia ning käidukorraldus- ja hooldusteenuste eest fikseeritud renti ning rendiperioodi lõpus läheb vara omandiõigus üle kliendile.

Kontsern on välja töötanud projekte Eestis vastavalt nendele lahendustele ning Eesti Energia turustab neid nii Eestis, Lätis, Leedus kui ka Poolas. Kontserni eesmärk on laiendada nende kokkulepete alusel pakutava lepingulise võimsuse ulatust järgmise 5 aasta jooksul ligikaudu 172 MW-ni võtmevalmiduslahenduste i ja ii puhul (kokku) ja ligikaudu 117 MW-ni SaaSi puhul.

Järgmises tabelis on esitatud Kontserni päikesesegmendi põhiandmed geograafia järgi:

Kasutuses päikeseenergia varad seisuga 30.06.2021

Piirkond	Kasutuses varade arv (1)	Kasutusele võetud varade paigaldatud võimsus (MW)	Elektri netotoodang (GWh) 01.01–30.06.2021	Kasutusele võetud varade keskmine käideldavus 01.01-30.06.2021	Ehitusjärgus varade arv	Võimsuse kavandatud lisandumine (MW)
Eesti	19	12,1	3,1	99,3	0	0
Poola	19	18,2	10,0	100,0	0	0
Kokku	38	30,3	13,1	99,8	0	0

Märkus.

(1) Kasutusel olevate varade arv tähistab Kontserni projektide arvu asukoha, mitte rajatiste arvu järgi.

Kasutuses päikeseenergia varad 2020. aastal

Piirkond	Kasutuses varade arv seisuga 31.12.2020 (1)	Kasutusele võetud varade paigaldatud võimsus (MW)	Elektri netotoodang (GWh) 2020. aastal	Kasutusel olnud varade keskmine kättesaadavus 2020. aastal	Ehitusjärgus varade arv seisuga 31.12.2020	Võimsuse kavandatud lisandumine (MW)

Eesti	19	12,1	6,4	99,6	0	0
Poola	19	18,2	19,0	100,0	0	0
Kokku	38	30,3	25,4	99,9	0	0

Märkus.

(1) Kasutusel olevate varade arv tähistab Kontserni projektide arvu asukoha, mitte rajatiste arvu järgi.

Kasutuses päikeseenergia varad 2019. aastal

Piirkond	Kasutuses varade arv seisuga 31.12.2019 (1)	Kasutusele võetud varade paigaldatud võimsus (MW)	Elektri netotoodang (GWh) 2019. aastal	Kasutusel olnud varade keskmine kättesaadavus 2019. aastal	Ehitusjärgus varade arv seisuga 31.12.2019	Võimsuse kavandatud lisandumine (MW)
Eesti	18	6,5	4,1	99,5	0	0
Poola	18	17,6	4,5	99,7	1	0,6
Kokku	36	24,1	8,6	99,6	1	0,6

Märkus.

(1) Kasutusel olevate varade arv tähistab Kontserni projektide arvu asukoha, mitte rajatiste arvu järgi.

Kasutuses päikeseenergia varad 2018. aastal

Piirkond	Kasutuses varade arv seisuga 31.12.2018(1)	Kasutusele võetud varade paigaldatud võimsus (MW)	Elektri netotoodang (GWh) 2018. aastal	Kasutusel olnud varade keskmine kättesaadavus 2018. aastal
Eesti	18	6,5	0,2	puudub
Poola	0	0	0	puudub-
Kokku	18	6,5	0,2	puudub

Märkus.

(1) Kasutusel olevate varade arv tähistab Kontserni projektide arvu asukoha, mitte rajatiste arvu järgi.

(ii) Kliendilahendused

Kontsernil on päikeseenergia segmendis kokku 14 elektrienergia ostulepingute kliendilahendust, milleks on päikesepargid koguvõimsusega 4,0 MW. Sellistel juhtudel omab Kontsern päikeseparke ja toodab elektrit, mida ta müüb elektrienergia ostulepingute raames Eesti Energiale. Eesti Energia omakorda müüb elektrienergiat elektrienergia ostulepingu alusel fikseeritud hinnaga kliendile, kelle maale või katusele Kontsern on päikeseelektripaigaldise ehitanud.

(iii) Käidukorraldus ja hooldus

Kontsern teostab Eestis asuvate päikeseenergiarajatiste (mille koguvõimsus on 12,1 MW) käidukorraldust ja hooldust, tellides samal ajal kolmandatelt osapooltelt teatud hooldus- ja remonditöid (nt päikeseseadmete hooldus, tehniliste küsimuste lahendamine ja maa-ala koristus). Poolas asuvates päikeseenergiarajatistes (mille kogutootmisvõimsus on 18,2 MW) on selliste hooldus- ja piirkonnapuhastustööde jaoks sõlmitud ühtne raamleping.

(d) Muu

(i) Keila-Joa hüdroelektrijaam

Kontserni hüdroelektrijaam Keila-Joal on paigaldanud võimsusega 0,365 MW. Keila-Joa hüdroelektrijaama elektritoodang oli 2020., 2019. ja 2018. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaastal ning 2021. ja 2020. aasta 30. juunil lõppenud kuuekuulisel perioodil vastavalt 0,8 GWh, 0,6 GWh, 0,4 GWh, 0,2 GWh ja 0,7 GWh. Keila-Joa hüdroelektrijaama kasulik eluiga on kokku 25 aastat ja see peaks lõppema 2030. aastal.

Käidukorraldus- ja hooldustegevused Keila-Joal jagunevad kolme kategooriasse: a) tuulik, b) elektriseadmed ning c) maa- ja veeala puhastamine. tuuliku hooldust teostavad töövõtjad sõltuvalt selle tööajast. Kontsern kasutab Keila-Joal väikeste madalpinge elektriseadmete hooldamiseks erinevaid töövõtjaid. Kontsernil on raamleping maa- ja veeala puhastamiseks.

(ii) Ruhnu saare taastuvenergialahendused

Kontsernil on Eesti jaotusvõrguettevõtjaga Elektrilevi, mis toodab Ruhnu saarel hübriidelektrit, mis koosneb tuulikust, akupangast, kahest päikeseelektrijaamast ja kahest diiselgeneraatorist. Kontsern on tellinud Ruhnu saare akupanga, päikeseseadmete ja diiseltuulikute erihooldus- ja remonditööd kolmandatelt osapooltelt. Kontsern on sõlminud ka täisteenuslepingu Ruhnu saare tuuliku käitamiseks ja hooldamiseks, mille käideldavusgarantii on 97%.

11.7.2. Tulumudel

Kontsern teenib tulu:

- FiP-stiimulid (kohaldatakse Eestis);
- FiT-stiimulid (kohaldatakse Leedus ja Lätis);
- Hinnavahestiimulid (kohaldatakse Poolas);
- elektri, soojuse ja pelletite müük turule või vastaspooltele (sealhulgas reguleeritud ja lepingulised tuluvood);
- väravatasud, mis võetakse jäätmete üleandmisel Iru jäätmeenergiajaamale; ja
- füüsilised elektrienergia ostulepingud Eesti Energiaga EFET-i üldlepingu alusel elektri forvardlepingutena (sõlmitud Šilale II ja Akmene arendusprojektide raames ning kaalumisel teiste rajatiste osas). Kontsern on sõlminud Eesti Energiaga ka teisi füüsilisi elektrienergia ostulepinguid seoses teatud päikeseparkidega.

31.12.2020 lõppenud aastal teenis Kontsern tulu (sh taastuvenergia toetust ja muud äritulu) 162,7 miljonit eurot, sh FiP tulu (20%), FiT tulu (26%), hinnavahelepingute tulu (1%), elektrituru tulu (16%), soojusturu tulu (5%), pelletituru tulu (10%), muud lepingulised tulud (3%), väravatasud (9%) ja muud tulud (10%).

Geograafilise leviku ja tehnoloogia kasutamise poolest jagunesid Kontserni 31.12.2020 lõppenud aasta tulud (sh taastuvenergia toetus ja muu äritulu) järgmiselt: müügitulu Eesti (61%), Leedu (23%), Läti (14%) ja Poola (1%) vahel ning Kontserni tuulepargid (52%), koostootmisjaamad (35%), päikesepargid (4%) ja muud allikad (9%).

Kontserni tuluvoogude kohta vt „OSA 8 (Tegevus- ja finantsülevaade)“.

(a) Tuul

(i) Eesti tuulepargid

Eesti tuuleparkides toodetud elektrit müüakse Nord Pooli elektribörsil.

Eesti tuuleparkides on 12-aastane FiP 53,7 eurot/MWh. 12-aastane FiP-periood on lõppenud mõnede Kontserni Eesti tuuleparkide osas, nagu on kirjeldatud alltoodud tabelis. Eestis on FiP saadaval kuni 600 GWh piirini kalendriaastas, mille ületamisel täiendavaid toetusi ei pakuta. Ülempiiri 600 GWh kohaldatakse elektri suhtes, mida tekitavad tuulepargid, millel on õigus saada FiP-d; nimelt olemasolevad tuulepargid ja mõned tuulepargi arendused, mille suhtes võeti pöördumatud kohustused 31. detsembriks 2016. FiP-st kasu saavate Eesti tuuleparkide toodang ei ole ületanud toonast kehtivat ülempiiri alates sellest, kui põhivõrguettevõtja hakkas 2016. aastal avaldama täielikku tootmisinfot, välja arvatud 2020. aastal, mil ülempiir novembri lõpus ületati, mõjutades vastavaid tuuleparke kuu aega. Kui 600 GWh ülempiiri ületataks asjaomasel aastal mis tahes punktis, ei oleks ühelgi muidu kvalifitseeruval tuulepargil õigust saada osa FiP-st alates hetkest, mil toodetud elekter ületab ülempiiri kuni aasta lõpuni. 600 GWh künnist kalendriaastas ei kohaldata uutele tuuleparkidele, mis osalevad tulevastel enampakkumistel Eestis.

Kontserni Eesti tuuleparkide suhtes kohaldatavad stiimulid on esitatud alltoodud tabelis:

Eesti kasutuses olevatele tuulevaradele kohaldatavad stiimulid

Tuulepark	Stiimuli liik	Stiimuli väärtus (EUR/MWh)	Jääkstiimul (aastates) seisuga 30.06.2021	Tuulepargi allesjäänud kasulik eluiga (aastates) seisuga 30.06.2021
Virtsu	12-aastane FiP (lõppenud)	puudub	puudub	14,3
Paldiski	12-aastane FiP	53,7	4,0	16,5
Narva	12-aastane FiP	53,7	4,0	21,5
Aulepa I	12-aastane FiP	53,7	0,1	7,7
Aulepa II	12-aastane FiP	53,7	5,7	9,7
Ojaküla	puudub	puudub	puudub	21,8
Aseriaru	12-aastane FiP	53,7	3,3	11,2
Paldiski II	12-aastane FiP	53,7	4,0	16,4
Pakri	12-aastane FiP (lõppenud)	puudub	puudub	7,9
Vanaküla	12-aastane FiP	53,7	1,2	8,5
Viru-Nigula	12-aastane FiP	53,7	3,8	6,0
Tooma I	12-aastane FiP	53,7	0,8	18,4
Tooma II	12-aastane FiP	53,7	7,8	25,0
Esivere	12-aastane FiP (lõppenud)	puudub	puudub	14,2
Virtsu I	12-aastane FiP (lõppenud)	puudub	puudub	10,9
Virtsu II	12-aastane FiP (lõppenud)	puudub	puudub	16,8
Virtsu III	12-aastane FiP	53,7	1,2	18,9
Kaalutud keskmine			**2,9**	**13,9**

(ii) Leedu tuulepargid

Kõik Leedu tuulepargid saavad kasu 12-aastasest FiT-st hinnaga 86,89 EUR/MWh, välja arvatud Šilute tuulepark, mille suhtes kohaldatakse 12-aastast FiT-i hinnaga 69,51 EUR/MWh, ja Sudenai tuulepark, mille puhul FiT on lõppenud. Seisuga 06.06.2021 müüakse Sundenai tuulepargis toodetud elektrit Nord Pooli elektribörsil.

Kontserni Leedu tuuleparkide suhtes kohaldatavad stiimulid on esitatud alltoodud tabelis:

Leedu kasutuses olevatele tuulevaradele kohaldatavad stiimulid

Tuulepark	Stiimuli liik	Stiimuli väärtus (EUR/MWh)	Jääkstiimul (aastates) seisuga 30.06.2021	Tuulepargi allesjäänud kasulik eluiga (aastates) seisuga 30.06.2021
Šilute	12-aastane FiT	69,51	7,1	19,8
Ciuteliai	12-aastane FiT	86,89	3,8	21,5
Šilale	12-aastane FiT	86,89	3,0	15,3
Mockiai	12-aastane FiT	86,89	1,8	19,4
Sudenai	12-aastane FiT (lõppenud)	puudub	puudub	17,5
Kaalutud keskmine			**5,1**	**19,6**

(b) Koostootmisjaam

Iru ja Paide koostootmisjaamas toodetud elektrit müüakse Nord Pooli elektribörsil.

Kontserni koostootmisjaamade suhtes kohaldatavad stiimulid on esitatud alltoodud tabelis:

Käitatavate koostootmisjaamade suhtes kohaldatavad stiimulid

Jaam	Stiimuli liik	Stiimuli väärtus (EUR/MWh)	Jääkstiimul (aastates) seisuga 30.06.2021	Projekti järelejäänud eluiga (aastates) seisuga 30.06.2021
Iru	Reguleeritud tulud(1) / FiP(2)	53,7(3) / 32,0(4)	4,0	17,2
Paide	Reguleeritud tulud(1) / FiP(2)	53,7	5,1	14,2
Valka	Reguleeritud tulud(1) / FiT(2)	105,55	11,3	11,3
Broceni	Soodustariif(2)	143,573	5,4	15,4
Kaalutud keskmine			4,9	16,2

Märkused.

(1) Soojusenergia müügi suhtes kohaldatav reguleeritud tulu.

(2) Elektri müügile kohaldatav FiP ja FiT.

(3) FiP-väärtus biolaguneva komponendiga jäätmetest toodetud elektri müügiks.

(4) FiP-väärtus biolaguneva komponendita jäätmetest toodetud elektri müügiks.

(i) Iru

Selts on sõlminud AS-iga Utilitas Tallinn lepingu Kontserni Iru jäätmeenergiajaamas toodetud soojuse müügiks 12 aasta jooksul alates tootmise käivitumisest kuni 15.02.2027.

Vastavalt kokkuleppele võib Kontsern võtta (i) soojushinda, mis on arvutatud vastavas lepingus sätestatud valemi alusel või (ii) Konkurentsiameti poolt heaks kiidetud maksimaalset soojahinna piirmäära, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Lepingus esitatud valem seob soojuse hinna soojuse muutuva hinnaga, mida saaksid toota ainult alternatiivsed gaasiküttega katlamajad. See tähendab, et kaugküttevõrgu operaatorile tarnitud maagaasi hind võib lisaks CO_2 saastekvootide hinnale mõjutada summat, mida Kontsern saab nõuda. EKA kehtestatud maksimaalne soojushind põhineb mitmel kriteeriumil. Seisuga 30.06.2021 oli Konkurentsiameti kehtestatud maksimaalne soojuse hind Iru jäätmeenergiajaamas tootmiseks 7,98 eurot/MWh.

Lisaks saab Iru jäätmeenergiajaam jäätmeid tarnivatelt äriühingutelt väravatasusid. Väravatasud tulenevad keskkonnatasudest ja alternatiivsete jäätmekäitlusmeetodite (nagu prügilasse ladestamine ja ringlussevõtt) kuludest. Iru koostootmisjaam korraldab jäätmekogumisettevõtete vahel võistlevaid hankeid ja osaleb olmejäätmete töötlemise hangetes, mis kestavad kuni kolm aastat, ning omab selle aja jooksul ülevaadet väravatasude tasemest. Kui eeldatakse, et teenustasude tase suureneb peaaegu keskpikas perspektiivis, on Kontsern kohustatud neid

hindama ja taotlema regulatiivset heakskiitu reguleeritud soojusenergia hinna alandamiseks, kui selline vähendamine peaks olema suurem kui 5% lõpptariifist, et vältida soojusenergia müügi kasumlikkuse lubatud taseme ületamist ja energiatootmise ristsubsideerimist tulude võrra, mis tulenevad soojusenergia tootmisest. Samuti, kui eeldatakse, et väravatasude tase väheneb eespool nimetatud tulevikku suunatud nähtavuse põhjal, võiks Kontsern taotleda regulatiivset heakskiitu soojuse hinna tõusuks.

Elektrienergia müügiks saab Iru koostootmisjaam 53,7 EUR/MWh jäätmetest toodetud elektrienergia eest, mis sisaldab biolagunevat komponenti ja 32,0 EUR/MWh tõhusas koostootmisrežiimis toodetud elektri eest, mis on toodetud jäätmetest, mis ei sisalda biolagunevat komponenti. Kontserni kogutoetus 30.12.2021 seisuga põhines jäätmete protsendil, mis saadi biolaguneva komponendiga Iru jäätmeenergiablokist, kuid see osakaal ja seega ka suuremat toetust saava müüdud elektri osakaal eeldatavasti muutub.

(ii) Paide koostootmisjaam

Paide koostootmisjaamale on biomassist toodetud elektri puhul ette nähtud FiP hinnaga 53,7 eurot/MWh. Seda stiimulit võimaldatakse kaksteist aastat ja see periood lõpeb 2026. aasta juulis. Kontsern rendib kaugküttevõrku pikaajalise kokkuleppe alusel ja võib seetõttu müüa Paide koostootmisjaamas toodetud soojust otse lõpptarbijatele. Seisuga 30.06.2021 oli Konkurentsiameti poolt Paides lõpptarbijatele soojuse müügiks kehtestatud maksimaalne soojushind 52,33 EUR/MWh.

(iii) Valka koostootmisjaam

Elektrienergia müük põhineb lepingul avaliku sektori kauplejaga, kes on 20 aastaks, s.o kuni 2032. aasta septembrini kohustatud ostma kogu toodetud elektrienergia. Soojusenergia müügileping on sõlmitud Enefit Power & Heat ja Valka omavalitsuse vahel, kes müüb ostetud soojusenergia avaliku soojuse tarneloa omanikule. Valka omavalitsusele müüdava soojusenergia fikseeritud hind on 40,0 EUR/MWh.

Valka koostootmisjaamale kohaldatakse FiT-i summas 105,55 EUR/MWh, mis vaadatakse igal aastal läbi.

FiT vaadatakse läbi eesmärgiga tagada koostootmisjaama omanikule 9% sisemine tasuvuslävi ja vältida rajatisele ülemäärase hüvitise maksmist.

Valka koostootmisjaama puhul nähakse ette, et 50% toodetud soojusest pärast oma tarbimist tuleb kasutada kasulikult. Reguleerimisasutused võivad anda hoiatuse kohaldatavate õigusaktide rikkumise korral ja rikkumise kõrvaldamise ebaõnnestumise korral võib elektri kohustusliku ostmise peatada.

(iv) Broceni koostootmisjaam ja pelletitehas

Broceni koostootmisjaam saab kasu FiT-st 143,573 EUR/MWh, mis on tagatud kümneks aastaks (lõppeb 2026. aasta novembris); kogu Broceni koostootmisjaamas toodetud soojus müüakse Broceni pelletitehasele. Broceni koostootmisjaam peab vastama kasuliku soojuse kasutamise võrdlusindeksile ja töötama 75% tõhususe tasemel. Reguleerimisasutused võivad anda hoiatuse kohaldatavate õigusaktide rikkumise korral ja rikkumise kõrvaldamise ebaõnnestumise korral võib elektri kohustusliku ostmise peatada.

30.06.2021 seisuga oli Kontsernil kolm pikaajalist lepingut pelletite müügiks. Ørsted A/S-iga sõlmitud lepingu alusel, mis lõpeb 2024. aasta mais, kohustus Kontsern müüma lepingu kehtivusajal 255 000 tonni pelleteid. Engiega sõlmitud lepingu alusel, mis lõpeb 2022. aasta septembris, kohustus Kontsern müüma lepingu kehtivusajal 125 000 tonni pelleteid. Draxiga

sõlmitud raamlepingu kohaselt ei ole Kontsernil hetkel konkreetseid kohustusi pelletite müügiks. Kontsern müüb pelleteid ka lühiajaliste lepingute alusel hetkehindadega.

Soojusenergia hinna lepivad pooled kokku kord aastas. 2021. aastal lepiti soojusenergia hinnaks kokku 15,40 eurot/MWh.

(c) Päike

Kontserni Eesti tuuleparkidel on 12-aastane FiP 53,7 EUR/MWh.

Kontserni Poola päikeseparkide hinnavahelepingu tähtaeg on 15 aastat. Hinnavahelepingute kohaselt müüb asjaomane energiatootja konkreetses päikesepargis toodetud elektrit turul ja saab subsiidiumipakkujalt (Spetsiaalne Poola riigi omanduses olev juriidiline isik Zarzadca Rozliczen S.A) turu keskmist hinda ületava lisasumma (nn negatiivne saldo) kuni asjaomase projekti enampakkumisel kehtestatud hinnani. Kui turuhind on enampakkumisel kehtestatud hinnast kõrgem, tasaarvestatakse selline ülejääk kõigepealt negatiivse saldoga järgmistel arveldusperioodidel ning seejärel on energiatootja kohustatud hinnavahelepingu tähtaja lõppedes tagastama sellise tasakaalustamata osa ülejäägist riigile. Kontserni hinnavahelepingut keskmine elektrihind oli 2020. aastal 95,11 EUR/MWh. Hinnad indekseeritakse igal aastal vastavalt tarbijahinnaindeksile ja realiseeritud hinnad eurodes sõltuvad PLZ/EUR vahetuskursist.

Kontserni teatud päikeseparkides toodetud elektrit müüakse Eesti Energia sõlmitud virtuaalsete elektrienergia ostulepingute alusel; Eesti Energia on sõlminud teatud klientidega elektri müügiks fikseeritud hinnaga elektrienergia ostulepingud. Eesti Energia kannab elektrienergia ostulepingute alusel klientide poolt tasumata jätmise riski.

(d) Muu

Keila-Joa hüdroelektrijaam ei ole FiP-i, sest 12-aastane periood on lõppenud. Selle toodetud energiat müüakse Nord Pooli elektribörsil.

Ruhnu I päikesepark (netovõimsusega 0,15 MW) saab kuni 2030. aastani kasu 53,7 eurot/MWh ja Ruhnu II päikesepark (netovõimsusega 0,05MW) kuni 2033. aastani. Ruhnu tuulik (paigaldatud netovõimsusega 0,05 MW) saab kuni 2024. aastani võrku tarnimise tariifi 53,7 EUR/MWh. Teised Ruhnu üksused ei saa FiP-st kasu ja toodetud elektrit müüakse elektrienergia ostulepingute raames koos Eesti jaotusvõrguettevõttega Elektrilevi OÜ.

11.7.3. Tegevusmudel

Kontsern järgib omaenda strateegiat, mille alusel ta arendab projekte, mille eesmärk on jätkata varade omamist ja käitamist pärast ehitamist. Enamjaolt arendab Kontsern uusi projekte ettevõttesiseselt. Arendusmeeskonnal on laialdased kogemused ja mitmekesised võimalused projektide arendamiseks nullist kuni kasutuselevõtuni. Näiteks on arendusmeeskonnal võimekus ja juurdepääs GIS-programmidele, et leida tuuleparkide võimalikud asukohad, lidarid tuule mõõtmiseks, eriprogrammid tuuleressursside ja potentsiaalse tootmise analüüsimiseks. Teatavatel juhtudel omandab Kontsern projekte juba nende väljatöötamise alguses, näiteks kui maaõigused on ostetud või load saadud (või harva hilisemates etappides) või sõlmib lepinguid projektide arendamiseks kolmandate isikutega, kuid kasutab siiski sama üldist lähenemisviisi arengule, hangete korraldamisele ja rahastamisele, projekti ehitamine ja käitamine nii, nagu see oleks ette nähtud nende jaoks, mida ta algusest peale arendanud.

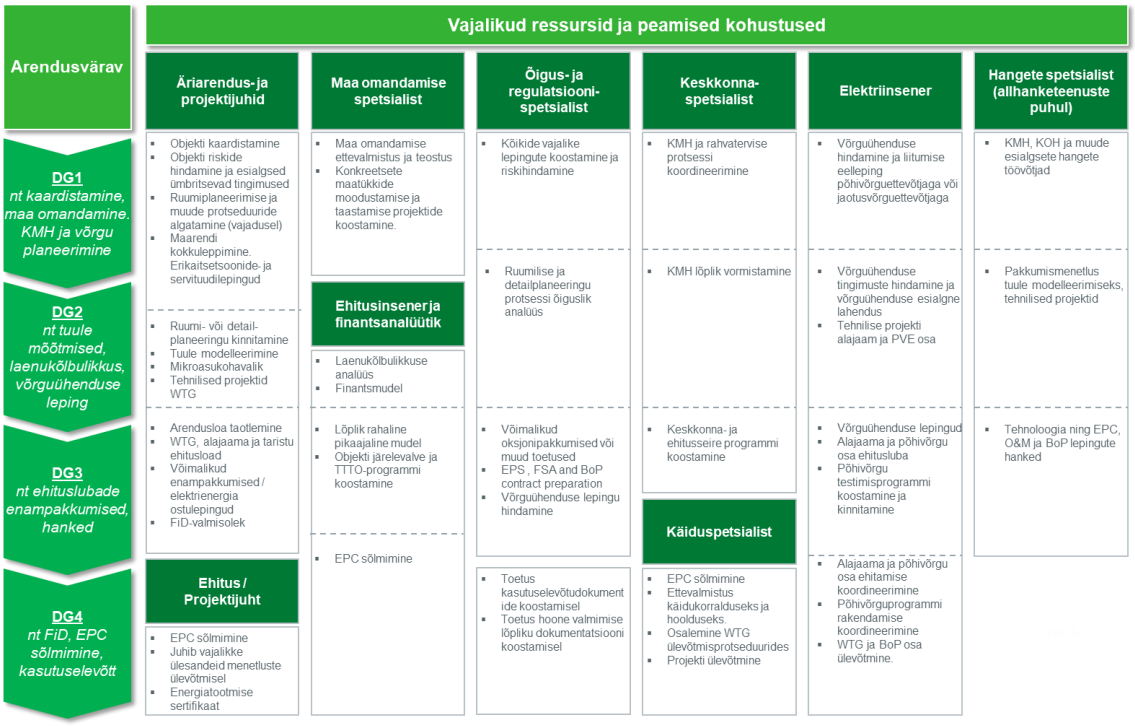

Uued arendused kavandatakse Kontserni strateegia alusel. Strateegiliste eesmärkide põhjal seab arendusmeeskond teostatavatele projektidele ja tehnoloogiatele eesmärgid. Arvestades, et projekti arendamine võtab aega umbes 2–5 aastat ja kõik arendused ei jõua lõpliku investeerimisotsuseni ootuspäraselt, hoiab Selts pidevalt suurt arendusportfelli. Arendusprojektide nimekiri on jagatud lühiajalisteks (projektid, mille eeldatav kasutuselevõtukuupäev jääb strateegilise tähtaja sisse) ja pikaajalisteks (kasutuselevõtukuupäev jääb strateegilisest tähtajast väljapoole ja koosneb uutest eri etappides arendusprojektidest). Iga arendusprojektide portfelli projekti hinnatakse põhiliste majanduslike tulemusnäitajate alusel.

Projektid töötatakse välja nii, et need sobiksid taastuvenergia toetuse ja/või turuhinna/elektrienergia ostulepingu potentsiaalseteks enampakkumisteks/hangeteks. Kui arendusprojekt saavutab valmisoleku ja tulumudel on paigas, tehakse projekti ehitamiseks lõplik investeerimisotsus.

11.7.4. Kliendid

Kontserni toodetud elektri suurim ostja on Nord Pooli elektribörs, mis andis 20,6% Kontserni tuludest 31.12.2020 lõppenud aastal. Tehingud arveldatakse Nord Pooli börsil iga päev.

Koostootmisjaamade soojustoodangu suurim ostja on AS Utilitas Tallinn, mis ostab soojust Iru jaamast. AS-il Utilitas Tallinn esitatakse arve kord kuus. Jäätmeettevõtted maksavad Seltsile kuiseid väravatasusid Iru jäätmejaama tarnitud jäätmete töötlemise eest.

Suurim pelletimüügi vastaspool on Taani energiaettevõte Ørsted A/S.

11.7.5. Olulised lepingud ja tarnijad

Kontserni kõige olulisemad lepingud hõlmavad tema lepingut võrguettevõtjatega, tema käidukorraldus- ja hoolduskokkuleppeid, kütusetarnelepinguid ning elektri, soojuse ja pelletite müügilepinguid. Kontsernil on arvukalt selliseid lepinguid ja ta ei sõltu ühestki konkreetsest lepingust.

11.8 ARENDUSJÄRGUS PROJEKTID

Alljärgnev teave Kontserni eeldatava projektide nimekirja kohta on esitatud seisuga 31.08.2021. Täiendavad värskendused on esitatud „OSA 11 (Tegevus) punktis 11.2 (Hiljutised sündmused)“.

Kontserni projektide nimekiri koosneb tuuleparkidest (ingl k lüh „**WP**“) ja **päikeseparkidest** (ingl k lüh „**PV**“). Need on erinevates arenguetappides. Kontserni lähiaja tuule- ja päikeseenergia arendusprojekt koosneb kuni 600 MW võimsusega projektidest, millest 43,2 MW on juba rajamisel. Lisaks koosneb nähtav pikaajaline tegevuskava kuni 1,1 GW projektidest ja pikaajalisest merepotentsiaalist kuni 1,1 GW. Praegust arenguportfelli arvesse võttes võib paigaldatud koguvõimsus ulatuda kuni 4,3 GW-ni ja portfelli kapitalikulud kokku ulatuvad aastatel 2021–2023 hinnanguliselt kuni 600 miljoni euroni. Kapitali kaalutud keskmise hinna esialgne sihttootlus on üle 200 baaspunkti uute investeerimisprojektide puhul.

Kontsern jälgib aktiivselt oma projektikava ja täiendab seda pidevalt uute projektidega.

Lähiaja nimekiri koosneb erinevatest projektidest, millel on 2021. aasta lõpuks lootust lõpliku investeerimisotsuse saamiseks. Šilale II tuulepargi projekt (43,2 MW) on praegu ehitamisel. Zambrowi päikesepark (~8,4 MW) kindlustas hiljuti hinnavahelepingu enampakkumisel ja valmistub ehituse alustamiseks. Akmene tuulepark (~75,0 MW) on läbi viinud tuulikute ehituse hanke ja on valmis alustama, kui keskkonnamõju hinnang on heaks kiidetud. Käimas on Tolpanvaara ja Purtse tuuleparkide hanked, mille eeldatavat lõplikku investeerimisotsust on oodata 2021. aasta lõpuks. Loopealse päikesepark, Elektrijaama päikesepark ja Debniki päikesepark on etapis, et kindlustada tulu enampakkumiste või elektrienergia ostulepingutega. Purtse päikesepargil on potentsiaali luua sünergiat Purtse tuulepargiga ning praegu peetakse lõplikke läbirääkimisi maa saamiseks ja seejärel tuluvoogude kindlustamiseks.

Potentsiaalse lõpliku investeerimisotsusega projektid 2022. aastal hõlmavad Sopi tuulepargi (kuni 160 MW) ja päikesepargi (kuni 61 MW) projekte, millel on potentsiaali osaleda Eesti 450 GWh taastuvenergia oksjonil. Lisaks on Kelme I tuulepargil (kuni 80 MW) ja Strzalkowo päikesepargil (kuni 40 MW) potentsiaali jõuda seisu, kus saab alustada ehitusega.

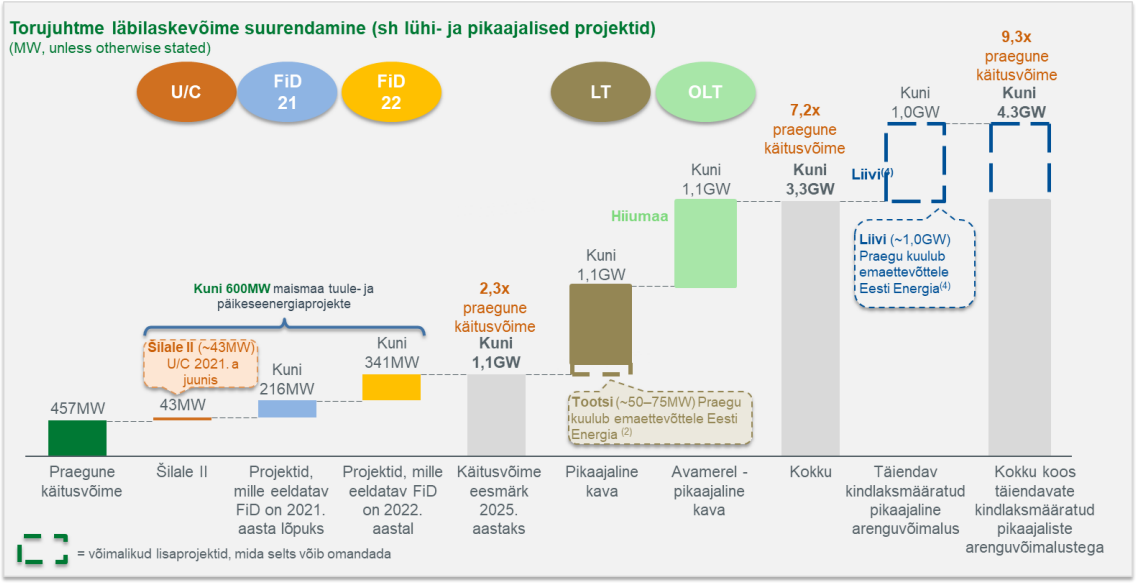

Kontsern pöörab erilist tähelepanu kohaliku kogukonna jätkusuutlikkusele ja heaolule ning järgib viit peamist põhimõtet seoses oma aredusprojektide nimekirjaga:

1. Kogukond on meie partner
2. Piiratud keskkonnamõju
3. Arenenud tehnoloogia
4. Sünergia olemasolevate projektidega
5. Rahvusvaheliste parimate tavade rakendamine

11.8.1. Ülevaade

Arendusprojekte võib liigitada järgmiselt:

a) Ehitusjärgus:

- Šilale II tuulepark.
- Kui see projekt ellu viiakse ja see peaks käivituma praegu kavandatud alusel, pakuks see hinnanguliselt ligikaudu 43 MW lisavõimsust.

b) Lõplikku investeerimisotsust on oodata 2021. aasta lõpuks:

- Akmene tuulepark, Tolpanvaara tuulepark, Purtse tuulepark, Purtse päikesepark, Loopealse päikesepark ja Elektrijaama päikeseenergiajaam, Dębniki päikesepark ja Zambrów päikesepark.
- Kui need projektid ellu viiakse ja need peaks käivituma praegu kavandatud alusel, pakuks need hinnanguliselt ligikaudu 216 MW lisavõimsust.

c) Lõplikku investeerimisotsust on oodata 2022. aasta lõpuks:

- Sopi tuulepark, Sopi PV, Kelme I tuulepark ja Strzalkowo päikesepark.
- Kui need projektid ellu viiakse ja need peaks käivituma praegu kavandatud alusel, pakuks need hinnanguliselt ligikaudu 341 MW lisavõimsust.

d) Nähtavad kavandatud pikaajalised projektid:

- Planeerimise ja arendamise algstaadiumis on kavas erinevad maismaal olevad tuulepargi ja päikesepargi projektid, sealhulgas Paldiski päikesepark ja Tootsi tuulepark. Risti tuulepark, Siiraku tuulepark, Põlendmaa tuulepark, Usnova päikesepark, Poola uus päikesepark, Šilute II tuulepark, Šilute III tuulepark, Pakruojis, Birzai/Joniskis, Kelme II tuulepark ja Kelme III tuulepark.
- Kui need projektid ellu viiakse ja need peaks käivituma praegu kavandatud alusel, pakuks need hinnanguliselt ligikaudu 1112 MW lisavõimsust.

e) Kavandatud pikaajalised mereprojektid:

- Hiiumaa (varajases staadiumis tuulepark arendusprojekt).
- Kui see projekt ellu viiakse ja see peaks käivituma praegu kavandatud alusel, pakuks see hinnanguliselt ligikaudu 1,1 GW lisavõimsust.

f) Täiendav kindlaksmääratud pikaajaline arenguvõimalus:

- Liivi, meretuuleenergia arendusprojekt, mis kuulub praegu Eesti Energiale. Sõlmimisel on kokkulepe, millega Eesti Energia annab Kontsernile võimaluse osaleda projektis ja/või omandada projekt turutingimustel ja mitteainuõiguslikul alusel, kui teatud tingimused on täidetud. Ei saa anda mingit garantiid, et sellised tingimused on täidetud ja et Selts kindlasti omandab projekti. Osalemise korral peetakse Kontserni osaluse üle projektis läbirääkimisi ja see sõltub teiste osalejate osalusest.

- Praegu eeldatakse, et Kontserni osa võib anda kogu portfellile kuni 1 GW lisavõimsust.

Kui allpool ei ole sätestatud teisiti, ulatub Kontserni koguvõimsus hinnanguliselt kuni 4,3 GW-ni (sealhulgas kontserni olemasolev võimsus 457 MW), kui kõik arendusprojektid ellu viiakse ja need hakkavad toimima praegu kavandatud alustel.

Nende projektide lõpuleviimine sõltub mitmest ettenägematust asjaolust, sealhulgas asjaoludest, mis ei ole Kontserni kontrolli all.

i. Maaga seotud asjaõiguste omandamine seoses tuulikute ja/või päikeseenergiaseadmetega ning sellega seotud taristuga nagu elektrikaablid, juurdepääsuteed, müra talumise servituudid, samuti meretuuleparkide puhul Eestis riigi poolt hoonestusõiguste andmine, samuti vee erikasutuslubade väljastamine.

ii. Keskkonnamõju hindamiste lõpuleviimine.

iii. Planeerimis-, arendus- ja ehituslubade heakskiitmine pädevate asutuste poolt, samas kui huvitatud isikud, sealhulgas eelkõige kohalikud elanikud või muud huvirühmad võivad need kohtus vaidlustada, millisel juhul võib selliste lubade alusel omandatud õigused peatada kuni vastava vaidluse lahendamiseni.

iv. Võrguühenduste loomine.

v. Projekteerimistööde ning ehitustööde hangete lõpuleviimine.

vi. Asjakohase tulumudeli kindlaksmääramine (ning vajaduse korral läbirääkimised ja lepingu sõlmimine kolmandate isikutega).

vii. Kahe projekti (Liivi meretuulepark ja Toosti maismaa tuulepark) ja teatavate teiste projektidega seotud asjaõiguste (vt „punkti 11.8.3 (Projektipõhine lisateave)“) üleandmine Eesti Energialt ja/või teistelt emakontserni juriidilistelt isikutelt Seltsile.

Lähiaja projektide nimekirja puhul (projektid, mille lõplikud investeerimisotsused on oodata 2021. või 2022. aasta lõpuks) põhinevad esitatud võimsused iga arendusprojekti jaoks valitud tuuliku mudelil/päikeseenergiarajatisel sõltuvad asukohast, planeerimispiirangutest, olemasolevatest tuuletingimustest ja päikesekiirguse andmetest ning muudest kaalutlustest.

Pikemas perspektiivis projektide nimekirja puhul põhinevad esitatud võimsused iga arendusprojekti jaoks eeldataval tuuliku mudelil/päikeseenergiarajatisel sõltuvalt asukohast, planeerimispiirangutest, olemasolevatest tuuletingimustest ja päikesekiirguse andmetest ning muudest kaalutlustest.

Lisateavet vt „OSA 2 (Riskitegurid)“ (eelkõige 2.2 (Riskid, mis on seotud meie suhetega Eesti Energiaga) ja 2.4.1 (Kontserni arengukava on kapitalimahukas ja ebakindel) ning OSA 11 punkti 11.8.3 (Projektipõhine lisateave).“

11.8.2. Tulumudelid

Arenduse planeerimise raames prognoosib Kontsern järgmise nelja tulumudeli kasutamist.

(a) Taastuvenergia enampakkumine

Võimaluse korral on Kontserni eesmärk osaleda taastuvenergia enampakkumistel, et saada toetusi oma arendusprojektidele. Vt „OSA 10 (Regulatiivne ülevaade).“

(b) Elektrienergia ostulepingud

Kui taastuvenergia enampakkumised ei ole kättesaadavad, kavatseb Kontsern kasutada elektrienergia ostulepingutele keskendunud tulumudeleid. Need peaksid olema kas:

i. füüsilised elektrienergia ostulepingud, mille kohaselt Kontsern sõlmib klientidega (sealhulgas riiklikud osalejad, kommunaalettevõtted ja teatavatel juhtudel äriühingutest ostjatega) lepingud elektrienergia müügiks kindlaksmääratud hindadega; või

ii. Füüsilised elektrienergia ostulepingud Eesti Energiaga EFET üldlepingu alusel sõlmitud elektrienergia tähtpäevalepingute vormis, et maandada elektri hulgihinna riski. Lisateavet vt „OSA 8 (Tegevus- ja finantsülevaade) punkti 8.13 (Bilansivälised tehingud)“.

(c) Lisatasud elektrienergia tarnimise eest (FiP-d)

Purtse tuulepargi arendamiseks kavatseb Kontsern kasutada soodustoetusi; praegu Eestis Kontserni tegevusele kohaldatav riiklik toetusskeem, millega nähakse ette fikseeritud lisatasud hulgimüügituru energiahindadele kindlaksmääratud ajavahemikuks. Lisateabe saamiseks vt „OSA 10 (Regulatiivne ülevaade) punkti 10.1.1 (Taastuvenergia toetuskavad)“.

(d) Päritolutagatised

Lisaks müüb Kontsern Päritolutunnistusi, mida tema arendusprojektidel on õigus saada oma vastava toodangu eest.

11.8.3. Täiendav projektipõhine teave[159]

(a) Ehitusjärgus

(i) Šilale II tuulepark

Šilale II tuulepark	
Hetkeseisund:	
Maaga seotud asjaõigused	Rendileping sõlmitud
Planeerimis- / arendusload	Arendusluba kehtib kuni 21.08.2022 (koos 6-kuulise pikendusvõimalusega, eeldusel, et täidetud on kehtivad eeltingimused)
Keskkonnamõju hindamine	Läbi viidud
Ehitusluba	Olemas
Võrguühendus	Lõplikud liitumistingimused on paigas
TSA	Allkirjastatud
Eeldatavad põhiparameetrid:	
Võimsus	~43 MW

[159] Maaga seotud asjaõigused puudutavad iga arendusprojekti tuulikuid/päikeseenergiaseadmeid, sõltuvalt asukohast, planeerimispiirangutest, olemasolevatest tuuletingimustest ja päikesekiirguse andmetest ning muudest kaalutlustest.

Šilale II tuulepark	
tuulikute arv	12
tuuliku tarnija / tüüp	General Electric GE137-3,6 MW rummu kõrgusel 131,4 m
Vara hinnanguline eluiga	30 aastat
Eeldatav kasutuselevõtukuupäev	2023. a I kv
Eeldatav esimese aasta tootmisvahemik	159 GWh / aasta
Eeldatavad kapitalikulud	1,35 mln EUR/MW
Hinnanguline CAPEX % aastas (2021 hinnang)	32%
Hinnanguline CAPEX % aastas (2022 hinnang)	63%
Hinnanguline CAPEX % aastas (2023 hinnang)	4%
Eeldatav ärikulu (eluea keskmine)	29,5 tuh EUR/MW
Asukoht	Leedu
Tulumudel	40 EUR/MWh viieaastane fikseeritud hinnaga baaskoormusega elektrienergia ostuleping (hõlmab ligikaudu 80% toodangust ja algab 01.01.2023)

(b) 2021. aastal eeldatava investeerimisotsusega arendusprojektid

(i) Akmene tuulepark

Akmene tuulepark	
Hetkeseisund:	
Maaga seotud asjaõigused	Olemas
Planeerimis- / arendusload	Paigas (kehtib kuni 2023. a veebruarini, pikendamine on vajalik)
Keskkonnamõju hindamine	Kinnitus kehtib 36MW puhul; 75MW kohta esitatud keskkonnamõju hinnang
Radari tsoon	Kompensatsioonileping on ette valmistatud, kuid allkirjastamata
Ehitusluba	Taotletakse pärast KMH-d
Võrguühendus	Lõplikud liitumistingimused paigas, eelleping PVE-ga allkirjastatud, sooritusgarantii makstud
TSA	Allkirjastatud
Eeldatavad põhiparameetrid:	
Prognoositav võimsus	~ 75 MW
tuulikute arv	14
tuuliku tarnija / tüüp	General Electric GE158-5,5 MW, GE 158-5,3 MW
Vara hinnanguline eluiga	30 aastat
Eeldatav lõplik investeerimisotsus	2021. a III–IV kv
Eeldatav kasutuselevõtukuupäev	2023. a III kv
Eeldatav esimese aasta tootmisvahemik	258 GWh / aasta
Eeldatavad kapitalikulud	1,12 mln EUR/MW
Hinnanguline CAPEX % aastas (2021 hinnang)	25%
Hinnanguline CAPEX % aastas (2022 hinnang)	60%
Hinnanguline CAPEX % aastas (2023 hinnang)	15%

Akmene tuulepark	
Eeldatav ärikulu (eluea keskmine)	26,6 tuh EUR/MW
Asukoht	Leedu
Tulumudel	39 EUR/MWh viieaastane fikseeritud hinnaga baaskoormusega elektrienergia ostuleping (hõlmab ligikaudu 80% toodangust ja algab 01.01.2023)

(ii) Tolpanvaara tuulepark

Tolpanvaara tuulepark	
Hetkeseisund:	
Maaga seotud asjaõigused	Olemas
Planeerimis- / arendusload	Olemas
Keskkonnamõju hindamine	Läbi viidud
Radari tsoon	Saadud luba
Ehitusluba	Olemas (kehtib kuni 2023. a maini)
Võrguühendus	Ehitatud ja paigas (hetkeseisuga on kokku lepitud, et see kehtib kuni 2023. a detsembrini)
TSA	Hanget uuendatakse
Eeldatavad põhiparameetrid:	
Prognoositav võimsus	~72MW
tuulikute arv	Kuni 22
tuuliku tarnija / tüüp	150 m - 4,2–5,0 m
Vara hinnanguline eluiga	30 aastat
Eeldatav lõplik investeerimisotsus	2021. a IV kv
Eeldatav kasutuselevõtukuupäev	2024. a I kv
Eeldatav esimese aasta tootmisvahemik	~237–261 GWh / aasta
Kapitalikulu	0,91–1 mln EUR/MW
Hinnanguline CAPEX % aastas (2022 hinnang)	50%
Hinnanguline CAPEX % aastas (2023 hinnang)	50%
Hinnanguline CAPEX % aastas (2024 hinnang)	< 5%
Eeldatav ärikulu (eluea keskmine)	23-26 tuh EUR/MW
Asukoht	Soome
Tulumudel	Elektrienergia ostulepingute uurimine

(iii) Purtse tuulepark

Purtse tuulepark	
Hetkeseisund:	
Maaga seotud asjaõigused	Olemas
Planeerimis- / arendusload	Valmis, tipukõrgus 150 m
Keskkonnamõju hindamine	Läbi viidud
Ehitusluba	Paigas (kehtib kuni 2023. a jaanuarini) võib tuulikutüübi muutmine nõuda täiendavaid kinnitusi
Võrguühendus	45 MW tagatud
TSA	Hange käib
Eeldatavad põhiparameetrid:	
Prognoositav võimsus	~18-20 MW
tuulikute arv	5
tuuliku tarnija / tüüp	130 m; 3,6–4 MW

Purtse tuulepark	
Vara hinnanguline eluiga	30 aastat
Eeldatav lõplik investeerimisotsus	2021. a IV kv
Eeldatav kasutuselevõtukuupäev	2023. a II kv
Eeldatav esimese aasta tootmisvahemik	42–47 GWh / aasta
Eeldatavad kapitalikulud	1,21–1,33 mln EUR/MW
Hinnanguline CAPEX % aastas (2021 hinnang)	15%
Hinnanguline CAPEX % aastas (2022 hinnang)	70%
Hinnanguline CAPEX % aastas (2023 hinnang)	15%
Eeldatav ärikulu (eluea keskmine)	28–31 tuh EUR/MW
Asukoht	Eesti
Tulumudel	FiP 53,7 eurot/MWh 12 aasta jooksul alates tootmise alustamisest (st vastavussertifikaadi väljastamine PVE poolt) vastavalt PVE eelotsusele

(iv) Purtse PV

Purtse PV	
Hetkeseisund:	
Maaga seotud asjaõigused	Maaga seotud asjaõigusi pole omandatud
Planeerimis- / arendusload	Ei ole veel alustatud
Ehitusluba	Ei ole veel alustatud
Võrguühendus	Taotlus esitada – ühenduspunkti jagamine Purtse tuulepargiga
Eeldatavad põhiparameetrid:	
Prognoositav võimsus	~30 MW
Vara hinnanguline eluiga	30 aastat
Eeldatav lõplik investeerimisotsus	2021. a IV kv
Eeldatav kasutuselevõtukuupäev	2023. a I kv
Eeldatav esimese aasta tootmisvahemik	~31–32 GWh / aasta
Eeldatavad kapitalikulud	0,48–0,53 mln EUR/MW
Hinnanguline CAPEX % aastas (2021 hinnang)	< 5%
Hinnanguline CAPEX % aastas (2022 hinnang)	95%
Hinnanguline CAPEX % aastas (2023 hinnang)	< 5%
Eeldatav ärikulu (eluea keskmine)	5–6 tuh EUR/MW
Asukoht	Eesti
Tulumudel	Elektrienergia ostulepingute uurimine

(v) Loopealse PV

Loopealse PV	
Hetkeseisund:	
Maaga seotud asjaõigused	Olemas
Planeerimis- / arendusload	Ei ole vajalik
Ehitusluba	Olemas
Võrguühendus	Võrguühendusleppe ettepanek saadud
Eeldatavad põhiparameetrid:	
Prognoositav võimsus	~2 MW
Vara hinnanguline eluiga	30 aastat
Eeldatav lõplik investeerimisotsus	2021. a IV kv
Eeldatav kasutuselevõtukuupäev	2022. a III kv

Loopealse PV	
Eeldatav esimese aasta tootmisvahemik	1,6–1,7 GWh
Eeldatavad kapitalikulud	0,55-0,61 mln EUR/MW
Hinnanguline CAPEX % aastas (2021 hinnang)	20%
Hinnanguline CAPEX % aastas (2022 hinnang)	80%
Eeldatav ärikulu (eluea keskmine)	8–9 tuh EUR/MW
Asukoht	Eesti
Tulumudel	Osales enampakkumisel 2021. a juulis – tulemused pole veel selgunud

(vi) Elektrijaama PV

Elektrijaama PV	
Hetkeseisund:	
Maaga seotud asjaõigused	Maaga seotud asjaõigusi pole omandatud.[1]
Planeerimis- / arendusload	Ei ole vajalik
Ehitusluba	Olemas
Võrguühendus	Menetluses
Eeldatavad põhiparameetrid:	
Prognoositav võimsus	~3 MW
Vara hinnanguline eluiga	30 aastat
Eeldatav lõplik investeerimisotsus	2021. a IV kv
Eeldatav kasutuselevõtukuupäev	2022. a III kv
Eeldatav esimese aasta tootmisvahemik	3,1–3,2 GWh
Eeldatavad kapitalikulud	0,55-0,61 mln EUR/MW
Hinnanguline CAPEX % aastas (2021 hinnang)	15%
Hinnanguline CAPEX % aastas (2022 hinnang)	85%
Eeldatav ärikulu (eluea keskmine)	8–9 tuh EUR/MW
Asukoht	Eesti
Tulumudel	Osales enampakkumisel 2021. a juulis – tulemused pole veel selgunud

[1] Maa kuulub Eesti Energia tütarettevõttele Enefit Power. Ei saa olla mingit kindlust, et maaga seotud asjaõigused antakse Seltsile.

(vii) Dębnik PV

Dębnik PV	
Hetkeseisund:	
Maaga seotud asjaõigused	Olemas
Planeerimis- / arendusload	Väljastatud
Ehitusluba	Olemas (kehtib kuni 2023. a juulini)
Võrguühendus	Võrguühendus sõlmitud
Eeldatavad põhiparameetrid:	
Prognoositav võimsus	~6 MW
Vara hinnanguline eluiga	30 aastat
Eeldatav lõplik investeerimisotsus	2021. a III kv
Eeldatav kasutuselevõtukuupäev	2022. a III kv
Eeldatav esimese aasta tootmisvahemik	6,4–6,6 GWh
Eeldatavad kapitalikulud	0,69–0,76 mln EUR/MW
Hinnanguline CAPEX % aastas (2022 hinnang)	100%
Eeldatav ärikulu (eluea keskmine)	18–20 tuh EUR/MW
Asukoht	Poola

Dębnik PV	
Tulumudel	Elektrienergia ostulepingute uurimine

(viii) Zambrów PV

Zambrów PV	
Hetkeseisund:	
Maaga seotud asjaõigused	Olemas
Planeerimis- / arendusload	Väljastatud
Ehitusluba	Olemas (kehtib kuni 2023. a aprillini)
Võrguühendus	Võrguühendus sõlmitud
Eeldatavad põhiparameetrid:	
Prognoositav võimsus	~8 MW
Vara hinnanguline eluiga	30 aastat
Eeldatav lõplik investeerimisotsus	2021. a III kv
Eeldatav kasutuselevõtukuupäev	2022. a III kv
Eeldatav esimese aasta tootmisvahemik	9,1–9,5 GWh
Eeldatavad kapitalikulud	0,64–0,71 mln EUR/MW
Hinnanguline CAPEX % aastas (2022 hinnang)	100%
Eeldatav ärikulu (eluea keskmine)	15–16 tuh EUR/MW
Asukoht	Poola
Tulumudel	EUR 49,25/MWh[1] Hinnavaheleping sõlmitud

[1] 224,80 Poola zlotti

(c) 2022. aastal eeldatava investeerimisotsusega arendusprojektid

(i) Sopi tuulepark

Sopi tuulepark	
Hetkeseisund:	
Maaga seotud asjaõigused	Olemas
Planeerimis- / arendusload	Valmis, tipukõrgus 250 m
Keskkonnamõju hindamine	Läbi viidud
Radari tsoon	Piirangud puuduvad
Ehitusluba	Vajab taotlemist
Võrguühendus	Vajab taotlemist
TSA	Hankeid uuendatakse
Eeldatavad põhiparameetrid:	
Prognoositav võimsus	Kuni ~160 MW
tuulikute arv	~26[1]
tuuliku tarnija / tüüp	150–170 m, 4,2–6,2 MW
Vara hinnanguline eluiga	30 aastat
Eeldatav lõplik investeerimisotsus	2022. a III kv
Eeldatav kasutuselevõtukuupäev	2024. a III kv
Eeldatav esimese aasta tootmisvahemik	461–509 GWh
Kapitalikulu	1,05-1,16 mln EUR/MW
Hinnanguline CAPEX % aastas (2022 hinnang)	20%
Hinnanguline CAPEX % aastas (2023 hinnang)	50%
Hinnanguline CAPEX % aastas (2024 hinnang)	30%
Eeldatav ärikulu (eluea keskmine)	19–21 tuh EUR/MW
Asukoht	Eesti

Sopi tuulepark	
Tulumudel	2021. a IV kvartalis kuulutatakse välja 450 GWh taastuvenergia enampakkumine

(1) Tuuleparkide jaoks mõeldud maatükid, kogumaht sõltub ühe tuuliku võimsusest.

(ii) Kelme I tuulepark

Kelme I tuulepark	
Hetkeseisund:	
Maaga seotud asjaõigused	Olemas
Planeerimis- / arendusload	Vajab taotlemist
Keskkonnamõju hindamine	kinnitus kehtib 83 MW jaoks (WTG võimsusega kuni 3,6 MW); KMH esitatud 80 MW kohta (WTG võimsusega kuni 6,2 MW ja tipu kõrgusega 230 m)
Radari tsoon	Väljaspool radaritsooni
Ehitusluba	Vajab taotlemist
Võrguühendus	Vajab taotlemist
TSA	puudub
Eeldatavad põhiparameetrid:	
Prognoositav võimsus	~80 MW
tuulikute arv	15
tuuliku tarnija / tüüp	150–170m; 5-6,2 MW; alla 106dB(A)
Vara hinnanguline eluiga	30 aastat
Eeldatav lõplik investeerimisotsus	2022. a I kv
Eeldatav kasutuselevõtukuupäev	2024. a I kv
Eeldatav esimese aasta tootmisvahemik	256–283 GWh
Kapitalikulu	1,14–1,26 mln EUR/MW
Hinnanguline CAPEX % aastas (2022 hinnang)	35%
Hinnanguline CAPEX % aastas (2023 hinnang)	55%
Hinnanguline CAPEX % aastas (2024 hinnang)	10%
Eeldatav ärikulu (eluea keskmine)	25–27 tuh EUR/MW
Asukoht	Leedu
Tulumudel	Vajab kinnitust

(iii) Strzalkowo PV

Strzalkowo PV	
Hetkeseisund:	
Maaga seotud asjaõigused	Rendileping sõlmitud
Planeerimis- / arendusload	Väljastatud
Ehitusluba	Vajab taotlemist
Võrguühendus	Vajab taotlemist
Eeldatavad põhiparameetrid:	
Prognoositav võimsus	~40 MW
Vara hinnanguline eluiga	30 aastat
Eeldatav lõplik investeerimisotsus	2022. a II kv
Eeldatav kasutuselevõtukuupäev	2023. a II kv
Eeldatav esimese aasta tootmisvahemik	43-45 GWh
Kapitalikulude eeldatava vahemik	0,46-0,51 mln EUR/MW

Strzalkowo PV	
Hinnanguline CAPEX % aastas (2022 hinnang)	100%
Hinnanguline ärikulu (eluea keskmine)	14–16 tuh EUR/MW
Asukoht	Poola
Tuluvoog	Elektrienergia ostulepingute uurimine

(iv) Sopi PV

Sopi PV	
Hetkeseisund:	
Päikesepaigaldise maaga seotud asjaõigused	Maaga seotud asjaõigusi pole omandatud
Planeerimis- / arendusload	Ei ole veel alustatud
Ehitusluba	Vajab taotlemist
Võrguühendus	Taotlemine tulevikus – võib jagada Sopi tuulepargiga
Eeldatavad põhiparameetrid:	
Prognoositav võimsus	~61 MW
Vara hinnanguline eluiga	30 aastat
Eeldatav lõplik investeerimisotsus	2022. a III kv[(1)]
Eeldatav kasutuselevõtukuupäev	2024. a III kv
Eeldatav esimese aasta tootmisvahemik	63-65 GWh
Kapitalikulude eeldatava vahemik	0,46-0,51 mln EUR/MW
Hinnanguline CAPEX % aastas (2023 hinnang)	50%
Hinnanguline CAPEX % aastas (2024 hinnang)	50%
Hinnanguline ärikulu (eluea keskmine)	6-6 tuh EUR/MW
Asukoht	Eesti
Tuluvoog	2021. a IV kvartalis kuulutatakse välja 450 GWh taastuvenergia enampakkumine või elektrienergia ostulepingud

[(1)] Ehitus algab hiljem. Sopi päikesepark ehitatakse koos Sopi tuulepargiga.

(d) Nähtavad kavandatud pikaajalised projektid[160]:

(i) Paldiski PV

Paldiski PV	
Hetkeseisund:	
Asukoht	Eesti
Võimsus	~24 MW
Maaga seotud asjaõigused	Omandiõigus tagatud
Planeerimis- / arendusload	Ei ole veel alustatud
Keskkonnamõju hindamine	Ei ole veel alustatud
Võrguühendus	Vajab taotlemist

(ii) Tootsi tuulepark

Tootsi tuulepark[(1)]	
Hetkeseisund:	
Asukoht	Eesti

[160] Pikemas perspektiivis kavandatud projektide puhul põhinevad esitatud võimsused iga arendusprojekti tuuliku mudelil/päikeseenergiarajatisel, sõltuvalt asukohast, planeerimispiirangutest, olemasolevatest tuuletingimustest ja päikesekiirguse andmetest ning muudest kaalutlustest.

Tootsi tuulepark[1]	
Võimsus	~50-75 MW
Maaga seotud asjaõigused	Kuulub Eesti Energia tütarettevõttele Tootsi Tuulepark
Planeerimis- / arendusload	Valmis, tipukõrgus 250 m
Keskkonnamõju hindamine	Lõpetatud, 12 WTG-d, risk seoses musta toonekurega, mis asus alale pesitsema pärast KMH-d. Arutelud ornitoloogiga jätkuvad.
Võrguühendus	Liitumispunkt on ehitatud; 138 MW lepinguga kaetud.

[1] Praegu kuulub emaettevõttele Eesti Energia. Sõlmimisel on leping, mille alusel pakub Eesti Energia projekti Seltsile turutingimustel enne edasiste arendustööde jätkamist või projekti pakkumist kolmandatele isikutele, kui teatud tingimused on täidetud. Ei saa olla mingit kindlust, et sellised tingimused on täidetud ja et Selts kindlasti omandab projekti.

(iii) Risti tuulepark

Risti tuulepark	
Hetkeseisund:	
Asukoht	Eesti
Võimsus	~168 MW
Maaga seotud asjaõigused	Omandiõigus tagatud
Planeerimis- / arendusload	Planeeringu algatamisega seoses on käimas kohtuvaidlus
Keskkonnamõju hindamine	Keskkonnamõju hindamise algatamisega seoses on käimas kohtuvaidlus
Võrguühendus	Vajab taotlemist

(iv) Siiraku tuulepark

Siiraku tuulepark	
Hetkeseisund:	
Asukoht	Eesti
Võimsus	~56 MW
Maaga seotud asjaõigused	Omandiõigus osaliselt tagatud
Planeerimis- / arendusload	Planeerimine algatatud
Keskkonnamõju hindamine	KMH algatamine (esimene etapp algatatud)
Võrguühendus	Vajab taotlemist

(v) Põlendmaa tuulepark

Põlendmaa tuulepark	
Hetkeseisund:	
Asukoht	Eesti
Võimsus	~45 MW
Maaga seotud asjaõigused	Omandiõigus osaliselt tagatud
Planeerimis- / arendusload	Planeerimine algatatud
Keskkonnamõju hindamine	KMH algatamine (esimene etapp algatatud)
Võrguühendus	Vajab taotlemist

(vi) Usnova PV

Usnova PV
Hetkeseisund:

Usnova PV	
Asukoht	Eesti
Võimsus	~69 MW
Maaga seotud asjaõigused	Maaga seotud asjaõigusi pole omandatud[1]
Planeerimis- / arendusload	Ei ole veel alustatud
Keskkonnamõju hindamine	Ei ole veel alustatud
Võrguühendus	Vajab taotlemist

[1] Maa kuulub hetkel Eesti Energia tütarettevõttele Enefit Power. Ei saa olla mingit kindlust, et maaga seotud asjaõigused antakse Seltsile.

(vii) Poola päikesepark uus

Poola päikesepark uus	
Hetkeseisund:	
Asukoht	Poola
Võimsus	~150 MW
Maaga seotud asjaõigused	Maaga seotud asjaõigusi pole omandatud
Planeerimis- / arendusload	Ei ole veel alustatud
Keskkonnamõju hindamine	Ei ole veel alustatud
Võrguühendus	Vajab taotlemist

(viii) Dundaga tuulepark

Dundaga tuulepark	
Hetkeseisund:	
Asukoht	Läti
Võimsus	~72 MW
Maaga seotud asjaõigused	Maaga seotud asjaõigusi pole omandatud
Planeerimis- / arendusload	Ei ole veel alustatud
Keskkonnamõju hindamine	Ei ole veel alustatud
Võrguühendus	Vajab taotlemist

(ix) Šilute II tuulepark

Šilute II tuulepark	
Hetkeseisund:	
Asukoht	Leedu
Võimsus	~39 MW
Maaga seotud asjaõigused	Rendilepingud sõlmitud
Planeerimis- / arendusload	Ei ole veel alustatud
Keskkonnamõju hindamine	Keskkonnamõju hindamise sõeluuring 39 MW lõpule viidud ja pikendatud 2022. a aprilliks
Võrguühendus	Vajab taotlemist

(x) Šilute III tuulepark

Šilute III tuulepark	
Hetkeseisund:	
Asukoht	Leedu
Võimsus	~38,5 MW
Maaga seotud asjaõigused	Rendilepingud sõlmitud
Planeerimis- / arendusload	Ei ole veel alustatud

Šilute III tuulepark	
Keskkonnamõju hindamine	Keskkonnamõju hindamise sõeluuring 38.5 MW lõpule viidud ja pikendatud 2024. a jaanuariks
Võrguühendus	Vajab taotlemist

(xi) Pakruojis

Pakruojis	
Hetkeseisund:	
Asukoht	Leedu
Võimsus	~120 MW
Maaga seotud asjaõigused	Rendilepingud sõlmitud
Planeerimis- / arendusload	Planeerimine algatatud
Keskkonnamõju hindamine	Ei ole veel alustatud
Võrguühendus	Esialgne ühendus kehtib 6 kuud, et hinnata võimalikke liitumiskulusid

(xii) Birzai/Joniskis

Bizrai/Joniskis	
Hetkeseisund:	
Asukoht	Leedu
Võimsus	~120 MW
Maaga seotud asjaõigused	Läbirääkimised käivad
Planeerimis- / arendusload	Ei ole veel alustatud
Keskkonnamõju hindamine	Ei ole veel alustatud
Võrguühendus	Vajab taotlemist

(xiii) Kelme II tuulepark

Kelme II tuulepark[(1)]	
Hetkeseisund:	
Asukoht	Leedu
Võimsus	~80 MW

[(1)] Omandamisel.

(xiv) Kelme III tuulepark

Kelme III tuulepark[(1)]	
Hetkeseisund:	
Asukoht	Leedu
Võimsus	~80 MW

[(1)] Omandamisel.

(e) Kavandatud pikaajalised mereprojektid:

(i) Hiiumaa tuulepark (merel)

Hiiumaa tuulepark	
Hetkeseisund:	
Maaga seotud asjaõigused	Esitatud hoonestusõiguse andmise taotlus[(1)]
Planeerimis- / arendusload	meretuulepargi rajamise mereplaan puudub
Keskkonnamõju hindamine.....	Pooleli (vee erikasutuseks)
Võrguühendus	Vajab taotlemist

Hiiumaa tuulepark	
Eeldatavad põhiparameetrid:	
Eeldatav kasutuselevõtukuupäev	2029+
tuuliku tarnija / tüüp (1. variant)	Kõrgus ca 185 m, nimivõimsus 7 MW, müratase alla 110,0 dB(A)
tuuliku tarnija / tüüp (2. variant)	Kõrgus u 245 m, nimivõimsus 12 MW, müratase alla 115,0 dB(A)
tuuliku tarnija / tüüp (3. variant)	(võimalus ettevalmistamisel/hindamisel) Kõrgus ca 250 m, nimivõimsus 15 MW, müratase veel määratlemata
Võimsus	Kuni 1100 MW
Asukoht	Eesti

(1) Hoonestusõiguse seadmise menetlus on peatatud kuni vee erikasutusloa keskkonnamõju hinnangu kinnitamiseni.

(f) Täiendav kindlaksmääratud pikaajaline arenguvõimalus:

Liivi tuulepark on mere taastuvenergia projekt, mis kuulub praegu Eesti Energiale. Sõlmimisel on kokkulepe, millega Eesti Energia annab Kontsernile võimaluse osaleda projektis ja/või omandada projekt turutingimustel ja mitteainuõiguslikul alusel, kui teatud tingimused on täidetud. Ei saa anda mingit garantiid, et sellised tingimused on täidetud ja et Selts kindlasti omandab projekti. Osalemise korral peetakse Seltsi osaluse üle projektis läbirääkimisi ja see sõltub teiste osalejate osalusest.

(i) Liivi tuulepark (avamerel)

Liivi tuulepark	
Hetkeseisund:	
Maaga seotud asjaõigused	Ainuõigus saada hoonestusõigus
Planeerimis- / arendusload	meretuulepargi rajamise mereplaneering on heaks kiidetud
Keskkonnamõju hindamine	KMH heaks kiidetud, KMH käimas
Võrguühendus	Vajab taotlemist
Eeldatav kasutuselevõtukuupäev	2027+
Võimsus	Kuni 1000 MW
Asukoht	Riia laht

11.9 TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUS

2019. aastal alustas kontserni varahaldusmeeskond kõigi tootmisüksuste prognoosiva hooldusplatvormi väljatöötamist. 2020. aastal lõimiti platvormiga iga tuulepargi tegevusandmed, et ennustada põhikomponentide rikkeid. Kasutusele on võetud prognoosiv hooldussüsteem, et säilitada vanemate varade kõrge tootmistase ja võimaluse korral suurendada tootmistasemeid. Selle süsteemi raames täidetakse kõiki tootmis- ja varahaldusülesandeid vastavalt pikaajalisele varahalduse strateegiale, mis põhineb pidevalt täiustatud protsessidel ja suurendab tõhusust. Oma varahaldusstrateegia rakendamisel kasutab Kontsern võrdlusjuhisena varahaldusstandardi ISO 55001 põhimõtteid.

Allpool on esitatud kokkuvõte Kontserni muudes peamistest teadus- ja arendusprojektidest.

- 2020. aasta alguses valmisid kõigi Aulepa ja Vanaküla tuuleparkide tuulikute kontrolleri tarkvarauuendused, et vähendada mehaanilist vibratsiooni. Selliste uuenduste maksumus oli ligikaudu 70 000 eurot.

- Järelevalvekontrolli ja andmete hankimise tarkvara**(SCADA)**hõlmab arvuteid, võrgustatud andmesidet ja graafilisi kasutajaliideseid ning Kontsern kasutab seda kõrgetasemelise protsessijärelevalve võimaldamiseks. WinWinD tuulikute SCADA tarkvaraarendus tellitakse WindController Oy-lt, mille aktsiatest 10% kuulub Kontsernile. SCADA-süsteemi on uuendatud, et parandada WinWinD tuulikute jõudlust. Viimased SCADA süsteemi uuendused rakendati 2020. aasta alguses, et vähendada tuulikute vibratsiooni, ja 2020. aasta teisel poolel, et uuendada tuuliku juhtimissüsteemi tormise ilmaga, et vältida olulisi komponentide rikkeid ja suurendada nende eluiga. Mobiilne SCADA juurdepääs reaalajas tegevusandmetele, mis hõlmavad kõiki olemasolevaid tootmisvarasid, valmis 2020. aasta mais. Arenduskulud olid ligikaudu 30 000 eurot.

- EG EMAM-i (Enefit Green Enterprise Asset Management) tarkvara teostus peaks valmima 2021. aasta detsembriks ning see tarkvara hõlmaks kõiki olemasolevaid ja tulevasi tootmisvarasid ning selle integreerimist SCADA süsteemiga, et võimaluse korral hooldusprotsesse automatiseerida. Aastatel 2020–2021 on arenduskulud eeldatavasti ligikaudu 410 000 eurot. Kontserni 2022. aasta eesmärk on rakendada tarkvara, et luua töötellimusi winWinD-le ja päikeseparkidele automaatselt, tuginedes operatiivsetele andmetele.

- Kontsern on kasutusele võtnud uue käigukasti disaini, et parandada WinWinD tuulikute käideldavust. WinWinD tuulikute käigukastide eluea pikendamiseks rakendas grupp „tormirežiimi“ ja kavandab „programmi lõhkumise“ uuendusi. Tormirežiimi uuendamine vähendab tormistel perioodidel käigukasti sees olevaid mehaanilisi koormusi ning pikendab käigukasti ja pealaagri eluiga. Tormirežiimi uuendamise arenduskulud olid ligikaudu 70 000 eurot ja need viidi lõpule 2020. aastal. Murranguline programmiuuendus tähendab tarkvara uuendamist, mis vähendab mehaanilisi koormusi tuuliku seisakute ajal. Programmi uuendamise hinnanguline arenduskulu on 100 000 eurot ja programm tuleb lõpule viia 2021. aastal. Kontsern on kavandanud ka gondli pearaami vibratsiooni analüüsi ja WinWinD tuuliku mehaaniliste jõudude täieliku modelleerimise, et uuendada kontrolleri riistvara; aastatel 2019–2021 on sellise arengu maksumus eeldatavasti ligikaudu 250 000 eurot. Gondli pearaam on tuulikutorni ja rootori vaheline põhikomponent. Gondli pearaami uuendamise eesmärk on vältida probleeme pearaami struktuuriga ning selline uuendamine peaks lõpule jõudma 2021. aastal.

- Varahalduse analüütikud esitavad Kontsernile asjakohase häirestatistika ja aruanded, mis aitavad keskenduda probleemsetele valdkondadele, mis viivad korduvate vigade algpõhjuste analüüsimiseni. 2020. aastal viidi kõigi tuulikute puhul läbi alarmide automatiseeritud analüüsid ning nende mõju tootmise vähenemisele ja kättesaadavusele.

- Kõik eespool nimetatud teadus- ja arendusprojektid on loodud selleks, et aidata saavutada meie varahalduse strateegilisi eesmärke, sealhulgas meie elektritootmise üldist kasvu. Tuuleportfelli kuuluva teadus- ja arendustegevuse tulemusena toodang kasvab 2019. aastaga võrreldes 25 GWh aastas.

11.10 INTELLEKTUAALNE OMAND

Kaubamärgid „Enefit Green“ ja „Enefit Wind“ kuuluvad Eesti Energiale, kes nende eest tasu ei võta. See kord jääb kehtima pärast esmast avalikku pakkumist. Enefit Greenil on IP-õigused WinWinD tuulikutes kasutatavale SCADA-süsteemile. Äriühingul on WinWinD suhtes teatavad intellektuaalomandi õigused, sealhulgas WinWinD äriühingu õigused välja töötatud tuulikute seire- ja kontrollisüsteemi tarkvara lähtekoodile, mis on ette nähtud kasutamiseks üksnes käidukorraldus- ja hooldustegevuseks olemasolevates tuuleparkides. Sellised

intellektuaalomandiõigused võimaldavad Enefit Greenil säilitada, arendada ja käitada WinWinD tuulikuid oma portfellis.

IT-teenuseid osutab kontsernile Eesti Energia AS BIT**(„EE BIT"), mis vastutab** IT-tarkvara litsentsimise ja IT-taristu eest. IT-infrastruktuuri teenusetingimused on sätestatud EE BIT-iga sõlmitud teenustaseme lepingus. Tarkvaratuge pakub kas EE BIT või tarkvara tarnija. Kriitilisi IT-süsteeme (tootmisüksuste juhtimissüsteeme) toetavad tarkvaratarnijad. Kriitiliste IT-süsteemide litsentsid on ajatud ja nendega on kaasas vajalik riistvara. Eritellimusel tarkvara arendab ja toetab EE BIT. Kõiki levinumaid rakendustarkvara programme pakub EE BIT.

11.11 MATERIAALNE PÕHIVARA

Suurem osa Kontserni tootmisvaradest asub maal, mis ei kuulu täielikult Kontsernile. Need rajatised asuvad kolmandatele isikutele kuuluval maal. Need rajatised asuvad maal, mis kuulub kolmandatele isikutele pikaajaliste rendilepingute või samaväärsete lepingute alusel, mis annavad Kontsernile õiguse kasutada kõnealusel maal tootmisvara sellise lepingu kehtivusajal. Selliste lepingute keskmine pikkus on Eesti varade puhul 23 aastat, Leedu varade puhul 83 aastat ja Poola varade puhul 23 aastat.

Kontsernile mittekuuluvatel maadel on põhivaradeks kõik Leedu tuulepargid, 8 Eesti tuuleparki võimsusega 116,2 MW, Valka koostootmisjaam, kõik Poola päikesepargid ning 15 Eesti päikeseparki võimsusega 4,6MW ja Ruhnu taastuvenergia lahendus. Kaheksa Eesti tuuleparki on järgmised: Aulepa I (12 tuulikut), Aulepa II (1 tuulik), Pakri (4 tuulikut), Viru-Nigula (7 tuulikut), Vanaküla (3 tuulikut), Tooma II (3 tuulikut), Aseriaru (8 tuulikut), Ojaküla (3 tuulikut). Viisteist Eesti päikeseparki on järgmised: Wellspa, Laaskõrve, Puidukoda, Valmeco, Dava Foods, Valge VN, Balteco, Ösel Harvest, BM Trade, Vettel, Greif, Temper, Vana-Piibu, Krootuse Agro, Bed Factory Sweden.

Kõik need rendilepingud näevad ette võimaluse pikendamiseks poolte vastastikusel kokkuleppel.

Kui pikendamist ei ole kokku lepitud, toimub pikaajalise rendilepingu lõppedes tuulikute ja päikesepaneelide kasutuselt kõrvaldamine. Kuigi mõnedes lepingutes on sätestatud, et vastav maa-ala tuleks puhastada ühe meetri sügavusel, on teistes sätestatud, et dekomisjoneerida tuleks ainult maapinnast kõrgemal olev tuuliku osa. Kontsern järgib iga asjaomase Kontserni üksuse päritoluriigi asjakohaseid õigusakte.

11.12 KESKKOND, SÄÄSTEV ARENG JA SOTSIAALNE VASTUTUS

Kontsernil on suurem vastutus, mis on olulisem kui lihtsalt taastuvenergia tootmine ja arendamine. Selts soovib tagada puhtama keskkonna, aidates vähendada ülemaailmset CO2 jalajälge. Kontsern tegutseb vastutustundlikult, võttes arvesse keskkonna ja erinevate sidusrühmade vajadusi, heaolu ja huvisid.

11.12.1. Keskkonnaalased kohustused:

Keskkonnajuhtimine on osa kontserni üldisest juhtimisest, et läheneda keskkonnaküsimustele terviklikult ja lõimida keskkonnapoliitika põhimõtted igapäevase tegevuse loomuliku osana.

Kontserni süstemaatilist keskkonnategevust toetavad järgmised viis põhisammast:

- Rahvusvahelistele standarditele vastav keskkonnajuhtimissüsteem: ISO 14001. Iru jäätmeenergiajaamal on järgmised sertifikaadid: ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018 ning EL-i keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteem (EMAS).

- Kõigi meie tegevusele kehtivate Eesti, EL-i ja rahvusvaheliste keskkonnaalaste regulatsioonide, konventsioonide ja kokkulepete järgimine.

- Kontserni tegevuse keskkonnamõjude analüüs ja nende vähendamine tehnoloogiliste lahenduste ja innovatsiooni ning tõhususe parandamise ja materjalide taaskasutamise kaudu.

- Koostöö nii Eesti kui ka rahvusvaheliste teadusasutuste ja konsultatsioonifirmadega keskkonnaeesmärkide saavutamiseks.

- Kooskõlas EL-i ja riigisisese õigusega hinnatakse põhjalikult võimalikku keskkonnamõju kõigi kavandatud arengute puhul, et leevendada võimalikku negatiivset mõju keskkonnale, nagu müra, taimestiku ja loomastiku looduslike elupaikade häirimine, kohalikud kogukonnad jne, ning avaldada positiivset sotsiaalmajanduslikku mõju.

Kontsern uurib ka seda, kuidas vähendada oma ökoloogilist jalajälge uute arendusprojektide puhul. Juhtivateks näideteks on Narva tuulepark ja Laaskõrve päikesepark, mis ehitati suletud tuhaväljale ja suletud põlevkivi kaevandusaladele; nende taastuvate elektrijaamade jaoks ei kasutatud ühtegi ruutmeetrit põllumajandus- ega metsamaad.

Ettevõte töötab praegu välja lõimitud juhtimissüsteemi, mille eesmärk on sertifitseerida Kontsern järgmiste standardite alusel: ISO 14001 (keskkond), ISO 9001 (kvaliteet) ja ISO 45001 (töötervishoid ja tööohutus).

11.12.2. Sotsiaalne vastutustunne

Kontsern keskendub tegevustele, mis aitavad kaasa ühiskonna, kohalike kogukondade heaolule ja tõstavad noorte huvi taastuvenergia vastu.

Kontsern toetab kohalikke kogukondi selle tootmisrajatisi ümbritsevates piirkondades. Kontsern näeb end mitte ainult arendajana, vaid ka partnerina kohalikele kogukondadele ja omavalitsusüksustele nende rohelise ümberkujundamise teel.

Kontsern annab mittetulundusühingute (MTÜ) kaudu kohalikule kogukonnale rahalist toetust (kokkulepete alusel), et edendada majanduslikku, sotsiaalset ja kultuurilist arengut olemasolevaid tuuleparke ümbritsevates piirkondades. Kontsern on järgmiste mittetulundusühingute liige Eestis: MTÜ Noarootsi Vallavalitsus, MTÜ Hanila Toetusgrupp, MTÜ Viru-Nigula valla Toetusgrupp, MTÜ Paldiski Toetusgrupp ja teeb koostööd Lääne-Harju omavalitsusega. Samuti nii Eesti kui ka Leedu Tuuleenergia Liidu liige. Leedus annab Kontsern rahalist toetust kokkulepete alusel Silutesi, Silalesi, Kretinga omavalitsusüksustele ja Vilkyciai omavalitsusüksuse kogukonnakeskusele Viltise.

Samuti viib Kontsern noorte seas läbi erinevaid müügiedendustegevusi, et suurendada teadlikkust ja kutsetegevust taastuvenergia sektori kutsealadel. Enefit Green jagab stipendiume ja taastuvenergiale suunatud loenguid erinevates haridusasutustes – ülikoolides ja kutsekoolides.

11.13 KOHTU- JA VAHEKOHTUMENETLUSED

Kontsern võib tavapärase tegevuse käigus osaleda kohtu-, haldus- ja regulatiivmenetlustes. Kontsern peab arvestust selle kohta, kus on piisavalt tõenäoline, et vaidlus või muu menetlus toob Kontsernile kaasa kahju, ning hindab nende kahjude summasid.

Kui allpool ei ole sätestatud teisiti, ei ole Prospekti kuupäevale eelnenud 12 kuu jooksul toimunud haldus-, kohtu- ega vahekohtumenetlusi (sealhulgas pooleliolevaid või ähvardavaid menetlusi),

millel on või võib olla oluline mõju Seltsi ja/või Kontserni finantsseisundile või kasumlikkusele, v.a allpool punktis 11.11.1 nimetatud menetlused.

11.13.1. Olulised käimasolevad menetlused

(a) Ettevõte on kaasatud kolmanda isikuna haldusmenetlusse, millega vaidlustatakse Nelja Energia omandamiseks antud ühinemisluba.

07.12.2018 esitasid ELEON AS, Aktsiaselts Eesti Elekter, Eurowind OÜ, Vaivara Tuulepark OÜ, Roheline Elekter AS, Aidu Tuulepark OÜ, Audru Tuulepark OÜ ja Estwind Energy OÜ (kõik kuuluvad samasse kontserni) Tallinna Halduskohtule kaebuse, milles vaidlustasid 06.11.2018 Konkurentsiameti poolt väljastatud ühinemisloa, millega kiideti heaks Seltsi poolt Nelja Energias 100% osaluse omandamine. Selts omandas Nelja Energia aktsiad 06.11.2018. Tallinna Halduskohus jättis 21.01.2019 kaebuse pelgalt õigusküsimusi puudutava otsusega rahuldamata, leides, et kuna ühinemisloa kehtivus lõppes 06.11.2018, kui Selts omandas Nelja Energia aktsiad, ei ole võimalik ühinemisluba kehtetuks tunnistada. Kaebajad esitasid25.09.2019 apellatsioonkaebuse Tallinna Ringkonnakohtule, mis otsustas, et asja sisuline arutamine peaks jätkuma ning saatis asja arutamiseks tagasi Tallinna Halduskohtule. 10.10.2019 esitas Selts kaebuse Riigikohtule, mis 18.12.2019 keeldus kaebust menetlusse võtmast. Tallinna Halduskohus leidis oma 17.07.2020 sisulises lahendis, et kaebus on alusetu. Kaebajad esitasid apellatsioonkaebuse Tallinna Ringkonnakohtule, mis 17.06.2021 leidis samuti, et kaebus on alusetu. Kaebajad esitasid 19.07.2021 kassatsioonkaebuse Riigikohtule.

Eesti õiguse kohaselt on kohtutel ühinemisloa õiguspärasuse hindamisel õigus otsustada ainult selle üle, kas Konkurentsiamet kasutas ühinemisloa andmisel oma kaalutlusõigust õigesti. Olemasoleva kohtupraktika kohaselt on lävend, mis tuleb saavutada selleks, et kohus saaks tühistada kaalutlusõiguse alusel antud haldusakti, näiteks Konkurentsiameti otsuse, kõrge. Kuigi varem on vaidlustatud mitmeid Konkurentsiameti otsuseid, ei ole Eesti kohtud seni ühinemisluba tühistanud.

Kui Riigikohus peaks leidma, et Konkurentsiameti tegi Seltsile ühinemisloa andmisel kaalutlusvea, siis luba tunnistatakse kehtetuks. Ühinemisloa kehtetuks tunnistamise tagajärjed on ebaselged. Kontserni hinnangul on ebatõenäoline, et selline tühistamine tooks kaasa Nelja Energia omandamise tagasipööramise. Sellises olukorras peaks Konkurentsiameti siiski uuesti hindama konkurentsiolukorda valdkonnas, kus Kontsern tegutseb, ja mõju, mida ühinemine on sellele avaldanud, mille negatiivseid tagajärgi ei saa välistada. Sellise ümberhindamise tulemusena võib Konkurentsiamet leida, et Seltsi ja Nelja Energia ühinemine oleks pidanud olema keelatud ning ta võib võtta meetmeid võimalike konkurentsimoonutuste kõrvaldamiseks (sealhulgas nõuda, et Selts loobuks osast oma äritegevusest Eestis) ja see võib avaldada olulist negatiivset mõju Kontserni äritegevusele, finantsseisundile, tegevustulemustele või väljavaadetele.

(b) Selts osaleb kaebajana haldusmenetluses, millega vaidlustatakse Risti maismaatuulepargi ehitamiseks määratud detailplaneeringu koostamise lõpetamine.

16.04.2021 esitas Selts *Tallinna Halduskohtule* kaebuse, milles vaidlustas (i) Lääne-Nigula Vallavolikogu 21.01. 2021 otsuse maismaatuulepargi rajamiseks määratud ruumilise planeeringu koostamise lõpetamise kohta (~168 MW Risti tuulepark, mis on osa Kontserni nähtavast pikaajalisest torustikust) ja (ii) Lääne-Nigula Vallavolikogu 18.03.2021 otsuse jätta rahuldamata Seltsi vaie määratud ruumilise planeeringu koostamise lõpetamise otsuse kohta.

Lääne-Nigula vallavolikogu algatas Lääne-Nigula valla territooriumil tuulepargi rajamiseks määratud detailplaneeringu oma 17.10.2019 otsusega. Kooskõlas planeerimismenetlusega alustati ka keskkonnamõju strateegilist hindamist. Pärast avalikku väljapanekut ja avalikku kuulamist määratud detailplaneeringu esialgses ülevaates algasid omavalitsusüksuse tasandil

arutelud planeerimismenetluse peatamiseks või lõpetamiseks. Vaatamata Seltsi esitatud selgitustele ja vastuväidetele lõpetas Lääne-Nigula Vallavolikogu määratud detailplaneeringu koostamise 21.01.2021. Selts vaidlustas otsuse omavalitsusüksuse tasandil, kuid volikogu jättis kaebuse 18.03.2021 rahuldamata.

Halduskohtuasjas on pooled esitanud oma seisukohad ja 06.09.2021 toimus kohtuistung. Tallinna Halduskohus on lubanud otsuse teha teatavaks 2021. aasta oktoobris; lahendi peale saab kumbki pool edasi kaevata.

Kui kohtud otsustavad Seltsi kasuks, peab vald jätkama 2019. aastal algatatud määratud ruumilise planeeringu menetlemist; see ei tähenda siiski tingimata määratud ruumilise planeeringu kinnitamist, kuna selline otsus on omavalitsusüksuse otsustada ja asja uuesti läbivaatamisel võib omavalitsusüksus siiski järeldada, et konkreetset määratud ruumilist planeeringut ei ole võimalik heaks kiita. Kohtule esitatud seisukohtades väitis omavalitsusüksus, et konkreetse määratud detailplaneeringu koostamist ei saa jätkata, kuid tuuleparkide planeerimine ei ole tema territooriumil välistatud. Kui kohtud leiavad valla kasuks, ei saa Selts Risti tuulepargi arendusprojekti plaanipäraselt jätkata ning peab leidma ja kindlustama tuulepargile muud sobivad asukohad, mille osas omavalitsusüksus on valmis kaaluma planeerimisõiguste andmist.

11.14 KINDLUSTUS JA RISKIJUHTIMINE

Tavaliselt pikendab Selts oma kindlustuspoliise igal aasta oktoobris, et maandada erinevaid riske, millele ta võib kokku puutuda. Osa Kontserniga seotud riskidest on kaetud Eesti Energia kontserni ettevõttekindlustusega. Lisaks on Selts kehtestanud täiendavaid eraldi eeskirju. Selts eeldab, et tal on piisav kindlustuskaitse mõistlike kindlustusmaksetega. Kindlustuskaitse vaadatakse korrapäraselt läbi ja vajaduse korral seda kohandatakse. Siiski ei saa välistada, et Selts kannab kahju, mis ei ole täielikult kaetud või ei ole üldse kaetud või mis ületab katte piirmäärasid.

Erinevate riskide juhtimine, millega Kontsern oma igapäevategevuses kokku puutub, on Kontserni äritegevuse oluline ja lahutamatu osa. Vt „OSA 2 (Riskitegurid)“

Kontsernil on olemas kindlaksmääratud riskijuhtimispõhimõtete ja -eeskirjade kogum, mis on seotud iga alltoodud tegevusega:

- Riskijuhtimise juhtimine
- Riskihinnang
- Riskide maandamine
- Riskijuhtimine toimub strateegia, korralduse, kindlaksmääratud protseduuride ja vastutustundliku tegevuse kaudu.

Seltsi juhatusel lasub üldine vastutus tagada, et Selts kehtestab asjakohased ja tõhusad riskijuhtimise ja sisekontrolli protsessid.

Kontsern on kehtestanud ettevõttesisesed ja -välised vilepuhumise eeskirjad. Ettevõttesisene aruandlussüsteem võimaldab töötajatel teatada rikkumistest, ebaseaduslikust või ebaeetilisest käitumisest Kontserni sisevõrgu kaudu. Väline aruandluslahendus (praegu Eesti Energia poolt sõlmitud kokkulepe) võimaldab teatada sõltumatule õigusnõustajale Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ-le.

Osa hinnariski juhtimiseks kasutab Kontsern praegu fikseeritud hinnaga lepinguid osa oma tootmissisendi ja müügi jaoks, tavaliselt kestusega kuni kolm aastat. Lisatasud elektrienergia tarnimise eest (FiP), elektrienergia võrku tarnimise tariifid (FiT) ja elektrienergia

hinnavahelepingud (CfD) ning soojuse müügi reguleeritud hinnakujundus tagavad parema tulukindluse. Kontsern võib kasutada finantsriskimaandusi elektrituru riski juhtimiseks, kui reguleeritud/lepingulise tulu osa väheneb, kuigi Kontsern ei kasuta praegu selliseid tuletislepinguid. Riskimaandusi saab kasutada nii käibevarade tulude, tulevaste elektrihindade lepingute sõlmimise kui ka toetuskavade alla mittejäävate arendusprojektide jaoks, sõlmides pikaajalisi elektrienergia ostulepinguid. Sobivad turuinstrumendid elektrihinna maandamiseks sõltuvalt vara liigist ja asukohast hõlmavad NordPool süsteemi hinnafutuurid ja elektrihinna piirkonna diferentseeritud lepinguid, kui on olemas piisav likviidsus.

Poola olemasolevatest ja võimalikest tulevastest projektidest, mille tulud on nomineeritud Poola zlottides, tuleneb Seltsile piiratud valuutarisk. Poolas tegutsedes võib valuutariski maandamiseks kaaluda valuutavahetustehinguid või rahastamist kohalikus valuutas.

Kontsern ei maanda praegu laenulepingutest tulenevat intressiriski. Tulevikus võib kontsern kaaluda intressimäära vahetustehingute kasutamist, et katta osa riskist, mis tuleneb olemasolevate või tulevaste rahastamiskohustuste võimalikust intressimäära tõusust.]

11.15 TÖÖTAJAD

2018., 2019. ja 2020. aasta 31. detsembri seisuga töötas Kontsernis vastavalt 147, 154 ja 153 inimest. 30.06.2021 seisuga on Kontsernis 158 töötajat, kellest 99 asuvad Eestis, 50 Lätis, 8 Leedus ja 1 Poolas. 84% Kontserni tööjõust on meessoost ja 16% naissoost. Ligikaudu 73% kogu tööjõust on vanuses 30–59 aastat.

OSA 12. JUHTIMINE

12.1 JUHTIMISSTRUKTUUR

Vastavalt Eesti äriseadustikus ja Seltsi Põhikirjas sätestatule vastutab Seltsi igapäevase juhtimise eest Juhatus. Nõukogu vastutab Seltsi äritegevuse strateegilise planeerimise ja Juhatuse tegevuse järelevalve eest.

Nõukogu ja Juhatuse liikmete ning teiste võtmeisikute tegevusaadress on Seltsi registreeritud aadress – Lelle tn 22, 11318 Tallinn, Eesti.

12.1.1. Juhatus

Juhatus vastutab Seltsi igapäevase juhtimise eest. Juhatuse liikmete peamisteks kohustusteks on Äriühingu esindamine ja juhtimine, Nõukogu seaduslike juhiste (otsuste) järgimine ja Nõukogu nõusoleku (otsuse) saamine küsimustes, mis ei kuulu igapäevase äritegevuse valdkonda, Nõukogule iga kuu ülevaate esitamine Äriühingu äritegevusest ja majanduslikust olukorrast ning viivitamata teavitamine Seltsi majandusseisundi olulisest halvenemisest ja muudest sarnastest Äriühinguga seotud asjaoludest (regulaarsed aruandlusnõuded). Lisaks vastutab Juhatus Seltsi raamatupidamise korraldamise ja raamatupidamise aastaaruande koostamise ning aktsionäride koosolekute kokkukutsumise ja ettevalmistamise eest. Juhatus on kohustatud tagama ka kõrgemate juhtorganite (Nõukogu ja Aktsionäride Üldkoosoleku) otsuste täitmise.

Oma kohustuste täitmisel on Juhatuse liikmed kohustatud tegutsema nõuetekohase hoolsusega, täites oma kohustusi piisavate oskustega ning oma teadmistele ja võimetele vastaval viisil. Juhatuse liikmed peavad tegutsema, et maksimeerida kasu Seltsile ja vältida kahju.

Vastavalt Seltsi põhikirjale koosneb Juhatus kahest kuni viiest Nõukogu valitud liikmest. Iga Juhatuse liige valitakse kolmeks aastaks. Vastavalt Seltsi põhikirjale on kahel ühiselt tegutseval Juhatuse liikmel õigus esindada Seltsi tehingutes või muudes õigustoimingutes.

Prospekti kuupäeva seisuga koosneb Juhatus neljast liikmest:

Nimi	Kodakondsus	Sünniaasta	Liige alates	Ametikoht	Ametiaeg lõppeb
Aavo Kärmas	Eesti	1975	05.07.2017	Juhatuse esimees, tegevjuht	24.09.2024
Veiko Räim	Eesti	1979	23.10.2017	Juhatuse liige, finantsjuht	24.09.2024
Innar Kaasik	Eesti	1979	31.08.2012	Juhatuse liige, tootmisjuht	24.09.2024
Linas Sabaliauskas	Leedu	1976	02.01.2019	Juhatuse liige, arendusjuht	24.09.2024

(a) hr Aavo Kärmas (esimees ja tegevjuht)

Hr Kärmas on Juhatuse esimees alates 05.07.2017. Tal on üle 20-aastane juhtimiskogemus. Aastatel 2012–2017 oli hr Kärmas riigile kuuluva postiteenuste ettevõtte Omniva (AS Eesti Post) juhatuse esimehe ja tegevjuhi ametikohal, olles aastatel 2006–2012 tegutsenud AS-i Eesti Post juhatuse liikmena. Aastatel 1996–2006 oli ta erinevatel juhtivatel ametikohtadel AS-is Viljandi Aken ja Uks. Hr Kärmas on ka Empower 4Wind OÜ nõukogu esimees, MTÜ Eesti Tuuleenergia Assotsiatsioon juhatuse esimees MTÜ Hanila Toetusgrupp juhatuse liige, MTÜ Paldiski Toetusgrupp juhatuse liige, MTÜ Noarootsi Tuuleenergia juhatuse liige ja MTÜ Viru-Nigula valla Toetusgrupp juhatuse liige ning kuni 2019. aastani oli ta ka AT HOME OÜ juhatuse liige. Hr Kärmasel on Tallinna Tehnikaülikooli haldusjuhtimise diplom ja ta õpib praegu Tartu Ülikoolis magistriõppes strateegilist juhtimist.

(b) hr Veiko Räim (liige ja finantsjuht)

Hr Räim on Juhatuse liige alates 23.10.2017. Tal on 18-aastane töökogemus energiasektoris, investeerimispanganduses ja kapitaliturul. Aastatel 2015–2017 töötas ta Eesti Energia energiakaubanduse direktorina ning aastatel 2009–2015 Eesti Energia rahanduse ja investorsuhete juhina. Aastatel 2006–2009 oli hr Räim SEB Enskilda ettevõtete rahastamise meeskonna liige ning aastatel 2003–2006 Dresdner Kleinwort Wassersteini EEMEA Capital Markets Origination meeskonna liige ja analüütik. Hr Räim on ka MTÜ Eesti Ringmajanduse Liit juhatuse liige. Räim on lõpetanud Riias asuva Stockholmi Majanduskooli ärijuhtimise bakalaureusekraadiga ning Stockholmi Majanduskooli rahanduse magistrikraadiga. Ta on osalenud ka London Business Schooli kiirendatud arenguprogrammis (2014–2015).

(c) hr Innar Kaasik (liige ja tootmisjuht)

Hr Kaasik on Juhatuse liige alates 31.08.2012. Tal on peaaegu 20-aastane töökogemus energiasektoris ja juhtimises. Aastatel 2002–2012 töötas hr Kaasik erinevates rollides Eesti suurimas põhivõrguettevõttes Elering AS ja suurimas jaotusvõrguettevõttes Elektrilevi OÜ-s, sealhulgas varahalduse üle järelevalvet teostava juhatuse liikmena ja võrguhalduse osakonna juhatajana. Hr Kaasik on ka Empower 4Wind OÜ nõukogu liige ning MTÜ Hanila Toetusgrupp, MTÜ Paldiski Toetusgrupp, MTÜ Noarootsi Tuuleenergia ja MTÜ Viru-Nigula Valla Toetusgrupp juhatuse liige. Kuni 2018. aastani oli hr Kaasik MTÜ Eesti Energia juhatuse liige. Hr Kaasikul on elektroenergeetika diplom Tallinna Tehnikaülikoolist. Tal on ka Tallinna Tehnikaülikoolist saadud ärijuhtimise magistrikraad.

(d) hr Linas Sabaliauskas (liige ja arendusjuht)

Hr Sabaliauskas on Juhatuse liige alates 02.01.2019. Tal on peaaegu 20-aastane töökogemus projekteerimise, energeetika ja juhtimise vallas. Aastatel 2016–2018 töötas ta UAB koncernas Achemos Grupė asedirektori ja tegevjuhina ning tegutses samal ajal 31 Achema kontserni äriühingu juhatuse liikme ja juhatuse esimehena. Aastatel 2001–2006 töötas ta UAB-s Renerga erinevates rollides, aastatel 2006–2008 asedirektorina ja aastatel 2008–2016 UAB Renerga tegevjuhina. Hr Sabaliauskas on ka Lietuvos vėjo elektrinių asociacija nõukogu liige ning kuni 2018. aastani oli ta Lietuvos Hidroenergetikų Asociacija juhatuse liige. Hr Sabaliauskasel on diplomid maaehituses (bakalaureusekraad) ning ehitustehnoloogias ja -juhtimises (dipl.ing. kraad), mõlemad Aleksandras Stulginskise Ülikoolist.

12.1.2. Nõukogu

Nõukogu vastutab Seltsi äritegevuse strateegilise planeerimise ja Juhatuse tegevuse järelevalve eest. Nõukogu teavitab Aktsionäride Üldkoosolekut järelevalve tulemustest. Lisaks annab Nõukogu Juhatusele nõusoleku tehingute tegemiseks väljaspool igapäevast äritegevust, esitab Aktsionäride Üldkoosolekule kirjalikud arvamused Juhatuse koostatud raamatupidamise aastaaruande kohta ja määrab kindlaks Aktsionäride Üldkoosoleku päevakorra.

Vastavalt seadusele ja/või Põhikirjale kuuluvad Nõukogu ülesannete hulka muu hulgas järgmised ülesanded:

- äriühingu äriplaani, riskijuhtimise põhimõtete, strateegia ja aastaeelarve, sealhulgas investeerimiskava heakskiitmine;
- Juhatuse liikmete valimine ja tagasikutsumine; Juhatuse esimehe ametisse nimetamine;
- prokuristi määramine;

- Juhatuse liikmega tehingu tegemise ja selle tingimuste otsustamine, Juhatuse liikmega õigusvaidluste pidamise otsustamine ja Seltsi esindaja nimetamine neis tehingutes ja vaidlustes;

- aktsionäriga liikmega tehingu tegemise ja selle tingimuste otsustamine, aktsionäriga liikmega õigusvaidluste pidamise otsustamine ja Seltsi esindaja nimetamine neis tehingutes ja vaidlustes;

- seotud osapooltega tehtavate tehingute korra heakskiitmine;

- revisjonikomisjoni liikmete valimine ja tagasikutsumine, revisjonikomisjoni töökorra kinnitamine, revisjonikomisjoni liikmetele töötasu määramine ja vastava korra kinnitamine;

- siseauditi korra ja siseauditi kava heakskiitmine;

- Juhatuse tasustamispõhimõtete heakskiitmine ja nende üle järelevalve teostamine, sealhulgas selliste põhimõtete järelevalveks sobiva korra heakskiitmine.

Nõukogu nõusolek on vajalik tehingute puhul, mis ei kuulu Seltsi igapäevase majandustegevuse alla, ja eelkõige:

- tütarettevõtte asutamine või selle ühinemise, jagunemise, ümberkujundamise või lõpetamise otsustamine;

- ettevõtte omandamine või võõrandamine või tegevuse lõpetamine;

- osaluse omandamine ja lõpetamine muudes äriühingutes;

- investeeringute tegemine, mis ületavad 1 miljonit eurot;

- kinnisasjade omandamine, võõrandamine ja koormamine;

- laenude või võlakohustuste ülevõtmine;

- laenude andmine või võlakohustuste tagamine, kui see ei kuulu igapäevase majandustegevuse alla;

- välisfiliaalide asutamine ja lõpetamine.

Põhikirja kohaselt koosneb Nõukogu viiest kuni seitsmest liikmest, kelle Aktsionäride Üldkoosolek valib kolmeks aastaks. Vähemalt pooled Nõukogu liikmetest peavad olema sõltumatud Eesti äriühingu üldjuhtimise koodeksi tähenduses. Kui Nõukogu liikmeid on paarisarv, võib sõltumatute liikmete arv olla ühe võrra väiksem sõltuvate liikmete arvust. Nõukogu liikmete valimisel valitakse kandidaadid, kes saavad Aktsionäride Üldkoosolekul enim hääli. Lisaks tuleb Nõukogu sõltumatute liikmete valimisel vastava otsuse poolt anda ka enamus vähemusaktsionäride (s.o kõik teised Aktsiaseltsi aktsionärid, v.a Eesti Energia) Aktsionäride Üldkoosolekul esindatud häältest. Nõukogu liikmete tagasikutsumise enne volituste lõppemist saab lahendada, kui vähemalt 2/3 Aktsionäride Üldkoosolekul esindatud häältest on antud selliste otsuste poolt. Lisaks tuleb Nõukogu sõltumatute liikmete tagasikutsumisel vastava otsuse poolt anda ka enamus vähemusaktsionäride (s.o kõik teised Aktsiaseltsi aktsionärid, v.a Eesti Energia) Aktsionäride Üldkoosolekul esindatud häältest. Lisaks võivad Seltsi aktsionärid, kelle aktsiad moodustavad vähemalt 1/10 Seltsi aktsiakapitalist, mõjuval põhjusel taotleda Nõukogu liikme tagasikutsumist kohtu poolt.

Nõukogu liikmed valivad endi seast esimehe. Esimees vastutab Nõukogu tegevuse korraldamise eest.

Eesti äriseadustiku kohaselt toimuvad Nõukogu istungid vajaduse korral, kuid mitte harvem kui kord kolme kuu jooksul. Nõukogu koosolek kutsutakse kokku ka siis, kui seda nõuavad Nõukogu liige, Juhatus, Seltsi audiitor või aktsionärid, kelle aktsiad esindavad vähemalt 1/10 Seltsi aktsiakapitalist.

Nõukogu koosolekul on kvoorum, kui osaleb üle poole Nõukogu liikmetest. Nõukogu otsuste vastuvõtmiseks on koosolekul vaja lihthäälteenamust. Nõukogu võib otsuseid vastu võtta ka koosolekut kokku kutsumata, kui kõik Nõukogu liikmed sellega nõus on. Nõukogu otsuse vastuvõtmiseks koosolekut kokku kutsumata peab poolt olema üle poole Nõukogu liikmete häältest. Vastavalt Eesti äriseadustikule ja Põhikirjale loetakse kõigi Nõukogu liikmete allkirjastatud kirjalik otsus võrdseks koosolekul vastu võetud otsusega, mis on kokku kutsutud ja peetud kooskõlas seaduse ja Põhikirjaga.

21.10.2021 seisuga saab Nõukogu koosnema viiest liikmest:

Nimi	Kodakondsus	Sünniaasta	Liige alates	Ametikoht	Ametiaeg lõppeb	Sõltumatu
Hando Sutter	Eesti	1970	17.10.2017	Esimees	21.10.2024	Ei
Andri Avila	Eesti	1975	17.10.2017	Liige	21.10.2024	Ei
Raine Pajo	Eesti	1976	01.01.2021	Liige	21.10.2024	Ei
Erkki Raasuke	Eesti	1971	21.10.2021	Liige	21.10.2024	Jah
Anne Sulling	Eesti	1976	21.10.2021	Liige	21.10.2024	Jah

Prospekti kuupäeva seisuga on Nõukogu liikmeks ka Eesti Energia juhatuse liige Margus Vals, kes on Nõukogust alates 21.10.2021 tagasi kutsutud.

(a) hr Hando Sutter (esimees)

Hr Sutter valiti Nõukogu liikmeks alates 17.10.2017. Hr Sutter on Eesti Energia esindaja Nõukogus. Hr Sutter on olud Eesti Energia tegevjuht ja juhatuse esimees 2014. aastast saadik. Tal on üle 25-aastane juhtimiskogemus, sealhulgas 10 aastat energiasektoris. Aastatel 2010–2014 töötas ta Nord Pool Spot AS-is regionaaljuhina (Eestis, Lätis, Leedus ja Venemaal) ning aastatel 2006–2009 US Invest AS-i arenduskonsultandina. Aastatel 2002–2006 oli hr Sutter Olympic Entertainment Group AS-i tegevjuht ning aastatel 1999–2002 Tolaram Investments AS-i kommertsdirektor. Aastatel 1991–1999 töötas hr Sutter erinevatel juhtivatel ametikohtadel, sealhulgas juhatuse liikmena AS-is Eesti Talleks (1991–1994) ja AS-is ESS Grupp (1994–1999). Ta on ka MTÜ Eesti Elektritööstuse Liit ja MTÜ Maailma Energianõukogu Eesti Rahvuskomitee juhatuse liige, Elektrilevi OÜ, Enefit Outotec Technology OÜ ja Enefit Power AS nõukogu esimees ning Sihtasutus Eesti Terviserajad ja Saaremaa Ökoküla Aktsiaselts nõukogu liige. Hr Sutteril on ärijuhtimise magistrikraad Estonian Business Schoolist ja mehaanika diplom Tallinna Tehnikaülikoolist.

(b) hr Andri Avila (liige)

Hr Avila valiti Nõukogu liikmeks alates 17.10.2017. Hr Avila on Eesti Energia esindaja Nõukogus. Hr Avila on olud Eesti Energia finantsjuht ja juhatuse liige 2014. aastast saadik. Hr Avila on varem olnud Premia Food ASi juhatuse liige ja finantsjuht (2010), Olympic Entertainment Group AS juhatuse liige, finantsjuht ja üldjuht (2001–2009), OÜ Metro Kinnisvaragrupp finantsjuht (1999–2001), ASi Kawe Haldus juhatuse liige ja finantsjuht (1998–1999) ning Kawe Group Ltd finantsjuht/raamatupidamisosakonna juhataja. Ta on ka AS EVR Cargo nõukogu esimees, Enefit Connect OÜ, Enefit Power AS ja Enefit Solutionas AS nõukogu liige ning Geoplast OÜ, Attarat Holding OÜ, MTÜ Eesti Keemiatööstus Liit ja Tootsi Tuulepark OÜ juhatuse liige. Hr Avilal on Concordia International University (Eesti) bakalaureusekraad rahvusvahelises äris.

(c) hr Raine Pajo (liige)

Hr Pajo valiti Nõukogu liikmeks alates 01.01.2021. Hr Pajo on Eesti Energia esindaja Nõukogus. Hr Pajo on alates 2017. aastast vastutanud suuremahulise energiatootmise ja keskkonna eest tootmisjuhina ja Eesti Energia juhatuse liikmena. Aastatel 2006–2017 töötas hr Pajo Eesti Energias erinevatel tootmise, tehnoloogia ja keskkonnaga seotud ametikohtadel. Ta on olnud ka nõukogu esimees (2006–2009) ja tegutsenud mitmel juhtival ametikohal, sealhulgas OÜ Põhivõrk juhatuse liikmena (2000–2006). Aastatel 1999–2000 töötas ta Soome põhivõrguettevõtja Fingrid OY elektrivõrgu projekteerijana ning aastatel 1997–1998 AS-i Ecomatic tootejuhina. Ta on ka Enefit Solutions AS-i nõukogu esimees ning Enefit Connect OÜ, Enefit Outotec Technology OÜ ja Enefit Power AS-i nõukogu liige. Hr Pajol on ärijuhtimise magistrikraad Tallinna Tehnikaülikoolist ja tehnikateaduste doktorikraad Tallinna Tehnikaülikoolist (energeetikateaduskond). Ta on täiendanud oma juhi- ja juhtimisoskusi erinevates täiendkoolitusprogrammides, sealhulgas INSEAD-is, IMD-s, London Business Schoolis ja Harvard Business Schoolis.

(d) hr Erkki Raasuke (liige)

Hr Raasuke valiti Nõukogu liikmeks alates 21.10.2021. Hr Raasuke on Nõukogu sõltumatu liige Eesti äriühingu üldjuhtimise soovituste tähenduses. Hr Raasuke on olnud Skeleton Technologies Group OÜ finantsjuht ja juhatuse liige alates 2021. aastast. Aastatel 2016–2021 töötas ta Luminor Group AB tegevjuhina. Aastatel 2013–2016 oli hr Raasuke AS-i LHV Group tegevdirektor ning aastatel 2012–2013 Eesti Vabariigi majandus- ja kommunikatsiooniministri nõunik. Aastatel 1994–2011 töötas ta erinevatel ametikohtadel AS-is Swedbank (Eesti) ja AB-s Swedbank (Rootsi), sealhulgas AS-i Swedbank (2005-2009) juhatuse esimehena ja AB Swedbank finantsjuhina (2009-2011). Ta on ka MTÜ Eesti Jalgratturite Liit juhatuse liige. Hr Raasukesel on Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduse kraad ja ta on osalenud INSEAD-i Advanced Management programmis.

(e) Anne Sulling (liige)

Pr Sulling valiti Nõukogu liikmeks alates 21.10.2021. Pr Sulling on Nõukogu sõltumatu liige Eesti äriühingu üldjuhtimise soovituste tähenduses. Pr Sulling on alates 2019. aastast töötanud vabakutselise konsultandina paljudele Eesti ettevõtetele välisturgudele laienemisel. Alates 2021. aastast töötab ta ka Euroopa Kosmoseagentuuris Euroopa kosmose tuleviku ekspertrühma liikmena. Aastatel 2019–2021 oli ta Euroopa Komisjoni tarkade ja kliimaneutraalsete linnade missiooni juhatuse liige. Aastatel 2009–2019 töötas pr Sulling avalikus sektoris – Eesti Vabariigi Parlamendi liikmena (2015–2019), väliskaubandus- ja ettevõtlusministrina (2014–2015), peaministri nõunikuna (2009–2014) ning Keskkonnaministeeriumi ja Keskkonnainvesteeringute Keskuse heitkogustega kauplemise juhina (2009-2014). Aastatel 2005–2006 töötas ta ka Rahandusministeeriumi eurole ülemineku projekti juhina ning aastatel 1998–1999 Eesti Panga spetsialistina. Tema varasem töö erasektoris hõlmab Nelja Energia OÜ finantskauplemisjuhi (2009–2010), AS-i Hansapank äripanganduse üksuse turundus- ja kliendisuhete juhi ning Hansa Investments OÜ büroo juhataja ametikohta (1998). Ta on Arctic Affair OÜ asutaja ja juhatuse ainus liige ning Idee & Arendus OÜ juhatuse liige. Pr Sullingul on magistrikraad rahvusvahelises majanduses ja rahanduses Université Paris IX Dauphine'ist ning bakalaureusekraad majandusteaduses ja Prantsuse õpingutes Smiths College’ist. Ta on lõpetanud ka programmi International de Sciences Politiques et Sociales at Institut d'Etudes Politiques de Paris (Sciences Po).

12.1.3. Muud põhijuhid

Prospekti kuupäeva seisuga on Kontserni teised peamised juhid järgmised:

Nimi	Sünniaasta	Ametikoht
Siim Ots	1982	Tuuleenergia juht
Lauri Ulm	1985	Tuuleenergia arendusjuht
Anatoli Petrov	1961	Koostootmise juht
Raido Hallik	1985	Taastuvenergia arenduse ja teenuste juht
Donatas Celesius	1981	Enefit Green UAB peadirektori asetäitja
Juris Antužs	1973	Läti piirkonna juhataja

(a) hr Siim Ots (tuuleenergia juht)

hr Ots on olnud tuuleenergia juht alates 2019. aasta juulist. Tal on 15-aastane kogemus taastuvenergia sektoris, 2012. aastast saadik on ta töötanud erinevates rollides Eesti Energia kontsernis. Hr Ots tegutseb ka ElektriPartner OÜ likvideerijana. Hr Otsal on elektroenergeetika diplom Tallinna Tehnikaülikoolist.

(b) hr Lauri Ulm (tuuleenergia arendusjuht)

Hr Ulm on olnud tuuleenergia arendusjuht alates 2021. aasta jaanuarist. Omab 14-aastast kogemust energeetikasektoris, alates 2007. aastast on ta töötanud erinevates projektijuhtimise ja analüütikute rollides Eesti Energia kontsernis ning spetsialiseerunud eranditult tuuleenergia arendamisele alates 2012. aastast. Hr Ulm on ka Ginkgoales OÜ juhatuse liige ning Talumaasikad OÜ ja Talumaasikad 2 OÜ likvideerija. Hr Ulmil on magistrikraad elektrotehnikas ja ärijuhtimises (MBA) Tallinna Tehnikaülikoolist. Samuti on ta õppinud vahetusõliõpilasena Aalto Ülikoolis ja osalenud Maailma Energianõukogu tulevaste energialiidrite programmis.

(c) hr Anatoli Petrov (koostootmise juht)

Hr Petrov on olnud koostootmise juht alates 2017. aasta oktoobrist. Tal on ligikaudu 37-aastane kogemus taastuvenergia sektoris, 1983. aastast saadik on ta töötanud erinevates rollides Iru koostootmisjaamas. Hr Petrovil on elektroenergeetika diplom Tallinna Tehnikaülikoolist.

(d) Hr Raido Hallik (taastuvenergia arenduse ja teenuste juht)

Hr Hallik on olnud taastuvenergia arenduse ja teenuste juht alates 2020. aasta novembrist, olles Seltsiga liitunud 2020. aasta jaanuaris vanemprojektijuhina. Tal on 11-aastane kogemus taastuvenergia sektoris, 2009. aastast saadik on ta töötanud erinevates rollides Eesti Energia kontsernis. Hr Hallik on ka Maardu Varad OÜ ja Hallik Investeeringud OÜ juhatuse liige ning Argonic East AS-i nõukogu esimees. Hr Hallikul on magistrikraad soojustehnikas Tallinna Tehnikaülikoolist ja magistrikraad rahvusvahelises ärijuhtimises Estonian Business Schoolist.

(e) Hr Donatas Celesius (Enefit Green UAB peadirektori asetäitja)

Hr Celesius on olnud Enefit Green UAB peadirektori asetäitja alates 2019. aasta veebruarist. Tal on ligikaudu 12-aastane kogemus taastuvenergia sektoris, 2014. aastast saadik on ta töötanud erinevates rollides Nelja Energia kontsernis. Hr Celesiusel on bakalaureusekraad rahvusvahelises äriteabe juhtimises ning magistrikraad kommunikatsiooni ja teabe alal Vilniuse Ülikoolist.

(f) hr Juris Antužs (Läti piirkonna juht)

Hr Antužs on Läti piirkonna juht alates 2020. aasta augustist. Tal on 22-aastane juhtimiskogemus, ta on varem töötanud ABB SIA-s erinevates juhirollides ja Avesco SIA Läti piirkonna direktorina. Hr Antužs tegutseb teadurina ka Riia Tehnikaülikooli energiasüsteemide ja keskkonna instituudis. Hr Antužsil on bakalaureusekraad on energeetika ja elektrotehnika erialal

ning bakalaureusekraad Riia Tehnikaülikooli energiamajanduse erialal ning ärijuhtimise magistrikraad Ärijuhtimise Instituudist „Turība“.

12.1.4. Komiteed

(a) Revisjonikomisjon

Seoses Noteerimise ettevalmistamisega on Selts loonud raamistiku Revisjonikomisjoni loomiseks. Revisjonikomisjon on nõuandev organ, mille moodustab Nõukogu ja mis allub Nõukogule ning tegutseb vastavalt Nõukogu poolt heaks kiidetud töökorrale, mis kehtib alates Noteerimiskuupäevast. Revisjonikomisjoni üldine ülesanne on vaadata läbi ja hinnata konkreetsete ülesannete, näiteks välisauditi, siseauditi ja riskijuhtimise korraldust, et tagada Seltsi parimate huvide, sealhulgas ärivajadustega arvestamine ning mitte eelistada kontrollivat osalust omavate aktsionäride huve otsuste tegemisel Nõukogu ja Juhatuse tasandil. Revisjonikomisjon teeb vajalikul määral ettepanekuid ja nõustab Nõukogu seoses eespool nimetatud ülesannete korraldamise ja puuduste kõrvaldamisega, muu hulgas seoses järgmisega:

- välisaudiitori ametisse nimetamine või ametist vabastamine ja välisaudiitori kaasamise tingimused;
- välisauditi tulemuslikkuse hindamine ja välisaudiitori sõltumatuse jälgimine, sealhulgas seaduste ja kutsestandardite järgimine;
- sise- ja välisauditi tulemuste analüüsimine ning sise- ja välisauditi käigus tehtud märkuste rakendamise hindamine;
- sisekontrollisüsteemide toimimise (sealhulgas riskijuhtimise) ja siseauditi tegevuse hindamine;
- siseaudiitori ametisse nimetamine või ametist vabastamine ja sideaudiitori kaasamise tingimused; ja
- Seltsi tegevuse seaduslikkuse tagamise protsessi jälgimine.

Revisjonikomisjon koosneb kolmest liikmest, kelle Nõukogu valib kolmeks aastaks, samas kui vähemalt üks liige peab olema raamatupidamise või auditeerimise ekspert ning Revisjonikomisjonil tervikuna peab olema pädevus taastuvenergia sektoris. Enamik Revisjonikomisjoni liikmeid, sealhulgas Revisjonikomisjoni esimees, peavad olema Seltsist sõltumatud. Seltsi Nõukogu esimees ei või tegutseda Revisjonikomisjoni esimehena. Revisjonikomisjoni liikmeks ei või nimetada järgmisi isikuid: isik, kellel on õigus juhtida Seltsi igapäevast tegevust ja teha tehinguid, prokurist, siseaudiitor, välisaudiitor ja isik, kes ei vasta Nõukogu liikmetele esitatavatele nõuetele. Revisjonikomisjon koguneb vastavalt vajadusele, ent vähemalt kord kolme kuu jooksul.

Revisjonikomisjoni liikmed valitakse Nõukogu poolt kolmeks aastaks esimesel koosolekul pärast Noteerimiskuupäeva.

(b) Töötasukomitee

Prospekti kuupäeva seisuga ei ole Seltsil töötasukomisjoni.

12.1.5. Siseaudiitor

Seoses Noteerimise ettevalmistamisega on Selts loonud raamistiku eraldi siseauditi funktsiooni loomiseks, mis jõustub alates Noteerimiskuupäevast. Siseauditi ülesanded on seotud Kontserni tegevuse auditeerimisega ning juhtorganite ja töötajate nõustamisega riskijuhtimise alal.

Siseaudiitor tegutseb Revisjonikomisjoni palvel ja vastavalt Seltsi siseauditi eeskirjale, mille on heaks kiitnud Nõukogu. Siseaudiitor annab aru Revisjonikomisjonile ja Juhatuse Esimehele. Iga majandusaasta auditiprojektid lepitakse kokku Revisjonikomisjoni poolt heaks kiidetud iga-aastases auditikavas.

Vastavalt Seltsi siseauditi hartale võib Selts tellida siseauditi funktsiooni allhanke korras kolmandalt isikult, tingimusel et lepingulised siseaudiitorid vastavad Seltsi siseauditi eeskirja nõuetele. Pärast Noteerimist osutab Eesti Energia Kontsernile siseauditi teenust Eesti Energia ja Enefit Greeni vahel sõlmitud Raamlepingu alusel. Kooskõlas Seltsi siseauditi eeskirjaga ei hõlma Eesti Energia pakutav siseauditi teenus siiski Kontserni ja Eesti Energia kontserni vaheliste tehingute, sealhulgas nendega seotud Seltsi protsesside ja kontrollisüsteemide auditeerimist ja nõustamist. Kontserni ja Eesti Energia kontserni vaheliste tehingute regulaarseks auditeerimiseks ning kõigiks muudeks sellega seotud küsimusteks sõlmib Selts lepingu ühe nn Suurde Nelikusse kuuluva audiitorühinguga vastavalt Seltsi siseauditi eeskirjade nõuetele. Raamkokkuleppe kohaselt on Kontsernile siseauditi teenust eeldatavasti pakkuvate Eesti Energia töötajate nimetamiseks ja vallandamiseks vaja Kontserni Revisjonikomisjoni eelnevat heakskiitu.

Siseaudiitorid peavad oma tegevuses järgima audiitortegevuse seadust ja sellega seotud määrusi, Siseaudiitorite Instituudi poolt välja kuulutatud kohustuslikke ja soovituslikke suuniseid ning Kontserni eeskirju.

Eespool nimetatud põhimõtted kajastuvad ka Seltsi siseauditi korras.

12.1.6. Äriühingu üldjuhtimise koodeksi järgimine

Äriühingu üldjuhtimise küsimustes järgib Selts Eesti äriseadustiku ja teiste asjakohaste seaduste sätteid. Selts on vastu võtnud ka töökorraeeskirjad, et täpsustada ülesannete jaotust ja otsuste tegemist Juhatuses, Nõukogus ja Revisjonikomisjonis. Juhtorganite liikmed ja töötajad peavad samuti järgima siseeeskirju, et vältida huvide konflikte äritehingutes.

Pärast Aktsiate noteerimist ja kauplemisele võtmist peaks 100% riigile kuuluv ettevõte Eesti Energia omama 73,6% Seltsi Aktsiatest (eeldades kõikide Uute Aktsiate müüki, terves ulatuses Suurendamise Optsiooni kasutamist ning Müügioptsiooni kasutamata jätmist). Seega kohaldatakse Seltsi suhtes ka teatavaid riigivaraseaduses sätestatud äriühingu üldjuhtimise eeskirju. Seltsi poolt olulise osaluse (st vähemalt 10% teise äriühingu aktsiatest või hääleõigustest) omandamiseks ja võõrandamiseks on vaja Eesti Energia aktsionäride üldkoosoleku, s.o rahandusministri kaudu tegutseva Eesti Vabariigi heakskiitu.

Lisaks eeltoodule kohaldatakse pärast Aktsiate noteerimist ja kauplemisele võtmist Seltsi suhtes hea äriühingu üldjuhtimise põhimõtteid, mis tulenevad Finantsinspektsiooni poolt vastu võetud Eesti äriühingu üldjuhtimise soovitustest. Eesti äriühingu üldjuhtimise eeskiri on siduv põhimõtte „täida või selgita“ alusel. Nõudeid, mida Selts ei järgi ühelgi majandusaastal täielikult, kirjeldatakse tema äriühingu üldjuhtimise aruandes, mis tehakse kättesaadavaks Kontserni auditeeritud konsolideeritud raamatupidamisaruannetes. Selts loodab täita kõiki Eesti äriühingu üldjuhtimise koodeksi nõudeid.

12.1.7. Juhtkonna osalused

Ühelgi Nõukogu või Juhatuse liikmel ega ühelgi teisel olulisel tegevjuhil ei ole Prospekti kuupäeva seisuga Aktsiaid ega optsioone Seltsi aktsiate omandamiseks.

12.1.8. Juhtkonna töötasu ja hüved

2020. aastal ei makstud Seltsi Nõukogu liikmetele tasu. Nõukogu liikme tagasikutsumisel hüvitisi ei maksta.

2020. aastal maksis Kontsern Seltsi Juhatuse liikmetele hüvitist kogusummas 492 958,67 eurot (bruto).

Juhatuse liikmele	Makstud tasu Seltsi poolt 2020. a eest (bruto)	Makstud tasu Kontserni teiste äriühingute poolt 2020. a eest (bruto)
Aavo Kärmas	EUR 131 385	puudub
Veiko Räim	EUR 103 500	puudub
Innar Kaasik	EUR 101 430	puudub
Linas Sabaliauskas	EUR 73 920	EUR 82 723,67[1]
Koondsumma	EUR 410 235	EUR 82 723,67

Märkus.

(1) See lisandub Seltsi Juhatusele makstavale tasule, mis on kajastatud Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisas 27.

Erinevalt Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisas 34 kirjeldatust tuleb Juhatuse Liikmetega sõlmitud lepingute alusel juhul, kui Juhatuse Liige kutsutakse tagasi enne tema ametiaja lõppu, maksta hüvitist neljakordselt Juhatuse Liikme igakuisest töötasust, välja arvatud juhul, kui Juhatuse Liige taotleb tagasikutsumist enne oma ametiaja lõppu või tagasikutsumise põhjuseks on Juhatuse Liikme kohustuste rikkumine.

2020. aastal maksid Kontsern ja teised Kontserni äriühingud Seltsi põhijuhtidele tasu kogusummas 287 556,10 eurot (bruto).

Selts ja selle tütarettevõtted ei ole kõrvale pannud ega kogunud pensionide, vanaduspensionide või muude sarnaste hüvitiste andmiseks summasid, sest Selts ja selle tütarettevõtjad ei ole kehtestanud (ega ole kohustatud looma) pensioni-, vanadus- ega muid sarnaseid skeeme ega kavu.

12.1.9. Nõukogu liikmete, haldusnõukogu liikmete ja põhijuhtide huvide konfliktid

Nõukogu liikmed, kes on Eesti Energia kui põhiaktsionäri esindajad (s.o Hando Sutter, Andri Avila ja Raine Pajo) on Eesti Energia juhatuse liikmed ning neil on Eesti Energia kontsernis muid haldus-, juhtimis- või järelevalvepositsioone ning seetõttu võib neil olla huvide konflikt Seltsi ees olevate kohustuste ja muude ülesannete vahel.

Kui eespool ei ole sätestatud teisiti, siis ei ole Nõukogu teadlik mingist huvide konfliktist ega võimalikust huvide konfliktist Nõukogu liikmete, Juhatuse ja teiste konsolideerimisgrupi võtmejuhtide kohustuste ning nende erahuvide ja muude ülesannete vahel. Kui eespool ei ole sätestatud teisiti, siis ei loe Nõukogu ühtegi käesolevas osas osutatud Juhatuse või Nõukogu liikme või muu olulise tegevjuhi seisukohta huvide konflikti või võimalike huvide konfliktide tekitamiseks.

12.1.10. Muud õiguslikud küsimused ja avaldused

Juhatus ei ole teadlik ühestki süüdimõistvast kohtuotsusest seoses petturlike õigusrikkumistega, mis on seotud Nõukogu või Juhatuse praeguste liikmete või muude Kontserni võtmeisikutega. Juhatusele teadaolevalt ei ole ükski Nõukogu ega Juhatuse liige ega ükski muu põhijuht saanud mis tahes seadusjärgselt või reguleerivalt asutuselt (sealhulgas määratud kutseorganisatsioonidelt) mingit ametlikku avalikku süüdistust ja/või karistust ja tal ei ole kohtulikult keelatud tegutseda emitendi juhtimis- ega järelevalveorgani liikmena ega juhtida või suunata ühegi emitendi asjaajamist.

Juhatuse ja/või Nõukogu võtmeisikute ja/või liikmete ja/või muude asjaajamis-, juhtimis- ja järelevalveorganite liikmete ning Kontserni muu kõrgema juhtkonna liikmete vahel ei ole perekondlikke suhteid.

Kui välja arvata see, et hr Ulm tegutseb Talumaasikad OÜ ja Talumaasikad 2 OÜ likvideerijana ja hr Ots tegutseb ElektriPartner OÜ likvideerijana, ei ole Juhatus teadlik ühestki äriühingu pankrotist, saneerimisest ega likvideerimisest, mille puhul Nõukogu või Juhatuse liige või muu põhijuht on tegutsenud nõukogu liikmena, juhtimis- või haldusorgani liikmena või kõrgema tasandi juhina mis tahes ajal viimase viie aasta jooksul.

12.2 KONTSERNI ORGANISATSIOONILINE ÜLESEHITUS JA SUHTED EESTI ENERGIAGA

Kohe pärast Pakkumist peaks Eesti Energiale kuuluma vähemalt 73,6% Seltsi Aktsiatest ja hääleõigustest (eeldades kõikide Uute Aktsiate müüki, terves ulatuses Suurendamise Optsiooni kasutamist ning Müügioptsiooni kasutamata jätmist). Sellest tulenevalt on Kontserni äriühingud jätkuvalt lõimitud Eesti Energia konsolideerimisgruppi. Eesti Energia konsolideerimisgrupis tsentraliseeritakse tugiteenuste osutamine ja muud erialased teenused, st emaettevõte või kontserni liige osutab selliseid teenuseid teistele konsolideerimisgruppi kuuluvatele äriühingutele.

Kontsern plaanib pärast Pakkumise lõpuleviimist jätkuvalt toetuda Eesti Energiale ja selle personalile mitmete oma tegevust toetavate teenuste osutamisel. Eelkõige jätkab Eesti Energia Kontsernile (i) tsentraliseeritud teenuste osutamist nagu raamatupidamine, finantskontroll, õigus, IT, inimressursid, kommunikatsioon, hanke- ja keskkonnateenused, kontoriruumide üürimine, (ii) finantsteenuste osutamist, sealhulgas raha ja likviidsuse juhtimise teenuste osutamist, ning (iii) energiaga kauplemise teenuste osutamist.

Selts ja teatud Kontserni äriühingud teenuse saajatena ning Eesti Energia ja teatavad Eesti Energia kontserni äriühingud teenusepakkujatena sõlmisid Eesti Energia poolt selliste teenuste osutamist reguleeriva Raamlepingu. Alates 01.10.2021 kehtiv Raamleping asendab kõik samade teenuste varasemad kokkulepped ja see sõlmitakse kolmeaastaseks perioodiks, mida võib pikendada lepinguosaliste vastastikusel nõusolekul. Mõlemal poolel on õigus Raamleping täielikult või teatud teenuste osas igal ajal üles öelda, teatades sellest teisele poolele ette, samas kui Seltsi ja teiste teenuse saajate etteteatamistähtaeg on vähemalt kolm kuud ning Eesti Energia ja teiste teenusepakkujate puhul vähemalt kuus kuud.

Alljärgnev graafik annab ülevaate Kontserni organisatsioonistruktuurist, sealhulgas Eesti Energia ja selle töötajate poolt Kontsernile osutatavatest teenustest.

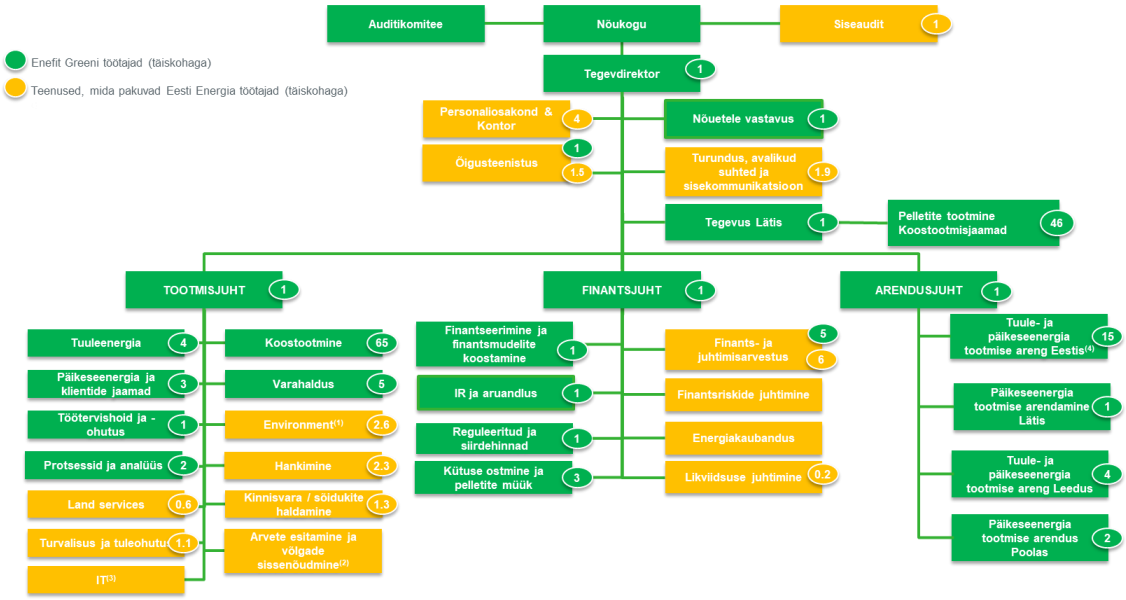

Märkused.

(1) Keskkonnateenus, mis põhineb finantstehingutel ja ökoloogialabori teenusel hinnakirja alusel.
(2) Arvete esitamine ja võlgade sissenõudmine põhineb fikseeritud teenustasul.
(3) IT-arendusteenus, mille eest tasutakse tegelikult kasutatud tundide ja hooldusteenuse alusel.
(4) Kasutatavad töökohad ja süsteemid.
(5) Täiskohaga töötajate arv 2021. a augusti seisuga.

Raamkokkuleppe pooled lepivad iga teenuse puhul eraldi kokku osutatavate teenuste hinna ja mahu. Eesti Energial ja tema kontserni ettevõtetel kui teenusepakkujatel on õigus ühepoolselt muuta teenuste hindu, kuid mitte sagedamini kui kord aastas iga teenuse kohta, teatades sellest teenuse saajale vähemalt 1 (üks) kuu ette. Teenuseid osutatakse Kontserni juhiste alusel ja vastavalt Kontserni sisekorrale või Kontserni poolt vastu võetud Eesti Energia kontserni sisekorrale, mis on määratud Raamlepingus.

Lepingu alusel osutavad Eesti Energia ja/või vastav Eesti Energia kontserni äriühing järgmisi teenuseid:

- siseauditi teenused, sealhulgas Kontserni riskijuhtimise tõhususe, Kontserni kontrollisüsteemide piisavuse ja juhtimise jälgimine;
- pettuste riski juhtimise teenused, sealhulgas pettuste riski juhtimise raamistiku väljatöötamine ja pettuste riski hindamiste läbiviimine;
- bürooteenused, sealhulgas dokumendi- ja arhiivihaldus ning sekretäri- ja bürooteenused;
- füüsilise kauplemise, gaasihalduse ja aFRR (automaatne sageduse taastamise reserv) teenused, sealhulgas tegutsemine Nord Pooli elektribörsil, maagaasi müügipakkumiste haldamine ning elektritarbimise ja/või tootmise juhtimine;
- raamatupidamis- ja juhtimisarvestuse teenused, sealhulgas finants- ja juhtimisaruannete, prognooside ja eelarvete koostamine ning strateegiline finantsplaneerimine;
- keskkonnateenused, sealhulgas Kontserni keskkonnapoliitika ja -eesmärkide kehtestamine ja järelevalve vastavalt kohaldatavatele eeskirjadele ning käitlemislubade andmine;
- ökoloogialabori teenused, sealhulgas Iru rajatise heiteseireteenused;
- kinnisvara hooldusteenused, sealhulgas kinnisvara korrashoiu ja kinnisvara müügi alane nõustamine;
- sideteenused, sealhulgas väljatöötamine ja meediasuhtluse alane nõustamine;
- personaliteenused, sealhulgas personalistrateegia rakendamine;
- sõidukite haldusteenused;
- turvalisuse ja tuleohutuse juhtimise teenus;
- Hanketeenused, sealhulgas kaupade, teenuste ja ehitustööde hanked Kontserni juhiste alusel;
- õigus- ja maaga seotud teenused, sealhulgas Kontserni nõustamine ja tegutsemine õigusküsimustes ning Kontserni nõustamine optimaalsete maaressursside alal;

- finantsteenused, sealhulgas Kontserni abistamine ja nõustamine seoses rahavoogude ja likviidsuse juhtimisega, tagatiste korraldamine, pangakontode avamine; arvestades, et Kontsern on kohustatud eelnevalt teavitama Eesti Energiat kõigist välisfinantseerimisega seotud küsimustest (sh omakapitali struktuur ja laenud), et Eesti Energia saaks täita oma seadusjärgseid ja lepingulisi kohustusi;

- eraklientide raamatupidamis- ja võlahaldusteenused, sealhulgas arvete väljastamine, võlgade jälgimine ja sissenõudmine;
- Eespool nimetatud teenustega seotud riskide kindlakstegemine, jälgimine ja maandamine.

Raamlepingu kohaselt on Eesti Energia ja tema kontserni äriühingud teenusepakkujatena kohustatud võtma kõik meetmed huvide konfliktide tuvastamiseks ja ennetamiseks teenuste osutamisel, sealhulgas olema kohustatud sellise konflikti tekkimisest viivitamata teavitama Kontserni äriühinguid ja hoiduma teenuse osutamisest huvide konflikti olukorras, välja arvatud juhul, kui Kontsern on konkreetselt kirjalikult andnud nõusoleku huvide konflikti tekkimise või selle ohu kohta. Lisaks on Eesti Energia raamlepingu kohaselt kohustatud kehtestama vajalikud ja piisavad füüsilised, infotehnoloogiaga seotud tulemüürid, õiguslikud vahendid ja/või muud tõkked, mis on vajalikud Kliendi teavitamise ja Teenuste osutamise konfidentsiaalsuse tagamiseks ja säilitamiseks Teenuse Osutaja kogu muu tegevuse eest.

Seotud osapoolte vaheliste tehingute, sealhulgas Eesti Energia ja Emakontserni äriühingutega sõlmitud tehingute läbivaatamise ja heakskiitmise menetlusraamistiku alusel on Kontsern kehtestanud menetlusraamistiku seotud osapoolte vaheliste tehingute ülevaatamiseks ja heakskiitmiseks, mis kehtivad alates Noteerimiskuupäevast. Raamistiku raames esitab Kontsern ülevaate seotud osapoolte tehingutest, mida kavatsetakse eelarveaasta jooksul teha, kõigepealt arvamuse saamiseks Revisjonikomisjonile ja seejärel Nõukogule heakskiitmiseks koos iga-aastase eelarve koostamise protsessiga. Lisaks kohaldatakse sama menetlust kõikide tehingute suhtes, mille väärtus ületab 100 000 eurot ja mida Nõukogu ei ole iga-aastase eelarvestamise protsessi käigus heaks kiitnud. Eesti Energia kui aktsionär või tema esindajad Nõukogus ei saa sellistes küsimustes hääletada ja nende hääli ei arvestata nõutavate heakskiidukünniste arvutamisel. Kontsern teavitab ka Revisjonikomisjoni (millest enamik koosneb sõltumatutest liikmetest) kõigist seotud osapoolte vahelistest tehingutest, v.a Kontserni äriühingute vahel tehtud tehingud.

Lisateavet tsentraliseeritud teenuste eest Raamatupidamisaruannetega hõlmatud perioodil makstava mahu ja tasude kohta vt „OSA 18 (Lisateave) punktis 18.2 (Tehingut seotud osapooltega)“.

Selts ja tema Eesti tütarettevõtted kuuluvad Prospekti kuupäeva seisuga Eesti Energia käibemaksukontserni. Kõik ühe käibemaksukontsernina registreeritud äriühingud vastutavad solidaarselt kogu käibemaksukontserni käibemaksu tasumise eest. Pärast Pakkumise lõpuleviimist on plaanis Selts ja selle Eesti tütarettevõtted Eesti Energia käibemaksukontsernist eraldada. Kuni registrist kustutamiseni vastutavad Selts ja tema Eesti tütarettevõtted solidaarselt kogu Eesti Energia käibemaksukontserni käibemaksu tasumise eest. Pärast registrist kustutamist jäävad Selts ja tema Eesti tütarettevõtted vastutavaks käibemaksuvõla eest, mis tekkis perioodil, mil nad olid registreeritud Eesti Energia käibemaksugrupi osana.

OSA 13. TEAVE SELTSI, AKTSIATE JA AKTSIAKAPITALI KOHTA

13.1 ÜLDTEAVE SELTSI KOHTA

Seltsi juriidiline (äri)nimi on Enefit Green AS. Selts on Eesti Vabariigi seaduste alusel asutatud ja tegutsev aktsiaselts. Selts on registreeritud Eesti Äriregistris registrikoodiga 11184032. Seltsi LEI-kood on 485100EAUB2D0VTK1R43. Eesti Energia registrijärgne asukoht on aadressil Lelle tn 22, Tallinn, 11318, Eesti, telefon (+372) 5865 4999. Seltsi veebisaidi leiab alltoodud linkide kaudu: Ingliskeelne versioon: www.enefitgreen.ee/en/avaleht, eestikeelne versioon: www.enefitgreen.ee/et/avaleht. Veebisaitidel olev teave ei ole Prospekti osa, välja arvatud juhul, kui teave on viitamise teel muudetud Prospekti osaks.

Selts registreeriti Eesti äriregistris 09.11.2005. Selts on asutatud määramata ajaks. Seltsi majandusaasta algab 1. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril. Seltsi peamine tegevusvaldkond on soojuse ja elektri tootmine koostootmisjaamades ning elektri tootmine tuuleparkides, päikeseparkides ja hüdroelektrijaamas. Selts ei kavatse 2021. aastal muuta oma peamist tegevusvaldkonda.

Selts on alltoodud Kontserni äriühingute emaettevõte. Lisateavet Seltsi osaluste kohta vt „OSA 11 (Tegevus) punkti 11.6 (Kontserni struktuur)“.

13.2 TEAVE AKTSIAKAPITALI JA AKTSIATE KOHTA

Prospekti kuupäeva seisuga on Seltsi aktsiakapital 229 793 473 eurot, mis jaguneb 229 793 473 lubatud, täielikult tasutud ja emiteeritud Aktsiaks nimiväärtusega 1 euro Aktsia kohta. Olemasolevad Aktsiad on emiteeritud Eesti Vabariigi seaduste alusel. Kõigi olemasolevate Aktsiate eest on täielikult tasutud. Kõik olemasolevad Aktsiad paiknevad üksteise suhtes *pari passu*. Aktsiad on raamatukande vormis registreeritud Eesti väärtpaberite registris (EVR) mida peab Nasdaq CSD Eesti filiaal ja nende ISIN-kood on EE3100137985.

Aktsiate tasuta ülekantavust ei ole Seltsi Põhikirjas piiratud, samuti ei kohaldata Aktsiate suhtes mingeid üldisi võõrandamispiiranguid.

Prospekti kuupäeva seisuga ei ole Seltsi Aktsiad noteeritud ega lubatud kauplemisele ühelgi reguleeritud turul.

13.2.1. Seltsi aktsionär

Prospekti kuupäeva seisuga on Seltsi ainuaktsionär Eesti Energia. Vastavalt EVR-i peetavale Seltsi aktsionäride nimekirjale hoiti Prospekti kuupäeva seisuga kõiki Seltsi aktsiaid Eesti Energia ühel väärtpaberikontol.

Omaniku nimi	Saldo (aktsiate arv)	Osalus Seltsis (%)	Väärtpaberikonto liik
Eesti Energia AS	229 793 473	100%	tavaline konto

Eesti Energia ainuaktsionär on Eesti Vabariik, kes tegutseb Rahandusministeeriumi kaudu.

Prospekti kuupäeva seisuga ei ole juhtkond teadlik kokkulepetest, mille toimimine võib hilisemal kuupäeval kaasa tuua kontrolli muutuse Seltsi üle.

Eesti Energial ei ole hääleõigusi, mis erineks „OSA 13 (Teave Seltsi, Aktsiate ja aktsiakapitali kohta) punktis 13.3 (Aktsionäride õigused)“ kirjeldatust.

Eesti Energia registrijärgne asukoht on aadressil Lelle tn 22, Tallinn, 11318, Eesti. Eesti Energia LEI-kood on 5493005044RTLQ5RZU70.

13.2.2. Aktsiakapitali muutused

01.01.2018 seisuga oli Seltsi aktsiakapital 4 793 473 eurot. 2018., 2019. ja 2020. aasta 31. detsembril lõppenud kolmel majandusaastal ning kuni Prospekti kuupäevani on aktsiakapitali suurus muutunud järgmiselt:

	Aktsiakapitali muutus	Uus aktsiakapital	Registreeritud äriregistris
Aktsiakapitali suurendamine.....	EUR 225 000 000	EUR 229 793 473	31.08.2021

Vastavalt Seltsi Põhikirjale on Seltsi kohustuslik reserv 1/10 aktsiakapitalist, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Seoses eespool nimetatud aktsiakapitali suurendamisega ei moodusta Seltsi praegune reserv 1/10 aktsiakapitalist. Sellest tulenevalt kantakse igal järgneval majandusaastal vähemalt 1/20 puhaskasumist kohustuslikku reservi, kuni see reserv jõuab Põhikirjas sätestatud summani.

13.2.3. Uute Aktsiate emissioon ja lahjendamine

Pakkumises pakub Selts kuni 40 816 327 Uut Aktsiat. Uued Aktsiad kuuluvad kõigi olemasolevate aktsiatega samasse klassi ja registreeritakse pärast Arveldust ka EVR-is raamatukande vormis ISIN-koodiga EE3100137985.

Uued Aktsiad emiteeritakse ja registreeritakse EVR-is vastavalt Juhatuse otsusele, mis tehakse pärast Pakkumisperioodi lõppu, tuginedes Seltsi aktsiakapitali tingimusliku suurendamise Otsusele, mille Aktsionäride Üldkoosolek eeldatavasti vastu võtab. Juhatusel on õigus otsustada Uute Aktsiate emiteerimise üle tingimusel, et Seltsi aktsiakapitali tingimuslik suurendamine on registreeritud Eesti äriregistris ja Uute Aktsiate eest on täielikult tasutud. Selts on esitanud äriregistrile vajaliku taotluse aktsiakapitali tingimusliku suurendamise registreerimiseks 04.10.2021. Tingimuslik aktsiakapitali suurendamine registreeritakse eeldatavasti Eesti Äriregistris orienteeruvalt 11.10.2021.

Vahetult pärast Pakkumise lõpuleviimist, eeldusel, et kõik pakutavad Uued Aktsiad on märgitud ja emiteeritud, Suurendamise Optsiooni on terves ulatuses kasutatud ja Müügioptsiooni ei kasutata (ja kõik Aktsiad jäävad avalikesse kätesse), moodustavad Pakkumise Aktsiad ligikaudu kuni 26,4% Seltsi aktsiakapitalist.

Varade puhasväärtus Aktsia kohta oli 30.06.2021 seisuga 112,1 eurot.

13.2.4. Optsiooniõigused, vahetusväärtpaberid ja optsioonivõlakirjad

Üldjuhul on kapitali muutmise üle õigus otsustada ainult Aktsionäride Üldkoosolekul.

Eesti õiguse kohaselt on vahetusvõlakirjad ainus võlainstrument, mis annab konverteerimisõiguse äriühingu aktsiateks. Aktsionäride Üldkoosolek võib otsustada vahetusvõlakirjade emiteerimise, kui Põhikiri seda lubab. Seltsi põhikiri võimaldab Seltsil emiteerida vahetusvõlakirju. Selts ei ole emiteerinud konverteeritavaid võlakirju ega optsiooniõigusi, väärtpabereid ega optsioonitunnistusi, kapitalilaene ega muid Aktsiateks konverteeritavaid väärtpabereid või instrumente.

Lisaks eeltoodule võib aktsia märkimisõiguse anda äriühingu töötajatele ja juhtorganite liikmetele, kui aktsionäride üldkoosolek nii otsustab.

13.3 AKTSIONÄRI ÕIGUSED

13.3.1. Õigus osaleda aktsionäride üldkoosolekutel.

Eesti äriseadustiku kohaselt kasutavad aktsionärid aktsionäride üldkoosolekul oma õigust otsustada äriühingut puudutavate küsimuste üle. Aktsionäride üldkoosolek arutab muu hulgas majandusaasta aruannet ja kasumi jaotamist, Nõukogu liikmete valimist ja tagasikutsumist, audiitorite ja erikontrolleri nimetamist. Otsuseid võib vastu võtta kas korralisel või erakorralisel üldkoosolekul.

Eesti äriseadustiku kohaselt peab aktsionäride korraline üldkoosolek toimuma hiljemalt kuue kuu jooksul pärast majandusaasta lõppu. Aktsionäride erakorraline üldkoosolek tuleb kokku kutsuda Eesti äriseadustikus sätestatud juhtudel, näiteks kui netovara väheneb alla seadusega nõutud miinimumtaseme, kui Nõukogu, äriühingu audiitor või aktsionärid, kelle aktsiad esindavad vähemalt 1/20 aktsiakapitalist, esitavad Juhatusele vastava taotluse, või kui see on selgelt äriühingu huvides. Kui Juhatus ei kutsu erakorralist üldkoosolekut kokku ühe kuu jooksul pärast ühe või mitme osaniku, Nõukogu või audiitori taotluse saamist, on vastava taotluse esitanud isikul või isikutel õigus erakorraline üldkoosolek ise kokku kutsuda.

Teated noteeritud äriühingute aktsionäride korralise ja erakorralise üldkoosoleku kokkukutsumise kohta tuleb esitada vähemalt kolm nädalat enne koosoleku toimumist. Etteteatamine võib olla lühem, kui sellega nõustuvad aktsionärid, kelle aktsiad moodustavad vähemalt 2/3 aktsiakapitalist. Koosolekuteated tuleb saata aktsionäridele tähitud kirjaga nende registreeritud aadressidele (kantud EVR-is peetavasse Seltsi aktsiaregistrisse). Kui äriühing on teadlik või peaks teadma, et aktsionäri aadress erineb aktsiaregistrisse kantud aadressist, tuleb teade saata ka sellele muule aadressile. Teateid võib saata ka registreerimata posti, faksi või e-posti teel, tingimusel et kirjale, faksile või e-kirjale on lisatud teade, milles nõutakse, et saaja edastaks Juhatusele viivitamata kättesaamiskinnituse. Kui aga äriühingul on üle 50 osaniku, ei pea teateid aktsionäridele saatma, vaid need tuleb avaldada vähemalt ühes Eesti üleriigilises päevalehes. Börsil noteeritud äriühing peab lisaks avaldama teate meetodite abil, mis tagavad kiire juurdepääsu selles sisalduvale teabele, kasutades meediat, mille puhul võib eeldada, et see edastab teavet tõhusalt kogu Euroopa Liidus. Börsiettevõte peab teate avalikustama ka Tallinna Börsi infosüsteemi kaudu ja oma kodulehel.

Aktsionäride üldkoosoleku päevakorra määrab kindlaks Nõukogu. Kui aga aktsionärid või audiitor kutsuvad kokku aktsionäride üldkoosoleku, määravad nad kindlaks ka selle koosoleku päevakorra. Juhatusel või ühel või mitmel aktsionäril, kelle aktsiad esindavad vähemalt 1/20 börsil noteeritud äriühingu aktsia- või osakapitalist, on õigus nõuda täiendavate punktide lisamist aktsionäride iga-aastase üldkoosoleku päevakorda, kui selline taotlus esitatakse hiljemalt 15 kalendripäeva enne üldkoosoleku päeva. Lisaks võivad nad teha otsuste ettepanekuid päevakorras loetletud punktide kohta. Kui aktsionärid on taotlenud teatavate punktide lisamist päevakorda, peavad sellised aktsionärid esitama ka iga lisaküsimust käsitlevate otsuste eelnõud koos päevakorra täiendamise taotlusega.

Kui aktsionäride üldkoosoleku kokkukutsumisel on oluliselt rikutud seaduse või põhikirja nõudeid, ei või koosolekul otsust vastu võtta, välja arvatud juhul, kui koosolekul osalevad või on esindatud kõik aktsionärid. Sellisel koosolekul vastu võetud otsused on tühised, välja arvatud juhul, kui aktsionärid, kelle suhtes koosoleku kokkukutsumise menetlust rikuti, ei kiida otsuseid heaks.

Aktsionärid võivad hääletada punktide üle, mida varem päevakorda ei võetud, kui vähemalt 9/10 üldkoosolekul osalenud aktsionäridest on selle heaks kiitnud, kui nende aktsiad esindavad vähemalt 2/3 äriühingu aktsiakapitalist. Sellise resolutsiooni vastuvõtmisel ei võeta koosoleku kvoorumi osana arvesse enne koosolekut antud hääli.

Aktsionäride üldkoosolekul osalemise ja hääletamise õiguse saamiseks peab aktsionär olema kantud aktsionäride nimekirja hiljemalt seitse päeva enne koosoleku toimumist. Aktsionär, kelle aktsiad on registreeritud esindaja nimele, võib kasutada hääleõigust ainult juhul, kui esindajakonto omanik on andnud aktsionärile volikirja.

Aktsionäride üldkoosolek on otsustusvõimeline, kui koosolekul osaleb üle poole aktsionäride aktsiatega esindatud häältest. Kui koosolek ei ole otsustusvõimeline, peab juhatus kokku kutsuma uue aktsionäride üldkoosoleku hiljemalt kolme nädala jooksul, kuid mitte varem kui seitsme kalendripäeva jooksul pärast esialgse koosoleku toimumist. Uuel koosolekul on kvoorum olenemata osalejate arvust.

Samuti on võimalik aktsionäride üldkoosolekul osaleda elektrooniliselt, viibimata koosolekul füüsiliselt kohal, kasutades kahesuunalist reaalajas suhtlust või muid sarnaseid elektroonilisi vahendeid, mis võimaldavad osalejal kaugasukohas viibides koosolekut jälgida ja seal sõna võtta ning hääletada kõigis otsustamiseks esitatud küsimustes. Aktsionäridel on õigus vastu võtta ka aktsionäride üldkoosoleku otsuseid aktsionäride üldkoosolekut kokku kutsumata, kusjuures Juhatus saadab aktsionäridele otsuse eelnõu kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja tulemused talletatakse hääletamisprotokollis. Aktsionäride otsus on vastu võetud, kui üle 50% koosolekul esindatud häältest on selle poolt, v.a juhul, kui seadus või põhikiri näeb ette suurema häälteenamuse nõude.

Üldkoosoleku otsuse kehtetuks tunnistamist võib nõuda Juhatus või Nõukogu, kui otsuse täitmisega pannakse toime süütegu või väärtegu või kui otsuse täitmine tooks selgelt kaasa kahju hüvitamise kohustuse, ning aktsionäri poolt, kes üldkoosolekul ei osalenud. Üldkoosolekul osalenud aktsionär võib nõuda otsuse tühistamist üksnes juhul, kui aktsionäri vastuväide otsusele on kantud üldkoosoleku protokolli. Aktsionärid, kes andsid oma hääle enne koosolekut, võivad nõuda otsuse tühistamist ka ilma vastuväidet protokolli sisestamata.

Kirjeldatud normid kehtivad ka Seltsi Aktsionäride Üldkoosolekute suhtes.

13.3.2. Hääleõigused

Seltsil on üks aktsiaklass. Iga Aktsia annab aktsionärile ühe hääle.

Vastavalt Eesti äriseadustikule võib osanik osaleda ja hääletada aktsionäride üldkoosolekul isiklikult või volituse alusel. Aktsionäride Üldkoosolekul on otsusteks üldjuhul vaja koosolekul esindatud häälte enamuse toetust. Teatavate otsuste puhul, nagu põhikirja muutmine, Nõukogu liikme tagasikutsumine enne tema ametiaja lõppu, aktsiakapitali suurendamine või vähendamine ning teatavatel juhtudel äriühingu ühinemise, jagunemise, ümberkujundamise või likvideerimisega seotud otsused, on vaja 2/3 aktsionäride üldkoosolekul esindatud häältest. Uute aktsiate emiteerimiseks muudel tingimustel kui kooskõlas olemasolevate aktsionäride ostueesõigusega on nõutav vähemalt 3/4 üldkoosolekul esindatud häälte enamusest.

Mis tahes liiki aktsiatega seotud õigusi võib muuta ainult aktsionäride üldkoosoleku otsusega, mida toetab kvalifitseeritud häälteenamus 4/5 kõigist häältest ja 9/10 aktsionäridest, kelle õigusi kavatsetakse muuta.

Eespool kirjeldatud norme kohaldatakse ka Aktsiatega seotud hääleõiguste suhtes.

13.3.3. Aktsionäride õigus teabele

Aktsionäridel on õigus saada Juhatuselt Aktsionäride Üldkoosolekul teavet Seltsi tegevuse kohta. Juhatus võib siiski keelduda teabe andmisest, kui on alust eeldada, et see võib oluliselt kahjustada Seltsi huve. Kui Juhatus keeldub teavet andmast, võib aktsionär nõuda, et aktsionäride

üldkoosolek otsustaks osaniku taotluse õiguspärasuse üle või esitaks kahe nädala jooksul pärast aktsionäride üldkoosolekut avalduse kohtusse avalduse, et kohustada Juhatust andma teavet.

Seltsi aktsionäridel on õigus eespool kirjeldatud teabele.

13.3.4. Dividendid ja muud väljamaksed

Vastavalt Eesti äriseadustikule peab aktsiaseltsi juhatus esitama aktsionäride üldkoosolekule kasumi jaotamise ettepaneku koos majandusaasta aruande esitamisega aktsionäride üldkoosoleku kinnitamiseks. Nõukogul on õigus teha Juhatuse ettepanekus muudatusi enne Aktsionäride Üldkoosolekule esitamist. Aktsionäride üldkoosolek otsustab dividendide maksmise, maksmise suuruse ja korra kinnitatud majandusaasta aruande alusel. Aktsionäride üldkoosolek võib otsustada ka dividendide maksmise mitmes osas. Dividendide maksmise otsus võetakse vastu aktsionäride üldkoosolekul esindatud lihthäälteenamusega.

Üldjuhul ei või vahedividende maksta finantsperioodi eest, mille kohta aktsionäride üldkoosolek ei ole majandusaasta aruannet (koos auditeeritud raamatupidamisaruannetega) veel heaks kiitnud. Põhikiri võib anda aktsiaseltsi Juhatusele õiguse teha aktsionäridele ettemakseid pärast majandusaasta lõppu ja enne majandusaasta aruande kinnitamist tuginedes eeldatavale kasumile kuni poole ulatuses aktsionäride vahel jaotatavast summast Nõukogu nõusolekul. Äriühingu Põhikiri ei luba siiski aktsionäridele dividendide ettemakseid.

Dividende võib välja maksta ainult eelmiste majandusaastate puhaskasumist või jaotamata kasumist, millest on maha arvatud eelmiste aastate katmata kahjum. Aktsionäridele ei või dividende maksta, kui äriühingu eelmise majandusaasta kinnitatud aastaaruandes kajastatud netovara on väiksem või väiksem kui aktsiakapitali ja reservide kogusumma, mida kohaldatava õiguse või põhikirja kohaselt ei tohi aktsionäridele jaotada.

Lisaks rahalisele dividendile võivad aktsionärid nõustuda dividendide maksmisega muudes varavormides (nt fondiemissioon).

Börsil noteeritud äriühingute dividende makstakse ainult nendele aktsionäridele (või nende esindajatele), kes on kantud aktsionäride nimekirja (aktsionäride registrisse), mida peetakse EVR-is vastava kuupäeva seisuga. Kui aktsionäride üldkoosolek võtab vastu aktsiatega seotud õigusi käsitleva otsuse (näiteks dividendide maksmise deklaratsioon), ei või kajastuspäev olla varasem kui EVR-i poolt pärast vastava aktsionäride üldkoosoleku kuupäeva kasutatava T2S-i arveldussüsteemi kümnenda tööpäeva lõpp.

Kõik olemasolevad Aktsiad on *pari passu* seoses dividendide ja muude Seltsi väljamaksetega (sealhulgas varade jaotamine lõpetamise korral). Seltsi põhikirjas ei ole ette nähtud erinevaid dividendimaksete reegleid.

13.3.5. Märkimise eesõigused

Eesti äriseadustiku kohaselt on aktsiaseltsi uute aktsiate emiteerimisel aktsiaseltsi olemasolevatel aktsionäridel eesõigus märkida aktsiaseltsi uusi aktsiaid proportsionaalselt nende olemasolevate osalustega. Ostueesõigusest loobuv otsus tuleb heaks kiita vähemalt 3/4 poolthäälega, mis on esindatud aktsionäride üldkoosolekul. Selline eesõigus on seotud ka Aktsiatega.

13.3.6. Õigus likvideerimistulule

Eesti äriseadustiku kohaselt jaotatakse Seltsi likvideerimisel pärast võlausaldajate kõigi nõuete rahuldamist või rahuldamist (ja selleks raha hoiustamist) allesjäänud vara aktsionäride vahel proportsionaalselt nende aktsiate nimiväärtuse või jääkväärtusega vastavalt likvideerijate koostatud vara jaotuskavale. Vara võib jaotada mitte varem kui kuus kuud pärast aktsiaseltsi lõpetamise äriregistrisse kandmist ja mitte varem kui kaks kuud pärast aktsionäridele lõpliku

bilansi ja varade jaotamise kava aktsionäridele tutvumiseks esitamise kuupäeva, tingimusel et bilanssi või varade jaotuskava ei ole kohtus vaidlustatud, hagi ei ole ära menetlusse võetud või seda ei ole rahuldatud või kui menetlus selles küsimuses on lõpetatud. Eesti äriseadustiku kohaselt jaotatakse likvideerimistulu rahaliste maksetena, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti. Vastavalt Seltsi põhikirjale võib likvideerimistulu jaotada ka muul viisil kui rahaliste maksetena.

13.3.7. Oma aktsiate omandamine äriühingu poolt

Aktsiaseltsil on õigus omandada oma aktsiaid ainult juhul, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- omandamine toimub viie aasta jooksul pärast aktsionäride üldkoosoleku otsuse vastuvõtmist, milles täpsustatakse omandamise tingimused ja tähtaeg ning aktsiate eest makstavad miinimum- ja maksimumsummad;
- äriühingu aktsiate nimiväärtuse summa ei ületa 1/10 tema aktsiakapitalist; ja
- aktsiate omandamine ei põhjusta netovara muutumist väiksemaks kui aktsiakapitali ja reservide kogusumma, mida seaduse või põhikirja kohaselt aktsionäridele välja ei maksta.

Eeltoodust olenemata võib aktsiaselts omandada oma aktsiad pärimise teel. Aktsiaselts võib omandada oma aktsiaid ka Nõukogu otsusega ilma aktsionäride üldkoosoleku otsust nõudmata, kui aktsiate omandamine on vajalik aktsiaseltsi olulise kahju vältimiseks. Sellisel juhul tuleb aktsionäre teavitada äriühingu enda aktsiate omandamise asjaoludest ja üksikasjadest järgmisel aktsionäride üldkoosolekul.

Kui aktsiad saadakse vastavalt seadusele (pärimise teel), kuid moodustavad rohkem kui 1/10 aktsiakapitalist, tuleb üleliigsed aktsiad võõrandada kolme aasta jooksul pärast nende omandamist. Kui aktsiaselts omandab oma aktsiad seadust rikkudes, tuleb sellised aktsiad võõrandada või tühistada (vähendades aktsiakapitali) ühe aasta jooksul pärast omandamist.

Äriühingu omaaktsiate omandamise eeskirju kohaldatakse ka emaettevõtte aktsiate omandamisel tütarettevõtete poolt. Kui tütarettevõtja omandab emaettevõtja aktsiad, käsitatakse emaettevõtjat ühendava ühinguna.

Eespool nimetatud norme kohaldatakse ka Seltsi poolt Aktsiate omandamise suhtes.

13.3.8. Osaluste avalikustamine

Aktsionäridega seotud teave on EVK kaudu avalikkusele kättesaadav. Esindajakontodele hoiustatud aktsiate puhul on EVR-i kaudu kättesaadavad ainult esindajakonto omaniku andmed.

Lisaks eeltoodule, kui aktsiaid EVR-i ei kanta, on Juhatus kohustatud Eesti äriseadustiku kohaselt esitama Eesti äriregistrile koos kinnitatud majandusaasta aruandega aktsionäride nimekirja, kellele kuulub aktsionäride üldkoosoleku poolt majandusaasta aruande kinnitamise kuupäeva seisuga üle 10% häältest. Sellise esitamisega muutub vastav teave avalikult kättesaadavaks Eesti äriregistris.

13.3.9. Väljapigistamisreeglid

Eesti äriseadustiku kohaselt on aktsionäril, kelle aktsiad koos emaettevõtja ja tema tütarettevõtjate aktsiatega (eeldusel, et emaettevõtja või tütarettevõtja on selleks nõusoleku andnud) moodustavad vähemalt 90% aktsiaseltsi aktsiakapitalist õigus nõuda, et aktsionäride üldkoosolek kiidaks heaks äriühingu ülejäänud emiteeritud aktsiate ülevõtmise õiglase rahalise

hüvitise eest (nn väljapigistamine). Väljasurumine peab saama aktsionäride üldkoosolekul vähemalt 95% äriühingu aktsiatega esindatud häältest. Aktsiaseltsi vähemusaktsionärid võib Eesti äriseadustiku kohaselt välja pigistada ka kahe äriühingu ühinemise käigus, kui ühendavale äriühingule kuulub vähemalt 90% ühendatava äriühingu aktsiatest. Sellisel juhul kiidetakse väljapigistamine heaks, kui vähemalt 90% äriühingu aktsiatega esindatud häältest on antud ühendatava äriühingu aktsionäride üldkoosolekul vastava otsuse poolt.

Lisaks eeltoodule kohaldatakse börsil noteeritud äriühingutele Eesti väärtpaberituru seaduse alusel väljapigistamise erikorda juhul, kui isik saavutab äriühingus vähemalt 90%-lise osaluse vabatahtliku või kohustusliku ülevõtmispakkumise tegemise tulemusena äriühingu aktsionäridele. Sellisel juhul võib asjaomane omandaja taotleda äriühingu aktsionäride üldkoosoleku kokkukutsumist kolme kuu jooksul pärast ülevõtmistähtaja möödumist ja hääletada äriühingu aktsionäridele kuuluvate allesjäänud aktsiate õiglase hüvitise (mis ei ole väiksem kui ülevõtmispakkumise hind) eest üle ülevõtmise üle (nn väljapigistamine). Sellisel juhul võetakse vastu otsus eesmärgi ülejäänud aktsiate ülevõtmise kohta, kui otsuse poolt on vähemalt 90% kõigist häältest, mida esindavad äriühingu aktsiad (mitte ainult koosolekul või hääletamisel osalejad). Kui eespool nimetatud stsenaariumi puhul ei ole väljapigistamise otsust vastu võetud, pikendatakse ülevõtmispakkumise tähtaega kuni kolme kuu võrra pärast ülevõtmispakkumise tulemuste avalikustamise kuupäeva sihtisikute suhtes, kes ülevõtmispakkumise raames ei nõustunud oma aktsiaid loovutama, tingimusel et vähemalt 9/10 hääleõigust esindava sihtemitendi aktsiakapitalist on esindatud pakkuja aktsiatega ja sihtemitendi üldkoosolek ei ole ülevõtmisotsust teinud.

13.3.10.Dividendide maksustamine

Dividendide maksustamise ülevaate leiate „OSA 15 (Maksustamine).“

13.3.11.Esindajakontol hoitavate aktsiatega seotud eriomadused

Eesti väärtpaberite registri pidamise seadus (**EVKS**) tunnustab esindaja kontsepti ka sellega, et Eesti väärtpaberituru kutselistel osalistel on õigus pidada eriliigilise väärtpaberikontona esindajakontot. Esindajakontot võivad hoida ka teised finantsjärelevalve alla kuuluvad asutused tingimusel, et neil on vastavalt nende suhtes kohaldatavale õigusele õigus hoida väärtpabereid enda nimel ja teise isiku nimel (st esindajana).

Esindajakonto kaudu hoitakse väärtpabereid teise isiku (kliendi) nimel. Esindajakontol võib hoida ainult järgmisi väärtpabereid: (i) väärtpaberid, mida hoitakse käsundi täitmiseks, mis on antud väärtpaberite hoidmiseks esindajakontol või muu sarnase õigussuhte alusel; ja (ii) väärtpaberid, mis on saadud tuluna esindajakontol hoitavatelt väärtpaberitelt (sealhulgas dividendidena saadud väärtpaberid või väärtpaberid, mis on saadud vastavate väärtpaberite asendamise või vahetamise teel ja vastavate väärtpaberite arvel saadud väärtpaberid). EVKS keelab muude väärtpaberite hoidmise esindajakontol.

Esindajakontol hoitavaid väärtpabereid käsitatakse esindajakonto omaniku ja selle võlausaldajate suhtes kliendi väärtpaberitena. Samuti loetakse kliendi rahaks mis tahes raha, mida esindajakontoga seotud maksekonto omanik hoiab kliendi nimel, võrreldes esindajakonto omaniku ja selle võlausaldajatega. Osalustele kehtestatud riiklike piirangute või muude sarnaste nõuete (nt läbipaistvusrežiimi kohased avalikustamisnõuded) kindlaksmääramisel ja kohustuslike ülevõtmispakkumiste eelduste täitmise hindamisel ei loeta esindajakontol hoitavaid väärtpabereid erandkorras esindajakonto omanikule kuuluvateks väärtpaberiteks, vaid selle isiku väärtpaberiteks, kelle nimel väärtpabereid hoitakse.

Esindajakontol hoitavate kliendi väärtpaberite ja raha suhtes ei saa täitemenetluses esitada maksenõuet esindajakonto omaniku vastu ning nad ei kuulu esindajakonto omaniku pankrotivarasse. Esindajakonto omaniku vastu esitatud hagi tagamise meetmed või muud

lisakonto omaniku varade võõrandamise piirangud, mida kohaldatakse esindajakonto omaniku suhtes algatatud menetluse käigus, ei laiene esindajakontol hoitavatele kolmandate isikute väärtpaberitele. Esindajakonto omanik esitab reguleeritud väärtpaberiturul kauplemisele lubatud aktsiate emitendi või emitendi määratud kolmanda isiku taotlusel emitendile või kolmandale isikule viivitamata teabe aktsionäride kohta, kellele kuulub üle 0,5% asjaomase emitendi aktsiatega määratud häältest, kui esindajakonto omanik on omandanud aktsiad asjaomase aktsionäri või tema esindaja antud käsundi alusel.

Esindajakonto omanikul on õigus kasutada esindajakontol olevatest väärtpaberitest tulenevaid õigusi ja ta vastutab sellistest väärtpaberitest tulenevate kohustuste täitmise eest. Hääleõiguse ja muude väärtpaberist tulenevate õiguste teostamisel peab kandidaat järgima kliendi juhiseid. Kliendi nõudmisel annab esindaja kliendile nõutavas vormis volituse, et klient esindaks esindajat väärtpaberitest tulenevate õiguste teostamisel. Esindajakonto omanik võib anda klientidele ühise nimekirja vormis volituse esindada end aktsionäride üldkoosolekul. Hääleõiguse teostamisel, mis tulenevad sama liiki väärtpaberitest ja esindavad klientide nimel esindajakontol hoitavaid võrdseid õigusi, on esindajal õigus hääletada vastavalt klientidelt saadud juhistele.

Esindajakonto omanik on kohustatud pidama andmeid esindajakontol hoitavate väärtpaberite kohta, mis võimaldab omanikul identifitseerida iga klienti ning määrata kindlaks iga kliendi kohta hoitavad väärtpaberid ja väärtpaberite arvu. Esindajakonto omanik on kohustatud märkima väärtpaberitele seatud ostueesõiguse ja pandid esindajakonto omaniku sisekontodele ning tagama selle teabe kättesaadavuse kliendile.

OSA 14. EESTI VÄÄRTPABERITURG

Praegu ei ole Seltsi Aktsiatel kauplemisturgu. Selts esitas 01.10.2021 Tallinna Börsile avalduse Aktsiate noteerimiseks Nasdaq Balti põhinimekirjas.

Järgnev kokkuvõte põhineb Prospekti kuupäeval kehtivatel Eesti seadustel ja selle muudatused tulenevad Eesti õigusaktide edaspidisest muutmisest. Lisaks on järgnev kokkuvõte esitatud üksnes üldise taustateabena ning see ei kujuta endast ammendavat kirjeldust õigusaktidest ja eeskirjadest, mis reguleerivad börsil noteeritud äriühinguid või äriühinguid Eestis üldiselt või mida kohaldatakse Eesti äriühingu investoritele ja/või aktsionäridele. Investorid peaksid hankima pädevat õigusnõu et saada põhjalik ülevaade võimalikest õigustest ja kohustustest, mis neil võivad olla Eesti õiguse alusel.

14.1 NASDAQI TALLINNA BÖRS

Nasdaqi Tallinna Börs on Eesti ainsa reguleeritud väärtpaberituru korraldaja. Nasdaq Tallinna Börsi tegelik omanik on Nasdaq, Inc. Nasdaq on juhtiv ülemaailmne kauplemis-, arveldus-, börsitehnoloogia-, noteerimis-, info- ja börsiettevõtete teenuste pakkuja.

Nasdaqi börsid Tallinnas, Riias ja Vilniuses moodustavad Balti turu, mille põhiidee on minimeerida võimalikult palju kolme Balti turu vahelisi erinevusi, et hõlbustada piiriülest kauplemist ja meelitada piirkonda rohkem investeeringuid. See hõlmab sama kauplemissüsteemi jagamist ning eeskirjade ja turutavade ühtlustamist, et vähendada piiriülese kaubanduse kulusid Balti regioonis. Nasdaq Baltic ei ole juriidiline isik, vaid kirjeldab Nasdaqi Börside ühist pakkumist Tallinnas, Riias ja Vilniuses.

Nasdaq Tallinna Börs on isereguleeriv organisatsioon, mis kehtestab ja jõustab oma reegleid ja eeskirju kooskõlas börsi tavapärase töökorraga. Finantsinspektsioon on väljastanud litsentsi ja teeb järelevalvet.

14.2 NASDAQ CSD JA AKTSIATE REGISTREERIMINE

Aktsiad on registreeritud EVR-is, mida peab Baltimaade piirkondlik väärtpaberite keskdepositoorium Nasdaq CSD SE. Eestis tegutseb Nasdaq CSD SE oma Eesti filiaali kaudu.

Nasdaq CSD SE on litsentsitud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrusele (EL) nr 909/2014 mis käsitleb väärtpaberiarvelduse parandamist Euroopa Liidus ja väärtpaberite keskdepositooriume ning millega muudetakse direktiive 98/26/EÜ ja 2014/65/EL ning määrust (EL) nr 236/2012 („**CSDR**“) ning tema üle teostavad järelevalvet kohalikud finantsjärelevalveasutused, kes teevad koostööd kooskõlas CSDR-iga. Nasdaq CSD SE tegelik omanik on Nasdaq, Inc. EVR on riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu aktsiate ja võlakohustuste registreerimiseks. Nasdaq CSD SE põhiülesanded EVR-i pidajana hõlmavad väärtpaberitehingute kliiringut ja arveldamist, aktsiate omandiõiguse ja pandiandmete säilitamist ning väärtpaberitega seotud teenuste osutamist emitentidele ja investoritele.

Igal isikul, olgu see füüsiline või juriidiline isik, on õigus avada väärtpaberikonto Nasdaq CSD SE-s Eesti väärtpaberikonto halduri juures (vastavalt „tunne oma klienti“, rahapesu tõkestamise ja muudele selle väärtpaberikonto haldaja poolt rakendatavatele eeskirjadele). Kõik väärtpaberid registreeritakse EVR-is raamatukande vormis nende omanike väärtpaberikontodel. Kõik tehingud registreeritakse ja neid saab teha ainult kontohaldurite kaudu. Kontohaldurid võivad olla kas Eestis tegutsevad investeerimisühingud või krediidiasutused või muud sertifitseeritud juriidilised isikud. Nasdaq CSD-is registreeritud aktsiate kohta ei emiteerita füüsilisi aktsiatunnistusi.

Lisaks tavalistele väärtpaberikontodele on väärtpaberituru kutselistel osalistel õigus omada eriliiki väärtpaberikontona esindajakontot. See kontotüüp annab kontoomanikule õiguse hoida väärtpabereid enda nimel, kuid teise isiku (kliendi) nimel. Kliendile jääb õigus võõrandada sellest tulenevaid väärtpabereid ja kasutusõigusi. Väärtpaberite registri pidamise seadus, mis reguleerib väärtpaberikontode pidamist ja aktsiate omamist Eestis annab võimaluse hoida aktsiaid ilma Eesti väärtpaberikontota (kas seotud süsteemi kaudu või muul viisil) teatud EL-i liikmesriikide keskdepositooriumi esindajakontol.

Igal juriidilisel isikul, kes soovib Aktsiatega kaubelda, peab olema LEI-kood, mis võimaldab tema investeerimisteenuste osutajal täita kohaldatavaid aruandlusnõudeid.

14.3 AKTSIATE NOTEERIMINE NASDAQI TALLINNA BÖRSIL

Balti börsid esitavad kõiki noteeritud Balti riikide ettevõtteid ühises nimekirjas, kus ettevõtted on rühmitatud allpool kirjeldatud nimekirjadesse. Juriidilises mõttes on ettevõtted aga noteeritud oma koduturul, st Tallinna, Riias või Vilniuse börsil ning nende üle teostab järelevalvet kohalik finantsjärelevalve asutus.

Nasdaqi Balti börsidel kaubeldavate väärtpaberite nimekirjade struktuur on järgmine:

- Balti põhinimekiri;
- Balti lisanimekiri;
- Balti võlakirjade nimekiri;
- Balti fondide nimekiri; ja
- First North (alternatiivne turg, mitmepoolne kauplemissüsteem, mitte reguleeritud turg).

Aktsiad noteeritakse Balti põhinimekirjas, kuhu kuuluvad Tallinna, Riia ja Vilniuse börsil noteeritud kõrgeima kvaliteediga ettevõtted. Ettevõtte aktsiate Tallinna Börsi põhinimekirja kandmiseks peavad olema täidetud mitmed nõuded. Kaasamise tingimustele vastamiseks peab äriühing olema reeglina tegutsenud vähemalt kolm aastat (erandid on võimalikud), tal peab olema tugev finantsseisund, vähemalt 4 miljoni euro suurune turukapitalisatsioon koos aruandlusega vastavalt rahvusvahelistele finantsaruandlusstandarditele ja avalikkusele peab kuuluma vähemalt 25% aktsiatest.

14.4 KAUPLEMINE NASDAQI TALLINNA BÖRSIL

Nasdaqi Tallinna Börsil kasutatakse kaht kauplemissüsteemi:

(i) INET – elektrooniline kauplemissüsteem, mida kasutatakse kauplemiseks aktsiaturu instrumentidega; ja

(ii) Genium INET – elektrooniline kauplemissüsteem, mida kasutatakse kauplemiseks fikseeritud tuluga instrumentidega, samuti enampakkumist ja eriprotseduuride läbiviimiseks.

Tehinguid saab teha kahel viisil:

(iii) automaatne sobitamine, mis tähendab, et kauplemissüsteem vastab ostu- ja müügikorraldustele automaatselt vastavalt hinnale, kuvatud mahule ja ajaprioriteetidele; ja

(iv) käsitsi kauplemine, st börsiliikmete vahelised tehingud väljaspool kauplemissüsteemi, kusjuures maaklerid sisestavad tehingu kauplemissüsteemi kolme minuti jooksul pärast selle sõlmimist.

Nasdaq Tallinna Börsi kauplemissüsteem on liikmetele kauplemiseks avatud. Kauplemine Nasdaqi Tallinna Börsil toimub igal tööpäeval 10:00–15:55. (Eesti aeg). Nasdaqi Tallinna Börs teostab kauplemiseelset kauplemist ajavahemikus 15:55–16:00. Nasdaqi Tallinna Börs teostab kauplemisjärgset kauplemist ajavahemikus 16:00–16:30.

14.5 JÄRELEVALVE

Nasdaqi Tallinna Börsi tegevuse üle teostab järelevalvet Finantsinspektsioon eesmärgiga tagada reguleeritud turgude tegevuse suhtes kohaldatavate eeskirjade ja nõuete järgimine.

Nasdaq Tallinna Börsi reeglite täitmist oma liikmete poolt kontrollib Nasdaq Tallinna noteerimis- ja järelevalvekomisjon.

Nasdaqi Tallinna Börs teeb järelevalvet börsil kaubeldavate väärtpaberite hindade ning tehingute tegemise ja sõlmimise üle siseinfo põhjal tehtud tehingute, turuga manipuleerimise ja muude seaduserikkumiste avastamiseks ja vähendamiseks. Nasdaqi Tallinna Börs teostab järelevalvet ka piisava teabe avalikustamise üle emitentide poolt investoritele, investorite huvide kaitse ning nende õiglase ja võrdse kohtlemise üle lisaks Finantsinspektsioonile.

14.6 TEHINGUTE JA OMANDIÕIGUSE AVALDAMINE

Üldreeglina, kui isikule kuuluvas emitendis on häälte arv 5, 10, 15, 20, 25 või 50% või 1/3 või 2/3 kõigist sellise emitendi emiteeritud aktsiatega esindatud häältest või ületab mis tahes teatamiskünnist kas suurendamisel või vähendamisel, peab isik teatama aktsiate emitendile ja Finantsinspektsioonile isiku häälte arvu. Selle nõude kohaldamisel loetakse aktsiad isikule kuuluvaks, kui isikul on sellistest aktsiatest tulenevad õigused või ta kasutab neid: (i) otse; (ii) koos ühe või mitme kontrollitava äriühinguga; (iii) isiku kontrollitava(te) äriühingu(te) kaudu; või (iv) isiku või äriühingu kaudu, keda kontrollib isik kokkuleppel kolmanda isikuga või kui sellest tulenevad hääleõigused loetakse isikule kuuluvaks. Eesti väärtpaberituru seadus sätestab sellise teatamiskohustuse nõuded ja erandid ning reeglid, mille alusel määratakse kindlaks, millistel asjaoludel loetakse äriühing isiku kontrolli alla kuuluvaks.

Nasdaqi Tallinna Börsi reglemendi kohaselt on emitent kohustatud tagama, et aktsionärid, kellele kuulub 5% ja rohkem emitendi aktsiatega esindatud häältest, avalikustavad emitendi kaudu teabe kõigi teiste aktsionäride või kolmandate isikutega sõlmitud lepingute kõigi oluliste sätete kohta, mille eesmärk on piirata aktsiate vabalt võõrandatavust või millel võib olla oluline mõju aktsiate hinnale.

Kõigi börsil noteeritud äriühingute aktsionäride nimekiri on avalik ja seda saab Nasdaq CSD SE (EVR-i pidaja) veebisaidilt. Esindajakontol hoitavate aktsiate puhul on aktsionärina nähtav ainult esindajakonto omanik. Esindajakonto kliendileping peab tagama, et klient täidab muu hulgas Eesti õigusest tulenevaid teatamiskohustusi.

14.7 TURU KURITARVITUS JA SISETEAVE

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 596/2014, 16. aprill 2014, mis käsitleb turukuritarvitusi (turukuritarvituse määrus) ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/6/EÜ ja komisjoni direktiivid 2003/124/EÜ, 2003/125/EÜ ja 2004/72/EÜ („**turukuritarvituse määrus**“) kehtestab siseteabe alusele kauplemisele, siseteabe õigusvastasele avaldamisele ja turuga manipuleerimisele (turukuritarvitus) ühtse reguleeriva raamistiku ning meetmed turukuritarvituse ennetamiseks. Turukuritarvituse määruse kohaselt on turu kuritarvitamine siseteabe väärkasutamine, mis seisneb siseteabe põhjal tehtud tehingutes ja siseteabe ebaseaduslikus avalikustamises ning turuga manipuleerimises.

Turukuritarvituse määruse mõistes on siseteave täpset laadi avalikustamata teave, mis on otseselt või kaudselt seotud ühe või mitme emitendiga või ühe või mitme finantsinstrumendiga ning mis avaldaks avalikustamise korral tõenäoliselt märkimisväärset mõju nende finantsinstrumentide hinnale või seotud tuletisinstrumentide hinnale. Teavet peetakse täpseks, kui see viitab asjaoludele, mis on ilmnenud või mille ilmnemist võib mõistliku eelduse kohaselt oodata, või sündmusele, mis on toimunud või mille toimumist võib mõistliku eelduse kohaselt oodata, ja kui see on sedavõrd üksikasjalik, et võimaldab teha järelduse mõju kohta, mida need asjaolud võivad või see sündmus võib avaldada finantsinstrumentide (või seotud tuletisinstrumentide). Sellega seoses pikaleveninud protsessi puhul, mille eesmärk on tekitada või mille tulemuseks on erilised asjaolud või konkreetne sündmus, need tulevased asjaolud või tulevane sündmus, samuti selle protsessi vaheetapid, mis on seotud kõnealuste tulevaste asjaolude või tulevase sündmuse esilekutsumise või tulemusega, võib pidada täpseks teabeks. Teave, mis avaldaks avalikustamise korral tõenäoliselt märkimisväärset mõju finantsinstrumendile tähendab teavet, mida mõistlik investor võtaks tõenäoliselt arvesse oma investeerimisotsuste tegemisel.

Kõik siseteavet omavad isikud on siseringi liikmed. Siseringi isik on isik kes omab siseteavet, kuna ta on emitendi või lubatud heitkoguse väärtpaberite turu osalise haldusorgani, juhatuse või järelevalveorgani liige; omab osalust emitendi või lubatud heitkoguse väärtpaberite turu osalise kapitalis; omab juurdepääsu teabele töösuhte, kutsealal tegutsemise või muude kohustuste täitmise kaudu või on seotud kuritegevusega. Kui isik on juriidiline isik, on siseringi isikud ka füüsilised isikud, kes osalevad asjaomase juriidilise isiku nimel korralduse omandamise, käsutamise, tühistamise või muutmise otsuses. Siseringi isiku määratlust kohaldatakse ka kõigi isikute suhtes, kellel on siseteavet muudel kui eespool nimetatud asjaoludel, kui see isik teab või peaks teadma, et tegemist on siseteabega. Siseringi isikute nimekirja peab haldama emitent või tema nimel või arvel tegutsev isik.

Siseteabe alusel kauplemisega on tegu, kui siseteavet valdav isik kasutab seda teavet selleks, et otse või kaudselt omandada või võõrandada oma või kolmanda isiku arvel selle teabega seotud finantsinstrumente. Siseteabe alusel kauplemiseks peetakse ka siseteabe kasutamist selle teabega seotud finantsinstrumendi kohta tehtud tehingukorralduse tühistamiseks või muutmiseks, kui tehingukorraldus tehti enne, kui asjaomane isik sai siseteabe enda valdusse. Siseteabe alusel kauplemises osalemiseks teise isiku soovitamist või veenmist võidakse samuti käsitleda siseteabe alusel kauplemiseks. Siseteabe ebaseaduslik avalikustamine tekib siis, kui isikul on siseteave ja ta avaldab selle teabe mis tahes teisele isikule, välja arvatud juhul, kui avalikustamine toimub tavapärase töö, kutseala või kohustuste täitmisel.

Turukuritarvituse määruse kohaldamisel hõlmab turuga manipuleerimine järgmisi tegevusi:

(i) tehingu tegemine, kauplemiseks korralduse andmine või muu tegevus, mis (a) annab või tõenäoliselt annab valesid või eksitavaid märguandeid finantsinstrumendi, seotud kauba hetkelepingu või lubatud heitkoguse väärtpaberitel põhineva enampakkumistoote pakkumise, nõudluse või hinna kohta või (b) hoiab või tõenäoliselt hoiab ühe või mitme finantsinstrumendi, seotud kauba hetkelepingu või lubatud heitkoguse väärtpaberitel põhineva enampakkumistoote hinna ebaharilikul või kunstlikul tasemel;

(ii) tehingu sõlmimine, kauplemiseks korralduse andmine või muu toiming või tegevus, mis avaldab või tõenäoliselt avaldab mõju ühe või mitme finantsinstrumendi, seotud kauba hetkelepingu või lubatud heitkoguse väärtpaberitel põhineva enampakkumistoote hinnale ja mille puhul kasutatakse näilikke võtteid või muud liiki pettust või pettuslikke võtteid;

(iii) teabe levitamine meediakanalites, sealhulgas internetis, või muul viisil, mis annab või tõenäoliselt annab finantsinstrumendi, seotud kauba hetkelepingu või lubatud heitkoguse väärtpaberitel põhineva enampakkumistoote pakkumise, nõudluse või hinna kohta valesid või eksitavaid märguandeid või mis hoiab või tõenäoliselt hoiab ühe või mitme finantsinstrumendi, seotud kauba hetkelepingute või lubatud heitkoguse väärtpaberitel põhineva enampakkumistoote hinna

ebaharilikul või kunstlikul tasemel, kaasa arvatud kuulduste levitamine, kui teavet levitanud isik teadis või oleks pidanud teadma, et teave on väär või eksitav;

(iv) võrdlusalustega seotud väära või eksitava teabe edastamine või valede või eksitavate sisendandmete esitamine, kui teabe edastanud või sisendandmed esitanud isik teadis või oleks pidanud teadma, et teave on väär või eksitav, või mis tahes tegevus, millega manipuleeritakse võrdlusaluse arvutamist.

Sõltuvalt süüteo asjaoludest võib turukuritarvituse määruse nõuete rikkumist lugeda väärteoks või kuriteoks Eesti karistusseadustiku mõistes ning selle eest karistada erineva suurusega rahatrahviga või kuni nelja-aastase vangistusega.

14.8 KOHUSTUSLIKUD ÜLEVÕTMISPAKKUMISED

Ülevõtmispakkumiste suhtes kohaldatav õiguskord on sätestatud Eesti väärtpaberituru seaduses, millega rakendatakse eeskirju, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivis 2004/25/EÜ ülevõtmispakkumiste kohta („**ülevõtmisdirektiiv**“). Kui isik (kas otseselt või koos kooskõlastatult tegutsevate isikutega) omandab valitseva mõju Eesti börsil noteeritud äriühingu üle, on ta kohustatud tegema kohustusliku pakkumise kõigile allesjäänud aktsionäridele nendele kuuluvate aktsiate omandamiseks asjaomases äriühingus (s.o kohustuslik ülevõtmispakkumine). Valitsev mõju emitendi üle loetakse isiku poolt saavutatuks näiteks siis, kui isik omandab (üksi või koos kooskõlastatult tegutsevate isikutega) üle 50% emitendi aktsiatest. Kohustusliku ülevõtmispakkumise tegemise kohustus tekib siis, kui omandajast saab emitendi aktsiatega seotud hääleõiguse omanik, kes esindab häälteenamust.

Kohustusliku ülevõtmispakkumise esitamise kohustuse võib samuti tingida, olenemata omandatud osalusest, kui:

- isikul kui emitendi aktsionäril on õigus määrata või tagasi nimetada enamik sihtrühma nõukogu või juhatuse liikmetest; või
- isik kui emitendi aktsionär kontrollib häälteenamust üksnes teiste aktsionäridega sõlmitud kokkuleppe alusel; või
- isikul on emitendi üle valitsev mõju või kontroll ja võimalus seda teostada.

Kohustuslik ülevõtmispakkumine tuleb avaldada 20 päeva jooksul alates emitendi üle valitseva mõju saamisest. Kohustusliku ülevõtmispakkumise alusel pakutav hind peab olema õiglane, mis määratakse kindlaks Eesti väärtpaberituru seaduses ja rahandusministri kehtestatud ülevõtmisreeglites sätestatud eriparameetritega.

OSA 15. MAKSUSTAMINE

See Osa põhineb maksuseadustel, mis kehtivad vastavates jurisdiktsioonides Prospekti kuupäeval, ning selle suhtes kohaldatakse selliste seaduste muudatusi. Alltoodud ülevaade ei ole mingil juhul ammendav ega ole mõeldud ühelegi inimesele professionaalse nõuandena. Investorile Pakkumisest või Aktsiate omandamisest tulenevate konkreetsete maksutagajärgede kindlakstegemiseks soovitatakse igal investoril pöörduda spetsialisti poole. Investori liikmesriigi õigus ja Emitendi asutamisõigus võivad mõjutada väärtpaberitelt teenitud tulu.

15.1 EESTI MAKSUKAALUTLUSED

Järgnev on üldine ülevaade Eesti maksurežiimist, mida kohaldatakse Eestis saadud ettevõtte tulule, jaotatud kasumile ja kapitali kasvutulule, samuti aktsiate omandamisele ja võõrandamisele.

15.1.1. Ettevõtte tulumaks

Eesti ettevõtte tulumaksu tasumise kord erineb traditsioonilisest ettevõtte tulumaksu süsteemist, sest Eesti äriühingu kasumit ei maksustata enne kasumi jaotamist. Sellest tulenevalt nihutab Eesti ettevõtte tulumaksu süsteem ettevõtte tulumaksu kasumi teenimise hetkest kasumi hetkest jaotamise hetkeni (edasilükatud ettevõtte tulumaks). Ettevõtte tulumaksuga maksustatakse kasumi otsesed väljamaksed nagu dividendid, samuti kaudsed (kaudseks peetavad) väljamaksed, sealhulgas erisoodustused, kingitused ja annetused, siirdehindade korrigeerimised, varjatud kasumiväljamaksed (laenude kujul) ning kulud ja maksed, mis ei ole seotud äriühingu äritegevusega. Kuigi ettevõtte tulumaksu muutub sissenõutavaks kasumi jaotamise ajal, kehtestatakse maks üldiselt kasumit jaotava äriühingu suhtes. Kasumi jaotamist maksustatakse määraga 20/80 jaotuse netosummast (st 20% brutosummast); regulaarselt jaotatavate dividendide puhul kohaldatakse siiski madalamat ettevõtte tulumaksumäära, nagu on kirjeldatud järgmises punktis.

15.1.2. Dividendide maksustamine

Eesti residendist äriühingut maksustatakse ettevõtte tulumaksuga kasumilt, mida jaotatakse dividendidena selle rahalisel või mitterahalisel kujul tasumisel. Dividendide suhtes kohaldatakse üldjuhul ettevõtte tulumaksu määraga 20/80 jaotuse netosummast, st 20% brutosummast.

Alates 1. jaanuarist 2018 kohaldatakse regulaarselt jaotatavate dividendide suhtes madalamat ettevõtte tulumaksu määra 14/86 jaotuse netosummast, s.o 14% brutosummast. Regulaarselt jaotatavate dividendide madalamat ettevõtte tulumaksu määra kohaldatakse dividendide suhtes, mida makstakse summas, mis ei ületa maksustatavate dividendide aasta keskmist summat (maksustatakse 20% või 14% määraga) ja kapitali väljamakseid, mis on makstud viimase kolme aasta jooksul. 2018. aasta oli esimene aasta, mida võeti arvesse maksustatavate dividendide 3-aastase ajaloolise keskmise summa arvutamisel, mis tähendab, et uue korra täielik mõju saavutatakse 2021. aastal (s.o kui äriühingud saavad arvesse võtta kolme täisaasta väljamakseid: 2018, 2019 ja 2020). Vaheperioodil (st 2018–2020) kohaldati madalamat ettevõtte tulumaksu määra järgmiselt: 2019. aastal 1/3 2018. aastal jaotatud ja maksustatud kasumist ning 2020. aastal 1/3 2018. ja 2019. aastal jaotatud ja maksustatud kasumi koondsummast. Arvutus ei sisalda maksuvabu dividende. Ülejäänud maksustatavat jaotatud kasumit, st osa, mis ületab kolme aasta ajaloolist keskmist, maksustatakse standardse ettevõtte tulumaksu määraga 20%.

Äriühingust aktsionäride (sealhulgas nii residendi kui ka mitteresidendi) puhul ei loeta dividende maksustatavaks tuluks ja dividendide summalt täiendavat tulumaksu kinni ei peeta.

Füüsilisele isikule (sh nii residendile kui ka mitteresidendile) makstavatelt dividendidelt peetakse kinni täiendav tulumaks summas 7% (alates 01.01.2018), kui dividendid jaotatakse madalama ettevõtte tulumaksu määraga 14%. Kui aga dividendide suhtes kohaldatakse standardset ettevõtte

tulumaksu määra 20% või kui need on maksuvabad (nt dividendide ümberjaotamine), siis tulumaksu kinni ei peeta. Kui Eesti Vabariigi ja füüsilisest isikust aktsionäri elukohariigi vahel on sõlmitud maksuleping, võib kinnipeetava maksu määr olla madalam kui 7% (nt 5% või 0%), kui maksulepingus on ette nähtud soodsam kinnipeetava maksu määr. Lisaks võib mitteresidendist füüsilise isiku saadud dividende maksustada asjaomase saaja elukohariigis. Kohaldatavate maksutagajärgede täpsemaks hindamiseks soovitatakse investoritel pöörduda spetsialisti poole.

Teatavatel tingimustel ei maksustata dividendide ümberjaotamist. Nimelt ei võeta tulumaksu ümberjaotatud dividendidelt, mida Eesti äriühing saab Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) liikmesriigis või Šveitsis asuvalt tütarettevõtjalt, kui sellele Eesti äriühingule kuulub vähemalt 10% vastava tütarettevõtte aktsiatest või häältest. Lisaks on maksuvabad dividendid, mis on saadud teistes välisriikides (v.a EMP liikmesriik või Šveits) asuvalt tütarettevõtjalt, kui Eesti äriühingule kuulub vähemalt 10% tütarettevõtja aktsiatest või häältest ning välisriigis on tulumaks kinni peetud või makstud. Seda vabastust ei kohaldata dividendide suhtes, mis on saadud madala maksumääraga territooriumil asuvatelt äriühingutelt.

15.1.3. Kapitali kasvu maksustamine

Arvestades, et kogu Eesti residendist äriühingu tulu, sealhulgas kapitali kasvutulu, maksustatakse ainult jaotamisel, ei maksustata kohe Eesti residendist äriühingu kapitali kasvutulu.

Eesti residendist isiku poolt väärtpaberite (sh aktsiate) müümisel või vahetamisel realiseeritud kapitali kasvutulu maksustatakse tulumaksuga 20%. Maksustatav kasum on aktsiate soetusmaksumuse ja müügihinna või vahetatavate aktsiate soetusmaksumuse ja vahetuse tulemusena saadud aktsiate turuhinna vahe. Kasumist võib maha arvata aktsiate müügi või vahetamisega otseselt seotud kulud. Lisaks maksustatakse kapitali kasvutuluna ka Eesti residendist isiku poolt aktsiakapitali vähendamise või aktsiate tagasivõtmise käigus saadud väljamaksed, kui saadud väljamakse summa ületab osaluse soetusmaksumuse, välja arvatud juhul, kui seda makset on juba maksustatud väljamakse teinud Eesti äriühingu tasandil.

Üldjuhul ei maksustata Eestis kapitali kasvutulu, mida mitteresidendid (nii üksikisikud kui ka ettevõtted) väärtpaberite müügist või vahetamisest saavad. Tulumaksu (20%) võib siiski tasuda kapitali kasvutulult, mille mitteresident (nii üksikisik kui ka äriühing) on saanud väärtpaberite müügist või vahetamisest juhul, kui osalus võõrandatakse äriühingus, mille varast võõrandamise ajal või kahe aasta jooksul enne võõrandamist üle 50% koosnes otseselt või kaudselt Eestis asuvatest vallasasjadest või ehitistest, milles mitteresidendi osalus võõrandamise ajal oli vähemalt 10%. Võttes arvesse Seltsi varabaasi, võib aktsiate müügist või vahetamisest saadud kapitali kasvutulu kuuluda eespool kirjeldatud reegli alla. Nimetatud kriteeriumi täitmine võib aja jooksul muutuda ja iga mitteresident peaks seda hindama väärtpaberite iga müügi korral.

Mitteresidendist aktsionäride poolt aktsiate müügist või vahetamisest saadud kapitali kasvutulu võib maksustada nende elukohariigis. Mitteresidendi elukohariigis tekkivate võimalike maksutagajärgede väljaselgitamiseks soovitatakse investoritel küsida erialast nõu.

Kui mitteresidendi (nii füüsilise kui ka juriidilise isiku) poolt väärtpaberite müügist või vahetamisest saadud kapitali kasvutulult tuleb tasuda maks, on mitteresident kohustatud esitama Maksu- ja Tolliametile kalendriaasta jooksul saadud kasumi kohta tuludeklaratsiooni hiljemalt järgmise aasta 30. aprilliks. Tulumaks tuleb tasuda Maksu- ja Tolliameti pangakontole järgmise aasta 1. oktoobriks.

15.1.4. investeerimiskonto

Residendist füüsilised isikud võivad konkreetse investeerimiskonto süsteemi kasutamisel lükata edasi oma tulumaksukohustuse teatavate finantsvaradega (sealhulgas väärtpaberitega) tehtud

tehingutest saadud tulult. Investeerimiskonto on EMP krediidiasutuses või Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) liikmesriigis avatud rahakonto, mille kaudu tehakse tehinguid finantsvaradega (sealhulgas Aktsiatega). Seetõttu lükatakse investeerimiskontol hoitava finantstulu maksustamise aeg edasi, kuni vastav tulu (see arvutatakse summana, mille võrra kontolt välja võetud vahendid ületavad varem kontole sissemakstud vahendeid) on investeerimiskontolt välja võetud. Seega võib investeerimiskontol hoitavat finantstulu maksuvabalt reinvesteerida kuni investeerimiskontolt väljavõtmiseni.

15.1.5. Pensioni investeerimiskonto

Pensioni investeerimiskonto kaudu saavad aktsiaid omandada ka füüsilised isikud, kes on otsustanud kasvatada oma Eesti kohustuslikku kogumispensioni (nn II sammas) pensioni investeerimiskonto kaudu. Pensioni investeerimiskonto on Eesti krediidiasutuses avatud eraldi pangakonto, mis ühelt poolt on osa kohustusliku kogumispensioni süsteemist (sh asjakohased hüvitised, näiteks täiendavad sissemaksed riigilt), kuid teiselt poolt võimaldab isikul ise teha oma investeerimisotsuseid. Sarnaselt tavalisele investeerimiskontole võimaldab pensioni investeerimiskonto teha tehinguid finantsvaradega, samas kui sellistest varadest saadava tulu maksustamine (nt dividendid või aktsiatelt saadav kapitali kasvutulu) lükatakse edasi kuni pensioni investeerimiskontolt tulu väljavõtmiseni. Pensioni investeerimiskontol väljavõetud rahalisi vahendeid maksustatakse üldjuhul 20% tulumaksumääraga, välja arvatud juhul, kui need võetakse välja pärast pensioniikka jõudmist, millisel juhul kohaldatakse 10%-list või 0%-list tulumaksumäära (sõltuvalt maksemeetodist).

15.1.6. Templimaks ja muud võõrandamismaksud

Eestis aktsiate võõrandamise eest ei tule tasuda templimakse ega muid võõrandamismakse.

15.2 LÄTI MAKSUKAALUTLUSED

Järgneb kokkuvõte Läti ettevõtte tulumaksuga seotud kaalutlustest, mis on olulised Kontserni Läti tütarettevõtjate teenitud kasumi maksustamisel.

15.2.1. Ettevõtte tulumaks

Lätis on sarnane ettevõtte tulumaksu süsteem nagu Eestis, kus ettevõtete kasumit ei maksustata enne kasumi jaotamist. Järelikult ei maksustata reinvesteeritud kasumit ettevõtte tulumaksuga (edasilükatud ettevõtte tulumaks). Ettevõtte tulumaksuga maksustatakse kasumi otsesed väljamaksed nagu dividendid, samuti kaudsed (varjatud) kasumi väljamaksed, sealhulgas ettevõtlusega mitteseotud kulud, kindlaksmääratud künniseid ületavaid intressimakseid, seotud osapooltele antud laene (sõltuvalt konkreetsetest kriteeriumitest), siirdehindade korrigeerimisi ja muid varjatud väljamakseid. Ettevõte tulumaks tuleb tasuda kasumit jaotava äriühingu tasandil. Kasumijaotust maksustatakse määraga 20% jaotuse brutosummast (maksubaas jagatakse 0,8-ga ja seejärel kohaldatakse maksu 20% määraga, mille tulemuseks on tegelik määr 25%).

Laekuvate dividendide ümberjaotamist ei maksustata Lätis ettevõtte tulumaksuga, kui (i) maksja on ettevõtte tulumaksu maksja oma elukohariigis; või (ii) aluseks olevad dividendid maksustati ettevõtte tulumaksuga või neilt peeti maks kinni jaotavas jurisdiktsioonis. Mõlemat maksuvabastust kohaldatakse tingimusel, et maksja ei ole pärit madala maksumääraga territooriumilt ja dividende ei käsitata maksja elukohariigis mahaarvatavate kuludena.

Läti ei nõua dividendidelt, intressidelt ega litsentsitasudelt tulumaksu tasumis, välja arvatud juhul, kui need kuuluvad tasumisele madala maksumääraga territooriumil elavatele isikutele.

Eespool öeldu põhjal ei kohaldata Läti kinnipeetavat maksu dividendide suhtes, mida Läti tütarettevõtjad Seltsile jaotavad. Nimetatud dividendide ümberjaotamine Seltsi poolt on

maksuvaba ka Eestis Eesti osaluse maksuvabastuse alusel, sest aluseks olevad dividendid saadakse EMP liikmesriigis asuvalt tütarettevõtjalt ja Seltsi on selles vähemalt 10% osalus.

15.3 LEEDU MAKSUKAALUTLUSED

Järgneb kokkuvõte Läti ettevõtte tulumaksuga seotud kaalutlustest, mis on olulised Kontserni Läti tütarettevõtjate teenitud kasumi maksustamisel.

15.3.1. Ettevõtte tulumaks

Kontserni Leedu tütarettevõtete kasumit maksustatakse ettevõtte tulumaksuga, mille määr on 15%. Leedu äriühingu maksustatav kasum arvutatakse mittemaksustatava tulu ja mahaarvatavate kulude lahutamise teel Leedu äriühingu kogutulust (sealhulgas ettevõtlustulu, passiivne tulu, kapitali kasvutulu jne). Tavapärasest äritegevusest tulenevat kahjumit võib edasi kanda määramata ajaks, kuid selline edasikandmine lõpetatakse, kui Leedu äriühing lõpetab kahjumi tekkimise põhjustanud tegevuse. Ainult kuni 70% jooksva aasta maksustatavast kasumist saab tasaarvestada edasi kantud maksukahjumiga. Väärtpaberite või tuletisinstrumentide võõrandamisest tulenevat kahjumit võib üle kanda viie aasta jooksul ja seda saab kasutada ainult väärtpaberite või tuletisinstrumentide võõrandamisest saadud kasumi tasaarvestamiseks. Teatavatel tingimustel võib jooksva aasta tegevuskahjumi üle kanda samasse kontserni kuuluvale teisele juriidilisele isikule. Ettevõtte tulumaksu deklareeritakse igal aastal, kusjuures maksustamisperioodil tehakse kvartaalseid ettemakseid (vajaduse korral).

Leedu äriühingu dividendide jaotamine mitteresidendist aktsionärile on vabastatud kinnipeetavast maksust juhul, kui mitteresidendist aktsionärile kuulub vähemalt 10% Leedu äriühingu aktsiakapitalist vähemalt 12 kuu jooksul (osaluse maksuvabastus). Sellist osaluse maksuvabastust võib kohaldada ka juhul, kui aktsiate omanik on dividendi jaotamise hetkel aktsiaid hoidnud vähem kui 12 kuud, kuid kavatseb aktsiaid omada vähemalt 12 kuud ja hiljem täidabki selle nõude.

Leedu äriühingu poolt EMP liikmesriigis või Leeduga topeltmaksustamise vältimise lepingut omavates riikides asuvatele juriidilistele isikutele (tegelikud kasusaajad) makstavaid intressimakseid Leedus ei maksustata. Vastasel juhul maksustatakse intressimaksed Leedus kinnipeetava maksuga 10% ulatuses.

Eespool öeldu põhjal ei kohaldata Leedu kinnipeetavat maksu dividendide suhtes, mida Leedu tütarettevõtjad Seltsile jaotavad. Nimetatud dividendide ümberjaotamine Seltsi poolt on maksuvaba ka Eestis Eesti osaluse maksuvabastuse alusel, sest aluseks olevad dividendid saadakse EMP liikmesriigis asuvalt tütarettevõtjalt ja Seltsi on selles vähemalt 10% osalus.

15.4 TEATUD USA FÖDERAALSE TULUMAKSU KAALUTLUSED

Järgnev on kokkuvõte teatavatest USA föderaalse tulumaksu kaalutlustest, mis on tõenäoliselt seotud USA Omaniku poolt pakutavate aktsiate ostmise, omamise ja võõrandamisega (nagu on määratletud allpool).

Käesolev kokkuvõte põhineb muudetud 1986. aasta maksuseadustiku („**Koodeks**“) kehtiva redaktsiooni sätetel ning selle eeskirjadel, lahenditel ja kohtulikel tõlgendustel, mis kehtivad käesoleva kuupäeva seisuga ning Eesti Vabariigi ja Ameerika Ühendriikide vahelisel tulumaksuga topeltmaksustamise vältimise ning maksudest hoidumise tõkestamise lepingul (vastavalt hilisemate protokollidega tehtud muudatustele) („**Leping**“). Neid ametiasutusi võib muuta igal ajal, võib-olla koguni tagasiulatuvalt, et USA föderaalse tulumaksu tagajärjed erineksid allpool kokkuvõetutest.

See kokkuvõte ei ole põhjalik arutelu kõigi maksukaalutluste üle, mis võivad olla olulised konkreetse investori otsuse puhul osta, hoida või võõrandada Pakkumise Aktsiaid. Eelkõige on see kokkuvõte suunatud USA Omanikele, kes omavad aktsiaid kapitalivarana ja see ei käsitle konkreetseid maksutagajärgi, mis võivad tuleneda USA Omanikele, kelle suhtes võidakse kohaldada maksustamise erieeskirju, näiteks pankadele, maakleritele või väärtpaberite või valuutade vahendajatele, väärtpaberitega kauplejatele, kes otsustavad turule märkida, finantsasutustele, elukindlustusseltsidele, maksuvabadele üksustele, reguleeritud investeerimisühingutele, juriidilistele isikutele või kokkulepetele, mida käsitletakse USA föderaalse tulumaksu mõistes partnerlusena (või partnerluse partneritena), omanikele, kes omavad või keda loetakse omavaks 10% või rohkem meie aktsiatest häälte või väärtuse alusel, isikutele, kes hoiavad aktsiaid riskimaandamis- või konverteerimistehingu või ostu-müügioptsiooni strateegia raames või isikutele, kelle funktsionaalne vääring ei ole USA dollar. Lisaks ei käsitleta käesolevas kokkuvõttes osariiklikke, kohalikke ega välismaiseid makse, USA föderaalseid kinnisvara- ja kinkemakse ega Medicare‘i sissemakse maksu, mida kohaldatakse teatavate USA Omanike netoinvesteerimistulu suhtes, kes ei ole juriidilised isikud, ega alternatiivseid minimaalseid maksutagajärgi, mis tulenevad pakkumise aktsiate omandamisest, omamisest või võõrandamisest.

15.4.1. USA Omanikud

Käesoleva kokkuvõtte mõistes on „**USA Omanik**“ Pakkumise Aktsiate tegelik kasusaaja, kes on Ameerika Ühendriikide kodanik või resident või USA juriidiline isik või mis muul viisil on USA föderaalse tulumaksu kohustuslane netotulu alusel seoses selliste Pakkumise Aktsiatega ja kellel on täielik õigus Lepingust tulenevatele hüvedele.

Potentsiaalsed investorid peaksid küsima nõu oma maksunõustajatelt Pakkumise Aktsiate omandamise, omamise ja võõrandamise tagajärgede kohta, sealhulgas selle kohta, kui asjakohased on allpool käsitletud kaalutlused nende konkreetses olukorras ja mis tagajärjed tulenevad neile välisriikide, osariikide, kohalikest või muudest maksuseadustest.

15.4.2. Dividendide maksustamine

Võttes arvesse alljärgnevat arutelu rubriigis „—Passiivne välisriigi investeerimisühing“, saab mis tahes raha või vara väljamakse brutosummat seoses Pakkumise Aktsiatega (sealhulgas mis tahes summa, mis on kinni peetud seoses Eesti maksudega), mis makstakse Seltsi jooksvast või akumuleeritud tulemist ja kasumist (nagu on kindlaks määratud USA föderaalse tulumaksu eesmärgil), üldiselt pidada USA Omaniku maksustatavaks tuluks tavalise dividendituluna selle päeva seisuga, mil selline USA Omanik saab dividende ja tal ei ole õigust Koodeksi alusel juriidilistele isikutele võimaldatud mahaarvamisele saadud dividendide ulatuses.

Selts ei eelda, et tema tulude ja kasumi arvutused on kooskõlas USA föderaalse tulumaksu põhimõtetega. USA Omanikud peaksid seetõttu eeldama, et kasumi jaotamist loetakse reeglina dividendideks USA föderaalse tulumaksu mõistes.

Dividende, mida makstakse USA Omanikule muus vääringus kui USA dollarid saab üldjuhul lugeda USA Omaniku tuluks USA dollarites arvestatud summas, mis arvutatakse sellise USA Omaniku dividendide saamise päeval kehtiva vahetuskursi alusel. Mis tahes kasumit või kahjumit sellise mitte-USA vääringu hilisemast müügist, konverteerimisest või muust võõrandamisest sellise USA Omaniku poolt käsitletakse üldiselt tavalise tulu või kahjumina ja üldjuhul on see tulu või kahjum Ameerika Ühendriikide allikatest.

Kui lühiajaliste positsioonide puhul ei ole kehtestatud teatavaid erandeid, maksustatakse dividendide summa USA dollarites, mille üksikisik saab seoses Pakkumise Aktsiatega, soodusmääraga, kui dividendid on „kõlblikud dividendid“. Pakkumise Aktsiatelt makstavaid

dividende käsitletakse kvalifitseeritud dividendidena, kui (i) Seltsil on õigus Ameerika Ühendriikidega sõlmitud kõikehõlmavast maksulepingust tulenevatele hüvedele, mida USA Rahandusministeerium peab käesoleva sätte kohaldamisel rahuldavaks ja mis hõlmab teabevahetusprogrammi ja (ii) Selts ei olnud dividendi maksmise aastale eelnenud aastal ning ei ole ka dividendide maksmise aastal passiivne välisriigi investeerimisühing („**PFIC**“).

USA Rahandusministeerium on kindlaks teinud, et Leping vastab vähendatud maksumäärade nõuetele ja Selts usub, et tal on õigus Lepingust tulenevatele hüvedele. Lisaks ei ole Seltsil meie raamatupidamisaruandeid, Seltsi äritegevuse viisi ja meie praegusi ootusi meie varade väärtuse ja olemuse ning tulude allikate ja olemuse suhtes arvesse võttes alust eeldada, et Seltsist saaks jooksval maksustataval aastal või lähitulevikus passiivne välisriigi investeerimisühing. Omanikud peaksid konsulteerima oma maksunõustajatega vähendatud dividendimaksu määra kohaldatavuse osas, võttes arvesse nende konkreetseid asjaolusid.

Dividendide väljamakseid seoses Pakkumise Aktsiatega käsitletakse USA Omaniku USA välisriigi maksukrediidi piirangute kindlaksmääramise mõttes üldiselt „passiivse kategooria“ tuluna, mis on saadud väljaspool Ameerika Ühendriike asuvatest allikatest. Vastavalt Koodeksis ja kohaldatavates USA Rahandusministeeriumi määrustes sätestatud piirangutele ja tingimustele võib USA Omanikul olla võimalik nõuda välisriigi tulumaksu ümberarvutust oma USA föderaalse tulumaksukohustuse suhtes seoses mis tahes Eesti tulumaksuga, mis on kinni peetud USA Omanikule makstud dividendidelt USA Omanikule kohaldatava asjakohase määra alusel. Teise võimalusena võib USA Omanik sellise Eesti tulumaksu oma USA föderaalselt maksustatavast tulust maha arvata tingimusel, et USA Omanik otsustab asjaomasel maksustataval aastal kõik välismaised tulumaksud maha arvata, mitte neid krediteerida. Välismaiseid maksusoodustusi käsitlevad eeskirjad on keerulised ja hõlmavad USA Omaniku konkreetsetest asjaoludest sõltuvate eeskirjade kohaldamist. Sellest tulenevalt soovitatakse US Omanikel konsulteerida oma maksunõustajatega välismaise maksusoodustuse olemasolu üle nende konkreetses olukorras.

USA Omanike suhtes, kes saavad täiendavaid aktsiaid või aktsiate märkimise õigusi osana proportsionaalsest jaotamisest kõigile Seltsi aktsionäridele, ei kohaldata väljamaksete suhtes reeglina USA föderaalset tulumaksu, välja arvatud juhul, kui USA Omanikul on õigus saada raha või vara – sel juhul koheldakse USA Omanikku nii nagu oleks ta saanud raha summas, mis võrdub jaotatu turuväärtusega.

15.4.3. Pakkumise Aktsiate võõrandamise maksustamine

Kui alljärgnevas arutelus rubriigis „— Passiivne välisriigi investeerimisühing“ ei ole sätestatud teisiti, realiseerivad USA Omanikud Pakkumise Aktsiate müümisel, vahetamisel või muul maksustataval võõrandamisel USA föderaalse tulumaksu mõistes kasumi või kahjumi summas, mis võrdub võõrandamisel realiseeritud summa ja USA Omaniku aktsiate korrigeeritud maksubaasiga vahega, mis on väljendatud USA dollarites vastavalt allpool kirjeldatule. Selline kasum või kahjum on kapitalikasum või -kahjum ja üldjuhul pikaajaline kapitalikasum või -kahjum, kui aktsiaid on hoitud üle ühe aasta. Füüsilisest isikust USA Omaniku poolt realiseeritud pikaajalist kapitali kasvukasumit maksustatakse üldjuhul soodusmääraga. Kapitalikahjumi mahaarvamisele kehtivad piirangud.

Kasumit, kui see on olemas, mida USA Omanik saab Pakkumise Aktsiate müügist või muust võõrandamisest, käsitletakse üldiselt USA-st lähtuva tuluna USA välismaiseid maksusoodustusi silmas pidades. Järelikult, kui Eesti maksu kogutakse Pakkumise Aktsiate müügilt või võõrandamiselt, ei pruugi USA Omanik, kes ei saa muudest allikatest märkimisväärset välismaist tulu, saada selliste Eesti maksude tasumisega seoses USA välisriigi maksukrediidi hüvesid. USA Omanikud peaksid konsulteerima oma maksunõustajatega seoses välismaiste maksuümberarvutuse eeskirjade kohaldamisega aktsiatesse investeerimise ja nende võõrandamise suhtes.

Kui USA Omanik müüb või võõrandab muul viisil Pakkumise Aktsiaid muu vääringu eest kui USA dollar, on realiseeritud summa üldjuhul müügi või muu korralduse kuupäeval kehtiva hetkekursiga saadud vääringu väärtus USA dollarites (või kui Pakkumise Aktsiatega kaubeldakse sel ajal väljakujunenud väärtpaberiturul, kassapõhiselt ja, USA Omaniku vastava valiku korral, tekkepõhiselt arvelduspäev). Tekkepõhise raamatupidamisega USA Omanik, kes ei otsusta määrata arvelduspäeval hetkekursiga realiseeritud summat, kajastab välisvaluuta kasumi või kahjumi, mis võrdub saadud summa USA dollarites esitatud väärtuse vahega, võttes aluseks müügi või muu korralduse kuupäeval ja arvelduspäeval kehtivad hetkevahetuskursid. USA Omanikul on saadud vääringus üldjuhul maksualus, mis on võrdne arvelduspäeval kehtiva hetkekursiga saadud vääringu väärtusega USA dollarites. Mis tahes valuutavahetuse kasum või kahjum, mis on realiseeritud arvelduspäeval või mis tuleneb teistsuguse USA dollarites saadud summa eest saadud muu vääringu müügist, konverteerimisest või muust võõrandamisest on reeglina USA allikast pärinev kasum või kahjum ning sellele ei kohaldata pikaajalisele kapitalikasumile kohaldatavat madalamat maksumäära. Kui USA Omanik teeb käesoleva lõike esimeses lauses kirjeldatud valiku tekkepõhise arvestusmeetodi kasuks, tuleb seda kohaldada aasta-aastalt järjepidevalt ja seda ei saa tühistada ilma USA Maksuameti (IRS) nõusolekuta. USA Omanik peaks konsulteerima oma maksunõustajatega seoses mis tahes välisvaluuta kasumi või kahjumi käsitlemisega mis tahes valuuta suhtes, mis on saadud Pakkumise Aktsiate müügi või muu võõrandamise teel.

15.4.4. Passiivse välisriigi investeerimisühingu seisund

USA erimaksueeskirju kohaldatakse äriühingute suhtes, mida peetakse passiivseteks välisriigi investeerimisühinguteks (PFIC). Seltsi loetakse konkreetsel maksustataval aastal passiivseks välisriigi investeerimisühinguks (PFIC), kui:

- 75% või rohkem Seltsi maksustatava aasta brutotulust on passiivne tulu; või
- passiivse tulu tootmiseks toodetava või hoitava Seltsi vara keskmine protsent on vähemalt 50%.

Selleks hõlmab passiivne tulu tavaliselt dividende, intresse, teatavatest kaubatehingutest saadavat kasumit, renti, litsentsitasusid ja passiivset tulu tootvate varade võõrandamisest tuleneva kahjumit ületavat kasumit.

Meie raamatupidamisaruandeid, Seltsi äritegevuse viisi ja meie praegusi ootusi meie varade väärtuse ja olemuse ning tulude allikate ja olemuse suhtes arvesse võttes ei ole Seltsil alust eeldada, et Selts oleks olnud passiivne välisriigi investeerimisühing 31.12.2020 lõppenud maksustataval aastal ja et Seltsist saaks jooksval maksustataval aastal või lähitulevikus passiivne välisriigi investeerimisühing. See, kas ettevõte on passiivne välisriigi investeerimisühing, on igal aastal tehtav faktiline otsus ja selle seisund võib muutuda, sõltudes muu hulgas meie brutotulu koostise muutumisest ja varade suhtelisest kvartaalsest keskmisest väärtusest. Eelkõige peetakse kaubatehingutest saadavat tulu (sealhulgas energia müüki) üldiselt passiivseks, välja arvatud juhul, kui selline tulu saadakse aktiivsest toormeärist. Sel eesmärgil usume, et meie energiamüügist saadavat tulu tuleks üldiselt käsitleda toormeäri aktiivses tegevuses saadud tuluna ning seega ei tohiks seda käsitleda passiivse tuluna. Sellekohased eeskirjad ei ole siiski täiesti selged. Näiteks on kohaldatavates Rahandusministeeriumi määrustes üldiselt sätestatud, et energiamüüki saab lugeda kaubaäri aktiivses tegevuses tuletatuks ainult siis, kui energiat toodetakse otse, mitte agendi või sõltumatu töövõtja kaudu. Ei ole täiesti kindel, et seda nõuet peetakse meie energiatootmise teatud aspektide osas täidetuks. Juhul kui vastupidiselt Seltsi ootustele liigitatakse ta passiivseks välisriigi investeerimisühinguks (PFIC) mis tahes maksustataval aastal, mil USA. Omanikul omab aktsiaid, siis see USA Omanik peaks tasuma täiendavaid makse teatud kasumi jaotamiselt ja aktsiate müügist või muust maksustatavast võõrandamisest saadud tulult, olenemata sellest, kas Selts oleks jätkuvalt passiivne välisriigi investeerimisühing hilisemal aastal. Potentsiaalsetel investoritel soovitatakse konsulteerida oma

maksunõustajaga Seltsi kui võimaliku passiivse välisriigi investeerimisühingu seisundist tulenevate võimalike maksutagajärgede teemal.

15.4.5. Varukinnipidamine ja aruandlus

USA Omanikule Pakkumise Aktsiate müügist või muust võõrandamisest makstavate dividendide ja nende müügist või muust võõrandamisest saadava tulu suhtes võib üldjuhul kohaldada Koodeksis sätestatud aruandlusnõudeid ja nende suhtes võib kohaldada maksu ennetavat kinnipidamist, välja arvatud juhul, kui USA Omanik annab täpse maksukohustuslase identifitseerimisnumbri ja annab mis tahes muu nõutava kinnituse või kehtestab muu erandi. Varukinnipidamine pole täiendav maks. USA Omanikule tehtavalt makselt kinnipeetud tagatise arvelt on lubatud teha talle USA Omaniku föderaalse tulumaksu tagastus või lugeda seda vastavaks ettemaksuks tingimusel, et USA Maksuametile (IRS) esitatakse õigeaegselt vajalik teave.

15.4.6. Välismaiste finantsvarade aruandlus

Teatavad USA Omanikud, kes omavad „määratletud välismaiseid finantsvarasid“, mille koguväärtus ületab maksustatava aasta viimasel päeval 50 000 USA dollarit või rohkem kui 75 000 USA dollarit mis tahes ajal maksustatava aasta jooksul, on üldjuhul kohustatud esitama teatise koos oma maksudeklaratsioonidega, mis on praegu IRS-i vormil 8938, selliste varade kohta. „Määratud välismaised finantsvarad“ hõlmavad kõiki finantskontosid, mida hoitakse USA-välises finantsasutuses, samuti väärtpaberid, mille on emiteerinud mitte-USA emitent ja mida ei hoita finantsasutuste hallatavatel kontodel. „Täpsustatud välismaistele finantsvaradele“ omistatava tulu alakajastamine, mis ületab USA 5000 dollarit, pikendab maksudeklaratsiooni aegumise kuue aastani pärast deklaratsiooni esitamist. USA Omanikke, kes ei avalda nõutud teavet, võidakse trahvida. Potentsiaalsetel investoritel soovitatakse konsulteerida oma maksunõustajatega nende eeskirjade võimaliku kohaldamise, sealhulgas eeskirjade kohaldamise üle nende konkreetses olukorras.

OSA 16. ÕIGUSLIKUD KÜSIMUSED

Eesti õiguse osas Selts andnud õigusküsimustega tegelemise teatud osas üle Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ-le, aadress Roosikrantsi 2, 10119 Tallinn, Eesti.

Inglise ja USA õiguse osas edastatakse teatavad õiguslikud küsimused Company by Cleary Gottlieb Steen & Hamilton LLP-le, aadress London Wall Place 2, London EC2Y 5AU, Ühendkuningriik.

Eesti õiguse osas on Pakkumise Korraldajad andnud õigusküsimustega tegelemise teatud ulatuses üle Advokaadibüroo SORAINEN AS-ile, aadress Rotermanni tn 6, 10111 Tallinn, Eesti.

Inglise ja USA õiguse osas edastatakse teatavad õiguslikud küsimused Underwriters by Shearman & Sterling (London) LLP-le, mille aadress on Appold Street 9, London, EC2A 2AP, Ühendkuningriik.

Selles Osas osutatud õigusnõustajad ei vastuta Prospektis sisalduva teabe eest. Prospektis sisalduva teabe eest vastutavate isikute kohta vt palun Prospekti leheküljel 283 punkti „Investorile esitatavad teated“ alajaotist „Vastutus“.

OSA 17. SÕLTUMATUD AUDIITORID

Vastavalt Eesti äriseadustikule valib aktsionäride üldkoosolek Seltsi audiitori. Vastavalt 04.07.2017 otsusele määras Seltsi aktsionäride üldkoosolek AS PricewaterhouseCoopers („**PwC**“) (aadress: Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn) Seltsi audiitoriks. PwC on Eesti Audiitorkogu liige.

Kontserni konsolideeritud finantsaruandeid 31.12.2020, 31.12.2019 ja 31.12.2018 lõppenud aastate kohta on auditeerinud PwC kui sõltumatud audiitor, nagu on märgitud nende audiitori 09.06.2021 arvamuses. PwC on kontserni 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi vahearuanded läbi vaadanud kooskõlas sellise teabe läbivaatamise kutsestandarditega. Aruandes kuupäevaga 25.08.2021 märgitakse, et ta ei auditeerinud Auditeerimata Vahearuandeid ega avalda arvamust Auditeerimata Vahearuannete kohta. Seega tuleks kontrollaruande ulatust või sellele tuginemist piirata, võttes arvesse kohaldatavate kontrollmenetluste piiratud olemust.

OSA 18. LISATEAVE

18.1 OLULISED LEPINGUD

Äriühing või mõni muu Kontserni liige on sõlminud järgmised lepingud (mis ei ole tavapärase äritegevuse käigus sõlmitud lepingud): (a) Prospekti kuupäevale vahetult eelnenud kahe aasta jooksul, mis on või võivad olla olulised Seltsi või Kontserni mis tahes liikme jaoks; või (b) mis tahes ajal ja sisaldada sätteid, mille kohaselt Seltsil või Kontserni mis tahes liikmel on kohustus või õigus, mis on või võib olla oluline Seltsi või Kontserni mis tahes liikme jaoks Prospekti kuupäeva seisuga:

18.1.1. Pakkumise Korraldamise Leping

Saamaks üksikasjalikumat teavet Pakkumise Korraldamise Lepingu kohta, mille Selts loodab sõlmida 05.10.2021 vt „OSA 3 (Pakkumine) punkti 3.2 (Emissiooni tagamine)“.

18.1.2. Rahastamiskokkulepped

(a) Laenulepingud AS-iga SEB Pank ja Swedbank AS-iga

21.12.2018 sõlmis Selts AS-iga SEB Pank 200 000 000 euro suuruse tähtajalise laenulepingu ja Swedbank AS-iga 60 000 000 euro suuruse tähtajalise laenulepingu, et refinantseerida Nelja Energia kontserni ettevõtete laenukohustused ja üldistel ärieesmärkidel. Mõlema laenulepingu kohased tagasimaksed tehakse järjestikuste kvartalimaksetena, kusjuures viimase osamakse lõplik tagasimaksekuupäev on 21.12.2023. Iga kvartaalne tagasimakse AS-iga SEB Pank sõlmitud lepingu raames vastab 3,571%-le laenujäägist, viimane osamakse on 64,30 miljonit eurot (32,15% algsest laenusummast) ning viimane tagasimakse on suurem kui varasemad kvartaalsed osamaksed, sest laenulepingu tähtaeg on viis aastat ja tagasimaksegraafik põhineb seitsmeaastasel perioodil. Iga kvartaalne tagasimakse Swedbank AS-iga sõlmitud lepingu alusel vastab 3,571%-le tasumata laenusummast, ülejäänud osa laenust tasutakse lõpptähtpäeva saabumisel. Seoses oma arengukavadega peab Selts praegu läbirääkimisi Swedbank AS-iga, et muuta tagasimaksegraafik bullet-tagasimakseks algses lepingus kavandatud ülejäänud kvartalimaksete asemel.

30.06.2021 seisuga oli AS-iga SEB Pank sõlmitud lepingu alusel laenujääk 128 571 429,60 eurot ja Swedbankiga sõlmitud lepingu alusel 38 574 000 eurot.

Eespool nimetatud laenud on antud tagatiseta. Mõlemad laenulepingud sisaldavad teatavaid finantslepinguid, nimelt finantsvõimenduse määra ja intressikatte määra, sätestades, et i) kontserni konsolideeritud netovõla suhe korrigeeritud EBITDA-sse (mõlemad lepingutes määratletud tingimused) ei tohi olla suurem kui 6:1 ja ii) korrigeeritud EBITDA (mõlemad terminid on lepingutes määratletud) ja konsolideeritud intressikulude suhe mis tahes asjakohasel perioodil ei tohi olla väiksem kui 5:1. Lepingud sisaldavad ka tingimusi, mis on selliste rahastamiskokkulepete puhul suures osas tavapärased, sealhulgas muid tavapäraseid kokkuleppeid ja kohustusi (näiteks negatiivne pant).

(b) Vaba tagasimaksega laenuleping AS-iga SEB Pank

18.05.2020 sõlmis Selts AS-iga SEB Pank 25 000 000 euro suuruse tagatiseta vaba tagasimaksega laenuleping Kontserni üldise äri- ja käibekapitali tarbeks. Vaba tagasimaksega laen on saadaval 5 aasta jooksul alates Lepingu kuupäevast. Lepingus on sätestatud samad finantslepingud, mida on kirjeldatud eespool punkti 18.1.2 alapunktis a (Laenulepingud AS-iga SEB Pank ja Swedbank AS) ning mis sisaldavad muid selliste rahastamiskokkulepete puhul tavapäraseid tingimusi, sealhulgas muid tavapäraseid kokkuleppeid ja kohustusi (nt negatiivne pant). 30.06.2021 seisuga oli vaba tagasimaksega laenu raames kasutatud summa 10 000 000 eurot.

(c) Laenuleping EBRD-ga

09.04.2020 sõlmis Selts Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupangaga („**EBRD**“) 40 000 000 Poola zloti suuruse tagatiseta laenulepingu. Lepingu kohaselt andis EBRD Seltsile tähtajalise laenu teatavate Poolas asuvate väikesemahuliste fotoelektriliste tehaste omandamise rahastamiseks. Tagasimaksed tehakse poolaastamaksetena, mille viimane osa tuleb tasuda 30.04.2028. Iga kvartaalne tagasimakse Swedbank AS-iga sõlmitud lepingu alusel vastab 4,46%-le algsest laenusummast, viimane osamakse on 13,24 miljonit eurot (33,1% algsest laenusummast). Laen on antud tagatiseta. Leping sisaldab ka tingimusi, mis on selliste rahastamiskokkulepete puhul suures osas tavapärased, sealhulgas tavapäraseid kokkuleppeid ja kohustusi (näiteks negatiivne pant). See hõlmab ka mitut finantslepingut, nimelt (i) intressikatte määra, tingimusel et Kontsern säilitab korrigeeritud EBITDA ja konsolideeritud netointressikulu (igaüks vastavalt asjakohases lepingus määratletud) suhte vähemalt 5:1; ja (ii) konsolideeritud netovõlg korrigeeritud EBITDA suhtarvuga, milles sätestatakse, et Kontserni põhiline konsolideeritud netovõla ja korrigeeritud EBITDA suhe ei ületa 6:1. 30.06.2021 seisuga oli lepingu alusel antud laenu põhisumma 36 432 000 Poola zlotti.

(d) Tähtajaline laenuleping ja vaba tagasimaksega laenuvõimalused SEB Bankas AB-s

Selts sõlmis 27.09. 2021 40 000 000 euro suuruse tähtajalise laenulepingu taastuvenergia arendusprojektide rahastamiseks ja kaks 20 000 000 euro suuruse tagatiseta vaba tagasimaksega laenuvõimaluse Kontserni üldiseks äri- ja käibekapitaliks SEB Bankas AB-ga. Tähtajalise laenulepingu lõpptähtpäev on 7 aastat lepingu sõlmimise kuupäevast ning vaba tagasimaksega laenuvõimalused on kättesaadavad vastavalt 3 aastaks ja 5 aastaks. Tähtajaline laen makstakse tagasi kvartaalsete osamaksetena, millest igaüks moodustab 2,083% laenujäägist. Ülejäänud laenujääk tasutakse hiljemalt lõppmaksetähtpäeval. Kõik kolm lepingut sätestavad samad finantskokkulepped, mida on kirjeldatud eespool punkti 18.1.2 alapunktis a (Laenulepingud AS-iga SEB Pank ja Swedbank AS) ning mis sisaldavad muid selliste rahastamiskokkulepete puhul tavapäraseid tingimusi, sealhulgas muid tavapäraseid kokkuleppeid ja kohustusi (nt negatiivne pant).

(e) Tähtajaline laenuleping OP Corporate Bank plc Eesti filiaaliga

24.09.2021 sõlmis Selts OP Corporate Bank plc Eesti filiaaliga 50 000 000 euro suuruse lepingu üldiseks tegevusega seotud otstarbeks. Laenu lõpptähtpäev on 5 aastat pärast lepingu sõlmimise kuupäeva. Investeerimislaenu tagasimaksed tehakse põhiosa võrdsete kvartalimaksetena alates 2023. aasta IV kvartalimaksetest 12-aastase amortisatsioonigraafiku alusel, mille lõpptähtpäeval tasutakse kogu laenujääk ühekorraga. Iga kvartaalne tagasimakse sõlmitud lepingu alusel vastab 2,083%-le algsest laenusummast, viimane osamakse on 38,54 miljonit eurot (77,083% algsest laenusummast). Laen on antud tagatiseta. Lepingus on sätestatud samad finantslepingud, mida on kirjeldatud eespool OSA 18 alapunktis punktis 18.1.2(a) (Laenulepingud AS-iga SEB Pank ja Swedbank AS) ning mis sisaldavad selliste rahastamiskokkulepete puhul tavapäraseid tingimusi, sealhulgas tavapäraseid kokkuleppeid ja kohustusi (nt negatiivne pant).

18.1.3. Ärilepingud

(a) Iru soojusenergia müügilepingud

15.03.2012 sõlmis Selts AS-iga Utilitas Tallinn lepingu Kontserni Iru jäätmeenergiajaamas toodetud soojuse müügiks 12 aasta jooksul alates tootmise käivitumisest kuni 15.02.2027. Lepingu kohaselt nõustus AS Utilitas Tallinn ostma kaugküttevõrgule vajaliku soojuse Seltsi poolt pakutava Iru jäätmeenergiajaama nimivõimsuse piires. Soojust ostab AS Utilitas Tallinn käesoleva lepingu alusel ulatuses, milles kaugküttevõrgu vajadused ületavad teiste varem järjestatud tarnelepingute maksimaalset võimsust (67 MW). Vastavalt poolte vahel 18.05.2020 tehtud muudatusele on Iru jäätmejaam alates 01.02.2021 esikohal, mis tähendab, et kogu Iru

jäätmeenergiaseadme poolt oma nimivõimsusega (50 MW) toodetud soojuse ostab AS Utilitas Tallinn kaugküttevõrgu vajaduste ja tehniliste võimaluste ulatuses (maksimaalselt 400 000 MWh aastas).

18.1.4. Omandamislepingud

29.05.2018 sõlmis Ettevõte aktsiate ostulepingu, et omandada Vardar Eurus AS-ilt ja teatavatelt vähemusaktsionäridelt kõik Nelja Energia aktsiad. Tehing viidi lõpule 06.11.2018. Leping hõlmas „lukustatud kasti“ struktuuri, mille bilanss on koostatud 31.12.2017 seisuga. Leping sisaldas ostja ja müüjate tavapäraseid garantiisid. Eesti Energia andis emaettevõtjale garantii seoses Seltsi kohustustega. Lepingule kohaldati Norra õigust.

18.06.2019 sõlmis Selts äriühinguga Solaque Holding Ltd lepingu teatavate päikeseparkide omandamiseks Poolas. Soetamise tasu põhines lõpetamisaruannetel. Leping sisaldas ostja ja müüja tavapäraseid avaldusi, kinnitusi ja kohustusi. Lepingule kohaldati Poola õigust.

26.06.2018 sõlmis Selts Metsähallitusega vara ostu-müügilepingu seoses Soome tuulepargi projektiga Tolpanvaara seotud teatavate varade, õiguste ja kohustustega. Eesti Energia andis emaettevõtjale garantii seoses Seltsi kohustustega. Lepingule kohaldati Soome seadusi.

20.07.2020 sõlmis Selts aktsiate ostulepingu, et omandada kõik PV Sielec Sp. z o.o. aktsiad äriühingult Sloaque Holding Ltd. PV Sielec Sp. z o.o. tegevuseks oli päikesepargi arendamine Poolas. Käesolevale lepingule kohaldatakse Itaalia õigust.

Kelme II and Kelme III

16.09.2021 sõlmis Seltsi tütarettevõte Enefit Green UAB UAB-ga NEW ENERGY GROUP kaks aktsiate ostulepingut, mille kohaselt omandab Enefit Green UAB kõik UAB Vejoteka ja UAB Kelmės vėjo energija aktsiad. Lepingud jõustuvad ja aktsiate võõrandamine toimub pärast tehingute kinnitamist Eesti Energia ainuaktsionäri poolt.

UAB Vejoteka ja UAB Kelmės vėjo energija arendavad Leedus Kelme piirkonnas tuuleparke (neid arendusi nimetatakse Kelme II tuulepargiks ja Kelme III tuulepargiks). Tuuleparke arendatakse üheaegselt ühe kombineeritud arendusprojektina ja need koosnevad 27–39 tuulikust (eeldatav paigaldatud võimsus on 5,7 MW tuuliku kohta). Tuuleparkide paigaldatud koguvõimsus jääb vahemikku 120–180 MW. Tuuleparkide ühine arendamine ja nõuded ühisele tuulepargile on sätestatud Raamlepingus, mis sõlmitakse samaaegselt samade osapoolte vaheliste Aktsiate Ostulepingutega.

Nii UAB Vejoteka kui ka UAB Kelmės vėjo energija on omandanud tuulikute jaoks maaga seotud asjaõigused (rendilepingute vormis) ning need asjaõigused kehtivad vähemalt 49 aastat alates vastavate rendilepingute sõlmimise kuupäevast.

Aktsiate Ostulepingute kohaselt on müüjad arendajatena võtnud endale kohustuse (sulgemisjärgse kohustusena) viia lõpule tuuleparkide arendamise esimene etapp, sealhulgas maaga seotud asjaõiguste omandamine ja ehitusloa andmine, mis on vajalik ehitamise alustamiseks kokkulepitud kuupäevaks (alates 01.10.2022). Seejärel peavad Enefit Green UAB kui ostja ja omandatavad äriühingud jätkama arendustöid ja need lõpule viima. Arenduse esimese etapiga seotud arendusriskid (kuni ehitustööde alustamiseni) kannavad müüjad, seejärel kannavad ehitusetapiga seotud riskid ostjana Enefit Green UAB (v.a ehitus- ja tuulikute tarnekulud, mis arvatakse ostuhinnast maha). Iga äriühingu aktsiate eest makstav ostuhind arvutatakse kokkulepitud hinna alusel tuuleparkide iga paigaldatud MW kohta, millest on maha arvatud kombineeritud tuulepargi arendus- ja ehituskulud. Ostuhind makstakse välja osade kaupa, esimene osamakse tehakse sõlmimisel ja muud osamaksed seotakse esimese arendusetapi lõpetamisega (kuni ehitustööde alustamiseni) ja kombineeritud tuulepargi lõpliku valmimisega.

18.1.5. EBRD Raamleping

01.10.2021 sõlmisid Selts ja Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank („**EBRD**“) raamlepingu („**Raamleping**“), mille kohaselt on Selts kohustatud järgima EBRD teatavaid keskkonna- ja sotsiaalseid nõudeid ning äriühingu üldjuhtimise põhimõtteid ja nõudeid, kui EBRD otsustab märkida Pakkumises pakutavaid Pakkumise Aktsiaid. Hoolimata sellest Seltsi ja EBRD vahelise Raamlepingu sõlmimisest ei ole EBRD kohustatud omandama ühtegi Pakkumise raames pakutavat Pakkumise Aktsiat ja Selts ei ole kohustatud Pakkumist lõpule viima.

18.2 TEHINGUD SEOTUD OSAPOOLTEGA

18.2.1. Sissejuhatus

Prospekti kuupäeva seisuga on Seltsi ainuaktsionär Eesti Energia. Kohe pärast Pakkumist peaks Eesti Energiale kuuluma vähemalt 73,6% Seltsi Aktsiatest ja hääleõigustest (eeldades kõikide Uute Aktsiate müüki, terves ulatuses Suurendamise Optsiooni kasutamist ja Müügioptsiooni kasutamata jätmist). Sellest tulenevalt jäävad Kontserni äriühingud Eesti Energia konsolideerimisgruppi ning kõiki Eesti Energia kontrolli all olevaid või tema mõju all olevaid üksusi loetakse IFRS-i tähenduses Kontserniga seotud osapoolteks. Eesti Energia ainuaktsionär on Eesti Vabariik. Seega kuuluvad kontserni seotud osapoolte hulka ka juriidilised isikud, mis on Eesti Vabariigi kontrolli all või mille suhtes Eesi Vabariigil on oluline mõju.

Auditeeritud Raamatupidamisaruannete ja Auditeerimata Vahearuannetega hõlmatud perioodil on Kontserni ettevõtted teinud mitmeid tehinguid Eesti Energia ja teiste seotud osapooltega. Tehingud on seotud kaupade ja teenuste müügi ja ostmisega. Tehingud on tehtud peamiselt turuhinnaga, mis on kindlaks määratud vastavalt Eesti Energia sisemisele siirdehindade korrale, aga ka Konkurentsiameti poolt määratud hinnaga (elektrivõrgu tasud). Kui ei ole märgitud teisiti, loodab Kontsern jätkata kauba ja teenuse sarnast müüki ja ostmist Eesti Energia kontserniga ka pärast Pakkumise valmimist ning võib tulevikus teha täiendavaid tehinguid. Selliste tehingute olemust ja mahtu kirjeldatakse üksikasjalikumalt allpool.

Kontserni tehinguid seotud osapooltega reguleerivad muu hulgas iga Kontserni äriühingu jurisdiktsiooni seadused (sealhulgas siirdehindade reeglid), samuti Seltsi Põhikiri, IFRS ja Kontserni siseeeskirjad.

Lisateabe saamiseks (sealhulgas vastavalt standardile IAS 24 kindlaks määratud Kontserni seotud osapoolte täielik loetelu) vt Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisa 34 ja Auditeerimata Vahearuannete lisa 14.

18.2.2. Seotud osapoolte vahelised tehingud Eesti Energia ja seotud äriühingutega

(a) Auditeeritud Raamatupidamisaruannete ja Auditeerimata Vahearuannetega hõlmatud perioodi tehingud

Auditeeritud Raamatupidamisaruannete ja Auditeerimata Vahearuannetega hõlmatud perioodil on Kontserni äriühingud teinud mitmeid tehinguid teenuste saajatega Eesti Energias ja teiste seotud osapooltega. Peamised Eesti Energia kontsernilt saadud teenused on (i) tsentraliseeritud teenused, nagu raamatupidamine, finantskontroll, õigus, IT, inimressursid, kommunikatsioon, hanke- ja keskkonnateenused ning büroopindade rentimine, (ii) tuuleenergia projektide arendusteenused, (iii) finantsteenused, sh finantseerimise korraldamine ning raha ja likviidsuse juhtimine, ning (iv) energiaga kauplemise teenused. Lisaks on kontsern sõlminud Eesti Energiaga kokkulepped, et tagada oma elektrikaubandusportfelli tasakaal.

Alltoodud tabel näitab Eesti Energiaga tehtud tehingute mahtu märgitud perioodidel:

	30.06.2021 lõppenud 6-kuulisel perioodil	01.01–31.12		
		2020	2019	2018
	(auditeerimata)	(auditeeritud)		
	(EUR ’000)			
Tehingud emaettevõttega				
Teenuste ostmine	2 952,5	4 124,9	4 884,4	10 492,8
Kauba müük	3,3	15 642,9	-	8,7
Teenuste müük	1 689,9	3 503,9	2 541,0	6 977,1

Teenuste ost Eesti Energialt hõlmab:

- 30.06.2021 lõppenud kuue kuu jooksul tsentraliseeritud teenuste, sealhulgas energiaga kauplemise teenuste eest makstud tasud ulatusid 1,6 miljoni euroni ja 2020. aastal 2,6 miljoni euroni (2019: 2,1 miljonit eurot, 2018: 8,0 miljonit eurot), samas kui 2018. aastal hõlmas nimetatud summa ka teenuste ostmist kolmandatelt isikutelt, mille Eesti Energia hankis Kontsernile (summas 6,1 miljonit eurot), mida alates 01.01.2019 Eesti Energialt enam teenuste ostmisel ei kajastata;

- Tasakaalustava energia ost seoses Kontserni tootmisvarade toodetud elektri müügiga Eestis, mis 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil ulatus 1,3 miljoni euroni ja 2020. aastal 1,5 miljoni euroni (2019: 2,8 miljonit eurot, 2018: 1,8 miljonit eurot).

Kaupade ja teenuste müük Eesti Energiale hõlmab alljärgnevat:

- Kasvuhoonegaaside saastekvootide müük, mis ulatus 2020. aastal 13,7 miljoni euroni ja on ühekordne tulu (2019: 0 eurot, 2018: 0 eurot);

- Tasakaalustava energia müük seoses Kontserni Eesti tootmisvarade toodetud elektri müügiga, mis 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil ulatus 0,9 miljoni euroni ja 2020. aastal 1,6 miljoni euroni (2019: 1,9 miljonit eurot, 2018: 1,1 miljonit eurot), samas kui tasakaalustava energia müüki kajastatakse teenuste müügi all, v.a 2020. aastal, mil seda kajastati kaupade müügi all.

- 1,9 miljonit eurot, 2018: 1,1 miljonit eurot), samas kui tasakaalustava energia müüki kajastatakse teenuste müügi all, välja arvatud 2020. aastal, kui seda kajastati kaupade müügi all; päikeseenergia võtmevalmiduslahendustega seotud teenused, mida osutati Eesti Energiale ja mis moodustasid 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul 0,7 miljonit eurot ja ulatusid 2020. aastal 3,4 miljoni euroni (2019: 0 eurot, 2018:

- 0 eurot); 30.06.2018 lõppenud kuuekuulisel perioodil müüs Kontsern oma Eestis asuvate tootmisvaradega toodetud elektrit Eesti Energiale, mille tulemusena kasvas teenuste müügimaht 2018. aastal 2019. ja 2020. aastaga võrreldes (2020: 0,4 miljonit eurot, 2019: 0,6 miljonit eurot, 2018: 6,2 miljonit eurot). Pärast Nord Pooli elektribörsi liikmeks saamist müüb Ettevõte Kontserni Eestis asuvate tootmisvarade abil toodetud elektrit otse Nord Pooli elektribörsil. Alates 1. jaanuarist 2020 kajastatakse elektrienergia müüki kaupade müügis all, mida 2019. ja 2018. aastal kajastati teenuste müügi all.

Kontserni äriühingud kuulusid ka Eesti Energia kontsernikonto lahendusse. Kontserni intressikulu seoses Eesti Energia kontserni kontsernikonto lahenduse kasutamisega oli 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil 2020. aastal 0,0 eurot, 2019. aastal 2,8 miljonit eurot ja 2018. aastal 6,1 miljonit eurot. 2018. aastal kasutas Kontsern kontserikonto lahendust Nelja Energia omandamise ja sellega seotud kulude rahastamiseks (sh Nelja Energia poolt 2018. aasta lõpus emiteeritud võlakirjade lunastamine), mille tulemuseks olid kõrgemad intressikulud. 30.06.2021 lõppenud kuuekuulise perioodi jooksul kohaldati kontserikonto suhtes intressimäära 2,06%, 2020. aastal 2,10%, 2019. aastal 2,46% ja 2018. aastal 2,42%.

Kõik ülaltoodu on pooleliolevad tehingud, mis tõenäoliselt jätkuvad pärast Pakkumist, välja arvatud tuuleprojekti arendamine ja kontsernikonto lahendusega seotud intressikulud. 01.01.2021 viidi tuuleprojekti arendusmeeskond Eesti Energiast üle Seltsi. Alates 30.06.2021 ei kuulu Kontserni ettevõtted enam Eesti Energia kontsernikonto kokkuleppe alla ning kõik kokkuleppe alusel võlgnetavad summad on tagasi makstud.

Lisateavet Eesti Energialt ostetavate tsentraliseeritud teenuste ja Kontserni elektrikauplemisportfelli tasakaalustamisega seotud kokkulepete kohta leiate allpool punktidest (c) ja (d).

Alltoodud tabelis on toodud nõuded Eesti Energia vastu ja kohustused Eesti Energia ees:

	30.06	31.12		
	2021	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(auditeeritud) (EUR ’000)	
Nõuded emaettevõtte vastu ja kohustused emaettevõtte ees				
Nõuded	346,2	36 198,8	187,4	182,2
sh kontsernikontost tulenev nõue emaettevõtte vastu	-	*33 312,3*	-	-
Kohustused	453,1	535,3	10 901,7	523 781,9
sh arvelduskrediidikohustused emaettevõtte ees.	-	-	10 115,6	520 536,3
Tuletisinstrumendist tulenev finantskohustus	13 760,7	-	-	-

Auditeeritud Raamatupidamisaruannete ja Auditeerimata Vahearuannetega hõlmatud perioodil kuulusid Selts ja tema tütarettevõtted Eesti Energia kontserni kontsernikonto kokkuleppesse. Lisateavet Seltsi tütarettevõtete kohta vt Auditeeritud Raamatupidamisaruannete lisast 34. Nagu eespool kirjeldatud, kasutas Kontsern Nelja Energia omandamise rahastamiseks 2018. aastal Eesti Energia kontserni kontserikonto lahenduse raames kättesaadavat rahastamist. 2020. aastal ja võrdlusperioodidel ei teeninud Kontsern kontsernikontolt intressitulu.

Lisateabe saamiseks tuletatud finantskohustuste kohta vt „OSA 8 (Tegevus- ja finantsülevaade) punkti 8.13 (Bilansivälised tehingud)“.

Alltoodud tabel näitab Eesti Energiaga tehtud tehingute mahtu märgitud perioodil:

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06	01.01–31.12		
	2021	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(auditeeritud) (EUR ’000)	
Teiste Eesti Energia kontserni äriühingutega tehtud tehingud				
Teenuste ostmine	702,3	1 111,8	1 429,7	116,0
Kaupade ostmine	9,9	7,3	-	-
Materiaalse põhivara soetamine	29 364,0	-	-	-
Kauba müük	51,1	39,6	-	-
Teenuste müük	969,0	1 336,3	450,4	510,9

Ülaltoodud tabelis kajastatud tehingute peamised vastaspooled on Eesti Energia kontserni ettevõtted Tootsi Windpark OÜ, Enefit SIA, Enefit UAB, Elektrilevi OÜ, Enefit Sp. z o.o., Enefit Power AS ja Enefit Solutions AS. 30.06.2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil ostis kontsern Tootsi Windpark OÜ-lt krundid Sopi tuulepargi arendamiseks 29,4 miljonit euro eest. Kontsern ostis Enefit SIA-lt elektrienergiat summas 0,6 miljonit eurot kuuekuulise perioodi jooksul, mis lõppes 30.06.2021 ja summas 0,9 miljonit eurot 2020. aastal (2019. aastal: 1,2 miljonit eurot). 30.06.2021 lõppenud

kuuekuulise perioodi jooksul müüs kontsern Enefit Sp. z o.o.-le elektrienergiat summas 0,7 miljonit eurot ja 2020. aastal 0,9 miljonit eurot.

Eelnimetatud tehingud jätkuvad tõenäoliselt ka pärast Pakkumist, välja arvatud maa ostmine Tootsi Tuulepark OÜ-lt Sopi tuulepargi arendamiseks, mis oli ühekordne kulu.

Alltoodud tabelis on näidatud teiste seotud osapooltega (sh seotud osapooltega) tehtud tehingute maht:

	Kuuekuulise ajavahemiku kohta, mis lõppes 30.06	01.01–31.12		
	2021	2020	2019	2018
	(auditeerimata)		(auditeeritud) (EUR '000)	
Tehingud ja saldod teiste seotud osapooltega (sh sidusettevõtetega)				
Teenuste ostmine	1 072,8	2 088,0	995,4	126,5
Teenuste müük	44,4	16,6	51,8	-

Ülaltoodud tabelis kajastatud tehingute peamised vastaspooled on mittetulundusühingud nagu Eesti Ringmajandusettevõtete MTÜ ja Eesti Tuuleenergia Assotsiatsioon, mida peetakse Kontserniga seotud isikuteks seetõttu, et Seltsi Juhatuse liikmed tegutsevad nende mittetulundusühingute juhatuse liikmetena, samuti Empower 4Wind OÜ, mis on sõltumatu WinWinD tuulikute teenuste pakkuja, milles Seltsil on 40% osalus omakapitalis. Kontsern ostis Enefit SIA-lt elektrienergiat summas 1,0 miljonit eurot kuuekuulise perioodi jooksul, mis lõppes 30.06.2021 ja summas 1,6 miljonit eurot 2020. aastal (2019. aastal: 0,8 miljonit eurot). Empower 4Wind OÜ sai Kontserni sidusettevõtteks nelja Energia omandamise tulemusena Seltsi poolt 2018. aasta novembris ning selle tulemusena ei hõlma teistelt seotud isikutelt (sh sidusettevõtetelt) 2018. aastal ostetud teenuste maht Empower 4Wind OÜ-lt teenuste ostmist.

Ülaltoodud tehingud jätkuvad tõenäoliselt ka pärast Pakkumist.

(b) Tehingud alates 30.06.2021

Alates 30.06.2021 on Kontsern jätkanud koostööd Eesti Energia ja Eesti Energia kontserni ettevõtetega kooskõlas varasemate tavadega. Teave kapitalisatsiooni ja võlakohustuste kohta on võetud oluliste kohandusteta Kontserni auditeerimata raamatupidamisdokumentidest ja juhtimisteabest seisuga 31.08.2021 ja seda ei ole auditeerinud ega kontrollinud Kontserni sõltumatud audiitorid.

Alltoodud tabel näitab Eesti Energiaga tehtud tehingute mahtu märgitud perioodil:

	Lõppenud kahekuulise perioodi kohta 31.08.2021
	(EUR'000)
Tehingud emaettevõttega	
Teenuste ostmine	1 532,2
Teenuste müük	870,3

Teenuste ost Eesti Energialt hõlmab:

- tsentraliseeritud teenuste, sealhulgas energiaga kauplemise teenuste eest makstud tasud, mis ulatusid nimetatud perioodil 0,5 miljoni euroni;
- Kontserni tootmisvaradest toodetud elektrienergia müügiga seotud tasakaalustava energia müük Eestis ja Leedus, mis oli nimetatud perioodil 1,0 miljonit eurot;

Teenuste müük Eesti Energiale hõlmab:

- Kontserni tootmisvaradest toodetud elektrienergia müügiga seotud tasakaalustava energia müük Eestis ja Leedus, mis oli nimetatud perioodil 0,5 miljonit eurot;

- Eesti Energiale pakuti päikeseenergiaga seotud valmislahendusi, mis ulatusid nimetatud perioodil 0,3 miljoni euroni.

Alltoodud tabelis on toodud Eesti Energia nõuded ja kohustused seisuga 31.08.2021:

	Seisuga 31.08.2021 (EUR'000)
Nõuded emaettevõtte vastu ja kohustused emaettevõtte ees	
Nõuded	451,8
Kohustused	942,3
Tuletisinstrumendist tulenev finantskohustus	23 206,7

Lisateabe saamiseks tuletatud finantskohustuste kohta vt „OSA 8 (Tegevus- ja finantsülevaade) punkti 8.13 (Bilansivälised tehingud)".

Alltoodud tabel näitab Eesti Energiaga tehtud tehingute mahtu märgitud perioodil:

	Lõppenud kahekuulise perioodi kohta 31.08.2021 (EUR '000)
Teiste Eesti Energia kontserni äriühingutega tehtud tehingud	
Teenuste ostmine	453,4
Kaupade ostmine	2,7
Kauba müük	6,8
Teenuste müük	530,7

Teenuste müügi peamine vastaspool on Enefit Sp. z o.o.to kellele Kontsern müüs nimetatud perioodil elektrienergiat 0,4 miljoni euro eest.

Teenuste müügi peamine vastaspool on Enefit Sp. z o.o.to kellele Kontsern müüs nimetatud perioodil elektrienergiat 0,4 miljoni euro eest.

Alltoodud tabelis on näidatud teiste seotud osapooltega (sh kaastöötajatega) tehtud tehingute maht:

	Lõppenud kahekuulise perioodi kohta 31.08.2021 (EUR '000)
Tehingud ja saldod teiste seotud osapooltega (sh sidusettevõtetega)	
Teenuste ostmine	263,5
Teenuste müük	-

Teenuste ostmise peamised vastaspooled on Empower 4Wind OÜ, sõltumatu WinWinD tuulikute teenuse pakkuja, milles Seltsil on 40% osalus omakapitalis ja millelt Kontsern ostis nimetatud perioodil teenuseid summas 0,2 miljonit eurot.

(c) Tsentraliseeritud teenuste osutamise leping

01.10.2021 sõlmisid Selts ja teatud Kontserni äriühingud teenuse saajatena ning Eesti Energia ja teatavad Eesti Energia kontserni äriühingud teenusepakkujatena Eesti Energia poolt tsentraliseeritud teenuste osutamist reguleeriva Raamlepingu. Eesti Energia ja tema kontserni ettevõtete teenuste osutamise ulatus ja tingimused jäävad suures osas samaks kui Auditeeritud

Raamatupidamisaruannetega hõlmatud perioodil kehtinud eelneva korra alusel. Kuna tuuleprojekti arendusmeeskond viidi kontserni üle alates 01.01.2021, siis Eesti Energialt ja tema kontserni ettevõtetelt selliseid teenuseid enam ei hangita.

Raamlepingu kohta lisateabe saamiseks vt „OSA 12 (Juhtimine) punktist 12.2 (Kontserni organisatsiooniline ülesehitus ja suhe Eesti Energiaga)“.

(d) Elektrienergia müügilepped

Kontserni Eestis asuvate tootmisvarade toodetud elekter müüakse Nord Pooli elektribörsil Eesti pakkumispiirkonna kehtivate tunnihindadega. Alates 06.06.2021 müüakse Leedus asuvas Sudenai tuulepargis toodetud elektrit, mille puhul 12-aastane FiT-periood lõppes 05.06.2021, ka Nord Pooli elektribörsil Leedu pakkumispiirkonna kehtivate tunnihindadega.

Selts kuulub Emakontserni nende lepingute tähenduses, mis on sõlmitud Nord Pool AS-iga elektrienergia müügiks Nord Pooli elektribörsil järgmise päeva ja päevasisestel turgudel. Eesti Energia, teatavate tema tütarettevõtete, Seltsi ja Nord Pool AS-i vahel 23.12.2020 sõlmitud Brutopakkumislepingu kohaselt vastutab Selts solidaarselt teiste Eesti Energia kontserni ettevõtetega, kes on Brutopakkumislepingu osalised, kõigi nimetatud lepingu alusel Nord Pool AS-ile võlgnetavate tasude eest. 28.10.2020 Eesti Energia, teatud tütarettevõtete, Ettevõtte ja Nord Pool AS-i vahel sõlmitud Tasaarvestuslepingu alusel tasaarvestab Nord Pool AS tehinguid nii, et lepinguosalisteks olevate üksikute Eesti Energia kontserni liikmete tehingud tasaarvestatakse omavahel tagatisnõuete sätestamiseks. Lepingu kohaselt annab Eesti Energia oma kontsernile tasaarvestuse tagatise. Juhul, kui Eesti Energia ei täida Nord Pool AS-i poolt nõutud tagatise andmise kohustust, võib Nord Pool AS nõuda Eesti Energia nimetatud kohustuse täitmist ükskõik milliselt Eesti Energia kontserni liikmelt, sealhulgas Seltsilt; ning Eesti Energia või tema kontserni liikme tagatise andmise kohustuse täitmata jätmise korral on Nord Pool AS-il õigus pidada kinni makseid kõigile Eesti Energia kontserni liikmetele, sealhulgas Seltsile, ning tasaarvestada maksed ühele Eesti Energia kontserni liikmele nõudega teise Eesti Energia kontserni liikme vastu, sõltumata sellest, milline Eesti Energia kontserni liikmetest on kohustust rikkunud. Kontsern loodab jätkata kehtiva lahendusega ka edaspidi.

Nord Pooli elektribörsil müüdava elektrienergia koguse prognoosimist ning pakkumiste tegemist Nord Pooli elektribörsil eelmise päeva ja päevasisestel turgudel teostab Kontserni nimel Eesti Energia osana Raamlepingust tulenevatest energiaga kauplemise teenustest.

Kui tekib erinevus turule müüdud elektri mahu ja Kontserni elektritootmisjaamades tegelikult toodetud elektrienergia mahu vahel, toob see kaasa tasakaalustamatuse. Sellise tasakaalustamatuse korrigeerimiseks on Selts sõlminud Eesti Energiaga avatud tarne- ja tasakaalustamislepingud, mille alusel Selts hangib puuduva elektrikoguse ning juhul, kui ta toodab prognoositust rohkem, võõrandab üleliigse elektrienergia. Nende lepingute kohaselt tarnib Eesti Energia Kontsernile kas (i) puuduvat elektrit teatud hinnaga (pluss haldustasu) või (ii) ostab Kontsernilt üleliigset elektrit teatud hinnaga (millest on maha arvatud haldustasu). Mõlemal juhul kehtestab hinna ja haldustasu vastav põhivõrguettevõtja (Elering AS Eestis ja Litgrid AB Leedus).

Avatud tarne- ja tasakaalustamisleping Kontserni Eestis asuvate tootmisvarade kohta sõlmiti üheks aastaks kuni 31.12.2019 automaatse iga-aastase pikendamisega, välja arvatud juhul, kui lepingupool teatab teisele oma soovist leping üks kuu enne tähtaja lõppu üles öelda. Kumbki pool ei ole sellist teadet esitanud ja leping kehtib praegu kuni 31.12.2021. Leedus asuva Sudenai tuulepargi kohta on sõlmitud eraldi avatud tarne- ja tasakaalustamisleping. Leping jõustus alates 06.06.2021 ja see on sõlmitud samuti üheks aastaks, mis lõpeb 06.06.2022 automaatse iga-aastase pikendamisega, välja arvatud juhul, kui lepingupool teatab teisele oma soovist leping üks kuu enne tähtaja lõppu üles öelda. Kontsern loodab jätkata kehtiva lahendusega ka edaspidi.

Selts ja selle tütarettevõte Enefit Wind on kumbki sõlminud Eesti Energiaga EECS-sertifikaatide raamlepingu EECS-sertifikaatide müügiks seoses Kontserni tootmisvaradega toodetud elektriga.

Ettevõte sõlmis eesti Energiaga ISDA 2002 Raamlepingu alusel ka baaskoormuse vahetuse tuletislepingu, et maandada elektri hulgihindade hinnariski Kontserni tootmisvarade puhul, mis on avatud sellistele turuhinnariskidele. Sellised elektri tuletisinstrumenditehingud asendati hiljuti EFET üldlepingu kohase füüsilise energiamüügi lepinguga. Lisateabe saamiseks vt „OSA 8 (Tegevus- ja finantsülevaade) punkti 8.13 (Bilansivälised tehingud)“.

18.3 AVALIKU SEKTORI FINANTSARVESTUSE JA -ARUANDLUSE SUUNISTE KOHALDATAVUS

Kuivõrd Eesti Energia, 100% riigile kuuluv äriühing, omab ja kontrollib 100% enne pakkumist käibel olnud Aktsiatest ning omab ja kontrollib 73,6% kõigist käibel olevatest Aktsiatest (eeldusel, et müüdud on kõik Uued Aktsiad, Suurendamise Optsioon on terves ulatuses kasutatud ja Müügioptsiooni ei ole kasutatud) või vähemalt 77,0% kõigist käibel olevatest Aktsiatest (eeldusel, et müüdud on kõik Uued Aktsiad, Suurendamise Optsioon on terves ulatuses kasutatud ja Müügioptsioon on terves ulatuses kasutatud) kohaldatakse Kontserni suhtes ja kohaldatakse Kontserni suhtes ka vahetult pärast Pakkumist jätkuvalt teatavaid nõudeid, mis tulenevad avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse suunistest, mis hõlmavad kohustust pidada ja teostada oma raamatupidamisarvestust kooskõlas avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse suunistega. Suuniste kohaselt peab Kontsern esitama oma majandusaasta aruande ka Eesti Energiale seitsme tööpäeva jooksul alates selle kinnitamisest.

18.4 RIIGIKONTROLLI AUDIT

Kuivõrd Eesti Energia, 100% riigile kuuluv äriühing, omab ja kontrollib 100% enne pakkumist käibel olnud Aktsiatest ning omab ja kontrollib vähemalt 73,6% kõigist käibel olevatest Aktsiatest (eeldusel, et müüdud on kõik Uued Aktsiad, Suurendamise Optsioon on terves ulatuses kasutatud ja Müügioptsiooni ei ole kasutatud) või vähemalt 77,0% kõigist käibel olevatest Aktsiatest (eeldusel, et müüdud on kõik Uued Aktsiad, Suurendamise Optsioon on terves ulatuses kasutatud ja Müügioptsioon on täies ulatuses kasutatud) on Kontserni nii enne kui ka jääb vahetult pärast Pakkumist Riigikontrolli poolt auditeeritavaks äriühinguks. Kontserni auditeerimine Riigikontrolli poolt hõlmab hinnangut alljärgneva kohta:

- Kontserni sisekontroll, finantsjuhtimine, finantsarvestus ja finantsaruanded;
- Kontserni majandustegevuse, sealhulgas majandustehingute seaduslikkus;
- Kontserni juhtimise, korralduse ja tegevuse tulemuslikkus; ja
- Kontserni infotehnoloogiasüsteemide usaldusväärsus.

18.5 TEATAV TEAVE PROSPEKTI KOHTA

Selts on koostanud Prospekti seoses Pakkumise ja Noteerimisega kooskõlas Prospektimäärusega ning komisjoni delegeeritud määrusega 2019/980/EL, 14. märts 2019, millega täiendatakse Prospektimäärust seoses väärtpaberite avalikul pakkumisel või reguleeritud turul kauplemisele võtmisel avaldatava prospekti vormi, sisu, kontrolli ja kinnitamisega ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EÜ) nr 809/2004, eelkõige selle lisadega 1 ja 11. Prospekt on esitatud Finantsinspektsioonile ja Finantsinspektsioon kui Prospektimääruse järgi pädev asutus on selle kinnitanud. Finantsinspektsioon kiidab käesoleva Prospekti heaks üksnes põhjusel, et see vastab Prospektimäärusega kehtestatud täielikkuse, arusaadavuse ja järjepidevuse nõuetele. Sellist heakskiitu ei tohiks käsitada toetusavaldusena Seltsile ega käesoleva Prospekti esemeks olevate väärtpaberite kvaliteedile.

Potentsiaalsed investorid peaksid tuginema ainult Prospektis sisalduvale teabele. Ühelgi isikul ei ole õigust anda mingit teavet ega esitada Pakkumise või Noteerimisega seotud märkusi muul viisil kui Prospektis. Sellisele teabele või esindamisele ei tohi tugineda, kui äriühing või Rahvusvahelised Koordinaatorid on andnud selleks loa.

Prospekti üleandmine ega sellel põhinev müük ega võõrandamine ei tohi mingil juhul jätta muljet, et Prospektis sisalduv teave on õige pärast käesolevat kuupäeva või et Seltsi tegevus ei ole pärast seda muutunud.

Citigroup Global Markets Europe AG
Reuterweg 16
Frankfurt 60323
Saksamaa

Nordea Bank Abp
Satamaradankatu 5
FI-00020 NORDEA
Soome

Swedbank AS
Liivalaia 8
15040 Tallinn
Eesti

18.6 TEADE INVESTORITELE

18.6.1. Vastutus

Prospekti on koostanud Selts seoses Pakkumise ja Noteerimisega ning üksnes selleks, et võimaldada potentsiaalsetel investoritel kaaluda Pakkumise Aktsiate ostmist.

Prospektis sisalduva teabe on esitanud Selts ja muud siin nimetatud allikad. Prospekti kopeerimine või levitamine on keelatud või selles sisalduva teabe avaldamine või kasutamine muul eesmärgil kui Pakkumise Aktsiate ostmise kaalumine.

Prospektimääruse kohaselt avaldab Enefit Green AS, mille registrijärgne asukoht on Lelle tn 22, Tallinn, 11318, Eesti, registrikood 11184032, et vastutab Prospektis esitatud andmete eest. Seltsile teadaolevalt on Prospektis sisalduv teave tõene ja Prospektist ei ole välja jäetud asjaolusid, mis võivad mõjutada Prospekti sisu.

Piiramata eespool väljendatut, ei võta Prospektis esitatud teabe eest vastutavad isikud vastutust üksnes Prospekti kokkuvõtte alusel, välja arvatud juhul, kui kokkuvõte on eksitav, ebatäpne või koos Prospekti teiste osadega lugedes ebajärjepidev.

Tallinn, 04.10.2021

Enefit Green AS-i nimel

Aavo Kärmas
Tegevjuht

Veiko Räim
Finantsjuht

Innar Kaasik
Tootmisjuht

Linas Sabaliauskas
Arendusjuht

18.6.2. Prospekti levitamise ning Pakkumise ja märkimise piirangud

Ühelgi isikul ei ole luba ega õigust Pakkumisega seoses anda teavet ega teha mis tahes avaldusi, mis ei sisaldu Prospektis või ei ole sellega kooskõlas, ning kui neid on antud või tehtud, ei tohi sellisele teabele või avaldusele tugineda, kui Seltsi või Pakkumise Korraldajate poolt heaks kiidetud teabele või avaldustele. Prospekt ei kujuta endast pakkumist käesolevas Pakkumises pakutavate Aktsiate müümiseks või emiteerimiseks või ostmiseks või märkimiseks ühelegi isikule mis tahes jurisdiktsioonis, kellele sellise pakkumise tegemine on ebaseaduslik. Prospekti levitamine ja Pakkumise Aktsiate pakkumine märkimiseks või müügiks on teatud jurisdiktsioonides seadusega piiratud. Pakkumises pakutavate Pakkumise Aktsiate registreerimiseks või kvalifitseerimiseks ei ole võetud meetmeid ega muul viisil Pakkumise Aktsiate avalikku pakkumise lubamiseks üheski jurisdiktsioonis väljaspool Eestit, Lätit ja Leedut. Seega ei või ühelgi isikul, kes elab muus riigis kui Eesti, Läti või Leedu lubada Prospekti vastu võtta ning Jaepakkumise käigus ei pakuta ühelegi sellisele isikule ühtegi Pakkumise Aktsiat. Selts ja Pakkumised Korraldajad nõuavad, et isikud, kelle valdusesse käesolev Prospekt satub, viiksid end nende piirangutega kurssi ja järgiksid neid. Prospekti üleandmine ega sellel põhinev müük ega võõrandamine seoses Pakkumisega ei tohi mingil juhul jätta muljet, et Prospektis sisalduv teave on õige pärast käesolevat kuupäeva või et Seltsi asjatoimetused ei ole pärast seda muutunud. Prospekti ei või levitada ega avaldada seoses Pakkumisega sellistes riikides või muul viisil olukorras, kus Pakkumine, selline levitamine või avaldamine oleks ebaseaduslik või nõuaks muid meetmeid kui need, mida nõutakse Eesti seadustes ja mida Selts on võtnud. Lisateave Pakkumisega Aktsiate pakkumise ja müügi piirangute ning Prospekti levitamise ja avaldamise kohta on esitatud „OSA 3 (Pakkumine) punktis 3.13 (Müügi- ja võõrandamispiirangud)“.

18.6.3. Teade investoritele

Iga potentsiaalne investor, kes märgib Pakkumise Aktsiad, peab järgima kõiki õigusakte, mis kehtivad jurisdiktsioonis, kus ta ostab, märgib, pakub või müüb Pakkumise Aktsiad või valdab või levitab Prospekti, ja peab saama mis tahes nõusoleku, heakskiidu või loa, mida ta vajab Pakkumise Aktsiate ostmiseks, pakkumiseks või müügiks vastavalt õigusaktidele, mis kehtivad jurisdiktsioonis, kuhu ta kuulub või milles ta selliseid oste, märkimisi, pakkumusi või müügitehinguid teeb, ning ei Selts ega ükski Pakkumise Korraldaja ei vastuta nende kohustuste eest.

Pakkumise Korraldajad tegutsevad pakkumisega seoses ainult Seltsi heaks ega vastuta kellegi muu kui Seltsi ees oma klientidele pakutava kaitse pakkumise või Pakkumisega seotud nõustamise eest. Lisaks võimalikele kohustustele, mida võib Pakkumise Korraldajatele kehtestada Eesti õiguse alusel või selle alusel kehtestatud reguleeriva korra alusel või mis tahes jurisdiktsiooni reguleeriva korra alusel, kus vastutuse välistamine asjakohase reguleeriva korra alusel oleks ebaseaduslik, tühine või täitmisele mittepööratav, ei võta ükski Pakkumise Korraldaja mingit vastutust Prospekti sisu või mis tahes muu avalduse eest, mille ta on teinud või mille ta on väidetavalt teinud või mis on tehtud või väidetavalt tehtud tema nimel seoses Seltsi, Pakkumise Aktsiate või Pakkumisega. Vastavalt sellele ütleb iga Pakkumise Korraldaja lahti igasugusest vastutusest, olenemata sellest, kas see tuleneb lepinguvälisest kahjust, lepingust või muust vastutusest (kui eespool ei ole nimetatud teisiti), mis tal muidu sellise dokumendi või sellise avalduse suhtes olla võib.

Prospekti sisu ei tohi tõlgendada õigus-, äri- või maksunõustamisena. Iga potentsiaalne investor peaks õigus-, äri- ja maksunõu saamiseks konsulteerima oma õigus-, äri- või maksunõustajaga.

18.6.4. Teade USA investoritele

Pakkumise Aktsiaid ei ole registreeritud ega registreerita USA väärtpaberiseaduse alusel ega mis tahes Ameerika Ühendriikide osariigi või muu jurisdiktsiooni väärtpaberiturgu reguleeriva

asutuse juures ning Aktsiaid ei tohi USA-s pakkuda ega müüa, välja arvatud tehingus, millele ei kohaldu USA väärtpaberiseaduse registreerimisnõuded või millele kohaldub nende erand ning kooskõlas kohaldatavate osariiklike väärtpaberiseadustega.

Pakkumise Aktsiaid pakutakse ja müüakse: (i) Ameerika Ühendriikides ainult kutselistele institutsionaalsetele ostjatele, nagu on määratletud Reeglis 144A või muus erandis või tehingus, mille suhtes ei kohaldata USA väärtpaberiseaduse registreerimisnõudeid; ja (ii) väljaspool Ameerika Ühendriike offshore-tehingutes, tuginedes S-määrusele. Potentsiaalsetele investoritele teatatakse käesolevaga, et iga Pakkumise Aktsiate müüja võib tugineda USA väärtpaberiseaduse registreerimissätete erandile, mis on sätestatud Reeglis 144A. Pakkumise Aktsiad ei ole üleantavad, välja arvatud vastavalt piirangutele, mida on kirjeldatud „OSA 3 (Pakkumine) punktis 3.13 (Müügi- ja võõrandamispiirangud)“.

PAKKUMISE AKTSIAID EI OLE HEAKS KIITNUD EGA TAGASI LÜKANUD EI USA VÄÄRTPABERI- JA BÖRSIKOMISJON. ÜHEGI OSARIIGI VÄÄRTPABERIKOMISJON EGA ÜKSKI MUU USA REGULEERIMISASUTUS, SAMUTI EI OLE ÜKSKI EESPOOL NIMETATUTEST VÄLJENDANUD LOOBUNUD KINNITAMAST EGA KINNITANUD PAKKUMISE AKTSIATE PAKKUMISE SISU EGA PROSPEKTI TÄPSUST VÕI SOBIVUST. IGASUGUNE VASTUPIDINE VÄIDE ON KURITEGU AMEERIKA ÜHENDRIIKIDES.

18.6.5. Saadaolev teave

Selts teatab, et seni kuni mis tahes Pakkumise Aktsiad on „piiratud väärtpaberid“ USA väärtpaberiseaduse Reegli 144 punkti a alapunkti 3 tähenduses, ei anna Selts mis tahes ajavahemikul, mil tema suhtes ei kohaldata USA börsiseaduse § 13 või § 15 punkti d ja ta ei ole vabastatud aruandekohustusest USA börsiseaduse Reegli 12g3-2 punkti b alusel sellise „piiratud väärtpaberi“ omanikule või tegelikule kasusaajale või sellise piiratud väärtpaberi potentsiaalsele ostjale, kes on sellise omaniku või tegeliku kasusaaja poolt määratud, sellise omaniku või tegeliku kasusaajal taotlusel USA väärtpaberiseaduse Reskirja 144A punkti d alapunktis 4 täpsustatud teavet vastavalt selle nõuetele.

Selts on koostanud Prospekti seoses pakkumisega, millele ei kohaldu USA väärtpaberiseaduse registreerimisnõuded, üksnes selleks, et võimaldada potentsiaalsel investoril kaaluda Prospektis kirjeldatud Pakkumise Aktsiate omandamist. Prospektis sisalduva teabe on esitanud Selts ja muud siin nimetatud allikad. Prospekt esitatakse konfidentsiaalselt Ameerika Ühendriikide kutselistele institutsionaalsetele ostjatele. Prospekti täielik või osaline taasesitamine või levitamine Ameerika Ühendriikides ning selle sisu või mis tahes teabe mis tahes kasutamine Ameerika Ühendriikides mis tahes eesmärgil, välja arvatud saaja poolt käesolevaga pakutavate Pakkumise Aktsiatesse investeerimise kaalumiseks on keelatud. Iga Pakkumise Aktsiate potentsiaalne investor nõustub Prospekti vastuvõtmisel eespool nimetatuga.

18.6.6. Teade Euroopa Majanduspiirkonna investoritele

Ühegi Euroopa Liidu liikmesriigi (v.a Eesti, Läti ja Leedu) puhul ei ole Prospektis kavandatud Pakkumise esemeks olevate Aktsiate pakkumist avalikkusele tehtud ega tehta selles liikmesriigis, v.a:

- juriidilisele isikule, kes on Prospektimääruse mõistes kvalifitseeritud investor;
- vähem kui 150 füüsilisele või juriidilisele isikule (v.a Prospektimääruse mõistes Kutselistele Investoritele), kui nad on saanud igaks selliseks pakkumiseks Rahvusvaheliste Koordinaatorite eelneva nõusoleku; või
- muudel Prospektimääruse artikli 1 lõikes 4 nimetatud asjaoludel,

tingimusel et ükski selline Aktsiate pakkumine ei nõua, et Selts või Pakkumise Korraldajad avaldaksid Prospekti vastavalt Prospektimääruse artiklile 3 või täiendaksid Prospekti vastavalt Prospektimääruse artiklile 23.

Käesoleva sättes mõistes tähendab väljend „Aktsiate pakkumine avalikkusele“ Aktsiatega seoses liikmesriigis mis tahes vormis ja mis tahes teavitamist ja piisavat teavet pakkumise tingimuste ja pakutavate Aktsiate kohta, et investoril oleks võimalik otsustada Aktsiaid osta või märkida ning termin „**Prospektimäärus**“ tähendab määrust (EL) 2017/1129.

18.6.7. Teade Ühendkuningriigi investoritele

Ühendkuningriigi puhul ei ole Ühendkuningriigis tehtud ega tehta ühtegi pakkumist Pakkumise esemeks olevate Aktsiate kohta, mille kohta Prospekt on kavandatud, välja arvatud:

- juriidilisele isikule, kes on Ühendkuningriigi Prospektimääruse mõistes kutseline investor;
- vähem kui 150 füüsilisele või juriidilisele isikule (kes ei ole ÜK Prospektimääruse mõistes kutselised investorid), kui nad on saanud igaks selliseks pakkumiseks Rahvusvaheliste Koordinaatorite eelneva nõusoleku; või
- muudel FSMA § 86 alla kuuluvatel asjaoludel,

tingimusel et ükski selline Aktsiate pakkumine ei nõua, et Selts või Pakkumise Korraldajad avaldaksid prospekti vastavalt FESMA §-le 85 või täiendaksid prospekti vastavalt ÜK Prospektimääruse artiklile 23.

Käesoleva sättes mõistes tähendab väljend „Aktsiate pakkumine avalikkusele“ Aktsiatega seoses Asjaomases Liikmesriigis mis tahes vormis ja mis tahes teavitamist ja piisavat teavet pakkumise tingimuste ja pakutavate Aktsiate kohta, et investoril oleks võimalik otsustada Aktsiaid osta või märkida.

18.6.8. Teade Austraalia investoritele

Käesolev dokument:

- ei ole Austraalia Ühenduse 2001. aasta ühinguseaduse („**ühinguseadus**“) mõistes prospekt ega toote avalikustamise avaldus;
- ei sisalda teavet, mida nõutakse prospektilt vastavalt ühinguseaduse osale 6D.2 ega toote avalikustamise avalduselt vastavalt ühinguseaduse osale 7.9;
- ei ole esitatud ega esitata avalikustamisdokumendina ASIC-ile, Austraalia väärtpaberibörsile, mida juhib ASX Limited ega mis tahes muule Austraalia reguleerimisorganile või -asutusele; ja
- seda ei tohi Austraalias pakkuda muudele kui Vabastatud Investoritele, kes suudavad tõendada, et nad: (i) kuuluvad ühte või mitmesse ühinguseaduse §- 708 sätestatud investorite kategooriasse, kellele võib teha pakkumise ilma ühinguseaduse 6D.2 osa alusel avalikustamiseta; ja (ii) on „hulgikliendid“ ühinguseaduse §-i 761G mõistes.

Aktsiaid ei tohi otseselt ega kaudselt pakkuda märkimiseks ega osta või müüa, samuti ei tohi teha üleskutseid Aktsiate märkimiseks või ostmiseks ning Aktsiatega seoses ei tohi Austraalias levitada, võtta vastu ega avaldada mingeid pakkumismemorandumite projekte ega lõppversioone, reklaami ega muid pakkumismaterjale, välja arvatud juhul, kui ühinguseaduse peatükid 6D ja 7

ei nõua investoritele avaldamist või kui see on muul viisil kooskõlas Austraalia kehtivate õigusaktidega. Aktsiate kohta avalduse esitamisega kinnitab ja avaldab iga Aktsiate märkija või ostja Seltsile, Eesti Energiale, Pakkumise Korraldajatele ja nende sidusettevõtetele, et selline märkija või ostja on Vabastatud Investor.

Kui Aktsiaid pakutakse Austraalias selle Prospekti või muu dokumendi alusel ilma, et Austraalia ühinguseaduse osade 6D.2 ja 7.9 alusel nõutud teavet avaldamata, siis võib nende Aktsiate pakkumisega edasimüügiks Austraalias 12 kuu jooksul kaasneda investoritele teabe avaldamise kohustus, kui edasimüügile ei kohaldu ühinguseaduses sätestatud erandid. Aktsiad taotledes kinnitab iga Aktsiate märkija või ostja Seltsile, Eesti Energiale ja Pakkumise Korraldajatele et ta ei müü, loovuta ega muul viisil võõranda Aktsiaid 12 kuu jooksul Aktsiate emiteerimise või ostmise kuupäevast arvates Austraalias asuvatele investoritele, välja arvatud olukorras, kus ühinguseaduse alusel ei ole nõutav investoritele teabe avaldamine või kus ASIC-ile koostatakse ja esitatakse nõuetekohane teabe avaldamise dokument.

18.6.9. Teade Lõuna-Aafrika investoritele

Lõuna-Aafrika väärtpaberiseadustest tulenevate piirangute tõttu ei pakuta, võõrandata, müüda, tehta, loovutata ega anta üle Aktsiaid Lõuna-Aafrikas isikule, kelle aadress on Lõuna-Aafrikas, välja arvatud juhul, kui isikule kohaldub väärtpaberiseadustest tulenev erand või kui isikule kohalduvad väärtpaberiseadustest tulenevad erandid, mis on seotud 2008. aasta ühinguseaduse nr 71 kehtiva redaktsiooni §-s 96 sätestatud avalikkusele pakkumisega. Need erandid hõlmavad alljärgnevat:

- Pakkumised, mis on tehtud vaid alltoodud isikutele, s.o (i) isikud, kelle igapäevategevuseks või selle osaks on väärtpaberitehingud, olenemata sellest, kas tegu on enda arvel kaupleja või vahendajaga; (ii) 2004. aasta avalike investeeringute seaduse nr 23 kehtivas redaktsioonis määratletud „Public Investment Corporation“ (avalik investeerimisühing); (iii) isikud, kes on seotud Reserve Bank of South Africaga (Lõuna-Aafrika Reservpank); (iv) tegevusluba omavad finantsteenuste pakkujad, kes on määratletud 2002. aasta finantsnõustamisteenuste ja finantsvahendusteenuste seaduse nr 37 kehtivas redaktsioonis; (v) 1990. aasta Finantsteenuste Ameti seaduse nr 97 kehtivas redaktsioonis määratletud finantsasutused; (vi) alapunktides iii, iv ja v sätestatud isikutele täies ulatuses kuuluvad tütarettevõtted, kes tegutsevad 1956. aasta pensionifondide seaduse nr 24 alusel registreeritud pensionifondi agendina tegutseva ja vastavat tegevusluba omava portfellihalduri ülesannetes või 2002. aasta kollektiivsete investeerimisskeemide juhtimise seaduse nr 45 alusel registreeritud kollektiivse investeerimisskeemi juhina; (viii) alapunktides i kuni vi nimetatud isikute mis tahes kooslus; ja

- pakkumised, mis on tehtud ühele enda arvel kauplejale ja mille puhul Aktsiate soetusmaksumus on vähemalt 1 000 000 randiga.

Pakkumine ei kujuta endast avalikkusele suunatud pakkumist Aktsiate müügiks või märkimiseks ega avalikkuse mõjutamist Aktsiaid ostma ja märkima 2008. aasta ühinguseaduse nr 71 kehtiva redaktsiooni mõistes ja Pakkumist ei edastata ühelgi Lõuna-Aafrika isikule viisil, mida saaks tõlgendada avalikkusele suunatud pakkumisena 2008. aasta ühinguseaduse nr 71 kehtiva redaktsiooni mõistes ning kui mõni isik, kes ei kuulu ülaltoodud erandite alla peaks selle Prospekti saama, siis ta ei tohiks ja tal ei ole õigust omandada ühtki Aktsiat või muul viisil Prospekti põhjal tegutseda. See Prospekt ei ole 2008. aasta ühinguseaduse nr 71 kehtiva redaktsiooni alusel koostatud ja registreeritud prospekt ja ta ei ole sellisena mõeldud.

18.6.10. Teade Kanada investoritele

Aktsiaid tohib müüa üksnes ostjatele, kes ostavad või keda loetakse ostvaks enda arvel ja kes on kutselised investorid riikliku instrumendi 45-106 „Prospektierandid“ või (Ontario) väärtpaberiseaduse § 73.3 lg 1 mõistes ja kes on lubatud kliendid riikliku instrumendi 31-103 „Registreerimisnõuded, erandid ja registreeritu jooksvad kohustused“ mõistes. Aktsiate edasimüük peab toimuma kooskõlas kehtivate väärtpaberiseaduste prospektinõuete erandiga või toimuma tehingus, millele kehtivad väärtpaberiseadused ei kohaldu.

Kanada teatavate provintside või territooriumite väärtpaberialased õigusaktid võivad anda ostjale õiguskaitsevahendid taganemise või kahjuhüvitise näol, kui Prospekt (sh selle muudatus) sisaldab valeväidet, tingimusel et ostja kasutab taganemist või kahju hüvitamise nõuet kui õiguskaitsevahendit ostja provintsi või territooriumi väärtpaberialaste õigusaktidega kehtestatud tähtaja jooksul. Nende õiguste üksikasjade täpsustamiseks peaks ostja viitama oma provintsi või territooriumi väärtpaberialaste õigusaktide kohaldatavatele sätetele või pidama nõu õigusnõustajaga.

Riikliku instrumendi 33-105 § 3A.3 kohaselt ei ole Pakkumise Korraldajad kohustatud järgima riikliku instrumendi 33-105 teabe avaldamise nõudeid, mis puudutavad emissiooni tagajate huvide konflikte seoses käesoleva Pakkumisega.

18.6.11. Teave turustajatele

Vaid (a) MiFID II-s, (b) MiFID II tootejuhtimise nõuetes ning välistades igasuguse lepinguvälise, lepingulise ja muu vastutuse, mis „tootjal“ (MiFIF II tootejuhtimise nõuete mõistes) käesolevaga seoses tekkida võib, on Pakkumise esemeks olevad väärtpaberid on saanud Sihtturu Hinnangu, mille andmise käigus on tehtud kindlaks, et Pakkumise Aktsiad on: (i) ühilduvad jaeinvestorite ja kutselistele klientidele ja tunnustatud võrdsetele vastaspooltele (mõlemad määratletud MiFID II-s) esitatavatele tingimustele vastavate investorite lõppsihtturuga; ja (ii) kõlblikud turustamiseks kõigi turustuskanalite kaudu, mida lubab MiFID II. Olenemata Sihtturu Hinnangust peaksid turustajad märkima, et: Aktsiate hind võib langeda ja investorid võivad kaotada kogu oma investeeringu või osa sellest; Aktsiad ei paku garanteeritud tulu ega kapitalikaitset; ning investeering Aktsiatesse sobib vaid investoritele, kes ei vaja garanteeritud sissetulekut või kapitalikaitset, kes (üksi või koos asjakohase finantsnõustajaga) on võimelised hindama sellise investeeringu eeliseid ja riske ning kellel on piisavalt vahendeid, et kanda sellest tuleneda võivaid kahjumeid. Sihtturu Hinnang ei piira Pakkumisega seotud lepinguliste, õiguslike või regulatiivsete müügipiirangute nõuete kohaldamist. Vaatamata Sihtturu Hinnangule hangivad Pakkumise Korraldajad investoreid, kes vastavad ainult kutseliste klientide ja tunnustatud vastaspoolte kriteeriumitele (välja arvatud avalik pakkumine investoritele Eestis, Leedus ja Lätis).

Kahtluste vältimiseks olgu lisatud, et Sihtturu Hinnang ei kujuta endast: (a) sobivuse või asjakohasuse hindamist MiFID II mõistes; ega (b) soovitust igale investorile või investorite rühmale investeerida või osta või võtta mis tahes muid meetmeid seoses Pakkumise Aktsiatega.

Iga turustaja vastutab Aktsiatega seotud sihtturu hindamise ja asjakohaste turustuskanalite kindlaksmääramise eest.

18.6.12. Prospekti kättesaadavus

Prospekt on kättesaadav alates 05.10.2021 elektroonilisel kujul ning koos eesti-, läti-, leedu- ja venekeelse kokkuvõtetega Seltsi veebisaidil (ingliskeelne versioon: www.enefitgreen.ee/en/ipo, eestikeelne kokkuvõte: www.enefitgreen.ee/ipo, lätikeelne kokkuvõte: www.enefitgreen.ee/lv/ipo, leedukeelne kokkuvõte: www.enefitgreen.ee/lt/ipo ja venekeelne kokkuvõte: www.enefitgreen.ee/ru/ipo.

Iga huvitatud isik võib taotleda Seltsilt ja Pakkumise Korraldajatelt Prospekti või selle eesti-, läti-, leedu- ja venekeelsete kokkuvõtte elektroonilise eksemplari tasuta üleandmist.

18.7 FINANTS- JA MUU TEABE ESITAMINE

18.7.1. Arvude ümardamine

Prospektis esitatud arv- ja kvantitatiivsed väärtused (nt rahalised väärtused, protsentuaalsed väärtused jne) esitatakse sellise täpsusega, mida Kontsern peab piisavaks, et anda asjakohast ja asjakohast teavet asjaomase küsimuse kohta. Teatavad arvud (sealhulgas tuhandetes või miljonites väljendatud andmed) ja Prospektis esitatud protsendimäärad on ümardatud. Vajaduse korral võivad Prospektis esitatud kogusummad veidi erineda nendest kogusummadest, mis saadakse nende arvude täpsete väärtuste liitmise teel (ümardamata).

18.7.2. Tootmisvõimsuse ja toodangu näitajad

Käesolevas prospektis väljendatakse tuule-, soojus- ja elektrienergia koostootmisjaama või päikeseenergiarajatise võimsust kilovattides (kW), megavattides (MW) või gigavattides (GW). Kasutatavat elektrit ja soojust väljendatakse kilovatt-tundides („kWh“), megavatt-tundides („MWh“) või gigavatt-tundides („GWh“).

18.7.3. Valuutad

Kui Prospektis ei ole osutatud teisiti, tähendavad „**EUR**“, „**€**“ või „**euro**“ Euroopa Majandus- ja Rahaliidu kolmanda etapi alguses vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu kehtivale redaktsioonile kasutuselevõetud vääringut. Kõik viited „**USD**“-le, „**$**“-le või „**dollar**“-ile tähendavad viiteid Ameerika Ühendriikide seaduslikule vääringule.

Prospektis esitatakse finantsteave eurodes.

Vt alltoodud tabelit koos teabega EUR/USD valuutakursside kohta:

	EUR 1,00 USD kohta			
	Kõrgeim	**Madalaim**	**Keskmine**	**Perioodi lõpus**
31.12 lõppenud majandusaastal				
2020	0,9340	0,8143	0,8769	0,8149
2019	0,9184	0,8669	0,8934	0,8902
2018	0,8880	0,8004	0,8476	0,8734

Allikas: *Euroopa Keskpank*

	EUR 1,00 USD kohta			
	Kõrgeim	**Madalaim**	**Keskmine**	**Perioodi lõpus**
2021. a. jaanuar	0,8289	0,8105	0,8217	0,8257
2021. a veebruar	0,8345	0,8180	0,8266	0,8250
2021. a märts	0,8529	0,8297	0,8405	0,8529
2021. a aprill	0,8514	0,8245	0,8349	0,8277
2021. a mai	0,8330	0,8154	0,8234	0,8196
2021. a juuni	0,8415	0,8180	0,8302	0,8415
2022. a juuli	0,8499	0,8410	0,8459	0,8410
2021. a august	0,8568	0,8413	0,8495	0,8450

Allikas: *Euroopa Keskpank*

18.7.4. Väljapandud dokumendid

Käesoleva prospekti kehtivusajal on Seltsi Põhikiri tutvumiseks kättesaadav Seltsi veebisaidil (ingliskeelne versioon: www.enefitgreen.ee/en/ipo, eestikeelne versioon: www.enefitgreen.ee/ipo).

Selts ei ole kohustatud esitama regulaarseid aruanded USA väärtpaberiseaduse § 13 või 15(d) alusel. Kui Seltsi suhtes ei kohaldata USA börsiseaduse §-i 13 või § 15 punkti d ja ta ei vabane USA börsiseaduse Reegli 12g3-2 punktist b tulenevast aruandekohustusest, siis selleks, et säilitada edasimüügi ja võõrandamise suhtes Reeglist 144A tuleneva erandi kohaldamine, annab Selts taotluse korral Aktsia omanikule ja igale sellise omaniku määratud potentsiaalsele ostjale Reegli 144A punkti d alapunktis 4 täpsustatud ja selle nõuetele vastava teabe.

18.7.5. Kolmandatelt isikutelt saadud teave

Kui teatud käesolevas Prospektis sisalduv teave on tuletatud kolmandate isikute allikatest, siis on sellised allikad tuvastatud ka Prospektis. Selts kinnitab, et ta on saanud vajalikud nõusolekud sellise teabe lisamiseks Prospekti, et selline kolmanda isiku teave on siin täpselt taasesitatud ja Seltsile teadaolevalt ja ulatuses, milles Selts suudab selle kolmanda isiku avaldatud teabe põhjal kindlaks teha, ei ole välja jäetud fakte, mis muudaks taasesitatud teabe ebatäpseks või eksitavaks.

18.7.6. Turu- ja valdkondlikud andmed

Prospekt –eelkõige „OSA 9 (Valdkonna ülevaade)“ – sisaldab teavet Kontserni turgude suuruse ja kasvuväljavaadete, Kontserni turupositsioonide ja muude Kontserni äritegevuse ja valdkonnaga seotud turuandmete kohta, samuti kolmandate isikute varasemaid turuanalüüse ja elektrihinna prognoose taastuvenergia sektori kohta. See teave põhineb mitmest kolmanda osapoole allikast pärineval teabel, sealhulgas SKM Market Predictor AS-ist („**SKM**“; https://www.skmenergy.com/). Teave on täpselt taasesitatud ja Seltsile teadaolevalt ei ole kolmandate isikute avaldatud teabest välja jäetud ühtegi asjaolu, mis muudaks taasesitatud teabe ebatäpseks või eksitavaks.

Kuigi Kontsern usub, et need turuandmed ja -analüüsid on abiks valdkonna suundumuste mõistmisel, ning on võtnud mõistlikke meetmeid tagamaks, et need on asjaomaste kolmandate isikute analüüside põhjal täpselt esitatud, ei ole ei Kontsern ega ükski väline ekspert sellist teavet sõltumatult kontrollinud. Ei saa olla kindlust, et eeldatavad tulemused saavutatakse, ning investorid ei tohiks liigselt tugineda Prospektis sisalduvatele statistilistele andmetele ja kolmandate isikute prognoosidele. Hinnangud, eriti kuna need on seotud ootustega Kontserni turu ja valdkonna suhtes, hõlmavad riske ja ebakindlust ning neid võivad muuta mitmesugused tegurid, sealhulgas need, mida on käsitletud allpool „OSA 18 (Lisateave) punktis 18.8 (Tulevikku suunatud avaldused)“ ja „OSA 2 (Riskitegurid“. Prospekti eesmärgid, prognoosid, eesmärgid, ennustused ja muud tulevikku suunatud avaldused ei taga tulevast tulemuslikkust ning tegelikud sündmused ja asjaolud võivad praegustest ootustest oluliselt erineda. Selliseid erinevusi võivad põhjustada või neile kaasa aidata arvukad tegurid. Selliste tegurite käsitlust vt „OSA 2(Riskitegurid)“.

18.7.7. Ajakohastamine

Selts uuendab Prospektis sisalduvat teavet ainult sellises ulatuses, selliste ajavahemike järel ja viisil, mida nõuab kohaldatav seadus või mida Selts peab oma äranägemise järgi vajalikuks ja asjakohaseks. Selts ei ole kohustatud uuendama ega muutma siin sisalduvaid tulevikku suunatud avaldusi.

18.8 TULEVIKKU SUUNATUD AVALDUSED

Teatavad Prospektis esitatud avaldused ei ole ajaloolised faktid ja on tulevikku suunatud. Tulevikku suunatud avaldusi on tehtud erinevates kohtades, sealhulgas „OSA 1 (Kokkuvõte)“, „OSA 2 (Riskitegurid)“, „OSA 4 (Taust, Pakkumise põhjused ja tulu kasutamine)“, „OSA 6 (Dividendid ja dividendipoliitika)“, „OSA 8 (Tegevus- ja finantsülevaade)“ ja „OSA 11 (Tegevus)“ ning mujal käesolevas Prospektis Kontserni valdkonna väljavaadete ja Kontserni väljavaadete, plaanide, finantsseisundi ja äristrateegia ning COVID-19 pandeemia mõju kohta

nendele. Tulevikku suunatud avaldusi saab sageli tuvastada selliste märksõnade põhjal nagu „hinnangud“, „projektid“, „eeldab“, „kavatseb“, „usub“ ja erinevate ebatõenäolisust ja vähest kohustatust väljendavate abisõnade põhjal. Kõik tulevikku suunatud avaldused, sealhulgas arutelud strateegia, kavade, eesmärkide, eesmärkide ja tulevaste sündmuste või tulemuste üle, hõlmavad riske ja ebakindlust.

Kuigi need avaldused põhinevad usaldusväärseteks peetud allikatel ning Nõukogu praegustel teadmistel ja parimal veendumusel, on need vaid hinnangud või ennustused ning neile ei saa tugineda. Nende suhtes esinevad teatavad riskid, ebakindlus ja eeldused. Need Prospektis sisalduvad tulevikku suunatud avaldused ja muud avaldused, mis käsitlevad küsimusi, mis ei ole varasemad faktid, hõlmavad prognoose. Ei saa garanteerida, et sellised tulevased tulemused tõepoolest saavutatakse – tegelikud sündmused või tulemused võivad Seltsi ees seisvate riskide ja ebakindluse tõttu oluliselt erineda. Sellised riskid ja ebakindlus võivad põhjustada tegelike tulemuste olulist erinemist tulevastest tulemustest, mis on sellistes tulevikku suunatud avaldustes esitatud, väljendatud või vihjamisi osutatud.

„OSA 2 (Riskitegurid)“ esitatud oluliste tegurite loetelu ei ole ammendav. Tulevikku suunatud avaldustele toetudes peaksid potentsiaalsed investorid neid tegureid ja muid ebakindlusi ja sündmusi hoolikalt kaaluma, pidades eelkõige silmas poliitilist, majanduslikku, sotsiaalset ja õiguskeskkonda, milles Kontsern tegutseb. Sellised tulevikku suunatud avaldused kehtivad ainult nende tegemise kuupäeva seisuga. Sellest tulenevalt ei võta Selts endale kohustust neid ajakohastada ega muuta ei uue teabe, tulevaste sündmuste või muu tulemusel, välja arvatud kohaldatavas õiguses nõutud ulatuses. Selts ei anna mingeid kinnitusi, garantiisid ega ennustusi, et selliste tulevikku suunatud avaldustes oodatud tulemused saavutatakse ning need tulevikku suunatud avaldused kujutavad endast igal juhul ainult ühte paljudest võimalikest stsenaariumidest ning neid ei tohiks pidada kõige tõenäolisemaks stsenaariumiks. Need hoiatavad avaldused kvalifitseeruvad kõigile tulevikku suunatud avaldustele, mis on omistatavad Seltsile või tema nimel tegutsevatele isikutele.

Selts ei kavatse ega võta endale mingit kohustust ajakohastada Prospektis sisalduvaid tulevikku suunatud avaldusi kaanel märgitud kuupäeva seisuga.

Selts ütleb sõnaselgelt lahti mis tahes kohustusest või lubadusest avalikustada kõik Prospektis sisalduvad tulevikku suunatud avalduse uuendused või parandused, et kajastada Seltsi ootuste muutumist sellega seoses või mis tahes muutusi sündmustes, tingimustes või asjaoludes, millel selline avaldus põhineb.

18.9 KOHALDATAV ÕIGUS JA KOHTUALLUVUS

Prospektile ja Jaepakkumisele kohaldatakse Eesti Vabariigi õigust, v.a ulatuses, milles pädeva kohtu kohaldatavad rahvusvahelise eraõiguse eeskirjad näevad ette muu jurisdiktsiooni seaduste kohustusliku kohaldamise. Jaepakkumisega seoses tõusetuvad vaidlused lahendatakse Harju Maakohtus, v.a juhul kui õigusnormid näevad ette asja ainualluvuse muule kohtule ja sellest ei saa poolte kokkuleppel kõrvale kalduda.

18.10 KOHTUOTSUSTE TÄITMISELE PÖÖRATAVUS

Selts on Eesti seaduste alusel asutatud aktsiaselts. Ükski Seltsi juhatuse liige ega vastutav isik ei ole Ameerika Ühendriikide kodanik ega resident. Kogu selliste isikute vara või oluline osa sellest ja sisuliselt kogu Seltsi vara asub väljaspool Ameerika Ühendriike. Selle tulemusena ei pruugi investoritel olla võimalik Ameerika Ühendriikides sellistele isikutele või Seltsile kohtudokumenti kätte toimetada või nende suhtes USA kohtute otsuseid või sissenõudeid täitmisele pöörata, sealhulgas kohtuotsuseid, mis tulenevad Ameerika Ühendriikide või mõne Ameerika Ühendriikide osariigi või territooriumi väärtpaberiseadustest tulenevatest tsiviilkohustustest.

OSA 19. DEFINITSIOONID JA SÕNASTIK

Dokumendis kasutatakse järgmisi definitsioone, kui kontekst ei nõua teisiti:

Termin	Definitsioon
„Avaldus“	Nõudluse Väljaselgitamise Perioodi jooksul Institutsionaalse Pakkumise raames esitatud Institutsionaalse Pakkumise Aktsiate sooviavaldus
„Põhikiri“	Seltsi põhikiri
„Revisjonikomisjon“	Seltsi Revisjonikomisjon
„Auditeeritud Raamatupidamisaruanded“	Auditeeritud konsolideeritud finantsaruanded 2018., 2019. ja 2020. aasta 31. detsembril lõppenud aastate seisuga ja nende kohta
„PVT“	Parim võimalik tehnika
„Nõudluse Väljaselgitamise Periood“	Institutsionaalse Pakkumise tarbeks investorite nõudluse väljaselgitamise periood
„HVL“	Hinnavaheleping (ingl k „Contract for Difference“ ehk lüh „CfD“)
„TJ“	Tegevjuht (ingl k „Chief Executive Officer“ ehk lüh „CEO“)
„FJ“	Finantsjuht (ingl k „Chief Financial Officer“ ehk lüh „CFO“)
„KT“	Koostootmis-; (soojus- ja elektrienergia) koostootmine (ingl k „Combined heat and power“ ehk lüh „CHP“)
„ETM“	Ettevõtte Tulumaks
„TK“	Tegevuse (algus)kuupäev
„Koodeks“	USA 1986. aasta maksukoodeksi (Internal Revenue Code) kehtiv redaktsioon
„Äriregister“	Eesti Äriregister
„Selts“	Enefit Green AS (registrikood 11184032)
„CSDR“	Määruse (EL) nr 909/2014 kehtiv redaktsioon
„EKA“	Eesti Konkurentsiamet
„Eesti Energia“	Eesti Energia Aktsiaselts (registrikood 10421629)
„Finantsinspektsioon“	Eesti finantsjärelevalve- ja kriisilahendusasutus
„KKMH“	Keskkonnamõju hindamine
„EVR“	Eesti väärtpaberite register
„EVKS“	Eesti väärtpaberite registri pidamise seadus
„EL-i HKS“	Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteem
„EUR“, „€“ või „euro“	Euro, euroala ametlik vääring

„Euroopa Liit“ või „EL“	1993. aastal Maastrichti lepinguga loodud majandus- ja poliitiline liit, mille eesmärk on saavutada tihedam majanduslik ja poliitiline liit peamiselt Euroopas asuvate liikmesriikide vahel
„Raamleping“	Seltsi ja teatud Kontserni äriühingute kui teenuse saajate ning Eesti Energia ja teatavad Eesti Energia kontserni äriühingute kui teenusepakkujate poolt sõlmitud leping tugi- ja muude tsentraliseeritud teenuste osutamiseks, mis kehtib alates 01.10.2021.
„LIO“	Lõplik investeerimisotsus
„ETL“	Lisatasu elektrienergia tarnimise eest
„VTT“	Võrku tarnimise tariif
„Raamatupidamisaruanded“	Auditeeritud Raamatupidamisaruanded ja Vahearuanded
„FSMA“	Ühendkuningriigi 2000. aasta finantsteenuste ja -turgude seaduse (Financial Services and Markets Act) kehtiv redaktsioon
„Käidukorralduse ja hoolduse täisteenusleping“	Käidukorraldus- ja hooldusleping, mis hõlmab nii plaanilist kui ka plaanivälist hooldust, sh rikke korral kõik pisemad ja suuremad komponentide vahetused teenusepakkuja poolt. Lepingud sätestavad ka garanteeritud käideldavuse ja kui tegelik käideldavus jääb alla lepingus garanteeritud väärtuse, siis teenusepakkuja maksab trahvi.
„Aktsionäride Üldkoosolek“	Seltsi aktsionäride üldkoosolek
„Kontsern“	Selts koos konsolideeritud tütarettevõtjatega
„GW“	Gigavatt
„GWh“	Gigavatt-tunnid
„IED“	Tööstusheidete direktiiv (direktiiv 2010/75/EL)
„IFRIC“	Rahvusvaheline finantsaruandluse tõlgenduste komitee
„IFRS“	Rahvusvahelised finantsaruandlusstandardid
„Institutsionaalne Pakkumine“	Pakkumise Aktsiate pakkumine teatavatele institutsionaalsetele ja muudele investoritele, sealhulgas Ameerika Ühendriikide Kutselistele Institutsionaalsetele Ostjatele, nagu on kirjeldatud „OSA 3 (Pakkumine)“
„Institutsionaalse Pakkumise Aktsiad“	Institutsionaalse Pakkumise raames ühiselt pakutavad Esmased Aktsiad ja Teisesed Aktsiad
„Rahvusvahelised Koordinaatorid“	Citigroup Global Markets Europe AG, Swedbank AS ja Nordea Bank Abp
„PTN“	Põhiline tulemusnäitaja
„kW“	Kilovatt
„kWh“	kilovatt-tund
„ETK“	Energiatootmise tasandatud kogukulud
„Noteerimine“	Pakkumise Aktsiate noteerimine Tallinna börsi Nasdaq Balti põhinimekirjas
„Noteerimiskuupäev“	21.10.2021 või selle aja paiku

„Hooldusleping“	Käidukorraldus- ja hooldusleping, mis hõlmab plaanilist hooldust, ent mitte teenusepakkuja garantiid. Plaanivälist hooldust tehakse lisatasu eest juhtumipõhiselt. See tähendab, et iga plaanivälise toimingu eest võetakse eraldi tasu ja see ei sisaldu lepingu kohaldamisalas, sest vastutus komponentide väiksema või suurema vahetuse eest lasub Kontsernil.
„Juhatus“	Seltsi juhatus
„Turukuritarvituse määrus“	Määruse (EL) nr 596/2014 kehtiv redaktsioon
„MCPD“	Keskmise võimsusega põletusseadmete direktiiv (direktiiv (EL) 2015/2193)
„MW“	Megavatt
„MWh“	Megavatt-tunnid
„Nasdaq Tallinn“	Nasdaq Tallinn AS (registrikood 10359206)
„Nelja Energia“	Nelja Energia AS (registrikood 11183009), ühendatud Seltsiga alates 02.04.2019
„Uued Aktsiad“	Kuni 40 816 327 uut emiteeritud Seltsi lihtaktsiat
„Käidukorraldus“	Elektripaigaldise käidukorraldus ehk hooldus
„Pakkumisperiood“	Periood, mille jooksul Pakkumise Aktsiad on Pakkumises märkimiseks saadaval
„Pakkumishind“	Hind, millega iga Pakkumise Aktsia emiteeritakse või müüakse Pakkumise raames
„Pakkumise Hinnavahemik“	Vahemik, mille piires pakkumishind praegu eeldatavasti kehtestatakse, jääb vahemikku EUR 2,45 kuni EUR 3,15
„Pakkumise Aktsiaid“	Seltsi kapitali kuuluvad uued Aktsiad, mida Selts pakub ja emiteerib Institutsionaalse Pakkumise raames ja Teisesed Aktsiad, mida Eesti Energia pakub Institutsionaalse Pakkumise raames.
„Pakkumine“	Jaepakkumine ja Institutsionaalne Pakkumine koos
„Rakendamismäärus“	Ühendkuningriigi 2000. aasta finantsteenuste ja -turgude seaduse „Financial Services and Markets Act (Financial Promotion)“ 2005. aasta rakendamismääruse „Order 2005“ kehtiv redaktsioon
„PVIÜ“	Passiivne välisriigi investeerimisühing
„EOL“	elektrienergia ostuleping
„Hinnastamiskokkulepe“	Pakkumise Korraldamise Lepingu osaliste vaheline kokkulepe, milles sätestatakse lõplik Pakkumishind ja Pakkumise Aktsiate arv ning iga Pakkumise Korraldaja ostukohustused
„Esmased Aktsiad“	Institutsionaalsetele investoritele Institutsionaalses Pakkumises pakutavad Uued Aktsiad
„Prospekt“	Käesolev dokument
„Prospektimäärus“	Määruse (EL) nr 2017/1129 kehtiv redaktsioon
„kutselised institutsionaalsed ostjad“ või „KIO“-d	USA väärtpaberiseaduse „Securities Act“ Reeglis 144A sätestatud tähenduses

„Müügioptsioon“	Eesti Energia poolt Stabiliseerimiskorraldajale või tema esindajale Pakkumise Korraldajate nimel antud võimalus müüa Pakkumise Aktsiaid Eesti Energiale selliste hindadega, millega Stabiliseerimiskorraldaja või tema esindaja võib need stabiliseerimistehingutega seoses avatud turul omandada
„RVV“	Reguleeritavate varade väärtus
„PK“	Prügikütus
„S-määrus“	USA väärtpaberiseaduses “Securities Act“ sätestatud S-määrus „Regulation S“
„Otsus“	Otsus Seltsi aktsiakapitali tingimusliku suurendamise kohta, mis võetakse eeldatavasti vastu Aktsionäride Üldkoosolekul 03.10.2021
„Jaepakkumine“	Pakkumise Aktsiate Eestis avalikkusele pakkumine, mida on täpsemalt kirjeldatud „OSA 3 (Pakkumine)“
„Jaepakkumisperiood“	Jaepakkumise Aktsiate märkimisperiood
„Jaepakkumise Aktsiad“	Jaepakkumise raames pakutavad uued aktsiad
„Reegel 144A“	USA väärtpaberiseaduse “Securities Act“ Reegel 144A
„KKMSH“	Keskkonnamõju strateegiline hindamine
„Teisesed Aktsiad“	Eesti Energia poolt Institutsionaalse Pakkumise raames pakutavad aktsiad
„Arveldus“	Pakkumise arveldamine
„Arveldusagent“	Swedbank AS
„Aktsiad“	Seltsi kapitali kuuluvad lihtaktsiad nimiväärtusega 1 euro aktsia kohta
„Stabilisatsiooniperiood“	Hiljemalt 30. kalendripäeva pärast Aktsiatega kauplemise alustamist Tallinna Börsil
„Stabilisatsiooni Korraldaja“	Swedbank AS
„Märkimishind“	Pakkumise Hinnavahemiku ülempiir, s.o 3,15 eurot Pakkumise Aktsia kohta
„Märkimiskorraldus“	Märkimiskorraldus, mille investor esitab Jaepakkumises asjaomase kontohalduri kaudu
„Nõukogu“	Seltsi nõukogu
„Tallinna Börs“	Nasdaq Tallinna Balti põhinimekiri
„Müügiaeg“	Pakkumise Aktsiate hinnakujunduse ja jaotamise kuupäev ja kellaaeg
„Leping“	15.01.1998 sõlmitud Eesti Vabariigi ja Ameerika Ühendriikide vaheline tulumaksuga topeltmaksustamise vältimise ning maksudest hoidumise tõkestamise lepingu kehtiv redaktsioon (vastavalt hilisemate protokollidega tehtud muudatustele)
„PVE“	Elering AS (registrikood 11022625), põhivõrguettevõtja Eestis
„Ühendkuningriigi Prospektimäärus“	Määruse (EL) 2017/1129 kehtiv redaktsioon, sest see on osa riigisisesest õigusest vastavalt 2018. aasta Euroopa Liidu(st väljaastumise) seadusele „European Union (Withdrawal) Act“

„Auditeerimata Vahearuanded“	Kontserni auditeerimata konsolideeritud lühendatud vahearuanne kuue kuu kohta seisuga 30.06.2020 ja 30.06.2021
„Pakkumise Korraldamise Leping“	Seltsi, Eesti Energia ja Pakkumise Korraldajate vahel sõlmitud pakkumise korraldamise leping ja „OSA 3 (Pakkumine) punktis 3.2 (Emissiooni tagamine)“ kirjeldatud Pakkumise Korraldjad.
„Ameerika Ühendriigid“ või „USA“	Ameerika Ühendriigid, selle territooriumid ja valdused, mis tahes Ameerika Ühendriikide osariik ja Columbia ringkond
„USD“, „$“ või „USA dollar“	Ameerika Ühendriikide dollarid, Ameerika Ühendriikide seaduslik vääring
„USA börsiseadus“	Ameerika Ühendriikide 1934. aasta väärtpaberibörsi seaduse kehtiv redaktsioon
„USA GAAP“	Ameerika Ühendriikide hea raamatupidamistava
„USA GAAS“	Ameerika Ühendriikide hea auditeerimistava
„USA Omanik“	Pakkumise Aktsia tegelik kasusaaja on USA föderaalse tulumaksu mõistes: (i) Ameerika Ühendriikide kodanik või füüsilisest isikust resident; (ii) äriühing, mis on loodud või asutatud Ameerika Ühendriikide või nende mis tahes poliitilise allüksuse, sealhulgas Columbia ringkonna seadustes või nende alusel; (iii) pärandvara, mille tulu maksustatakse USA föderaalse tulumaksuga, olenemata selle allikast; või usaldushaldus, kui (A) Ameerika Ühendriikide kohus on suuteline teostama esmast järelevalvet selle haldamise üle ja ühel või mitmel USA isikul on õigus kontrollida kõiki sellise usaldushalduse olulisi otsuseid või (B) sellisel usaldushaldusega kaasneb kehtiv valikuvõimalus lasta end kohelda maksukohustuslasena USA föderaalse tulumaksu mõistes.
„USA väärtpaberiseadus“	Ameerika Ühendriikide 1933. aasta väärtpaberiseaduse kehtiv redaktsioon
„KM“	Lisandväärtusmaksud
„WACC“	Kapitali kaalutud keskmine hind (ingl k lüh „WACC“)

OSA 20. FINANTSTEAVE

Enefit Green AS

2018., 2019. ja 2020. aasta 31. detsembril lõppenud aastate Auditeeritud Raamatupidamisaruanded	F-1
Sõltumatu audiitori arvamus	F-71
Auditeerimata konsolideeritud lühendatud vahearuanne kuue kuu kohta seisuga 30.06.2021	F-74
Sõltumatu audiitori kontrollakt	F-92

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE ARUANNE

KONSOLIDEERITUD KASUMIARUANDED

tuhandetes eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER			Lisa
	2020	**2019**	**2018**	
Müügitulu	113 994,3	119 833,1	60 007,6	24
Taastuvenergia toetus ja muud äritulud	48 689,3	31 684,8	17 968,3	25
Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus	4 674,2	1 192,9	316,2	12
Kaubad, toore. materjal ja teenused	-43 819,9	-46 554,7	-26 945,0	26
Tööjõukulud	-6 070,8	-5 874,1	-4 535,2	27
Põhivara kulum, amortisatsioon ja allahindlus	-38 191,8	-40 801,9	-19 655,7	6,7,9
Muud tegevuskulud	-7 296,6	-8 564,1	-6 547,8	28
Kahjum tütarettevõtete müügist	-	-1 391,6	-	29
ÄRIKASUM	**71 978,7**	**49 524,5**	**20 608,4**	
Finantstulud	202,9	37,7	7,6	30
Finantskulud	-3 579,7	-10 241,5	-9 997,3	30
Neto finantskulud	**-3 376,8**	**-10 203,8**	**-9 989,7**	
Kasum (kahjum) kapitaliosaluse meetodil investeeringutelt sidusettevõtjatesse	**5,2**	**257,6**	**-47,4**	
KASUM ENNE TULUMAKSUSTAMIST	**68 607,1**	**39 578,3**	**10 571,2**	
Tulumaksukulu	-736,7	-2 793,4	-933,2	31
ARUANDEAASTA KASUM	**67 870,4**	**36 784,9**	**9 638,0**	
sh emaettevõtja aktsionäride osa kasumist	67 870,4	36 701,6	9 626,9	
sh mittekontrolliva osaluse osa kasumist	-	83,3	11,1	
Tavapuhaskasum aktsia kohta (eurodes)	*14,2*	*7,7*	*2,0*	*19*
Lahustunud puhaskasum aktsia kohta (eurodes)	*14,2*	*7,7*	*2,0*	*19*

Lisad lehekülgedel 17-80 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

pwc Initsiaalseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 03.06.2021

KONSOLIDEERITUD KOONDKASUMIARUANDED

tuhandetes eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER			Lisa
	2020	2019	2018	
ARUANDEAASTA KASUM	67 870,4	36 784,9	9 638,0	
Muu koondkasum				
Kirjed, mida võib edaspidi ümber klassifitseerida kasumiaruandesse:				
Välismaiste tütarettevõtjate ümberarvestusel tekkinud valuutakursivahed	-892,0	56,2	-	
Aruandeaasta muu koondkasum/(-kahjum)	-892,0	56,2	-	
ARUANDEAASTA KOONDKASUM KOKKU	**66 978,4**	**36 841,1**	**9 638,0**	
sh emaettevõtja omaniku osa kasumist	66 978,4	36 757,8	9 626,9	
sh mittekontrolliva osaluse osa kasumist	-	83,3	11,1	

Lisad lehekülgedel 17-80 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANDED

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER			Lisa
	2020	2019	2018	
VARAD				
Põhivara				
Materiaalne põhivara	594 980,0	627 866,1	644 079,6	7
Immateriaalne põhivara	67 838,8	60 000,9	57 228,3	9
Varade kasutusõigus	2 222,3	2 725,4	-	6
Edasilükkunud tulumaksuvara	344,3	1 185,3	618,0	
Investeeringud sidusettevõtjatesse	532,1	594,9	3 420,6	
Pikaajalised nõuded	102,9	129,1	463,3	15
Kokku põhivara	**666 020,4**	**692 501,7**	**705 809,8**	
Käibevara				
Varud	11 085,2	6 723,2	5 608,2	12
Nõuded ostjate vastu, muud nõuded ja ettemaksud	51 565,5	19 846,1	18 346,3	13,15
Raha ja raha ekvivalendid	10 773,7	11 126,5	28 001,6	17
Kokku käibevara	**73 424,4**	**37 695,8**	**51 956,1**	
Kokku varad	**739 444,8**	**730 197,4**	**757 765,9**	
OMAKAPITAL				
Emaettevõtja omanikele kuuluv kapital ja reservid				
Aktsiakapital	4 793,5	4 793,5	4 793,5	19
Kohustuslik reservkapital	479,3	479,3	479,3	19
Muud reservid	400 000,0	400 000,0	-	19
Realiseerimata kursivahed	-834,7	56,2	-	
Jaotamata kasum	105 111,4	55 656,9	33 998,4	19
Kokku emaettevõtja omanikele kuuluv kapital ja reservid	**509 549,5**	**460 985,9**	**39 271,2**	
Mittekontrolliv osalus	-	-	982,4	
Kokku omakapital	**509 549,5**	**460 985,9**	**40 253,6**	

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

KOHUSTUSED	31. DETSEMBER			Lisa
	2020	2019	2018	
Pikaajalised kohustused				
Võlakohustused	161 558,3	188 290,1	103 476,6	20
Sihtfinantseerimine	8 020,1	8 575,0	5 261,2	22
Edasilükkunud tulumaksukohustused	12 555,4	12 190,9	12 894,8	31
Tuletisinstrumendid	-	-	2 074,2	14
Eraldised	12,7	14,4	13,7	23
Kokku pikaajalised kohustused	**182 146,5**	**209 070,4**	**123 720,5**	
Lühiajalised kohustused				
Võlakohustused	37 777,9	47 541,8	577 430,2	20
Võlad hankijatele ja muud võlad	9 857,3	12 533,1	14 602,2	21
Tuletisinstrumendid	-	-	1 757,5	14
Eraldised	113,6	66,0	1,9	23
Kokku lühiajalised kohustused	**47 748,8**	**60 140,9**	**593 791,8**	
Kokku kohustused	**229 895,3**	**269 211,3**	**717 512,3**	
Kokku omakapital ja kohustused	**739 444,8**	**730 197,2**	**757 765,9**	

Lisad lehekülgedel 17-80 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 03.06.2021

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANDED

tuhandetes eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER			Lisa
	2020	2019	2018	
Rahavood äritegevusest				
Äritegevusest saadud raha	105 210,2	86 521,8	46 491,8	32
Makstud intressid ja laenukulud	-3 653,1	-7 729,3	-9 425,4	30
Saadud intressid	1,8	94,7	0,4	30
Makstud tulumaks	-304,3	-4 260,3	-228,2	
Kokku rahavood äritegevusest	**101 254,6**	**74 626,9**	**36 838,6**	
Rahavood investeerimisest				
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-11 055,9	-7 869,0	-8 927,6	7, 9
Laekunud liitumis- ja muud tasud	-	-	36,0	22
Laekunud materiaalse põhivara müügist	34,0	149,0	2,3	8
Antud laenud	-	-	-3,0	
Tasutud äritegevuse soetamisel (miinus omandatud raha ja raha ekvivalendid)	-	-13 786,5	-249 917,4	11, 35
Üle 3-kuuliste deposiitide netomuutus	5,2	-5,2	-	
Laekunud laenud	-	237,0	-	
Sidusettevõtjatelt laekunud dividendid	67,9	96,6	-	
Sihtfinantseerimisega seotud maksed	-	-81,2	-	
Laekunud äri müügist (miinus maksud)	-	609,3	-	29
Kokku rahavood investeerimistegevusest	**-10 948,8**	**-20 650,0**	**-258 809,7**	
Rahavood finantseerimisest				
Arvelduskrediidi saldo muutus	-43 415,1	-510 421,0	304 431,6	18, 20
Lunastatud võlakirjad	-	-	-48 500,0	20
Saadud pangalaenud	8 976,7	260 000,0	-	20
Tagasi makstud pangalaenud	-37 527,8	-190 295,6	-2 366,9	20
Tagasi makstud liisingkohustuste põhiosamaksed (2018- Tagasi makstud kapitalirendikohustuste põhiosamaksed)	-292,4	-11 241,3	-510,7	20
Tagasi makstud intressi swapid		-3 831,6	-	
Sissemaks vabatahtlikku reservi	-	400 000,0	-	19
Makstud dividendid	-18 400,0	-15 000,0	-	19
Tasutud tütarettevõtja vähemosaluse soetamisel	-	-50,0	-1 740,7	11
Finantseerimistehingud emaettevõtjaga		-12,5	-1 340,6	20
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	**-90 658,6**	**-70 852,0**	**249 972,7**	
Puhas rahavoog	**-352,8**	**-16 875,1**	**28 001,6**	
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi algul	11 126,5	28 001,6	-	17
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpul	10 773,7	11 126,5	28 001,6	17
Kokku raha ja raha ekvivalentide muutus	**-352,8**	**-16 875,1**	**28 001,6**	

Lisad lehekülgedel 17-80 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

F-5

pwc
Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANDED

tuhandetes eurodes	Aktsiakapital	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Realiseerimata kursivahede reserv	Jaotamata kasum	Kokku	Mittekontrolliv osalus	Kokku omakapital	Lisa
Omakapital seisuga 1. jaanuar 2018	**4 793,5**	**479,3**	**-**	**-**	**24 371,6**	**29 644,4**	**-**	**29 644,4**	
Aruandeaasta kasum	-	-	-	-	**9 626,8**	**9 626,8**	**11,1**	**9 637,9**	
Vähemusosaluse suurenemine seoses tütarettevõtte omandamisega	-	-	-	-	-	-	**2 712,0**	**2 712,0**	35
Tütarettevõtja vähemusosaluse omandamine	-	-	-	-	-	-	**-1 740,7**	**-1 740,7**	11
Kokku omanike poolt tehtud ning omanikele tehtud väljamaksed, mis on kajastatud otse omakapitalis	-	-	-	-	-	-	**971,3**	**971,3**	
Omakapital seisuga 31. detsember 2018	**4 793,5**	**479,3**	**-**	**-**	**33 998,5**	**39 271,3**	**982,4**	**40 253,7**	
Aruandeaasta kasum	-	-	-	-	**36 701,6**	**36 701,6**	**83,3**	**36 784,9**	
Aruandeaasta muu koondkasum	-	-	-	**56,2**	-	**56,2**	-	**56,2**	
Vähemusosaluse vähenemine seoses tütarettevõtte müügiga	-	-	-	-	-	-	-1 065,7	**-1 065,7**	29
Sissemaks vabatahtlikku reservi	-	-	400 000,0	-	-	**400 000,0**	-	**400 000,0**	19
Makstud dividendid	-	-	-	-	-15 000,0	**-15 000,0**	-	**-15 000,0**	19
Muud korrigeerimised					-43,2	**-43,2**		**-43,2**	
Kokku omanike poolt tehtud ning omanikele tehtud väljamaksed, mis on kajastatud otse omakapitalis	-	-	**400 000,0**	-	**-15 043,2**	**384 956,8**	-1 065,7	**383 891,1**	
Omakapital seisuga 31. detsember 2019	**4 793,5**	**479,3**	**400 000,0**	**56,2**	**55 656,9**	**460 985,9**	**-**	**460 985,9**	
Aruandeaasta kasum		-	-	-	**67 870,4**	**67 870,4**	-	**67 870,4**	
Aruandeaasta muu koondkasum/(-kahjum)	-	-	-	-892,0	-	**-892,0**	-	**-892,0**	
Makstud dividendid	-	-	-	-	-18 400,0	**-18 400,0**	-	**-18 400,0**	19
Muud korrigeerimised	-			1,1	-15,9	**-14,8**		**-14,8**	
Kokku omanike poolt tehtud ning omanikele tehtud väljamaksed, mis on kajastatud otse omakapitalis	-	-	-	**1,1**	**-18 415,9**	**-18 414,8**	-	- **18 414,8**	
Omakapital seisuga 31. detsember 2020	**4 793,5**	**479,3**	**400 000,0**	**-834,7**	**105 111,4**	**509 549,5**	**-**	**509 549,5**	

Lisad lehekülgedel 17-80 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Omakapitali kohta on täiendav informatsioon toodud lisas 19.

F-6

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

LISA 1. ÜLDINE INFORMATSIOON

Enefit Green kontserni majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne 31.detsembril 2018, 31.detsembril 2019 ja 31.detsembril 2020 lõppenud majandusaastate kohta hõlmab Enefit Green AS (emaettevõte, õiguslikult vormilt aktsiaselts) ja tema tütarettevõtjaid (edaspidi „kontsern").

Enefit Green AS opereerib kõiki Eesti Energia AS taastuvenergia tootmisüksusi ning on üks Baltikumi suurimaid taastuvenergia tootjaid. Enefit Green AS tegutseb ka Poolas. Enefit Green kontsern toodab elektrit tuulest, veest, päikesest, segaolmejäätmetest, biomassist ja maagaasist.

Emaettevõtte registreeritud aadress on Lelle 22, Tallinn 11318, Eesti Vabariik.

Enefit Green AS ainuomanik on Eesti Energia AS, mis on Eesti Vabariigile kuuluv äriühing.

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande on kinnitatud juhatuse poolt 9. juunil 2021.

1.1 2020. aastal toimunud olulised sündmused

Enamik kontserni Eesti tootmisüksuseid on avatud elektri turuhindade kõikumise riskile. Elektrihinnad olid 2020. aastal äärmiselt heitlikud. Peamised tegurid, mis Eesti ja selle naaberriikide elektrihindu 2020. aastal mõjutasid, olid Põhjamaade hüdroenergia, mille toodang oli varasemate aastatega võrreldes rekordiline ja tuuleenergia, mille toodang oli märkimisväärselt suur, samuti soe talv ja koroonapandeemia, mis vähendasid elektri tarbimist.

Koostootmise üksusi mõjutas COVID-19 pandeemia vähem, sest soojuse müügihinnad on reguleeritud ja seetõttu sündmused nagu pandeemia neid ei mõjuta. Pelletite müük, mis kuulub samuti koostootmise ärivaldkonda, sõltub eelkõige ilmastikust, sest talvine õhutemperatuur mõjutab nõudlust toote järele.

Kontsern oli loonud edukaks kaugtööks vajalikud tingimused juba enne koroonapandeemia puhangust tingitud tervisekriisi ja piiranguid, mistõttu pandeemia kontserni ettevõtete igapäevast tegevust ei mõjutanud. Kontserni tegevuskulusid COVID-19 samuti märkimisväärselt ei mõjutanud, sest pandeemiaga seotud ühekordsed kulud olid ebaolulised.

LISA 2. OLULISEMAD ARVESTUSPÕHIMÕTTED

Alljärgnevalt on esitatud kokkuvõte konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendatud olulisematest arvestuspõhimõtetest. Nimetatud arvestuspõhimõtteid on kasutatud järjepidevalt kõikidel aruandeperioodidel, v.a juhtudel, mille kohta on eraldi avaldatud info.

2.1 Arvestuse alused

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS) ja Rahvusvaheliste Finantsaruandlusstandardite Tõlgendamise Komitee (IFRIC) tõlgendustega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Raamatupidamise aastaaruandes esitatud finantsnäitajad tuginevad põhiliselt ajaloolisele soetusmaksumusele, välja arvatud õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad ja -kohustused (sh tuletisinstrumendid). Konsolideeritud finantsaruannete koostamine kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nõuab teatud raamatupidamishinnangute kasutamist. Samuti nõuab see juhtkonnalt mitmete otsuste tegemist arvestuspõhimõtete rakendamise osas. Need valdkonnad, mis eeldavad keerulisemaid hinnanguid ning kus raamatupidamishinnangutel ja arvestatud eeldustel on oluline mõju raamatupidamise aastaaruandes kajastatud informatsioonile, on avalikustatud eraldi lisas 4.

2.2 Arvestus- ja avalikustamispõhimõtete muutused

(a) Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid kontsernile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2020:

„Olulisuse mõiste" – IAS 1 ja IAS 8 muudatused (*rakendus 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele*) - Muudatused selgitavad olulisuse mõistet ning seda, kuidas mõistet rakendada, kaasates mõistesse need juhised, mis seni olid kirjas muudes standardites. Samuti on täiendatud mõistega kaasnevaid selgitusi. Muudatuste tulemusena on olulisuse mõiste kõikides IFRS standardites järjepidev. Info on oluline, kui selle avaldamata jätmine, valesti avaldamine või varjamine võib mõistlikult eeldades mõjutada otsuseid, mida ettevõtte üldotstarbeliste finantsaruannete peamised kasutajad nende aruannete põhjal teevad. Muudatus ei oma olulist mõju kontserni finantsaruandele.

Finantsaruandluse kontseptuaalse raamistiku muudatused (*rakendus 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele)* - Muudetud kontseptuaalne raamistik sisaldab uut peatükki mõõtmise kohta, juhiseid finantstulemuse raporteerimise kohta, täiendatud mõisteid ja juhiseid (nt kohustuse mõiste) ning selgitusi oluliste valdkondade rolli kohta finantsaruandluses, näiteks juhtkonna kätte usaldatud ressursside kasutamise hoolsus, konservatiivsus, mõõtmise ebakindlus. Muudatus ei oma olulist mõju kontserni finantsaruandele.

„Äritegevuse mõiste" – IFRS 3 muudatused (*rakendus 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele)* - Muudatustega on korrigeeritud äritegevuse mõistet. Äritegevusel peavad olema sisendid ja sisuline protsess, mis koos aitavad oluliselt kaasa võimele luua väljundeid. Uus juhendmaterjal annab raamistiku hindamaks, millal sisend ja sisuline protsess on olemas, sh varajases staadiumis olevate ettevõtete puhul, mis ei ole väljundeid tekitanud. Kui väljundeid ei ole, siis äritegevusena klassifitseerumiseks on vajalik organiseeritud tööjõu olemasolu. Väljundi mõistet on kitsendatud ja see keskendub nüüd klientidele pakutavatele kaupadele ja teenustele ning investeerimistulu ja muu tulu teenimisele; mõiste ei hõlma enam kulude kokkuhoidu ja muud majanduslikku kasu. Samuti ei pea enam hindama, kas turuosalised on võimelised puuduvaid osi asendama või omandatud tegevusi ja varasid integreerima. Ettevõte võib läbi viia „kontsentratsioonitesti" – omandatud varad ei vasta äritegevuse mõistele kui omandatud brutovarade sisuliselt kogu õiglane väärtus kontsentreerub ühele varale (või ühesuguste varade kogumile). Muudatus ei oma olulist mõju kontserni finantsaruandele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 1. jaanuar 2020 algaval aruandeaastal, ei ole eeldatavasti olulist mõju kontsernile.

(b) Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad kontsernile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2021 või hilisematel perioodidel ja mida kontsern ei ole rakendanud ennetähtaegselt:

"Investori ja tema sidus- või ühisettevõtte vahel toimuv varade müük või üleandmine" – IFRS 10 ja IAS 28 muudatused *(rakendamise kuupäev määratakse IASB poolt; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).* Muudatused

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

eemaldavad vasturääkivuse IFRS 10 ja IAS 28 nõuetes, mis reguleerivad investori ja tema sidus- või ühisettevõtte vahelisi varade müüke või üleandmisi. Muudatuse peamine mõju seisneb selles, et kasum või kahjum kajastatakse täies ulatuses, kui tehing hõlmab äritegevust. Kui tehing hõlmab varasid, mis ei moodusta äritegevust, kajastatakse kasum või kahjum osaliselt, isegi kui need varad on tütarettevõtte omad ja tehingu käigus antakse üle tütarettevõtte aktsiad. Muudatused võivad avaldada mõju kontserni tehingute kajastamisele sidusettevõtjatega.

„Tulu enne otstarbekohast kasutamist, kahjulikud lepingud - lepingu täitmise kulud, viide kontseptuaalsele raamistikule" - IAS 16, IAS 37 ja IFRS 3 piiratud ulatusega muudatused ning parandused IFRS-ides 2018-2020 - IFRS 1, IFRS 9, IFRS 16 ja IAS 41 muudatused *(rakendub 1. jaanuaril 2022 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt)* - IAS 16 muudatus keelab ettevõttel põhivara soetusmaksumusest maha arvata põhivara otstarbekohasesse kasutusvalmidusse viimise aja jooksul toodetud toodangu müügist saadud tulu. Sellise toodangu müügist saadud tulu koos tootmiskuludega, kajastatakse nüüd kasumiaruandes. Ettevõte hakkab kasutama IAS 2 standardit sellise toodangu kulude mõõtmiseks. Kulud ei sisalda testitava vara amortisatsiooni kuna ta ei ole valmis otstarbekohaseks kasutamiseks. IAS 16 muudatus selgitab samuti, et ettevõte peab 'testima vara korralikku töökorda' kui ta hindab vara tehnilist ja füüsilist taset. Vara finantstulemused ei ole sellisel hindamisel asjakohased. Seega võib vara olla viidud juhtkonna poolt ette nähtud tööseisundisse ning selle suhtes võib kohaldada kulumit enne kui ta saavutab juhtkonna poolt eeldatavat põhitegevuse tulemust. Muudatused võivad avaldada mõju kontserni tulevaste investeeringute kajastamisel lõpetamata ehitusena.

„Kohustuste liigitamine lühi- või pikaajaliseks" - IAS 1 muudatused *(rakendub 1. jaanuaril 2022 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt)* - Piiratud ulatusega muudatused selgitavad, et kohustused liigitatakse kas lühiajalisteks või pikaajalisteks sõltuvalt aruandeperioodi lõpus kehtivatest õigustest. Kohustused on pikaajalised, kui ettevõttel on aruandeperioodi lõpus oluline õigus lükata edasi arveldust rohkem kui kaheteistkümneks kuuks. Juhised ei nõua enam sellisel juhul tingimusteta õigust. Juhtkonna kavatsus järgnevalt arvelduste edasilükkamise õigust kasutada või mitte ei mõjuta kohustuste liigitamist. Õigus edasilükkamiseks on olemas vaid siis, kui ettevõte täidab aruandeperioodi lõpu seisuga asjakohased tingimused. Kohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui tingimust rikutakse aruandeperioodi lõpus või enne seda, isegi kui laenuandja nõustub pärast aruandeperioodi lõppu sellest tingimusest loobuma. Vastupidi, laen liigitatakse pikaajaliseks, kui laenulepingu eritingimusi rikutakse alles pärast aruandekuupäeva. Lisaks sisaldavad muudatused selgitust sellise võla liigitamise nõuete kohta, mida ettevõte võib rahuldada, muutes seda omakapitaliks. 'Arveldus' on defineeritud kui kohustuse tasumine sularahaga, muude majanduslikku kasu sisaldavate ressurssidega või ettevõtte enda omakapitaliinstrumentidega. Konverteeritavate instrumentide puhul, mida võib konverteerida omakapitaliks, on olemas erand, kuid ainult nende instrumentide puhul, kus vahetusõigus liigitatakse liitfinantsinstrumendi eraldi komponendina omakapitaliinstrumendis. Kontserni hinnangul oluline mõju finantsaruandele puudub.

„Kohustuste liigitamine lühi- või pikaajalisteks, jõustumiskuupäeva edasilükkamine" - IAS 1 muudatused *(rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt)* - IAS 1 muudatus kohustuste lühi- või pikaajaliseks liigitamise kohta anti välja 2020.aasta jaanuaris algse jõustumiskuupäevaga 1. jaanuar 2022. Kuid reageerides COVID-19 pandeemiale lükati jõustumiskuupäev ühe aasta võrra edasi, et anda ettevõtetele rohkem aega muudetud juhistest tulenevate liigituste muudatuste rakendamiseks. Kontserni hinnangul oluline mõju finantsaruandele puudub.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju kontsernile.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

2.3 Muutused arvestuspõhimõtetes

Muutused olulistes arvestuspõhimõtetes

Käesoleva aruande koostamisel rakendatud arvestuspõhimõtted on samad, mida kasutati kontserni 31. detsembril 2019 lõppenud majandusaasta konsolideeritud aruandes, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevalt.

Ettevõtte tulumaks ja edasilükkunud tulumaks

Nii Eesti kui ka Läti on asendanud traditsioonilised kasumipõhised maksusüsteemid jaotuspõhiste maksusüsteemidega, kus tulumaksu makstakse mitte kasumi, vaid kasumi jaotamise pealt. Vastavalt standarditele IAS 12.52A ja 57A ei kajastata jaotuspõhistes maksusüsteemides jaotamata kasumi osas jooksvat ega edasilükkunud tulumaksu seni, kui kajastatakse kohustust maksta dividende. Eesti turupraktikana on seda arvestuspõhimõtet järjepidevalt rakendatud kogu kontserni jaotamata kasumi suhtes, olenemata sellest, kas see kasum on kogunenud emaettevõttesse või tütarettevõtetesse.

2020. aasta juunis tegi IFRS Tõlgenduskomitee otsuse, mille kohaselt standardites IAS 12.52A ja 57A sätestatud põhimõtet kohaldatakse ainult emaettevõtte jaotamata kasumi suhtes, aga mitte tütarettevõtete jaotamata kasumi suhtes. Selle asemel tuleks tütarettevõtetes jaotamata kasumi osas järgida standardis IAS 12.39-40 kirjeldatud põhimõtteid, mille kohaselt sellise akumuleeritud kasumi osas tuleb kajastada edasilükkunud tulumaksukohustist, välja arvatud juhul, kui on tõenäoline, et seda ei jaotata emaettevõttele lähitulevikus.

Edasilükkunud tulumaksu kajastatakse ajutiste erinevuste suhtes, mis tekivad kontserni varade ja kohustuste bilansiliste väärtuste ja maksubaaside vahel (maksubaas on vara või kohustuse maksustamisel aluseks võetav summa).

Vastavalt Eesti Vabariigi seadustele ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit. Ettevõtte tulumaksu maksmise kohustus tekib kasumi jaotamisel ning see kajastatakse kuluna (perioodi kasumis või kahjumis) dividendide väljakuulutamisel. Maksustamissüsteemi olemusest tulenevalt ei teki Eestis registreeritud ettevõttel edasilükkunud tulumaksuvarasid ega -kohustisi, välja arvatud võimalik edasilükkunud tulumaksukohustis ettevõtte investeeringutelt tütar-, sidus- ja ühisettevõtetesse ning filiaalidesse.

Kontserni edasilükkunud tulumaksukohustis tekib nendes riikides asuvate äriühingute puhul, kus aruandeaasta kasumit maksustatakse. Samuti tekib kontserni edasilükkunud tulumaksukohustis investeeringutelt Eesti ja Läti tütar- ja sidusettevõtetesse, välja arvatud juhul, kui kontsern suudab kontrollida maksustatavate ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist ja nende tühistumine ettenähtavas tulevikus ei ole tõenäoline. Maksustatavate ajutiste erinevuste tühistumise näideteks on dividendide maksmine, investeeringu müük või likvideerimine jt tehingud.

Kuna kontsern kontrollib tütarettevõtete dividendipoliitikat, on tal võimalik kontrollida ka kõnealuse investeeringuga seotud ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist. Kui emaettevõte on otsustanud tütarettevõtte kasumit ettenähtavas tulevikus mitte jaotada, ei kajasta ta edasilükkunud tulumaksukohustist. Kui emaettevõte hindab, et dividend makstakse välja ettenähtavas tulevikus, mõõdetakse edasilükkunud tulumaksukohustist planeeritava dividendi väljamakse ulatuses.

Edasilükkunud tulumaksukohustuse mõõtmisel kasutab kontsern maksumäärasid, mida aruandekuupäeval kehtivate maksumäärade alusel eeldatavasti kohaldatakse maksustatavatele ajutistele erinevustele perioodil, mil need eeldatavalt tühistuvad.

Ettevõtte tulumaksu kehtiv maksumäär Eestis on 20% (tasumisele kuuluv maksusumma moodustab 20/80 netoväljamaksest). Alates 2019. aastast rakendub regulaarselt makstavale dividendile madalam maksumäär 14% (14/86 netoväljamaksest). Madalamat maksumäära saab igal kalendriaastal rakendada dividendide ja muude kasumieraldiste väljamaksetele ulatuses, mis ei ületa viimase kolme kalendriaasta keskmist väljamakstud maksustatud dividendi.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Kontsern kajastas arvestuspõhimõtte muutuse tagasiulatuvalt, kuid konsolideeritud raamatupidamise aruannet ei korrigeeritud, sest 2019. aastal maksti dividende kontserni emaettevõtte teenitud jaotamata kasumist, mistõttu see tehing ei liigitunud eespool kirjeldatud regulatsiooniga hõlmatud tehinguks ja 2020. aastal maksti ainuomanikule dividende kontserni Leedu tütarettevõtte jaotamata kasumist, millelt oli eelnevalt tulumaks tasutud.

2.4 Konsolideerimine

(a) Tütarettevõtted

Tütarettevõtted on kõik majandusüksused, mille üle kontsernil on kontroll. Kontsern kontrollib majandusüksust, kui ta saab või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ja ta saab mõjutada seda kasumi suurust kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle.

Tütarettevõtted konsolideeritakse raamatupidamise aastaaruandes alates kontrolli tekkimisest kuni selle lõppemiseni.

Äriühenduste arvestamisel rakendatakse omandamismeetodit. Tütarettevõtte omandamisel üleantud tasu mõõdetakse õiglases väärtuses, mis arvutatakse omandaja poolt üleantud varade, omandaja kohustiste omandatava endiste omanike ees ja omandaja poolt emiteeritud omakapitali osaluste õiglaste väärtuste summana. Üleantud tasu hõlmab tingimusliku tasu kokkuleppest tulenevate varade ja kohustuste õiglast väärtust. Äriühenduses omandatud eristatavad varad, kohustused ja tingimuslikud kohustused kajastatakse omandamise kuupäeval nende õiglases väärtuses. Mittekontrolliv osalus omandatavas tütarettevõttes mõõdetakse iga omandamise järel kas õiglases väärtuses või mittekontrolliva osaluse proportsionaalses osas omandatava üksuse eristatavast netovarast.

Omandamisega seotud väljaminekud kajastatakse nende tekkimise hetkel kuludena.

Etappidena toimuva äriühenduse puhul hindab kontsern talle eelnevalt omandatavas kuulunud omakapitali osaluse omandamise kuupäeva bilansilise maksumuse ümber selle omandamise kuupäeva õiglasesse väärtusesse; ümberhindamise tulemusena tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes.

Kontserni poolt ülekandmisele kuuluvat tingimuslikku tasu mõõdetakse omandamise kuupäeval õiglases väärtuses. Tingimuslikku tasu klassifitseeritakse kas omakapitalina või finantskohustisena. Finantskohustisena klassifitseeritud summad hinnatakse ümber õiglasesse väärtusesse, õiglase väärtuse muutused kajastatakse kasumiaruandes. Omakapitaliks liigitatud tingimuslikku tasu ei hinnata ümber ja selle hilisemat arveldamist kajastatakse omakapitalis.

Firmaväärtusena kajastatakse algselt summat, mille võrra üleantud tasu, varasemate osaluste õiglane väärtus ja mittekontrollivate osaluste väärtus ületab omandatud eristatavate varade ja ülevõetud kohustuste õiglast väärtust. Kui see tasu on väiksem kui omandatud tütarettevõtte netovara õiglane väärtus, kajastatakse vahe kasumiaruandes.

Ühise kontrolli all toimunud äriühendused kajastatakse lähtudes eelnevalt kirjeldatud arvestuspõhimõtetest. Ema- ja tütarettevõtete finantsnäitajad on kontserni raamatupidamise aastaaruandes konsolideeritud rida-realt. Konsolideeritud aruannete koostamisel on kontsernisisesed tehingud, saldod ja realiseerimata kasumid, mis on tekkinud tehingutest kontserni ettevõtete vahel, elimineeritud. Samuti on elimineeritud realiseerimata kahjumid. Vajadusel on tütarettevõtete finantsaruannetes kajastatud summasid muudetud, et viia need kooskõlla kontserni arvestuspõhimõtetega.

Emaettevõtte konsolideerimata aruannetes kajastatakse investeeringuid tütarettevõtetesse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud võimalikud vara väärtuse langusest tulenevad akumuleeritud allahindlused.

(b) Muutused tütarettevõtete osaluses, mille tulemusena kontroll ei kao

Tehinguid mittekontrolliva osalusega, mille tulemusena kontroll tütarettevõtte üle ei kao, arvestatakse omakapitali tehingutena – see tähendab, kui tehinguid oma omanikeõigusi rakendavate omanikega. Erinevus mittekontrollivate osaluste

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

korrigeeriva summa ja saadud või saadaoleva tasu õiglase väärtuse vahel kajastatakse otse eelmiste perioodide jaotamata kasumi kirjel omakapitalis.

(c) Tütarettevõtete müük

Kui kontsern kaotab kontrolli tütarettevõtte üle, hinnatakse järelejäänud osalus kontrolli kaotamise hetkel selle õiglasesse väärtusesse ning bilansilise maksumuse muutusest tulenev vahe kajastatakse kasumiaruandes. See õiglane väärtus on algseks bilansiliseks maksumuseks järelejäänud osaluse edaspidisel sidusettevõttena, ühisettevõttena või finantsvarana kajastamisel. Lisaks arvestatakse kõiki muus koondkasumis kajastatud summasid selle tütarettevõtte suhtes samal alusel, nagu siis, kui kontsern oleks seotud varad või kohustused otse võõrandanud. See võib tähendada, et summad, mis olid eelnevalt kajastatud muus koondkasumis, tuleb ümber liigitada kasumiaruandesse.

(d) Sidusettevõtjad

Sidusettevõtjad on kõik ettevõtjad, mille üle kontsern omab olulist mõjuvõimu, kuid mitte kontrolli, ja millega kaasneb reeglina 20–50% hääleõigustest. Investeeringuid sidusettevõtjatesse kajastatakse kapitaliosaluse meetodil ja võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses. Bilansilist maksumust suurendatakse või vähendatakse, et kajastada investori osa investeeringuobjekti omandamisjärgses kasumis (-kahjumis). Kontserni investeering sidusettevõtjatesse sisaldab omandamisel identifitseeritud firmaväärtust.

Kui investori osalust sidusettevõtjas vähendatakse, kuid oluline mõju säilib, liigitatakse kasumiaruandesse ümber ainult eelnevalt muus koondkasumis kajastatud kasumi või kahjumi proportsionaalne summa, mis on seotud antud varade või kohustuste võõrandamisega.

Kontserni osa sidusettevõtjate omandamisjärgsetes kasumites ja kahjumites kajastatakse kasumiaruandes ja kontserni osa omandamisjärgsetes muutustes sidusettevõtjate muus koondkasumis kajastatakse muus koondkasumis koos vastava investeeringu bilansilise maksumuse korrigeerimisega. Kui kontserni osa sidusettevõtja kahjumites on võrdne või ületab tema osalust sidusettevõtjas, kaasa arvatud muud tagatiseta nõuded, ei kajasta kontsern edasisi kahjumeid, välja arvatud juhul, kui kontsernil on seaduslik või faktiline kohustus täita sidusettevõtja kohustusi või ta on sooritanud makseid sidusettevõtja nimel.

Kontsern hindab igal bilansipäeval, kas esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et sidusettevõtjasse tehtud investeeringu väärtus on langenud. Kui selline juhus esineb, arvestab kontsern väärtuse languse summa kaetava väärtuse ja bilansilise jääkmaksumuse vahena ning kajastab selle kasumiaruande real „Muud kasumid/kahjumid sidusettevõtjatelt".

Kasumeid ja kahjumeid, mis on tekkinud „ülespoole" või „allapoole" suunatud tehingutest investori ja sidusettevõtjate vahel kajastatakse investori konsolideeritud finantsaruannetes ainult selles ulatuses, mis vastab mitteseotud investorite osalustele sidusettevõtjates. Realiseerimata kahjumid elimineeritakse, välja arvatud juhul, kui kahjumi põhjuseks on vara väärtuse langus. Vajadusel on sidusettevõtjate arvestuspõhimõtteid muudetud, et viia need kooskõlla kontserni arvestuspõhimõtetega.

2.5 Segmendiaruandlus

Informatsioon ärisegmentide kohta on avaldatud nii, nagu aruandeid koostatakse kontsernisiseselt kõrgeimale äritegevust puudutavate otsuste langetajale. Kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja, kes vastutab ärisegmentidele vahendite eraldamise ning nende tegevuse tulemuste hindamise eest, on emaettevõtja juhatus.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

2.6 Välisvaluuta konverteerimine

(a) Arvestus- ja esitusvaluuta

Iga kontserni ettevõtte finantsaruannetes kajastatavad kirjed arvestatakse tema põhilise majanduskeskkonna valuutas, milles ettevõte tegutseb (nn arvestusvaluuta). Kontsernil on tütarettevõtted Poolas, kelle arvestusvaluutaks on kohalik rahaühik zlott. Konsolideeritud raamatupidamise aastaruanne on koostatud eurodes, mis on emaettevõtte arvestusvaluuta ja kontserni esitusvaluuta. Aruanded on ümardatud lähima tuhandeni, v.a juhul, kui sellele on viidatud teisiti.

(b) Tehingud ja saldod

Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustused on ümber hinnatud aruandeperioodi lõpu seisuga kehtinud Euroopa Keskpanga ametliku noteeringu või, kui Euroopa Keskpank vastavat valuutat ei noteeri, valuutat emiteeriva riigi keskpanga ametliku noteeringu alusel euro suhtes. Ümberhindamisest tekkinud kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes. Võlakohustuste ning raha ja raha ekvivalentide ümberhindamisest tulenevad kasumid ja kahjumid on kajastatud kasumiaruandes finantstulude- ja kuludena; muud valuutakursside muutustest tulenevad kasumid ja kahjumid aga muude äritulude või tegevuskuludena.

(c) Kontserni kuuluvad ettevõtjad

Tütarettevõtjate, kelle arvestusvaluuta ei lange kokku esitusvaluutaga, finantstulemus ja –seisund arvestatakse ümber esitusvaluutasse, kasutades järgmisi protseduure:

- vara ja kohustuste kirjed hinnatakse ümber aruande perioodi lõpu Euroopa Keskpanga kursi alusel;
- tulud ja kulud hinnatakse ümber perioodi keskmiste kurssidega (v.a juhul, kui seda keskmist ei saa lugeda tulude ja kulude tekkimise päeva kursside kumulatiivse mõju mõistlikuks ümardamiseks; sel juhul tulud ja kulud hinnatakse ümber nende tekkimise päeva kursiga); ja
- kõik selle tulemusena tekkivad ümberhindluse vahed kajastatakse muus koondkasumis.

Varade ja kohustuste ümberarvestamisel kasutatud aruandekuupäeva sulgemiskursid olid järgmised: seisuga 31. detsember 2020 EUR/PLN 4,5597 ja 31. detsember 2019 EUR/PLN 4,2568. Seisuga 31. detsember 2018 oli kõigi kontserniettevõtete arvestusvaluuta euro. Tulude ja kulude ümberarvestamise kursid olid 2020. aastal EUR/PLN 4,47 ja 2019. aastal EUR/PLN 4,299. 2018. aastal oli kõigi kontserniettevõtete arvestusvaluuta euro.

Välismaise tütarettevõtja omandamisel tekkinud firmaväärtust ning õiglase väärtuse korrigeerimisi käsitatakse välismaise tütarettevõtja varade ja kohustustena ning hinnatakse ümber aruandeperioodi lõpu kursi alusel. Ümberhindluse vahed kajastatakse muus koondkasumis.

Ükski kontserni kuuluvatest tütarettevõtjatest ei tegutse hüperinflatiivses majanduskeskkonnas.

2.7 Varade ja kohustuste jaotus lühi- ja pikaajaliseks

Varad ja kohustused on finantsseisundi aruandes jaotatud lühi- ja pikaajalisteks. Lühiajalisteks loetakse varad, mis eeldatavasti realiseeritakse järgmisel majandusaastal või kontserni tavapärase äritsükli käigus. Lühiajaliste kohustustena on näidatud kohustused, mille maksetähtaeg saabub järgmise majandusaasta jooksul või mis tõenäoliselt tasutakse järgmisel majandusaastal või kontserni tavapärase äritsükli käigus. Kõik ülejäänud varad ja kohustused on näidatud pikaajalistena.

2.8 Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivarana käsitatakse materiaalset vara, mida kasutatakse äritegevuses ning mille eeldatav kasulik tööiga on üle ühe aasta. Materiaalset põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes jääkväärtuses, mis on saadud vara ajaloolise

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

soetusmaksumuse vähendamisel akumuleeritud kulumi ja väärtuse languse võrra. Vara ajalooline soetusmaksumus sisaldab kulutusi, mis on otseselt seotud vara omandamisega. Ostetud põhivara soetusmaksumus sisaldab lisaks ostuhinnale ka kulutusi transpordile ja paigaldamisele ning muid soetuse ja kasutuselevõtuga otseselt seotud väljaminekuid. Omavalmistatud põhivara soetusmaksumus koosneb valmistamisel ja kasutuselevõtul tehtud kulutustest materjalidele, teenustele ja tööjõule.

Kui materiaalne põhivara koosneb oluliselt erineva kasuliku tööeaga koostisosadest, võetakse osad arvele iseseisvate põhivaraobjektidena.

Kui materiaalse põhivara objekti valmistamine vältab pikema perioodi ning seda finantseeritakse laenu või mõne muu võlainstrumendiga, kapitaliseeritakse sellega seotud laenukasutuse kulutused (intressid) valmistatava objekti soetusmaksumusse. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimist alustatakse hetkest, kui on tekkinud laenukasutuse kulutusi ja varaga seotud kulutusi ning vara valmistamist on alustatud. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimine lõpetatakse hetkest, mil sisuliselt kõik olulised vara ettevalmistamiseks, selle kasutamiseks või müümiseks vajalikud toimingud on lõpule viidud. Kontsern peatab laenukasutuse kulutamise kapitaliseerimise pikemateks perioodideks, mille jooksul kvalifitseeruva vara aktiivne arendamine on peatatud.

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad kulutused lisatakse vara soetusmaksumusele või võetakse arvele eraldi varana ainult juhul, kui on tõenäoline, et kontsern saab tulevikus varaobjektist majanduslikku kasu ja varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Asendatud komponent või proportsionaalne osa asendatud põhivarast kantakse finantsseisundi aruandest maha. Jooksva hoolduse ja remondiga seotud kulud kajastatakse kasumiaruandes kuludena.

Maad ei amortiseerita. Muu põhivara kulumit arvestatakse lineaarsel meetodil jaotades soetusmaksumuse kuni lõppväärtuseni vara hinnangulisele kasulikule elueale järgmiselt:

Materiaalse põhivara objektidele on määratud järgmised kasulikud eluead:

▪ Hooned	30-40 aastat
▪ Rajatised	10-60 aastat
▪ Masinad ja seadmed	
- elektriülekandeseadmed	5-45 aastat
- elektrijaamade seadmed	7-32 aastat
- muud masinad ja seadmed	3-30 aastat
▪ Muu põhivara	3-10 aastat

Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav ehk mil vara on asukohas ja seisukorras töötamaks vastavuses juhtkonna poolt kavandatud plaanile. Amortisatsiooni arvestamine lõpetatakse kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust, vara lõpliku eemaldamiseni kasutusest või ümberklassifitseerimisel "müügiootel põhivaraks". Igal bilansipäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ning lõppväärtuse põhjendatust.

Juhul kui põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus (miinus müügikulutused) või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele (lisa 2.10).

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamise korral või olukorras, kus vara kasutamisest või müügist ei eeldata enam majanduslikku kasu. Kasum või kahjum, mis on tekkinud materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest, kajastatakse kasumiaruandes muude äritulude või muude tegevuskulude real.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

2.9 Immateriaalne põhivara

Immateriaalset põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- varaobjekt on kontserni poolt kontrollitav;
- on tõenäoline, et kontsern saab objekti kasutamisest tulevikus tulu;
- objekti soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav.

Immateriaalset põhivara (v.a firmaväärtus) amortiseeritakse kuludesse lineaarsel meetodil hinnangulise kasuliku eluea jooksul.

Immateriaalse põhivara väärtuse langust hinnatakse juhul, kui eksisteerib sellele viitavaid asjaolusid, samamoodi materiaalse põhivara väärtuse languse hindamisega (v.a firmaväärtus). Määramata tähtajaga immateriaalse põhivara ning kasutusele võtmata immateriaalse põhivara kaetavat väärtust kontrollitakse kord aastas, võrreldes nende kaetavat väärtust bilansilise jääkväärtusega.

(a) Firmaväärtus

Äriühenduses omandatud firmaväärtust ei amortiseerita, selle asemel jagatakse firmaväärtus väärtuse languse kontrollimiseks raha teenivatele üksustele ning viiakse iga aruandeperioodi lõpul (või tihemini, kui mõni sündmus või asjaolude muutus sellele viitab) läbi raha teeniva üksuse väärtuse test. Firmaväärtus jagatakse raha teenivatele üksustele, mis eeldatavasti saavad firmaväärtuse tekitanud äriühenduse sünergiast kasu. Firmaväärtus jagatakse raha teenivale üksusele või üksuste grupile, mis ei või olla suurem kui ärisegment. Firmaväärtus hinnatakse alla tema kaetavale väärtusele juhul, kui see on väiksem bilansilisest jääkmaksumusest. Firmaväärtuse allahindlust edaspidi ei tühistata. Finantsseisundi aruandes kajastatakse firmaväärtust jääkmaksumuses (soetusmaksumus miinus väärtuse langus). Tütarettevõtete müügist saadud kasumi või kahjumi arvestamisel arvestatakse firmaväärtuse jääkmaksumus müüdud tütarettevõtte vara jääkmaksumuse hulka.

(b) Tarkvara

Arvutitarkvara jooksva hooldusega seotud kulud kajastatakse kuludena nende tekkimise hetkel. Immateriaalse varana kajastatakse ostetud arvutitarkvara, mis ei ole seonduva riistvara lahutamatu osa. Arenduskulud, mis on otseselt seotud selliste eristatavate tarkvaraobjektide arendamise ja testimisega, mis on kontserni poolt kontrollitavad, kajastatakse immateriaalse varana, kui on täidetud järgmised tingimused:

- tarkvara kasutuskõlblikuks muutmine on tehniliselt võimalik;
- juhatus kavatseb tarkvara valmis saada ja seda kasutada;
- tarkvara on võimalik kasutada;
- on võimalik näidata, kuidas tarkvara loob tõenäolist tulevast majanduslikku kasu;
- tarkvara arendamise lõpetamiseks ja kasutamiseks on olemas piisavad tehnilised, rahalised ja muud vahendid;
- tarkvara arendustegevusega seotud kulutusi saab usaldusväärselt mõõta.

Kapitaliseeritavad arvutitarkvara arenduskulud hõlmavad tööjõukulusid ning muid arendamisega otseselt seotud kulutusi. Arenduskulud, mis ei vasta eeltoodud tingimustele, kajastatakse tekkepõhiselt kuludena. Arenduskulusid, mis on algselt kajastatud kuludena, ei kajastata hilisemal perioodil varana. Arvutitarkvara kulud amortiseeritakse kuludesse lineaarsel meetodil hinnangulise kasuliku eluea jooksul, mille pikkus on kuni 15 aastat.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

(c) Lepingulised õigused

Omandatud lepingulised õigused kajastatakse soetamise hetkel õiglases väärtuses ning pärast algset arvele võtmist soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum. Lepingulised õigused amortiseeritakse kuludesse lineaarsel meetodil eeldatava lepingulise õiguse kehtivuse perioodi jooksul. Täiendav informatsioon lepinguliste õiguste kohta on avalikustatud lisas 9.

2.10 Mittefinantsvarade väärtuse langus

Määramata kasuliku elueaga varasid (näiteks firmaväärtust) ei amortiseerita, vaid kontrollitakse kord aastas nende väärtuse langust. Amortiseeritavate varade ja maa puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist, kui teatud sündmused või asjaolude muutused viitavad sellele, et bilansiline maksumus ei ole kaetav. Vara väärtuse languse kahjumit kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab tema kaetavat väärtust. Vara kaetav väärtus on kõrgem kahest järgnevast näitajast:

- vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused;
- vara kasutusväärtus- varade kasutusväärtus leitakse varade abil tulevikus genereeritavate hinnanguliste rahavoogude nüüdisväärtusena.

Varade väärtuse langust hinnatakse juhul, kui sellele viitavad võimalikud järgmised asjaolud:

- sarnaste varade turuväärtus on langenud;
- üldine majanduskeskkond ja turusituatsioon on halvenenud, mistõttu on tõenäoline, et varadest genereeritav tulu väheneb;
- turu intressimäärad on tõusnud;
- varade füüsiline seisund on järsult halvenenud;
- varadest saadavad tulud on väiksemad planeeritust;
- mõningate tegevusvaldkondade tulemused on oodatust halvemad;
- teatava raha teeniva üksuse tegevus kavatsetakse lõpetada.

Samuti kontrollitakse väärtuse langust, kui kontsern tuvastab teisi vara väärtuse langusele viitavaid asjaolusid.

Varade väärtuse langust võidakse hinnata kas üksiku vara või varade grupi (raha teeniva üksuse) kohta. Raha teenivaks üksuseks loetakse väikseim eraldi identifitseeritav varade grupp, millest genereeritavad rahavood on olulises osas prognoositavad sõltumatult ülejäänud varade poolt genereeritavatest rahavoogudest. Kahjum väärtuse langusest kajastatakse koheselt kasumiaruandes kuluna.

Iga aruandeperioodi lõpu seisuga hinnatakse, kas esineb asjaolusid, mis viitavad sellele, et eelmistel aastatel vara, v.a firmaväärtuse, kohta kajastatud kahjumit väärtuse langusest enam ei eksisteeri või see on vähenenud. Iga sellise asjaolu esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust uuesti. Vastavalt testi tulemustele võidakse allahindlus kas osaliselt või täielikult tühistada. Firmaväärtuse väärtuse langusest kajastatud kahjumit edaspidi ei tühistata.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

2.11 Finantsvarad

Klassifitseerimine

Kontsern klassifitseerib finantsvarad järgmistesse mõõtmiskategooriatesse:

- need, mida kajastatakse õiglases väärtuses (kas muutusega läbi koondkasumiaruande või muutusega läbi kasumiaruande)
- need, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Klassifitseerimine sõltub kontserni ärimudelist finantsvarade haldamisel ning rahavoogude lepingulistest tingimustest.

Arvele võtmine ja kajastamise lõpetamine

Tavapärastel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval ehk kuupäeval, millal kontsern võtab endale vara ostmise või müümise kohustuse.

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse kui õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõppevad või antakse üle ja kontsern annab üle sisuliselt kõik riskid ja hüved.

Mõõtmine

Finantsvarad kajastatakse esmasel arvelevõtmisel õiglases väärtuses, millele on lisatud tehingukulud, mis on otseselt seotud finantsvara omandamisega, välja arvatud finantsvarade puhul, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastavate finantsvarade tehingutasud kajastatakse kuluna kasumiaruandes.

Võlainstrumendid

Võlainstrumentide edasine kajastamine sõltub kontserni ärimudelist finantsvarade haldamisel ning finantsvara lepingulistest rahavoogudest. Kontserni kõik võlainstrumendid on klassifitseeritud korrigeeritud soetusmaksumuse mõõtmiskategooriasse.

Korrigeeritud soetusmaksumus

Varad, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude kogumiseks ning mille rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Nendest varadest saadav intressitulu kajastatakse finantstuludes sisemise intressimäära meetodil. Kajastamise lõpetamisel kajastatakse saadud kasum või kahjum kasumiaruandes muudes tuludes/kuludes. Valuutakursi kasumid ja kahjumid ning krediidikahjumid kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel.

Omakapitaliinstrumendid

Kontsernil ei ole investeeringuid omakapitaliinstrumentidesse, välja arvatud investeeringuid sidusettevõtjatesse.

Tuletisinstrumendid

Tuletisinstrumendid kajastatakse õiglases väärtuses. Kõik tuletisinstrumendid kajastatakse varana juhul kui nende õiglane väärtus on positiivne ning kohustusena kui õiglane väärtus on negatiivne. Tuletisinstrumendi õiglase väärtuse muutusest tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes. Kontsern ei rakenda tuletisinstrumente riskimaandamisarvestuses.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Väärtuse langus

Kontsern hindab korrigeeritud soetusmaksumuses kajastavate võlainstrumentide oodatavat krediidikahjumit tuleviku informatsiooni baasil. Rakendatav väärtuse languse metoodika sõltub sellest, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud.

Eeldatava krediidikahju mõõtmine võtab arvesse: (i) erapooletut ja tõenäosusega kaalutud summat, mille määramisel hinnatakse mitmeid võimalikke erinevaid tulemusi, (ii) raha ajaväärtust ja (iii) aruande perioodi lõpus ilma liigsete kulude või pingutusteta kättesaadavat mõistlikku ja põhjendatud informatsiooni minevikus toimunud sündmuste, praeguste tingimuste ja tulevaste majandustingimuste prognooside kohta.

Nõuetele ostjate vastu, kus puudub oluline finantseerimise komponent, rakendab kontsern IFRS 9 järgi lubatud lihtsustatud lähenemist ning arvestab nõuete allahindlust nõuete pikkuse oodatava krediidikahjumina nõuete esmasel kajastamisel. Kontsern kasutab allahindluste maatriksit, kus allahindlus arvutatakse nõuetele lähtudes erinevatest aegumiste perioodidest.

Nõuded ostjate vastu

Nõuded ostjate vastu on ostjatelt laekumata arved tavapärase äritegevuse käigus müüdud energia või osutatud teenuste eest. Nõuded ostjate vastu võetakse algselt arvele tehinguhinnas ja kajastatakse seejärel korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit ning arvestades maha allahindluse reservi. Nõuete allahindlust kajastatakse, kui esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et kõik nõuete summad ei laeku vastavalt nõuete esialgsetele lepingutingimustele. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused ning maksetähtaegadest mittekinnipidamine (makse hilinemine üle 90 päeva maksetähtajast). Olulisi nõudeid hinnatakse individuaalselt. Ülejäänud nõudeid hinnatakse kogumina, arvestades eelmiste aastate kogemust laekumata jäänud nõuete osas, mida korrigeeritakse eeldatavate majanduskeskkonna muudatustega. Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete summa on vahe nõuete bilansilise väärtuse ja tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse vahel ning selle arvutamiseks kasutatakse sisemise intressimäära meetodit. Nõuete bilansilist väärtust vähendatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete summa võrra ning kahjum allahindlusest kajastatakse kasumiaruandes muude tegevuskuludena. Kui nõue loetakse lootusetuks, kantakse nõue ja tema allahindlus finantsseisundi aruandest välja. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisel vähendatakse kasumiaruande rida „Muud tegevuskulud".

Nõuded, mille laekumine on ette nähtud kuni ühe aasta või tavapärase äritsükli jooksul, loetakse lühiajalisteks nõueteks. Ülejäänud nõuded ostjate vastu kajastatakse pikaajaliste nõuetena. Pikaajalised nõuded ostjate vastu kajastatakse tõenäoliselt laekuva nõude nüüdisväärtuses. Tõenäoliselt laekuva nõude nominaalväärtuse ja nüüdisväärtuse vahet kajastatakse nõude laekumistähtajani jäänud perioodi jooksul intressituluna, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

2.12 Raha ja raha ekvivalendid

Raha ning raha ekvivalentidena kajastatakse arvelduskontosid pankades ja raha teel pankadesse ning lühiajalisi kõrge likviidsusega investeeringuid pankades.

Enefit Green AS ja selle tütarettevõte Enefit Wind OÜ on liitunud Eesti Energia AS-i (emaettevõte) kontsernikontoga. Kontsernikontoga seotud saldosid kajastatakse aruandekuupäeva seisuga kui lühiajalisi nõudeid emaettevõtte vastu või kui laenukohustusi (arvelduskrediidikohustusi) emaettevõtte ees. Kontsernikontole paigutatud vabu vahendeid ei liigitata aruandekuupäeva seisuga raha ja raha ekvivalentide hulka.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Kontserni hinnangul on märgitud saldode õiglased väärtused ligilähedased nende bilansilistele väärtustele. Kontsernikontoga seotud nõudeid ja arvelduskrediidikohustusi mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Kontsernikontoga seotud saldode muutusi kajastatakse rahavoogude aruandes kui rahavooge finantseerimistegevusest real „Arvelduskrediidi saldo muutus ".

2.13 Varud

Varud kajastatakse soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, kui see on varude soetusmaksumusest madalam. Varude kulusse kandmisel kasutatakse kaalutud keskmise soetusmaksumuse meetodit. Lõpetamata ja valmistoodangu soetusmaksumusse lülitatakse tooraine kulud, otsesed tööjõukulud ning muud otsesed ja kaudsed kulud (lähtudes tootmisseadmete normaalvõimsusest). Varude soetusmaksumusse ei lülitata laenukasutuse kulutusi. Tooraine ja materjali varude soetusmaksumus koosneb ostuhinnast, transpordikuludest ning muudest soetamisega otseselt seotud väljaminekutest.

Neto realiseerimisväärtuseks loetakse eeldatavat müügihinda, mida on vähendatud nende varude müügiga seotud kulutuste võrra.

2.14 Aktsiakapital

Lihtaktsiad kajastatakse omakapitali koosseisus. Eelisaktsiaid ei ole emiteeritud. Uute aktsiate emiteerimisega otseselt kaasnevad vältimatud lisakulud kajastatakse omakapitalist mahaarvamisena. Üldkoosoleku poolt otsustatud, kuid äriregistris veel registreerimata aktsiad kajastatakse omakapitali real „Registreerimata aktsiakapital".

2.15 Kohustuslik reservkapital

Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule on emaettevõte moodustanud kohustusliku reservkapitali. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 5% puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab vähemalt 10% aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid aktsionäridele.

2.16 Võlad hankijatele

Võlad hankijatele on tavapärase äritegevuse käigus tekkinud kohustused tasuda hankijatele ostetud kaupade või teenuste eest. Võlad, mille tasumine on ette nähtud kuni ühe aasta või tavapärase äritsükli jooksul, loetakse lühiajalisteks kohustusteks. Ülejäänud võlad hankijatele kajastatakse pikaajaliste kohustustena. Võlad hankijatele võetakse algselt arvele õiglases väärtuses ning kajastatakse peale esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

2.17 Võlakohustused

Võlakohustused võetakse algselt arvele õiglases väärtuses vähendatuna tehingukulude võrra ning kajastatakse pärast esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumuses. Soetusmaksumuse (millest on maha arvatud tehingukulud) ja

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

lunastusmaksumuse vahe kajastatakse kasumiaruandes võlakohustuse kehtivuse perioodi jooksul, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Laenulepingute sõlmimisel makstavaid teenustasusid kajastatakse laenukasutuse kuludena selles ulatuses, mille osas on tõenäoline, et kontsern laenu välja võtab. Sellised teenustasud kajastatakse finantsseisundi aruandes tulevaste perioodide kuludena ja kajastatakse laenukasutuse kuluna, kui laenu väljavõtmine aset leiab. Juhul, kui puuduvad tõendid selle kohta, et laen osaliselt või täielikult välja võetakse, siis kapitaliseeritakse teenustasu likviidsusteenuste ettemaksuna ning amortiseeritakse selle perioodi jooksul kuluna, kui laenu väljavõtmine aset leiab.

Võlakohustusi kajastatakse lühiajaliste kohustustena, välja arvatud juhul, kui kontsernil on tingimusteta õigus lükata kohustuse täitmist edasi vähemalt 12 kuu võrra pärast aruandeperioodi lõppu.

Laenukasutuse kulutused

Üldotstarbelised ja kindla otstarbega laenukasutuse kulutused, mis on otseselt seotud tingimustele vastavate varade (varad, mille otstarbekohasesse kasutus- või müügivalmidusse viimine võtab olulisel määral aega) soetamise, ehitamise ja tootmisega, lisatakse varaobjektide soetusmaksumusse kuni hetkeni, mil varad on valmis nende ettenähtud kasutuseks või müügiks.

Kapitaliseeritavate laenukasutuste summat vähendatakse laenatud summade ajutisest investeerimisest teenitud tulu võrra.

Kõik muud laenukasutuse kulutused kajastatakse kasumiaruandes kuludena nende tekkimise perioodil.

2.18 Maksustamine

(a) Ettevõtte tulumaks k.a dividendide tulumaks Eestis

Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Jaotatud kasumi maksumääraks on 20% ehk 20/80 väljamakstavalt netosummalt. Alates 2019. aastast kohaldub regulaarselt makstavatele dividendidele madalam maksumäär 14% ehk 14/86 dividendide netosummast. Seega saab residendist äriühing dividendide tulumaksuga maksustamisel kohaldada madalamat maksumäära 14/86 ja tavamäära 20/80. Soodsamat maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise jaotamata kasumi väljamakseni, millelt äriühing on maksnud tulumaksu. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018. aasta esimene arvesse võetav aasta. Teatud tingimustel on võimalik saadud dividende jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta.
Dividendidelt makstav ettevõtte tulumaks kajastatakse kasumiaruandes tulumaksukuluna ning finantsseisundi aruandes edasilükkunud tulumaksukohustusena planeeritava dividendi väljamakse ulatuses.

Edasilükkunud tulumaks makstakse omandamise järgselt jaotamata kasumi ja muude omandamise järgsete tütarettevõtete reservide liikumiste arvelt, välja arvatud juhul, kui kontsern kontrollib tütarettevõtte dividendipoliitikat ja on tõenäoline, et erinevus dividendide kaudu ega muul viisil lähitulevikus ei kao. Kuna kontsern kontrollib tütarettevõtete dividendipoliitikat, on tal võimalik kontrollida ka kõnealuse investeeringuga seotud ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist. Kontsern ei kajasta selliste ajutiste erinevuste osas edasilükkunud tulumaksu kohustusi, välja arvatud juhul, kui juhtkond eeldab, et ajutised erinevused lähitulevikus taastuvad.
Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneb vaba omakapitali dividendidena väljamaksmisega, on avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

(b) Muud maksuliigid Eestis

Kontserni kulusid mõjutavad järgmised maksuliigid:

Maksuliik	Maksumäär
Sotsiaalmaks	33% töötajatele tehtud väljamaksetelt ja erisoodustustelt
Töötuskindlustusmakse	0,8% töötajatele tehtud väljamaksetelt
Erisoodustuste tulumaks	20%, 20/80 töötajatele tehtud erisoodustustelt
Saastetasud	Saasteainete tonnimäärade alusel saasteainete viimise eest atmosfääri, veekogudesse, põhjavette ja pinnasesse ning jäätmete keskkonda paigutamise eest
Vee erikasutusõiguse tasu	1,63–176,99 eurot/1000 m3 veekogust või põhjaveekihist võetud vee kohta (2019. aastal 1,65–175,24 eurot/1000 m3 veekogust või põhjaveekihist võetud vee kohta), (2018.aastal 1,64-173,5 eurot/1000 m3 veekogust või põhjaveekihist võetud vee kohta)
Maamaks	0,1–2,5% maa maksustamishinnast aastas
Raskeveokimaks	3,50 – 232,60 eurot/kvartalis veoauto kohta
Elektrienergia aktsiisimaks	0,5-4,47 eurot/MWh elektrienergia kohta kuni 30.04.2020; 0,5-1 eurot/MWh elektrienergia kohta alates 01.05.2020 kuni 31.12.2020
Maagaasi aktsiisimaks	Kuni 30. aprillini 2020: 79,14 eurot/1000 m3 maagaasi kohta. Alates 1. maist 2020: 40 eurot/1000 m3 maagaasi kohta (2019. aastal 63,31 eurot/1000 m3 maagaasi kohta), (2018.aastal 50,65 eurot/1000 m3 maagaasi kohta)
Ettevõtja tulumaks ettevõtlusega mitteseotud kuludelt	20/80 ettevõtlusega mitteseotuks loetavatelt kuludelt

(c) Tulumaksumäärad välisriikides, kus toimub kontserni tegevus

Läti	Residendist juriidiliste isikute tulu maksustatakse maksumääraga 20/80 jaotatavalt kasumilt
Leedu	Residendist juriidiliste isikute tulu maksustatakse maksumääraga 15%
Poola	Residendist juriidiliste isikute tulu maksustatakse maksumääraga 19%

(d) Edasilükkunud tulumaks

Välismaal asuvates tütarettevõtjates, välja arvatud Lätis, kajastatakse edasilükkunud tulumaksu ajutistelt erinevustelt varade ja kohustuste maksustamisbaasi ja nende bilansiliste maksumuste vahel. Edasilükkunud tulumaksuvara ja -kohustuse kajastamisel kasutatakse bilansilise kohustuse meetodit. Edasilükkunud tulumaksukohustusi ei kajastata juhul, kui need tekivad firmaväärtuse esmasel arvele võtmisel; samuti ei kajastata edasilükkunud tulumaksu, kui see tekib vara ja kohustuse esmasel arvele võtmisel sellise tehingu puhul, mis ei ole äriühendus ja mis ei mõjuta tehingu toimumise ajal ei raamatupidamislikku kasumit ega ka maksustatavat kasumit. Edasilükkunud tulumaksusumma leidmisel kasutatakse maksumäärasid, mis on jõustunud või reaalselt seadusega sätestatud bilansipäeva seisuga ja mida eeldatavasti rakendatakse arvestuse aluseks oleva edasilükkunud tulumaksu vara realiseerimisel või tulumaksukohustuse tasumisel.

Edasilükkunud tulumaksu varasid kajastatakse mahaarvatavatelt ajutistelt erinevustelt ainult sellises ulatuses, mille osas on tõenäoline, et ajutine erinevus tühistub tulevikus ja on küllaldaselt maksustatavat kasumit, mille vastu ajutist erinevust on võimalik kasutada.

2.19 Hüvitised töötajatele

Töötajate lühiajalised hüvitised

Töötajate lühiajalised hüvitised hõlmavad palka ja sotsiaalmakse, töölepingu ajutise peatumisega seotud hüvitisi (puhkusetasud või muud seesugused tasud), kui eeldatakse, et töölepingu ajutine peatumine leiab aset 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töötaja tööd tegi, ning muid hüvitisi, mis tuleb välja maksta 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töötaja tööd tegi.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Kui aruandeperioodi jooksul on töötaja osutanud teenuseid, mille vastutasuks on põhjust eeldada hüvitise maksmist, moodustab kontsern prognoositava hüvitise summa ulatuses kohustuse (viitvõla), millest arvatakse maha kõik juba tasutud summad.

Töösuhte lõpetamise hüvitised

Töösuhte lõpetamise hüvitised on hüvitised, mida makstakse, kui kontsern otsustab lõpetada töösuhte töötajaga enne tavapärast pensionile jäämise kuupäeva või kui töötaja otsustab töölt lahkuda vabatahtlikult, saades vastutasuks nimetatud hüvitised. Kontsern kajastab töösuhte lõpetamise hüvitisi varaseimal järgmisel kuupäeval: (a) kui kontsern ei saa enam tagasi võtta nende hüvitiste pakkumist ja (b) kui kontsern kajastab restruktureerimise kulusid, mis on IAS 37 reguleerimisalas ja mis hõlmab töösuhte lõpetamise hüvitiste maksmist. Kui töötajatele on tehtud pakkumine, et soodustada vabatahtlikku töölt lahkumist, kajastatakse töösuhte lõpetamise hüvitised vastavalt pakkumise vastu võtnud töötajate arvule. Hüvitised, mis makstakse välja hiljem kui 12 kuud pärast aruandeperioodi lõppu, diskonteeritakse nüüdisväärtusesse. Restruktureerimiste käigus toimuvate koondamiste puhul moodustatakse koondamiseraldised.

Muud hüvitised töötajatele

Kollektiivlepingutest ja muudest lepingutest tulenevate endiste töötajate hüvitiste ning tervisekahjustuste hüvitiste katteks on moodustatud eraldised.

2.20 Eraldised

Eraldisi kajastatakse juhul, kui kontsernil on minevikus aset leidnud sündmustest tulenev seaduslik või faktiline kohustus, kohustuse realiseerumine nõuab ressurssidest loobumist ja summa suurust on võimalik usaldusväärselt mõõta. Eraldisi kajastatakse kohustuse täitmiseks vajalike kulutuste nüüdisväärtuses, kasutades intressimäära, mis kajastab turu hinnanguid raha hetkeväärtusele ja kohustusele iseloomulikele riskidele. Eraldiste suurenemist seoses realiseerumistähtaja lähenemisega kajastatakse kasumiaruandes intressikuluna.

Eraldiste kajastamisel lähtutakse juhtkonna hinnangust, kasutades vajadusel ekspertide abi. Eraldisi ei moodustata tulevikus aset leidvate tegevuskahjumite katteks.

Mitmete sarnaste kohustuste olemasolu korral määratakse kohustuste täitmiseks vajalike väljaminekute tõenäosus kindlaks, vaadeldes kohustuste klassi kui üht tervikut. Kuigi iga üksiku objekti puhul võib ressursside vähenemise tõenäosus olla väike, võib kohustuste klassi osas tervikuna ressursside teatav vähenemine osutuda tõenäoliseks. Sellisel juhul eraldis kajastatakse (kui teised kajastamiskriteeriumid on täidetud).

Eraldised vaadatakse üle iga aruandeperioodi lõpul ja korrigeeritakse lähtudes selle hetke parimast hinnangust. Eraldiste moodustamisega seotud kulu kajastatakse kasumiaruandes ärikuludes või põhivara soetusmaksumuses, kui eraldise moodustamine on seotud demonteerimise, ümberpaigutamise või taastamis- või muu kohustusega, mis on tekkinud varaobjekti soetamise või varaobjekti teatud perioodi jooksul kasutamise tagajärjel.

Eraldisi kasutatakse ainult nende kulutuste katmiseks, mille jaoks need olid moodustatud.

Kui eeldatakse, et teine osapool hüvitab mõned või kõik eraldise täitmiseks vajalikud kulutused, kajastatakse hüvitis juhul ja ainult juhul, kui hüvitise saamine pärast kohustuse täitmist kontserni poolt on praktiliselt kindel. Hüvitist käsitatakse eraldi varana. Hüvitisena kajastatud summa ei tohi ületada eraldise summat.

Töötajatega seotud eraldised

Töötajatega seotud eraldised on moodustatud tervisekahjustuste hüvitamiseks. Pikaajalised töötajatega seotud eraldised realiseeruvad töötajate järelejäänud eluea jooksul, mille määramise aluseks on võetud Statistikaameti andmed prognoositavate eluigade kohta vastavalt vanusele.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

2.21 Tingimuslikud kohustused

Võimalikud kohustused, mille realiseerumine on vähetõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

2.22 Tulude arvestus

Müügitulu on tulu, mis tekib kontserni tavapärase äritegevuse käigus. Müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Tehinguhind on kogutasu, mida kontsernil on õigus saada lubatud kaupade või teenuste kliendile üleandmise eest ja millest on maha arvatud kolmandate isikute nimel kogutavad summad. Ettevõte kajastab müügitulu siis, kui kontroll kauba või teenuse üle antakse üle kliendile. Müügitulu kajastatakse summas, mis ei sisalda käibemaksu ja mitmesuguseid kontsernile kohalduvaid aktsiisimakse.

Kaupade müük – hulgimüük

Kontsern toodab ja müüb pelleteid avatud turul ning samuti müüb päikesepaneele emaettevõtjale. Müük kajastatakse kui kontroll toodete osas on üle antud, see tähendab, et tooted on tarnitud kliendile, klient saab otsustada toodete turustamise ja hinna üle ning pole täitmata kohustusi, mis võiksid mõjutada kliendi poolt toodete aktsepteerimist. Tooted on tarnitud, kui need on saadetud kokkulepitud kohta, toodete kahjustumise ja hävimisega seotud riskid on üle läinud kliendile ning klient on aktsepteerinud tooted vastavalt müügilepingule, aktsepteerimise nõue on aegunud või on Kontsernil objektiivset tõendusmaterjali selle kohta, et kõik aktsepteerimise nõuded on täidetud.

Müügitehingutes ei ole finantseerimise komponenti, kuna nõuete tasumistähtaeg on kuni 90 päeva, mis on kooskõlas tööstusharu praktikaga.

Kontsern kajastab nõude kui kaubad on tarnitud, kuna sellel ajahetkel tekib tingimusteta õigus saada tasu, mille maksmine sõltub ainult aja möödumisest.

Kui kontsern osutab kliendile täiendavaid teenuseid pärast seda, kui kontroll kauba üle on kliendile üle läinud, siis on nimetatud teenuse osutamine eraldiseisev teostamiskohustus ja müügitulu kajastatakse perioodi jooksul kui teenust osutatakse.

Teenuste müük – elekter, gaas, soojus, jäätmete käitlus

Kontsern osutab lepingute alusel elektri, gaasi ja soojuse müügiteenuseid ning jäätmete käitlust fikseeritud ja muutuva hinnaga. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil kui teenuseid osutatakse. Fikseeritud hinnaga lepingute puhul kajastatakse müügitulu vastavalt tegelikult osutatud teenustele aruandeperioodi lõpuks, kuna klient saab teenusest kasu samal ajal kui seda osutatakse. Elektri, gaasi ja soojuse müügitulu leitakse tegelike tarnitud ühikute alusel ning jäätmete käitluse müügitulu vastavalt tegelikult vastu võetud ühikute alusel, arveid väljastatakse kuiselt. Kooskõlas IFRS 15 standardiga ei ole avaldatud täitmata lepingutele allokeeritud tehinguhindu.

Juhul kui lepingus on muutuv tasu, siis kajastatakse see müügituluna ainult juhul, kui on väga tõenäoline, et seda hiljem ei tühistata.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Intressitulu

Intressitulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata. Intressitulu kajastatakse kasutades vara sisemist intressimäära, välja arvatud juhtudel, kui intressi laekumine on ebakindel. Sellisel juhul arvestatakse intressitulu kassapõhiselt.

Finantseerimise komponent

Kontsernil puuduvad lepingud, kus periood kliendile lubatud kaupade või teenuste üleandmise ja kliendilt makse saamise vahel oleks pikem kui üks aasta. Sellest tulenevalt ei korrigeeri Kontsern tehinguhinda raha ajaväärtuse mõju osas.

2.23 Sihtfinantseerimine

Tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse selle õiglases väärtuses, kui eksisteerib piisav kindlus, et kontsern vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ning sihtfinantseerimine leiab aset. Kulude kompenseerimiseks ette nähtud sihtfinantseerimise tulu kajastatakse vastavate kulude kajastamise perioodil.

Varade sihtfinantseerimisi kajastatakse brutomeetodil, mille kohaselt võetakse sihtfinantseerimise arvel soetatud vara finantsseisundi aruandes arvele tema soetusmaksumuses. Varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse finantsseisundi aruandes pikaajalise kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustus tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Taastuvast energiaallikast toodetud elektrienergia toetus

Vastavalt Eesti elektrituru seaduse §-le 59 saab kontsern toetust 5,37 senti ühe kilovatt-tunni elektrienergia eest, mis on toodetud taastuvast energiaallikast tootmisseadmega, mille netovõimsus ei ületa 125 MW. Kontsern saab toetust igakuiselt vastavalt taastuvast energiaallikast toodetud elektrienergia mahule. Toetus ei ole mõeldud konkreetsete kulude katmiseks, vaid on valitsuse meede, mille eesmärk on toetada ja hoogustada üleminekut taastuvenergiale Eestis. Toetust kajastatakse brutomeetodil muude äritulude koosseisus real „Taastuvenergia toetus".

2.24 Rendid

Arvestuspõhimõtted kuni 31.12.2018

Kasutusrendi maksed (vähendatuna rendileandjalt saadud stiimulite võrra) kajastatakse võrdsetes osades kuluna kasumiaruandes rendiperioodi jooksul.

(a) Kontsern kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel välja renditud varade suhtes kohaldatakse materiaalsele põhivarale kehtestatud arvestusprintsiipe. Rendiperioodi jooksul saadavad maksed kajastatakse kasumiaruandes tuluna rendiperioodi jooksul.

(b) Kontsern kui rentnik

Kapitalirendina klassifitseeritakse materiaalse põhivara rent, mis annab rentnikule üle kõik olulised omandiga seotud riskid ja hüved. Muud rendid liigitatakse kasutusrendiks.

Kapitalirendi puhul kapitaliseeritakse rendi alguse seisuga renditud vara õiglases väärtuses või minimaalsete rendimaksete nüüdisväärtuses, olenevalt sellest kumb on madalam. Iga liisingumakse jaotatakse kohustise ja finantskulude (intressikulu) vahel. Finantskulud allokeeritakse üle rendiperioodi, et saavutada püsiv perioodiline intressimäär kohustise järelejäänud

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

jäägile. Kapitalirendi tingimustel omandatud materiaalset põhivara amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga vara kasuliku eluea ja rendiperioodi jooksul vastavalt sellele, kumb on lühem. Kapitalirendilepingute sõlmimisega otseselt seotud ja rentniku kantud otsesed kulud lisatakse renditava vara maksumusele.

Kasutusrendi maksed kajastatakse kasumiaruandes kuluna lineaarselt rendiperioodi jooksul.

Arvestuspõhimõtted alates 1. jaanuarist 2019

(a) Kontsern kui rentnik

Lepingu sõlmimisel hindab kontsern, kas tegemist on rendilepinguga või kas see sisaldab rendisuhet. Leping on rendileping või sisaldab rendisuhet juhul, kui lepinguga antakse tasu eest õigus kontrollida kindlaksmääratud vara kasutamist teatud ajavahemikus.

Kontsern arvestab rendiperioodina rendi katkestamatut perioodi, mis hõlmab nii rendilepingu võimaliku pikendamise perioode juhul, kui kontsern on piisavalt kindel, et ta seda võimalust kasutab, ja rendilepingu võimaliku lõpetamise perioode juhul, kui kontsern on piisavalt kindel, et ta seda võimalust ei kasuta. Kontsern hindab piisavat kindlust selles, kas ta kasutab pikendamise õigust või jätab kasutamata lõpetamise õiguse, uuesti juhul, kui ilmneb mõni oluline sündmus või oluline asjaolude muutus, mis on kontserni kontrolli all ja mõjutab seda, kas ta on piisavalt kindel, et kasutab mõnda algse rendiperioodi määratlemisel arvesse võtmata jäänud võimalust või jätab kasutamata mõne võimaluse, mis on algse rendiperioodi määratlemisel arvesse võetud. Kontsern muudab rendiperioodi rendi katkestamatu perioodi muutumise korral või kui tekib muutus lepingu lõpetamise või pikendamise optsiooni teostamisel.

Lepingud võivad sisaldada nii rendikomponente kui ka rendiga mitteseotud komponente. Kontserni rendilepingud on peamiselt maa kasutusõiguse seadmise lepingud, mis ei sisalda rendiga mitteseotud komponente.

Esmane mõõtmine

Kontsern kajastab kasutamisõiguse esemeks olevat vara ja rendikohustisi rendiperioodi alguse seisuga.

Esmasel kajastamisel mõõdab kontsern kasutamisõiguse esemeks oleva vara soetusmaksumuse rendiperioodi alguse seisuga. Kasutamisõiguse esemeks oleva vara maksumus sisaldab:

- rendikohustise algsel mõõtmisel kindlaks tehtud summat;
- kõiki rendiperioodi alguses ja enne seda tehtud rendimakseid, millest on lahutatud saadud rendistiimulid;
- kõiki kontserni esmaseid otsekulutusi;
- kontserni hinnangulisi kulutusi, mis tekivad seoses alusvara lammutamise ja teisaldamisega, selle asukoha taastamisega või alusvara seisundi taastamisega vastavalt rendi tingimustele.

Kasutamisõiguse esemeks olev vara on kajastatud finantsseisundi aruandes eraldi kirjel.

Kontsern mõõdab rendiperioodi alguses rendikohustise selleks kuupäevaks tasumata rendimaksete nüüdisväärtuses. Rendimaksed diskonteeritakse rendi sisemise intressimääraga, kui seda määra on võimalik hõlpsasti kindlaks teha. Kui seda määra ei ole võimalik hõlpsasti kindlaks teha, kasutab kontsern enda alternatiivset laenuintressimäära, mis on intressimäär, mida kontsern peaks sarnases majanduskeskkonnas maksma sarnaseks perioodiks ja sarnase tagatisega laenu võtmiseks, et omandada kasutamisõiguse esemeks oleva varaga sarnast vara.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Alternatiivse laenuintressimäära leidmisel on kontsern:

- kus võimalik, kasutanud kolmanda osapoole poolt saadud laenu intressimäära, mida on korrigeeritud peegeldamaks toimunud muutuseid finantseerimise tingimustes alates laenu saamise hetkest;
- selle tuletanud kasutades algpunktina sektori võlakohustuste keskmist marginaali, mida on korrigeeritud kontserni krediidiriskiga;
- korrigeerinud seda võttes arvesse rendilepingu tingimusi, nagu näiteks rendiperiood, riik, alusvaluuta ja tagatised.

Rendiperioodi alguse seisuga sisaldavad rendikohustise mõõtmisel arvesse võetavad rendimaksed järgmisi alusvara rendiperioodil kasutamise õiguse eest tehtavaid makseid, mida ei ole rendiperioodi alguseks tasutud:

a) fikseeritud maksed, millest on lahutatud saadaolevad rendistiimulid;

b) muutuvad rendimaksed, mis sõltuvad indeksist või määrast ja mille esmaseks mõõtmiseks kasutatakse rendiperioodi alguses kehtivat indeksit või määra. Muutuvad rendimaksed, mis sõltuvad indeksist või määrast, võivad olla näiteks tarbijahinna indeksiga seotud maksed, intressi viitemääraga (nt LIBOR) seotud maksed või turu rendimäärade järgi muutuvad maksed. Kontserni osades rendilepingutes on sees muutuvad rendimaksed;

c) summad, mida kontsern peab eeldatavasti tasuma jääkväärtuse garantiide alusel;

d) ostuõiguse realiseerimise hind juhul, kui kontsern on piisavalt kindel, et ta realiseerib õigust, ja

e) rendilepingu lõpetamisel tasumisele kuuluvad trahvid juhul, kui rendiperioodi kindlaksmääramisel eeldatakse, et kontsern kasutab rendilepingu lõpetamise õigust.

Edasine kajastamine

Pärast rendiperioodi algust mõõdab kontsern kasutamisõiguse esemeks olevat vara soetusmaksumuse mudeli järgi. Soetusmaksumuse mudeli kasutamiseks mõõdab kontsern kasutamisõiguse esemeks olevat vara soetusmaksumuses, millest on lahutatud akumuleeritud kulum ja väärtuse langusest tulenevad akumuleeritud kahjumid ja mida on korrigeeritud vastavalt rendikohustise ümberhindamisele. Kui rendilepingu alusel läheb alusvara omandiõigus rendiperioodi lõppedes üle kontsernile või kui kasutamisõiguse esemeks oleva vara maksumuse kindlaksmääramisel on eeldatud, et kontsern realiseerib ostuõiguse, arvestab kontsern kasutamisõiguse esemeks oleva vara kulumit alates rendiperioodi algusest kuni alusvara kasuliku eluea lõpuni. Muudel juhtudel arvestab kontsern kasutamisõiguse esemeks oleva vara kulumit alates rendiperioodi algusest kuni alusvara kasuliku eluea lõpuni või rendiperioodi lõpuni olenevalt sellest, kumb saabub varem.

Pärast rendiperioodi algust mõõdab kontsern rendikohustist järgmiselt:

a) suurendades bilansilist väärtust vastavalt rendikohustise intressile;

b) vähendades bilansilist väärtust vastavalt tehtud rendimaksetele ja

c) hinnates bilansilise väärtuse ümber vastavalt ümberhindlustele või rendilepingu muudatustele või vastavalt muudetud sisuliselt fikseeritud rendimaksetele.

Rendiperioodi igal ajavahemikul on rendikohustise intress summa, mille tulemusena on intressimäär igal osaperioodil kohustise lõppväärtuse suhtes sama. Pärast rendiperioodi algust kajastab kontsern kasumiaruandes rendikohustise intressi ja muutuvad rendimaksed, mis ei sisaldu rendikohustise hinnangus selle perioodi kohta, millal leiab aset nimetatud makseid tingiv sündmus või tingimus.

Kui muutuvad rendimaksed, võib olla vajadus rendikohustis ümber hinnata. Kontsern kajastab rendikohustise ümberhindluse summat kasutamisõiguse esemeks oleva vara korrigeerimisena. Kui aga kasutamisõiguse esemeks oleva vara jääkväärtus väheneb nullini ja rendikohustise mõõtmisel ilmneb täiendav vähenemine, kajastab kontsern ümberhindluse järelejääva summa kasumiaruandes.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Rendikohustise ümberhindamiseks diskonteerib kontsern muudetud rendimaksed muudetud diskontomääraga juhul, kui esineb üks järgmistest olukordadest:
a) muudetakse rendiperioodi. Kontsern teeb muudetud rendimaksed kindlaks muudetud rendiperioodi põhjal; või
b) muutub alusvara ostuõiguse hinnang. Kontsern teeb kindlaks muudetud rendimaksed, et need vastaksid ostuõiguse alusel tasumisele kuuluvate summade muutusele.

Rendikohustise ümberhindamiseks diskonteerib kontsern muudetud rendimaksed muudetud diskontomääraga juhul, kui esineb üks järgmistest olukordadest:
a) muutuvad summad, mida kontsern peab eeldatavasti tasuma jääkväärtuse garantii alusel. Kontsern teeb kindlaks muudetud rendimaksed, et need vastaksid jääkväärtuse garantii alusel tasumisele kuuluvate summade muutusele.
b) tulevased rendimaksed muutuvad seoses nende maksete kindlaksmääramiseks kasutatava indeksi või määra muutumisega (sh näiteks turu rendimäärade muutumisele vastav muutus pärast turu rendihindade analüüsi). Kontsern hindab rendikohustise ümber vastavalt kõnealustele muudetud rendimaksetele üksnes juhul, kui toimub muutus rahavoogudes (st jõustub rendimaksete korrektsioon). Kontsern teeb järelejäänud rendiperioodi muudetud rendimaksed kindlaks muudetud lepinguliste maksete põhjal. Selleks kasutab kontsern muutmata diskontomäära, välja arvatud juhul, kui rendimaksete muutus on tingitud muutuvate intressimäärade muutusest.

Kontsern kajastab rendilepingu muudatust eraldi rendina juhul, kui
a) muudatusega suurendatakse rendi ulatust, lisades sellele ühe või enama alusvara kasutamisõiguse; ja
b) rendi hind suureneb tasu võrra, mis vastab ulatuse suurenemise eraldiseisvale hinnale, mida on korrigeeritud vastavalt konkreetse lepingu asjaoludele

Kontsern on otsustanud mitte rakendada IFRS 16 nõudeid lühiajaliste rendilepingute ja selliste rendilepingute suhtes, mille alusvara väärtus on väike. Lühiajaliste rendilepingutega ja selliste rendilepingutega, mille alusvara väärtus on väike, seotud maksed kajastatakse lineaarselt kuluna kasumiaruandes. Lühiajalised rendilepingud on lepingud, mille rendiperiood on kuni 12 kuud või lühem.

(b) Kontsern kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel välja renditud varade suhtes kohaldatakse materiaalsele põhivarale kehtestatud arvestusprintsiipe. Rendiperioodi jooksul saadavad maksed kajastatakse kasumiaruandes tuluna rendiperioodi jooksul.

(c) Maakasutusõigused

Immateriaalse varana kajastatakse kontserni kasuks seatud hoonestusõiguste ja servituutide eest tasutud muutuvtasudega seonduvaid väljamaksed, mis vastavad immateriaalse põhivarana kajastamise kriteeriumidele. Maakasutusõiguste kulud amortiseeritakse kuludesse lineaarsel meetodil lepinguperioodil jooksul, mille pikkus võib olla kuni 99 aastat.

2.25 Dividendide maksmine

Dividende kajastatakse nende väljakuulutamisel jaotamata kasumi vähendamisena ning kohustusena aktsionäri ees.

2.26 Lubatud heitkoguste ühikud ehk heitmekvoodid

Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteem loodi 2005. aastal selleks, et edendada kasvuhoonegaaside, eeskätt süsinikdioksiidi heite vähendamist. Süsteemi raames on riigid eraldanud teatud käitistele lubatud heitkoguste ühikuid ehk nn heitmekvoote tasuta või õiglasest väärtusest madalama hinnaga. Heitmekvoote ostetakse ja müüakse vastavatel

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

börsidel, kust käitised, kes vajavad rohkem kvoote, kui neile tasuta või soodushinnaga on eraldatud, peavad oma kohustuste täitmiseks vajalikke kvoote juurde ostma.

Esimesel kauplemisperioodil aastatel 2005–2007 kaubeldi vaid lubatud heitkoguste ühikutega (ingl *European Union Allowance*, EUA). Teisel kauplemisperioodil aastatel 2008-2012, mis oli Kyoto protokolli järgse kauplemise esimene periood, võimaldati Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteemis kaubelda ka rahvusvaheliste tõendatud heitkoguste vähendamise ehk CER ühikutega (ingl *Certified Emission Reduction unit*) ja heitkoguste vähendamise ehk ERU (ingl *Emission Reduction Unit*) ühikutega

Alates kolmandast kauplemisperioodist (2013–2020) ei eraldata elektritootmise sektorile tasuta ega soodushinnaga heitmekvoote ja kõik elektritootjad peavad kõik vajalikud kvoodid ostma. Muudes sektorites, nt sooja tootmises, on üleminekuperioodi vältel võimalik saada tasuta eraldatavaid kvoote, ent nende kogus eelseisvatel aastatel järkjärgult väheneb. Kuna Enefit Greeni kontsernile kuuluvad ettevõtted toodavad ka sooja, siis eraldatakse neile 2021. aastal hinnanguliselt 5 094 tonni ulatuses tasuta kvoote. 2021. aasta eest tasuta eraldatavate kvootide täpne kogus selgub hiljemalt 2021. aasta juunis.

Aruandeperioodil ja võrdlusperioodidel eraldati kontsernile järgmistes kogustes tasuta heitmekvoote:

- 2018: 31 704 tonni ulatuses;
- 2019: 26 129 tonni ulatuses;
- 2020: 3 820 tonni ulatuses.

Riikide poolt tasuta eraldatud heitmekvoote kajastatakse väärtusega null eurot. Süsinikdioksiidi heite tekkimisel tekib kohustus anda riigile üle vastav kogus heitmekvoote (lubatud heitkoguste ühikuid, CER ühikuid, ERU ühikuid). Kulu kajastatakse ja kohustus võetakse arvele juhul, kui tasuta eraldatud kvoodid ei kata riigi ees tekkinud kohustust. Arvele võetud kohustust mõõdetakse summas, mis selle täitmiseks tuleb eeldatavasti tasuda.

Enefit Green ei ole kohustust kajastanud, sest kontsernile tasuta eraldatud heitmekvootide kogus oli riigi ees tekkinud kohustuse katmiseks piisav.

2.27 Tehingud seotud osapooltega

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

a) omanikku ning kuna Eesti Energia ASi aktsiad kuuluvad 100% Eesti Vabariigile, loetakse kontserni seotud osapoolteks ka riigi kontrolli või olulise mõju all olevaid üksusi;

b) teisi samasse konsolideerimisgruppi kuuluvaid ettevõtteid;

c) sidus- ja ühisettevõtjaid;

d) tegev- ja kõrgemat juhtkonda;

e) eespool loetletud isikute lähedasi pereliikmeid ja nende poolt kontrollitavaid või nende olulise mõju all olevaid äriühinguid.

2.28 Informatsioon emaettevõtte põhiaruannete kohta

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele tuleb konsolideeritud aastaaruande lisades avaldada konsolideeriva üksuse (emaettevõtte) konsolideerimata põhiaruanded. Emaettevõtte põhiaruanded, mis on avalikustatud lisas 37 on koostatud kasutades samu arvestusmeetodeid ja hindamisaluseid, mida on kasutatud konsolideeritud aruande koostamisel. Investeeringud tütarettevõtetesse on konsolideerimata põhiaruannetes kajastatud soetusmaksumuse meetodil. Vastavalt

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

soetusmaksumuse meetodile kajastatakse investeering algselt soetusmaksumuses ehk omandamisel makstud tasu õiglases väärtuses ning hiljem korrigeeritakse vajadusel väärtuse langusest tulenevate allahindlustega.

LISA 3. FINANTSRISKIDE JUHTIMINE

3.1 Finantsriskid

Kontserni tegevusega kaasnevad mitmed finantsriskid: tururisk (mis hõlmab valuutariski, rahavoogude ja õiglase väärtuse intressimäära riski ja hinnariski), krediidirisk ja likviidsusrisk. Kontserni üldine riskijuhtimise programm keskendub finantsturu prognoosimatusele ja üritab minimeerida võimalikke ebasoodsaid mõjusid kontserni finantstegevusele.

Kontserni riskijuhtimise poliitika lähtub regulatiivsete organite poolt seatud nõuetest, üldiselt aktsepteeritud tavadest ning kontserni sisemistest reeglitest. Kontsern lähtub põhimõttest juhtida riskide võtmist viisil, mis tagab optimaalse riski ja tulu suhte. Kontserni riskijuhtimise käigus defineeritakse kõik potentsiaalsed riskid, nende mõõtmine ja kontroll ning koostatakse tegevuskava riskide vähendamiseks, kindlustades seejuures ettevõtte finants- ja muude strateegiliste eesmärkide saavutamist.

Peamine roll riskide juhtimisel lasub Enefit Green kontserni juhatusel. Enefit Green ASi nõukogu teostab järelevalvet juhatuse poolt riskide maandamiseks võetud meetmete üle. Kontsern hindab ja piirab riske süstemaatilise riskihalduse kaudu. Finantsriskide juhtimisse on kaasatud finantsteenistus, kes tegeleb nii emaettevõtte kui tema tütarettevõtete finantseerimisega ja sellest otseselt tulenevalt likviidsusriski ja intressimäära riski haldamisega.

3.1.1 Tururiskid

Valuutarisk

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus vahetuskursi muutuste tõttu. Valuutariskivabadeks finantsvaradeks ja -kohustusteks loetakse euros nomineeritud finantsvarasid ja -kohustusi kui ettevõtte arvestusvaluutana on euro. Kontsernil ei ole olulisi finantsvarasid ega -kohustusi, mis oleksid avatud valuutariskile.

Hinnarisk

Hinnarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus muude kui intressimäärariskist või valuutariskist tulenevate turuhindade muutumise tõttu. Kontserni finantsvarad ei ole hinnariskile avatud.

Kontsern ei kasuta hinnariski maandamiseks tuletisinstrumente.

Rahavoogude ja õiglase väärtuse intressimäära risk

Intressimäära risk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus turu intressimäära muutuste tõttu.

Rahavoogude intressimäära risk tekib kontserni ujuva intressimääraga võlakohustustest ning seisneb ohus, et finantskulud suurenevad, kui intressimäärad tõusevad.

Kontserni intressimäära risk on seotud peamiselt lühiajaliste ja pikaajaliste võlakohustustega (Lisa 20). Kontserni laenude kaalutud keskmine intressimäär 31.12.2020 seisuga on 1,66% (31.12.2019: 1,65%, 31.12.2018:1,90%). Laenukohustuste kaalutud keskmise intressimäära muutumisel 0.5% ulatuses oleks mõju kontserni puhaskasumile 2020. aastal 970,2 tuhat eurot (2019: 1 113,9 tuhat eurot, 2018: 116,0 tuhat eurot).

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Kontserni arvelduskrediidi kaalutud keskmine intressimäär 31.12.2020 seisuga oli 2,19% (31.12.2019: 2,46%, 31.12.2018: 2,42%). Finantsseisundi aruandes seisuga 31. detsember 2019 kajastatud arvelduskrediidi kohustus tasuti täielikult 1. jaanuaril 2020, mistõttu 2020. aastal sellelt intressikulu ei tekkinud. Sellest tulenevalt ei ole kontsern 2020. aasta kohta arvelduskrediidi kohustuse intressimäära riski tundlikkuse analüüsi koostanud. Kui arvelduskrediidi kaalutud keskmine intressimäär oleks 2019. aastal 0,5 protsendipunkti ulatuses muutunud, oleks selle mõju kontserni 2019. aasta puhaskasumile olnud 50,5 tuhat eurot (2018: 2 602,7 tuhat eurot).

Lühi- ja pikaajaliste laenude ja võlakohustuste õiglane väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest, kuna laenud kannavad ujuvat intressimäära, mis muutub vastavalt turu intressimäärade kõikumisele, seega kontserni tegevuse tulemuslikkus kajastub ka riskimarginaalis (tase 2). Eelnevast tulenevalt hindab juhatus, et võlakohustuste õiglane väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest.

Täiendav informatsioon kontserni võlakohustuste, nende intressimäärade ja õiglaste väärtuste osas on toodud välja lisas 20.

2018.aastal kasutas kontsern intressimäära riski maandamiseks intressi swappe. (Lisa 14).

3.1.2 Krediidirisk

Krediidirisk on risk, et ettevõttele tekib rahaline kaotus, mille on põhjustanud finantsinstrumendi teine osapool, kes ei suuda oma kohustusi täita. Krediidiriskile on avatud raha pangadeposiitidel, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded.

Nõuded finantsinstrumendi emitentidele/tehingu vastaspoolte krediidiriski tasemele ning iga vastaspoole maksimaalsed positsioonid kehtestab kontserni finantsriskide komitee.

Vabu rahalisi vahendeid on lubatud paigutada üksnes eurodes nomineeritud finantsinstrumentidesse. Lisaks on kehtestatud nõuded finantsinstrumentide tähtajale ning hajutamisele.

Klientide tähtajaks tasumata võlgnevustega tegelemine on kontserni teenusena sisse ostetud. Ostjatele esitatud arvete laekumise tähtaja ületamise korral kasutatakse automatiseeritud meeldetuletuste ja hoiatuste saatmist. On kehtestatud tingimused, mille korral alustatakse võla sissenõudmist kohtu kaudu või antakse võla sissenõudmine üle inkassofirmale. Erikokkulepete sõlmimine on kontserni juhatuse pädevuses.

Maksimaalne krediidiriskile avatud summa aruandeperioodi lõpu seisuga oli järgmine:

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	**2019**	**2018**
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded* (lisa 13)	9 847,2	16 515,2	15 580,0
Nõuded emaettevõtte, teiste kontserniettevõtete ja muude seotud osapoolte vastu (lisad 13, 18 ja 34)	36 284,9	187,4	651,7
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 17)	10 773,7	11 126,5	28 001,6
Kokku krediidiriskile avatud summa (lisad 15 ja 16)	**56 905,8**	**27 829,1**	**44 233,3**

* Kokku nõuded ostjate vastu ja muud nõuded miinus ettemaksud

Nõuetest ostjate vastu on maha arvatud nõuete allahindlused. Ehkki nõuete laekumist võivad mõjutada majanduslikud tegurid, on juhtkond seisukohal, et puudub oluline kahjumi risk, mis ületaks juba kajastatud allahindluse summat. Ülejäänud nõuete liigid allahinnatud varasid ei sisalda.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Seisuga 31. detsember 2020 oli kontsernil 1 klient, kellega seotud nõuded moodustasid enam kui 10% kontserni nõuetest ostjate vastu ja muudest nõuetest. Nõuded selle kliendi vastu moodustasid aruandekuupäeval 4 595,6 tuhat eurot (seisuga 31. detsember 2019 oli kontsernil kaks klienti, kellega seotud nõuded moodustasid eraldivõetuna enam kui 10% kontserni nõuetest ostjate vastu ja muudest nõuetest, nõudeid nende klientide vastu oli kogusummas 9 391,9 tuhat eurot; seisuga 31. detsember 2018 oli kontsernil kaks klienti, kellega seotud nõuded moodustasid eraldivõetuna enam kui 10% kontserni nõuetest ostjate vastu ja muudest nõuetest, nõudeid nende klientide vastu oli kogusummas 3 938,2 tuhat eurot).

Täiendav info krediidiriski kohta on avalikustatud lisades 15 ja 16.

3.1.3 Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et kontsern ei suuda oma finantskohustusi täita rahavoo puudujäägi tõttu. Likviidsuse juhtimine toimub nii igapäevaselt kui ka pikemate perioodide lõikes.

Alljärgnevas likviidsusanalüüsis on esitatud kontserni lühi- ja pikaajaliste kohustuste jaotus kohustuste realiseerumistähtaegade lõikes. Kõik tabelis esitatud summad on lepingute alusel tasumisele kuuluvad diskonteerimata rahavood. Aruandeperioodi lõpust 12 kuu jooksul tasumisele kuuluvate kohustuste summa, v.a võlakohustused, on võrdne nende bilansilise väärtusega.

Majandusaasta lõpu seisuga on kontsernil väljavõtmata laenusid 25 000,0 tuhat eurot (31. detsember 2019: ei olnud; 31. detsember 2018: 261 500 tuhat eurot).

Kohustuse jaotus maksetähtaegade järgi seisuga 31. detsember 2020:

tuhandetes eurodes	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Diskonteerimata rahavood kokku	Bilansiline väärtus
Võlakohustused v.a. rendikohustused (lisad 20 ja 34)*	41 182,4	161 098,7	4 655,8	206 936,9	197 046,4
Rendikohustused (lisa 20)	226,3	1 139,7	2 531,5	3 897,5	2 289,8
Võlad hankijatele ja muud võlad (lisa 21)	7 039,0	-	-	7 039,0	7 039,0
Kokku	**48 447,7**	**162 238,4**	**7 187,3**	**217 873,4**	**206 375,2**

* Intressikulud on prognoositud seisuga 31. detsember 2020 kehtinud intressimäärade alusel

Kohustuse jaotus maksetähtaegade järgi seisuga 31. detsember 2019:

tuhandetes eurodes	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Diskonteerimata rahavood kokku	Bilansiline väärtus
Võlakohustused v.a. rendikohustused (lisad 20 ja 34)*	50 708,2	192 369,3	-	243 077,5	232 896,4
Rendikohustused (lisa 20)	307,0	1 064,6	2 942,2	4 313,8	2 935,5
Võlad hankijatele ja muud võlad (lisa 21)	8 153,0	-	-	8 153,0	8 153,0
Kokku	**59 168,2**	**193 433,9**	**2 942,2**	**255 544,3**	**243 984,9**

* Intressikulud on prognoositud seisuga 31. detsember 2019 kehtinud intressimäärade alusel

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Kohustuste jaotus maksetähtaegade järgi seisuga 31. detsember 2018:

tuhandetes eurodes	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Diskonteerimata rahavood kokku	Bilansiline väärtus
Võlakohustused v.a. rendikohustused (lisad 20 ja 34)*	568 118,9	63 030,7	49 286,3	680 435,9	669 624,6
Rendikohustused (lisa 20)	11 042,0	240,2	-	11 282,2	11 282,2
Tuletisinstrumendid (lisa 14)	1 757,5	2 074,2	-	3 831,7	3 831,7
Võlad hankijatele ja muud võlad (lisa 21)	10 334,5	-	-	10 334,5	10 334,5
Kokku	**591 252,9**	**65 345,0**	**49 286,3**	**705 884,3**	**695 073,0**

* Intressikulud on prognoositud seisuga 31. detsember 2018 kehtinud intressimäärade alusel

Lisaks eespool esitatud tabelites avalikustatud kohustustele on kontsernil ka muutuvatest rendimaksetest tingitud tulevikukohustusi. Vt täiendavat informatsiooni lisast 33.

3.2 Kapitali juhtimine

Kapitalina käsitleb kontsern omakapitali ja saadud laene. Kapitalistruktuuri säilitamiseks või muutmiseks võib kontsern muuta aktsionäridele makstava dividendi määra, tagastada osanikele nende poolt sisse makstud kapitali, emiteerida uusi osasid või müüa varasid eesmärgiga vähendada finantskohustusi, kaasata võõrkapitali laenude näol. Juhatus hindab laenude kaasamisel ettevõtte võimet teenindada laenude põhiosa- ning intressimakseid ettevõtte põhitegevuse rahavoost ning alustab vajadusel aegsalt läbirääkimisi laenude refinantseerimiseks enne olemasolevate laenulepingute lõppemist. Laenukohustuste maksimaalse taseme määramisel juhindub juhatus netovõla ja kapitali suhtest ning netovõlg/EBITDA kordajast ning võtab arvesse laenulepingutega seatud piiranguid.

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Võlakohustused kokku (lisad 3.1.3, 20)	199 336,2	235 831,9	680 906,8
Miinus: Raha ja raha ekvivalendid (lisa 17)	-10 773,7	-11 126,5	-28 001,6
Netovõlg	188 562,5	224 705,4	652 905,2
Omakapital kokku	509 549,5	460 985,9	40 253,6
EBITDA* (lisa 5)	110 170,5	90 326,3	40 264,1
Varad	739 444,8	730 197,4	757 765,9
Netovõlg/EBITDA	1,7	2,5	16,2
Omakapital/Varad	69%	63%	5%
Kapital kokku (netovõlg + omakapital kokku)	698 112,0	685 691,3	693 158,8
Netovõla ja kapitali suhe	27%	33%	94%

* EBITDA – kasum enne neto finantskulu, sidusettevõtjate kapitaliosaluse meetodil, maksukulusid ning põhivara kulumi ja väärtuse languse kulusid

Nii EBITDA kui ka netovõlg on alternatiivsed tulemuslikkusnäitajad, mida ei ole rahvusvahelistes finantsaruandluse standardites (IFRS) defineeritud ja need ei pruugi seeläbi olla teiste ettevõtjate alternatiivsete tulemuslikkusnäitajatega võrreldavad. Kontserni hinnangul annavad alternatiivsed tulemuslikkusnäitajad konsolideeritud raamatupidamise aruande lugejatele täiendavat kasulikku informatsiooni kontserni majandustulemuste ja juhtimise kohta ning neid näitajaid kasutab ka juhtkond kontserni tulemuste analüüsimisel ja juhtimisaruandluses. Märgitud näitajaid tuleks vaadelda kui täiendavat informatsiooni, mis ei asenda näitajaid, mis tuleb esitada konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes IFRS-nõuete kohaselt.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

3.3 Õiglane väärtus

Kontserni hinnangul ei erine finantsseisundi aruandes korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade ja kohustuste õiglased väärtused oluliselt seisuga 31. detsember 2020, 31. detsember 2019 ja 31.detsember 2018 bilansilisest väärtusest. Ostjate vastu suunatud lühiajaliste nõuete ja tasumata arvete ning laenunõuete jääkväärtus, millest on maha arvatud allahindlused, võrdub hinnanguliselt nende õiglase väärtusega (tase 3). Avalikustamise eesmärgil leitakse finantskohustuste õiglane väärtus tulevaste lepinguliste rahavoogude diskonteerimisel turu intressimääraga, mis on kättesaadav kontserni sarnastele finantsinstrumentidele.

Alljärgnevalt on toodud õiglases väärtuses kajastatavate finantsinstrumentide jaotus hindamise meetodi järgi. Erinevaid tasemeid defineeritakse järgmiselt:

- identsete varade või kohustiste (korrigeerimata) noteeritud hinnad aktiivsetel turgudel (tase 1);
- muud sisendid kui 1. tasemele liigitatavad noteeritud hinnad, mis on vara või kohustise puhul kas otseselt või kaudselt jälgitavad (tase 2);
- vara või kohustise puhul mittejälgitavad sisendid (tase 3).

Kuna arvelduskrediidi ja laenukohustuste intressimäär muutub vastavalt muutustele rahaturu intressimäärades, siis ei erine selle õiglane väärtus bilansilisest väärtusest (tase 2). Täiendav informatsioon kontserni võlakohustuste, nende intressimäärade ja õiglaste väärtuste osas on toodud välja lisas 20.

LISA 4. OLULISED RAAMATUPIDAMISHINNANGUD JA EELDUSED

Raamatupidamisaruannete koostamine kooskõlas IFRS-iga eeldab raamatupidamishinnangute kasutamist. Ühtlasi nõuab see juhtkonnalt otsuste langetamist arvestusprintsiipide rakendamise protsessis. Hinnanguid ja otsuseid vaadatakse üle pidevalt ja need põhinevad minevikukogemustel ja teistel faktoritel, kaasa arvatud eeldatavatel tulevikusündmustel, mille esinemist peetakse antud asjaoludel põhjendatuks. Juhtkond langetab ka teatud otsuseid (lisaks hinnangutega seotud otsustele) arvestusprintsiipide rakendamise protsessis. Kuigi nimetatud hinnangud on tehtud juhtkonna parima teadmise kohaselt, ei pruugi need kokku langeda hilisema tegeliku tulemusega. Muudatusi juhtkonna hinnangutes kajastatakse muudatuse toimumise perioodil kasumiaruandes.

Allpool esitatud hinnangutel on kõige olulisem mõju konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes avaldatud finantsteabele.

(a) Materiaalse põhivara kasuliku eluea hindamine

Materiaalse põhivara kasuliku eluea määramisel lähtutakse juhtkonna hinnangust vara tegeliku kasutamise perioodi kohta. Senine kogemus on näidanud, et varade tegelik kasutusaeg on mõnikord osutunud mõnevõrra pikemaks kui varade hinnanguline eluiga. Seisuga 31. detsember 2020 oli kontsernil materiaalset põhivara jääkmaksumuses 594 980,0 tuhat eurot (31. detsember 2019: 627 866,1 tuhat eurot; 31. detsember 2018: 644 079,6 tuhat eurot), aruandeperioodi amortisatsioonikulu oli 37 831,5 tuhat eurot (2019: 39 233,5 tuhat eurot; 2018: 18 955,6 tuhat eurot) (lisa 7). Materiaalse põhivara keskmine järelejäänud eluiga on 15,5 (31. detsember 2019: 16,6; 31. detsember 2018: 16,4) aastat. Kui keskmine järelejäänud kasulik eluiga pikeneb / lüheneb ühe aasta võrra, väheneb amortisatsioonikulu 2 972,6 tuhande euro võrra (2019: 2 410,9 tuhande euro võrra; 2018: 2 580,9 tuhande euro võrra) / suureneb amortisatsioonikulu 4 676,6 tuhande euro võrra (2019: 5 025,9 tuhande euro võrra; 2018: 1 373,6 tuhande euro võrra).

Enefit Greeni kontserni juhtkond analüüsis kontserni tuuleparkide tegevustulemusi ning, võttes arvesse konkreetsete tuuleparkide tehnoloogilisi näitajaid, otsustas kontserni tuuleparkide kasulikke eluigasid pikendada. Kasulike eluigade ümber

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

hindamise mõju aastasele amortisatsioonikulule oli 1 510,1 tuhat eurot, mis moodustab ligikaudu 5% varasemast aastasest amortisatsioonikulust. Enefit Greeni kontserni juhtkond analüüsis kontserni päikeseparkide tegevustulemusi ning, võttes arvesse konkreetsete päikeseparkide tehnoloogilisi näitajaid, otsustas kontserni Poolas asuvate päikeseparkide kasulikke eluigasid pikendada 15 aastalt 25 aastale, et need vastaksid tegelikele eeldatavatele majanduslikult kasulikele eluigadele. Kasulike eluigade ümber hindamise mõju aastasele amortisatsioonikulule oli 522 tuhat eurot, mis moodustab ligikaudu 46% varasemast aastasest amortisatsioonikulust. Kõik eespool märgitud korrigeerimised tehti seisuga 1. jaanuar 2020.

(b) Materiaalse ja immateriaalse põhivara kaetava väärtuse hindamine

Kontsernis on vastavalt vajadusele läbi viidud materiaalse ja immateriaalse põhivara kaetava väärtuse teste. Põhivara kaetava väärtuse testimisel rakendatakse mitmeid juhtkonna hinnanguid varade kasutamisest ning müügist tulenevate ning varade hoolduseks ja remondiks vajalike rahavoogude ja inflatsiooni- ja kasvumäärade kohta. Hinnangute andmisel võetakse aluseks prognoosid üldise majanduskeskkonna, elektrienergia tarbimise ja müügihinna kohta.

Vastavalt vajadusele kasutatakse varade õiglase väärtuse määramisel ka eksperthinnanguid. Kui olukord tulevikus muutub, võib see põhjustada täiendavate allahindluste tegemist või varem tehtud allahindluste osalist või täielikku tühistamist.

2019. aasta seisuga hinnati vara väärtuse testi tulemusena alla Aulepa tuulepargi vara 502,9 tuhat eurot ja Silale tuulepargi vara 584,7 tuhat eurot (lisa 7).

2018. aasta seisuga hinnati vara väärtuse testi tulemusena alla Aulepa tuulepargi vara 635,1 tuhat eurot (lisa 7).

(c) Edasilükkunud tulumaksu kajastamine kontserni Eesti ja Läti tütarettevõtete jaotamata kasumilt

31. detsember 2020 seisuga ei ole kontsern arvestanud edasilükkanud tulumaksukohustust seoses ajutiste maksustavate erinevustega Eesti ja Läti tütarettevõtete jaotamata kasumilt summas 96 042,7 tuhat eurot. Kontsernil eksisteerib kirjalik dividendipoliitika, mis põhineb Eesti Energia AS kui ainuaktsionäri poolt tulenevale dividendiootustele. Lähtuvalt juurutatud dividendipoliitikast on kontsern hinnanud, et kontserni Eesti ja Läti tütarettevõtete jaotamata kasumist lähitulevikus (järgmise viie aasta jooksul) dividende ei jaotata. Kontsernil on kontroll oma tütarettevõtete dividendide jaotamise ajastuse ja suuruse suhtes.

LISA 5. SEGMENDIARUANDLUS

Juhatus kasutab kontserni majandustulemuste hindamiseks ja juhtimisotsuste tegemiseks segmendipõhist raporteerimist, kus Enefit Green AS segmendid on määratletud vastavalt äriüksuste peamistele tegevusvaldkondadele. Kõik kontserni opereeritavad tootmisüksused on jaotatud ärisegmentidele vastavalt nende energiatootmise viisile. Muud sisemised struktuuriüksused on jaotatud ärisegmentidele vastavalt nende peamisele tegevusvaldkonnale.

Kontsernis on eristatud kolm peamist tegevusvaldkonda, mida esitatakse eraldi avalikustatavate segmentidena, ja väiksemad tegevusvaldkonnad, mis on esitatud koos kui „Muud":

1. Tuuleenergia (hõlmab kõiki kontserni tuuleparke);

2. Koostootmine (hõlmab kõiki kontserni koostootmisjaamasid ja pelleti tootmist);

3. Päikeseenergia (hõlmab kõiki kontserni päikeseparke);

4. Muud (sh hüdroenergia, kombineeritud taastuvenergialahendused, kesksed arendus- ja juhtimisüksused).

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Segment „Muud" sisaldab tegevusvaldkondi, mille osakaal üksikult nii kontserni müügitulust kui ka EBITDA-st on ebaoluline. Ükski nendest tegevusvaldkondadest ei ületa kvantitatiivseid kriteeriume, mille puhul oleks nõutav nende kohta eraldiseisva informatsiooni avalikustamine.

Segmendi tulud hõlmavad tulusid ainult välisklientidelt, mis on saadud vastavate kaupade või teenuste müügist. Kuna segmendid põhinevad väljapoole müüdavatel kaupadel ja teenustel siis need tehingud ei sisalda kontserniüksuste vahelisi segmentide tehinguid.

Juhatus hindab segmentide tulemusi peamiselt EBITDA alusel, aga jälgib lisaks ka ärikasumit. Finantstulusid ja -kulusid ning tulumaksukulu ei jaotata segmentide vahel. Kontserni põhivarad on jaotatud segmentidele vastavalt nende kasutuseesmärgile. Kohustusi ega käibevara segmentidele ei jaotata.

Vastavalt kaugkütteseadusele peavad Konkurentsiametiga kooskõlastama müüdava soojuse piirhinna soojusettevõtjad, kes müüvad soojust tarbijatele või võrguettevõjale edasimüügiks tarbijatele või toodavad soojust elektri ja soojuse koostootmise protsessis.

tuhandetes eurodes	1.JAANUAR - 31.DETSEMBER		
	2020	**2019**	**2018**
Müügitulu			
Tuuleenergia	56 463,1	62 909,8	16 677,9
Koostootmine	51 371,8	56 326,1	42 881,7
Päikeseenergia	4 623,8	476,6	111,8
Raporteeritud segmendid kokku	**112 458,7**	**119 712,5**	**59 671,4**
Muud	1 535,6	120,6	336,1
Kokku	**113 994,3**	**119 833,1**	**60 007,5**

Kontsernil on tuuleenergia segmendis 2020. aastal 2 klienti, kelle käive kontserniga ületab eraldiseisvalt 10% kontserni müügitulust. Müük kokku antud klientidele oli 2020. aastal 52 238,0 tuhat eurot (2019: 57 068,6 tuhat eurot; 2018: selliseid kliente ei olnud).

2020. aastal on kontsernil koostootmise segmendis üks klient, kelle käive kontserniga ületab eraldiseisvalt 10% kontserni müügitulust. Müük kokku antud klienditele oli 2020. aastal 11 612,0 tuhat eurot (2019: selliseid kliente ei olnud; 2018: 21 887,0 tuhat eurot).

tuhandetes eurodes	1.JAANUAR - 31.DETSEMBER		
	2020	**2019**	**2018**
Taastuvenergia toetus ja muud äritulud			
Tuuleenergia	28 344,2	25 920,1	12 835,4
Koostootmine	5 438,6	5 061,0	5 105,5
Päikeseenergia	1 238,7	385,0	13,0
Raporteeritud segmendid kokku	**35 021,5**	**31 366,1**	**17 953,9**
Muud	13 667,8	318,7	14,3
Kokku	**48 689,3**	**31 684,8**	**17 968,2**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Muude äritulude märkimisväärne kasv „Muud" segmendis on põhjustatud 2020. aastal toimunud ühekordsest tehingust seoses kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguste ühikute müügiga. Vt. tehingu detaile lisast 25.

Kontsern jälgib EBITDA-t kui tulemuslikkuse näitajat konsolideeritud tasemel ja usub, et see näitaja on oluline kontserni finantstulemuste mõistmiseks. EBITDA ei ole IFRS-i kohaselt määratletud tulemuslikkuse näitaja. Kontserni EBITDA määratlus ei pruugi olla võrreldav sarnaselt pealkirjastatud tulemuslikkuse näitajate ja teiste majandusüksuste poolt avalikustatavate andmetega.

Intressitulusid ja -kulusid, tulumaksukulu ja kasumit (kahjumit) kapitaliosaluse meetodil investeeringutelt sidusettevõtjatesse segmentide vahel ei jaotata ning seda informatsiooni emaettevõtja juhatusele ei esitata.

Allpool on toodud teave iga avalikustatava segmendi tulemuste kohta. Tulemuslikkust mõõdetakse EBITDA alusel, mis on määratletud kui kasum enne finantskulusid, sidusettevõtjate kasumit (kahjumit) kapitaliosaluse meetodil ning enne maksu-, amortisatsiooni- ja väärtuse languse kulusid.

tuhandetes eurodes	1.JAANUAR - 31.DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Aruandeaasta kasum	67 870,4	36 784,9	9 638,0
Tulumaksukulu (lisa 31)	736,7	2 793,4	933,2
Neto finantskulud (lisa 30)	3 376,8	10 203,8	9 989,7
Kasum/(-kahjum) kapitaliosaluse meetodil investeeringutelt sidusettevõtjatesse	-5,2	-257,6	47,4
Põhivara kulum, amortisatsioon ja allahindlused (lisad 6, 7 ja 9)	38 191,8	40 801,9	19 655,7
EBITDA	**110 170,5**	**90 326,4**	**40 263,9**

tuhandetes eurodes	1.JAANUAR - 31.DETSEMBER		
	2020	2019	2018
EBITDA			
Tuuleenergia	69 397,8	69 682,6	21 882,1
Koostootmine	29 849,8	24 704,0	22 520,8
Päikeseenergia	1 673,9	458,1	-166,6
Raporteeritud segmendid kokku	**100 921,5**	**94 844,7**	**44 236,3**
Muud	9 249,0	-4 518,3	-3 972,4
Kokku	**110 170,5**	**90 326,4**	**40 263,9**
Põhivara kulum, amortisatsioon ja allahindlused (lisad 6, 7 ja 9)	-38 191,8	-40 801,9	-19 655,7
Neto finantskulud (lisa 30)	-3 376,8	-10 203,8	-9 989,7
Kasum/(-kahjum) investeeringutelt sidusettevõtjatesse	5,2	257,6	-47,4
Kasum enne tulumaksustamist	**68 607,1**	**39 578,3**	**10 571,1**

* EBITDA - kasum enne neto finantskulusid, sidusettevõtjate kapitaliosaluse tulemit, maksu-, ning põhivara kulumi- ja väärtuse languse kulusid

Tuuleenergia segmendi 2020. aasta tulemus ei sisalda põhivara allahindlusi (2019: 1 175,0 tuhat eurot; 2018: 708 tuhat eurot). Segmendi „Muud" 2019. aasta tulemus sisaldab kahjumit tütarettevõtte müügist summas 1 394,0 tuhat eurot.

tuhandetes eurodes	1.JAANUAR - 31.DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Ärikasum			
Tuuleenergia	41 804,4	37 633,3	9 165,7
Koostootmine	20 189,9	16 433,6	15 827,6
Päikeseenergia	885,6	138,2	-170,6
Raporteeritud segmendid kokku	**62 879,9**	**54 205,1**	**24 822,7**
Muud	9 098,8	-4 680,6	-4 214,4
Kokku	**71 978,7**	**49 524,5**	**20 608,3**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

tuhandetes eurodes	1.JAANUAR - 31.DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Investeeringud põhivarasse			
Tuuleenergia	7 040,9	5 280,6	3 272,3
Koostootmine	1 891,1	2 210,5	1 157,2
Päikeseenergia	4 696,8	448,3	3 936,0
Raporteeritud segmendid kokku	**13 628,8**	**7 939,4**	**8 365,5**
Muud	97,2	173,0	562,1
Kokku	**13 726,0**	**8 112,4**	**8 927,6**

tuhandetes eurodes	31.DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Põhivarad			
Tuuleenergia	490 928,7	513 904,4	533 540,9
Koostootmine	146 438,4	157 220,6	163 333,8
Päikeseenergia	23 274,3	18 588,0	3 985,3
Raporteeritud segmendid kokku	**660 641,4**	**689 713,1**	**700 860,0**
Muud	5 379,0	2 788,6	4 949,7
Kokku	**666 020,4**	**692 501,7**	**705 809,7**

Seisuga 31. detsember 2020 sisaldasid kontserni tuuleenergia segmendi varad firmaväärtust summas 23 695,0 tuhat eurot (2019: 23 695,0 tuhat eurot), koostootmise segmendi varad firmaväärtust summas 32 712,3 tuhat eurot (2019: 32 712,3 tuhat eurot) ja päikeseenergia segmendi varad firmaväärtust summas 2 816,0 tuhat eurot (2019: 2 816,0 tuhat eurot). Seisuga 31. detsember 2018 sisaldasid kontserni tuuleenergia segmendi varad firmaväärtust summas 23 695,0 tuhat eurot ja koostootmise segmendi varad firmaväärtust summas 32 712,3 tuhat eurot.

Müügitulu klientide asukoha järgi

tuhandetes eurodes	1.JAANUAR - 31.DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Eesti	50 173,3	57 132,2	48 319,1
Leedu	37 193,3	35 815,4	4 667,1
Läti	23 189,9	26 613,7	4 259,8
Soome	2 520,6	-	-
Poola	917,2	271,8	-
Taani	-	-	2 761,7
Kokku müügitulu (lisa 24)	**113 994,3**	**119 833,1**	**60 007,7**

Põhivarade jaotus varade asukoha järgi*

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Eesti	371 887,1	395 770,1	406 370,7
Leedu	231 369,3	241 339,1	254 050,5
Läti	35 958,6	38 588,6	40 886,6
Poola	15 603,8	12 169,2	-
Soome	8 000,0	-	-
Varade kasutusõigus Eesti (lisa 6)	1 259,0	1 376,2	-
Varade kasutusõigus Leedu (lisa 6)	963,3	1 349,2	-
Kokku põhivarad (lisad 6, 7 ja 9)	**665 041,1**	**690 592,4**	**701 307,8**

* välja arvatud finantsvarad, edasilükkunud tulumaksuvara ja investeeringud sidusettevõtjatesse

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

LISA 6. VARADE KASUTUSÕIGUS

tuhandetes eurodes	Maa hoonestusõigus
1.01.2019	
Esialgne kajastamine IFRS 16 rakendamisel	2 894,6
Jääkmaksumus	**2 894,6**
2019	
Soetamised	-
Arvestatud kulum	-169,2
Jääkmaksumus kokku	**2 725,3**
31.12.2019	
Soetusmaksumus	2 894,6
Akumuleeritud kulum	-169,2
Jääkmaksumus	**2 725,3**
2020	
Soetamised	-353,3
Arvestatud kulum	-149,8
Jääkmaksumus kokku	**2 222,3**
31.12.2020	
Soetusmaksumus	2 541,3
Akumuleeritud kulum	-319,0
Jääkmaksumus	**2 222,3**

Kontsern on kajastanud koondkasumiaruandes järgmised rendilepingutega seotud summad: kasutusõiguse varade kulum summas 149,8 tuhat eurot (2019: 169,2 tuhat eurot) ja intressikulud koos kasutusõiguse varadega seotud rendimaksete korrigeerimisega summas -28,0 tuhat eurot (2019: intressikulud summas 144,7 tuhat eurot).

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

LISA 7. MATERIAALNE PÕHIVARA

tuhandetes eurodes	Maa	Hooned	Rajatised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitus ja ettemaksed	Kokku
Jääkmaksumus seisuga 1.01.2018	**8 194,1**	**17 140,3**	**22 556,8**	**163 227,9**	**-**	**530,6**	**211 649,7**
2018. aastal toimunud liikumised							
Soetamised (lisa 5)	88,9	62,1	33,2	821,9	1,9	7 919,6	8 927,6
Aruandeperioodi amortisatsioonikulu (lisad 4, 5, ja 32)	-	-577,6	-1 209,8	-17 162,4	-5,8	-	-18 955,6
Põhivara väärtuse langus (lisa 32)	-	-	-	-635,1	-	-	-635,1
Lisandunud tütarettevõtja soetamisel (lisa 35)	1,4	-	-	435 882,1	39,6	7 313,8	443 236,9
Ümberklassifitseerimised	-	253,2	-	1 860,2	-	-2 257,3	-143,9
Materiaalne põhivara seisuga 31.12.2018							-
Soetusmaksumus	8 284,4	24 761,9	41 370,0	713 029,1	177,0	13 506,7	801 129,1
Akumuleeritud kulum	-	-7 883,9	-19 989,8	-129 034,5	-141,3	-	-157 049,5
Jääkmaksumus seisuga 31.12.2018	**8 284,4**	**16 878,0**	**21 380,2**	**583 994,6**	**35,7**	**13 506,7**	**644 079,6**
2019. aastal toimunud liikumised							
Soetamised (lisa 5)	1 295,2	26,3	49,5	281,5	4,6	6 423,3	8 080,6
Aruandeperioodi amortisatsioonikulu (lisad 4, 5, ja 32)	-	-595,8	-1 194,5	-37 439,2	-4,0	-	-39 233,5
Põhivara väärtuse langus (lisa 32)	-	-	-	-1 226,7	-26,9	-	-1 253,6
Müüdud põhivara (jääkväärtuses)	-46,5	-	-	-	-1,3	-	-47,8
Valuuta ümberarvestuse kursivahed	-	1,3	0,1	44,9	-	-	46,3
Lisandunud tütarettevõtja soetamisel (lisa 35)	-	196,7	182,0	11 959,4	-	-	12 338,1
Muud muutused	-	-	-	3 926,4	-	-	3 926,4
Ümberklassifitseerimised	382,7	9,0	4,7	7 813,8	-	-8 280,2	-70,0
Materiaalne põhivara seisuga 31.12.2019							
Soetusmaksumus	9 915,8	24 995,2	41 606,6	738 168,3	180,0	11 649,8	826 516,0
Akumuleeritud kulum	-	-8 479,8	-21 184,4	-168 813,7	-172,0	-	-198 649,9
Jääkmaksumus seisuga 31.12.2019	**9 915,8**	**16 515,6**	**20 422,2**	**569 354,6**	**8,0**	**11 649,8**	**627 866,1**
2020. aastal toimunud liikumised							
Soetamised (lisa 5)	30,4	14,6	371,2	222,2	-	7 087,6	7 726,0
Aruandeperioodi amortisatsioonikulu (lisad 4, 5, ja 32)	-	-621,4	-1 261,6	-35 935,1	-13,4	-	-37 831,5
Põhivara väärtuse langus (lisa 32)	-34,5	-	-	-14,0	-	-	-48,5
Müüdud põhivara (jääkväärtuses)	-33,2	-	-	-	-	-	-33,2
Valuuta ümberarvestuse kursivahed	-	-12,9	-11,3	-763,3		-6,1	-793,6
Muud muutused	-	-	-	94,9			94,9
Ümberklassifitseerimised	584,5	205,1	12,9	1 950,4	5,4	-4 758,4	-2 000,1
Materiaalne põhivara seisuga 31.12.2020							
Soetusmaksumus	10 463,0	25 218,1	42 029,8	738 549,1	180,3	13 973,0	830 413,3
Akumuleeritud kulum	-	-9 117,2	-22 496,6	-203 639,2	-180,3	-	-235 433,3
Jääkmaksumus seisuga 31.12.2020	**10 463,0**	**16 100,9**	**19 533,2**	**534 909,9**	**-**	**13 973,0**	**594 980,0**

F-39

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
pwc
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Materiaalse põhivara soetused on seotud uute taastuvenergia projektide arendamise ja olemasolevate tuuleparkide ja koostootmisjaamade märkimisväärse parendamisega.

Majandusaastal viidi läbi Enefit Greeni tuuleparkide väärtuse testid, mille raames hinnati nende varade kaetavat väärtust iga raha teeniva üksuse diskonteeritud tulevaste perioodide rahavoogude alusel. Iga raha teeniva üksuse rahavooge prognoositi kuini vastava tuulepargi kasuliku eluea lõpuni. Igat tuuleparki käsitleti eraldi raha teeniva üksusena.

Tuuleparkide materiaalsete põhivarade jääkväärtuste kogusumma seisuga 31. detsember 2020 oli 449 651,3 tuhat eurot (31. detsember 2019: 472 981,0 tuhat eurot; 31. detsember 2018: 501 759,0 tuhat eurot) ja firmaväärtuste kogusumma seisuga 31. detsember 2020 oli 23 695,0 tuhat eurot (31. detsember 2019: 23 695,0 tuhat eurot; 31. detsember 2018: 23 695,0 tuhat eurot) (lisa 9).

2020. aastal läbi viidud testide tulemusena ei tuvastatud vajadust tuuleparkide allahindluseks (2019: Aulepa tuuleparki hinnati alla summas 502,9 tuhat eurot ja Silale tuuleparki hinnati alla summas 584,7 tuhat eurot; 2018: Aulepa tuuleparki hinnati alla summas 635,1 tuhat eurot). Konservatiivsuse põhimõttest lähtuvalt 2020. aastal varsematel perioodidel kajastatud allahindlusi ei tühistatud. Allahindlused hõlmavad ainult materiaalse põhivara väärtuse langust, sest antud raha teenivatele üksusele ei ole kontsern firmaväärtust jaotanud.

Tuuleparkide varade kaetavat väärtust hinnati nende kasutusväärtuse alusel. Eeldatavaid tulevasi rahavooge diskonteeriti, kasutades Leedus asuvate tuuleparkide puhul 5,7% ja Eestis asuvate tuuleparkide puhul 4,7% diskontomäära (2019: 6,0% diskontomäära mõlemas riigis asuvate tuuleparkide puhul; 2018: 6,0% diskontomäära mõlemas riigis asuvate tuuleparkide puhul). Elektrihinna prognoosimisel kasutati nii kolmandate osapoolte hinnanguid kui ka forward-hindu. Eeldati, et Eesti ja Leedu elektrihinnad ühtlustuvad järkjärgult naaberriikide elektrihindadega. Tuuleparkide varade kaetav väärtus on kõige tundlikum elektrihinna muutuste suhtes. Juhul kui eeldust Eesti ja Leedu hindade järkjärgulisest ühtlustumisest naaberriikide hindadega ei rakendataks ja elektri turuhinda prognoositaks hetke forward-hindade alusel, siis ulatuks väärtuse langusest tingitud kahjum Eestis asuvatel tuuleparkidel 21 000,0 tuhande euroni ja Leedus asuvatel tuuleparkidel 29 000,0 tuhande euroni (2019: Eestis asuvatel tuuleparkidel 7 000,0 tuhande euroni ja Leedus asuvatel tuuleparkidel 17 000,0 tuhande euroni; 2018: Eestis asuvatel tuuleparkidel 8 000,0 tuhande euroni). Tuuleparkide kaetavate väärtuste hindamisel võeti arvesse neile jaotatud firmaväärtust.

Tundlikkuse analüüsi koostamisel arvestati samuti raha teenivatele üksustele jaotatud firmaväärtust (lisa 9).

LISA 8. KASUTUSRENT

Kasutusrendi tingimustel rendile antud varad

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	**2019**	**2018**
Soetusmaksumus	3 899,9	4 934,6	4 702,6
Akumuleeritud kulum aruandeaasta alguses	-2 673,9	-3 166,5	-3 083,9
Aruandeaasta kulum	-65,7	-81,1	-82,6
Jääkväärtus	**1 160,3**	**1 687,0**	**1 536,1**

Rendile antud varasid kasutatakse osaliselt oma äritegevuses ning osaliselt renditulu saamise eesmärgil. Soetusmaksumus ja kulum on arvestatud vastavalt rendile antud vara osale.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

LISA 9. IMMATERIAALNE PÕHIVARA

tuhandetes eurodes	Firmaväärtus	Tarkvara	Muu immateriaalne põhivara	Kokku
Jääkmaksumus seisuga 1.01.2018	**36 475,9**	**209,0**	**284,0**	**36 968,9**
2018. aastal toimunud liikumised				
Arvestatud amortisatsioon	-	-39,3	-25,7	-65,0
Lisandunud tütarettevõtja soetamisel (lisa 35)	19 931,4	-	300,0	20 231,4
Ümberklassifitseerimised	-	93,0	-	93,0
Immateriaalne põhivara seisuga 31.12.2018				
Soetusmaksumus	56 407,3	366,9	711,7	57 485,9
Akumuleeritud kulum	-	-104,2	-153,4	-257,6
Jääkmaksumus seisuga 31.12.2018	**56 407,3**	**262,7**	**558,3**	**57 228,3**
2019. aastal toimunud liikumised				
Soetatud (lisa 5)	-	29,2	2,8	32,0
Arvestatud amortisatsioon (lisa 5 ja 32)	-	-52,0	-93,5	-145,5
Lisandunud tütarettevõtja soetamisel (lisa 35)	2 816,0	-	-	2 816,0
Ümberklassifitseerimised	-	169,7	-99,0	70,7
Immateriaalne põhivara seisuga 31.12.2019				
Soetusmaksumus	59 223,2	614,2	546,7	60 384,1
Akumuleeritud kulum	-	-204,9	-178,4	-383,3
Jääkmaksumus seisuga 31.12.2019	**59 223,2**	**409,3**	**368,3**	**60 000,8**
2020. aastal toimunud liikumised				
Soetatud (lisa 5)	-	-	6 000,0	6 000,0
Arvestatud amortisatsioon (lisa 5 ja 32)	-	-68,7	-45,7	-114,4
Põhivara väärtuse langus (lisa 32)	-	-	-47,7	-47,7
Valuuta ümberarvestuse kursivahed	-	-	-	-
Ümberklassifitseerimised	-	0,1	2 000,0	2 000,1
Immateriaalne põhivara seisuga 31.12.2020				
Soetusmaksumus	59 223,2	614,3	8 546,7	68 384,2
Akumuleeritud kulum	-	-273,6	-271,8	-545,4
Jääkmaksumus seisuga 31.12.2020	**59 223,2**	**340,7**	**8 274,9**	**67 838,8**

2020. aastal omandas kontsern lepingulised õigused Tolpanvaara tuulepargi arendamiseks, tasudes selle eest 6 000,0 tuhat eurot. Koos 2018. aastal tehtud ettemaksega summas 2 000,0 tuhat eurot moodustab koguinvesteering 8 000,0 tuhat eurot. Lepingulised õigused hõlmavad erinevaid ehituslube, lennuameti kooskõlastusi, maanteeühenduste rajamise lube, elektrivõrguga liitumise lepinguid ja tuulekiiruse mõõtmise tehnilisi dokumente, mis võimaldavad selleks määratletud maatükile tuulepargi ehitada. Tuulepargi eeldatav kasulik eluiga on 30 aastat ning hetkel vara veel ei amortiseerita. Tuulepargi ehitus peaks algama lähiaastatel.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Firmaväärtuse jagunemine raha genereerivate üksuste lõikes

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Nelja Energia omandamisel tekkinud firmaväärtus	19 931,4	19 931,4	19 931,4
Poola päikeseparkide soetamisel tekkinud firmaväärtus	2 816,0	2 816,0	-
Iru elektrijaama soetamisel tekkinud firmaväärtus	32 412,3	32 412,3	32 412,3
Paldiski ja Narva tuuleparkide soetamisel tekkinud firmaväärtus	3 763,6	3 763,6	3 763,6
Pogi OÜ soetamisel tekkinud firmaväärtus	300,0	300,0	300,0
Kokku firmaväärtus	**59 223,3**	**59 223,2**	**56 407,3**

Kontsern viis aruandekuupäeva seisuga läbi firmaväärtuse kaetava väärtuse testid, millega hinnati äriühenduste käigus tekkinud firmaväärtuste võimalikku väärtuse langust. Testide tulemusena allahindluse vajadust ei tuvastatud. Raha genereerivate üksuste kaetavad väärtused leiti nende kasutusväärtuse alusel. Iga testiga hõlmatud raha genereeriva üksuse rahavood prognoositi kuni selle kasuliku eluea lõpuni. Pikema perioodi valik oli põhjendatud, sest kõik raha genereerivad üksused saavad vastavalt asukohamaa seadusandlusele taastuvenergia toetust kindla perioodi vältel. Nende toetuste lisamine iga raha teeniva üksuse terminaalaasta rahavoogudele ei annaks seetõttu objektiivset tulemust.

Nelja Energia, Paldiski ja Narva tuuleparkide omandamisel tekkinud firmaväärtust sisaldavate raha genereerivate üksuste eeldatavaid tulevasi rahavooge diskonteeriti, kasutades Leedus asuvate tuuleparkide puhul 5,7% ja Eestis asuvate tuuleparkide puhul 4,7% diskontomäära (2019: 6,0% diskontomäära mõlemas riigis asuvate tuuleparkide puhul; 2018: 6,0% diskontomäära mõlemas riigis asuvate tuuleparkide puhul).

Muude firmaväärtust sisaldavate raha genereerivate üksuste eeldatavaid tulevasi rahavooge diskonteeriti, kasutades diskontomäärasid vahemikus 5,9-7,0% (2019: 7,0%; 2018: 7,0%).

Iru elektrijaama omandamisel tekkinud firmaväärtust sisaldava raha genereeriva üksuse eeldatavaid tulevasi rahavooge diskonteeriti, kasutades 4,7% diskontomäära (2019: 7,0%; 2018: 7,0%). 1 protsendipunkti võrra kõrgema diskontomäära puhul ei ületaks firmaväärtuse bilansiline jääkväärtus selle kaetavat väärtust. Iru Elektrijaama firmaväärtusega seotud raha genereeriva üksuse rahavood on tundlikud soojuse hinna ja jäätmete vastuvõtu tasu muutuse suhtes. Soojuse hinda prognoositi lähtudes Konkurentsiameti soojuse piirhinna kooskõlastamise põhimõtetest ja kehtivas müügilepingus fikseeritud soojuse hinnast (leping kehtib kuni 15. veebruarini 2027). Jäätmete vastuvõtu tasu prognoositi lähtudes kehtivatest lepingutest ning see indekseeriti inflatsiooniga. Iru Elektrijaama firmaväärtusega seotud raha genereeriva üksuse toodangu prognoosimisel võeti arvesse kehtivas soojuse müügilepingus fikseeritud baaskogust. Kui nii soojuse hind kui jäätmete vastuvõtu tasu alaneksid 10%, siis ei ületaks firmaväärtuse bilansiline jääkväärtus selle kaetavat väärtust, sest kaugkütteseaduse §-st 8 (3) tulenevalt peab soojuse hind olema kulupõhine.

Firmaväärtus summas 19 931,4 tuhat eurot (31. detsember 2019: 19 931,4 tuhat eurot; 31. detsember 2018: 19 931,4 tuhat eurot) on jaotatud Nelja Energia AS-i omandamisel omandatud tuuleparkidele. Selle raha genereeriva üksuse eeldatavad tulevased rahavood on tundlikud elektri turuhinna prognooside ja diskontomäära muutuste suhtes. Firmaväärtuse kaetava väärtuse testid viidi läbi koos vastavate raha teenivate üksuste materiaalse põhivara kaetava väärtuse testidega. Täiendav informatsioon oluliste sisendite ning nende tundlikkuse kohta on esitatud lisas 7.

Poolas asuvate päikeseparkide omandamisel tekkis firmaväärtus summas 2 816,0 tuhat eurot (31. detsember 2019: 2 816,0 tuhat eurot), mis jaotati vastavatele päikeseparkidele ja nende arendusprojektidele (lisa 35). Seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2019 läbi viidud kaetava väärtuse testide alusel firmaväärtuse allahindluse vajadust ei tuvastatud.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

LISA 10. INVESTEERINGUD SIDUSETTEVÕTJATESSE

Kontserni investeeringud sidusettevõtjatesse 31. detsember 2020, 31. detsember 2019 ja 31. detsember 2018 seisuga:

Ettevõtja nimi	Asukoht	Osalus seisuga 31.12.2020	Osalus seisuga 31.12.2019	Osalus seisuga 31.12.2018	Seotuse kirjeldus	Kajastamise meetod
Empower 4Wind OÜ*	Eesti	40,0%	40,0%	40,0%	Märkus 1	Kapitaliosaluse meetod
Team Paldiski OÜ*	Eesti	20,0%	20,0%	20,0%	Märkus 2	Kapitaliosaluse meetod
Wind Controller JV Oy*	Soome	10,0%	10,0%	10,0%	Märkus 3	Kapitaliosaluse meetod
Oisu Biogaas OÜ*	Eesti	0%	0%	28,0%	Märkus 4	Kapitaliosaluse meetod
Vinni Biogaas OÜ*	Eesti	0%	0%	32,5%	Märkus 5	Kapitaliosaluse meetod

* Sidusettevõtjad omandatud Nelja Energia AS omandamisega 6.novembril 2018.

Märkus 1: Empower 4Wind OÜ on tuuleparkide hooldusettevõte. Ettevõte hooldab ja teenindab Eesti tuuleparke ning pakub neile ka ehitus-, paigaldus-, rikkeotsingu- ja muid seotuid teenuseid.

Märkus 2: Team Paldiski OÜ tegeleb taastuvenergia tehnoloogia arendamisega.

Märkus 3: Wind Controller JV Oy tegeleb tuuleparkide hooldusega Soomes.

Märkus 4: Oisu Biogaas OÜ ja Vinni Biogaas OÜ on kaks Eesti suurimat biogaasijaama, tootes nii elektrit- kui ka soojusenergiat.

Täiendav informatsioon Oisu Biogaas OÜ ja Vinni Biogaas OÜ võõrandamise kohta on toodud lisas 11.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

LISA 11. TÜTARETTEVÕTJAD

Seisuga 31. detsember 2020, 31. detsember 2019 ja 31. detsember 2018 omas kontsern järgmisi tütarettevõtteid:

Tütarettevõtja nimi	Riik ja tegevuskoht	Äritegevuse sisu	Kontsernile kuuluvad lihtaktsiad (%)			Mittekontrollivale osale kuuluvad lihtaktsiad (%)		
			31. DETSEMBER			31. DETSEMBER		
			2020	2019	2018	2020	2019	2018
Enefit Power & Heat Valka SIA	Läti	Soojus- ja elektrienergia tootmine ning müük	100,0	100,0	100,0	-	-	-
Nelja Energia AS	Eesti	Juhtimisteenused	-	-	100,0	-	-	-
Hanila Tuulepargid OÜ	Eesti	Elektrienergia tootmine	-	-	100,0	-	-	-
Oceanside OÜ	Eesti	Elektrienergia tootmine	-	-	100,0	-	-	-
Pakri Tuulepargid OÜ	Eesti	Elektrienergia tootmine	-	-	100,0	-	-	-
Aseriaru Tuulepark OÜ	Eesti	Elektrienergia tootmine	-	-	100,0	-	-	-
Hiiumaa Offshore Tuulepark OÜ	Eesti	Tuulepargi arendus	100,0	100,0	100,0	-	-	-
VV Tuulepargid OÜ	Eesti	Elektrienergia tootmine	-	-	100,0	-	-	-
Tootsi Tuulepark OÜ	Eesti	Tuulepargi arendus	100,0	100,0	100,0	-	-	-
4E Biofond OÜ	Eesti	Juhtimisteenused/biogaasijaamad	-	-	69,9	-	-	30,1
Enefit Wind OÜ	Eesti	Elektrienergia tootmine tuuleenergiast	100,0	100,0	100,0	-	-	
Enercom SIA	Läti	Tuulepargi arendus	100,0	100,0	100,0	-	-	-
Technological Solutions SIA	Läti	Koostootmisjaam	100,0	100,0	100,0	-	-	-
Pellet 4Energia SIA	Läti	Pelletite tootmine	100,0	100,0	100,0		-	-
4ENERGIA SIA	Läti	Juhtimisteenused	100,0	100,0	95,0	-	-	5,0
Iverneta UAB	Leedu	Elektrienergia tootmine	-	-	100,0	-	-	-
Naujoji Energija UAB	Leedu	Elektrienergia tootmine	-	-	100,0	-	-	-
Šilalės vėjas UAB	Leedu	Tuulepargi arendus	100,0	100,0	100,0	-	-	-
Sūdėnų vėjo elektra UAB	Leedu	Elektrienergia tootmine	-	-	100,0	-	-	-
Šilalės vėjo elektra UAB	Leedu	Elektrienergia tootmine	-	-	100,0	-	-	-
Šilutės vėjo parkas 2	Leedu	Tuulepargi arendus	100,0	100,0	100,0	-	-	-
Šilutės vėjo parkas 3	Leedu	Tuulepargi arendus	100,0	100,0	100,0	-	-	-
Energijos Žara	Leedu	Tuulepargi arendus	100,0	100,0	100,0	-	-	-
Vėjo Parkai UAB	Leedu	Tuulepargi arendus	100,0	100,0	100,0	-	-	-
4Energia UAB	Leedu	Juhtimisteenused	-	-	100,0	-	-	-
Enefit Wind UAB (kuni 31. mai 2019 Šilutės Vėjo Projektai UAB)	Leedu	Elektrienergia tootmine	100,0	100,0	100,0	-	-	-
Enefit Green UAB	Leedu	Tuuleparkide rajamine ja käitamine	100,0	100,0	-	-	-	-
Baltic Energy Group UAB	Leedu	Meretuulepargi arendamisega seotud uurimistegevus	100,0	100,0	100,0	-	-	-
Enefit Green sp. z.o.o	Poola	Päikeseenergia tootmine	100,0	100,0	-	-	-	-
Cirrus sp. z o.o	Poola	Päikeseenergia tootmine	100,0	100,0	-	-	-	-
Velum sp. z o.o.	Poola	Päikeseenergia tootmine	100,0	100,0	-	-	-	-
Incus sp. z o.o.	Poola	Päikeseenergia tootmine	100,0	100,0	-	-	-	-
Humilis sp. z o.o.	Poola	Päikeseenergia tootmine	100,0	100,0	-	-	-	-
Energy Solar 15 Sp. z o.o.	Poola	Päikeseenergia tootmine	100,0	100,0	-	-	-	-
PV Sielec Sp. z o.o.	Poola	Päikeseenergia tootmine	100,0	-	-	-	-	-
PV Plant Zambrow Sp. z o.o.	Poola	Päikeseparkide arendus	100,0	-	-	-	-	-
PV Plant Debnik Sp. z o.o.	Poola	Päikeseparkide arendus	100,0	-	-	-	-	-
Tolpanvaara Wind Farm OY	Soome	Tuulepargi arendus	100,0	-	-	-	-	-

Enefit Green kontserni majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne 31.detsembril 2018, 31.detsembril 2019 ja 31.detsembril 2020 lõppenud majandusaastate kohta

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Muutused aastal 2020

Enefit Green omandas 2020. aastal Soome riigimetsa haldavalt ettevõttelt Metsähallitus õigused Tolpanvaara tuulepargi projekti elluviimiseks. Vt üksikasjalisemat informatsiooni lisast 9.

Enefit Green omandas 2020. aastal 1,9 miljoni euro eest kolm päikeseparki: PV Sielec Sp. z o.o., PV Plant Zambrow Sp. Z.o.o and PV Plant Debnik Sp Z.o.o. Need tehingud ei vastanud äriühenduse kriteeriumitele ja on seetõttu kajastatud kui varade omandamised.

Muutused aastal 2019

Enefit Wind OÜ asutati 19. veebruaril 2019 Enefit Green AS tütarettevõtjana. Enefit Wind OÜ asutati mitterahalise sissemakse teel, mille tulemusena liikusid seni Enefit Green AS koosseisus olnud tuulepargid – Narva Tuulepark, Paldiski Tuulepark ja Virtsu Tuulepark – Enefit Wind OÜ alla. Lisaks ühendati 6. mail 2019 Enefit Wind OÜ'ga järgmised tuuleparke opereerivad äriühingud: Hanila Tuulepargid OÜ, Oceanside OÜ, Pakri Tuulepargid OÜ, Aseriaru Tuulepargid OÜ ja VV Tuulpargid OÜ. Seejärel liideti Enefit Wind OÜ koosseisu Enefit Green AS-i jagunemise tulemusena Aulepa tuulepark.

Enefit Green UAB asutati 22. veebruaril 2019 Enefit Green AS tütarettevõttena. Juulis 2019 müüs Enefit Green AS oma osalused Leedu tuulepargi arendusettevõtetes Enefit Green UAB'le.

Märtsis 2019 osteti välja 5% vähemusosalus 4Energia SIA-s.

Nelja Energia AS ühendati 2. aprillil 2019 Enefit Green AS-iga.

31. mail 2019 jõustus restruktueerimine, mille tulemusena sai Šilutės Vėjo Projektai UAB uueks ärinimeks Enefit Wind UAB. Leedus opereerivad tuulepargi ettevõtted Iverenta UAB, Naujoji Energija UAB, Sūdėnų vėjo elektra UAB, Šilalės vėjo elektra UAB ühendati Enefit Wind UAB-ga.

18. juunil 2019 allkirjastas Enefit Green AS lepingu 20 päikesepargi projekti ostmiseks Poolas. 31. Detsember 2019 lõppenud aruandeperioodi lõpuks oli Enefit Green lepingu raames soetanud 18 päikeseparki, mida haldavad kuus ettevõtet: Enefit Green sp z.o.o, Cirrus sp. z o.o, Velum sp. z o.o., Incus sp. z o.o., Humilis sp. z o.o. ja Energy Solar 15 Sp. z o.o. Ülejäänud kaks päikeseparki soetatakse järgmise aasta jooksul (lisa 35). 2020. aastal kahest järelejäänud päikesepargist üks soetati ning teine soetus tühistati.

18. oktoobril 2019 allkirjastas Enefit Green AS tehingu, mis hõlmas 69,88% 4E Biofond OÜ aktsiate müüki. 4E Biofond OÜ oli Vinni ja Oisu biogaasi soojuse ja elektri koostootmisjaamasid opereerivate ja omavate Vinni Biogaas OÜ ja Oisu Biogaas OÜ vähemusosanikuks. Mõlema ühingu enamusosanikuks olid kohalikud põllumajandusettevõtted (lisa 29).

Muutused aastal 2018

6. novembril 2018, pärast Läti-, Leedu- ja Eesti Konkurentisameti heakskiitu, omandas Enefit Green AS 100% Nelja Energia AS-i aktsiatest, mille eest tasuti 281 329,0 tuhat eurot. Nelja Energia aktsiatest 77% kuulus Vardar Eurusele, mille omanikeks olid 90% ulatuses Norra kohalikud omavalitsused ja 10% osas NEFCO. 23% Nelja Energia aktsiatest kuulus Eesti päritolu investoritele. Nelja Energia AS omandatud osaluse eristatavad varad ja kohustused on esitatud lisas 35.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Kohe peale Nelja Energia AS-i omandamistehingu lõpule viimist osteti välja vähemusosalused Hiiumaa Offshore Tuulepark OÜ-s ning 4Energia UAB-s, kus väikeaktsionäridele kuuluvad osalused moodustasid vastavalt 5,03% ning 20%. Nimetatud tehingute eest tasuti kokku 1 740,7 tuhat eurot.

Seisuga 31.12.2018 kuulus vähemusosalus 30,12% 4E Biofond OÜ-s Põhjamaade Keskkonnainvesteeringute Fondile (Nordic Environment Finance Corporation) ning 5% osalus 4Energia SIA-s kuulus juhatuse liikmele Toms Naburgs'ile.

Kõiki tütarettevõtteid konsolideeritakse. Emaettevõttele tütarettevõtetes kuuluv hääleõigus ei erine talle kuuluvate lihtaktsiate osakaalust. Emaettevõte ei oma eelisaktsiaid üheski tütarettevõttes. Ühegi mittekontrolliva osaluse bilansiline jääkväärtus seisuga 31. detsember 2018 ei olnud oluline.

LISA 12. VARUD

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	**2019**	**2018**
Tooraine ja materjal ladudes			
Tehnoloogiline puit	1 431,5	2 469,0	1 348,5
Puiduhake	523,9	670,7	256,1
Kütus	93,1	93,4	127,4
Kokku tooraine ja materjal ladudes	2 048,4	**3 233,1**	**1 732,0**
Valmistoodang			
Pellet	6 476,5	1 802,7	680,0
Kokku valmistoodang	6 476,5	**1 802,7**	**680,0**
Varuosad	1 739,5	1 687,4	3 195,9
Päikesepaneelid	820,8	-	-
Muu	-	-	0,2
Kokku varud	**11 085,2**	**6 723,2**	**5 608,1**

2020., 2019. ja 2018. aastatel ei ole tehtud olulisi varude allahindlusi.

2020. aastal mõjutas pelletiturgu soe talv, mis suurendas laovarusid ja langetas turuhindu kogu regioonis. 2021. aastal on turu aktiivsus ja hinnad paranenud. Aprilli lõpuks olid kontserni laovarud juba 38% väiksemad ning mais kasvas müük veelgi. Eeldatavalt taastub turg 2021. aasta talveks.

LISA 13. NÕUDED OSTJATE VASTU JA MUUD NÕUDED

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	**2019**	**2018**
Nõuded			
Nõuded ostjate vastu	9 096,9	14 628,3	13 483,4
Oodatavad krediidikahjumid	-9,6	-1,6	-17,6
Kokku nõuded ostjate vastu	**9 087,3**	**14 626,7**	**13 465,8**
Nõuded seotud osapoolte vastu (lisa 34)	36 284,9	187,4	341,7
Muud nõuded	657,0	1 759,4	1 960,9
Ettemaksed	5 536,2	3 272,7	2 577,9
Kokku lühiajalised nõuded	**51 565,5**	**19 846,2**	**18 346,3**
Pikaajalised nõuded			
Laenunõuded sidusettevõtjatele	-	-	310,0
Muud pikaajalised nõuded	102,9	129,1	153,3
Kokku pikaajalised nõuded	**102,9**	**129,1**	**463,3**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Ettemaksete all on kajastatud 31.12.2020, 31.12.2019 ja 31.12.2018 seisuga maksude ettemaksud ja ettemakstud tulevaste perioodide kulud. Muude nõuete all on 31.12.2019 ja 31.12.2018 seisuga kajastatud peamiselt kindlustusnõuet summas 1 252,0 tuhat eurot. Ettemaksed ei sisaldu finantsvarade all.

Valdav osa kontserni nõuetest ja ettemaksetest on eurodes ja kajastatud amortiseeritud maksumuses. Info nõuete krediidikvaliteedi kohta on avalikustatud lisas 16.

Nõuded seotud osapoolte vastu seisuga 31. detsember 2020 on märkimisväärselt suurenenud, kuna on lisandunud nõue emaettevõtte vastu seoses vahenditega, mida hoiustatakse emaettevõtte poolt hallataval kontsernikontol. Vt täiendavat informatsiooni lisast 18.

Ostjatelt laekumata arvete analüüs

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	**2019**	**2018**
Nõuded ostjate vastu			
Nõuded ostjate vastu	9 096,9	14 628,3	13 483,4
Oodatav krediidikahjum	-9,6	-1,6	-17,6
Kokku ostjatelt laekumata arved	**9 087,3**	**14 626,7**	**13 465,8**

Oodatava krediidikahjumi mõõtmiseks rühmitatakse nõuded ostjatele lähtudes aegumise perioodist. Oodatavad krediidikahjumi määrad põhinevad viimase 36 kuu kuni 31. detsember 2020 või vastavalt kuni 31. detsember 2019 ja 31. detsember 2018 maksedistsipliinil ning vastavatel perioodidel esinenud ajaloolistel krediidikahjumitel. Ajaloolised kahjumid on korrigeeritud eesmärgiga kajastada jooksvat ning tuleviku informatsiooni, mis puudutab makromajanduslikke faktoreid ning ostjate võimet nõuete maksmiseks. Kontsern on hinnanud, et SKP ja töötuse määr riikides, kus toimub selle kaupade ja teenuste müük, on kõige relevantsemad näitajad ning korrigeerib vastavalt ajaloolisi kahjumäärasid, lähtudes nende näitajate oodatavast muutusest.

Kontsern on hinnanud oodatavat krediidikahjumit 31. detsembri 2020, 31. detsembri 2019 ja 31.detsembri 2018 seisuga ülalpool esitatud põhimõtete alusel. Kontsern on hinnanud ostjatelt laekumata arvete oodatavad krediidikahjumi määrasid aegumata ja kuni 90 maksetähtaega ületanud nõuete osas ning hinnanud nende mõju ebaoluliseks.

Kuigi raha ja raha ekvivalendid kuuluvad samuti IFRS 9 oodatava krediidikahjumi mudeli alla, siis tuvastatud väärtuse langus oli ebaoluline 31. detsembri 2020, 31. detsembri 2019 ja 31.detsembri 2018 seisuga.

Kontserni arvestuspõhimõtete kohaselt hinnatakse reeglina nõuded, mille maksetähtajast on möödunud üle 90 päeva, alla täies ulatuses. Üle 90 päeva maksetähtaega ületavate nõuete allahindluse kogusummat korrigeeritakse tuginedes varasemale kogemusele selle kohta, kui palju ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuetest hilisemal perioodil laekub ning kui palju nõuetest, mille maksetähtajast polnud aruandeperioodi lõpu seisuga möödunud üle 90 päeva, jääb hilisemal perioodil laekumata. Samuti võetakse nõuete hindamisel arvesse muid individuaalseid ja erakorralisi mõjusid nagu globaalne majandusolukorra halvenemine. Nõuded sidusettevõtjatele hinnatakse ja analüüsitakse ülejäänud nõuetest eraldi, lähtudes nende laekumise tõenäosusest.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Muutused oodatavates krediidikahjumites nõuetes ostjate vastu

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Oodatavad krediidikahjumid perioodi algul	-1,6	-17,6	-
Aruandeperioodil ebatõenäoliselt laekuvateks loetud ja laekunud ebatõenäolised arved	-15,0	-25,9	-17,6
Lootusetuks tunnistatud arved	7,0	41,9	-
Oodatavad krediidikahjumid perioodi lõpul	**-9,6**	**-1,6**	**-17,6**

Ülejäänud nõuete liigid allahinnatud varasid ei sisalda.

LISA 14. TULETISINSTRUMENDID

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Intressi swapid	-	-	3 831,7
Kokku tuletisinstrumendid (lisa 15)	**-**	**-**	**3 831,7**
Kokku pikaajaline osa	-	-	2 074,2
Kokku lühiajaline osa	-	-	1 757,5

2018. aastal kasutati intressi swappe laenude ujuvast intressimäärast tingitud intressiriskide maandamiseks.

Alljärgnevas tabelis on toodud õiglases väärtuses kajastatavate finantsinstrumentide analüüs väärtuse hindamise meetodi järgi. Erinevaid tasemeid defineeritakse järgmiselt:

- identsete varade või kohustiste (korrigeerimata) noteeritud hinnad aktiivsetel turgudel (tase 1);
- muud sisendid kui 1. tasemele liigitatavad noteeritud hinnad, mis on vara või kohustise puhul kas otseselt või kaudselt jälgitavad (tase 2);
- vara või kohustise puhul mittejälgitavad sisendid (tase 3).

Alljärgnevas tabelis on toodud kontserni varad ja kohustused, mida kajastatakse õiglases väärtuses vastavalt õiglase väärtuse hierarhia tasemetele seisuga 31. detsember 2018. Õiglane väärtus on määratud kolmanda osapoole kinnituse põhjal, mida toetasid ka kontserni sisesed arvutused.

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER 2018			
	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Kokku
Kohustused				
Intressi swap (lisa 15)	-	3 831,7	-	3 831,7
Kokku finantskohustused	**-**	**3 831,7**	**-**	**3 831,7**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

LISA 15. FINANTSINSTRUMENTIDE JAOTUS KATEGOORIATE JÄRGI

Finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes:

tuhandetes eurodes	Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad varad	Kokku
Seisuga 31. detsember 2020		
Finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes		
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded välja arvatud ettemaksed (lisad 3.1.2 ja 13)	9 847,2	9 847,2
Nõuded seotud osapoolte vastu (lisad 3.1.2, 15, 18 ja 34)	36 284,9	36 284,9
Raha ja raha ekvivalendid (lisad 3.1.2, 3.2, 16 ja 17)	10 773,7	10 773,7
Kokku finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes	**56 905,8**	**56 905,8**
Seisuga 31. detsember 2019		
Finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes		
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded välja arvatud ettemaksed (lisad 3.1.2 ja 13)	16 515,2	16 515,2
Nõuded seotud osapoolte vastu (lisad 3.1.2, 15, 18 ja 34)	187,4	187,4
Raha ja raha ekvivalendid (lisad 3.1.2, 3.2, 16 ja 17)	11 126,5	11 126,5
Kokku finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes	**27 829,1**	**27 829,1**
Seisuga 31. detsember 2018		
Finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes		
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded välja arvatud ettemaksed (lisad 3.1.2 ja 13)	15 580,0	15 580,0
Nõuded seotud osapoolte vastu (lisad 3.1.2, 15, 18 ja 34)	651,7	651,7
Raha ja raha ekvivalendid (lisad 3.1.2, 3.2, 16 ja 17)	28 001,6	28 001,6
Kokku finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes	**44 233,3**	**44 233,3**

Finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes:

tuhandetes eurodes	Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad kohustused	Finantskohustused õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	Kokku
Seisuga 31. detsember 2020			
Finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes			
Võlakohustused (lisad 3.1.3, 3.2 ja 20)	199 336,2	-	199 336,2
Võlad hankijatele ja muud võlad (lisad 3.1.3 ja 21)	6 503,7	-	6 503,7
Võlad emaettevõttele (lisad 3.1.3, 21 ja 34)	535,3	-	535,3
Kokku finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes	**206 375,2**	**-**	**206 375,2**
Seisuga 31. detsember 2019			
Finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes			
Võlakohustused (lisad 3.1.3, 3.2 ja 20)	225 716,3	-	225 716,3
Võlad hankijatele ja muud võlad (lisad 3.1.3 ja 21)	7 367,2	-	7 367,2
Võlad emaettevõttele (lisad 3.1.3, 21 ja 34)	786,1	-	786,1
Arvelduskrediit emaettevõttelt (lisad 3.1.1, 20 ja 34)	10 115,6	-	10 115,6
Kokku finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes	**243 985,2**	**-**	**243 985,2**
Seisuga 31. detsember 2018			
Finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes			
Võlakohustused (lisad 3.1.3, 3.2 ja 20)	160 370,5	-	160 370,5
Võlad hankijatele ja muud võlad (lisad 3.1.3 ja 21)	7 088,9	-	7 088,9
Võlad emaettevõttele (lisad 3.1.3, 21 ja 34)	3 245,6	-	3 245,6
Arvelduskrediit emaettevõttelt (lisad 3.1.1, 20 ja 34)	520 536,3	-	520 536,3
Tuletisinstrumendid (lisad 3.1.3 ja 14)	-	3 831,7	3 831,7
Kokku finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes	**691 241,3**	**3 831,7**	**695 073,0**

LISA 16. FINANTSVARADE KREDIIDIKVALITEET

Finantsvarade, mille maksetähtaega pole ületatud ja mida pole alla hinnatud, krediidikvaliteedi hinnangu aluseks on reitinguagentuuride poolt antud krediidireitingud või nende puudumisel klientide ja muude lepingupartnerite varasem krediidikäitumine.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Nõuded ostjate vastu			
Nõuded uute klientide vastu (arveldatud alla 6 kuu)	4,7	0,8	129,2
Nõuded olemasolevate klientide vastu (arveldatud 6 kuud või rohkem), kes viimase 6 kuu jooksul ei ole maksetähtaega ületanud	6 828,3	7 587,1	10 305,2
Nõuded klientide vastu, kes on maksetähtaega ületanud kuue kuu jooksul	1 381,2	5 446,4	2 800,2
Nõuded olemasolevate klientide vastu (arveldatud 6 kuud või rohkem), kuid kellega ei ole viimase 6 kuu jooksul arveldatud	21,5	12,9	16,6
Muud nõuded olemasolevate klientide vastu	851,6	1 579,4	214,6
Kokku nõuded ostjate vastu (lisa 13)	**9 087,3**	**14 626,7**	**13 465,8**

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Arvelduskontod ja lühiajalised hoiused pankades			
Pankades, mis omavad Moody´s krediidireitingut Aa2	8 989,3	9 883,5	28 001,6
Pankades, mis omavad Moody´s krediidireitingut Aa3	680,2		-
Pankades, mis omavad Moody´s krediidireitingut A3	1 104,2	1 243,0	-
Kokku arvelduskontod ja lühiajalised hoiused pankades (lisa 17)	**10 773,7**	**11 126,5**	**28 001,6**

31.detsembri 2020 seisuga on deponeeritud kontserni arvelduskontode saldod SEB pangas, Swedbankis ja OP pangas Eestis ning mBank'is Poolas. Arvelduskontode jääk SEB pangas Eestis ja mBank Poolas ületab 10% kontserni pankade arvelduskontode ja lühiajaliste hoiuste kogusummast (31.detsember 2019 seisuga ületasid arvelduskontode ja lühiajaliste hoiuste kogusumma 10% piirmäära arvelduskontode jäägid ning lühiajalised hoiused SEB pangas ja Swedbankis Eestis ning mBank Poolas; 31.detsember 2018 seisuga ületasid 10% arvelduskontode ja lühiajaliste hoiuste kogusumma piirmäära arvelduskontod SEB pangas ja Swedbankis).

Juhatuse hinnangul ei esine muude nõuete ja viitlaekumiste puhul, mille osas puudub sõltumatu osapoole krediidireiting, olulist krediidiriski, kuna ei ole ilmnenud asjaolusid, mis viitaks nõuete väärtuse langusele.

LISA 17. RAHA JA RAHA EKVIVALENDID

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Arvelduskontod pankades	10 773,7	11 126,5	18 778,7
Lühiajalised housed	-	-	9 222,9
Kokku raha ja raha ekvivalendid (lisad 2.12, 3.1.3 ja 16)	**10 773,7**	**11 126,5**	**28 001,6**

Raha ja raha ekvivalentide jaotus valuutade järgi

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
EUR	9 524,2	9 935,7	28 000,1
PLN	1 249,5	1 190,8	-
USD		-	0,3
GBP		-	1,2
Kokku raha ja raha ekvivalendid (lisad 2.12, 3.1, 3.2 ja 16)	**10 773,7**	**11 126,5**	**28 001,6**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

LISA 18. ARVELDUSKREDIIT

Rahavoogude aruandes kajastatud raha ja raha ekvivalendid hõlmavad sularaha kassas, nõudmiseni hoiuseid finantseerimisasutustes, muid lühiajalisi ja kõrg-likviidseid investeeringuid, mille esialgne tähtaeg on kuni kolm kuud, mis on kergesti konverteeritavad rahaks ning mille väärtuse muutuste risk on ebaoluline. Arvelduskrediidid näidatakse finantsseisundi aruandes lühiajaliste kohustuste (laenude) grupis.

Enefit Green AS ja Enefit Green AS-i tütarettevõtja Enefit Wind OÜ arvelduskontod Swedbank AS-is ja SEB AS-is kuuluvad Eesti Energia AS-i kontsernikonto koosseisu. Lisaks Enefit Green AS-le kuuluvad kontsernikonto koosseisu Eesti Energia AS-i kõik teised tütarettevõtjad. Kontsernikonto haldaja on Eesti Energia AS. Arvelduskrediidi alusvaluuta on euro.

31. detsember 2020 seisuga oli Enefit Greeni arvelduskrediit emaettevõttelt 33 312,3 tuhat eurot, mida kajastati nõudena emaettevõtte vastu. 31 detsembri 2019 seisuga kasutas Enefit Green AS arvelduskrediiti emaettevõttelt ja seeläbi kajastas arvelduskrediidi kohustust summas 10 102,8 tuhat eurot ja 31 detsembri 2018 seisuga kasutas Enefit Green AS arvelduskrediiti emaettevõttelt ja seeläbi kajastas arvelduskrediidi kohustust summas 520 536,3 tuhat eurot.

2020. aastal oli arvelduskrediidi keskmine intressimäär 2,19%. 2019. Aastal oli Eesti Energia AS-ilt saadud arvelduskrediidi keskmine intressimäär 2,46% aasta keskmiselt tasumata arvelduskrediidi kohustuselt (2018. aastal 2,42% aasta keskmiselt tasumata arvelduskrediidi kohustuselt). Täiendav informatsioon seotud osapoolte tehingute osas on esitatud lisas 34.

LISA 19. OMAKAPITAL

Seisuga 31.12.2020 oli Enefit Green ASil registreeritud 4 793,5 tuhat aktsiat (31.12.2019: 4 793,5 tuhat aktsiat) (31.12.2018: 4 793,5 tuhat eurot). Aktsia nimiväärtus on 1 euro. Kõik seltsi aktsiad kuuluvad Eesti Energia ASile.

Seisuga 31.12.2020 moodustas Enefit Green AS kohustuslik reservkapital 479,3 tuhat eurot (31.12.2019 ja 31.12.2018: 479,3 tuhat eurot). Seisuga 31. detsember 2020 oli kontserni vaba omakapital 105 111,4 tuhat eurot (31.12.2019: 55 656,9 tuhat eurot; 31.12. 2018: 33 998,4 tuhat eurot).

Kasumi jaotamisel aktsionäridele tuleb maksta tulumaksu 14/86 netosummast dividendidele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise jaotamata kasumi väljamaksmiseni. Ülejäänud dividendid tuleb maksustada maksumääraga 20/80 netosummast. Vt lisa 31 täiendavat informatsiooni dividendide väljamaksmisega kaasnevast tulumaksukulust.

2020. aastal maksis kontsern omanikule dividende summas 18 400 tuhat eurot, dividend aktsia kohta oli 3,84 eurot (2019: 15 000 tuhat eurot, dividend aktsia kohta oli 3,13 eurot).

29. märtsil 2019 tegi Enefit Green AS-i emaettevõte Eesti Energia AS rahalise sissemakse Enefit Green AS-i omakapitali summas 400 000 tuhat eurot, et tugevdada omakapitali, mis kajastati sissemaksena muudesse reservidesse. Vastavalt emaettevõtte põhikirjale saab dividende maksta muudest reservidest. Muudest reservidest tehtavatelt dividendi väljamaksetelt ei arvestata tulumaksu.

Vaba (jaotatav) omakapital, maksimaalne võimalik netodividendide summa ja sellega kaasneva dividendi tulumaksukulu:

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Jaotamata kasum	105 111,4	55 656,9	22 998,4
Vaba (jaotatav) omakapital	105 111,4	55 656,9	33 998,4
Tulumaks kogu vaba omakapitali väljamaksmisel	-20 403,1	-10 343,3	-6 799,7
Maksimaalne võimalik netodividend	**84 708,3**	**45 313,6**	**27 198,7**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Tava puhaskasumi arvutamiseks aktsia kohta on emaettevõtja omaniku osa puhaskasumist jagatud kaalutud keskmise emiteeritud aktsiate arvuga. Kuna kontsernil pole potentsiaalseid lihtaktsiaid, on lahustunud puhaskasum kõigil perioodidel võrdne tava puhaskasumiga. 2020, 2019 ja 2018. aastal aktsiakapitalis muutusi ei olnud.

	1. JAANUAR – 31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Emaettevõtja omaniku osa kasumist (tuhandetes eurodes)	67 870,4	36 701,6	9 626,9
Kaalutud keskmine aktsiate arv (tuhandetes)	4 793,5	4 793,5	4 793,5
Tavapuhaskasum aktsia kohta (eurot)	14,2	7,7	2,0
Lahustunud puhaskasum aktsia kohta (eurot)	14,2	7,7	2,0

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

LISA 20. VÕLAKOHUSTUSED

Võlakohustused korrigeeritud soetusmaksumuses

tuhandetes eurodes	Lühiajalised võlakohustused				Pikaajalised võlakohustused			Kokku
	Arvelduskrediit (lisa 34)	Pangalaenud	Emiteeritud võlakirjad	Rendikohustused	Pangalaenud	Rendikohustused	Muud laenud	
Võlakohustused korrigeeritud soetusmaksumuses seisuga 1.01.2018	**216 104,7**	-	-	-	-	-	-	**216 104,7**
2018. aastal toimunud liikumised								
Rahalised liikumised								
Võlakohustuse tagasimaksmine	-	-2 366,9	-	-510,7	-	-	-	**-2 877,6**
Võlakirjade lunastamine	-	-	-48 500,0	-	-	-	-	**-48 500,0**
Mitterahalised liikumised								
Lisandunud võlakohustus emaettevõtjalt	304 431,6	-	-	-	-	-	-	**304 431,6**
Lisandunud võlakohustus	-	-	-	52,4	-	178,2	-	**230,6**
Laenukulude amortisatsioon	-	-	295,5	-	129,5	-	-	**425,0**
Saadud tütarettevõtja soetamisel (lisa 35)	-	13 061,2	48 204,5	11 454,4	138 264,5	107,9	-	**211 092,5**
Ümberklassifitseerimised	-	35 157,6	-	45,9	-35 157,6	-45,9	-	-
Kokku 2018. aastal toimunud liikumised	**304 431,6**	**45 851,9**	-	**11 042,0**	**103 236,4**	**240,2**	-	**464 802,1**
Võlakohustused seisuga 31.12.2018	**520 536,3**	**45 851,9**	-	**11 042,0**	**103 236,4**	**240,2**	-	**680 906,8**
Võlakohustused korrigeeritud soetusmaksumuses seisuga 31.12.2018 (lisad 3.13, 3,2 ja 15)	**520 536,3**	**45 851,9**	-	**11 042,0**	**103 236,4**	**240,2**	-	**680 906,8**
IFRS 16 esmarakendamine	-	-	-	338,6	-	2 556,0	-	2 894,6
Võlakohustused korrigeeritud soetusmaksumuses seisuga 1.01.2019	**520 536,3**	**45 851,9**	-	**11 380,6**	**103 236,4**	**2 796,2**	-	**683 801,4**
2019. aastal toimunud liikumised								
Rahalised liikumised								
Lisandunud võlakohustus	-	37 141,8	-	-	222 858,2	-	-	**260 000,0**
Võlakohustuse tagasimaksmine	-	-82 993,7	-	-11 034,2	-107 301,8	-	-	**-201 329,7**
Mitterahalised liikumised								
Emaettevõtjalt saadud võlakohustuste muutus	-510 420,7	-	-	-	-	-	-	**-510 420,7**
Laenukulude amortisatsioon	-	-	-	-	3 988,0	-	-	**3 988,0**
Korrigeerimised	-	-	-	-139,8	-	-67,3	-	**-207,1**
Ümberklassifitseerimised	-	37 141,8	-	77,7	-37 141,8	-77,7	-	-
Kokku 2019. aastal toimunud liikumised	**-510 420,7**	**-8 710,1**	-	**-11 096,3**	**82 402,5**	**-145,0**	-	**-447 969,5**
Võlakohustused seisuga 31.12.2019	**10 115,6**	**37 141,8**	-	**284,3**	**185 638,9**	**2 651,2**	-	**235 831,8**

pwc
Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

tuhandetes eurodes	Lühiajalised võlakohustused				Pikaajalised võlakohustused			Kokku
	Arvelduskrediit (lisa 34)	Pangalaenud	Emiteeritud võlakirjad	Rendikohustused	Pangalaenud	Rendikohustused	Muud laenud	
Võlakohustused korrigeeritud soetusmaksumuses seisuga 31.12.2019 (lisad 3.1.3, 3.2 ja 15)	**10 115,6**	**37 141,8**	**-**	**284,3**	**185 638,9**	**2 651,2**	**-**	**235 831,8**
2020. aastal toimunud liikumised								
Rahalised liikumised								
Lisandunud võlakohustus	-	391,3	-	-	8 585,4	-	-	**8 976,7**
Võlakohustuse tagasimaksmine	-	-37 527,8	-	-292,4	-	-	-	**-37 820,2**
Mitterahalised liikumised								
Emaettevõtjalt saadud võlakohustuste muutus	-10 115,6	-	-	-	-	-	-	**-10 115,6**
Ümberklassifitseerimised	-	37 533,1	-	253,0	-37 533,1	-253,0	-	**-**
Laenukulude amortisatsioon	-	-	-	-	26,2	-	-	**26,2**
Korrigeerimised	-	-	-	-	-	-353,2	-	**-353,2**
Valuutakursi muutuste mõju	-	-5,3	-	-	-204,2	-	-	**-209,5**
Muud liikumised	-	-	-	-	-	-	3 000,0	**3 000,0**
Kokku 2020. aastal toimunud liikumised	**-10 115,6**	**391,3**	**-**	**-39,4**	**-29 125,7**	**-606,2**	**3 000,0**	**-36 495,6**
Võlakohustused seisuga 31.12.2020	**-**	**37 533,1**	**-**	**244,9**	**156 513,3**	**2 045,0**	**3 000,0**	**199 336,3**
Võlakohustused korrigeeritud soetusmaksumuses seisuga 31.12.2020 (lisad 3.1.3, 3.2 ja 15)	**-**	**37 533,1**	**-**	**244,9**	**156 513,3**	**2 045,0**	**3 000,0**	**199 336,3**

F-54

pwc
Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

2018. aastal kajastas kontsern finantsseisundi aruandes ainult kapitalirendina klassifitseeritud kohustusi vastavalt standardile IAS 17 „Rendid".

Rendilepingud seisuga 31. detsember 2018 on seotud Nelja Energia AS ostuga kaasa tulnud kapitalirendikohustustega. Kapitalirendid olid seotud tuuleparkidega Leedus ja masinate ja seadmete ostudega. Kõik need rendilepingud olid kajastatud kui kapitalirent, kuna omandiõigus renditud vara osas läheb rendiperioodi lõpus üle kontsernile.

2019. aasta esimeses kvartalis viis kontsern lõpule Nelja Energia AS-i omandamisega kaasa tulnud pangalaenude ja kapitalirendikohustuste refinantseerimise, milleks kasutati 2018. aasta detsembris Enefit Greeni poolt sõlmitud laenulepinguid SEB Pank AS-ga (200 000,0 tuhat eurot) ja Swedbank AS-ga (60 000,0 tuhat eurot) kogumahus 260 000,0 tuhat eurot. Refinantseerimistehingute tulemusena maksime tagasi Nelja Energia laene summas 153 153,7 tuhat eurot ja kapitalirendikohustusi summas 11 034,2 tuhat eurot ning võtsime välja uusi Enefit Greeni laene summas 260 000,0 tuhat eurot. Lisas 30 on avalikustatud laenude varasemast tagasimaksest tulenenud finantskulud. 2019. aastal võetud uutest laenudest maksti aasta jooksul tagasi vastavalt lepingutes ettenähtud tagasimakse graafikutele 37 141,8 tuhat eurot.

Enefit Green AS tegi 2020. aastal graafikujärgseid laenu tagasimakseid summas 37 527,8 tuhat eurot.

2020. aastal sõlmis Enefit Green AS pikaajalise laenulepingu Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupangaga (EBRD) summas 40 mln Poola zlotti (9,000,0 tuhat eurot), mis maksti täielikult välja.

Tolpanvaara projekti omandamisega seotud võlakohustus, mis tuleb vastavalt Metsähallituse ja Enefit Green ASi vahel sõlmitud kokkuleppele tasuda 2024. aastal, on kajastatud muude laenude all summas 3 000,0 tuhat eurot. Antud tehingu kohta on täiendav informatsioon toodud lisas 9.

Arvelduskrediidi, pangalaenude ja rendikohustuste õiglane väärtus

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Arvelduskrediidi nominaalväärtus	-	10 102,8	520 536,3
Arvelduskrediidi õiglane väärtus	-	10 102,8	520 536,3
Ujuva intressimääraga pangalaenude ja rendikohustuste nominaalväärtus (lisa 3.1)	196 336,3	225 716,2	164 436,0
Ujuva intressimääraga pangalaenude ja rendikohustuste õiglane väärtus (lisa 3.3)	196 336,3	225 716,2	164 436,0

Juhtkonna hinnangul ei erine ujuva intressimääraga laenude õiglane väärtus aruandeperioodi lõpu seisuga nende bilansilisest väärtusest, kuna riskimarginaalid ei ole muutunud.

Pikaajalised pangalaenud nominaalväärtuses tagasimaksetähtaja järgi

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
< 1 aasta	37 924,3	37 141,8	45 836,1
1–5 aastat	151 653,3	185 638,9	59 174,6
> 5 aasta	4 468,7	-	48 143,0
Kokku	**194 046,4**	**222 780,7**	**153 153,7**

Laenud on nomineeritud eurodes ja Poola zlottides (üks laen eelpool mainitud Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupangast). Seisuga 31. detsember 2020 oli antud laenu saldo 8 381 tuhat eurot (38 216,0 tuhat Poola zlotti). Seisuga 31. detsember 2019 ja 31. detsember 2018 olid kõik laenud nomineeritud eurodes.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Seisuga 31. detsember 2020 oli kontsernil väljavõtmata laenusid 25 000,0 tuhat eurot (31. detsember 2019 ei olnud; 31. detsember 2018: 261 500,0 tuhat eurot).

Võlakohustused intressimäärade fikseerimise perioodi järgi

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
< 1 aasta	191 737,5	235 831,8	680 906,6
1–5 aastat	3 130,0	-	-
> 5 aasta	4 468,7	-	-
Kokku (lisad 3.1 ja 3.2)	**199 336,2**	**235 831,8**	**680 906,6**

Varasem periood kuni järgmise intressimäära ümberhindamiseni või tagasimaksetähtajani.

Võlakohustuste kaalutud keskmised efektiivsed intressimäärad

	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Arvelduskrediit	2,2%	2,5%	2,4%
Pangalaenud	1,7%	1,7%	1,9%
Rendikohustused	4,7%	4,8%	2,4%

Netovõlg*

	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 17)	10 773,7	11 126,5	28 001,6
Lühiajalised võlakohustused	-37 777,9	-47 541,8	-577 430,2
Pikaajalised võlakohustused	-161 558,3	-188 290,1	-103 476,6
Netovõlg	**-188 562,5**	**-224 705,4**	**-652 905,2**
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 17)	10 773,7	11 126,5	28 001,6
Arvelduskrediit (lisad 18 ja 34)	-	-10 115,6	-520 536,3
Ujuva intressiga kohustused	-196 336,3	-225 716,2	-160 370,5
Netovõlg	**-188 562,6**	**-224 705,3**	**-652 905,2**

Netovõlg – võlakohustused kokku miinus raha ja raha ekvivalendid, vaata ka lisa 3.2

LISA 21. VÕLAD HANKIJATELE JA MUUD VÕLAD

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Finantskohustused võlgades hankijatele ja muudes võlgades			
Võlad hankijatele	4 903,6	4 768,5	6 151,8
Viitvõlad	444,9	735,2	410,7
Võlad emaettevõttele (lisa 34)	535,3	786,1	3 245,6
Intressivõlad	170,3	190,1	470,9
Muud võlad	985,1	1 673,4	55,5
Kokku finantskohustused võlgades hankijatele ja muudes võlgades (lisad 3.1 ja 15)	**7 039,0**	**8 153,3**	**10 334,5**
Võlad töötajatele (lisa 3.1)	987,7	942,1	880,2
Maksuvõlad (lisa 3.1)	1 830,4	3 438,0	3 387,6
Kokku võlad hankijatele ja muud võlad	**9 857,1**	**12 533,4**	**14 602,2**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

LISA 22. SIHTFINANTSEERIMINE

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Sihtfinantseerimine perioodi algul	8 575,0	5 261,1	5 526,4
Kajastatud muude ärituludena (lisad 25, 32)	-540,9	-517,2	-301,3
Muud	-14,0	3 831,1	36,0
Sihtfinantseerimine perioodi lõpul	**8 020,1**	**8 575,0**	**5 261,1**

Sihtfinantseerimise kohustuse saldo sisaldab 2017.aastal saadud välisabi seoses Narva Tuulepargi, Paide elektrijaama ning biomassist koostootmisjaama ehitamiseks Lätis. 2018. aasta liikumised sisaldavad sealhulgas ka liitumistasude ettemakse summas 36 tuhat eurot.

Selleks, et sihtfinantseerimist tagasi ei nõutaks, peab kontsern täitma teatavaid kohustusi: säilitama projektidokumente, nõudmisel esitama projektiga seotuid aruandeid ning mõne projekti puhul täitma teatavaid tehnilisi tingimusi.

LISA 23. ERALDISED

Muutused eraldistes 2020. aastal

tuhandetes eurodes	Algsaldo 1. jaanuar 2020	Moodustamine ja ümberhindamine	Arvestatud intressikulu (lisa 30)	Kasutamine	Lõppsaldo 31. detsember 2020	
					Lühiajaline eraldis	Pikaajaline eraldis
Töötajatega seotud eraldised	16,3	1,9	0,2	-3,8	1,9	12,7
Muud eraldised	64,1	51,5	-	-4,0	111,7	-
Kokku eraldised	**80,4**	**53,4**	**0,2**	**-7,8**	**113,6**	**12,7**

Muutused eraldistes 2019. aastal

tuhandetes eurodes	Algsaldo 1. jaanuar 2019	Moodustamine ja ümberhindamine	Arvestatud intressikulu (lisa 30)	Kasutamine	Lõppsaldo 31. detsember 2019	
					Lühiajaline eraldis	Pikaajaline eraldis
Töötajatega seotud eraldised	15,6	2,5	0,2	-1,9	1,9	14,4
Muud eraldised	-	79,8	-	-15,7	64,1	-
Kokku eraldised	**15,6**	**82,3**	**0,2**	**-17,6**	**66,0**	**14,4**

Muutused eraldistes 2018. aastal

tuhandetes eurodes	Algsaldo 1. jaanuar 2018	Moodustamine ja ümberhindamine	Arvestatud intressikulu (lisa 30)	Kasutamine	Lõppsaldo 31. detsember 2018	
					Lühiajaline eraldis	Pikaajaline eraldis
Töötajatega seotud eraldised	17,9	-2,3	0,2	-	1,9	13,7
Kokku eraldised	**17,9**	**-2,3**	**0,2**	**-**	**1,9**	**13,7**

Eraldised on diskonteeritud diskontomääradega 0,24%–2,92% (2019: 0,09%–3,46%); (2018: 0,15%–4,05%). Eraldiste diskonteerimisel kasutatakse diskontomäärade kõverat, mis võimaldab anda täpsema hinnangu erinevates ajahorisontides paiknevatele eraldistele.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

LISA 24. MÜÜGITULU

tuhandetes eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Tegevusvaldkondade lõikes			
Kaupade müük			
Pelleti müük	16 315,0	19 545,0	3 032,0
Vanametalli müük	675,2	714,3	477,9
Muude kaupade müük	2 026,4	38,3	120,6
Kokku kaupade müük	**19 016,6**	**20 297,6**	**3 630,5**
Teenuste müük			
Elektrienergia müük	69 323,8	73 999,9	27 043,7
Jäätmete käitlus ja edasimüük	14 755,6	12 472,7	9 856,4
Soojusenergia müük	8 523,1	11 423,1	18 653,9
Vara rent ja hooldus (lisa 8)	703,3	683,6	683,4
Muude teenuste müük	1 671,9	956,2	139,6
Kokku teenuste müük	**94 977,7**	**99 535,5**	**56 377,1**
Kokku müügitulu (lisa 5)	**113 994,3**	**119 833,1**	**60 007,1**

2020. aasta muude kaupade müügitulu sisaldab päikesepaneelide müüki emaettevõtjale summas 1 975,4 tuhat eurot (vt. ka lisa 34).

LISA 25. TAASTUVENERGIA TOETUS JA MUUD ÄRITULUD

tuhandetes eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Taastuvenergia toetus (lisa 34)	33 279,0	30 620,1	17 158,7
Sihtfinantseerimine (lisad 22, 32)	540,9	517,2	301,3
Tulud kasvuhoonegaaside saastekvootidest (lisad 5 ja 34)	13 667,5	-	-
Muud äritulud	1 201,9	547,5	508,3
Kokku taastuvenergia toetused ja muud äritulud (lisa 5)	**48 689,3**	**31 684,8**	**17 968,3**

Enefit Green AS müüs 2020. aasta juunis 550 000 tonni Iru elektrijaamale perioodiks 2013-2020 eraldatud CO_2 heitmekvoote, mida kontsern enda tarbeks ei vajanud, sest fossiilsete kütuste kasutamine soojuse tootmiseks on vähenenud. Antud tehing suurendas kontserni muid äritulusid 13 667,5 tuhande euro võrra. Vt ka lisasid 5 ja 34.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

LISA 26. KAUBAD, TOORE, MATERJAL JA TEENUSED

tuhandetes eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Tehnoloogiline kütus	14 667,1	18 664,2	11 676,9
Hooldus- ja remonditööd	15 704,6	15 976,6	6 659,4
Elektrienergia	3 363,0	5 472,4	2 751,7
Tuhakäitlusega seotud teenused	3 660,9	2 700,0	2 923,4
Materjalid ja varuosad toodangu valmistamiseks	2 884,2	1 041,4	1 609,3
Ülekandeteenused	999,0	712,6	381,2
Saastemaks	241,6	225,7	381,8
Loodusvarade ressursimaks	6,6	7,5	4,1
Muud kaubad, toore, materjal ja teenused	2 292,9	1 754,4	557,2
Kokku kaubad, toore, materjal ja teenused	**43 819,9**	**46 554,7**	**26 945,1**

2020. aastal on muud kaubad, toore materjal ja teenused all kajastatud summas 1 653,8 tuhat eurot kulusid, mis on seotud pelleti ja pelleti toormaterjali transpordiga sadamasse (2019: 1 441,0 tuhat eurot; 2018: 262,7 tuhat eurot).

LISA 27. TÖÖJÕUKULUD

tuhandetes eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Põhitasud, lisatasud, preemiad, puhkusetasud	4 669,2	4 487,6	3 385,3
Muud tasud ja toetused töötajatele	102,3	134,4	89,8
Tööjõukuludelt arvestatud maksud	1 299,2	1 252,1	1 060,1
Kokku arvestatud tööjõukulud	**6 070,8**	**5 874,1**	**4 535,2**
sh arvestatud nõukogudele ja juhatustele (lisa 34)	410,2	396,3	410,0
sh palgakulu	335,4	309,2	341,6
sh preemiad	50,6	58,1	54,5
sh lisatasud	24,2	29,0	13,9
Keskmine töötajate arv	153	148	94

LISA 28. MUUD TEGEVUSKULUD

tuhandetes eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Ärikonsultatsioonid	946,7	1 759,2	2 582,0
Aktsiisimaks	324,5	727,0	1 394,5
Kinnisvara rent ja hooldus	1 960,6	1 976,1	1 110,5
Infotehnoloogia teenused	890,2	837,0	338,9
Personaliga seotud kulud	185,7	293,5	125,1
Toetused ja annetused	419,8	246,1	183,6
Elektriaktsiis	-	-	13,1
Kontoriga seotud kulud	206,5	228,8	305,3
Turva- ja üldkindlustusteenused	1 302,2	1 631,9	169,4
Finants- ja raamatupidamisteenused	299,4	243,9	163,3
Õigusalased teenused	74,9	73,2	75,5
Muud kulud	686,0	547,4	86,6
Kokku muud tegevuskulud	**7 296,6**	**8 564,1**	**6 547,8**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 03.06.2021

Rida „Kinnisvara rent ja hooldus" sisaldab rendikulusid summas 1 375,8 tuhat eurot (2019: 1 472,6 tuhat eurot). Need kulud hõlmavad muutuvaid rendimakseid summas 1 375,8 tuhat eurot (2019: 1 472,6 tuhat eurot), mida ei ole rendikohustuste mõõtmisel arvesse võetud, väikese väärtusega rentidega seotud kulusid summas 0 eurot (2019: 0 eurot) ja lühiajaliste rentidega seotud kulusid summas 0 eurot (2019: 0 eurot).

LISA 29. KAHJUM TÜTARETTEVÕTTE MÜÜGIST

tuhandetes eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Kahjum tütarettevõtte müügist	-	1 391,6	-
Kokku muud ärikulud	**-**	**1 391,6**	**-**

18. oktoobril 2019 allkirjastas Enefit Green AS tehingu, mis hõlmas 4E Biofond OÜ 69,88% aktsiate müüki. Enefit Green omandas 4E Biofondi OÜ-s 69,88% osaluse 2018 aasta novembris, kui ostis taastuvenergiaettevõtte Nelja Energia AS. 4E Biofond OÜ on Vinni ja Oisu biogaasi soojuse ja elektri koostootmisjaamasid opereerivate ja omavate Vinni Biogaas OÜ ja Oisu Biogaas OÜ vähemusosanikuks. Mõlema ühingu enamusosanikuks on kohalikud põllumajandusettevõtted.

Müüdud tütarettevõtja netovara

tuhandetes eurodes	
	18. oktoober 2019
VARAD	
Materiaalne põhivara	3 059,8
Raha ja raha ekvivalendid	452,7
Kokku müüdud tütarettevõtja netovara	**3 512,5**
Mittekontrolliv osa netovaradest	-1 058,8
Müügihind	1 062,1
Kahjum müügist (lisa 32)	**-1 391,6**
Raha sissetulek osaluse müügist	
Laekunud müügist	1 062,1
Tütarettevõtja raha pangakontodel	-452,7
Kokku raha sissetulek osaluse müügist	**609,3**

LISA 30. NETO FINANTSKULUD

tuhandetes eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Finantstulud			
Intressitulud	1,8	37,4	7,4
Kasum valuutakursi muutusest	201,1	0,3	0,2
Kokku finantstulud (lisa 32)	**202,9**	**37,7**	**7,6**
Finantskulud			
Intressikulud võlakohustustelt			
Intressikulud võlakohustustelt	-3 634,9	-7 133,4	-9 428,6
Kapitaliseeritud laenukasutuse kulutused	132,8	175,5	-
Kokku intressikulud võlakohustustelt	**-3 502,1**	**-6 957,7**	**-9 428,6**
Intressikulud eraldistelt (lisa 23)	-0,2	-0,2	-0,2
Kokku intressikulud	**-3 502,3**	**-6 957,9**	**-9 428,8**
Muud finantskulud	-41,7	-3 283,6	-568,6
sh laenu ennetähtaegse tagastamise tasu (lisa 20)	-	*-2 823,3*	-
Kahjum valuutakursi muutusest	-35,7	-	-
Kokku finantskulud	**-3 579,7**	**-10 241,5**	**-9 997,3**
Neto finantskulud	**-3 376,8**	**-10 203,8**	**-9 989,7**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 03.06.2021

LISA 31. TULUMAKSUKULU

Vastavalt kehtivale tulumaksuseadusele maksustatakse Eestis äriühinguid dividendide jaotamisel. Alates 2019. aastast kohaldub regulaarselt makstavatele dividendidele madalam maksumäär 14% ehk 14/86 dividendide netosummast. Seega saab residendist äriühing dividendide tulumaksuga maksustamisel kohaldada madalamat maksumäära 14/86 ja tavamäära 20/80. Soodsamat maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise jaotamata kasumi väljamakseni, millelt äriühing on maksnud tulumaksu. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018.a. esimene arvesse võetav aasta. Maksustamisele ei kuulu jaotatavad dividendid, mida makstakse teistelt äriühingutelt saadavate dividendide arvel, tingimusel, et dividendide saajale kuulus dividendide maksmise ajal vähemalt 10% suurune osalus.

tuhandetest eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Tulumaksukulu/(tulu)	-468,8	4 064,7	57,7
Edasilükkunud tulumaksuvara/kohustuse muutus	1 205,5	-1 271,3	875,5
Kokku tulumaksukulu/(tulu)	**736,7**	**2 793,4**	**933,2**

Keskmine tegelik tulumaksumäär

tuhandetes eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Eesti			
Dividendide netosumma	18 400,0	15 000,0	-
sh dividendid, millele on rakendatud soodusmääraga tulumaks 14/86	-	733,3	-
dividendid, millele on rakendatud tulumaksumäära 20/80	-	10 202,2	-
maksuvabad dividendid	18 400,0	4 064,6	-
Teoreetiline tulumaks	-	2 669,9	-
Sidusettevõtjatelt saadud dividendide mõju	-	-30,1	-
Tegelik tulumaks dividendidelt	-	2 639,8	-
Keskmine efektiivne tulumaksumäär		14,9%	
Tütarettevõtjate tulumaksukulu	-468,8	1 425,0	57,7
Tulumaksukulu	**-468,8**	**4 064,8**	**57,7**
Edasilükkunud tulumaksukulu/(tulu)	1 205,5	-1 271,3	875,5
sh edasilükkunud tulumaksutulu	-711,9	-1 271,3	-
edasilükkunud tulumaksukulu	1 917,4	-	875,5
Kokku tulumaksukulu/(tulu)	**736,7**	**2 793,4**	**933,2**

Ainuomanikule maksti 2020. aastal dividende kontserni Leedu tütarettevõtte jaotamata kasumist ja seetõttu oli neilt eelnevalt tulumaks tasutud.

Kontsernil on seisuga 31.12.2020 edasilükkunud tulumaksukohustus 12 555,4 tuhat eurot (31. detsember 2019: 12 190,9 tuhat eurot; 31. detsember 2018: 12 894,8) seoses Leedus asuvate tuuleparkide hindamisel õiglaste väärtuse ning raamatupidamise varade bilansiliste maksumuse vahest, mis tekkis Nelja Energia AS ostuanalüüsi käigus.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 03.06.2021

LISA 32. ÄRITEGEVUSEST SAADUD RAHA

tuhandetes eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Kasum enne maksustamist	**68 607,1**	**39 578,3**	**10 571,2**
Korrigeerimised			
Materiaalse põhivara kulum ja väärtuse langus (lisa 7)	38 077,4	40 656,6	19 590,7
Immateriaalse põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus (lisa 9)	114,4	145,3	65,0
Põhivara soetamiseks saadud sihtfinantseerimise amortisatsioon (lisa 22)	-540,9	-517,2	-301,3
Intressi- ja muud finantskulud (lisa 30)	3 579,7	10 241,3	9 428,6
(Kasum)/kahjum kapitaliosaluse meetodil sidusettevõtjatesse	-5,2	-257,6	55,5
Kasum põhivara müügist	-0,8	-101,4	-2,3
Intressi- ja muud finantstulud (lisa 30)	-1,8	-44,1	-7,4
Liitumistasude ja muude teenustasude amortisatsioon	-13,9	-13,9	-
Kahjum äri müügist (lisa 29)	-	1 394,0	-
Tasumata/laekumata kahjum tuletisinstrumentidelt	-	-	700,0
Korrigeeritud kasum enne maksustamist	**109 816,0**	**91 081,3**	**40 100,0**
Äritegevusega seotud käibevarade netomuutus			
Äritegevusega seotud nõuete muutus (lisa 13)	5 541,0	237,0	906,0
Varude muutus (lisa 12)	-4 362,0	-1 099,5	232,7
Nõuded ostjate vastu muutus (lisa 13)	-4 014,5	-963,3	2 667,4
Kokku äritegevusega seotud käibevarade netomuutus	**-2 835,5**	**-1 825,9**	**3 806,1**
Äritegevusega seotud kohustuste netomuutus			
Eraldiste muutus (lisa 23)	45,8	0,9	-2,3
Võlgnevuse muutus hankijatele (lisa 21)	503,5	-1 286,8	130,9
Muu äritegevusega seotud kohustuste netomuutus	-2 319,6	-1 447,7	2 457,2
Kokku äritegevusega seotud kohustuste netomuutus	**-1 770,3**	**-2 733,6**	**2 585,8**
Äritegevusest saadud raha	**105 210,2**	**87 621,3**	**46 491,9**

LISA 33. TINGIMUSLIKUD TULEVIKUKOHUSTUSED

Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevad kohustused

Eesti

Maksuhaldur ei ole algatanud ega läbi viinud maksurevisjoni ega üksikjuhtumi kontrolli üheski kontserniettevõttes. Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ja trahv. Juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata kontsernile olulise täiendava maksusumma.

Välisriigid

Maksuhaldur ei ole algatanud ega läbi viinud maksurevisjoni ega üksikjuhtumi kontrolli üheski kontserni välisettevõttes. Lätis, Leedus ja Poolas on maksuhalduril õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast. Juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata kontsernile olulise täiendava maksusumma.

Tingimuslikud kohustused, mis on seotud käimasolevate juriidiliste vaidlustega

Kontsernil oli 31. detsember 2020 seisuga käimas juriidiline vaidlus kolmanda osapoolega, mille võimaliku negatiivse lahenduse mõju võis ulatuda kuni 1 980,8 tuhande euroni. Kontsern uskus, et negatiivse tulemuse tõenäosus on alla 50%. Riigikohus otsustas 8. veebruaril 2021 jätta kaebuse rahuldamata ja kõik kolmanda isiku vaidlusega seotud nõuded jäeti seega samuti rahuldamata.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 03.06.2021

Laenukovenandid

Kontserni poolt sõlmitud laenulepingutes on kehtestatud piirmäärad kontserni konsolideeritud finantsnäitajatele. 2020. aastal ega 2019. aastal ei ole piirmäärasid ületatud (lisa 20).

Muutuvad rendimaksed

Kui hoonestusõigused põhinevad muutuvatel rendimaksetel, mis ei sõltu indeksist ega määrast, nt väljamaksete tegemisel võetakse aluseks maal asuvate varade müügiprotsent või katastriüksuste maade väärtused, siis neid rendilepinguid ei arvestata kasutusõiguse varade ja rendikohustustena vastavalt IFRS 16 nõuetele, vaid arvestatakse kui perioodi tegevuskulusid. Kontserni hinnangul on 31. detsembri 2020. aasta seisuga diskonteeritud tulevaste perioodide maksete summa nende rendilepingute kehtivusaja jooksul 7 872,6 eurot (2019: 9 103,4 tuhat eurot). Muutused katastriväärtustes, elektrihindades või tootmismahtudes mõjutavad rendilepingute tegelikke makseid.

LISA 34. TEHINGUD SEOTUD OSAPOOLTEGA

Enefit Green AS emaettevõtteks on Eesti Energia AS. Eesti Energia AS-i ainuaktsionär on Eesti Vabariik.

Enefit Green AS raamatupidamise aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks omanikke, teisi samasse konsolideerimisgruppi kuuluvaid äriühinguid, sidusettevõtteid, ühisettevõtteid, tegev- ja kõrgemat juhtkonda ning eespool loetletud isikute lähedasi pereliikmeid ja nende poolt kontrollitavaid või nende olulise mõju all olevaid ettevõtteid. Samuti on loetud seotud osapoolteks kõik üksused, kus riigil on kontroll või valitsev mõju.

Kontsern on rakendanud vabastust tema jaoks ebaoluliste tehingute ja saldode avalikustamise osas valitsuse ja teiste seotud osapooltega, kuna riigil on kontroll, ühine kontroll või oluline mõju nende osapoolte üle.

Tehingud ja saldod emaettevõttega

tuhandetes eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Teenuste ost	4 124,9	4 884,4	10 492,8
Kaupade müük*	15 642,9	-	8,7
Teenuste müük	3 503,9	2 541,0	6 977,1

*Kaupade müük sisaldab kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguste ühikute müügist saadud tulu summas 13 667,5 tuhat eurot (lisa 25)

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Nõuded (lisa 13)	36 198,8	187,4	182,2
sh kontsernikonto nõue emaettevõtte vastu (lisa 18)	*33 312,3*	-	-
Kohustused (lisad 20 ja 21)	535,3	10 901,7	523 781,9
sh arvelduskrediit emaettevõttelt (lisad 18 ja 20)	-	*10 115,6*	*520 536,3*

Tehingud ja saldod teiste samasse konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtetega

tuhandetes eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Teenuste ost	1 111,8	1 429,7	116,0
Kaupade ost	7,3	-	-
Kaupade müük	39,6	-	-
Teenuste müük	1 336,3	450,4	510,9

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Nõuded (lisa 13)	83,8	-	469,5
Kohustused (lisa 21)	57,8	-	168,3

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 03.06.2021

Tehingud ja saldod teiste seotud osapooltega (sh sidusettevõtjatega):

tuhandetes eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Teenuste ost	2 088,0	995,4	126,5
Teenuste müük	16,6	51,8	-

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Nõuded (lisa 13)	2,2	-	-
Kohustused (lisa 21)	459,9	-	0,4

Kaupade ostu- ja müügitehingud seotud osapooltega on teostatud Konkurentsiameti poolt kinnitatud hindades või turuhindades.

Enefit Green AS ja Enefit Green AS-i tütarettevõtja Enefit Wind OÜ arvelduskontod Swedbank AS-is ja SEB AS-is kuuluvad Eesti Energia AS-i kontsernikonto koosseisu. 2020. majandusaastal nagu ka võrreldaval perioodil Enefit Green AS kontsernikontolt intressitulu ei teeninud. Aruandeperioodil 2019 on Enefit Green AS-le arvestatud kontsernikonto kasutamise eest intressikulu kokku 2 832,5 tuhat eurot intressimääraga 2,46% (2018: 6 122,3 tuhat eurot intressimääraga 2,42%).

Juhatuse ja nõukogu liikmetele makstud tasud on avalikustatud lisas 27. Juhatuse liikmetega teenistuslepingu ennetähtaegsel lõpetamisel hüvitist ette nähtud ei ole.

Tehingud Eesti Vabariigi kontrolli või valitseva mõju all olevate ettevõtetega

Kontserni juhatus avalikustab tehingud Eesti Vabariigi kontrolli või valitseva mõju all olevate ettevõtetega. Aruandeperioodil ja võrreldavatel perioodidel on kontsern teinud olulises summas ostu- ja müügitehinguid põhivõrguettevõtja Elering AS-ga, mis on 100%-liselt riigile kuuluv äriühing.

Tehingud Elering AS-ga

tuhandetes eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Teenuste ost	453,7	656,3	968,5
Teenuste müük (lisa 25)	32 336,9	30 510,0	17 158,8

Nõuded Elering AS-i vastu ning kohustused Elering AS-i ees

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Nõuded	503,6	4 823,8	2 769,2
Kohustused	268,7	57,2	156,5

LISA 35. TÜTARETTEVÕTJA OST

18. juunil 2019 allkirjastas Enefit Green lepingu 20 päikesepargi projekti ostmiseks Poolas. Omandatavate päikeseelektrijaamade koguvõimsus on 19,15 megavatti. Omandatavast 20 projektist oli üheksa päikeseparki valminud, ülejäänud jaamad olid ehituse lõppfaasis.

Omandamisel tekkinud firmaväärtus, mis sisaldas tehingus omandatud hüvesid, mida ei olnud võimalik eraldiseisvalt identifitseerida ja seega eraldiseisvalt arvele võtta, moodustas 2 816,0 tuhat eurot ning on seostatav päikeseparkide ja nende arendusprojektidega, milles kontsern eeldab saavutada sünergiat läbi juhtimisalaste teadmiste rakendamise (lisad 9 ja 11).

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Alljärgnevas tabelis on koondatud info omandatud osaluse õiglase väärtuse üleantud tasu ning omandatud eristatavate varade ja kohustuste õiglaste väärtuste kohta omandamise kuupäeval.

Omandatud osaluse eristatavad varad ja kohustused (2019)

tuhandetes eurodes	
	Õiglane väärtus
VARAD	
Materiaalne põhivara	12 338,1
Varud	15,5
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	419,1
Raha ja raha ekvivalendid	579,5
Kokku varad	**13 352,2**
KOHUSTUSED	
Võlakohustused	-
Tuletisinstrumendid	84,6
Garantii reserv	64,0
Maksukohustused	61,5
Kokku kohustused	**210,1**
Kokku omandatud eristatav netovara	**13 142,1**
Omandatud osaluse soetusmaksumus	**15 958,0**
Firmaväärtus	**2 816,0**
Tütarettevõtte soetuse rahavoog miinus omandatud raha	-13 799,5
Finantskohustus (kuulub tasumisele 2020) (lisa 21)	-1 579,1

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

6. novembril 2018, pärast Läti, Leedu ja Eesti Konkurentisametite heakskiitu, omandas Enefit Green AS 100% Nelja Energia AS-i aktsiatest.

Omandatud osaluse eristatavad varad ja kohustused (2018)

tuhandetes eurodes	
	Õiglane väärtus
VARAD	
Materiaalne põhivara	443 236,9
Immateriaalne põhivara	300,0
Edasilükkunud tulumaksuvarad	1 690,4
Muud pikaajalised finantsinvesteeringud	3 476,1
Muud pikaajalised nõuded	307,0
Varud	5 637,8
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	13 879,0
Raha ja raha ekvivalendid	31 411,6
Kokku varad	**499 938,8**
KOHUSTUSED	
Võlakohustused	211 092,6
Tuletisinstrumendid	3 620,6
Võlad hankijatele ja muud võlad	8 139,3
Edasilükkunud tulumaksukohustused	12 976,7
Kokku kohustused	**235 829,2**
Mittekontrolliv osalus	2 712,0
Kokku omandatud eristatav netovara	**261 397,6**
Omandatud osaluse soetusmaksumus	**281 329,0**
Firmaväärtus	**19 931,4**
Tütarettevõtte soetuse rahavoog miinus omandatud raha	**249 917,4**

Omandamisel tekkinud firmaväärtus, mis sisaldas tehingus omandatud hüvesid, mida ei olnud võimalik eraldiseisvalt identifitseerida ja seega eraldiseisvalt arvele võtta, moodustas 19 931,4 tuhat eurot ning on seostatav tuuleparkide ja nende arendusprojektidega.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 03.06.2021

LISA 36. TÄIENDAVAD ANDMED EMAETTEVÕTTE KOHTA

Vastavalt Eesti Vabariigi raamatupidamisseadusele peab konsolideeriva äriüksuse (emaettevõtte) konsolideerimata finantsaruannete (esmaste aruannete) informatsioon olema avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades. Emaettevõtte aruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Tütarettevõtete kajastamist käsitlevad arvestuspõhimõtted on emaettevõtte eraldiseisvates esmastes aruannetes, mis on esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisana, muudetud vastavalt IAS 27 „Konsolideerimata finantsaruanded" nõuetele.

Emaettevõtte aruannetes, mis on avalikustatud käesoleva raamatupidamise aastaaruande lisana (Täiendavad andmed emaettevõtte kohta), on investeering tütarettevõttesse kajastatud soetusmaksumuses, millest on maha arvatud kajastatud väärtuse langus.

Kasumiaruanded

tuhandetes eurodes	1. JAANUAR - 31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
Müügitulu	35 188,1	31 421,5	45 988,5
Taastuvenergia toetus ja muud äritulud	19 245,0	5 256,3	15 267,6
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-11 348,8	-11 108,9	-20 173,0
Tööjõukulud	-4 078,7	-3 967,3	-3 100,9
Põhivara kulum, amortisatsioon ja väärtuse langus	-6 356,8	-6 277,4	-15 059,5
Muud tegevuskulud	-3 088,0	-3 810,1	-5 521,1
Kahjum tütarettevõtte müügist	-	-1 382,7	-118,8
ÄRIKASUM	**29 560,8**	**10 131,4**	**17 282,8**
Finantstulud	25 120,5	9 144,7	88,2
Finantskulud	-3 835,0	-6 937,1	-6 092,0
Neto finantstulud/(kulud)	**21 285,5**	**2 207,6**	**-6 003,8**
Kasum kapitaliosaluse meetodil investeeringutelt sidusettevõtjatesse	**5,2**	**95,9**	**-**
KASUM ENNE TULUMAKSUSTAMIST	**50 851,5**	**12 434,9**	**11 279,0**
Tulumaksukulu	-	-2 669,9	-
ARUANDEAASTA KASUM	**50 851,5**	**9 765,0**	**11 279,0**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Finantsseisundi aruanded

tuhandetes eurodes	31. DETSEMBER		
	2020	2019	2018
VARAD			
Põhivara			
Materiaalne põhivara	95 040,8	96 276,2	196 985,5
Immateriaalne põhivara	36 505,8	36 584,0	37 009,0
Investeeringud tütarettevõtjatesse	383 068,8	378 885,2	284 077,8
Investeeringud sidusettevõtjasse	532,1	594,9	-
Laenunõuded tütarettevõtjatelt	36 990,5	149 819,9	46 153,3
Kokku põhivara	**552 138,0**	**662 160,2**	**564 225,6**
Käibevara			
Varud	877,0	290,2	347,3
Nõuded ostjate vastu, muud nõuded ja ettemaksed	120 173,0	18 023,1	5 657,6
Raha ja raha ekvivalendid	2,6	3,8	260,5
Kokku käibevara	**121 052,6**	**18 317,1**	**6 265,4**
Kokku varad	**673 190,6**	**680 477,3**	**570 491,0**
OMAKAPITAL			
Aktsiakapital	4 793,5	4 793,5	4 793,5
Kohustuslik reservkapital	479,3	479,3	479,3
Muud reservid	400 000,0	400 000,0	-
Jaotamata kasum	61 231,2	28 779,7	34 809,8
Kokku omakapital	**466 504,0**	**434 052,5**	**40 082,6**
KOHUSTUSED			
Pikaajalised kohustused			
Võlakohustused	156 513,3	185 638,9	-
Sihtfinantseerimine	2 204,8	2 424,3	2 640,5
Eraldised	12,7	14,4	13,7
Kokku pikaajalised kohustused	**158 730,8**	**188 077,6**	**2 654,2**
Lühiajalised kohustused			
Võlakohustused	37 533,1	47 184,0	524 627,8
Eraldised	21,8	1,9	1,9
Võlad hankijatele ja muud võlad	10 400,9	11 161,3	3 124,5
Kokku lühiajalised kohustused	**47 955,8**	**58 347,2**	**527 754,2**
Kokku kohustused	**206 686,7**	**246 424,8**	**530 408,4**
Kokku kohustused ja omakapital	**673 190,6**	**680 477,3**	**570 491,0**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Rahavoogude aruanded

tuhandetes eurodes	2020	2019	2018
Rahavood äritegevusest			
Kasum enne maksustamist	**50 851,5**	**12 434,9**	**11 279,0**
Korrigeerimised			
Põhivara kulum, amortisatsioon ja väärtuse langus	6 356,8	6 277,9	15 059,5
Põhivara soetamiseks saadud sihtfinantseerimise amortisatsioon	-159,8	-159,8	-166,3
Kahjum (kasum) investeeringult tütarettevõtjasse	-1,5	-	-88,2
Kapitaliosaluse meetodi mõju	-5,2	-95,9	-
Kursikasum/kahjum välisvaluutas laenudelt	-209,4	-	-
Intressikulu võlakohustustelt	3 835,0	6 933,7	6 082,2
Intressi- ja muu finantstulud	-25 120,5	-9 144,7	-
Liitumistasu ja muude teenustasude amortisatsioon	-13,9	-13,9	-
Kahjum (kasum) investeeringult	-	1 370,1	-2,1
Korrigeeritud puhaskasum	**35 533,0**	**17 602,3**	**32 164,1**
Äritegevusega seotud käibevarade netomuutus			
Äritegevusega seotud nõuete muutus	1 333,8	487,1	926,4
Varude muutus	-586,8	2 229,4	-164,9
Muu äritegevusega seotud käibevarade netomuutus	-6 204,5	4 975,5	1 069,8
Kokku äritegevusega seotud käibevarade netomuutus	**-5 457,5**	**7 692,0**	**1 831,4**
Äritegevusega seotud kohustuste netomuutus			
Eraldiste muutus	18,2	-	-
Võlgnevuse muutus hankijatele	970,0	-1 407,7	977,2
Muu äritegevusega seotud kohustuste netomuutus	-1 687,0	988,0	1 029,0
Kokku äritegevusega seotud kohustuste netomuutus	**-698,8**	**-419,7**	**2 006,2**
Makstud intressid ja laenukulud	-3 675,1	-7 641,0	-5 247,8
Saadud intressid	1 899,2	4 903,1	-
Makstud tulumaks	-	-2 669,9	-
Kokku rahavood äritegevusest	**27 600,8**	**19 466,7**	**30 753,9**
Rahavood investeerimisest			
Laekunud materiaalse põhivara müügist	34,0	0,5	2,1
Laekunud liitumistasud	-	-	36,0
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-5 172,0	-1 450,1	-8 581,3
Tasutud äritegevuse soetamisel	-	-14 374,6	-281 329,0
Sissemaks reservkapitali	-	-2,5	-
Antud laenud (k.a. kontsernikonto suurenemine)	-10 671,1	-	-
Finantsinvesteeringutelt laekunud dividendid	67,9	96,6	-
Tütarettevõtjalt laekunud dividendid	18 400,0	-	-
Laekunud äri müügist	-	1 062,1	-
Laekunud äri likvideerimisest	1 507,0	-	-
Kokku rahavood investeerimisest	**4 165,8**	**-14 668,0**	**-289 872,2**
Rahavood finantseerimisest			
Grupisisese võla netomuutus	25 225,6	-103 089,6	-46 006,3
Arvelduskrediidi saldo muutus	-10 042,2	-509 774,1	305 385,3
Saadud pangalaenud	8 976,7	260 000,0	-
Tagasi makstud pangalaenud	-37 527,8	-37 141,8	-
Sissemaks vabatahtlikku reservi	-	400 000,0	-
Dividendimaksed	-18 400,0	-15 000,0	-
Tasutud tütarettevõtja vähemusosaluse soetamisel	-	-50,0	
Kokku rahavood finantseerimisest	**-31 767,7**	**-5 055,4**	**259 379,0**
Puhas rahavoog	**-1,2**	**-256,7**	**260,5**
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi algul	3,8	260,5	-
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpul	2,6	3,8	260,5
Kokku raha ja raha ekvivalentide muutus	**-1,2**	**-256,7**	**260,5**

Enefit Green kontserni majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne 31.detsembril 2018, 31.detsembril 2019 ja 31.detsembril 2020 lõppenud majandusaastate kohta

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Omakapitali muutuste aruanded

tuhandetes eurodes	Aktsiakapital	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Jaotamata kasum	Kokku
Omakapital seisuga 1. jaanuar 2018	**4 793,5**	**479,3**	**-**	**23 530,8**	**28 803,6**
Aruandeaasta kasum	**-**	**-**	**-**	**11 279,0**	**11 279,0**
Omakapital seisuga 31. detsember 2018	**4 793,5**	**479,3**	**-**	**34 809,8**	**40 082,6**
Aruandeaasta kasum	**-**	**-**	**-**	**9 765,0**	**9 765,0**
Sissemakse vabatahtlikku reservi	-	-	400 000,0	-	**400 000,0**
Makstud dividendid	-	-	-	-15 000,0	**-15 000,0**
Muud korrigeerimised	-	-	-	-795,1	**-795,1**
Kokku omanike poolt tehtud ning omanikele tehtud väljamaksed, mis on kajastatud otse omakapitalis	**-**	**-**	**400 000,0**	**-15 795,1**	**384 204,9**
Omakapital seisuga 31. detsember 2019	**4 793,5**	**479,3**	**400 000,0**	**28 779,7**	**434 052,5**
Aruandeaasta kasum	**-**	**-**	**-**	**50 851,5**	**50 851,5**
Makstud dividendid	-	-	-	-18 400,0	**-18 400,0**
Kokku omanike poolt tehtud ning omanikele tehtud väljamaksed, mis on kajastatud otse omakapitalis	**-**	**-**	**-**	**-18 400,0**	**-18 400,0**
Omakapital seisuga 31. detsember 2020	**4 793,5**	**479,3**	**400 000,0**	**61 231,2**	**466 504,0**

Korrigeeritud konsolideerimata jaotamata kasum on vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele summa, millest aktsiaselts võib teha aktsionäridele väljamakseid. Emaettevõtte omakapital on kokku viidud korrigeeritud konsolideerimata omakapitaliga allpool olevas tabelis.

tuhandetes eurodes EUR	31 detsember		
	2020	**2019**	**2018**
Emaettevõtte omakapital	466 504,0	434 052,5	40 082,6
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaliste bilansiline maksumus	-383 600,9	-379 480,7	-284 077,8
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus kapitaliosaluse meetodil	426 642,8	406 414,1	283 266,4
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital	**509 545,9**	**460 985,9**	**39 271,2**

LISA 37. SÜNDMUSED PÄRAST ARUANDEKUUPÄEVA

Kontserni praeguste prognooside kohaselt 2021. aastal majanduskasv järkjärgult taastub ja COVID-19 mõju elektrihindadele väheneb. Pärast aruandeperioodi lõppu on koroonapandeemia mõjutanud jäätmetarneid ja kontsern on mõningaid sõlmitud jäätmelepinguid muutnud. Muid märkimisväärseid koroonapandeemia mõjusid pole majandusaasta aruande koostamise perioodil ilmnenud.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 08.06.2021

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Enefit Green AS-i aktsionärile

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Enefit Green AS-i (Ettevõte) ja selle tütarettevõtete (koos Kontsern) konsolideeritud finantsseisundeid seisuga 31. detsember 2018, 31. detsember 2019 ja 31. detsember 2020 ning nendel kuupäevadel lõppenud majandusaastate konsolideeritud finantstulemusi ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Mida me auditeerisime

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud kasumiaruandeid 31. detsembril 2018, 31. detsembril 2019 ja 31. detsembril 2020 lõppenud majandusaastate kohta;
- konsolideeritud koondkasumiaruandeid 31. detsembril 2018, 31. detsembril 2019 ja 31. detsembril 2020 lõppenud majandusaastate kohta;
- konsolideeritud finantsseisundi aruandeid seisuga 31. detsember 2018, 31. detsember 2019 ja 31. detsember 2020;
- konsolideeritud rahavoogude aruandeid eeltoodud kuupäevadel lõppenud majandusaastate kohta;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruandeid eeltoodud kuupäevadel lõppenud majandusaastate kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulisi arvestuspõhimõtteid ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksiga (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks). Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet (kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet).

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

AS PricewaterhouseCoopers
Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn; tegevusluba nr 6; registrikood: 10142876
T: 614 1800, F: 614 1900, www.pwc.ee

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;

- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

AS PricewaterhouseCoopers

Tiit Raimla
Vandeaudiitor, litsents nr 287

9. juuni 2021
Tallinn, Eesti

LÜHENDATUD KONSOLIDEERITUD KASUMI- JA MUU KOONDKASUMIARUANDED

LÜHENDATUD KONSOLIDEERITUD KASUMIARUANDED

tuhandetes eurodes	Lisa	I poolaasta 2021	I poolaasta 2020
Müügitulu	10	63 522,4	56 558,8
Taastuvenergia toetus ja muud äritulud	11	14 885,8	34 541,0
Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus		-5 942,2	2 551,2
Kaubad, toore, materjal ja teenused	12	-19 086,9	-19 972,2
Tööjõukulud		-3 306,5	-3 013,4
Põhivara kulum ja väärtuse langus		-19 125,6	-18 337,1
Muud tegevuskulud		-3 687,5	-3 819,6
ÄRIKASUM		**27 259,5**	**48 508,7**
Finantstulud		144,5	38,5
Finantskulud		-1 575,6	-1 855,8
Neto finantskulud		-1 431,1	-1 817,3
Kahjum kapitaliosaluse meetodil investeeringutelt sidusettevõtetesse		-36,1	-51,1
KASUM ENNE MAKSUSTAMIST		**25 792,4**	**46 640,3**
Tulumaks		-760,0	834,2
ARUANDEPERIOODI KASUM		**25 032,3**	**47 474,5**
Tavapuhaskasum aktsia kohta (eurodes)		5,22	9,90
Lahustunud puhaskasum aktsia kohta (eurodes)		5,22	9,90

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

LÜHENDATUD KONSOLIDEERITUD MUU KOONDKASUMIARUANDED

tuhandetes eurodes	Lisa	I poolaasta 2021	I poolaasta 2020
ARUANDEPERIOODI KASUM		**25 032,3**	**47 474,5**
Muu koondkasum			
Kirjed, mida võib edaspidi ümber liigitada kasumiaruandesse:			
Rahavoo riskimaandamisinstrumentide ümberhindlus (I poolaasta 2021:. s.h ümberklassifitseerimised kasumiaruandesse summas null eurot; I poolaasta 2020: ümberklassifitseerimised kasumiaruandesse summas null eurot)	8	-2 980,6	-
Välismaiste tütarettevõtete ümberarvestusel tekkinud valuutakursivahed	8	93,6	-613,9
Aruandeperioodi muu koondkahjum		**-2 887,0**	**-613,9**
KOKKU ARUANDEPERIOODI KOONDKASUM		**22 145,3**	**46 860,6**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

LÜHENDATUD KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI VAHEARUANNE

tuhandetes eurodes	Lisa	30. juuni 2021	31. detsember 2020
VARAD			
Põhivara			
Materiaalne põhivara	6	615 405,8	594 980,0
Immateriaalne põhivara		68 306,0	67 838,8
Kasutusõiguse varad		2 139,6	2 222,3
Ettemaksed	3	4 108,3	-
Edasilükkunud tulumaksuvarad		382,0	344,3
Investeeringud sidusettevõtjatesse		496,1	532,1
Pikaajalised nõuded		78,0	102,9
Kokku põhivara		**690 915,8**	**666 020,4**
Käibevara			
Varud		6 382,4	11 085,2
Nõuded ostjate vastu, muud nõuded ja ettemaksed		19 197,8	51 565,5
Raha ja raha ekvivalendid		11 139,9	10 773,7
Kokku käibevara		**36 720,1**	**73 424,4**
Kokku varad		**727 635,9**	**739 444,8**
OMAKAPITAL			
Aktsiakapital		4 793,5	4 793,5
Kohustuslik reservkapital		479,3	479,3
Muud reservid	8	385 498,2	399 165,3
Jaotamata kasum		103 043,7	105 111,4
Kokku omakapital		**493 814,7**	**509 549,5**
KOHUSTUSED			
Pikaajalised kohustused			
Laenukohustused	9	142 713,4	161 558,3
Sihtfinantseerimine		7 742,7	8 020,1
Tuletisinstrumendid	7	13 760,7	-
Edasilükkunud tulumaksukohustused		12 480,4	12 555,4
Eraldised		11,8	12,7
Kokku pikaajalised kohustused		**176 709,0**	**182 146,5**
Lühiajalised kohustused			
Laenukohustused	9	47 672,4	37 777,9
Võlad hankijatele ja muud võlad		9 333,1	9 857,3
Eraldised		106,7	113,6
Kokku lühiajalised kohustused		**57 112,2**	**47 748,8**
Kokku kohustused		**233 821,2**	**229 895,3**
Kokku omakapital ja kohustused		**727 635,9**	**739 444,8**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

LÜHENDATUD KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE VAHEARUANDED

tuhandetes eurodes	Lisa	I poolaasta 2021	I poolaasta 2020
Rahavood äritegevusest			
Äritegevusest laekunud raha	13	43 897,4	67 555,4
Makstud intressid ja laenukulud		-1 577,4	-1 861,1
Laekunud intressid		23,3	1,6
Makstud tulumaks		-394,1	-205,3
Neto rahavood äritegevusest		**41 949,2**	**65 490,6**
Rahavood investeerimisest			
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	6	-38 746,6	-1 253,8
Laekunud materiaalse põhivara müügist		22,5	34,0
Üle 3-kuulise tähtajaga hoiuste netomuutus		-	5,2
Finantsinvesteeringutelt laekunud dividendid		-	67,9
Neto rahavood investeerimistegevusest		**-38 724,1**	**-1 146,7**
Rahavood finantseerimisest			
Arvelduskrediidi saldo netomuutus		33 312,3	-38 241,1
Saadud pangalaenud	9	10 000,0	8 976,7
Pangalaenude tagasimaksed	9	-18 961,8	-18 570,9
Tagasi makstud liisingkohustuste põhiosamaksed	9	-109,4	-118,3
Makstud dividendid	3	-27 100,0	-18 400,0
Neto rahavood finantseerimistegevusest		**-2 858,9**	**-66 353,6**
Neto rahavoog		**366,2**	**-2 009,7**
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi algul		10 773,7	11 126,5
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpul		11 139,9	9 116,7
Netomuutus raha ja raha ekvivalentides		**366,2**	**-2 009,8**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

LÜHENDATUD KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE VAHEARUANDED

tuhandetes eurodes	Aktsiakapital	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Jaotamata kasum	Kokku omakapital
Omakapital seisuga 1. jaanuar 2020	**4 793,5**	**479,3**	**400 056,2**	**55 656,9**	**460 985,9**
Perioodi kasum	-	-	-	47 474,5	47 474,5
Perioodi muu koondkahjum	-	-	-613,9	-	-613,9
Kokku perioodi koondkasum/(kahjum)	-	-	**-613,9**	**47 474,5**	**46 860,6**
Makstud dividendid	-	-	-	-18 400,0	-18 400,0
Kokku otse omakapitalis kajastatud tehingud ettevõtte omanikega	-	-	-	**-18 400,0**	**-18 400,0**
Omakapital seisuga 30. juuni 2020	**4 793,5**	**479,3**	**399 442,3**	**84 731,4**	**489 446,5**
Omakapital seisuga 1. jaanuar 2021	**4 793,5**	**479,3**	**399 165,3**	**105 111,4**	**509 549,5**
Perioodi kasum	-	-	-	25 032,3	25 032,3
Perioodi muu koondkahjum	-	-	-2 887,0	-	-2 887,0
Kokku perioodi koondkasum/(kahjum)	-	-	**-2 887,0**	**25 032,3**	**22 145,3**
Makstud dividendid (lisa 3)	-	-	-	-27 100,0	-27 100,0
Emaettevõttega sõlmitud tuletisinstrumentide tehingute esmasel kajastamisel tekkinud õiglane väärtus (lisad 3, 7, 8 ja 14)	-	-	-10 780,1	-	-10 780,1
Kokku otse omakapitalis kajastatud tehingud ettevõtte omanikega	-	-	**-10 780,1**	**-27 100,0**	**-37 880,1**
Omakapital seisuga 30. juuni 2021	**4 793,5**	**479,3**	**385 498,2**	**103 043,7**	**493 814,7**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

Lühendatud konsolideeritud raamatupidamise vahearuande lisad

1. Üldine informatsioon

Enefit Green kontserni 30. juunil 2021 lõppenud 6 kuu lühendatud konsolideeritud raamatupidamise vahearuanne sisaldab Enefit Green ASi (emaettevõte, õiguslikult vormilt aktsiaselts) ja tema tütarettevõtete (ühiselt nimetatud kontsern) finantsinformatsiooni ning kontserni osalusi sidusettevõtetes.

Enefit Green AS opereerib kõiki Eesti Energia ASi taastuvenergia tootmisüksusi ning on üks Baltikumi suurimaid taastuvenergia tootjaid. Enefit Green kontsern toodab elektrit tuulest, veest, päikesest, segaolmejäätmetest, biomassist ja maagaasist.

Emaettevõtte registreeritud aadress on Lelle 22, Tallinn 11318, Eesti.

Enefit Green ASi ainuomanik on Eesti Energia AS, mis on Eesti Vabariigile kuuluv äriühing.

2. Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte

Käesolev lühendatud konsolideeritud raamatupidamise vahearuanne on koostatud kooskõlas rahvusvahelise raamatupidamisstandardiga IAS 34 „Vahefinantsaruandlus" ja ei sisalda kõiki lisasid, mida tavapäraselt sisaldab raamatupidamise aastaaruanne, mistõttu tuleks seda lugeda koos kontserni 31. detsembril 2020 lõppenud majandusaasta raamatupidamise aastaaruandega, mis on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS), nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

Raamatupidamise vahearuande koostamisel on kasutatud samu arvestuspõhimõtteid nagu kasutati 31. detsembril 2020 lõppenud majandusaasta raamatupidamise aastaaruande koostamisel.

Alates 1. jaanuarist 2021 kontsernile kohustuslikuks muutunud uued rahvusvahelised finantsaruandluse standardid, avaldatud standardite muudatused ja rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite tõlgendamise komitee (IFRIC) tõlgendused ei põhjustanud muudatusi kontserni arvestuspõhimõtetes ega finantsaruandluses.

Raamatupidamise vahearuande koostamisel peab juhtkond tegema otsuseid ning kasutama hinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad arvestuspõhimõtete rakendamist ja aruandes kajastatud varade ja kohustuste ning tulude ja kulude summasid. Tegelikud tulemused võivad hinnangutest erinevaks kujuneda. Arvestuspõhimõtete rakendamisel tehtud olulised juhtkonna otsused ja peamised hinnangute ebakindluse allikad kattuvad olulisel määral nendega, mida on kirjeldatud 31. detsembril 2020 lõppenud majandusaasta kohta koostatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes.

Tuletisinstrumendid ja riskimaandamine

Tuletisinstrumente kajastatakse esmasel arvele võtmisel õiglases väärtuses tuletisinstrumendi lepingu sõlmimise kuupäeval ja hinnatakse edaspidi ümber nende õiglasele väärtusele. Väärtuse muutusest tekkinud kasumi või kahjumi kajastamise meetod sõltub sellest, kas tuletisinstrument on määratletud riskimaandamisinstrumendina ja kui on, siis maandatava objekti olemusest. Kontsern kasutab rahavoo riskimaandamisinstrumente, mille eesmärgiks on maandada elektrihinna muutumise riski.

Tehingu sõlmimisel dokumenteerib kontsern riskimaandamisinstrumentide ja maandatavate objektide vahelise suhte, riskimaandamise eesmärgid ja erinevate riskimaandamistehingute sooritamise strateegia. Samuti dokumenteerib kontsern, kas riskimaandamistehingutes kasutatavate tuletisinstrumentide ja maandatavate objektide rahavoogude muutuste vahel on majanduslik seos. Riskimaandamise alustamisel dokumenteerib kontsern riskimaandamise ebaefektiivsuse allikad. Riskimaandamise ebaefektiivsus arvutatakse igal aruandeperioodil ja kajastatakse kasumiaruandes.

Riskimaandamise eesmärgil kasutatavate tuletisinstrumentide õiglased väärtused on esitatud lisas 7. Muus koondkasumis kajastatud riskimaandamisreservi liikumised on esitatud lisas 8. Riskimaandamise tuletisinstrumentide kogu õiglast väärtust liigitatakse kas pikaajalise vara või kohustusena, kui riskimaandamisvahendi järelejäänud realiseerumise periood on pikem kui 12 kuud, ja lühiajalise vara või kohustusena, kui riskimaandamisvahendi järelejäänud realiseerumise periood on lühem kui 12 kuud.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

Rahavoo riskimaandamisena määratletud ja selleks kvalifitseeruvate tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutuse efektiivset osa kajastatakse muus koondkasumiaruandes. Ebaefektiivse osaga seotud kasumit või kahjumit kajastatakse koheselt kasumiaruandes saldeerituna muudes ärituludes või muudes tegevuskuludes. Emaettevõttega sõlmitud tuletisinstrumentide esmasel kajastamisel tekkinud õiglast väärtust kajastatakse otse omakapitali kaudu, kui selle tehingu majanduslik sisu on majanduslikku kasu sisaldavate ressursside jaotamine emaettevõttele.

Omakapitalis kajastatud summad klassifitseeritakse ümber kasumiaruandesse nendel perioodidel, mil maandatav objekt mõjutab kasumit või kahjumit (näiteks, kui leiab aset maandatud prognoositav müük).

Kui riskimaandamisinstrument aegub või müüakse või kui maandamine ei vasta enam riskimaandamisarvestuse kriteeriumidele, jääb omakapitalis sisalduv kumulatiivne kasum või kahjum omakapitali ja kajastatakse kasumiaruandes eeldatava tulevikusündmuse lõplikul kajastamisel. Kui prognoositava tehingu toimumist enam ei eeldata, kajastatakse omakapitalis sisalduv riskimaandamisinstrumendi kasum või kahjum kasumiaruandes kohe saldeerituna muudes ärituludes või muudes tegevuskuludes.

3. Aruandeperioodil toimunud olulised muutused

Kontserni majandusseisule ja -tulemustele avaldasid 30. juunil 2021 lõppenud kuuekuulisel perioodil kõige suuremat mõju järgmised sündmused:

- Ühekordsed tehingud

Enefit Green AS omandas 2021. aasta märtsis 6 500 tuhande euro eest 100% osaluse ASis Raunistal. Tehingut analüüsiti IFRS 3 nõuete kohaselt ja see kajastati vara omandamisena, mitte äriühendusena. Ostetud varad hõlmavad mitmeid ehituslubasid, lennuameti kooskõlastusi, teede kasutamise kooskõlastusi, elektrivõrguga liitumise lepingut, maakasutuse lepinguid, maaomandi õiguseid ja tuulemõõtmiste tehnilisi andmeid, mis võimaldavad ehitada tuuleparki määratud alale. Pärast omandamistehingut nimetati omandatud ettevõte ümber Enefit Wind Purtse ASiks. Kontsern kavatseb arendada ja ehitada Ida-Virumaale Purtsesse 18-20 MW võimsusega tuulepargi. Enefit Wind Purtse ASil on õigus saada toetust vana taastuvenergia toetusskeemi alusel määraga 53,7 eurot/MWh. Purtse tuulepark peaks hakkama elektrit tootma 2023. aastal (vt ka lisa 6).

Enefit Wind Purtse AS omandas 2021. aasta juunis 29 364 tuhande euro eest Eesti Energia AS tütarettevõtjalt Tootsi Windpark OÜlt kinnistud, millele kavatsetakse rajada Sopi tuulepark (vt ka lisad 6 ja 14).

Kontsern tegi juunis teatavaks investeerimisotsuse, mille kohaselt rajatakse Leedusse Šilale II tuulepark võimsusega 43 MW, mis peaks hakkama elektrit tootma 2023. aastal. Kontsern tegi juunis turbiinide tarnijale ettemakse summas 4 049 tuhat eurot. Sõlmitud lepingute koguväärtus on ligikaudu 55 000 tuhat eurot, mis hõlmab turbiinidega seotud lepinguid ligi 40 000 tuhande euro väärtuses ning tuulepargi infrastruktuuri- ning lisa- ja abisüsteemidega seotud lepinguid ligi 15 000 tuhande euro väärtuses.

Osa kontserni hallatavatest taastuvenergia tootmise varadest, mille suhtes ei kohaldata sisendtariifi alusel subsideerimiskava, on avatud elektrienergia hindade volatiilsuse ohule, kuna elektrit müüakse Nord Pooli avatud turul. Elektrihindade volatiilsuse riski maandamiseks sõlmis kontsern 2021. aasta esimesel poolel baaskoormuse vahetustehingute tuletislepingud Eesti Energia AS -iga. Antud tuletisinstrumentide puhul on kontsern ujuva hinna maksja ja vastaspool fikseeritud hinna maksja. Antud tuletisinstrumente on kajastatud riskimaandamisinstrumentidena.

Riskimaandamisinstrumentideks määratud tuletisinstrumentide õiglane väärtus seisuga 30. juuni 2021 oli -13 760,7 tuhat eurot, mis on kajastatud pikaajalise kohustusena. Tehingupäeval oli antud tuletisinstrumentide õiglane väärtus -10 780,1 tuhat eurot, mida kajastatakse otse omakapitali kaudu, kuna see kajastab tehingut emaettevõttega Eesti Energia AS. Tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutust tehingupäevast kuni 30. juunini 2021 summas 2 980,6 tuhat eurot kajastatakse muu koondkasumi kaudu. 30. juunil 2021 lõppenud perioodil ei ole riskimaandamise instrumentideks klassifitseeritud tulevikutehingute puhul tuvastatud olulisi ebaefektiivsuse allikaid.

Täiendav informatsioon on esitatud lisades 7, 8 ja 14.

Enefit Green kontsern maksis 2021. aasta juunis omanikule dividende summas 27 100,0 tuhat eurot ehk 5,66 eurot aktsia kohta. Dividendide jaotamise otsus tehti teatavaks 2021. aasta juunis.

- Aruandeperioodi äritegevuse hooajalisus või tsüklilisus

Kontserni 2021. aasta I poolaasta müügitulu (63 522,4 tuhat eurot) kasvas võrreldes 2020. aasta I poolaastaga (56 558,8 tuhat eurot). Kasv tulenes peamiselt pelletimüügi tulust (nii eelmisel kui käesoleval aruandeperioodil

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

toodetud varude müük), mis kujunes aruandeperioodil 6 626 tuhat eurot suuremaks kui 2020. aasta I poolaastal. Täiendavat informatsiooni leiab lisast 10. Pelletiturg oli aruandeperioodil peamiselt ilmaolude tõttu märkimisväärselt aktiivsem kui aasta varem.

Taastuvenergia toetus kahanes 2020. aasta I poolaastaga võrreldes 6 119,2 tuhande euro võrra seoses peamiselt ebasoodsamate tuuleolude tõttu vähenenud tootmismahuga. 2020. aasta I poolaasta oli palju tuulisem kui 2021. aasta I poolaasta (vt lisa 11).

Kontserni 2021. aasta I poolaasta kaupade, toorme, materjalide ja teenuste kulud (19 086,9 tuhat eurot) kahanesid võrreldes 2020. aasta I poolaastaga (19 972,9 tuhat eurot). Kahanemine tulenes eeskätt biomassi hinna langusest (vt lisa 12). Elektrikulud 2021. aasta I poolaasta (2 557,7 tuhat eurot) ja 2020. aasta I poolaasta (1 567,8 tuhat eurot) võrdluses kasvasid, sest elektrihind Nord Pooli elektribörsil (arvestades kõiki ostu- ja müügipakkumisi ilma ülekandepiiranguid arvesse võtmata) oli kõrgem.

Tehnoloogilise kütuse kulud (5 464,2 tuhat eurot 2021. aasta I poolaastal, lisa 12) kahanesid eelmise aasta sama perioodiga võrreldes (7 980,2 tuhat eurot 2020. aasta I poolaastal). Langus tulenes peamiselt pelletitoodangu langusest (60 257 tonni 2021. aasta I poolaastal ja 82 074 tonni 2020. aasta I poolaastal). Lisaks mõjutas tehnoloogilise kütuse kulusid soojuse tootmine Iru elektrijaamas (-311,9 tuhat eurot). 2020. aastal toodeti tipukoormuse ajal täiendavat soojust maagaasist ja seda müüdi maagaasist toodetud soojuse tariifiga. 2021. aastal on kõik soojuse müügilepingud sõlmitud jäätmete põletamisest toodetava soojuse müügiks ja maagaasi kasutatakse vaid varuvariandina, kui jäätmetarned katkevad. Seega maagaasi soetamise kulud olid 474 tuhande euro võrra väiksemad 2021 esimesel poolaastal võrreldes 2020 sama perioodiga. Tehnoloogilise kütuse hinnad olid 2021. aasta I poolaastal pisut madalamad kui 2020. aasta I poolaastal, mis avaldas kuludele vähest positiivset mõju. Täiendavat informatsiooni kaupade, toorme, materjalide ja teenuste kulude kohta leiab lisast 12.

Nõuded ostjate vastu, muud nõuded ja ettemaksed seisuga 30. juuni 2021 moodustasid 19 197,8 tuhat eurot (seisuga 31. detsember 2020 51 565,5 tuhat eurot). Nõuete märkimisväärne vähenemine tuleneb peamiselt Enefit Green kontserni ja Eesti Energia kontserni vahelise kontsernikonto lepingu lõpetamisest (seisuga 31. detsember 2020 moodustasid Enefit Green kontserni vastavad nõuded (pangakontodega, mis olid osa emaettevõtte kontsernikontost) 33 312,3 tuhat eurot). Kontserni nõuete saldot mõjutavad ka hooajalisus ja elektri turuhindade muutus. Kui talvekuudel müüakse soojust suuremas koguses, siis suvekuudel müügitulu langeb ja seega kahaneb ka nõuete saldo. Vaatamata hooajalisusele, mis mõjutab ostjate nõuete saldot, on tulud ja tegevuskulud esimesel ja teisel poolaastal võrreldavas suurusjärgus. Elektri tootmises eksisteerib sesoonsust peamiselt seoses ilmastikuoludega tuuleparkides ja päikseelektrijaamades. Kuna keskmiselt tuulisemad kuud jagunevad ühtlaselt I ja II poolaasta vahel, ning sama kehtib ka päiksekiirguse intensiivsuse kohta, siis poolaastate võrdluses olulisi erinevusi oodata ei ole. Elektri hinnad on tavaliselt kõrgemad külmematel kuudel, kuid sõltuvalt elektrisüsteemis aset leidvatele sündmustele ei pruugi see seos alati paika pidada. Senise turuliikumise põhjal ei ole selgelt identifitseeritavat erinevust I ja II poolaasta keskmiste elektrihindade vahel. Samuti puudub ettevõtte tegevuskulude osas märkimisväärne sesoonne mõju.

Varude saldo muutus (6 382,4 tuhat eurot seisuga 30. juuni 2021 ja 11 085,2 tuhat eurot seisuga 31. detsember 2020) on peamiselt seotud pelletimüügi märkimisväärse kasvuga 2021. aasta I poolaastal.

- Muud olulised muutused

Juba enne Covid-19st tingitud tervishoiukriisi ning sellele järgnenud piiranguid oli kontsern loonud tingimused edukaks kaugtöö tegemiseks. Seetõttu pandeemia kontserniettevõtete igapäevast äritegevust ei mõjutanud. Tervishoiukriis ei ole ka kontserni tegevuskuludele olulist mõju avaldanud, sest pandeemiaga seotud ühekordsed kulud on olnud ebaolulised. 2021. aasta I poolaastal taastusid elektrihinnad pandeemiaeelsele tasemele ning olulist mõju müügitulule ei olnud.

4. Finantsriskide juhtimine

Kontserni tegevusega kaasnevad mitmed finantsriskid: tururisk (mis hõlmab valuutariski, õiglase väärtuse ja rahavoogude intressimäära riski ning hinnariski), krediidirisk ja likviidsusrisk. Lühendatud raamatupidamise vahearuanne ei sisalda kogu informatsiooni kontserni finantsriskide juhtimise kohta, mis tuleb avalikustada raamatupidamise aastaaruandes. Seetõttu tuleks käesolevat vahearuannet lugeda koos kontserni 31. detsembril 2020 lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruandega.

Kontsern käsitab kapitalina omakapitali ja võõrkapitali (laenukohustusi). Kapitalistruktuuri säilitamiseks või muutmiseks võib kontsern muuta dividendi määra, maksta tagasi sissemakstud kapitali, emiteerida uusi aktsiaid, müüa varasid eesmärgiga vähendada finantskohustusi ja kaasata võõrkapitali (võtta laene). Juhtkond hindab laenu võtmisel kontserni võimet teenindada laenude põhiosa- ja intressimakseid äritegevuse rahavoost ning alustab

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

vajadusel aegsalt läbirääkimisi olemasolevate laenude refinantseerimiseks enne laenulepingute tähtaegumist. Laenukohustuste maksimaalse taseme määramisel arvestab juhtkond netovõla ja kapitali suhet ning netovõla/EBITDA kordajat.

tuhandetes eurodes	30. juuni 2021	30. juuni 2020	31. detsember 2020
Laenukohustused	190 385,8	216 017,3	199 336,2
Miinus: Raha ja raha ekvivalendid	-11 139,9	-9 116,7	-10 773,7
Netovõlg	179 245,9	206 900,6	188 562,5
Omakapital	493 813,7	489 446,5	509 549,5
EBITDA*	46 385,2	66 845,8	110 170,5
Varad	727 635,9	733 582,7	739 444,8
Omakapital/varad	68%	67%	69%
Kapital kokku (netovõlg + omakapital)	673 059,6	696 347,1	698 112,0
Netovõla ja kapitali suhe	27%	30%	27%

* EBITDA – kasum enne neto finantskulusid, kasumit või kahjumit kapitaliosaluse meetodil kajastatavatelt investeeringutelt sidusettevõtetesse ning maksu-, kulumi- ja väärtuse languse kulusid

Nii EBITDA kui ka netovõlg on alternatiivsed tulemuslikkusnäitajad, mida ei ole rahvusvahelistes finantsaruandluse standardites (IFRS) defineeritud ja need ei pruugi olla teiste ettevõtjate alternatiivsete tulemuslikkusnäitajatega võrreldavad. Kontserni hinnangul annavad alternatiivsed tulemuslikkusnäitajad konsolideeritud raamatupidamise aruande lugejatele kasulikku lisainformatsiooni kontserni majandustulemuste ja juhtimise kohta ning neid kasutab ka juhtkond kontserni tulemuste analüüsimisel ja juhtimisaruandluses. Märgitud näitajaid tuleks vaadelda kui täiendavat informatsiooni, mis ei asenda näitajaid, mis tuleb esitada konsolideeritud raamatupidamise aruandes IFRS-nõuete kohaselt.

5. Segmendiaruandlus

Juhtkond kasutab kontserni majandustulemuste hindamiseks ja juhtimisotsuste tegemiseks segmendipõhist aruandlust, kus Enefit Green ASi segmendid on määratletud vastavalt äriüksuste peamistele tegevusvaldkondadele. Kõik kontserni tootmisüksused on jaotatud ärisegmentide vahel vastavalt nende energiatootmise viisile. Muud sisemised struktuuriüksused on jaotatud ärisegmentide vahel vastavalt nende peamisele tegevusvaldkonnale.

Kontsernis on eristatud kolm peamist tegevusvaldkonda, mida esitatakse eraldi avalikustatavate segmentidena, ja vähem olulised tegevused, mis on esitatud koos nimetuse all „Muud":

1. Tuuleenergia (hõlmab kõiki kontserni tuuleparke)

2. Koostootmine (hõlmab kõiki kontserni koostootmisjaamasid ja pelletitootmist)

3. Päikeseenergia (hõlmab kõiki kontserni päikeseparke)

4. Muud (sh hüdroenergia, kombineeritud taastuvenergialahendused, kesksed arendus- ja juhtimisüksused).

Segment „Muud" sisaldab tegevusi, mille osakaal nii kontserni müügitulust kui ka EBITDAst on eraldivõetuna ebaoluline. Ükski nendest tegevustest ei ületa kvantitatiivseid kriteeriume, mille puhul on nõutud eraldi informatsiooni avalikustamine.

Segmentide müügitulu sisaldab ainult kontsernivälistele klientidele müüdud toodete ja teenuste eest teenitud müügitulu. Kuna segmendid on kujundatud kontsernivälistele klientidele müüdavate toodete ja teenuste (mitte juriidiliste isikute) alusel, siis puuduvad segmentidevahelised tehingud, mida tuleks elimineerida.

Juhtkond hindab segmentide tulemusi peamiselt EBITDA alusel, aga jälgib lisaks ka ärikasumit. Finantstulusid ja -kulusid ning tulumaksukulu ei jaotata segmentide vahel. Kontserni põhivarad on jaotatud segmentide vahel vastavalt nende kasutuseesmärgile. Kohustusi ega käibevara segmentide vahel ei jaotata.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

Soojusettevõtted, kes müüvad soojust tarbijatele või võrguettevõttele edasimüügiks tarbijatele, või kes toodavad soojust elektri ja soojuse koostootmise protsessis, peavad vastavalt kaugkütteseadusele müüdava soojuse piirhinna kooskõlastama konkurentsiametiga.

tuhandetes eurodes	I poolaasta 2021	I poolaasta 2020
Müügitulu		
Tuuleenergia	27 118,3	29 167,5
Koostootmine	33 747,8	26 126,5
Päikeseenergia	1 500,3	562,0
Kokku avalikustatavad segmendid	**62 366,4**	**55 856,0**
Muud	1 156,0	702,8
Kokku	**63 522,4**	**56 558,8**

tuhandetes eurodes	I poolaasta 2021	I poolaasta 2020
Taastuvenergia toetus ja muud äritulud		
Tuuleenergia	11 586,6	17 196,7
Koostootmine	2 853,6	3 224,2
Päikeseenergia	279,9	444,0
Kokku avalikustatavad segmendid	**14 720,1**	**20 864,8**
Muud	165,7	13 676,2
Kokku	**14 885,8**	**34 541,0**

2020. aasta I poolaastal kajastus real „Muud" ühekordse mõjuga CO_2 heitmekvootide müügitehing, mis muud äritulu märkimisväärselt suurendas.

Kontsern jälgib EBITDAt kui tulemuslikkuse näitajat konsolideeritud tasemel ja usub, et see näitaja on oluline kontserni finantstulemuste mõistmiseks. EBITDA ei ole IFRSis määratletud tulemuslikkuse näitaja. Kontserni EBITDA määratlus ei pruugi olla võrreldav teiste majandusüksuste sarnase nimetusega tulemuslikkuse näitajate ja avalikustatavate andmetega.

Intressitulusid ja -kulusid, tulumaksukulu ja kasumit või kahjumit kapitaliosaluse meetodil kajastatavatelt investeeringutelt sidusettevõtetesse segmentide vahel ei jaotata ning vastavat informatsiooni emaettevõtte juhtkonnale ei esitata.

Järgnevates tabelites on esitatud teave avalikustatavate segmentide tulemuste kohta. Tulemuslikkust mõõdetakse peamiselt EBITDA alusel, mis on määratletud kui kasum enne neto finantskulusid, kasumit või kahjumit kapitaliosaluse meetodil kajastatavatelt investeeringutelt sidusettevõtetesse ning maksu-, kulumi- ja väärtuse languse kulusid.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

tuhandetes eurodes	I poolaasta 2021	I poolaasta 2020	2020
EBITDA			
Tuuleenergia	31 392,9	39 152,5	69 397,8
Koostootmine	16 438,8	15 435,8	29 849,8
Päikeseenergia	867,1	534,4	1 673,9
Kokku avalikustatavad segmendid	**48 698,8**	**55 122,7**	**100 921,5**
Muud	-2 313,6	11 723,2	9 249,0
Kokku	**46 385,2**	**66 845,8**	**110 170,5**
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-19 125,6	-18 337,1	-38 191,8
Finantskulud	-1 431,1	-1 817,3	-3 376,8
Kasum/-kahjum kapitaliosaluse meetodil investeeringutelt sidusettevõtetesse	-36,1	-51,1	5,2
Kasum enne maksustamist	**25 792,4**	**46 640,3**	**68 607,1**

tuhandetes eurodes	I poolaasta 2021	I poolaasta 2020
Ärikasum		
Tuuleenergia	17 756,5	26 124,4
Koostootmine	11 367,9	10 848,4
Päikeseenergia	515,3	-135,2
Kokku avalikustatavad segmendid	**29 639,7**	**36 837,6**
Muud	-2 380,1	11 671,1
Kokku	**27 259,6**	**48 508,7**

tuhandetes eurodes	I poolaasta 2021	2020
Investeeringud põhivarasse		
Tuuleenergia	41 643,0	7 040,9
Koostootmine	1 608,6	1 891,1
Päikeseenergia	637,1	4 696,8
Kokku avalikustatavad segmendid	**43 888,7**	**13 628,8**
Muud	85,8	97,2
Kokku	**43 974,5**	**13 726,0**

tuhandetes eurodes	30. juuni 2021	31. detsember 2020
Põhivara		
Tuuleenergia	519 431,7	490 928,7
Koostootmine	143 045,5	146 438,4
Päikeseenergia	23 655,8	23 274,3
Kokku avalikustatavad segmendid	**686 133,9**	**660 641,4**
Muud	4 782,8	5 379,0
Kokku	**690 915,8**	**666 020,4**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

6. Materiaalne põhivara

tuhandetes eurodes	Maa	Hooned	Rajatised	Masinad ja seadmed	Muud	Lõpetamata ehitus	Kokku
Materiaalne põhivara seisuga 31. detsember 2020							
Soetusmaksumus	10 463,0	25 218,1	42 029,8	738 549,1	180,3	13 973,0	830 413,3
Akumuleeritud kulum	-	-9 117,2	-22 496,6	-203 639,2	-180,3	-	-235 433,3
Kokku materiaalne põhivara seisuga 31. detsember 2020	**10 463,0**	**16 100,9**	**19 533,2**	**534 909,9**	**-**	**13 973,0**	**594 980,0**
Aruandeperioodil toimunud liikumised							
Soetused	29 424,1	-	-	7,3	2,9	9 918,3	39 352,6
Müügid	-24,6	-	-	-	-	-	-24,6
Valuutakursivahed	-	1,5	1,3	89,9	-	1,5	94,2
Ümberliigitamine	172,1	1,3	0,7	132,2	1,3	-307,6	-
Kulum ja mahakandmine	-	-308,5	-630,2	-18 035,4	-4,2	-18,1	-18 996,4
Kokku liikumised I poolaastal 2021	**29 571,6**	**-305,7**	**-628,2**	**-17 806,0**	**-**	**9 594,1**	**20 425,8**
Materiaalne põhivara seisuga 30. juuni 2021	**40 034,6**	**15 795,2**	**18 905,0**	**517 103,9**	**-**	**23 567,1**	**615 405,8**
Soetusmaksumus	40 034,6	25 220,9	42 031,8	738 778,5	184,5	23 585,2	869 835,5
Akumuleeritud kulum	-	-9 425,7	-23 126,8	-221 674,6	-184,5	-18,1	-254 429,7
Kokku materiaalne põhivara seisuga 30. juuni 2021	**40 034,6**	**15 795,2**	**18 905,0**	**517 103,9**	**-**	**23 567,1**	**615 405,8**

Kontsern hindab igal bilansipäeval vara väärtuse indikaatorite olemasolu. Seisuga 30. juuni 2021 ja 31. detsember 2020 ei ole vastavaid indikaatoreid tuvastatud.

7. Tuletisinstrumendid

Osa kontserni hallatavatest taastuvenergia tootmise varadest, mille suhtes ei kohaldata sisendtariifi alusel subsideerimiskava, on avatud elektrienergia hindade volatiilsuse ohule, kuna elektrit müüakse Nord Pooli avatud turul. Elektrihindade volatiilsuse riski maandamiseks kasutab kontsern baaskoormuse vahetustehingute tuletislepinguid. Antud tuletisinstrumentide puhul on kontsern ujuva hinna maksja ja vastaspool fikseeritud hinna maksja. Kõigi 30. juunil 2021 avatud tuletislepingute vastaspooleks on kontserni emaettevõte.

Tehingud, mille eesmärgiks on elektrienergia hinna muutumise riski maandamine on määratletud rahavoo riskimaandamise instrumentideks. Maandatavaks alusinstrumendiks on turuhinna risk kõrge tõenäosusega prognoositavate taastuvenergia müügitehingute osas, mis on avatud turuhinna muutlikkusele. Riskimaandamise tulevikutehingud sõlmitakse 1:1 suhtes.

Riskimaandamise eesmärgil sõlmitud elektrienergia müügi tuletisinstrumendid realiseeruvad aastatel 2023 kuni 2027. Antud perioodiks on kontsern sõlmitud tulevikutehinguid Nord Pool turuhinna riski maandamiseks koguses 1,63 TWh, hinnavahemikus 39 – 40 eurot MWh kohta.

Finantsinstrumentide õiglase väärtuse määramise erinevad tasemed on määratletud järgmiselt

- identsete varade või kohustuste (korrigeerimata) noteeritud hinnad aktiivsetel turgudel (tase 1);

- muud sisendid kui 1. tasemele liigitatavad noteeritud hinnad, mis on vara või kohustuste puhul kas otseselt või kaudselt jälgitavad (tase 2);

- vara või kohustuste puhul mittejälgitavad sisendid (tase 3).

Aktiivsel turul mittekaubeldavate finantsinstrumentide õiglane väärtus määratakse hindamistehnikate abil. Hindamistehnikates kasutatakse nii palju kui võimalik jälgitavaid turuandmeid, kui need on kättesaadavad, ja toetutakse nii vähe kui võimalik kontserni enda hinnangutele. Instrument liigitatakse tasemele 3, kui üks või mitu olulist sisendit ei baseeru jälgitavatel turuandmetel. Kõiki tuletisinstrumente, mida kontsern hoiab 30. juuni 2021

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

seisuga õiglases väärtuses, hinnatakse 3. taseme sisendite alusel. Järeldatakse, et antud lepingud kuuluvad IFRS 9 „Finantsinstrumendid" reguleerimisalasse, kuna lepingust tulenevaid rahavoogusid saab netoarveldada ning leping ei hõlma elektrienergia füüsilist tarnimist.

3. taseme instrumendi õiglane väärtus on leitud kasutades kombinatsiooni turuhindadest, matemaatilistest mudelitest ja eeldustest, mis põhinevad ajaloolistel ja tulevikku suunatud turuandmetel ning muudel asjakohastel andmetel. Tuletisinstrumentide õiglase väärtuse kõige olulisem sisend on elektrienergia pikaajaline hind. Õiglase väärtuse arvutamise aluseks kasutab kontsern Leedu ja Eesti elektriturgude pikaajalisi hinnaprognoose vahemikus 34 EUR/MWh kuni 59 EUR/MWh. Juhul kui prognoositavad hinnad muutuksid +/- 10%, oleks mõju kontserni muule koondkasumiaruandele 7 798,0 tuhat eurot.

Riskimaandamisinstrumentideks määratud tuletisinstrumentide õiglane väärtus seisuga 30. juuni 2021 oli -13 760,7 tuhat eurot, mis on kajastatud pikaajalise kohustusena. Tehingupäeval oli antud tuletisinstrumentide õiglane väärtus -10 780,1 tuhat eurot, mida kajastatakse otse omakapitali kaudu, kuna see kajastab tehingut emaettevõttega Eesti Energia AS. Tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutust tehingupäevast kuni 30. juunini 2021 summas 2 980,6 tuhat eurot kajastatakse muu koondkasumi kaudu. 30. juunil 2021 lõppenud perioodil ei ole riskimaandamise instrumentideks klassifitseeritud tulevikutehingute puhul tuvastatud olulisi ebaefektiivsuse allikaid.

Täiendav informatsioon on esitatud lisades 3, 8 ja 14.

8. Muud reservid

tuhandetes eurodes	30. juuni 2021	31. detsember 2020
Muud reservid perioodi alguses	**399 165,3**	**400 056,2**
sh realiseerimata kursivahede reserv	-834,7	56,2
sh muud reservid	400 000,0	400 000,0
Rahavoogude riskimaandamisinstrumentide õiglase väärtuse muutus	-2 980,6	-
sh elektrienergia riskimaandamisinstrumentide reserv	-2 980,6	-
Emaettevõttega tehtud tuletisinstrumentide tehingu esmasel kajastamisel tekkinud õiglane väärtus	-10 780,1	-
Välismaiste tütarettevõtete ümberarvestamisel tekkinud valuutakursivahed	93,6	-890,9
Muud reservid perioodi lõpus	**385 498,2**	**399 165,3**
sh realiseerimata kursivahede reserv	-741,1	-834,7
sh elektrienergia riskimaandamisinstrumentide reserv	-2 980,6	-
sh Emaettevõttega tehtud tuletisinstrumentide tehingu esmasel kajastamisel tekkinud õiglane väärtus	-10 780,1	-
sh muud reservid	400 000,0	400 000,0

Muudes reservides on kajastatud rahaline sissemakse 400 000 tuhande euro suuruses, mille Enefit Green AS emaettevõtte Eesti Energia AS tegi 2019. aastal Enefit Green omakapitali tugevdamiseks. Välismaiste tütarettevõtete ümberarvestamisel tekkinud valuutakursivahede reservi võib hiljem ümber klassifitseerida kasumiaruandesse.

Täiendav informatsioon on esitatud lisades 3, 7 ja 14.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

9. Laenukohustused korrigeeritud soetusmaksumuses

tuhandetes eurodes	Lühiajalised laenukohustused		Pikaajalised laenukohustused			
	Panga-laenud	Rendi-kohustused	Panga-laenud	Rendi-kohustused	Muud kohustused	Kokku
Laenukohustused korrigeeritud soetus-maksumuses seisuga 31. detsember 2020	**37 533,1**	**244,9**	**156 513,3**	**2 045,0**	**3 000,0**	**199 336,3**
Aruandeperioodil toimunud liikumised						
Rahalised liikumised						
Lisandunud laenukohustused	10 000,0	-	-	-	-	10 000,0
Laenukohustuste tagasimaksed	-18 961,9	-109,4	-	-	-	-19 071,3
Mitterahalised liikumised						
Ümberliigitamine	18 965,6	0,5	-18 965,6	-0,5	-	-
Ümberhindamine	-0,3	-	70,0	-	-	69,7
Laenukulude amortisatsioon	-	-	51,2	-	-	51,2
Kokku liikumised I poolaastal 2021	**10 003,4**	**-109,0**	**-18 844,4**	**-0,5**	-	**-8 950,5**
Laenukohustused korrigeeritud soetus-maksumuses seisuga 30. juuni 2021	**47 536,5**	**135,9**	**137 668,9**	**2 044,5**	**3 000,0**	**190 385,8**

2020. aasta juunis sõlmis Enefit Green AS SEB Pank ASiga 5 aastase ujuvintressiga korduvkasutatava likviidsuslaenulepingu. Laenulimiit on 25 000,0 tuhat eurot, millest 10 000,0 tuhat eurot on 2021. aastal kasutusse võetud ning kasutatakse lühiajaliste likviidsus vajaduste katteks ja 15 000,0 tuhat eurot oli seisuga 30. juuni 2021 kasutusele võtmata (25 000,0 tuhat eurot seisuga 31. detsember 2020).

Laenulepingute eritingimused

Kontserni laenulepingud sisaldavad mõningaid eritingimusi, mis seavad kontserni konsolideeritud majandusnäitajatele teatud piirmäärad. 2021. aasta I poolaastal ja 2020. aastal täitis kontsern kõiki laenulepingutes sätestatud nõudeid.

10. Müügitulu

tuhandetes eurodes	I poolaasta 2021	I poolaasta 2020
Müügitulu tegevusvaldkondade lõikes		
Kaupade müük		
Pelletite müük (ajahetkel)	14 496,5	7 870,1
Vanametalli müük (ajahetkel)	532,1	313,9
Muude kaupade müük (ajahetkel)	117,4	2,2
Kokku kaupade müük	**15 146,0**	**8 186,2**
Teenuste müük		
Soojusenergia müük (aja jooksul)	4 027,9	5 155,4
Elektrienergia müük (aja jooksul)	35 227,5	35 192,6
Jäätmete käitlus ja edasimüük (ajahetkel)	8 054,6	7 443,8
Vara rent ja hooldus (aja jooksul)	959,3	333,3
Muude teenuste müük (aja jooksul)	107,1	247,5
Kokku teenuste müük	**48 376,4**	**48 372,6**
Kokku müügitulu	**63 522,4**	**56 558,7**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

11. Taastuvenergia toetus ja muud äritulud

tuhandetes eurodes	I poolaasta 2021	I poolaasta 2020
Taastuvenergia toetus	14 451,1	20 570,3
CO_2 heitmekvootide müük	-	13 667,5
Sihtfinantseerimine	270,5	270,5
Muud äritulud	164,2	32 8
Kokku taastuvenergia toetus ja muud äritulud	**14 885,8**	**34 541,0**

12. Kaubad, toore, materjal ja teenused

tuhandetes eurodes	I poolaasta 2021	I poolaasta 2020
Hooldus- ja remonditööd	7 238,6	7 136,8
Tehnoloogiline kütus	5 464,2	7 980,2
Elektrienergia	2 557,7	1 567,8
Tuhakäitlusega seotud teenused	1 363,4	1 264,9
Valmistoodangu transport	1 001,4	784,3
Materjalid ja varuosad toodangu valmistamiseks	856,6	498,0
Ülekandeteenused	189,1	421,1
Jäätmekäitlus	183,7	47,9
Loodusvarade ressursitasud	147,4	5,8
Muud kaubad, toore, materjalid ja teenused	81,6	131,9
Saastetasud	3,2	133,5
Kokku kaubad, toore, materjalid ja teenused	**19 086,9**	**19 972,2**

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

13. Äritegevusest laekunud raha

tuhandetes eurodes	I poolaasta 2021	I poolaasta 2020
Kasum enne maksustamist	**25 792,3**	**46 640,3**
Korrigeerimised		
Materiaalse põhivara kulum ja väärtuse langus	19 079,2	18 280,7
Immateriaalse põhivara kulum ja väärtuse langus	46,4	56,4
Liitumis- ja muudest teenustasudest tulenevad lepingulised kohustused	-7,0	-7,0
Kasum/kahjum materiaalse põhivara müügist	2,1	-0,8
Põhivara soetamiseks saadud sihtfinantseerimise amortisatsioon	-270,5	-270,5
Kahjum kapitaliosaluse meetodil investeeringutelt sidusettevõtetesse	36,1	51,1
Antud ja võetud laenude valuutakursivahed	69,7	-
Intressikulu laenukohustustelt	1 493,8	1 783,5
Intressi- ja muud finantstulud	-23,3	-1,6
Korrigeeritud kasum enne maksustamist	**46 218,8**	**66 532,1**
Äritegevusega seotud käibevarade netomuutus		
Äritegevusega seotud nõuete muutus	-535,0	8 510,2
Varude muutus	4 702,8	-2 498,8
Äritegevusega seotud muude käibevarade netomuutus	-4 534,3	-1 002,4
Kokku äritegevusega seotud käibevarade netomuutus	**-366,5**	**5 009,0**
Äritegevusega seotud lühiajaliste kohustuste netomuutus		
Eraldiste muutus	-7,8	27,7
Muutus võlgades hankijatele	-1 449,3	-1 063,3
Muude äritegevusega seotud lühiajaliste kohustuste netomuutus	-497,8	-2 950,1
Kokku äritegevusega seotud lühiajaliste kohustuste netomuutus	**-1 954,9**	**-3 985,7**
Äritegevusest laekunud raha	**43 897,4**	**67 555,4**

14. Tehingud seotud osapooltega

Enefit Green ASi emaettevõte on Eesti Energia AS. Eesti Energia ASi ainuomanik on Eesti Vabariik.

Enefit Green ASi lühendatud konsolideeritud raamatupidamise vahearuande koostamisel on loetud seotud osapoolteks omanikke, teisi samasse kontserni kuuluvaid äriühinguid (kontserniettevõtteid), tegev- ja kõrgemat juhtkonda ning eespool loetletud isikute lähedasi pereliikmeid ja valitseva või olulise mõju all olevaid ettevõtteid. Samuti on loetud seotud osapoolteks kõik üksused, kus riigil on valitsev või oluline mõju.

Kontsern on rakendanud avalikustamiserandit ja jätnud avalikustamata eraldivõetuna ebaolulised tehingud ja saldod valitsuse ja teiste seotud osapooltega, kuna riigil on nende osapoolte üle valitsev, ühine valitsev või oluline mõju.

TEHINGUD EMAETTEVÕTTEGA

tuhandetes eurodes	I poolaasta 2021	I poolaasta 2020
Teenuste ost	2 952,5	1 884,4
Tulu kaupade müügist	3,3	13 667,5
Tulu teenuste müügist	1 689,9	1 073,4

2020. aasta I poolaasta tulu kaupade müügist sisaldab ühekordset CO_2 heitmekvootide müügitulu summas 13 667,5 tuhat eurot.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

Enefit Green AS ja tema tütarettevõtted toodavad taastuvenergiat, mida müüakse vahetult kolmandatele osapooltele (sh elektribörsile Nord Pool). Emaettevõte Eesti Energia AS osutab Enefit Greenile haldusteenuseid seoses nimetatud müügiprotseduuriga. Need teenused hõlmavad arveldus- ja maksemenetluste haldamist, suhtlemist Nord Pooli ja regulaatoritega ning elektrienergia tootmise ja müügitehingutega seotud regulatiivsete aruannete koostamist. Mainitud teenusega seotud kulud kajastatakse ülaltoodud tabelis real "Teenuste ost".

SALDOD EMAETTEVÕTTEGA

tuhandetes eurodes	30. juuni 2021	31. detsember 2020
Nõuded	346,2	36 198,8
sh kontsernikontoga seotud nõue emaettevõtte vastu	-	*33 312,3*
Võlad	453,1	535,3
Tuletisinstrumendid (lisad 3, 7 ja 8)	13 760,7	-

Tuletisinstrumentide finantskohustise esialgne õiglane väärtus, summas -10 780,1 tuhat eurot, on kajastatud otse omakapitalis. Sellele järgnev kumulatiivne tuletisinstrumentide finantskohustuse õiglase väärtuse muutus summas -2 980,6 tuhat eurot on kajastatud muu koondkasumi ja rahavoogude riskimaandamisreservi kaudu omakapitalis (vt ka lisa 7 ja lisa 8).

Kõik ülejäänud kaupade ostu- ja müügitehingud seotud osapooltega on tehtud konkurentsiameti poolt kinnitatud hindades või turuhindades.

TEHINGUD TEISTE KONTSERNIETTEVÕTETEGA

tuhandetes eurodes	I poolaasta 2021	I poolaasta 2020
Materiaalse põhivara ost	29 364,0	-
Kaupade ost	9,9	-
Teenuste ost	702,3	460,7
Tulu kaupade müügist	51,1	1,7
Tulu teenuste müügist	969,0	565,0

Enefit Wind Purtse AS omandas Eesti Energia AS tütarettevõtjalt Tootsi Windpark OÜlt 2021 aasta juunis 29 364 tuhande euro eest maad (vt lisa 3).

SALDOD TEISTE KONTSERNIETTEVÕTETEGA

tuhandetes eurodes	30. juuni 2021	31. detsember 2020
Nõuded	438,7	83,8
Võlad	669,1	57,8

TEHINGUD TEISTE SEOTUD OSAPOOLTEGA (SH SIDUSETTVÕTJATEGA):

tuhandetes eurodes	I poolaasta 2021	I poolaasta 2020
Teenuste ost	1 072,8	803,0
Tulu teenuste müügist	44,4	-

SALDOD TEISTE SEOTUD OSAPOOLTEGA (SH SIDUSETTEVÕTJATEGA):

tuhandetes eurodes	30. juuni 2021	31. detsember 2020
Nõuded	0,9	2,2
Kohustused	247,1	459,9

Enefit Green ASi arvelduskontod Swedbank ASis kuulusid seisuga 31. detsember 2020 Eesti Energia ASi kontsernikonto koosseisu. Aruandeperioodil Enefit Green ASil kontsernikonto kasutamisega seotud intressikulu ei tekkinud (9,6 tuhat eurot 2020. aasta I poolaastal). Aruande perioodi intressimäär oli 2,06% (2020 esimene poolaasta: 2,19%). 30. juuniks 2021 oli Eesti Energia ASiga sõlmitud kontsernikonto leping lõpetatud.

Kontsern avalikustab ka tehingud Eesti Vabariigi valitseva või olulise mõju all olevate ettevõtetega. Aruandeperioodil ja võrdlusperioodil tegi kontsern märkimisväärses mahus ostu- ja müügitehinguid Eesti ülekandevõrgu operaatori Elering ASiga, mis kuulub täielikult riigile.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

TEHINGUD ELERING ASiga

tuhandetes eurodes	I poolaasta 2021	I poolaasta 2020
Teenuste ost	532,5	244,8
Teenuste müük	14 695,2	20 270,1

NÕUDED ELERING ASi VASTU JA VÕLAD ELERING ASile

tuhandetes eurodes	30. juuni 2021	31. detsember 2020
Nõuded	1 441,1	503,6
Võlad	32,4	268,7

15. Aruandekuupäevajärgsed sündmused

Kontserni praeguste prognooside kohaselt jätkub 2021. aastal majanduskasvu järkjärguline taastumine ja ka elektrienergia hinnad taastuvad COVID-19 pandeemia mõjudest. Puuduvad muud olulised COVID-19st tulenevad mõjud.

Enefit Green AS ja emaettevõte Eesti Energia AS sõlmisid 17. augustil 2021 EFETi üldlepingu („*EFET General Agreement*") elektrienergia üleandmise ja vastuvõtmise kohta, lõpetades samaaegselt kõik avatud tuletislepingud kontserni ja Eesti Energia AS vahel. Lepingu allkirjastamisega sõlmisid pooled füüsilise elektrienergia müügilepingu fikseeritud hinnaga ajavahemikuks 2023 - 2027. Antud leping sõlmiti samade elektrienergia mahtude ja samade fikseeritud hindade alusel kui tuletisinstrumendid, mis olid avatud 30. juuni 2021 seisuga.

Kontsern jätkas riskimaandamisarvestuse rakendamist avatud tuletisinstrumentide positsioonide osas kuni 17. augustini 2021, kajastades tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutust ajavahemikus 30. juuni 2021 kuni EFETi üldlepingu allkirjastamise kuupäevani vastavalt lisades 2 ja 7 esitatud arvestusprintsiipidele. Tuletisinstrumentide kohustuse väärtus suurenes -13 760,7 tuhandelt eurolt -23 206,7 tuhandele eurole seoses prognoositava elektrihinna muutumisega ajavahemikus 1. juuli 2021 kuni 17. august 2021. Vastav (-9 446,0 tuhat eurot) negatiivne õiglase väärtuse muutus kajastub muus koondkasumis, kuna ajavahemikus 1. juulist 2021 kuni 17. augustini 2021 ei ole riskimaandamise instrumentideks klassifitseeritud tulevikutehingute puhul tuvastatud olulisi ebaefektiivsuse allikaid.

EFET -i üldleping vastab oma tarbe („*own use*") erandile ja seetõttu ei loeta seda finantsinstrumendiks, mis IFRS 9 kohaselt peab olema kajastatud õiglases väärtuses, vaid lepinguks IFRS 15 „*Müügitulu lepingutelt klientidega*" alusel, kusjuures müügitulu kajastatakse fikseeritud ühiku väärtuse alusel alles 2023–2027 ehk elektrienergia tarnimise hetkel. Tuletislepingute asendamise hetkel EFETi üldlepinguga ei kajastata kasumit ega kahjumit. EFET-i üldlepingu sõlmimisel klassifitseeritakse tuletisinstrumentide kohustuse bilansiline maksumus vastaval kuupäeval (-23 206,7 tuhat eurot) ümber tuletisvabaks lepinguliseks kohustuseks, mis suurendab järk-järgult kajastatud tulusid kuni EFET-i üldleping täitmiseni. Antud tulude kasvu kompenseerib osaliselt lõpetatud riskindamaandamisarvestuse alusel elektrienergia riskimaandamisinstrumentide reservi kogunenud 12 426,6 tuhande euro ümberklassifitseerimine kasumiaruandesse. Antud summa on tuletisinstrumentide 17. august 2021 seisuga õiglase väärtuse (-23 206,7 tuhat eurot) ja tuletisinstrumentide tehingupäeva õiglase väärtuse (-10 780,1 tuhat eurot) vahe, mis kajastatakse otse omakapitali kaudu. Vaata detailsemat infot lisadest 7 ja 8.

16. Tegevuse jätkuvus

Aruandekuupäeva seisuga ületavad Enefit Green AS kontserni lühiajalised kohustused lühiajalisi varasid 20 392,1 tuhat eurot. Antud olukord on tingitud peamiselt 2021. esimesel poolaastal tehtud arendusinvesteeringutest ja ka olemasolevate laenude struktuurist. Olukorra parandamiseks plaanib ettevõte kaasata pikaajalist võõrkapitali 2021. aasta lõpuks, eesmärgiga rahastada tulevasi investeeringuid ja osaliselt refinantseerida olemasolevaid lühiajalisi kohustusi. Samuti toetavad positiivsed äritegevuse rahavood negatiivse käibekapitali vähenemist.

pwc Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initsiaalid L.L. Kuupäev 25.08.2021

Sõltumatu vandeaudiitori ülevaatusearuanne lühendatud konsolideeritud vahearuandele

Enefit Green AS aktsionärile

Sissejuhatus

Oleme üle vaadanud kaasneva Enefit Green AS (Ettevõte) ja tema tütarettevõtete (koos – Kontsern) lühendatud konsolideeritud vahearuanded, mis koosnevad lühendatud konsolideeritud finantsseisundi aruandest seisuga 30. juuni 2021 ning perioodide 1. jaanuar kuni 30. juuni 2021 ning 1. jaanuar kuni 30. juuni 2020 lühendatud konsolideeritud kasumiaruannetest ja muudest koondkasumiaruannetest, rahavoogude aruannetest ning omakapitali muutuste aruannetest ning nendega seotud selgitavatest lisadest. Juhatus vastutab lühendatud konsolideeritud vahearuande koostamise ja esitamise eest kooskõlas rahvusvahelise raamatupidamisstandardiga 34 „Vahefinantsaruandlus“, nagu see on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Meie kohustuseks on avaldada kokkuvõte selle lühendatud konsolideeritud vahearuande kohta, tuginedes meiepoolsele ülevaatusele.

Ülevaatuse ulatus

Viisime ülevaatuse läbi kooskõlas rahvusvahelise ülevaatuse töövõttude standardiga (ISRE) (Eesti) 2410 „Majandusüksuse sõltumatu audiitori poolt teostatud vahefinantsinformatsiooni ülevaatamine“. Lühendatud konsolideeritud vahearuande ülevaatus koosneb järelepäringute tegemisest peamiselt isikutelt, kes vastutavad finants- ja arvestusküsimuste eest, ja analüütiliste ning muude ülevaatuse protseduuride rakendamisest. Ülevaatuse ulatus on tuntavalt väiksem kui rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega kooskõlas läbiviidud auditi ulatus ja järelikult ei võimalda meil omandada kindlust selles, et meile saavad teatavaks kõik märkimisväärsed asjaolud, mis võidakse identifitseerida auditis. Seega ei avalda me auditiarvamust.

Kokkuvõte

Ülevaatuse põhjal ei ole meile teatavaks saanud midagi, mis paneks meid uskuma, et kaasnev lühendatud konsolideeritud vahearuanne ei ole koostatud kõigis olulistes osades kooskõlas rahvusvahelise raamatupidamisstandardiga 34 „Vahefinantsaruandlus“, nagu see on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

AS PricewaterhouseCoopers

Lauri Past
Vandeaudiitor, litsents nr 567

25. august 2021
Tallinn, Eesti

AS PricewaterhouseCoopers
Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn; tegevusluba nr 6; registrikood: 10142876
T: 614 1800, F: 614 1900, www.pwc.ee